THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDIES OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.
MBB—1971—8-3,

BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS

IASWR

MICROFILM PROJECT MBB – 111

MBB-1974 – 8
1. Film strip number

4
2. Source

BHADRAKALPĀVADĀNA
3. Title

4. Additional titles, shortened forms of title, etc.

N.S. + 880 = A.D.
5. Year in which MS was copied (Nepali Samvat and Christian Era)

6. Name of Scribe

NEPĀLI PAPER
7. Material (Palm leaf, etc.)

NEWĀRI
8. Script

34 cm. x 12 cm.
9. Size

7
10. Lines to a page

448
11. Number of leaves in complete work

12. Missing leaves

13. Author and Date of composition (if given)

39
14. Number of Chapters

15. Remarks It contents 39 stories which tell the condition of Buddha and his family after coming back to his kingdom Kapilavāstu.

April 15, 1974
Date photographed

आकाशमित्रिस्य ... प्रज्ञाप्रतिपन्नका ॥ ... पितार्थ्यादन... ॥
अथ मन्त्रपितामहस्य सर्वसमनुप्रगताः ॥४॥ धर्म-काम-मोक्ष-स्तुधी ३॥

रुद्रकल्प

श्रीघनस्तुती ४

१ ॐ नमो रत्नत्रयाय ॥ ॐ नमो भगवते श्रीशाक्यमुनये महाबोधा
स्त्रिरत्नतिरस्कृतजगत्कं सर्वलोकैकवन्द्यं जित्वाङ्गनः
ङं स्वपुण्यगणकथामृतं नमाम्यहं तु वोऽतुर्वर्गादिफलं ॥४
र्वाधिमत्सुप ॥ व्याख्यातुं येच नीरयन्ति विजयस्थममाधि
स्वर्ग्यक्रमात्समाधिकां ॥ श्रीजिनश्रीधरिण्याख्यं नायकस्य
श्रीललितव्यूहं सुनामश्रीमत्सुमागधकं ॥ तथा तत्र न थवा कंडव
सर्वसुगतान्हि कृतमर्दं च प्रापयामास कथामृतं ॥ ...

स्या नमो ... नागमनपूजनात्स्तवः ॥ नन्दश्रीम
समाचारं मल्लपदर्दनं सोऽपि लोकमार्गी ॥ श्रीगणना
गृध्रकूटज्जनात्सुकल्याणवरार्थं ॥ जयश्रीपूर्णं च कायसमा
कः ॥ चातुर्वर्ण्येक्षपदाय ... बोधिमपुपयोगकः ॥ नन्दावर्तसमं
स्नवखिकथा उदाहृतं नासं ... ततिसर्वं वीक ॥ ...
प्रव्रागमनमत्तकथा ॥ ... कथामस्मृतं पिपा
स्थपिकस्तनजयश्री बोधिगन्धका ॥ ... कथकं शिष्या ॥४॥

१

जयश्रियं भ

उपगुप्तं

सुन्दवंश

सूपदराजठकथां॥श्रूणमकंकक्रूरावांमययोसांमायूपविक॥धर्मात्मकं पूनठक्रतुं हजावांयपूनसूयथाकनकांपरूपकर्मसिद्धित्वाकृत्वाप्रदक्षिणंनमः॥धर्मात्मनस्तंमांस

हृष्टात्माश्रुत्लिठसमब्रवीत्॥ज्ञाककावल्लिसोदर्यविस्मयारव्यकथम्मृतं॥पौमंरवन्मूरवास्नाज्ञंजनंपापक्षयंकरी॥पिपास्तृदधूनायूद्धःरवपसागकसत्तमं॥कपिला

सर्वार्थसिद्ध ३

रवपूर्वकिंकिमस्त्वक्षिनस्तंमत्ला॥यगोधर्मापत्नमत्वाकीदृगीविनसंद्दिता॥गोकमीवकुनागीकिठमहत्स्त्रिकायवगत्त्रिया॥गुच्छादनादयःसर्वकथंविस्मयिकापूर्णगुं॥ति

कवराङ्कणांननकथंलाकाठप्रपालिता॥कियद्वर्षीयूपयवांरुस्यिगास्तत्रसमागमः॥कल्कथंमृगदानन गोमकांनलंप्रगमनकया॥यक्षिवहस्वनसंज्ञाकमहद्दयाजालंगुवा॥कहू

किविज्ञपिपासाहृउपगसूक्ष्मसमब्रवीत्॥सूगोकागयमांसावूस्तंपाकथकमया॥कस्मिंस्स्वनकिद्दिनहा॥कगोपरवांस्वकःहठरविनी॥कार्थोकिंगी गोकमीवनूपांदालायिगागव

गारिब्दकांराधिनांगमकोस्वदलस्यस्पर्षिकठ॥कविज्ञाकाव्यानूलायकविज्ञस्वदलिकाः॥मापिगौरुगवांसूत्रत्रकुंथीमननांथिकः॥स्वपूर्वगमनकांकौमुद्दिकाापूर्वद्वसनानथः॥

नूथमपाराकृत्रयादस्यांविध्यंयूगक्षूदांमूरा॥मन्त्राद्दिलाकपालायस्त्रवलाकिंगकायकाः॥लक्ष्मकोटिस्वद्युनाःस्वस्तपविक्रनांन्विमाठ॥कथंवागुर्महानाझ्ञाजालगगकाःपमादि

म ना म

कुन्तु·यम·कर्नू·दवक·

स्प्र·विं·गि

दूनवागुगवेर्वपनिद्दवःनुः

शीलस्कन्ध समाधिस्कन्ध प्रज्ञास्कन्ध विमुक्तिस्कन्ध ज्ञानस्कन्ध लोकोत्तरपंचस्कन्धमिति २८

रूपस्कन्ध वेदनास्कन्ध संज्ञास्कन्ध संस्कारस्कन्ध विज्ञानस्कन्ध लौकिकपंचस्कन्ध

रुद्रकल्प

त्वा॥ परिज्ञात्वा धीधनं नरवाक्तत्त्वपदकिं च भक्ष्यां॥ यथाक्रमं समागच्छ हे वृषभगवदांनत्वां॥ कस्माच्छील गगवानाह पंचस्कन्धे दुःखवर्गी कासु॥ ११॥ धर्ममेव उत्तमवस्तु सर्वसमासकथ॥ पञ्चस्कन्ध

मिदं दह्यं दुःखमूलं गद्वक्रुवां॥ शून्यं शूनात्मकं धर्ममिश्रं निष्पन्नं नलापमं॥ पञ्चस्कन्धं भूयथात्माथियथनाय दुःखदका॥ कामका निरुद्धवतिष्ठं पंचस्कन्धवद्वनरवल॥ यस्मादनात्मकं

शून्यमनिष्यंकं धरंत्युत्तं॥ पंचस्कन्धमिदं कस्माद्दुःखमूलं गवदूवां॥ वयमनात्मकं शून्यं पंचस्कन्धमिदं गव॥ ममाभिन्नवमनकयामानित्यकिमहं मम॥ कृशित दुःखवात्मयं दहं पंचस्कन्ध

मिदं तव॥ मत्वास्मत हुतोप स्मामं चन्द्रं संबध्य॥ पंचवहस्त समूह रूपं पंचवहस्त मयं कगात॥ शून्यं निरात्मकं धर्ममिभ धर्मधनलापमं॥ मत्वात्मानितं गांदित्वा वरदुर्वंकं विहारिवि

श्रुतिरत्नगवदं हत्वा संचवधं गच्छिका॥ मयात्मस्त्व हर्ता गच्छकाऊगच्छितार्थमवधा॥ निर्विशिपद लोकायवोधिज्ञानमवाप्यकं॥ संचवधंकथं वोपवदुर्वंकं विहारवि

हथा॥ जन्म यागज नामहत्नागंहत्वा समकाया॥ वदुयानन लब्धुत्वा ध्रुवेनं कुनाऊ तिश्च॥ ... ॥ नमाम्युलोकाधिपगा॥ कतोज सद्धर्म पंचवहस्त लास्कानाय॥ ज्ञ

गांमिवर्गोलिहनायरुयं संवाधिदीपेन हृक मा हृज्ञानं॥ ब्रह्मर्षिराजर्षि सुरर्षि संघेष प्राप्तुनयं गच्छकर्म नकयस्तेशा॥ प्राप्तं त्वया ज्ञानमंनकधर्ममयनाकभिष्यथ सकल

मा भ स्वमहात्माधा॰

रत्नाविज्ञाने॰

माप॰ शेळ॰ माघ॰ मराठी॰ पृष्ठ ४

२

हि॰ स्तुति ग्रन्थ

सहस्रनाम॰ ग्रीतल॰ १

श्री १

स्याद्वादं॥ प्रवर्त्तितं येन तु धर्मचक्रं यस्मिन्महद्दीप्यमानं दधिगोलवाक्॥ स्थानानि गर्भेव च विधातु स्सं नमोस्तु तुभ्यं जिनराधिपाय॥ यस्मिंश्च वाक्यानि तु स्थान एकादश वृन्त स्कन्ति पलानि

वस्तुत्व॥ विविधप्रस्थानि सृगन्धिवानि नमोस्तु तुभ्यं जगदेकनाथ॥ स्थानत्रयं यान सुविवीथि षष्ठ समस्तं वृन्दं कालिंगगर्भप्रमा देश॥ जितं त्वये कलनिनाय द्धेनन नमोस्तु तुभ्यं वलवन्ममाय॥

यस्त्रिलोकं प्रतिपालितुं कन्मायास्तकन्मा छलयत्स्वप्रकाशं॥ स्वभाववानाल्लकवाक्कानिन्न नमोस्तु तुभ्यं जगदेकनाथ॥ यथार्थलोकपूर्विकाविजितं पास्माधिस्तवस्त्वां स्वपवर्गं सतुं

॥ तुषिकास्मा जन्मवकानसमर्थं नमोस्तु तुभ्यं वरबोधिवाक्॥ समस्तकामिह प्रकृतिं यन संप्रथक मात्र पूर्वकनौघाय॥ जदर्थमवां यस्मिन्सर्व लोकन नमोस्तु तुभ्यं सर्वसत्त्वहितेद्रु

॥ यस्वास्थकं त्वप्रकृतं तत्पूर्थ्यं पथिप्रगमाक्कवनायगस्थ॥ इत्थं समस्तापरयं च स्वभागी ग्रेघनत्यास्यतिप्र पस्तन मूर्वा॥ श्रुतिस्तुतापूर्वनस्कोवद्धित्वास्वयं स्मृत॥ कृताञ्जलिं

मरुत्वमसृत् प्रभानीन्द्रमानन्तं॥ कल्पद्रीणगायानां हविर्विधिविश्यत्यकामिनिकायी॥ लोकागमेकानकानष्ठमात्तिविकाप्तिवं तु मेरव॥ नृत्यं चस्तु पति लोकस्तु जगति त्वं गदांशुया॥ त्वक्रनकाव

लोकगस्त्वं लोककृतकल्पथा॥ त्वयेव पालितायास्त वां तु र्वर्णं पू रवल्सणाय॥ पितायी॥ लोकना येनकिमर्का विस्मृतं च गन्॥ एवमर्कं त्वयास्मेन जगदेकापवस्वं॥ लोकशष्टि

लोकनाथेन

१ ब्रह्मकायिकभुवनादि अकनिष्ठपर्यन्तरूपधानुभुवनर
१ ब्रह्मपुरोहित २ महाब्रह्म ३ परीत्ताभ ४ अप्रमाणाभ ५ आभास्वर ६ परित्तशुभ ... अकनिष्ठ

आगतोसि ४

ब्रह्म॰
हविः २
वेशय २
सुद४

लवकाण्ड
१

स्वर्नसकमात्विंकस्तप्रकाशयन ॥ त गब्धसंपालनीयामस्मस्तका श्रुतिमर्वदा ॥ त्वंसात्त्विकरुक्षाकायवरुर्वदांधिपाल्वक्षा ॥ रहाकावस्वलोबालंबेकपिकानूप्यधारुका ॥ वरुर्वर्क्षविहानधर्मा
कान्वर्कृयसयकथा ॥ त्रुक्षितनामधेयरूकतकार्थविरुत्तोष्टकां ॥ काद्वगीजनकस्याङ्गलंघिकाविस्मताकिम ॥ मायवर्यात्तयव धपिरवर्यामसूसिता ॥ पिरुवाक्षमनुत्तत्वा
लोकानांपालनंकुरु ॥ त्वयादधिंसमरुर्द्वेवरुक्षवाहवाहितां ॥ वाधिवर्यामरुवधंकत्वामाकपूर्वविग ॥ त्रुक्षवेसांनांगवत्वान्नक्षगंलोकपालनं ॥ मान्नार्थपालितुंलोकं
रुवबृक्षविहाविकथा ॥ देवलावप्रराधायरुवभजीविहानिकथ ॥ तथाविहिंसानागायकत्नूधाप्रर्भूमानसथामृष्टिकायामृदिकायंलोकवत्कायनिर्ष्ठस्थिता ॥ व्यापास्नोगोनरं
वंर्पन्नायाधनमूहुवा ॥ तस्माद्बृक्षविहारवक्षेत्रक्षाखांसरुलीहन ॥ सर्वहवाक्यंपुत्वणिप्रहसिताब्रवीद्विधिः ॥ यथाहष्टंलगवकावनिष्यामिकगहुवा ॥ नर्मृचिमो
वराधंधनूकंत्रक्षोमर्यावित ॥ कृन्दानीयामनापापीअजित्त पृध्यमहावल्लेधानेंऊरुउपितसंरुकंवादयामह ॥ तथास्वरुज्मसमर्थयांगतांप्रापितेक्षु
मा ॥ स्वलार्यंलयकांवापिपर्याहिष्किपंतन्मनानथां ॥ त्वयेवपालितुंलोकान्वाधिपापतनगकृत ॥ स्मात्रिष्ठगक्षगनेववाधिर्हनेरुथगता ॥ किरुग्रज्ञांपसहरूस्यनिध्य

३

च·ग्र·ग्रा·गि·का·म·व

कालुलीपामर्कोव

ध्रुवयाष्टक १ नाथ विना ५ प्र निमि लवषा पर्व
विरुटक २ मामा २ प्र कार्तिम ४
विदूषक ३ भिना
१ कुबेर ४ भर्त ८ ति

वा
वृहत्·हिंसा·कामनिग्रथम
वा
मथा·पुत्र·कीर्त्ति·स्वर्ग
वि
कृषिधा·पापादि·शिष्यादि
४८

वाधिसत्त्ववा॥ कृति विष्णु प्यसंग स्त्रे उकाम्भव वत्नानन॥ गणो विष्णु समामम्नु प्रावदत्तर्विधिक्किन॥ कस्य तां कथ्यगणविष्णु स्तं नपाङ्क कुमार्य्यवा॥ कृष्ट खंड हे स्वादयं कृष्ट खंनिवाधं ग
मिनी कथा॥ जन्म गनामृत्यू कृष्टखं भूयागत्तमूहवा॥ सृष्टिं गनमन्त्रिवा धंनिवाधन्मानगामिनी॥ वकस्त्वि ह समाधार्योपिया हांप्रगिपालय॥ लोकवन्त्रदायगोहवीकाग
निविक्रमा॥ कृत्रियानां पणिध्विस्ने सा क्रा गननामग जा॥ षत्ति स्त्रियंसमाश्रयगणविधं त विष्यति॥ नजायुजननवशोभि स्किगि वापिकविष्यति॥ कृतिविश्वरू
वा विष्णुरूपापि गंता मग स्वयं॥ तत्कथं विस्तं गं सर्वे लोघिगं वाजनार्दन॥ लोकनाथेन कृष्ण रूपकं त्वं हि नजायुधाधिप॥ या तुर्म हानाजकादि मद्र कामाव्ययाधि
प॥ नजायु जनलोकास्त्वं पालयवाधिगत्सन॥ कृष्णानी गत्यविष्णु कामायाधर्म स्थि गानिति किं॥ नागद्वषवसाथ धमायया स्थलि गानि तिकिं॥ दासाव नाम गहनं कि त्रिम गक
न कृत॥ दर्शकी गलिकं हत्वा मायया कृष्णार्दि कथयन्त॥ एवत्रमंमहकृष्ट खं जनो यनिकथ॥ कृर्षा॥ वृद्धर्त्यामन्व गवापि पूनर्यर्गलयकथा॥ तस्मान्मायानजस्यकृष्णस्वरु
वार्प्यविरावया॥ वक्तु स्वय हदानन लोकसंनजनाकृत॥ धर्मस्त्रियादि संयंस्यवाधिवर्याखजस्वन॥ कस्य लोकाश्लि गिं नकाहवीक गयथार्थन॥ नागेय द्वयनागाधि

मैत्री·सर्वसत्त्वानि गयिहतिक प्रथम हलक्षण॥ कर्न स की द गी सुरा या सम समागम मध्य पति नाना महत्व ध्रुव नृत्स मूहवामि कृति सूक्ष्म गथ॥
मुदिता·धत्तदायाधांवस्थिनानां सत्त्वानां पानिसु भिनामिग हुत हा सो ऐश्वर्यादि हृष्ट विलग॥ उपेक्षा·प्रतिभवर्गनन यननिर्वाणं महापहितहि धर्मसत्त्व प्रमहिमवर्षा वक्तव्य प्रमाक्षा वनानकवं सर्वधर्म प्रहमि पवि शुद्धगो वितय तु॥ २४०॥
मनभेद· ७ तरुणावस्था २ = बालावस्था २

चनन
प्रियवचनन
अर्थक्रियया
समानार्थतया

मत्स्य·वेदकोष
कच्छप·मन्दराचलधार्य्या
वराह·पृथ्वीउध्याउन्या
नरसिंह·हिरण्यकशिपुर
वामन·बलिछल्न्या
परशुराम·दुष्ट·क्षत्रिसंहार
रगार्य्या
बलभद्र·कुस्थलाइमार्य्या
रामचन्द्र·रावणमार्य्या
बुद्ध·प्राणिलाइदयार्य्या
कल्कि·म्लेच्छलाइमार्य्या
इति दशावतार॥ ५॥

वागाद्यपवमानं

वागद्यमा

मननं १

रुद्रकल्प

४ ता. ३

सर्वान्यवर्थमवंशा॥ क्षुभे अहिंनागनीयास्ति संद्व गमस्तु कुनागनाथ॥ त्वेया येन्मात्रिकालोका गन्तूनेण्व गादिशि॥ जमेदाशी क्षमासितत्वंनाहिंगहस्तु पादकेथ॥ वृन्द्रियाद्य मलावेधक
यंपथांव सिक्कठ॥ त्वच्छिलावस्लिता प्रवत्ताभवप्रक्षि सर्वदा॥ गम्रन्व रूपिकानेव श्रुत्यासिन्न रूपिकलत्व॥ श्रायुस्तप्रमा जमानंनकंचवेना चांक्षगवेवि भ्रां॥ यस्लिनंक्र उामनूहल
साक्तिरुपर्ण ठन्वनि॥ साविका अनुकूलनकथागकूठ खदायका॥ अथव अन्नाणूपिकयोकाठनांगाहि कां ाय गु॥ क्षगवेविधियास्मिंयह् जहान्ति प्रम्यस्वयो॥ ह्तनिषक्ति हनिष्य
निवान्वचानायकल्प गो॥ महायतिस्वा क्षगानि पृथ्यंकान्यांचिनंकृष्ठा॥ हत्वाददनिक्ष कूठरवंसन्न हाकिल्विषा कवे॥ स्तपासादिवंहि गाक्षिनयासिंसविलका॥ यवतागफ्रठ
पादादिवंहिनस्वा प्रियस्कथा॥ यस्मिंआगाक्षि बनगतेनिवायुर्ब्रवेमहायिका॥ ननिद्रावाष्ट्रतियांगि श्रुक्षत्वाजेन्नमनाथं॥ मस्क्षगमविप्रमथनवक्रूठ संयज्ञवक्षर्ता॥ तत्र्यतां
क्षनुहक्रान गेषांपन्न मगफल॥ इदृशिमंतायं यावक्षु निस्तानिमाणिपेजुलो॥ भारवर्भातिनायभ्रक्क नठ सुरवंलविष्यांति॥ छित्वामन्यपकान्वंवह कृत्वानिर्मूसूरवासनु॥
मथवागनीयास्त्र यमानां गिरुमाल्किवाथ॥ यदाश्रयाल्लय वालिदभक्नूगलकर्मसु॥ उन्मूलनीयास्त्रु दूंभ्रजगाहि पयमालयेठ॥ कथावान्मूलयित्वा गान्वाधिवक्यानि

मपनिवांविशिवंपापं वाभियवं चत्रसविंशी॥ प्रयंमानासिक पाद्व दृषाक गन्त्विकंसन्ता॥ सादलादानेहिंसात्व वासमन्निष्याग विवक॥ श्रु देन·हिं स्वल्पायूषोवामा· वा हीनमलवदुर्गति॥ वा ॥ मुमावारस्वपेयूनंकोऽरि
नंचवांविकां॥ स्त्व कायंवमर्त्व धूक्त्तसमानाम्रनामिगक॥ वा ॥ श्रुतिरवाव पनडाईमिथ्याहष्टि श्वमानसां॥ सर्वाप्रियत्वं डारुत्वं हीनांगंगस्त लंविदुठ॥ वि ॥ १

म श श वि

प प वि

४
पानन·प्रियवचनन·
मूर्द्धक्रियया·समान·
धनया·१

वागच्छमभाधाना॰

मंथाभेवीलोदाधघद गमकृगलिकाअन्नाः॥

काम
श्रीर
लंग ४

बि·शि·स
वि·क·प्र
क·का·ग
गग· व

स्त्र्यं—
क्रम—
दशमूद
मूम्र—४

नृद्धकानु॥मकागु (दान संपात्लस्ता कांश्च वसमाहिकथ॥कर्षानि नृद्धमात्रेवपदगाकांगलिकाकृया॥श्री घनाकमिनिग्र न्ताविश्वमन्वा कदामृदा॥क्षणाऊर्तिस्कमर्वित्वा उद्धावश्रीजगढनु॥
॥नमश्रीघनंत्वांमदागयरकाण्वाम्नाधिस्तुंलसन्माक्षहतुं॥त्रिधातुं विधांतुस्वक्कांविनक्कांसन्कं सक कात्त्रजार्णसदार्क॥नमदानगीलक्षमांथ्यनवीर्यमहत्वानेया
वंगर्णसीगगत्वां॥वस्तुत्रक्रवेहानलोकाकृत्वंगं·यस्तुश्च सृष्टुं भीपदःगंसद्वगं॥नमथाधिमाजसगम्यविनाजस्वंमपयनदवमाजादिगम्यां॥वस्तुर्थेसनकंहिकार्थादिगंग·क्ष
कानकसूरूंजगद्भक्कसरू॥वस्तुर्भावलोकंमहुद्वीप्यवेकाजयकेहसकंपिजांलंवकालांक्रमानक्षदंहंनभमकगाहंत्रिलाक्षकनाथंकथागमकनाथां॥नमःसानसेन्यंकि
गंयनुसर्वनिनमृधहासाय्यमक्कननूनं॥कमावमंभेपीधनृष्ठीविधात्वांजगत्यालितुंवाधिवृक्षसिकेन॥नमंश्गीनित्यंजनेलंसहृहगाहंमतस्त्रहव्यक्वनंयाहवकां॥ पूर्ण
दाधिकंपिंगर्वृलक घार्थ्यमहाद्दीरजण्वलाकपूष्यं॥नमथर्वमनधाक्तिंगंसप्तिहृकालेनाथहानण्वयंसनाथश्चाकथापालितुंखांपणिहृंचकानजनहभमकव(गमहोपावकं
(गा॥नमकागधाकालयगदर्गनंक·कथाहागधगाओवयमांनिवृद्धिश॥क्तिकाधर्ममपंकथंदर्गनेमाग·विहीनांपिकर्णाशिरालुंप्रगकाश॥क्ष्दानींलवसादपभ्रक्तिानवज
पूजकानतंत्रिलायांपविजा॥कथमस्त्रक्तिरात्रिपविणादिमनपयविष्यामिवाधिंलवद्धासननो॥रुजगप्रयांकंङ्गंमाधवनपविष्यजिनस्याणगक्कननित्यां॥सदा

मृगदाश्च ४

फारव ४

दान-शील-तपः-
वीर्य-ध्यान-प्रज्ञा

काम
क्रोध
लोभ

१ सम्यक्दृष्टि १
२ सम्यक्व्रतदृढ २
सम्यक्युक्त ३
सम्यक्कर्म ४

सम्यक्नीव ५
सम्यक्व्यायाम ६
सम्यक्स्मृति ७
सम्यक्समाधि ८

हृदकल्प

दान-शील-शांति
वीर्य-ध्यान-प्रज्ञा
दान-दया-प्रीति
ज्ञान ——— २
सद्भावनिगदित

मंगलं कल्याणं हृदं हृष्टप्रसन्नात्मकं कानि विघ्नानि प्रहत्य ॥ जिनं तं वंदित्वा सत्त्वान् प्रत्युक्तं कथं दानं शीलादि पारंगताः ॥ महत्या विलक्षणं गत्या लक्षं प्राप्तिविघ्नानि वाक्ये सुखावहा प्रा
स्वर्गादिकं प्रमत्तस्य कृत्स्नं पुण्यं विवर्द्धित्वा वरदानं स्तुत्वा ॥ पंचापरावर्त्ति त्यागदेयादिकं समाप्य ॥ प्रथमं तत्र दानं धर्मकथा ॥ वाचिकं वर्णितं नाथ संक्षेपात् त्रुटयन्ति ॥ सौख्यार्थं शिका
मार्गवर्णपान मिथ्यात्वं ॥ आरोग्यकादि दानेन पञ्चमार्गं विकीर्णं ॥ दानेन नरसि सर्वाङ्ग अग्र कृतमहादानं कथा ॥ एवं दानादि शीलं त्यागे लपनामि नामं वेन ॥ स्वर्गादयः सर्वं ध
र्मं न स्मात् तु शीलतां त्रुटि ॥ तथा जन्मपृथक् सत्त्वानि वीर्यध्यानं तत्समाख्या ॥ क्लेशान्तं तपानां किञ्चित् समाधि विपुलं ॥ न बन्धसंपापनं कानि सम्यक्तं ॥ तस्मात् कर्मप्रवक्ष्ये ।
धर्मरूपका दिव्यं विघ्नं ॥ समाप्यका पृथक् पालनीया सदा सदा ॥ प्ररूपकास्तु प्रतिराशि तु लपधर्मपंचस्वं ॥ वाचि वर्ण्यं मूल क्षार्थं पालनात् स्वरूपका दिव्यं ॥ दृष्टिना व्यक्ता
मानृत्वात् तथा वीर्यं तत्समाख्या ॥ विना वीर्यं न गच्छन्ति मानादि मूर्छादानकं ॥ तस्माद्वीर्यं प्रवक्ष्ये दानधर्मं सुदायकं ॥ तथा ध्यानबलं सूर्यं प्रज्ञापारंगताः स्व ॥ ताद
तोऽग्ने विनात्मनिवतर्यं नवाधि मूर्च्छा ॥ ॥ एतत् सर्वं वर्णितानां तत्त्वं कथं गतार्थं विघ्नानि ॥ व्याकृतं लोकना अर्थं तत्कथा विस्तरं गच्छन् ॥ त्वयि नन्द कथा वाक्यं

दानतया पंचप्रसन्नचित्तं निःसंगं शीलस्वर्गं मूर्च्छानि गोष्ठं ॥ शमांतरा अंतपरीक्षावक्ष्ये कालिस्वरा स्मृत्यन्तरं सत्त्वानां काषायिकं ॥ तदा प्रज्ञा विशुद्धिं च संस्कृतिं च वर्णयिष्यामि ॥ सर्वसत्त्वा उपायाभासानवर्ण्यास
नार्हं नं वीर्यवलं लक्षितं ॥ निर्वाणं ध्यानं नयपदं प्रथा किं प्रज्ञा वरनाविकायं तु सर्वदा ॥ १ टी० मानगा ॥ नित्यधर्मं तथा इष्टाः सद्धर्मं तु निन्दका ॥ विहे नावाधि वर्ण्या अकामाः सति धर्म साधिन ॥ १ टी० ॥

त्वा=२

त्वालंगिकाँतिगामंतभाग्याक्ता गानंप्राप्य ननामू पपाउपविर्व॥कषायिकफलो तीकास्त्वाभवमानपिय्यनि॥नामिदेवालिंगमतमष्ठ गंकमगिविराधि गाठ॥मथालोकांत्स्याया काबाधिव
र्याद्दू गंकन॥त्वयमगंमदाधूणालोकानांमंगलंकृत्॥कषायनागक्ष स्त्वाकत्याधिक्रीयमयगथा॥गंकवरुणलिवानंग स्वति क्रयथार्थगष्ठ॥लंघिणालक्ष्कनाथेभक्षाल्यौन्मलन
वाधूना॥त्वालिपानंक्रगंयथक्त गणगा॥एविवाम्बिना॥क्रगारीवाव गेरुत्वाकदावाधिप्रलसणा॥याउल्लेलामद्ववीक्षयाशिवाकुहिगंकना॥गत्तर्वेसमनुस्मत्वावाधिवर्यातमाशि
कष्ठ॥गत्कषायंपविस्याक्षलोकानांगंकवारवा॥ जिनवाजनमत्वासगंकवरुकष्ठ॥वाविषयकांजिनश्चकिप्राक्षालोगिजगनुदुं॥ ॥नमामिसेगगंजिनंलसुकिगा
नलाहनं·मस्स्रसूर्यनाविंबंगंकवाटिनिर्मलं॥सभामकूपमसुलाजलंलक्षागजसं·तस्त्रनमिवङ्किगांघ्रिपमपाद्वि॥श्रितिगां॥रुगामिलोकनायकंसुगकनागनागकं·ज
नायिपद्दयानकं·स्वार्थलपगानकं॥प्रकृष्ठपंकजासनं·पिषकवाधिकाननं·जिलाकलोकपावनंजगत्त्रयेकपावनं॥नमास्तुपालितंजगश्चकानजन्ममानवं·विशुद्धगाथसागरं
पयानिधेगगिरथा॥कथासभामयाधूनाविनादयिप्यसर्वक्रिजालमाहतामसं·विनोगयिप्यसकालनं॥छिनायवाधिमगुपहिनायलोकासंत्वयं·जिनायमानसेन्य

२७

कं॰ छि॥यसत्रु धमसना॥स्तु गाय गतमकारस्य गं॰ पूगाय पारमार्थकेसूत्रगायवाधितंवचेन माम्लु धर्म्म गाजग॥रजामि रूपला पूकं लवसुराव ए दकं॰ रसवाधिवे रवाह्यं हला

छिकं कुलां भिकं॥ए वायरूनस्दिउंवलानवाधिरात्तवकं सरडगनूसखमंहलाविनंरुराव हां॥जिनन्द्रमूलमघुपलसद्धिगानविमू॥गं॰ सहस्रकल्पपाद पंप्रपर्दीन्स्वागे

हिंग॥हिनवधमत्नवदिकाघू॥गमनाधिगंजविउं॰ नमामि गा कसीगकं कथागतंस्न सदा॥प०क्रियजिनायगाविनिर्मिगं हरवरणग गु॰ सप्ज्ञपज्ञवामनंप्रिकालभवमां

गलं॥सूर्कीर्त्तिचलसंपूनालसन्निभफलुक्रथा॰प्रजनिगसत्वावर्णिसूखनसतस्रवावर्णि॥धिनिमुखवा गंभन संप्रकाक्कसमूपाधिगाअ॥गनधकवानायसंपूक्ष्मगज्ञाय

खदिभीकस्तां॥गूधूरवंसकलादेवापंक्रमंभाक्तूमार्गिकं॥एवंवउमेहाइश्वंजनूव्याधिजनान्तिकं॥गमावनार्थमाकार्थरजधंगीफिनक्तं॥पश्चरस्वान्यमयंदहं

घ्राणयगनधिरूलां॥पंडिद्रियतमूहूगंधक्रिनेन्द्रियसरावगा॥गमालकवरायनक्तूधंगहजनंसदा॥वक्षविद्रियगाढसूगुकायंगतमसकथां॥घ्रा॥धन

नञुसंघ्रात्वाजिह्वयासंक्षयंकल्लू॥हस्तंद्रियघांणापूज्यपादासांमन्दिनं प्रजमननसाराविपिलाउक्तूधंध्यानमूलमं॥पतिंद्रियाछिडव्यापिगवामवमनूसनं॥गं

६

संचरूवन्या नारायण
पंचेन्द्रियाणि नारय

ब॰ भी॰ मुा॰ ति॰ का॰ म॰ २

वि॰ श्री॰ जि॰ती॰ विष्ठ ७ क॰
३७ कुंता॰ कातरजानि॰ पारमय २

अथ मुक्ताफलं हृद्यं विस्तंवंमन्मेमूपाऊंया॥ पंचवरगमयदम्रत्नापयामाकपाफ्कं॥ पंचघंधृंतंमूलाय्यपश्चयंतविरावमा॥ पंचवध्यानत्नमानिसंयपश्चमहोमं मूतोषिमाथा॥ पश्चवमहास्यं
सूक्ष्मापंवानकर्यभवेद्य॥ पश्चैरन्दुत्रेष्ठ पृथ्वरहाने लीकादंवैर्विलेषय॥ कथापवस्मन्नाहानठपश्चमूहतसारक॥ मधांप्रसादस्यसवत्वनिर्वाणमूपलराग॥ सयंवांधिवकर्तूखापनाश्पिस्व
वानया॥ दवनाकास्तुमिनिगियदहि मानंसमूलज॥ मूसवंठमहमायूकंकन्नगभक्कलागयथा॥ मूनानूगानानाकादिसंपदांलालिसया॥ स्वभुवांर्थेश्व वंग्रक्कानानूगार्थेहिगानूर्यां॥ स्वश्र
धानाश्रसंयदिधुवंसक्लमदानकं॥ हिमानूगकथवेगनानूगावान्वेषाठस्त्रियथा॥ गस्मानूक्लगांपविमृकपूनमपाप मनिंमरा॥ वरुर्वक्ष्मविहानादिसानपानामिमायमा॥ यदर्हेगान्ति॥ भो
नंस्यातलऊतवाफवीजवमू॥ मूनिदानादिकंफल्वादगांपानमिगायनठ॥ संकपाकाथिंगगजमलवंसनूलम॥ पूनठपूनठकथयिष्यामित्वमपिपूनमात्रज॥ मूनिसर्वज्ञानाथलमं
निगम्यपहवर्पीतिठ॥ मन्दानपूर्धेमांवोर्यांतुष्टावेवंहगाऊलिठ॥ ॥नैमिश्रीगमूकीतिंसकलहितकरंधर्मनाऊंमहगं॥ तर्वहंहानकार्यंप्रिमतवियहिमंभोगकंचाधिश्वा
ऊं॥ धर्मश्रियंमूनीन्द्रंदगवलवलिमं श्रीघनंविश्वमूपं॥ संघ्रलोकनाथंसकलरयहर्वसंक्लिंगमर्पलोकं॥ यहलंधर्मादिभर्घंसकलजिनसपेठ संश्रिकठ श्वगकाउमिमूा

०— अहेतुहेतुः अमागो मागो ... क्रियते सः हीसवत पामर्षदृष्टिः यथा अकर्ते भूतानां महध्युरादीनां न
नतः कर्तत्वहीकाट ... ॥

२४ स्थावाधिरूढस्तु हलन्नूववृषिगवांगगावाधिनाकामेधीयंस्कापयि त्वामनूदितमनर्तं स्वासनवारिधिंध्या॥ मायागर्भपविज्ञ॥शुद्धविमलमहिमनलस्फुरत्विय गांगारीति त्वामिप्यत्वं सक
लहितकनं धर्मंध्या त्वंकनाथि॥ कालमातुष्ठहस्कन्नामत्कालनिक्षकनेष्ठका गम्यत्वं प्रजागथ॥ लाकांयानं यक्ष त्वामिहितनगविधिंवेभिवाहादिगंतग्गा॥ सक्कामसर्वाध्वनायंसकल
जनाहितानिर्गतंत्वांनमहो॥ ऊर्ध्वकागास्तुयस्य प्रागिदिनमत्तजदाक्षिणावर्ज्यायिष्ठा॥ प्रायदक्षीयमानत्रिभुवनस्फुरत्ध्वक्रमाहान्धकानं॥ वर्त्वानिंगत्वस्वकाजलिगकानंवयै
र्गास्तु यन्नानकीया ध्यारूत्वात्वर्गत्वाकामलनगवूकालिगस्त्कापिनायनवन्दी॥ यत्वाधीवक्रयिक्रावलिमग हलसीमानयानंगगत्वा॥ यज्ञाकारमिदंवीरवगधपमिष्टागारदृयि
त्वामनिंगा॥ स्थित्वाग्रमूजयित्वानम्रीयमेरिगागंतस्यत्वाद्विषन्कं॥ पताक्रीतपानि लीलाप्रधानिगभिमत्वांनमहंजिनर्द्धा॥ यत्वांधिपसंर्वाग्रेविविहन्मभूहत्वाकासंस्थि४
सवी॥ लेर्द्धहूंनेमहितगकाकिमूमनजपूर्ववाभिगिमोदरगेधास्वकार्तु लंघयित्वागनंधिगगावनीश्रीवनकेतलाके॥ जर्द्धलाकात्मनाथनिजत्रिभुवनवनतरुमितिंमेत्वांनमहं॥
यमकूपंककारहस्तदनयतनाकाधिरूकाकगवागंधं। बुक्कार्धंजमनस्मिनुत्रुवनगदपूर्गमंसंप्रिंकाधिरूकायम॥ दत्वार्तमृष्टिगारदन्तमूर्धिनक्षयेकाहितर्वहनाय॥ श्री

पद्मप्रभजी १

त्वांकथितुंप्रयातातगमधर्मरिमगंशीघ्रनंत्वांनमहं॥संख्याहानप्रवीर्यांस्त्रिउवनसदनपरिज्ञायवतस्ति॥गतर्षमीलपियित्वायदितवमहिमावर्द्धगकालपालं॥पानंगर्कतसमर्थान
हिनिरिविलउंगकोनाम्नि श्लोकथंचिगृ॥वकाकीकितंमर्थकदपिममनाबावनार्थनमत्वां॥पथनरूलापमगरत्नपेगिनाचिविंगिंगयथनाद्युतिसंहं·गुष्कायालोकपालाथप्रणि
पदनूवना॥लंकाविघ्नकिनन्नां॥सोख्यउकुललोकांगदनूरूलपगथकालपवृक्षाहिकीर्दूं·स्त्रित्वागर्थ्यकिवाकर्णसंगपस्तुगमहीसर्वलोकेनानम्यां॥ष्वितुउतरुलापणित
लनोउरूतिथवनप्रनथावदिल्वागत्यदानोगूगरुकायकाकमूलमनाथ॥कृपयाणांगनांपवानाहत्रीत्रीघनाजिनथ॥प्रूर्णाहिथप्रशपामसुवानयांकिजीवगरूलाय॥संत्रप
वादीयगवाधर्मपदगकंउर्‌॥यूष्माकंकामफारवपषणिद्वापूनिगाउरू॥सर्वषांसंगगनेववांसुखायर्हजगन्निग॥हत्याहत्यस्वोदनार्थमागनाथदुर्जितमूला॥पलथधर्मकथंग्र
उमागकव्यंभदकिका॥नथाप्रूत्वावाधिवर्यांचानयावथपनानपि॥लसबप्रूनसमाहित्वाप्रस्जखंशीपिनलकी॥स्रूरूमपिगथागश्वलपवंप्रणिपालितं॥मार्गेतद्विदरगव
वाधिवर्यांप्रकाशयत॥रित्रातंघेपरिष्टगहरुखालाकावनंगथा॥सूननेवविहारनभविहनतूर्यगखना॥शीघ्रनाशानिपिगूलानानिष्यापरुस्वं स्वकी॥यनिष्यावरुथ

[illegible]

रुद्र वाविंश तः प्रणाय पूः हस्ताः॥ गत्वन मूः[illegible] ध्यांतस्तना या गानन गृंहाः॥ सर्वोद्य काः सापयाना सर्वार्थि त्वाभूतः हिंगाः॥ [illegible] लिपूयाः पूर्व वकु विज्ञापनां मूदा॥ ग्रहस्या ह

गावस्तर्वस्यागकाः [illegible] मस्तकाः॥ गत्वं व्याख्याति मुक्तमेयं न भक्षिप्य यं कुर्वं॥ [illegible] गवाना गाग्रत [illegible] नामिनि॥ यूयं नव ग्रह व्याताः वार्म्म लाग्य स्वल प्रदाः॥ रुद्र

वाप्य [illegible] लाका गृहीत त्वाज हान्ह णि॥ स्वर्गिय मं यूष्माकं लोकविप्रियकान धं॥ गस्मात्तज्जर्म माधू त्वायन धंवक्ष्यानि गः॥ स्वार्थ्या [illegible] गिमा म्नात्वं चतुर्वर्ग फयसदा॥

रुद्र नार्य यवनंय [illegible] स्वभावना॥ यथात्वनिष्ठ [illegible] गीकनू शामूर्ति गापना॥ स्थापय ध्वं लोकस्य [illegible] गमनूला गयं॥ यद्यत्व सः स्वं मःशा दूपीताशापि स्तूनीशि ८

का॥ विलापय ध्वं लोकानां फन्द कृ स्वमहारिकां॥ लोकःसः स्वत्वःसः स्वंच गत्नुः स्वत्वम मूः हमं॥ [illegible] स्वं गृहीत्वा लोकानां त्वस्त्वं दीयगाजन॥ संसारनाकामनर्ना रूपादि फिनत्वत्र

यं रुज॥ यघांम नू ग्रहनेव रुपनत्रा रुवत्सदा॥ रुगणां न मिगापूर्य मथानिर्वाणमामूया॥ ग्रहजन्म स्व त्वानं यूष्माकं विंज नद्विषां॥ कथश्वः सर्वलोके [illegible] सदा षंदीयग

स्यगः॥ गं वांश्वत्वंच सः स्वं यतः सर्व्व कर्मणिग स्वत्न॥ सत्वस्त्वम [illegible] ःवंच गजुहकाध्रसं॥ [illegible] पवादशा स्तला हत्वनफिं प्रभाजनं॥ नक्षिनत्वरु जनंफलावस्तनधंव

[illegible]

[illegible]

सुवर्ण

देव. भस्म. मत.
निर्य. ॐ. नर. २

धिसंपन्नं ॥ यच्छ्रावणाद्वाधिमलं व्रजन्ति लोके ऽप्रसंत्यज ॥ अजहद्गवन्नादिस्थं निगमागमप्रहमूलं ॥ सत्यं न रूप विशिष्टमिति विरूपमुद्धृत ॥ ॥ प्रणमामि जिनं तु गणं सत
गं गणनीयसुहित्वं धगनीमहं विं ॥ अन च क्रमितलं षिक पापिमलं · सहसा महसा मानुषपापहरं ॥ प्रणमामि मुनीन्द्र गुरुं भूतलिकं · मुकनाकुल निर्झरमानवलं ॥ कर्म पापनिकर
प्रतिबाधकरं · वस्तुनाम्यपि बाधकानं सकलं ॥ प्रणमामि हि तं कानन दवनं सततामय पूजितदेववरं ॥ श्रमनादिकषड्गात्रहेतुकरं · सजनामयमस्तु सुरयादिहतं ॥ प्र
णमामि सुलाकनवाधिलयं · स्वसुखं प्रददौ कनृणां गयय ॥ ॥ पन्नरुद्धव मगस्कवकाम जन्मगदापति वाकुल गमना कुल ॥ प्रणमामि यलोकहितायपरं · विकहोपित
मं नमधीसहितं ॥ हृयकण्ठकण्ठन्दकदवच्छ्रमनूदितापगमत्सवनपिमनं ॥ प्रणमामि गपावनहृष्यमिनि · प्रचकामवपनमहर्षिगणं ॥ वस्तुनाम्यपि कप्रकृतिकलापना
नृसुराग लय घेकन प्रकृति कानं ॥ प्रणमामि महाकुम मस्तलपन तं सुलासनसंप्रिणवजवनं ॥ गणकोटि सुमानमलास्तु हतं गगसंख्यगणाथ गणप्रपयदं ॥ प्रणमामि ह
रुद्रगयाहि गणं तं पूषादिकहल्लिकपंचगणावृति जन्मप्रति पालनभवकगेहं ॥ वषिदिक्पथिकपंचसुखानयकं गुरु पापसुलाजनदंक्रतर्थं ॥ प्रणमामि सुपर्हितं वं मं

ब्रह्मर्षि.
राजर्षि.
देवर्षिः

रुद्र

क्त्वं मृगादावयनयत्तुनातनको॥ विविधगजतुरगाद्यैर्लोकपूर्णं स्वगर्भे नमहाजलसर्वदिग्भोगिदिनिर्मितकं हरिगणकृतकंपं नेत्रकृतकमलिलयामृतकथा॥ ग्रहनागरयंन
हिमस्यमदास्तुवायस्पृशिमाक्षप्रवनस्पृशं॥ कृमिसुखानुलीव्रगंधपांगलिप्रदग्रहाः॥४॥ विरूपनां प्रतस्थकृत्थंदालायिममानसा॥४॥ सर्वेस्वरगवन्नाप्रस्वदाख्यांगिरसा
पृगा॥४॥ वाधिवर्याचविध्याभालयकानांप्रलनं तथा॥ श्रीमदनग्रहनेवग्रगकादिकथयुता॥ नर्थेवस्कायनीयास्मृपति सर्वदाक्षपा॥ प्रलमप्यागमिध्यामः॥४॥ पातुकथालसामे
यं॥ अवर्याविस्मृपन्नं तत्त्वादृकर्मिगोत्तमनां॥ समाव का॥४॥ यमासर्वस्वांस्वांप्रम्मापपृष्ठपनं॥ नृभापनस्पृनापाणौनिगंगगस्त्रपृष्टक॥ मनस्त्रमानम॥४॥ सर्वेषु॥४॥ सागीनिलक्ष ९
कामम॥४॥ स्पृसनाग्निप्रविवृगामृगादापसमागतः॥४॥ ग्यातनस्थं सर्वहं तु लस्तंभनस्तमंत्ररी॥ दिव्यानि सप्तनं कामंदगौरी वनं तु स्पृपस्वेव मादृगं गाध्वसमानंदिविव
हिषकृ॥ लयतनगौनिनिदित्वा निर्मापयदना रूपयत्॥ स्पृष्टसिमापादगं वृपलालस्यमयनिर्मितं॥ जाम्बूनदपाद्मयसमूहगंहरातिना॥ वापिंगलक्ष्मापकामपीति
यंजनादान्॥ सहस्रप्रपर्ष्टवैंडगणकोटिनिविष्टकं॥ एलाक्षसन्दनापालिनिस्रुमिसुरकिमानगा॥ पादगं हृन्दनंदस्थापितृयानालिमादृगा॥४॥ मस्यां तुष्टन्सखास्यस्व

॥

स्याणमाणरवद्यदि॥ तथापि सन्दर्शनतः सापिनाक्लिमगांगकं॥ भूमिस्थवर्यविनिर्मितस्वाध्यगेहं स्वहन्दनगर्व॥ नादंगं नृपमास्तुवनकृजनं समावचाग्रा मसेवरजनानिस्मृ

प्रसादगाम्बुवर्मतथा॥ नाद्यद्रूपवनं लालयनून्नथावतत्सुरस्त्रहं॥ भूमिसंविमूत्तवेयः कृत्वाप्रदक्षिणंपूर्ण्यां॥ मनश्रेनृपवाने कंगोगिनं प्रकाशोगणं॥ ॥वन्देस्त्र

नीश्वरगणं घृतश्रीरहनाथं॥ संघाधिपानगानिगंकनपालनार्थी॥ दानादिपानमिगसंहृन्दगा॥ स्वविपृ॥ संघाधिमत्तमसतमं रूपगाशिनद्यां॥ वन्दे लक्ष्मीन्द्रकमलातनगंकनाथेदेवेसु

नार्श्विणपदम्बुजयम्दनीयां॥ नाभिंगलज्ञधविस्तृषिगदहृयष्टिमकेकनामगालिगणालनगिमजालं॥ वन्दे त्रिलोककमनीयसुदिव्यरूपं नागादिपाघमलमान रूपगानु

रूपां॥ संज्ञागगाम्बुकृलमानिनतर्षितपंकलक्ष्मीचन्दनसद्धूपिगवर्धपां॥ वन्दे त्रिकाउपमिपालनदनसृगं तमूर्धं सुरगणकादिहनिर्मलारं॥ सूर्ह्यानतामसवि

नागतकादिहृर्यं संवादिगामनगेभाविनगाक्तिरुर्ध्यां॥ वन्देरवार्थमहञ्जउकृतंनगाया थेकसतउमपवर्गतुरेकाहतंरुर्यन्नकउकलिगासतनगाकमूर्तिं कानादिं

उत्तरवरयमावेन सुप्रणिहां॥ वन्देव सन्कतमथपितकामयागा॥ यस्मिन्न भूखगपिंकाविलसक्तिमता॥ यस्मिन्महर्षिगधमार्गसमधिजनाश्च॥ यस्मिन्वतस्कमतनय

कैलास

सङ्क्षेपाद्वितीयं क्तोल्लमालारनाहस्तेत्पात
अ...मासा १८ १८ मासान्निते १

रुड

फिलकं प्रफुल्लां॥कन्दर्पक्रूजनश्चन्द्रमन्दाशिखानपि॥ताहय्यानूवसमानपितंसूनय्यां॥गत्वाचकामनिकमानसतंप्रकार्यं·उन्मलकामिनिकनेर्यागेठिनगक्का

४॥वन्दवयनयतुवादिसहस्रसंख्या·चागीगेरिकेषपमिमिकाश्चप्रमदादिनूपा४॥प्रस्क्रावयुकूजनगमवनूगाकृष्याग्या·जमादागेलल्लितरूपसम्वानकाय॥वा

व्यर्थिनावजगात्पाप्रगिपालनार्थनेवउरनाकटयवमहदकूगाप॥कालेरुलप्रसिद्धिनेफिलफर्युलंव·श्रीमस्कानकप्रवलिंगंसगगरुजामि॥यन्दजवानूअजे

नूसेनयाद्विजाक्रांधम्मीमृगेकपयपयनमायनन॥स्वस्यंचकानसकलंमसेसाह्नसंव·जमाद्गेसकलंउ४स्वहर्यकवर्या॥स्वर्येघनिर्मिकमिदंक्रवकानवर्यं·सप

थगसकलपापहतंवयन॥गेषांकवापिपिवियदानउंहिंसाउवाश्च॥मांगल्यनिर्म्मलमूरवंवरवन्क्तिभाक्तं॥ ... सवन्दिरवागत्सेदासृजा॥गत्वाप

ध्वमूखंदृष्ट्वाविज्ञापनांयकानसथाकृत्यमयावंभक्तमाधावांजगृहुना॥कदाचिदागगानालिरुयदाननदर्शना॥रुगकन्सनवियत्लादवका(गानमे

ना॥गत्वंजानीहिसर्वहस्तनागमनकाम्य॥माहात्म्यंगजकाथिगंभ्रुत्वैवात्माहंगमनश्चा॥मनसाम्भयंकृत्वा॥नथापिहर्वमाययो॥स्वधुनादर्शनंजाकंमारु

उच्चमेनामिकानम्या·स्यामप्रमासा·गपानिकक्राचमृतां॥कर्णौक्कृत्वानाकृष्ये:
यदुमहाराजानिश्रसंनिल्प॥श्रीनृक्रजास्याचेबेःराजामहाराजानिश्चितल॥
स्वगास्थानकंघ्यानं श्रामेपानिता॥

नाथैरनुज्ञानां मन्त्रिप्रका
आज्ञादिकं सद्भु मउले
एलेहूतां॥१
महार्णिकं महापोरखनत
अउवचुरंतु उंजरवर्या
मारभनं॥१

१०

कामधेनी॰ सर्वसत्वप्रत्यकपुण्यसंकथा ॥ १
कामसूया॰ छिद॰ विवामी संसारसागराद् इत्युध्दकामना ॥ २
कामदृदका॰ उत्पादितरूप मंगलमूलपर्वणोगेश्वर्यादिपूर्व स्थविलता ॥ ३ ॥ कायका॰ सर्वत्र प्रतिघानूनयर्म हि गपनीहि गवर्म्मकायासनमवाहिनी ॥ ४ ॥ ४

ल्य ञनं नं तथा ॥ एवं दर्शनपुण्येन राघवगीव वक्रुषी ॥ तं कपणाय मर्म कथं पातुं समाहितं मम ॥ पुनस्त्वामकंष्टकामिलावध्यमीदृशं कथं ॥ [illegible] त्व गं ध
ध्य स्त्राह्म फ वान्मूनी घ नष्ठ ॥ ग्रस्म गां दव वे यस्त्वं संश्र पाक ध्येग तया ॥ इदानीं सनवैयस्त्वा देवानां पालकोप्यसि ॥ त्रिधातु कविचिकित्सार्थं नादृशं धर्म्ममावन ॥ माद
स्मायन रवं हि त्रिधातुकविचिकित्स कथं ॥ सूर्यो ग्रंकोदृश कृत्वापीत्वा धर्मामम एतं ॥ न माप्नुनाय धर्म्मीयसंघायवनमानमथ ॥ एगन्मत्र पन्नं जस्त्वाक्षम धीं हि कामि धीं
वं धूर्त्त्यविहाय गदगापान मिणां वन ॥ फलनमतः सर्वस्वं दत्वा पुण्यमुपार्जय ॥ फलदानं महद्दानं गदानव महाफलं ॥ यत्तं कंमहप्रणं कि स्थि कृत्वाक पयि णामय
स्फलगन यत्स्तगनफ्रूयाद्व जगतां सुखं ॥ इत्युक्तिं सत्त्वस्व र्वैयपाधिव र्यासमावनृ ॥ ययचिकित्सिताभार्गं गयास्तु मम पुण्यकंठ ॥ सूथवा पालकामुं षां एवं यध
गिजन्महा ॥ स्तानानां देवऋत्वाहं पविवर्त्यासृगत्यमत्र ॥ एवं यमन्नं हरिकोनिर्वनस्य निधिवित्कथा ॥ यनसमीहितं यय कृवं यं वस्तुगरूथा ॥ इत्युक्तिं विचिन्त्य नागतिस्मं
पुण्यधारा रविष्यति ॥ यया संवाधि गश्यानि पालयिष्यामि पवित्रगुठ ॥ यानि तु स्वीवलोकानां फलागमिफि रविष्यति ॥ इत्युक्तं चिन्त्य मनसा देवानां देवजंगत्र ॥ तर्कै

ऊतपधारायां

रुउ नवक्रमेर्द्ध्या एषि ष्यंक्ति रुवनित्व ॥ मयेकंवपि तं पूर्वविगादर ॥ गस्य प्रनादिष्क ॥ नस्मा कृष्णांपून सप्तम्प्रम्भिनत्तर कनं क्षूर ॥ नत्सराव मालस्यातं वाविद्दृ ईलान्यथा ॥ यस्या
प्ररावगानून मगाद गंसत्लातितं ॥ यन्दनीयं पूजनीयं वार्षि गन्त्रन भानिवितं ॥ समासंतानिगादिगंमन निवन्न धंकूर ॥ नाएगाध्व मस्य माहस्थ्यप्रन मावि विविपन्न काथ
सारिमानस्तु यान्याका स्वन्द मृत्वा रिमानिना ॥ स्मृतिमाना कृतांयिकं नाव त्वस्थैव वर्द्धिता ॥ स्मृथक गामूलं त्याव लोए स्व सर्दंवि गजव ॥ नाद्वल्लाश कृतं याव न्मा
कृदानमणि थकूणथ ॥ नस्मादि पत्र यं पूज्ञावशुर्द्ध्म पवि हानिकथ ॥ वन्द्र स्वाहूमा रागवनाथ त्वासनन्नूमान काथ ॥ कानाकृत्तिष्ठ पूनष्वज विज्ञायनं प्रमादिनथ ॥ ११
स्मृतानि सर्वहृत्स्वरवाहनिर्गनकथम्नगस्यान्नसायनं गुरुं ॥ कनूर्जना व्याधिविपहृयांकं मयाहयीनंगुलरवाग्य लत्तं ॥ मन्यक थश्रीघन रागस्ववकं यन दगंदग
नमववाकं ॥ नथमन्तंयापिहियनपीनंनिवं नथापूजनरावनंवा ॥ सर्वहृजगतां नाथएवदाहांशिनावहन्न ॥ वाविवर्यांवपिव्यामिपूज्ञा क्लगारिमानकं ॥ रागव
नायथाद्विषंस्कृदाहमारिमालिकथ ॥ सूयामस्वत्परुयं नत्तसाक्ष्याप्यादयामपि ॥ स्मागमिष्यामि रागवनूरूपा त्यक्थाहृधां ॥ पाउंधर्मीवसान्न कथ्वूदानीं स्वपू

मंत्र ज॥ श्रुत्वेति विलम्ब वेतालः सत्वाद्विनिश्चिप्रदक्षिणं॥ प्रणम्याय यो पूर्व दर्शितां समवारितः समन्वितः॥ अथ श्रीत गतानात् पंच कान्रसद्ववर्गिकान्॥ शुश्रूषं तिष्ठक्रवायूयं
पूर्वाभापित की गलाः॥ पश्चत्कायापित काल दूर्वाकामनन्यावकाः॥ दंभको गलितकालाकाः सद्धर्मगुरूनिन्दकाः॥ गान्धानापिंड सर्वानाग भास्ति मही न स्ता॥ कस्मा
सूर्वत्र गम्यं स्थानदा गवाधिदं॥ विनास्तरमनालाकाः अप्यक्तिनेव सत्कथां॥ श्रुत्वा वाक्यमिति ग्रुत्वा मयाद्य प्रवालिंगं॥ प्रतिष्ठानेतु पूर्वं गच्छ त्वाहं त्वात्से
रधियहिक्रकान्॥ एवमुद्भव धर्मं कर्तुमगाः संप्राप्तिनश्रवा॥ ... नक्षत्रान्मड वर्गिकान्॥ स्वयं सताम्याः सद्धर्मवीजोफाः पूर्वजन्मसु॥ यस्मात्
मोहितरस्तासद्धर्माम्भनपानकाः॥ गच्छ तु कथयिष्यामित्य ये धर्मानाम माग्रिगः॥ ... पंचवर्गिकाः॥ गम्यतां गम्यतां भी श्रुंवक्त्रीर्य
स्थापनामिति॥ अथास्य परयूः प्रतिपाद्य थोकर्णेंद्रवेंद्रकः॥ वत्र संप्राप्तिनः श्रीमान्पंचवर्गि ... ॥ ॥ ... ॥
माधिस्तुनि ... ॥ ॥ ... ॥ ... ॥

रुद्रकल्प

रुकं॥ यदा गाधवनायाय दूरवं गौरिन्याश्च प्रकथ्यत॥ तदा श्रीराम वरस्तुती विश्ववव प्राक्त तु गं॥ चित्र पवाम्व नं सुक्ता ध्वज वर्ज्य वृ नास्तगी॥ निर्द [illegible] विनिर्मुक्त मा
लीपुष्पादि चन्दना॥ निश्च समाधि न सर्वांगा गेला दिल पवर्जिता॥ कदाप्य गम्य कामस्मि रख घा मूल्ला सन गुवा॥ फल मूला गना रत्ना वयाम पाथवं तु गं॥ पं
चाम्त न सर्स तुष्टा कदादि स्वाप्य मा गिनी॥ कथ्यनि नामिषा कांजी गपाव कमि वाव नगू॥ नाद्य रुक पर्ति सूक्ता मा ह श्री दृष्ट रख लागिनी॥ इदानीं किमहं कुर्य्यां मन्द
राग्यास्मि सर्वथा॥ [illegible] मन्नाम्नाव नमाव नगू॥ आनादि याभि नूपांगी फललल क्षणमङ्गला॥ व पूर्व गुरु आदन स्यास्मि वजाप लीमही तु अथ॥ एर्लीम
मङ्गल लीन थ्यपास्मि सु स्थविनी॥ हाहाधिक्किं फलं कर्म्म पूर्वजन्मसु यन्नम॥ पक्व ह गां सुखं न लीवनान्त प्रवक्ति गाढूना॥ ल हृ धिं न हर गम का की नाक्ष कि त्वापि पिं
सुखं॥ न थीपि कृत्या स्यामि श्रु धूनाग रक्षा मि नी॥ यावन्न गायन्त पुत्र स्तावदत्रैव माश्रया॥ तन्नाम्नाम न्नशाथ्येव प्रगंव नयं धैर्यलता॥ यदा पुत्र प्र हृगास्ति गदायास्ये कप
कि कं॥ सदा णह जनं क्षत्वा वधि ष्य वाधि वानि कां॥ प्रसा गच्छ तु वा लली पूर्णपुरुमना नथ॥ तदा कथामनं पीत्वा यास्यामि निर्वृणिं पनां॥ फि [illegible] कान ललं भमय वा

१२

धम्मसूरिर्यशोभद्राभिधाः पूर्व्वजन्मनः प्रज्ञागच्छेश्वरोगमत् ॥ इति संविग्नमनसा तेन पात्रं गं समाकर्ण्य तत् ॥ पूर्वदिनान् सूक्ष्मरूक्षतया भव बाल वल्लभी ॥ दोहद

लक्षणापन्नापि शुभ वृष्टिः स्मार्त्तिका ॥ स्वल्पो नाम न गानि सूत्र गाढ्य गर्भक्षामक्षाम ॥ क्रमात्क्षीणाक्षयपक्षे गोगर्भे विद्धिंकृता ॥ रुक्षा सूक्ष्मा बाक्षणी विवर्ज्जित कस्मैन

घ्नी ॥ सूनामस्तमनाद्भाग आसंवज्जस्तनद्वय ॥ क्रमाद्गयिहीनाव गतोपि हीन नौ पयो ॥ कथं यशोधनादेवीन्नूपदगीनवद्धरो ॥ एवमापन्नसत्वा सा विनहर्वे

दनातुरा ॥ दिने दिने गर्भरक्षाक्षीणाङ्गास्वत्स्वप्नवादिनी ॥ कथं साभोगमीमांसा प्रत्स्वपि यहाउना ॥ दृष्ट्वा गोपुर्व्वि षीं भार्यां किंचित्स्वस्य दिनातुरत्वमूत्र ॥ प्रजविन हेयश

बाष्पिलं गत न्यपि मन्मनाक्षा लं ॥ पोतानना स्नूजय मध्यभिनिहितं व्रतं ॥ स्वदानी गर्भिणी भार्या वियोगस्फुरन्मयगे ॥ कर्तुं शुश्रूषादनस्यापि प्रज्ञानाय गथममम ॥

नोर्द्धयोनिमहारभार्यकाय यथियोनिक्कलं गथा ॥ इति स्वामनावाकिंचि हर्षिन मानता ॥ यशोधरापालयामास पशहर्ष्टिदिनदिन ॥ शुश्रूषमानूपश्चापि गर्भाली क

थितं नयौ ॥ गत्वा श्वानपासूदं वापि इति संपदिनाः रुरवत ॥ यथायं मत्स्यगाधीन अधीनलेस्यात्सज्जाशपिसव्रा ॥ तस्मिं गोगरवपय घत्स्यादस्मिंगुरुं नथा ॥ किंतु मोसुखैर्यये

मत्स्यरूपी

रुद्रकल्प

दगृ यन्मांनासफमन्तो ॥ यत्त्वाबांक्षं पविप्रक्राप्रवृत्तिमन्त्रबान्धवं ॥ मत्त्वाकामिमहाम्नाविविवहासुमहे षजः ॥ गुरूवंगमहामघ ॥ कालसंकायणांसुखं ॥ यन ॥ म
कानलंगमन्यहश्रीधावाप्रवर्द्धयगा ॥ यन्मूर्त्वाऊाम्नगंपीत्वासूर्यनमोनयमहं ॥ यंश्मेतवामनंछजं दत्वाभिंहासनगुरु ॥ स्नापयित्वा बाक्ष सर्वोऽप्रगद्धयंमपावन ॥ य
स्व गमक्वफूलांकांविंवर्द्धयिष्यांमिधर्मकः ॥ एहस्का वान माश्रिस्तमन्त्रस्त्वगितंमगिं ॥ मराम्याकादंगंप्रतं कालयत्नयमांमूत्वं ॥ मकाग्याधर्म्मिहीमग पामेवालमा
व धूमम ॥ ययाविनह गोकाकं पोतनतननागयग्रा ॥ वध्वकन्यामम किमूगोंका नलहमीय लो ॥ कावक्रायलंकान मयिकावरुं ला गोजा ॥ स्त्रीतांगुलात्रु यः
सकिरहाचारपविज्ञगां ॥ पूत्रस्यान्यद्विविप्रगयाम्रिनालम्य मकृतं ॥ गांसनास्वेवंनकापियगापायां सक्रिमगुघा ॥ सर्व्वीर्थसिद्धजननयाद कृहर्षयुः
रौमि कमि ॥ कृत्वावाकीत्वक्वथिंगां पादगाप्यधूनामम ॥ नूनंयत्धाधवाहग्रंगादगंऊनयिघांणि ॥ तस्वीशामम प्रसादपि शमिमांप्राक्रिम प्रियः ॥ माद
गामायग हशालुदध्वाभिनिमागुवा ॥ गलान्मनं पौत्र मृतंदगंयिष्यामहेचिना ॥ गक्षीवासाश्रितामायंश्यपादहर्षपूणायकः ॥ यंस्थाननविधृदस्थाना ॥

१३

बालकस्य१

बालक१

गयष्ठाकनामसंज्ञा॥ यतोधन्वेवधन्यायाः कृष्णपार्थ ॥१८॥ सुताप्रिया॥ सत्रिंशल्लक्षधात्र्याया पतिव्रतानामपात्रता॥ एवं तेषां प्रसंभिद्यत्वा गौतमी पुनरब्रवीत्॥ प्रियवस्तूनां

सुखधात्र्या कं पत्नीत्वं प्रलयाद्विनाम्॥ कुलालंबीवग्रन्थलक्षीय ॥ भावां पालयिष्यति॥ तस्मात्कृष्णाकनांस्पृक्षा पालनीयाय गौतवी॥ तेषां कार्यां स्वयि सा तापाविमल ॥२

धिक्यचीत्रिता॥ सा गृहं संधान ॥१९॥ गर्भानिमाता न तर्पुत्ररक्षयत्॥ तत्त्वयं षर्षिणा लब्धा गांत्व महर्षियिष्यतां॥ निवेशनीया गर्भाकाड गाध्वापि सुताजननात्॥ तादृशी

नार्हिणीपादकुतं कस्तलिष्यति॥ तूर्णिमय [illegible] पाषणीयास्तवाप्रिया॥ गौतम्या सह संवादं कृत्वा हनुमादिमान्तृप॥ ता कुम्भि हृष्टिनियय यत्नादया लोका

दिकं गथा॥ लक्ष्मीलयीदिनाराध्य नरासमृद्धिविधानय॥ कुरु क्षिप्रं कार्यां कर्मा विन्माविमानृपा॥ तूर्णं तत्र वषट्कृत्वा पालयामास गौतमी॥ गोपामापूल

सत्वांना सूपपत्री शीघ्रिमा गतेनधीमता दाविद्धर्म संगपाद्ध गांगीमाहृ गौतमी॥ गर्भालयसमाज्ञा कालेनापरवर्णिनि सुषाव॥ कुर्गागिकापानुवैर्णाखलुया हा मनवर्मला

॥ नस्मान्निसूर्यवतामाधर्मकर्थं गर्भाणि लब्धुम्॥ कुलाहामंत्रतंत्रात्वंक गगनावधू॥ तस्माद्यापन्नसत्वाभितायनमांडपवासिका॥ लब्ध्वाम लक्षयंनि लिंगक क्षत्रांसमनावय॥

रुद्रकल्प

कृत्वा ता वादि कं श्राद्धं मेलादि लपनं कुरु॥ स्नपनं पायनाद्यं तु ज्ञात्वा पूजनां कुरु॥ किमर्थं विधेयं वास्मि नर्दकाया गोवत्स॥ तस्मात्तु गोकं पवित्रं प्रत्युक्त्वा फल्तदाकृत्
॥ गर्भेन काल्य वपन गथासम्य कृता मा यच॥ संहर्षिता पिच्छ उवाच देगित्वांप्रणिप्रियस्य॥ वधूय गोवत्सपाल्या पश्चात्तानेर्य र्थपितेश॥ एवमत्तं प्रकृत्यात्तां यनो धंकृ
नू मूढ कालगृ॥ ऊं निनिष्ठ गं किमायकृत्वकार्य ब्रियसा कनो॥ वगह्नुयव च ऊकुत्वां प्रसास्य गोवत्स॥ किं त्वाद्य मर्हमागवनीस्कृपप्रश्नाकन॥ कृत्व मृत्वादिक
निव स्तवं मर्द्रय मेव ताकृ॥ पचाल्पम्मनसी कृप्रार्थयिष्यामि गरुत्त॥ ऊकृमिगदाधनं कृत्वा गरथेवराचन क्रूपत्थ॥ गोतमनीमांपूनश्वालं किञ्चन खनमुखं॥ गर्भेन काश्र
मंमूहृत्वामागपिन्डव वत्सथा॥ गोकाकृत्वा खेमि मीव स्वात्मदिव विवर्द्धिता॥ गर्द्धाकाकृद्धमाद्यापि किंगलखत्स साउत॥ ऊक्ष्मागर्द्धन्किमृपामेवं पूर्मिगमनो
वयथः॥ मर्वावस्त्री दुगानि सूनत्त्व आर्क ब्रगंसृजा॥ गर्द्धाकंमास्तवा गीनं स्वत्वा गर्भं स्थवालकं॥ यनं त्वां पालयेद्‌ न्यो मर्दमूपालयाधनो॥ येनं गोकादिड्ः त्वं
त्वं दृष्टं मां गंपतिं मनथ॥ ब्रिवेंदापैन्न स्वत्वानैं सर्वेषां मां पोभ्याकऊं॥ व्रस्माकं कृष्ठ समृहं कृत्वं निग्यमर्वां क्षिं गोपिका॥ त्वजर्भ पालकं स्वत्वाग स्तर्वं विस्तगागया॥ १४

स्वागमे हि महती लोकयं यातं स्निग्धमजगत् ॥ स्वागमं दर्शय त्वं न स्वकुर्यामि स्यन्दिकगाङ्गनाथ ॥ कस्मादागतं त्वं न स्वरूप निःश्वास काम्तव स्वागताया ॥ तु ह्ना रागं स्वामिन् मनोर
वसंपूर्तिर्गाढिरया ॥ कथं त्वस्यां मे पृष्टा यामूर्दय स्तवस्वरूपापि कथ ॥ विना स्वामिन् मया नाथे स्वरूपं देहं वा कथं ॥ न स्वामिन् किमिदं से नाकं गन्तमागच्छ कथं नाम ॥ ते ली
कस्त्वीरमपि स्वगुणवत्प्रहास्यति ॥ लोकत्वा पूर्णिमा दृष्टा तारकया रूपाय गतः स्वया ॥ निःश्वसन्ती सा गतत्राणा लक्ष्मीवाक् सरगामूरुः ॥ गतेषु प्राणहरणं श्वसं गतौ गगी
दवाकुलस्या ॥ किं सुन्दरयंत्र गं स्वयं किं न स्वयं यत्र स्थिरं न ॥ दृष्ट्वा रविनी मन्दरागपाहं दृष्टा नापि न कालश्च ॥ गतिर्हि सा दृष्टं संपूर्णकान्तिकिं रागं मन्दवासुख्यं ॥ तथापि क्षण्या
स्वामि कर्मलहस्य दीनविनाथ ॥ त्वमेव गतकर्मा न त्वं गतिस्त्वं पत्नी यदा ॥ स्वदुःखं रागं राज्यापि त्वापत्राहं स्वं प्रराज्यमृ ॥ कलिलाक्ष मणिनीकिल शाखायां दुःखमेव भव
म ॥ स्वदा सत्स्वर्गं दृष्ट्वापि दुःखमेव स्वकर्मजं ॥ कृत सत्राजनं तु क्षणं किं मे सा नं मर्त्यस्थितं ॥ स्वकं तु नापि राज्यं मां दुर्लभं दुःखं राजनं ॥ सत्राजनं राज्यं यत्किंचा
स्वमं दुःखमेकराजन ॥ सर्वं राज्यं समिच्छामि किं तु दुःखं वद सत्तं हं ॥ सर्वं तु कं स्वामिन्मतं वदन्त्यहं सम्यङ्मामृ ॥ किं तु विज्ञापयामि त्वां प्रियावद्वृत सुन्दरं यदि ॥ य

लघुकल्प

दामनामत्रिपुरां कनविहारजय दंके॥ मदानिवारणीयार्थविख्यापिस्नवगामम॥ कृपनागमसूत्रवं स्वविकलीरत्नयामर्याया॥ प्राकंगुत्वायो ममीसां संदिश्य माम
सारत्नवत॥ पालायमाना गां मे पांप्येगमी प्रतनस्वरीतु॥ मदक्रमिमि क्रत्वा विलयन्तीप्रलय प्रलय॥ किमिमिति किमिमिति मेपराघमत्वं प्रवृत्ता। पितृपिनहवि
षार्थीति दृश्यत्वात्स्वगरुत्वा॥ रवस्तिकि मिति यामा गार्थीत्वाहि यामा मनसिजमदयाया दिव्यमन्महितिकाया॥ स्वस्तुमजनकाद्धृत्यत्वह्याग कानुमध्य प्रति
दिनमिति समचिकृपालनमत्यनस्था॥ त्वदलिमगलमकाक्षं पाहि निवादपदितस्य त्रिभुवनक्रत्वपिइल्लरंपद्वागम॥ व्यंगीकृत्य किमूर्यं पूताहगे भवत
वम्॥ त्वयि महागुरुनंगयास्तेदिक्ष्यमानसाप्यहं॥ कथय कथय मूर्च्छ्य इत्व त्वदागधकगतः अभिगमनमिति गंकार्थे यमालयस्त्वा॥ ममममनस्ति सं
कात्वत्क्रवाक्यप्रदिर्श्य तवकथनवविगंगंतर्विगंगंहि त्रसा॥ गस्ता दृष्टं कां पविप्रक्रा व्यंगीकृत्याम्क्रमिति मथ्या॥ मस्तर्वंकध्यगांभी प्रइत्वरापये काकावदां॥
कूमिगतकामाना ह्रींगां प्रश्नाहयभाधमा। व्यंगीकृत्यनाह त्रिमामतंतुधाधायत्पगस्त॥ किंडरङ्खवयस्यगुत्वांवदामि कार्म्मद्रइत्वेगां॥ कूदानीं किं १७

सर्वार्थसिद्धि ४

कथयिष्यामि स्वकर्म्मेत्थं वरलागिनी ॥ श्रुत्वैवं मुक्ताशापाकालीनाहारदर्शं भूपदीपिका ॥ धिग्धिग्मां पापिनीं किं किं इत्थं वंशक्षयनि मूर्च्छिता ॥ क्विवहविपनि [illegible] स्थितां दृष्ट्वा नांपणि
कांउवि ॥ विस्मयकौतुकेन मीसां समुक्तापदाशुभे ॥ तत्वौजनं न मानानां पन्नस्थाहस्मिताननां ॥ वद्धियं कीदृगीनाम प्रव्वाक्षपिकोद्वला ॥ विधूवाविरहाक्षीवापि
नावासुक्तापिता ॥ किमिदानीं कथयिष्यामि पुनर्वक्षामिनेपकौ ॥ शोकानलपात्यामि मद्याकंस्थन वर्द्धिता ॥ किंतान्नकयं वदा दुःख्येपतारत्यापि मातथा ॥ मस्थवंशवाव्यमा
नायांपूनश्च तांस्तानि ष्यति ॥ विस्मितापि पुनश्चागोकव क्षौनूनं पातिष्यति ॥ थ्यंगी रत्नान्विपं वामीषिनतारूलवंगतश्च ॥ एकां वारर्कीकथं पश्चात्तत्पालंथितिसादवं ॥
वामानामाहि नामीर्भांगतस्कथं वजनगांप्रजरु ॥ निश्चित्वात्मानि गोक्षित्वस्वासुकापहास्यामीं पूर्वारितपिगतो ज्यमूपहास्यमनी स्मृतिश्च ॥ [illegible] तां दग्धविरूपस्त्व
मनं सर्वीजनेश्च ॥ कापकातूथ्यप्रक्तानां प्रणिप्रत्यायपीत्वकं ॥ यगोक्षस्यसुरवस्वभूयथस्तं जियगां तमा ॥ श्रूयामलनवाविधायथस्तुद्यगामिति ॥ उक्ताविरूपाकोम
मीसां सर्वीजनसमाहृता ॥ कार्यागारस्वकगस्कोणत्यक्तकीर्तिमिनाशुचा ॥ धेर्यं त्यक्त्वाग्रथस्योषा विस्मितिरावगं स्वश्च ॥ गर्हितीस्थविरीनातापाडाक्यवाद्रुगम्मरुमं ॥

मा।१४४।२

णाद एवं वचनं श्रुत्वा गत्वा दास्यः सखीजनः ॥ आसन्नाश्च समासाद्य ता ऊचुः प्राञ्जलयस्तदा ॥ इदानीं कापि नागोपाङ्गना दासी विवर्जिता ॥ विसर्जयित्वा ह्यपि सखीः कथं त्वया सह
सखी ॥ किमर्थमिति ता प्राह गौतमी प्रतिमूर्छिता ॥ उन्मीलिनी प्रदत्तां किं विहाय हार्दं वेधनापि वा ॥ तयोर्योगेन सम्प्राप्तं किं यस्याः श्रीरुद्रगवान्यपि ॥ उन्मीलिनी कथं वा सा
ह्यादिं गत्वा कथं वना ॥ उवाच त्वेन्यथवा ऽश्वस्य यदृच्छी सर्वं ह्युद्वृहा ॥ सम्प्रविश्य हृदयेशस्य द्वंद्वं दर्शितं त्वयं ॥ ततः प्रभाति दृष्ट्वा गौय दास्यः स्त्रियो वयं ॥ ऋणिनी सा
त्वया गर्भिणी वक्ति विज्ञापनां स्मृष्टः ॥ देवि कुमस्व सर्वी मामेव वार्यं भावना ॥ विहृतिः गुरु [illegible] कार्यमामन्यभिज्ञा ॥ एवं दास्या वयं सर्वी विश्राम्य [illegible] पिका ॥ ऋणिनी
ऋणिनी वाणि मृद्वं दर्शियत्त्वया ॥ अर्थं न स्याद्गत्वा [illegible] कथयाधुना ॥ एवं ज्ञाय [illegible] दास्यः पूर्वं [illegible] कौतुकात् ॥ अन्यत्र [illegible] वापि
का ॥ यस्मात्त्वं [illegible] पाद गताः ॥ दासदासी [illegible] वयं सर्वाः स्वावहाः ॥ कथं ऋणिनी [illegible] किमर्थं [illegible] ॥ [illegible] श्रीगीता वा
पिधाय [illegible] किम् ॥ [illegible] प्रसीद मा [illegible] हदं पालय ॥ सर्वेषामपि [illegible] वर्द्धनीय [illegible] हि ॥ आपन्नमत्वा त्वां श्रुत्वा नृपादयः प्रजाजनाः ॥ सर्वाः ऋणिनीं

गच्छ स्वयं वा ज्ञा एविष्यसि॥ हर्षेण स्वयं वा गमीष्यसि संजनयिष्यसि॥ स एवमुक्त्वा विसृष्टं हि कथं गङ्गा मम गृहं स्वं॥ ॥ त्वयि श्रुत्वा ममानायां कथं वयं सुलभ्यां काश्यं॥ कथं गां
स्नात्वा यां त्वामाकृष्य विप्रवरां गां॥ किं त्वयि एकाने एवं कथं वनं स्मृत्वा॥ आगमिष्यसि कथं काले मम भीमगिनहि॥ किं यं प्राप्तनृप कन्यां स्वयमपि प्राप्य गृहं स्वकाश्यं॥ दत्वा तत्र न
मानसं पावित्र्याकाशा दृष्टिं गच्छ याश्॥ गदत्वा तत्र सर्वं त्वामपि मा कथं हीनदीनतां॥ ममानयने तु ब्राह्मणानां पितामहस्य॥ तत्र वासवी गतं त्वां हस्ते आकाशमपि कीर्तिमानता॥ सर्वो गत
मदर्थं मा गां कं रुदन्तं सम्मिकाश्॥ ना हं गंगां वनं वा त्वं माकृ दापि स्नानं गच्छि काश्॥ स्वकर्मेष मर्मगां स्वयं ता दम्भेन स्वर्गगाजि काश्॥ यावत्कं वनभवं मां स्नानं स्वां मे सर्वगंधं स्वं॥ मात्
पापहं त्रिविनी पथगामा गंगाकिं शीतला॥ स्नानं किं कथं यमा पाप स्वमदस्य च सुरसरित्॥ स्वकर्म मन्दाकाशे यामिनि त्रिविनी या पापनाशिनी॥ एतद्वाक्यमनुष्ठाय त्वां मम कर्मीहं वगंगां॥
गोकर्णा स्नानं हरत्वा त्वं वेदं कामापसि बाधसे॥ किं स्ववशं गंगं प्राप्य कामि स्थास्यहं स्वर्गाङ्गनां॥ गच्छ स्वर्गाङ्गना मां स्नानं गंगां सा पापसंक्रमया॥ स एवं उक्त्वा धनापसा स्वयं गंगां तथ
कथं॥ मदर्थं तापसं गच्छ मामा तापसस्य गृहं कां॥ निवासमत्र गंगा स्वर्गस्य यावत् प्रमाण गा॥ तर्पणं स्वकर्म दोषं तत्र त्रिविनी गंगे स्नानं आगत्॥ ब्रवीम्यहं मदर्थं किं मया पिं

गरवल्लु॥यत्त्वयं दध्यगं दगुंगांथव॥ किं प्रयाजनं॥ तथापि माहथ॥ आकं र्येर्यमालं वा गिरु गा॥ स्वरवाक त्यागि मामव मत्कर्म्मि णगहृर्षक॥ सत्वा कला उयूआकं ह
गकर्म्मि गुरु हंसत्वा॥ तस्मात्तह शागनं उक्तामाल कान हृत्वक्तु का॥ सप्रताधि गसर्वो॥ वन धं धर्म्मगा रजग्नं॥ नवयस्य भावना स्वाग ग्रस्त्वा सर्वा र्थ विकिस्मि गा॥ का गाफिमि
गिवान स्मात्वनय हावि गागुरा॥ कोटि त्वपरोषि गाकिं वाविनकाउन पीडि गा॥ अकावि षप्रदि क्षावास्त्रू थवाग थ्यस्वादि गा॥ स्स्मयं विकि गाथ सर्वो ध्य मूरवाउं नसंपिथ
॥ इस्तूय गान्मूरवा स्रोऊंग त्कुमान त्वमाधृगा॥ गाथेव प्राप्न॥ अपाउ गं कृत्वादि नादिन॥ मनश्च्यवाधंल त्वंगि गेम कग त्यसमूध्धगा॥ किं स्मनयमह दुष्टवं स्व त्वार्कि
ना गयवपि॥ यत्स्मनं ल विदूजं गत्ने गामास नधंस्त्य॥ यहृव त्कर्म्मण न्नूतं कानं गद्दि स्वली किय गा॥ सूव ध्यमवगाक्त यं जन्तु गि स्व हर्ग कृ त्वं॥ फि किं विषाद गा वेर्यं
ज त्वान त्वत्रयं स्का॥ यस्त्र राव गान्नूतं स्व स्य स्त्रा अपकर्म्म का॥ सति भान्न यन स्का दम्बू वल्कगाराविच्यति॥ ॐ शिव स्वरल गाप्र क्कातल्व स्काव सत्य मनया॥ सश्रामफत्व
यिसंदिग्ध त्वत्र जापं कवाडिया॥ अयूरूमं कौनल्लेय गा॥ निर्जीव गासमाय स्व॥ त्वयं वकन गीयं गज्ञे यं पंच विप्रियाल कंदा॥ ध्यात्वा गुलौ पिपी त्वाव धा त्वाग त्वाग वानूग॥

चर भोज छाया
जिका काय

सर्वमस्य पति च क्ष्म्यां कराभ्यां सर्व सी पाति॥
सर्वं जिघ्रति घ्राणेन। जिह्वायां सर्वगो पाति॥
सर्वं कर्त्ता कायेन। मनः सर्वं च भावति॥ ११

स्कंदकीलेकं दक दः ३

सार्दूल कानवाद १
भाद्र ग्वियांविकारो यः पोकर्मीयादेमिथनितः

त्रिनलक्जनंकृत्वासक्रर्मेविन्नुप्रसूत्दा॥तस्मादापोस्य बधीयंति मत्त्रंमाकरुष्ठखगां॥मात्र मांनयिगर्व्यं बकामयिलेबमूत्रमनाथ॥ छूगिसलामनभावाधंगभपागकृ
गभपिका॥दासीजनस्यनत्रा थींनि४ गआकवांव मकृथा॥ अथकियत्सागळस्यदिन घूमायरगमक्ता॥ निशीथार्धेसमूत्क्रित्वागयनाथलप ह्कनेथ॥स्तनंकीए
र्द्धस्यनमसक्षवदनाउना॥ दत्वाकपालस्तुरकनगमाउयसूनथाव कांकीरस्मि गृध्यायांविलपित्वावनीवके॥ रकंर्गमं जगसांकंपंकांकवाथानत्वाथवी
कृ॥ निर्दयामांप्रभिम्रक्कगकामित्र्जगत्स्त्रा॥रथविनीमामनूस्त्वाप्रसागछ्तएवान्रविग॥ त्वगीजपएथावाल १ कनसंपालयिष्यामि॥गर्भस्ताबालकंस्य
त्वाप्रस्यागळ्र्दयात्निक॥ ररुत्रवधीयंत्वबाकंमरूर्ष्ठसंहरयगीवमां॥ स्तस्नूंवापिसलंवासंदिग्धगिमर्कर्भ्रू॥सल्पवादिवमि छसुकथंवयामत्थारव
कृ॥कथंसहयंसप्वंस्का छ्रूर्ष्ठमरूस्थखगां॥मार्गीपापिनीमांत्वंजानासिसवर्विद्धना॥ किमर्थमयि तद्विपं छष्टिवी ज्ञंहुर्व ही॥ शारदल्लुकधाच्यांमाप्र
क्लाकिंवजसंवना॥ याबदापत्रसंत्वाहनांक्षिवा मागटरूमव॥ स्याकावत्सूर्वगत्स्याका किमर्थमेपुनंहरर्ण॥ अपत्रधीयावदानींपालुवरर्क्षिहगांगिका॥ अमना

भार्यनमवाप्याकुर्विद्यपत्नवीचरार्मिती १

क्षितिपमत्स्यधर्मा मृगं पीत्वा यास्यामहे स्मृतिनिर्वृतिं ।। प्राप्स्यामि निर्वृतिं केन कृत्वा वियोगेन कदा वन ।। कस्मात्त्वत्कर्मपानार्थं गतीर्थं पाल्यमानं सदा ।। यस्मिंस्त्वदीये वसति मानसादिषु ति
ष्ठियाः ।। यन्त्र त्वा वा कृतं वर्म दृष्टं पीतं यथाङ्गना ।। कष्टा कदीनना मृक्का या पाल्यमानाय पल्वलं ।। यतः कायनमत्स्य सोऽयं कयो भनए ध्यानि ।। यस्मिन्निन्द्रिय पर्मा निवसन्ति ह्यक्षि
णानि हि ।। मत्स्यक्षीणां हर्षजले श्रुत्वा कनीयं कपंकजं ।। नहि त्वत्पंकजं श्रुत्वा सत्कर्मलक्षणं कथं ।। विना सत्कर्म दुर्गनभाक् पूर्णं कथं भ्रमं गृ ।। विनाभाक भत्स्यापि वियोगः दुःख
मीदृगं ।। कष्टिया यदि कं दुःखं नागितुं मत्स्य त्वाकथ ।। गतीर्थं पाल्यमानं सर्वी धैर्यं कृत्वा गदा गया ।। मनाभयायामपार्श्वे गुरु त्वा रक्ष मनाथया ।। श्रुणि गांवावर्ना कृत्वा पुनः प्राह
मनाथया ।। हत्या विहाय यामित्वां दुःखं मामनयस्य यदि ।। एषा पकिं रासमसनि प्रं दुःखदिनी यां नू दुःखदिनी ।। मृत्स्नः पुष्टामि अस्मारिके कृत्वा उत्सं नरापधिता ।। सूथ किं मृत्ये एव हीर्ष
यत्स्य त्वा मूर्छितामृतः ।। मनाथ नां मयि कष्टि क्षमिन्यां यं गाभव ।। कथनीयं एषा पनीयमपि सर्वं मत्स्य वकसा ।। श्रुणि दृष्ट कया एषा पाहता प्यमपि यावद्वीगृ ।। गृह मनाथ
वहस्तं सृगेण प्यमपि कथ्यतां ।। श्रुणि प्रियतमा त्वं मम नाथ भगिनी नाम कथा ।। स्वका कृति यज्ञे वीर्यं भव्यकवागः ब्रगा मितः ।। यथार्थनाम वामिभ्यक्षे धैर्यवत्त्व हतं ममतः ।। २

रुद्रपाल

हा श्रीनिलान
हा कमलपद प
हा भीतिन्दिवाक्ष
हा मंजुघोष
हा कमललोचन
हा चन्द्रवक्त्र
हा मृनाभ
हा कृष्णपत्रलक्ष
हा पाणिपाद
हा स्वर्णनभ

पाविशीनां गता ॥ ऋषिर्विश्वामित्र इति निर्दिश्य ॥ ममैव दुःखदग्धाय सर्वेषां पालकाप्यसि ॥ यथा समस्तयाविरिष्टं ज्ञानं दुःखदग्धस्य हा ॥ सबालकाल्पवन्नाम्ना याल्यम्यहं यमालयं ॥ कथापं
वा मूर्यां किंक्रिया गतं नारक कर्मणां ॥ कथापि नरस्य किं न नानकीय जनाद्भवा ॥ यन हत्वस्य गतेव महमां न करिं करोषि किं ॥ हा हा धिग्जन्म संसारे नर जन्मा किञ्चापि भ ॥ विलुपित्वा
मृत्यु निमित्तं बद्धा नूनं दुःखदग्धस्य हा ॥ कथं सहिष्ये दुःखशादं दृष्ट्वा पापा गमूर्छिता ॥ सनाथ या रवाथ मस्वीदृष्ट्वा मां पापिनीं कृथि ॥ आश्लेष्यापि त्वां बाल्यापि विह्वला पनांसमाकनात् ॥
किमवोचिमिमां दर्वि त्वं मूर्छितां किं मंजूलस्वनं ॥ किमर्थं नाद रंजितां पाथैर्यं स्त्रीगती यसि ॥ किं न दुःखं कथं जाने कृतयस्य पत्युर्वदपि ॥ यस्यानुव्रत नरावन ता दृगं हर्षिता
गिथिका ॥ मां दर्विपार्ने दर्वीस्तु मां गता कें कृन्तु थैर्य मां ॥ ॥ त्वयि गतप्राणे गतकायां थैर्ये कृर्यां महं कथं ॥ पत्नदुःखं ना गमयथा सा कथं दुःखशाविनी ॥ यद्दयया वयं
सर्वाणि निर्मलदुःखपादपाः ॥ पुनिप्रज्ज्वि यास्तु कामसुखवक्ष्र रूपं रुलं ॥ एवं सवृद्धिमासर्वाहा नांगी जीयकं किमूगान दस्ता कं मूरवं दृष्ट्वा प्रस्तुमा दुःखवदं स्तन ॥ अथा
पि कनवित्वां नपि मानयसि एरूकं ॥ धनुर्वाव पितम्य कौ मानयगायथोयुकेषु ॥ मन्त्रप्रणागमायाय दंशीण हृत्न यं कृत्वा ॥ कृत्वामनानर्थं यूर्ले नूनं प्रप्राणागमिष ॥ १८

सर्वथीलिकि

ध्यं कृत्वा गिरि सा गा या पूजनं प्राह मनाक् स्वनं ॥ किं कथ्य मत्स्य ३ विन्यास्य यां त्वं मनाथ्य ॥ एकदा यो पनी यं हि प्रकाशनीय मक न ॥ यत्स्तनं भी सर्वं कृ स्व है नलं हं प नि गा त खि ॥ १९
ध्रुवं कं पा या मकस्यां मामा लिंगयणि स्वयं ॥ घट्टिरां रपवनस्तु कामानिर्मर्षि गलावन ॥ गस्ता मवक्ष पायां हि ऊ त्व मा पन्न सत्तिका ॥ कथमक नवान ध घट्टि रा ग्यन
सूलिका ॥ मार्गेन पणि गंकिन वीज मभा दर्व क थां ॥ वीं जवीना कथं ज्ञाण दक्षूर्वं भगित गयं ॥ नव प्रस्वा हमां नाथं गृह पुण्यं च मा सुव ॥ स्थापन्न तत्वा त्वमति कृत्स्व नम् पा मवं
॥ सा हि व्य ह स्त्रं हं ३ त्व मम्बि ना हरादि कर्मजं ॥ सर्व कर्मादि गषद्धष दर्वं गर्हक्षावि धी ॥ स्वास्य पूर्व या पि त्व ज हं स्व ङ्ग कर्म दाष ग ॥ गदा मकून का रु प हं वां ३ स्वा क
त्वा नि स ॥ कथापि रवे यं मा लं व्य चत्त्व यं प्र ना लन नू ॥ कृत्वा वशु न था र किं गमीन पा लनं कूर ॥ क ग ३ ज्ञान धार्थेन या स्याम्य हं ग पावनं ॥ नेव ॐ ना यां य ष ध र्षं स्व
पल स्वा स्व ३ धनं ॥ लब्धा प्र प्लो ग मि य्या मि धा धिं वा वि ज्ञमा त्रि ग ॥ मदर्थं मा कृथा र गम क यन्तो त्या विन त्या न्य था ॥ ... गां यत्र न्या श्री मह त्न क्रां जग त्स तु ॥ समन्क
कालं मा लाख्यं ध्यान यीं प्र दत्तो पूजन ॥ कथा म त्वा लं कां ग्य ज्ञा मा मनाथं वन ग फ ॥ न य त्स्य भूति मना कां त्वां स्त्रे स्मि मर्द्धि गा मूर्क ॥ स्वह नक न या न ध घ हिरा रवन त्व

पान ४

र्विष्ठी॥ आलाक्यं मन्दहास्यमाभा घयोवनं धानिहती॥ वक्रं कृत्वा कुर्णकिं मदृष्ट्विरागंयं स्फुरत्सहं॥ मन्दरागश्च मूर्छितन्यापन्नाय। लेप्य गंकाया॥ यनेकलाघमात्र॥ घ दर्पगर्हि

धानिधी॥ वयस्युत्तुत्तहि ध्यहं कथं दुःखपमस्यां॥ कामधानी हृगं रागयं कुयानेपथिनास्तह॥ सुकृत्यार्थ किमवरुद्धाहनाठभी दुःख वाहिनी॥ आदगमात्तुर्विष्यःप्रा

फाधकर्ष्यंस्त्रियः सरिवा॥ मदर्पधाम्मिगीवाहं कीकीकर्षीसुमान्नूयां॥ गजायंनलताहादि दुःखमनन्यगर्मकथं॥ रत्तुंविनुहर। आकाशी सहि युकिंमनाथना॥ सर्वेरूस्या

थमरुद्धर्वोक्तं मृषा क्ति मूाक्दगांम नस्यनाथस्यानिर्दयमदयवादिनः॥ मूर्थवानादशंठपत्नी मूत्रार्किं दुःखरागिनीः॥ यनसंपाल्यमे संवपंकगिरवचामि तां॥ कु

जिसंदिग्धविरूहाहंउन्मा हिनीयवारयं॥ गंभकं हर्षब्रगंचापि फलत्वाध्येयंचगख्रिगं॥ मथपिकसूविन्नेवबदामि प्रमणानन्नू॥ खेहि विश्वमिनी वातिमनाथना किवि

उ२ माधत्वयापिगापनीयं नरुपित्वा किं प्रयाजनं॥ श्रुत्वापि न क्रगकन मामनाथांदयालुता॥ लापात्वागनिनि श्रुत्वासांप्रवीरूंमिमानना॥ रूप्र न रूप्र नाथे यदि दर

विगमर्क रूथमा· गृह्णमसव्रनं लंक्रमणमागतं वा॥ स्वनियणिवधूकसर्वथागमयनीयं· प्रियनमरूहि गार्यावाचनीयं तु सख्यां॥ वलगायामनीतसर्वान्न नमून्म

मनोधरा २

[illegible] ॥ ह

कडुफल्प

[illegible]

ह मपाल २

लिनी त्व वगृ ॥ गधा दालाय मानां स्वां धाव याभि मना क्षमा प संक्र पात्त्वल्क थिग या कथ याद शु पा हिज ॥ पम म्यं न मना थ्यं का थे क्तु व न क्य ॥ तमा मा त्क थ्य का दा वि ह प्रवि लग्या श्रृ ॥

ग्रु कं मयाम हा दवि ख्व घ ह्न न यक्थां ॥ तं लाध गा र्थाग र्थ स्नाद पा दे स्ना थ मानू षा ॥ गजा पि यान प ४ त ल्कि व त्वा न ४ क र्म त द न ४ ॥ मृ शुजा थ सं न ना भ प पा इ का थ क्ना य क्ता ४ ॥ स्व स्तुं नं

यो ज्ञाय व य त्वाद शुजा हः कि कि र्लि जा ४ ॥ प्रस्वि न्ना ज्ञा य ग यस्मा त्व द ज्ञा ४ पवि की र्लि ता ४ ॥ मां त्त प गी प्रज्ञा गश्च क ना य ज्ञ ४ प की र्लि ता ४ ॥ ग ग ४ ज्ञा ज संज्ञा गा ४ प पा इ का तं ह्लि गा ४ ॥ स्व क

र्मी ह्व ल फा ला थे श्च शु या नि ष ज लि चा ॥ क र्म प्रा धान्य लो क ४ लिं न्ने व स्व ह्व गा गि र्व वगृ ॥ ३ प पा इ क या नो क ह ह्न नि ज न नं ज ना ४ ॥ क थान्य क र्म स्व ४ ग ण त्री कं नी य ग फि ल ॥ स्त म्य क्वा ॥ ५ ॥ २०

न व खि वा क र्म ह ग न नी य ग ॥ ग जु वा स ४ ज क र्थ्य म त स्य न्न व न सं ह्न या ॥ स्वा थ प पा इ का ४ क विन्म ज्ञा म पि स्व क र्म ग ४ ॥ प स्ना य मी गि वि त्वा ग ति ज्ञ लो क ज्ञ इ र्व्य पा ॥ त्व ध त त प ज्ञ र्म

नवहूनाम ३

ह्र गी स ज ना न्य ज तं ल ॥ ल सां यी ज ह्र गा ना ग स्व क र्म गा प पा इ का ॥ ग था रा स्व न लो क ह्व का म ना गा ग थ्य नि की र्द्दि ता ४ ॥ स ह्न स्त्र त्य सी कां गा थ्य स्त्र प्र म ल न्त्र ग क थं ॥ न या स त ह्न गी

गम्यं श्रि या पि प र्त्तृ षं ष स ह ॥ प म स्य र्व म न न्नं प ४ ग्नि स्वा प न्न तं ल्वि का ॥ प्र या प र्थ व मा नू स्या इ ह्रि गा न्या शृ गि ज गी ॥ म हा सं म ग न ना मा ग ह्र दा ग्रा म र्त्ता पा पि प स्तु ४ ॥ ह ह्वि गा ग्य

[illegible] ॥ २ ॥ ४ ॥

प्रजानाशोऽस्य किं किं विचिंतितं मया॥ कोपि मत्कृतसंत्राणात्पतितो विस्मितोऽभवत्॥ गिरा तिलकमंजर्या गंधर्वः कथं वीक्षणाय नगं॥ नथ बलायाः कन्याश्चित्रहंसलीलायाः स्वयंवरे॥ दृष्ट्वापि कं
गिरिशृंगात्प्रपतमानायाः सुता मूर्छिता॥ तत्कोविदा जगतां ज्ञानात्तिर्यंचोपि वापरं॥ कश्चिद्यानि गगनाकाशात्कायावयवकल्पिता॥ जातोः स्वकर्मजानीयाः प्राणिहन्यायास्तथास्मात्॥ तस्मात्
स्वं गृह्य कदीनत्वमाजन्मकाष्ठ॥ ...॥ एषि विघ्नस्तथा योगपाकि मेव काव नाथ गी॥ दयालुना जगद्गुरुणा स्वविनीतिमुपपश्यता॥ मृगगणस्यापि नाथस्य वीजेमगाढ गीर्पिकामं॥ स्व
यथा मर्मदाघथ्य एव किं मत्तगेगकता॥ गाकश्विमन्यथाकर्तुं गजाणि कनकमर्जि॥ नृपतिः स्वगुणश्चापि नवस्थःखेदनाणिकिं॥ यस्मीनर्वस्तिज्ञपत्वहर्गोगड्ड हलिकं॥
कामक्रीडात्वतु किं नायवदत्कि संबंधीयगा॥ गदनागगस्थ स्वनपूर्णाल्लिंकिमन्गत्तुरवं॥ तस्माद्धत्तयं स्पृत्वानिः गंकिणामूपावन॥ गंकाविषगमनसाविकिंगैयन्नवान्यथा॥
तस्मादंकापनिस्त्राक्षा गंकयाकानम्रषिगाथा॥ स्वथकदाचिद्धृगुनायदिनःस्वरवदायकः॥ गदामयाधावयित्वाकामयिध्यम्यवेतुणः॥ सर्वलोकमनाथार्थ नमनाक्षपणिविगुणा॥
॥यस्यासीर्गदमीजसाकथं संगयाहला॥ स्वीमिनगावंगात्म्य कृ वाधयामास गंकिणं॥ गोपापिगध्वः गृत्वानिः संकिणायमन्स्रवं॥ सालंकारः पद्वक्त्रस्पणिदिनं स

रघुवंश

बीजानां॥ स्वकीयैर्भोजनीयैश्च पालयामास सुव्रता॥ तुर्तुर्यो वर्के गिवाधूवायववीदानमांडिकं॥ सामनाधवासाणे यावगं हृत्वादिनदिना॥ पतिव्रताश्रमगौ गां च सदा त्वानलयं सूता॥ फलमूल

समाहानाक्षत्वाष्टउमसवनां॥ स्वगवस्त्रुवाहृणंगी निर्दष्वामनाम्या॥ रुमिगम्याप्रतूफातागर्हिती प्रावनउ गी॥ वनकौमिमिनां प्रत्वाहृयादि पौभि काजनाश्च सूर्दिवनूनं मिमिद

वनाक्षाणविषमि॥ ॥ श्रीमिश्री द्रव्यवास्वावदानपरश्रावनागर्हतं तंपावश्रीनानदिशीपारश्रावत॥ ॥ श्रूत्यावतमाल्लश्राहुत्रभोकौ समस्ताजनं॥ श्रू गा

क गुरुयगांसर्वसता॥ ॥ लाक्षाश्च काथक॥ श्रूयासोदवमस्राव्यदपेस्वादुर्मीनिध्य०४॥ शुक्लादनान्कहूयाहं रवि घ्यामी मिर्दुषि गथ॥ अहूत्वा गांपश्चिर्वि गीतोपांसा हं काशा

यविंक यत्रू॥ सूर्याधरात्कमाविसृथसर्वार्थीसिद्ध मूरयो॥ वनप्रवृत्ति गतिं कांयाविस्वांहानमौ दनगू॥ स्वजवाक्षिप्रियं मश्चाउ वन उयइल्कां॥ मानं वानं त्वं यं हित्वा

स्माजयित्वा घतं गर्क॥ पलायिताः स्वनगवाक्तिं कूकामानिकापव॥ फथ्यगमावाधिलाहीमाक्त मार्गपवायग॥ श्रूमिविह०यित्वापि कानालनांवि श्रासमि॥ सर्वथ

यति गानस्थएिन्द्र व र्यपनायगर॥ नाक्षत्रेश्चाम्रमराष्वयमदयं॥ यावदगौर्त्तिगावाक्तगायन्नेव हृतं मम॥ वनयदावर्तोकगगदास्वागपि मूर्द्वितं॥ अस्मना न स्वाए

फलडस्ता.

२१

र्यसौ अहानपटलाद्दत॥ आपन्नसत्वा जगति सत्यं वा अथवा मृषा॥ याहि पृथ्वीपते मां त्वं काकीव विक्रमिन् वशं॥ जारे रक्षन्मदसान्यत्वात्कोद्द गौरेहकं यति॥ तस्याः अर्णाहिगम्भूत
लवयंरु यन्निकथी॥ नृपतिनापि पोजायत्तस्यै नाथप्रदास्यति॥ तदाहं कृतयास्यामि विना नाथेन किं सुखं॥ तस्मात्कुप्रतिकाः नः कर्तव्या वाञ्छा काम्यतः॥ यूति विक्रयत स्व
यत्नप्रान्नतहृदि॥ दत्तु पार्थिवाथयित्वा दत्वा महार्घवल्लकानू॥ स्यालं कामान्विवाहोऽर्थयाय यामि मातृगाधवा॥ नूनं दर्शति स्त्रीत आत्मजा नवयौवनी॥ ममात्मजायाः सौन्दर्यं व
याव्यर्थरुवदिति॥ सापि मत्वार्थिता गोपाकामन्यागताग्निताप॥ स्वधनाश्रूत पानधीमहत्सामांवधिष्यति॥ किंतु स्त्रष्टा समांपाकृवव लक्ष्णमन्तिकां॥ कथमपि नृपतः का
पाञ्छताति स्वं मां हितं॥ दत्तु पार्थिवपित्रा मांप्रतिदातु मत्तलकथा॥ सूनीपिनायप्रददौ सीता नृपति दत्तुगतः॥ मध्यं पार्श्वमानसो जनरूर्ल प्रदास्यति॥ कामागमकान्ति
संग स्वालक्ष्मालू रूलजामपि॥ स्वागमिष्यामि मां नूनं रूपार्जितनुलं सथा॥ तदाहं वज्रवल्लीस्यात्तन्नीमसर्वनायकी॥ यस्याः पुत्रा एकदा जातस्तन्य किं महत्तरं खं॥ दत्तु यायिं
प्रति श्रुति दूकं संप्रेषयाम्यहं॥ मनसैवं विकल्पयित्वा हवसुद्धिमानसः॥ तदा तत्र समाहूय धर्म्मदत्तादि धीः॥ गोपांप्र तत्तु मनाः वदद ह॥ तख२७

हितं वाक्यं स्थापनीयमतिक्रमः॥ मयायत्कथ्यते श्रृणु त्वाहं सुविधीयतां॥ गूढादनाकं दृष्टाहं यदिस्या कुष्टिनायकः॥ तस्मात्त्वयाकृत नीयं मम कीर्तिर्निर्मलमव्यय॥ दंडपाणिं
प्रार्थयत्वं सालंकारान् एवसुतान्॥ देवदत्ताय दत्तोभिया गांधर्वाम नवातु नां॥ नवयौवनमापन्ना महिषीणि एवतत्त्वतां॥ कामवानाम्प्रिया सादितं रूपवस्तु सहं कथां॥ श्याम न्दुरग्रथ सर्वा
र्थसिद्धः खब्र क्रिताध्वना॥ कामनायां प्रविष्य फस्तवक्षवर्णितं पदं॥ स्त्रियः गोलकी वाक्येन वप्रसादागमिष्यति॥ स्वगमनपर्वगता॥ उन्मत्तवज्रमिष्यति॥ तस्मात्सामहं पतिं स्पृश्य
तस्मिन् हृनिवासिनी॥ प्रयच्छ देवदत्ताय चतुर्थी स्त्रिकलापिदं॥ इति॥ अथ गुडानंदस्या कल्पविष्यति नृपा पितः॥ तदा रुवत्तु नामर्द्ध प्रधानानामयणीकिला॥ तदा सिंगाद
भानालिंगयानस्वयवान्नृगतः॥ तस्मात्प्रयच्छकालहं दुर्ल्लंदत्ताय धीमता॥ सर्वाणिविस्तापनानां स्वासालंकारान हस्तिगः॥ स्नानयत्स्वधर्मदत्तस्य दत्तांस्य गांधर्वा॥ स्वश्री
शियांथिन्नव महानां दास्यामि ध्रुवं॥ आकायमाना कनकाक्षि हातुं सपीडितां॥ स्वस्थ प्रयच्छ धर्मदत्तायदत्तकः॥ महार्ह मल्लकनकमुक्तामालां च उत्तकः॥ गच्छ गांगच्छ तां
दुर्ल्लभिमिया सुवलः सतः॥ वगतूनं स्वनीयं मया विना हितकाशिता॥ स्वसूकूपपदत्तां सम्प्रियाय यवाक्षी मंरवा॥ अथ मया कृतव चान्नान कारागविद्धालः॥ गत्वा पंचद्वत्वान्

हृ रूमा मं प्रतिताञ्जलिः॥ श्रूयताम् अत्र यंकि मत्वार्थं किमुक्तं नीतिवित्तं वद॥ ध्वनिविहृ[illegible]प्रत्वा पुनः एव वीरः॥ एव गर्वदपापगा हिंसा हिंसां पापनिकृन्तकः॥ अथ गांदवदरु
त्वं हि तवा क्यं प्रकथ्यते॥ गतं कृत्वायत सूक्तः महत्स्व एव पापिनः॥ तातागतस्तत्र एकः रवगिवानवां॥ मा मां प्रति विसृज्य स्व काम स्वारक्तस्तागय॥ यदहं तप्रियमत्वा हिंसा
हिंसा पापनिकृन्तकः॥ तस्मात्त्वयि विषयकामकामांश्च रूपथांयितः॥ यथा सर्वार्थसिद्धस्य सर्वहृत्समहायकः॥ उदायी हि मतानि मन्यकायकः विवादकः॥ तद्वदहं तव सखा कार्याकार्यानुकारकः॥ अहिंसा त्वाग्निपर्वा चाहिंसा सदा नन्दवर्द्धकः॥ यथा प्रायां शीतमां न स्यात् द्वन्द्व पूर्व तत्वमहनू॥ दृष्टा वदति किं हिंसा वाऊदत्तद्वयिकः॥ एवं प्रविविधं किं न त्वामपि वाञ्छ
मर्शतितः॥ अथ तवा पुनर्नवय द्विजं गतं कथ्यते॥ अहिंसा त्वाग्निपर्वा हिंसा त्वन्नू प्रवर्द्धनं॥ विपत्ताव पापिनां गत्रेविधं दत्तलक्षणं॥ तत् किं सत्वा वदतिन प्रतुं प्रतिहिंसा
हिंसां॥ न गृहाणहि तवा क्यं स्वच्छ वानि तत् किं प्रतु॥ तस्माद्धि गतयावाक्यं शृणु मामपि मानयू॥ तेन वाक्यं नेवत्वा यंन अनवयं एन प्रत्यत्नाध॥ अगम्यागमनं वाक्यं एव पंदर्गी
नं तथा॥ पापवृक्षस्य मूलं हि ध्यक्तं अथ गजिन॥ उक्ता गृत्वा तथा न्यायां रवामः पापतां कर्नेष॥ साधयि प्यावहेव मंत्रीयगयं नं किल्विषां॥ कथं विज्ञ मनवस्थाति किं वराय

सिमूरत्वकृपकर्थधर्मपरिशुद्ध गम्यागम्यविवाविकथालापाववादासापावा तपालदत्तगस्कथाानानसीय मानानायाकृतारातिर्किं कथंनया॥ मकाािति किं विमंगीवी कतामृत्यविनाग
कृता॥मृकापिनेवरूस्तुग पापंयकष्ठपापयत॥यत्ल्मिसिद्धिसिकामांध कालगीधर्मधाविनी॥पतिव्रताँमत्स्मांय लोकापालनगतस्मां॥याहिय लोभवाएवा ध्रातिंगलूकृधान्धा॥
निर्मलानितहुंकाना निर्माण्यानिर्मदत्तना॥वत्तधपष्टिकलायाश्च याहिजयंपनिकाा॥यालिपिविवास्वर्लपद सर्वपत्रपलत्कगां॥जनकुपगगणाकी र्षयादिनंहुष्ट्यामहे॥ श्रुणि
गुणगणाकांक्षी सागकर्थंरापिष्यणि॥कामधिक हितीसाहि स्वयंनि४नामनागिका॥त्वमवकामनागम्ध्येमार्जनानर्जानिर्मीलकठ॥कलीनानांवविष्टन नाहृगनत्पावणी॥लक्ष्मा
हीननलाग्न प्रदास्यन्तिभिवंगमनी॥ऋपतवर्षातिजसमउन्मरुशूणिवाजयिन॥नाकादिकामलालमयत्तंभवान्मकाधूना॥मत्तजगच्छिगार्थनवाच्यर्थाविगिनागयां॥नपु
मंकिंविरलंवाकन्यकानमुमाहणं॥वमुगागनिध्यन्नूनं पालितसमकारुक्वमां॥फराश्तालिह्णवनीय जगत्यापत्रमाकथा॥वकंमाण्पवि प्राणंनत्तकर्माककर्मकं॥मतूदथी
नयास्यामि दत्तुपाटेश्च्यरूपणि॥त्वक्रलवाणिजश्र्वकिंत सवकनायमालयं॥नीतिहृत्लंपनीमत्व हितंवाप्यहितंवच॥मस्मान्तुकृत्वाहितंवाक्य भगत्कार्यविलम्बतश्र॥

पावन्मनामनरामन्यकुमंवोधिरनिसम्बोधीजि

अनित्यसंसार मानित्यकाय· अनित्य मोह म्य म पुत्र दाराः॥
अनित्य वार्धी विविक्ष्य भाग हर्षा समस्त सर्वमनित्य मेव॥ ३

भव्यं भवस्य मं गो· हल मट

समाप्त ३

किं वा क्षमान्नाश्रितेनापि किं धनेन मदेन वा॥ छाया गन्तुं न शक्नोति फलच्छायासदायिना॥ मदर्थं यत्कृतं पापं गच्छान् स्वजनमिवर्यं॥ यत्र यत्र महाधाम्नं दृष्ट्वैव गतानुप्रत्यागि॥ गदानि वा
नयं किं तु भाक्षादिक्षन संपद्या॥ वल्लवान्या पप कृत्तु यास्य पक्षश्च स्व स्वल्प॥ कर्पस्य विलिंगा गृह्यादिस्वास्य प्रजरहिं फल्मी कौ॥ जगमद्रजमा थर्थेन क्षक्षावा कं पवित्र हं॥ अकिंचनमिति
गंलर्वधर्म्मार्थं प्रयथोवेन॥ मादगस्याग्र मस्यापि प्रस्त॥ प्यामीणितावि गत॥ तथ्यायाक्षे संप्राप गदद्दावीभामहज्ञिमान्॥ सुप्रवक्ष्यतशाशाप्त्यतिर्वाणं सुक्तं स्वं ८॥ धिग्धिक्षवादे
विद्रूप्य पापशंकाविष्यार्दिगत॥ सूर्हायाप धक्ष्गंवाकं· पूनश्च किं किं लविष्यागि॥ क्षणिविना कलल कल्मे मूर्च्छिनवदाधामूर्वे॥ गगा दृष्टाथपय रूः पीत्वागस्यध वाश्चगी॥ वि
लोकीत्प्रागत्कार्यं निश्चयांगक्रहं पर्यो॥ क्रियगनेयकलापिंचि लंवाक्षायगयक्ष॥ स्वयमेव प्रयाम्यामि किमूलता अलिलक्षा॥ महार्थनत्तला गष॥ सुकल कृष्ण समावय॥
सफनलं क्षिकं यल्लां नार्थं वामूल्य नतके॥ सुप्रस्यकाणी धिक थिलाउपीरतुवास नमूदा॥ क्षगान्यथापिलाराध्य काव्रगगि समतल्पथं॥ किंनप्रेरूढवेंग पापं किं चसं गृध्यकाहिगी
॥क्षगा॥ प्रायश्च हंप्राकादत्तुपायिंक्ष गाऊलिश॥ क्षणिविज्ञापना वक्षु सालकार रमतलगश॥ पगुवादत्तुपापहंनिर्द्विकाल्ल रुहागमश॥ गस्मान्नंदकाविकुफिश मन गीवाद

१

व.म.ट.म.श्री.
व.पारि २

शर्द

वर्तीभाषर्गः २ वर्तो धुत २

समस्तं ३

मनोरमा

याल्लता॥ गुरुसदनमदा पान्तु स्वयंरूपगितिकिलसः॥ कन्मय गान्धर्वां दत्ता एवं वाद्धनाक्रपालकः॥ चार्थी किं ज्ञो यस्तरसा नवयौवनस्ववरी॥ मदनान्तुन दग्धाभ्यां त्रिगन्धसाद्धस्य
वनमयि॥ मनो धनस्वा स्त्रयालीम्हरूर्वदोगि मामिणि॥ स्त्रागरुदवदरनां प्रणिपणिनिन गेहः॥ मदनानलदग्धांगी य गान्धर्वां सहकृतः॥ सूक्ष्वा मगदानन भोग यौवन धामि
र्णी॥ णं यावि ल्लायि न कूणि प्राण गांसित्व दानि केशः॥ या गान्धर्वां या वयिरुं कलनां पिगांनवां॥ कन्दर्पवादिध्यायां गस्तांकृत्वादयापूतः॥ मयि वानूरहुं सस्य कां शमनो विवीय
मां॥ कूलिविरूप्यतदत्तेनार्श्वित्वा यवनधान्सू गा॥ वन्दित्वा वपूनल्कौ निलेक्षणः सुस्मितानननः॥ दत्तुपादिजन्धवाजलकौ पि मदयभस्मितः॥ गदरूचलसंस्क्रिप्ता साजप
मधूनस्त्वा॥ नवतुन्नरूलपाति गजधापनकिल्विषः॥ दिगम्बयाः स्वित्वान्तुन सर्वएको रविपरसि॥ विप्लिक्वाजन्मसंताप तापहीनस्य सर्वमितः॥ यस्त्वं गान्धकूलामी
कमलानीकनादृतिमां॥ धन्यः सर्वार्थीशि कार्यं ति कांलविदि गुरुषी॥ दासहः कर्म्भविलयवादा सर्वकनप्रियः॥ निपानार्थं मन्त्रागं दवदरुः पुराणिः॥ नूनं गरुण
लगाज्ञा स्या दिपूरकां गनतस्क्रिया॥ यत्र यत्र गगलग्न रूपणार नेफा निष्पाणि॥ सर्वर्जिंगं गान्धवं गं स्वाययित पूतः पूतः॥ स्वरूपं गानलितिज्ञनगधाः उद्दंपमनरक्की॥ गत्सापर

२४
धेनसखेहतीम महाकृष्णाणी
वधिसन्तेस्याथैनिगर्ध्व
यतेना नव दव दनजप
रथोनखाव्यवत मदन
चमनः घनहान्दिबा मे
नपाणीना गुराधाय रू
हानावणिवान पाणिन
चपेटयास्कवहारे
गावहतो हते २

श्री

लकाभीव यथाउन्मत्तका प्स्यसि ॥ स्वस्थान्मोदगीत्राप्य प्रन४ किंकिमवाप्स्यसि ॥ स्वहासंतानवैविस्त्रं स्वहापापरुलंगहत ॥ ष्टहयपयस्त्वगंकर्म स्वष्टुनेवरु लंध्रुवं ॥
स्त्रीदृग्रजकृमानारपिरु र्लमन्यलिकोरत्वर ॥ गद्दद्वस्थनचिन्मामायाने कोगज घामत्रं ॥ नवस्निगातिकिंसूर हुमित्वानरुविष्यमि ॥ गजयामनवलाभ्यां सिमगा२ध
नागथाप्यमि ॥ दुमितात्तमक्तनामागरुविष्यनिनगांसय४ ॥ स्थनिनिर्ज्जस्यगंदस्तं दत्तुपानीनृषाक्तल ४ ॥ स्त्रुजगंवाभ्रयामास रुर्लमागम्यत्तमिमि ॥ स्वथप्रणात्सुरवकृनं
नाउद्यानस्वगच्छग४ ॥ रुद्धादनमहीपालंप्रवाधयगमभिया ॥ गंप्ट प्रजादयदरुत्उन्मरु४ प्रागगौगृह ॥ वाचालानिन्दनीयश्च दिगम्बरत्वराश्वक४ ॥ गस्मात्त्वया
स्थापनीया वन्धनस्थ मचिरुकफ४ ॥ वहिर्निष्कमगीयायं स्त्रीतिगानियम्बम४ ॥ नि४ स्तवयदिमगोहान् जाकविद्यादिगम्बर४ ॥ गवेवश्रीर्नादृपाल्तु यक४ स्वानूजप
तक४ ॥ गस्मात्तावनुप्रगीकाय४ कर्तुंथाएवनादिरि४ ॥ कानामान स्थापयित्वा वन्धित्वावन्धनेस्थ ॥ गस्मारुर्लप्रषयस्वप्रगीहानादिकंजनं ॥ त्वयेववन्धनीयासौ र
ववनंवाप्रदीयगां ॥ स्वावाक्यमब्रवीद्दृष्टवावाचालान्मत्तकाधुना ॥ स्थानिविद्यापनांस्तत्वा जनैप्रस्थागमिष्यग ॥ रुपोलजाउजायस्मात्तस्मात्त्वमेनिवियग ॥ यथाठस्तंन

नवशतिशुक्लोपम

कारपारादि ५

सुश्लोकेन॰ रामायणी॰

रुद्रकल्प

पतिनां करिष्यामि तथा कृतं॥ कुलपालकस्य पापक्षेमं जामकापसमाकृतः॥ कस्य ननिंदर्गयं कर्तृस्य मोनः स्वल्पायथोपहुं॥ विरुद्धस्य मानकन्तानि सुवमरूकन्यामृपति॥ मामापन

गृहगच्छ मामागमस्कंं विधायन॥ अथवा निनिनायाश्रां गंप्राप्ति कृजुमानसः॥ कन्यिकाविषनिर्निष्ठः पापकृपसमाधिगतः॥ सुवगंधमायाग्रे ध्यामि दत्तुपाद्यहिताकन्नां॥ साले

कार्येलौकयित्वा हनमुन्नावधनादपि॥ अपात्रविक्रयामात् स्मिनः सर्वनिन्दितः स्वयं॥ धिग्धिग्मामृपहास्यलं धिग्धिगममन्दबुद्धिनां॥ विवाहितायाः कन्यायाः यावनपिग

र्वप्राप्ति॥ निर्लज्जस्यागमंदिग्धा स्तृष्टाः गमंत्वयं पिमूढः॥ अवैवाहिककन्यार्थे दुर्गसंप्रपर्यस्कितलं॥ कृतस्वयंगतमांस नापरास्यापिकिं पुनः॥ कृतापराधस्यन धिनामीयत

निकिमूल्यतः॥ सूतापिदत्तुया चेत्तु नास्ति श्रापाममवहि॥ अथ उन्मत्तकमुनि यस्कं चेयसमम॥ सिद्धकार्यं एवकृत्य अमिद्धोमहकस्यकिं॥ सूनिनिर्दाषवंनालि ग

स्मिन्नुमरूका कृणो॥ याकन्याकाय गेतदवी एवोमूनमरूका लाभिः किंकविष्यामिनाजामां हृणापूनमरूकं गदा॥ तत्रिभार्यागमिष्यामि यागेधवांदिगित्वं॥ मनाश्वनायातसौत्या

मानिनया प्रमीत्वदे॥ वाचालान्मरूरावन गिरिकुमादत्तुपाधिना॥ महार्हेनत्वविज्ञाये मालालंकारगेहितथा॥ नाश्व हुमानवर्मवाहलिकान्नमरूकं गथा॥ धमार्थिकाममोक्षा

२३

थ यस्मिन्नाश्रवसन्निवे ॥ धर्मं तदाख्यानिष्यामि नाम्ना प्राप्तानृपात्मजा ॥ अधुना कथयिष्यामि सर्वपापप्रणाशनं ॥ अलिनिच्छिन्नातसमाक्रान्ता निशीथिनीमलीमसा ॥ लोकपंकनिमग्नोसौ
दिनं निनाय वर्षवत् ॥ ॥ अथ नक्तामान्नाप्राप्ता कामविशाक्रमानसा ॥ लालसा ताकर्षिणा सोऽजगाम शीघ्रं गृहं ॥ लोलात्म्ययश्च कथकामी कुमारी संवसिष्यति ॥ धार्यं वगुद
गामत्वा पयेन पूर्वपराह्णि तथ ॥ तस्मिन्नुपरागे धन्या नस्त्री मनाध्याप्तमन्विता ॥ व्रतपालनसंपूर्णं कृत्वा लोकं कथां कृतवत् ॥ हरिमिगण्यासमासीना कृगांगिकामनाहृता ॥ कुलंकानविही
नापि सत्वक्रधारि मन्धिता ॥ धात्रिं गत्वा कधापना गगहीनं हलात्वना ॥ वशीपमित्रगासाध्वी अलिहीनास्तु कृत्वा ॥ सत्त्वमीनधीर्यान्कर्तुलां संयमितान्द्रिया ॥ गर्भहान समाक्रान्ता स
र्वसेवकसमाकुला ॥ प्रथानदीपक्षालाला प्रणामस्तु समप्रभा ॥ अनन्यकमनीयांगा गुरुगुरुमिमनाहृता ॥ कोकिलस्वनरापक्ति-कामनागविवर्द्धिता ॥ दानप्रियामेत्रवगी कृता
कृत्कालिकाभया ॥ यानधर्मवीर्यवनी त्रिनत्वध्यानवाउनी ॥ प्राह्लाधन्या महाराज्ञ प्रह्लापानमिगांगजा ॥ मनाधर्मानिजसखीं वदन्ती निक्कृत्कृष्ण ॥ रागवौलिपागतु कायकृ
लीस्नानादिकं व्रतं ॥ अतस्यां किंनवयसं आर्यायां कुषणां कृमी ॥ पोषनान लक्ष्यर्यागं चतुर्वर्गफला फय ॥ एकाकीसर्वकिं कर्यां कार्याकार्यातहिकृत्का ॥ गर्भलाना समोक्रान्ता

२ हेमवेदेमनारे

अगगा नं ८ लंबल ४

यतिनां कथं यामलेषु यथार्थतः ॥ ... सुपाशोत तारकापसमाप्तं ॥ गर्भनिंद गर्भयन्सं मोन स्वप्नाय योऽष्टहुं ॥ निर्भर्त्स्यमान सनाति सुमरुन्या न्यमति ॥ मामापर
गृहगतं मामा भक्षं विधारय ॥ अथवा निनाया सौगं प्रतिकृ मानसं ॥ नद्धिकाविघ्ननिर्विघ्न पापरूपसमाश्रितं ॥ अथ गर्भमाग्रहीष्यामि दत्तुपाद्य हिमाचलं ॥ साले
कान्ते लोभयित्वा हतवाधनादपि ॥ अपालाविक मामात लिंगस्त्वं निर्दिशं स्वयं ॥ विश्वविश्वामयहास्यरूं क्षिप्रियमनदशूजिणां ॥ विवाहितायाः कन्यायाः यावन्नपिता
नं प्रति ॥ निर्लज्जा नागमंदि थ्या हृद्गमं त्वयं किमृत ॥ अवैवाहिककन्यार्थं इगं संप्रपर्यत्किल ॥ तत्त्वयं गतं मांत नापहास्यगिरिं किंपूनः ॥ तत्रापहास्य नविनादीयता
तिकिमृष्यति ॥ अतापि दत्तुपात्रस्तु नाहिंसा धाममनेवहि ॥ अथ उन्मत्तरूपकं शंगि यत्तं कं ॥ यसममा सितिकौ कार्थ्ये एवं कुरु सामिलौ मरुकस्यकिं ॥ पूजिमिर्दीर्घवर्नाल्लि म
सिन्त्रं मरुकाल गोपयावन्नायकाय गौदवी एवामृन्मरुकालोगिर्वकिंकानिर्याभिनाशानां हासाय न्मरुकंगदा ॥ तन्नि भयांगमिष्यामि यागाधवासीतित्वमां ॥ मनाक्षनायागसां न्या
मानिनया प्रमीत्वदे ॥ यावालान्मरुशावन गिरिकिणादत्तुपाधिना ॥ महार्हन्ल विशा ॥ मालालंकारा ॥ गाविगथा ॥ नाझ दुमानवर्मया हल्लिकान्मरुकं गथा ॥ धर्मार्थकाममोक्षा

२७

थ यस्मिन्नाह्वयसंविदे॥ धर्मं सदा करिष्यामि नार्यै प्राप्तानुपालयन्॥ अधुनाहं भविष्यामि सर्वप्रदं मनोरथं॥ अर्गलितविज्ञाता समाख्याता निशीथिनी मनःप्रकाश॥ लीलारूपं कनिमनोरमा
दिनं विना यथा वर्षं वसू॥ ॥ अथ कन्याया भार्या कामविशाल मानसः॥ लालन्तु शार्कार्पिता सोऽजगाम गौधर्मात्मा॥ लालसा स्वस्त्र गम्य काशी कुमार्गं संवदिष्यति॥ धार्षं वसुध
गोमत्वा पवनं प्रपश्यति गतः॥ तस्मिन्नुयन्तो धन्यवानस्को मनाधन्या समन्विता॥ व्रतपालनसंपूर्णं कृत्वा तु कथां कुवन्॥ स्मितगत्या समासीना कृपां गिकामनाहता॥ स्थलं कानविहि
नापि सत्वकृपाणि मल्लिका॥ व्याप्तिं गल्लका धापना गगहीनन्तु लालस्वना॥ वशीपतिव्रता साध्वी स्थलिहीनां मृदुं कृता॥ सत्यस्वमीनदीर्यां कर्जलासंयमितन्द्रिया॥ गर्भहानसमाख्याता स
र्घ गोभकसमाकुला॥ प्रलापदीपकालाला प्रलापन्तु समप्रला॥ स्तनन्यकमनीयांग गुरुगुरुरमिमनाहता॥ काकिलस्वनलापकि-काममनागविवर्द्धिता॥ दानप्रियाभेत्रवती कृता
स्तुकालिनागया॥ दानधर्मवीर्यवती विनत्त्वध्यानचातुरी॥ प्राज्ञावन्या मनालाग्य प्रहापावमिणांगना॥ मनावनानिजसखीं कदलीभिन्न कृतकृता॥ गर्वालिपाकन्न कायकृ
र्हितानादिकं वन॥ स्थस्थ्यां किंनवनस्य सार्व्या स्वाकुवणाकुमी॥ प्राणनाथ तस्य कार्यागं चतुर्वर्गफला पण्य॥ नकाकीस सर्वर्कि कार्या कार्व्याकार्व्या तहि हुका॥ गर्भलाना समाख्याता

२ हेनवेहेमनोधर

मनमो मठ ४ ऐवल ४

रुद्रकल्प

सुदर्शला रूपलाविनी॥ वयस्यकिं त्वदेतानं रूपयौवनसंपदं॥ तस्मात्पीठं वलयवी गावङ्कर्मसमायान रूद्रायदोऽर्वलास्याः गङ्गामितिकिं वर्णस स्वा॥ यत्त्वहावाहूयं स्वज्ञानिर्वाणगामिनी इत्थं
तस्मात्कामसर्वसिद्धा। इत्त क्षतामृगपर्मा॥ जगद्गुरुर्यामाहं तेषु गंधर्वसमाहिता॥ दानंलब्ध्वा सर्वार्थिपदं स्वलीलारूपक्षमृदा॥ वीर्ययङ्करूपगन्धानं क्रमात्यक्तालिका गया॥ दशमहूणल कं
कर्म्म स्वज्ञावनत्वशेहमां॥ दगङ्गगलं प्रसहल्य वतुर्वर्गोसिद्धिकांक्षया॥ सुरवहुतु ष कामय माहृपि कृतगिंकर॥ लवश गायपान प्रसन्नासकिं मनाक्षन॥ तसाकर्म्मा स्टगैपीवासुप २६
यंक्रगृहाक कं॥ वतुर्थ्यविनिर्मुक्तामाकंयन्तं समायन॥ नावद्रूपातिकायामपरिवर्ष्यपनालव॥ तत्रागनस्यमीन्द्रनं मनसी ध्यसमायन॥ तदर्थं गयनं कार्य्यं गीघ्रमूर्तिस्थकामिति॥
मित्थयंगाय धांजन्वाहिनया गकमानस॥ तत्फलत्वीजनहृदयं कोडागर्भतसमायया॥ तदप्रसंहितगाः स्तः संतासनागधिक्रलस॥ गतेर्गदयावाया साद्वाव्यमितिवाग्रवी
त॥ दत्तुपाखिश्रषिमाहं याग मधवसमागत॥ मदनाननलदिग्धांगा पालितुमयवापृष्ट॥ तलां सम्यक्कृवनं धृत्वा प्रधानानायकीएव॥ मन्त्रूरवन्दं तथालाक्क निरकाननापिकाख्यं
मन्त्रूरवन्दं समालोक्य हृष्ट्यान्मां याग मधवन॥ कूमूर्जगो विनहृदनलसंक्रवगीमृदा॥ कूसुकमातदक्ष सो कार्ल्पि पिधाय सत्वरं॥ नमाप्रज्ञायधर्मा य संयायगिनमानम॥ ज प
व

कः

नीप्रभृतिगुरुस्त्रीगामी जनोऽयं यतो ॥ महद्दुःखमसहत्कीचमूर्छन्निःश्वसन्नपश्यत् ॥ हा हा कष्टं महाज्ञानं हा हा कीदृक्त्वया कृतं ॥ हा मया पापेन जन्म कीदृक् धिग्धिग्जन्म सपापं ॥ बहुनि ग

अविचार्य कृतं मूढेनापि पापं मया ॥ गतेर्गर्दभयावाचा प्रलपन्निव भाषमाणः ॥ स्वग्रामनाथेन ज्ञानमयं कष्टं कृतं मम ॥ संगृहीताः पापवाक्यैः मूकायाः पतिना स्वयं ॥ स्वगृहे त्वागतं

तथा मम माननं न स्यात्तस्मात् ॥ कदाचिन्नैव कामार्त्तः किंतु मदुःखं विना स्वजना देवलक्ष्मीवान्मना नमन्त्रलाखं स्तुवल्लभं ॥ स्ववाच्य पापं लतु धर्मा कर्षिणा मनाथेन ॥ मत्कृतं कथं पति याता कीदृशं

दुःखमाप्स्यति ॥ कथं सहिष्यति दुःखं महागौरव नामसं ॥ लोकाश्च सर्वे कनिष्ठा त्वं लोकं यास्याम्यहं किल ॥ कथं गच्छन्ता कीदृशं लोकं त्वं गतां हि ॥ मम हृदि उद्भव तावाग्निसमन्वितः

समस्तगुरुज्ञानं ॥ कश्चित्त्वां कं गमिष्यसि क्वचिन्मां कं स्वल्पतां ॥ ग वंगममृत कथं पोतश्चितं दहनं नापि ॥ एकजन्म कथं नि स्वजनसर्वान्वयेषु ॥ गङ्गा किं किं जगाहं हरं पापा

धर्मं प्रवाधितुं ॥ यत्कृतं पापं महारूपं मया न त्वा संगात्कृतं ॥ अस्मात्किं स किं तु सर्वं तु ज्ञात्वा पापं हासं कलकिंनं ॥ समानान्वयसंज्ञाना यज्ञा कानिलयाऽनुगम्य ॥ प्रयागकाल्प्य हीनं हरी

मामिति जिह्वां स्पर्शयिष्यामि ॥ त्वद्दोषनाममताज्ञाना जाप्राङ्गीनिवासितं कथं ॥ हा भविजन्मसंसारे पापं वा किंकरं प्रेयाः ॥ यमामदर्थ कामान्धः पापलोभ वनिकृतं ॥ दृष्टान्ताहीत्य सर्वकिं मां

रुद्र कल्प १

मन्दराग्यं पतिस्रजां ॥ गदेरीणां इत्युक्त्वा तया. वाक्या पाप कामिनीं ॥ इत्युक्त्वा गाधना ख्याता मां दृष्टी त्वा यदगाधक्षा४ वृन्दानीत्वं पुरगाधानी एवं मक्षयागाधवा ॥ प्राणगच्छ गमी नंम

प्र श्रामात्वं विलम्बया ॥ उद्धवस्त्रीज स्तहृदकाउं तगणं सुरवलालत तउ ॥ किमस्मिल्लिगानु पायगः पापायकाद गां ॥ स्वकामा गच्छ सोदस्य गत्सपत्नी प्रनिद्रतां ॥ मयिस्थित्रि गासि किं पु

दृश्यकस्यां वृजकानि ती ॥ यकस्त्वकृदगा धेया विज्ञाक४ पापलां ह्र०४ ॥ हाहाहं किं कनिष्यामि कृतपास्यामि रुद्धिवेलो ॥ स्वकां एजीजगत्कृदसी कामां नकानि रुद्रविनां ॥ गतो४स

विलपिस्यति स्वस्तवींघन मदवीज ॥ काष्ठागमनत मासीना गदनेहृदरव गंकिता ॥ सूवाथवा प्रवकार्यं प्रवाधयमनाधवं ॥ नगच्छ न्नन कंयनतप्रकीका शावि वीस्यतां ॥ कदर्थनंव

का स्थाउं या स्यामि किं कृवियामि ॥ अथवा यत्कृतं पापं तेन जन्मयि पयतु ॥ अथेनंधर्मराजंत्व कृतमधयतलगत्यना ॥ यतपापं कृयं यामि द्वविक्षिप्त एवं सुखं ॥ तज्ज न्मि किं कनि

ष्या वा इत्थमत पाप तं कृय ॥ यतास्तु कानान कीयं भाकयास्या वहुकुर्वा ॥ मन्मनाक्षन रक्षगक्षा त्वमयं प्रातिमनाधव ॥ इत्येहृ पापदत्थांमां याक्कामृगतवाक्य ॥ गगामना धेनाप्राहृ दृष्ट्वा

देवी विगंकिता ॥ पदर्थं किं विवस्थाति दक्षेत्यत्कृतमूपकथ्यत ॥ इत्थावांवफलंयास्य दृक्षकृतलाकका कुर्वां ॥ यस्मादन्यं फलंनास्ति शनाफलमिति स्मृतं ॥ यास्यामहं इक

२०

ग्रा०

[illegible] दस्य बाधि सत्वम [illegible] पाणिनाथो बोधिसत्व [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] बोधिसत्व [illegible] ॥ [illegible]
सान वाद्य कार्यं व्याधा धतस्मा ॥ २

निस्तारयं निःशंकाम् [illegible] ॥ पनलाकाः कनिष्ठाः [illegible] गनाः रदकनिष्ठकाः ॥ एव [illegible] विवाहकाः ॥ [illegible] सर्वमहादविवाल्यावस्था धिक [illegible] या ॥ यस्मिं स्थेनं मूढ गर्व

त्व [illegible] ॥ पाणिनाम [illegible] ॥ यस्मिं [illegible] जीव [illegible] मानसः ॥ [illegible] प्रवादकाः [illegible] ॥ यस्मिं [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ निन्द्यमानापि निर्लज्जा यस्मिन् [illegible] ॥ व

उत्पष्टि [illegible] नाम [illegible] ॥ यस्मिं प्रविष्ट [illegible] प्रवादकः ॥ [illegible] स्वयं [illegible] ॥ [illegible] जात

कः ॥ [illegible] स्वयं ॥ सहायमी [illegible] सहायकं ॥ [illegible] ॥ [illegible] कर्म

कः ॥ [illegible] विहीनः [illegible] ॥ [illegible] विहीनाः [illegible] ॥ [illegible] विना सहा [illegible] गन्तुं न [illegible] ॥ [illegible] महा [illegible] नाम स

सहायाव [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ सहाय [illegible] पि [illegible] गन्तुं न [illegible] ॥

[illegible]

[illegible]

विशिष्टपूर्व वाव्युमिवंरुद्ररीं॥ वृषभमारितकतादक राजस्पुत्रकृत्स्नं॥ मारतापनकेसावदाग्रमिच्छा यरीरजो धीनत्वस्यापयी बामा:रीन् कतेनहु गीति:॥
यथावाक्यस्य पस्तु वंशो दृष्पिन्द्रीखवाचिकी कृष्णाय धपूर्व स्वजन्मपानाज्ञनोमित:। मणिधा यपाडोहि मिथ्या दृष्टिश्च मोनसं मवीत्रिदन्वं प्रोहिन तिनांगतमसूत्रैकिडा॥१

रुद्रकल्प

पावदनंतनपाकात्वमक्त्वमाद्वृंगा॥तज्जगकथमन्यत्र सामर्थ्यानलिंनव॥आफदगमलायतु स्वन्यागमनगंकिनठ॥तद्दर्भितपथान्नूनं स्वयंगत्रगमिष्यामि॥यत्रयत्रसहाया
नां स्कान्नंगत्रतमाश्रितक॥गर्तुंदेशकनंतुज्ञा स्वस्यागगकयायनूं४॥यावत्सहायेत्सफानतुद्भागत्रेवमाश्रितक४॥स्वयंकगसहायेश्च यथा गक्किप्रमानितक॥अवर्कप्रतिम
स्वायंस्कंतुज्ञागद्दरूशाम्यकं॥तत्कमकंकन्तुधोम्यज्ञागगाफलंतमाम्नुयात्॥गत्रसम्यक्कृत्वितीरुत्वा स्वकृनिशकाम्यिगागयठ॥मराम्यकान्नेगेमूवस्वात्पतिगनमासि २८
गठ॥मत्त्वर्दर्शि दृष्टकमीक्ष्कमक्त्वार्म्भ मयिपव्यतु॥तदर्थगत्रस्वास्यामि गद्वनं रक्षिष्यामि॥स्वयमकं स्वयंतुज्ञा पदार्थयदुथेवतु॥अर्हन्नितीयगं गत्र गमयेवहस
लापकेश॥समानानान्वयसंज्ञान दृष्टियत्तमूपादि शेठ॥कत्रापिदायगानासि स्वमाकंचकलस्पहि॥यगानत्नाकनाकाधर्विषामत्वॉसमूजगो॥सहस्राज्ञानकरूपीवासया
पाद्वनिक्रमाप्त॥ स्वथरत्राय धात्यापं ज्ञानमित्यूर्णिगांकिना॥कत्रापिसंगयंज्ञार्थं यकस्वयं शक्तंनहि॥मनसाविकिरंनानवयमालापिगंकथा॥गाढ गवर्मव्यास्यान
तुनास्मासमूयायगक४॥मज्ञात्कमथपायायरुत्रापिदायगानक॥गज्ञघागनमानस्य पायकूपपगस्वसो॥तसन्नाकाफलंयाव कुलाकुलीमविष्यति॥सहायं गकागगमूर्कु

यदिनैवगमिष्यामि ॥ गच्छ विकृत मार्गं क्व श्रीमन्नन्दनं मम ॥ यत्त्वयाद्य कृतं पापं तस्य फलं लभस्व यथा ॥ तत्पंचाग्निं देवदत्त समत्र को गच्छ विचारय यथा गच्छ गच्छ गृहं स्वकं
ज्ञात्वा विज्ञापयामि किं कथं ॥ धर्मदत्तस्त्वत्तस्य हृदयस्थं किं चिंतितं पृच्छ किं नाह किं ॥ अन्यथा त्वमिमं नूत्यमानोपि ज्ञात्वा विज्ञः किमागतः ॥ धर्मदत्त यत्त्वया तत्त्वं सर्वं कथय मद्वचः ॥ सुधी
नयं विज्ञानामि उदासीनवत् प्रवाहितः ॥ न लंघनीयं तद्वाक्यं लघ्वा हि तव तस्मात् ॥ किंतु विज्ञापयामि त्वां शृणु विज्ञानमानसः ॥ पापतो गमिष्यसि किं देवदत्तो ज्ञातुमार्हसि ॥
कामान्धत्वात्त्वया लालसया गुप्तिता कामानसस्य था ॥ निष्कलंक कलत्रजातस्य सकलंकः किं लपिष्यसि ॥ ज्ञात्वा त्वं तस्य गृहं श्रीलपिष्यामि विना शंकया ॥ अथ गिरिजा त्वं विकथयित्वा य
थ निगमाथि किंचिद्विपर्य्ययात् ॥ स्कन्द उवाच ॥ गिरिसारस्य महिषी जनकात्मजा ॥ येन बाध्यर्थिना सम्यक् कृतं स्वानुकामि धीमतः ॥ अगम्यागमनं वाक्यं कथं गतं स्पर्शविना ॥ पवित्र
मम पदं त्वया कादर्शी किं तव यद्यहि ॥ या स्वयालीनामालिनी मणी जनहिताय का ॥ यदि स्वगात्र वंशस्य व सर्वस्व बीजवान् विजी ॥ या ज्ञानेनैव निमानितः मां गर्वहितगका
निगी ॥ अथ गुह्यादनमहीय स्वमाननी या प्रियायवः ॥ तादृशं मानिनी यायां वागल्कथमूर्त्तिकिंगतः ॥ स्वधर्मपरायवनीयायः तज्जन्मसुखहीनस्य ग ॥ यस्माज्ज्ञानपदज्ञाय थ

त्वा वन्दनीया पदाम्बुजौ ॥ तस्यामपि कथं जाता याग या कूलमानस ॥ मिथ्या दृष्टिमकमामा गच्छ भास्कृकल्ला ऋपथ ॥ नवीनवर्द्धिर्गसम्यक् स्वयं गंमाविधानय ॥ कथम
लविवावासमाआयम महस्त हायत्तं कृत्रकमेथसार्द्धं मात्कं प्राधूंमृदावनं ॥ तवंकुगसहस्यन पापस्यगनेयं इल्लरं ॥ किंतु गलाकलंवाथा फलमवक्षस्यास्यग ॥ किं
सासाफलनाफलन किंवापौदनमकूणा ॥ किंवाल्के र्यन गाग्यनफलपापसाधिना ॥ तदर्थमवगत्तामात्स्य गृहक्के संपदं ॥ स्वयंपत्र जिगत स्वामात संपदाति छ
स्या ॥ तथा गस्यानूकामित्वा मात्रार्थं उपकृत्स्यं ॥ गच्छा गजगणानकं नदैया त्मनमूजन ॥ तस्मिन्न गच्छथ सज्जमें चक्षुमादिकं मत ॥ आत्मानि पामायायात्कं यापमव
इगामयत ॥ सा जनाया ॥४ कथं शीता न कुरु पालदल्गुक ॥ सर्वज्ञ भान्वत्स्पत्वा ऋक्रं गंमाविणयय ॥ एवकर्गानिवक्वत्कृत्स्वा क्रोधानूढक्क दथक्व धी ॥४ ॥ पिद्म पविद
लां गा कृष्ण दृष्टदक पीतकर्ध ॥ नवमकु त्वमवासि धीना विद्र विचक्षधा ॥ दासी त्वान्मन्दलग्यायाथ वाचालापीद गीत धी ॥४ ॥ प्रणिपदिनं परिगंभ क्कासजालया प
तृफया ॥ त्वयानस्त्वास्यग गत्र मात्कपूर्वं प्रजिष्यसा ॥ तवनयुकि मक्कामि सौवर्यं त्वारिमानिनी ॥ नाज घामो गिमानाथं हविष्यसि गिनशि सा ॥ पान यिष्यामि वि

गा॰

स्वत्वाद्भुतमार्गो ऽकलाकलं ॥ सरोपांकमनोत्रिष्ठित्वाबालांतामिकां गथा ॥ बाक्याधिपारविष्यामि नूनं शुद्धास्तनाकः ॥ नानाकथाशयशीर्यं स्वत्वाकं गृहस्थां गया ॥ ग
सोफलं गमि ध्यवासूवां बाक्तिं गमिव्यथ४ ॥ नक्रियास्पथवाधर्म४ नियमखगसंचिकथ ॥ गदोसक्वर्मूलावाथ मङ्गादृपालगोपिवा ॥ स्मिन्नूतथकिं उसर्वक्ला मूष्मद्रव्यालविष्य
गि ॥ त्रगरोप्पथवामरू४ संहावासूवयी स्कथा ॥ गत्तेर्वं दृष्यकां दृक्ष्यनृपक गविदामया ॥ गङ्गस्कवालकां गतिर्मान्यं मां मूढ्ढ४ निन्दिका४ ॥ सह्नरंग ॥ गृहहिंतुरूथेकां
गहृतजन्मन४ ॥ जागवाक्याधिप४ स्यान्किं स्त्रग्यमाद्रं गंकिसू ॥ यगाहिन्नूकवीजत्वायह्नूफं गरेकलं किजा ॥ नवेयिपर्य्ययक्लासिंह्लगं मांवेपवीगिकं ॥ स्वधर्म्म धर्म्म
सक्तत्वासग्यंवावामृमात्म्या ॥ दृष्ट्विनीत्वांसग्यपाख्याक्रपादृष्ट्याविलाकयनृ ॥ नकिंउमागंकं मांत्वं निन्दति उत्सहृलया ॥ पगिनाया पविष्यस्काव यमिनव
यांवनृ ॥ मूढ्ढ४ कामा गृमंगफाविथववविबङ्गिका ॥ गर्भंहानासमाकाको१पथाहानाविलाजिका ॥ नोनानसास्वादकोङ्की याऽथवा मृगलालसा ॥ याग्रगिकांक्ति
धी हर्षं मामवदिव्यनृपिंने ॥ चतु४षष्टिकलाकाम्यंसरागधंसवर्यपर्यां ॥ यारसपदद्धगा लीला स्वाकाम्यं गंवंवं नृगा ॥ यापियासंप्रदलाव लीजनेनृपगासनाकृ ॥

विपरीतरतान४

वन्दितुं देवदेवेशं मां ब्रह्माद्यैश्च सुरैरपि गीर्वाणैः स्तुतं ॥ धन्याऽहं धन्यतास्त्यक्षया मयाकामस्य नन्दनार्थिना ॥ लज्जितां वन्दितुं गात्रां सद्धर्मं सदयागतं ॥ विमानमपास्य मां धिधिक्पुत्रमादरसृष्टां
रोधः ॥ सर्वं तत्त्वं हि ध्यामस्य धनायायस्मात्तिमहीपतिं ॥ वाचा बालायाः ऽस्मत्कालाया वत्सयाऽकृतं नृप ॥ सर्वदेवानाम्स्मात्त्वं नाथकीर्तिपञ्चाशिकां ॥ नास्त्यधिकाधिदीर्घाति
यद्भवनजलेलम्बो ॥ शिक्षुं कामयितुं मन्यो गत्कामिवलम्बकुम्भो ॥ त्वदधीनावयं सर्वसंवादे सज्जनाथधनाथो ॥ गत्कामियदि मां पतसंप्रयस्याऽहं नाऽस्मीति ॥ त्वगितो
हंसं वत्सितार्थमथवारिकृतं तु पिनं ॥ नाथ त्वां प्रपद्य ध्यामि निष्क्लेशमेकनिष्ठकं ॥ वैश्य कुन्तगर्भधाम्यां हठमसाससमन्विकां ॥ त्वयमेव मूर्च्छिनी त्वं दुर्धर्मामिति
वाग्भवीकृतं ॥ त्वमेव गायनं स्वगत्का त्वमेव धर्मनिर्णीतकृधीः ॥ एककामसर्वार्थसिद्धिं स्मोरगापापिमृष्टधीः ॥ यमागरूढ्पतिस्मृतं निवासांसि वल्कमायथो ॥ धनिनः स्वा
पिता स्वर्कं निमालम्बाः स्वदेविनी ॥ एवं ध्यामीतिकिंपदारुकृथपिनान्ववित्स्मरणो ॥ निनादत्वगमायाः ब्रह्म एककाम्यार्थ स्वामिनो भूता ॥ दासीरस्मान्यनाथेन कामांतं पालयि
ष्यामि ॥ वर्णिनस्तपायनः स्वगत्काम्यमद्वं धृष्टधीरसि ॥ यद्यथादि नं त्वया नस्तु मा पथवास्मि न यौवनं ॥ यौवनहीय मानस्य सौंदर्यं निहितं कुमारा ॥ दस्रुपतिं गतं व्याप्य पद्मास्य

पतितं जरसा शोकं कैशासीविस्मासिरा

३०

पाञ्चश्च [illegible]ति ॥ इन्द्रं मानि निमंत्री [illegible] सुपर्वक्षे कासुवा ॥ शीश्रकान्म महारास्ये निन्दि घ्यामि विद्रूपिका ॥ नरामां रूपणीरूतं पश्चाद्रूपाहरणागत्या ॥ [illegible] श्लिमक सूरवी
विरूापनं [illegible] विष्यसि ॥ यथा श्वना प्रणिहातं कनिष्ठामि पताकृतं ॥ कद्दवानुमहि घ्यामि व[illegible] किं लवृना खलश्च ॥ [illegible] नीं गत्वा दर्शयनं [illegible] गश्च ॥ [illegible] नोतु मना
गस्को संशालाधिम मानसस्थानमावना [illegible] निरुातातां मिमानना ॥ सगेश्ववास हार्यात्वा [illegible] पन्नोऽपि हानिर्धी ॥ [illegible] यदारूपा सोधि घ्यासि मदा[illegible] ॥ मयपन्न[illegible] हरूणन
गवणीयं त्वयादिगां ॥ [illegible] नवनिश्चयां मे गिना [illegible] विधीयगां ॥ [illegible] दानं महादानं [illegible] यापं कथमहूं ॥ गिनप्रदाननविना कथं मान्नामि मानुषी ॥ [illegible] त्वायां गिन
[illegible] व्रजिष्यस गलंकथं ॥ [illegible] कानिष्ठं च सहायन कथं सवनू ॥ [illegible] नगदिनं [illegible] मयास मासनश्च ॥ [illegible] थमित्रास्मि यगा [illegible] पवर्जदायकश्च ॥ निशापमा
धं गिनसं [illegible] मत्यापभावकश्च ॥ कदा दास्याभिभावान मिणिम सुमनावथ ॥ त्वयेव पनधीयश्च स मान्नार्थं [illegible] निश्चयश्च ॥ निकध्वं [illegible] शीघ्र मिस्यू[illegible] [illegible]
श ॥ मनाथवा सान्यपगन्नदि गा [illegible] निश्चया ॥ [illegible] कामां सरवायस्तो मत्वा कीश्च [illegible] दनं ॥ [illegible] निनया वादिगा [illegible] नाप्य लक्षि [illegible] ॥ समय प्रपयिष्यामि नात्तरी

सप्तकल्प

कायिदीयर्णा॥ कूष्माण्डा श्रीपल फांगस्यप्रवायखोनणरहं॥ कस्मिन्कामाउनसाथ पगोक्षमानाधन॥ मिथः संलापर्शाहृत्वा लघूपत्उर्वि गंकिम॥ अलोन्तर्नाथविद्वष

श्विकाह्ययानमज्जिनध॥ तनकृष्णनमूत्साय निनायानिष्ठिकानिगं॥ दवदकुंगदानस द्विजान्वषीनयानलनू॥ नहि पश्यणिकामानं लक्ष्म्यधर्म्मेहृताहृतमृ॥

॥ ॥ इति श्रीरुद्रयामलेनवनामलीलाग्रन्थकलानामदृष्टीयाध्यायः॥ ३ ॥ अथ प्रारभ्यते समूहकायसलीलासाय कथना॥

श्रुत्वाप्यथाविधिवित्वा आक्रवाद्रुमपूरुमै॥ त्रिवनलनवं कृत्वा समाविक्षनशीपना॥ स्नम य पागल्ला कर्गं ध्यात्वा संयमिनागमा॥ वाधिधिं कृंसमृत्साय जगदन्नार्थमृल्

का॥ भाक्तार्थिनी निर्विशंका पणिदर्शनलालसा॥ नगाद्रगाकृणापासा खगुरुयाः पदाम्बुजं॥ तत्प्रसादेन मस्कृत्वा प्राचनद्रुणपालनं॥ मनाथमाफदनलस्यात्वानीत्वापिण

द्रुणं॥ मनस्व गोपपासार्द्धं प्रजलक्षिपनासकः॥ एवं प्रतिदिनं कृत्वा व्रणं धगुरुयात्कथा॥ एकजं पौष्येषं नू पंच दिध्यात्वा मदावनपू॥ फलमूलादिसंतुष्टा पृष्ट्वाकी क्षमी

वीकथां॥ स्वयं प॰ की वीलाह्य ददोदानं यथेप्सितं॥ एवं दानव्रतं कृत्वा मुनीलारन्नमस्तो॥ क्रमां कृत्वापकार्थं प्र दवदकृदिक्षपणा॥ वीर्यवणीव्रतधर्मं ध्यात्वापं

सरोमः

३१

वगथग गं॥ उगहिन गत्कार्य्यप्र प्रज्ञावती चित्रकक्षी॥ स्वयं पाणिमिर्णां धृत्वा याउया मास सा तवीं॥ घउर्द्धक्ष्ण चिकाल्पि स्वाग्यंगधर्म्म क्षांतिधी॥ गृहीत्वा मानननां पि४ कृत्वा
धर्म्ममनकथा॥ श्रुकं४ पूर्वोद्धां लाकानां चिकानिव प्रसादयन्॥ दयाधर्म्मं प्रतिष्ठाप्य विस्तीर्णांपि यशोउज्ज्वलं॥ श्रुत्वं मां प्रेरयामास दिनानि कानि विस्मृदा॥ प्रसू हं देवदत्तो
पि छित्रान्वधीनयान्दरगृ॥ पूर्वलाङ्कमिपालस्य छलेनाधैन्यनकथा॥ श्रृणाकाथमहीपाल संप्राप्तदगमात्तिक॥ तस्यांगसेमयरूपा गैतूर्मीयाख्रवीत्म्दां॥ तस्या ग.श्रि.स पर्वे ३२
गर्भ्यं विनिष्क्रांत समयीकें प्रियधना॥ श्रुत्वष्वे४ सुत्ता विन्याज्ञाणनिस्तंसमनुत्तकथ॥ विस्मयीके पूत्रगोकं ययार्चोपन्नमत्वया॥ इस्मरु वदनाज्ञाकं कानिध्यणरूया
षटं॥ यनज्ञाणनमरुर्ष प्रसूरहं वर्द्धयिष्यंगं॥ रूकविसागन ह्मशी गत्स्कवंगभयलविना॥ यदाननंमृदावीक्ष्य वीरनंजीवाम्यगोक्त४॥ यस्मैनाक्षाणिधकांवदवामिष्ठ
उवामय४॥ गर्भ्यछिक्ता पिपायाला वर्द्धयिगामम गीं॥ मृदंमल्लंक्षधेयगा विलूर्फा विल्लंवूरिण॥ तस्मिंगोभूमिसंजात रूधीमया विधीयण॥ सर्वार्थसिद्धरूननन
गणाधिपुद्दिगामहान्॥ दीयगव गथ्यदानं गजवाजिवथान्विर्ग॥ रागयिष्य प्रज्ञा४ सर्वाःयुवनाजं समीद्धया४॥ पोनाक्षीव गथा रुर्ष४ सार्थिनां संपपयणि॥ विनरुान ल

पाप ता उमरीय बासनत्र्र ये क्तनम्र मुष्पद नमार्वभोम ह्य गीक थ्यदिन्न ता॥

हरकल्प

नफानां कीदृशमजीव पालकः॥ सूदादेश्च पोषिकेश्च मार्ज्जसतायिवेश्च प्रवाहिणेश्च॥ सत्यक्काफांकनिष्यामि तिंकुनाष्ठदर्दिन्नेश्च॥ गा हरू र्धमयंगु स्वासीपिप्र स्रागमि ष्यणि॥
कपावगान्क सर्वार्थपूरदर्गीनलालसथा॥ प्रतपोजसमोपक्क कदाउ स्काविमंसर्वा॥ कणावनंतमाधिप्र स्वंयायायांहरवावणी॥ कुमिष्टकन्य हंकस्यासमयावा॥ हूनान
वां॥ र्यफ स्वल्कथ्यणां श्वी सामग्रीपविसाधन॥ वज्रवर्ल्लि फूलस्त्रीण वार्थाकिं नसमाप्नुयाग्नु॥ नथानप्रमादश्च कर्लव्या मयेश्वर्याधिकाविध॥ म रहित र्यापिसंप्राप्त्यश्च
प्रमादासर्वकर्म्मसु॥ सर्वज्ञस्सोपिदक्ष स्पप्रमादश्च कार्यनागकश्च॥ त्र ण हर्तुववश्च शु त्वा एमोक्रमीप्राह संस्मिणा॥ किंवत्पायगीग र्कल्पा॥ गिवदनार्जिता॥ किं जानामि ३२
प्रणारूप वेधाक्रमोदनी सदा॥ तथापिकथयामि त्वां हर्षशुरंयथा कथा॥ मायासमाग्रजादवी पूर्तं सर्वार्थति द्धिदं॥ दगमामाक्कगा स्कण प्रर्ल्याल ल्विनीवन॥
नवमासांतगश्च काश्चि त्याश्चि त्कष्टनवर्षगश्च॥ तथापिदगमामस्य प्रामाध्यं क्रीय गजनेश्च॥ गुरुमाते ह स्वमाश्चं स्वयं नेउं प्रसूयग॥ श्रीरागिन्यामहीपाल्त विलातित्या
सनगवा॥ यएमवनाग्र्यर्गाकिं विध्वंसाविन हाउना॥ गहीसानाहृयाकृनं मयापिकथ्यणकथं॥ श्रयर्णामयि साणमपासवीजाविनकाउना॥ न्द्रर्द्धिकान्वपणहूसीय

कथंतथा

स्रा वाला हृगास्थ॥ तथापि दग मा षृ ज्ञात शकिं तमयानवा॥ मासा कन्य प्रकृतास्त्वा त्किव्नभाऊ न्य साधय॥ तीव र्भूपीन वक्त्राघ्राणस्तु गंधिगित्न सं लवान्॥ सर्वसामग्रीका न्हृ पयथा
गम्द्रादिकान्य॥ सा धयित्वा नरथेकात्निन्का स्ता गोब प्रकल्पय॥ ज्ञानागिर्गोद्दिनं कावो गार्हिन्यायनत ज्ञानिनं॥ सामग्री साधनं तस्मोत्कर्ष धं येयं प्रवहि॥ श्रुद्धिमादिकमे वर्यं
मफस नत्वकं तथा॥ प्रासादयस्य कोद गभकस्य पिंवस्तु दूर्लीलि॥ तथापि गदिनमर्व हर्ष धविस्म भिष्यति॥ गभक हर्ष तथा गुनि विलम्न धंव हृयग॥ नूनं पोऽत्र प्रजायत
कम्मिंश्चिद्दिव साम्प्रय॥ मनज्ञानन सर्वेषां गभकार्यं नादयिष्यति॥ मिथसंलापमाकृत्वा· गांवर्वमूर्छिताक्लिष्टो॥ एतुमाम त्रिदमाहृत्य नगरे प्रागनृपाह्वबवीत्॥ एतुका नमता
लागसर्व कानामि कर्मकः॥ हृतकार्मेदि यार्यकि सर्वाधिसाधयाधुना॥ गेयाग लोगिग स्यास्या वज्ञाक सम्मसान्न्वर्य॥ याकथ स्थितः गभकात्त्वं प्रकाशयसि त्सर्म्यवत्॥ तस्मात्
सर्वार्थजनन सामग्रीं गद्धसाधिकां॥ साधयित्वा त्वकं कार्ष्टपरकाय मा प्रमादनः॥ हृयाकर्मिर्गिस गत्वा डघत्वा गत्यदन्मुगः॥ सर्वथा साधयिष्यामि विहृष्यमि ज्ञनं यथा॥ ता
सुकानि विविहृन्नःथ कार्य्य॥ र्वैनं यकाज्ञनान्॥ समाहूय य साधि त्वा सर्वैपा स्का पयत्त्वा॥ पूर्नमपि त्वाव सामग्रीय योन्तृपाक्लिष्टपूनः॥ प्रग त्वा सन भार्त्वा ज्ञं विहाय नाम्

[illegible]

कस्य तास्य पत्रे पूर्व कायास्मि निर्माय नमस्यन्तः संदधतो स्म ॥

दाकमीत ॥ सर्वांगसंसाधिनादेव सामग्रीं सदूनाधिका ॥ यापि पूर्वं पितृस्वसैव त्वत्सकाशपु साधिता ॥ तथा हृत्र लतस्त्र रस्मिन्नत्र लसंनाप्तिलमिप ॥ नागतलयस्त्र वसलाके
यस्मिन्कंसे लतमेवतत ॥ किंतु मत्संक्षितेनेव निर्वाहो वस्तुनाऽधुना ॥ तदलकृपाप्रसादेन सर्वांगिसमसाधयत् ॥ ततागिनीयलोदेवी पूत्रस्यकायतांसुखं ॥ यस्मिन्नेश मही
पालः प्रसादं ममदास्यति ॥ मादेवी सूयतां पुत्रीप्रज्ञिय त्वातिथानके ॥ गातायांशाकपल्यादि यस्याप्राङ्सत्वनिवे ॥ शंकादिरेषयामात्रयपुत्रीजननमंतथा ॥ मायायदेवीयती
रसतपृथमंताभ्यंमतं ॥ यस्मिन्नेतत्नैनिधानानाप्राङ्गणं वंसनेकपथ ॥ प्रासादरत्नयकौ ऽस्मिन्नत्वाध्यंडयसंवयं ॥ यस्मिन्गर्भस्थितेवाजसाध्विंभद्रानीमिककं ॥ सत्वानामंकृवाद्या
पिकृतालस्कलवद्दतो ॥ तस्मिन्नलतथाप्यापियाशितलसमाधितं ॥ रूपगर्भकृवापगतंविनकसंपवायूना ॥ तथावामपिसर्वेषुपूष्पफलप्रशोभिता ॥ हृतमस्तुतस्थितर ध्यापियस्मि
गंसंसमुद्रवा ॥ कौकगमीयलंवापिसपंकजसमावनं ॥ यस्मिन्नागेंद्रकादिवासानांगमयंवकं ॥ दासीनांवकथकादिदयानांसमजायत ॥ हस्तिनामसत ॥ तसकाकोसूपूर रस्मिं
नथाकिंनतविष्यति ॥ तयाश्चसर्वेतस्मिंयतकदाचिन्मातृथाहृद्य ॥ यतःप्रादिवसमातात्वस्त्रीकमगामस्वयं ॥ यस्य सर्वपर्वनिनिलय छमपीवनमगामुखीश ॥ सर्वेषामपितौकेकिं

२२

[illegible]

गच्छ देवत विष्यति ॥ अथ सर्वे प्रजा आयान्ति निर्माया शक्तिं तपावनं ॥ सानुराग नदेवन पृथिवी ॥ सोऽति विष्यति ॥ निशालंब आश्रक्रक्ले तं तव निमही पति ॥ नृपी कमठ ॥ किं वा गनचद्वाद
नराश्व नानयघासं मती ॥ सर्वथामोय गोदवी पुत्र मल्लं जनिष्यति ॥ दत्तवाजवत ॥ वादयं संकुल लीवन ॥ शितानन नीमहीया लक्ष्मथा ह्रितिनि मब्रवीत् ॥ पुनि दिनं मृदीक्षसनि ना
यत्नं दिनं नृप ॥ मृषा किं नपमृता मानुन व पुत्र विष्यति ॥ सकतया नाजाप्रसहं गोतमी पति ॥ मृदाप्रश्च कपादद स्थपोक मुख मिनि स्मित ॥ मृतीमृषापि पुत्र सतान मृत ॥ ३
सुलकवानसं ॥ मृसी देवस्य बलवान् मृसी इन्द्रजन मीमितं ॥ मृतीमात्यविंगी गाथादपमासा स्थयकथं ॥ प्रसूतानत्वसाइ ॥ खं सहिष्यमिकुला भिनी ॥ किमन्धगोसित्हृदय किम
त्स्मात्स्य रूपक ॥ एकस्मिन्दिवस स्वनं पोत्र स्वां दर्शयिष्यति ॥ देवन गक्षकणकर्तुमन्यथात्वदर्शिष्मिनं ॥ त्वया किं गक्षणदवं गं द्वाबलवान्क्ष ॥ इति खं सुखं वा ता का
नां सिद्धिर्वा भविष्यति ॥ देवगाहरू विष्यध्वागजो विन्नानकिं धन ॥ लकत्वमूलहेय वीनारण्यमनत्वमत ॥ पोजाननानवविंदस्य नसंपास्यसिक पृविक ॥
सुवर्णं जायते पृथा निशागीत्वमामन ॥ जातं बालकं सम्यक् दृष्ट्वा संगोपिता स्वे ॥ लक मनोवाचं स्वानि नायरू पतिः ॥ मासान्कति पर्यान्विमृक द

रुद्रकल्प

वतंसनकथा॥ वर्णाक्ष दवदक्षार्णी सूर्पंशीमिसमवीकृ॥ सुदारूपाल तोपामावतांक पंपत्तिका॥ काम्पक्रिवर्णपर्यके पुर्विधीकृपनाक्रि स्मृ॥ ग्रापिक सुका

माध्ये गस्थिकस्यापिमर्कफि॥ वर्षीधिका पणिस्कृत कथमपापिसाव भ्रूष्ठप्रसुणानम पालू प्रहास्माकेम हजुया॥ विह्ना पद्मानिर्विकिंविहू वृनंताविषकन्यका॥ सु

श्रीः कृधाताभवृवामालो तपंमागधिक्षामनया॥ वृकृत्का एनिम्ना श्रीपालो ऑतिफलं समभवीकृ॥ किम्पगे दवदकू देवाक्विलवकूल॥४॥ इषयुकर्किंगपाता नि

धारा पुरुष्याचिटी॥ यणस्थामकू दुष्कर्णं गृक्ष संस्थान देशाह्नवे॥ वावालापित्त्ं शीलासा निर्यशोपि पत्तिख्र मा॥ निर्मत्यानित्यहं कानाो निष्काम॥ दृप्रकापिका॥ रवकिमति ३४

मर्यादक्ष प्रसगत्यादिनस्पत्तु॥ सिकर्मकलगम्हेन्ने सूपाभिर्वकिमाई मा॥ गर्ह्ममि पजायनकर्मिद्धिद्दिवसरवनू॥ गननवकथामूपर्द बाधीनंतुक हृदयं॥ व्रष्टमूकुभ्रष्ठ

पिवीपालश्चमंसतालाप्यिजमानस॥ सहर्षगाकासंपकृ उविक्ष्यवानकूरूया॥ दवदकृ४पूर्नभ्राह हल्यायनं नेना॥ विपं॥ समंतवीनांप्रणिकज्ञुश्चस्वप्रमिक्षामन तन्मनू॥ गर्हत

निपुमायक सूपजिज्ञानामिसूयां॥ तल्लीविनापन्नसत्वांनरुकाविल्लिप्यंविह्नु॥ विजाद रथक्षानाफि गत्पादीनिसर्वयाकिमू॥ ऋयं न्यायं स्वयं जायं स्यानिकं गविहविं

वाक्यं ॥ मया परिक्लिष्टा नूनं किंतु दुःखमसह्यो वनी ॥ कामान लप्स्यन्ति गाढं स्यामि गोमतां ॥ कथमनाथा माराध्या सा सन्त्यक्ता सर्वतो ॥ गच्छन्ती लक्ष्मणेनी वनमध्ये सम

कुविह्वा ॥ सुसत्सं पर्णदोषं नकान्तया प्रवमार्गां ॥ मर्षी संगता नूनं दुःखं वक्ष्यलायक ॥ इदानीमपि त्रासाय किं मह्यं शृष्टिका पिता ॥ सुदासत्व मिति नामी स्त्री सर्वथा सुकवादि

नं ॥ सलक्ष्मत्वयि पितृ वध पापानास्मि सर्व श्रीः ॥ समानकुल गोत्र त्वाद् दुःखं हृत्वं कथं वयं ॥ लोकापवादो नारी नास्ति कथं नष्टे धिः श्वैवीना ॥ कथं वनिस्तानि स्वामी दूर्यं गतास्ति

सुविदा ॥ साध्विमं गतं संसारं यस्यां सीते कांक्षजः ॥ हा सुपत्नी गोत्वं वयामरां स्त्रि नारी नी ॥ किंतु व काम्यस्त्वं गत्वी मां दोषविदं ॥ स्वबांकुसनीयं गयकां सूकव

आ मम ॥ प्रियान्वीयस्तात निष्ठुनं पापमा ॥ निकासनीयान्यकास्वामसवीयाथवा सखी ॥ किं विसुजीमानवसाकं मानसमाफवान् ॥ सगर्भायां स्त्रयां स्फुकां सीता ला

कापवादतः ॥ त्यक्ता वीरं तु पालान्नूनं स्वपरिश्रुता ॥ कथापियो किंवदिष्यामि देवाविनामिदं जगत् ॥ दैवदत्त सहिष्यामि सार्द्धं सम्वत्सरं मुदा ॥ स सम्वत्सरं लक्ष्मणा पिद

याधैर्यम मन्निदः ॥ सुकसुके नृपतिनाथ वानाघात लागयः ॥ इत्यागनं प्राह प्रतिज्ञा पूर्वं धात्मजः ॥ गरीयः सर्वथा सीमवाक्यं किंतु विलम्बमा देवाधान

भवेतमाल २

मिदानीं न किं त्वौनं महापकः॥ त्वयाऽत्यावादि त्वल्कमप्रविरामनाथः॥ का वाहूर्य्यगमवांछ संगत्यांनित्वपंयर्या॥ [illegible] कथ्यामास शौनकर्मा॥ [illegible]
समर्दिनः त्वाहंतपि गतः प्रिय॥ किं करिष्यामि विर्विधनाहः त्वाय मानशोकक्ला॥ लोकापवादसंदिग्धः कथं जीवामि सांप्रतं॥ गत्कर्मदिप्रवी ना त्वमप्रवी प्रासिनिर्धिगं॥
शृसमद लाख्य मामन्य किंतु देवामहत्नः॥ त्वयासंगत्य गांसम्यक्मनाथ नांन त्वं हिर्को॥ पापा यायाप्रियगमा गाद्विन्नं नंत्विमिह्नं को॥ पप्रवंवन माके प्रणोत्कमी साहता
शलिश्चानेहिनहिप्रगानाऊन्न सापि सा धीमनाथवा॥ किं कष्टुष्यामि पूल्लगंतुनिर्दर्शांव गकांविवी॥ नत्यामवंनवक्ष्यं पापानि यंतु गवयः॥ मन्युकाम्यां विनाहिनी दहुसागीवि ३७
आस्यामि॥ सांहं कान स्वयति प्रणीता नास्मिसवर्थ्या॥ त्वयावांछि हिंप्यवद्देवक्रष्ट्प्रमीयग॥ गत किं त्रीत गागऊन्न लक त्वं कथं किमृापप्रोहि गविनिः कामा सा हं कां ल
वनिर्म्ममा॥ धर्माधर्मविविहा या गाहगी साप्पि मत्लेवी॥ त्रिलोकी दुर्ल्लक पप्नोयानकामाग्नि दाहितां॥ साधूनान्यनवमासि गतकथं सं प्रणीयग॥ अथ संगमदाषज यत्ताव
ताद्ऊत्लयि॥ गतापि द्रध्यं गाग दत्त्वप्पांविष्टिगवन्दनी॥ तस्मात्वां समहेहयक पत्नवाक्रप्रणीककः॥ उद्वंषमानमप्यापि गांविनानयमा केद॥ सर्वथा पालनीयासा कुलांगिनी
ग

महरूपी॥ गम्मनीयाकस्मादिन्मासात्तुकल्वनवगमा॥ पुमान्हवेस्तत्रांमांसतुकार्थंरक्षगामिकि॥ कदकोंड्स२४वगार्थंस्ता॥ गाउत्यस्थामिंवकरशु वा॥ किंवारविघ्यंजानामिकिं वास्वप्रंवपश्य
कि॥ सर्वहृस्कवपृजावा॥ कथयरुं श्रुनिप्रियां॥ कन्मानननीयांरुपन्द्रकदाचिदपमानया॥ शृथद्क्षमिकानेवकादिंनेविधूनांननृ॥ गोदमीदवनंगुरु त्वाणथेवकिन्नृपाःस्वीकृ॥
मिथ४ संतायथांजत्वादम्यपीनिन्यतुर्निगं॥ दवदक्षायिकांनात्रिमोनिञलदन्नूस्तननृ॥ निनायद्द२४ प्रांगिञ्जासाधून्मननामायकामगधा॥ गगधप्रांगध्समतुल्यपनागवानंसमायपो॥
1 नत्वापिर्यपरूपाल्तं सत यांगरि यानतो॥ गदावकागमासाय पूर्ववंजनधीगयाथ॥ पुकनाजात्यांकृगंकीप्राकनानृपतन्निःवो॥ नायकामिद्वोत्मासप्रस्पर्हद्वनाय
नथ॥ पापान्वरूपमस्तत्वादिल्लें संज्ञाकमानसथ॥ नाजापिकस्यवचनमपथ्यंविषलाजनो॥ यत्त्वेवकनकर्ध्वनननीयांगिहृदन्नूको॥ द्दथ्वस्द्वांक्षनस्यासोनोरक्षोपापिवकापिक
थ॥ सामार्थंकिमृमरूस्तसक्रान्तक्षणिकावयन॥ गुरुमस्तादगम्मासान् निनायपृथिवीपाकिथ॥ वेर्य्यवानपिदृढ्वत्वाद्दवगीरूतमानसथ॥ गर्भेणनसमाक्रान्का॥ गमया
पिकर्म्मभागिनी॥ निजसरवाःकनांङ्गिगदविष्ठिन्नंवर्णेशुना॥ ॥ स्वग्राकगुरुपगांहपप्राफवर्षद्वयगगथ॥ गापायाथकर्म्मद्दक्रस्पेरुलोपिसमयारुवन् ॥

सूत्रकल्प

किनापि कर्म्मदोषेण समभ्यनक्रमान्नृप॥ स्वान्वकर्ष सिंचना वापि कर्म्मदृष्टं हि कोलिकेना॥ सिंच्यमाना दक्ष्यंदकं कौमुदी वाक्यय गोभवना॥ ततस्तु पापगर्हं कृत्वा भूमिसिंचादिकैः फलं
॥ संहरन्तु तथैकस्मिन्काले यांस्तिकवान्नृप॥ कनकविविक्तकथं याऽसौ यावंकनन सांगे॥ ना॥ समायनावंकककर्वं विकृपिपृथ्वय गांनृप॥ त्वं चैव सा महीपाल पृथ्वानसमाहतो॥ नेनक्र
नायकं गत्वा मध्ये ग्रिकाम हलपथ॥ संपूज्य यितुमकाकौ दृष्टिवाकाकपाहकं॥ श्वासप्रश्वासनहितानि नाहमनयाभूना॥ पिंडं कालगमानूनं नमिस्पृकं गाष्ठिकेषु गृहे॥ दृष्ट्वा हम्मा
हिलार्थे याशोऽस्मत्पूर्वं वत्समाग्रिकं॥ विष्णुन्नृपवंमंपुकं कृपकाऽस्नवर्णकृता॥ स्थानवगस्थलिंगो वापि गोगाजन्मजनाकृष्ण॥ जीवंबहिनिष्ठुश्वासा तत्पालनतविवार्यर्थं॥ स्वइनिग
र्गतिस्त्रमी किंतु मृत्यवगंतन्न॥ देवाधीनकगत्पश्मिन्मत्पृकस्यव गाकथा॥ एकिगजदयावाचा निर्गम्य कथितं नृप॥ धैर्यवानपि नेमा गोहस्वस्वप्रपकतु विष्णु॥ दृष्ट्वा कंप
मिनं मदितृपरस्यायस्वाहितत्॥ सहसागारमालिंग्य समत्कायपतु ध्वासमंगा कलाविपकेष्टस्वाको वपुष्पयित्वा स्वरूपिणां॥ धैर्यमवकं सुधीमनो विहस्य पुत्र कृष्णोऽरली॥ किमथीमा
सिद्धमीक्रा धैर्यसत्वासलवकं॥ विहंसति कृतविधाविमाये नत्रार्तिकिंचला॥ मृत्योर्मूरवगंपाप स्विमासूत्स्तत्उजीवति॥ किं विदानीं स्थिताथ्यान वाविंतारायकापते॥ कथं य

३६

विसर्जनं वाक्यमिति निर्गच्छन्तथा वयाः ॥ छन्दकस्यापि दासस्य पुत्रस्यागमनार्थिनः ॥ कथितो पूर्वं कथितं सर्वमात्मानमूर्च्छितः ॥ अप्रमेया वयं वाक्यं प्रमादो यस्तित्कस्य किं ॥ तथात्मक्रोशो
सिद्धार्थ कुमारस्य वाल्मीकिना नन्तरं नायं स्थाप्यामिनेयं नीरं मंत्रिवतः ॥ तथा प्रसादं प्रणवादि लब्धा वाधि जगच्छ्रिया ॥ गिरा प्रसादागमिष्यामि जनं कान्मजं ददौ गनी ॥
मारवीर्य कथाकस्मान्नूनं प्रयागमिष्यामि ॥ धर्मापद्गतस्त्वाच लोकानां हि समाचरन् ॥ अमितदुःखामप्रार्थेन त्वां प्रतिहासमन्नमन्नु ॥ असंख्ययः गिष्यगच्छेप
मितृपथं गर्गाकवत् ॥ तदा कथमनंपीत्वा तत्स्वाङ्कविनिर्गतं ॥ विस्मयाक्रम्य मंथा गंतव्यामः संवमृतं ॥ तदत्रमाक्षथाश्रमकं माप्रगीयतु तद्ववः ॥ वक्रवर्जितप
किंतुनां वीतत्वसमर्पितं ॥ तदर्थं वचः शुत्वा गोप्रसादं मंकौतुकः ॥ अयगावामदिदं तं बीजमंग्रेथितं वचः ॥ तत्पूर्वापि मांहि त्वाम्भाद्रिगिरियत्तपावनं ॥ जनादिह
संविनंतयमप्रियया महा ॥ तथापि विस्मितं तत्तु आपिसंक्रमवाक्यकः ॥ प्रणीपूर्वमत्ववनं गतोगिरिं गिनामया ॥ अथ कालगतः पूर्वं संस्तवन नमया ॥ प्रामाद
कीयतनेव भोहिदुःखनमागिरितथा ॥ किंतु वीजामहदुःखं लोकापवादकथा ॥ अस्ययपि मंप्राप नप्रहतापिमदं ध्व ॥ किं हि वक्रामिनान्यान् पक्रमाना

भद्रकल्प

पिहली

ननक गाथा ॥ ६ ॥ अत्र कृत्वा स्रोत मूर्त्व कार्दा दूपति लक्ष्मि कण ॥ ता भवि प्रजन्म संसार मिदायि कुलज न्मन ॥ पूजन्त्वा क्रियागारस्य लब्धा प्रदन जी विजय ॥ कस्मेद स्वाहि रवे केव यास्या
भि गपर्सकदा ॥ कं याइस्वा पूजगोर्क विस्तारि व्याप्य पोषिक ॥ तदेव बिंबाकर्म जक पूजा सर्पाय कथ ॥ मधु कार्यं पविनूय स्का मापि प्रवज्ज निस्वर्यी ॥ वन्दाय ॥ मल्कि
नस्य पूजा ध्येन गृहागिरा ॥ स्कन्दं मासर्लि चिंत्याय शक्तागर्तु कषायनं ॥ कृता मलाय ग्रक्ष जन क ॥ कृत्वा वयं समाश्रित ॥ स्व कामं विक्ष्याय गार्ह्यं आ का ह गाप मूसि क ॥ त
ता या कूल गाणा पि म धु साग्य ॥ कथं युना ॥ मायाभ्यां क प्रदीप्यं सं ॥ पूज वियाग स्था विक ॥ कक याविस्क मौ भक्त्रिन गृहव कारुग्र विंदीय धूं ॥ यस्यां पूज प्रमूकाया स्वर्वे मा वा
मि नि स्पर्स ॥ स्यन्दन्त नद्या काम पि ब्रह्मकाद्यापि नेवसा ॥ ज नद व म ह कुठे बीजा मीग वद स्वह ॥ तथा धकिं किंचि गात्वा मिनूत पाल्यधि नि म य नकु ॥ गो कोर्मितं कूमल याः
गर्ऊ वीरद णविग्रह ॥ मानि स्वान्य ज गच्छ त्वं गर्भस्थि कार्ड कांगत्या ॥ याव स्कु सं स्वायि करत्वं नेना गीह्य नमानस ॥ सूपूध्व वाणि दहनिं हीयमानेव व कस्य ॥ येवै ह्रिंत्वा
पिकिं सावै ह्रस्व मेव प्रागस्थ्य पि ॥ स्वायथं क्षनया मिन्वा त सामिन पानिदा हि क ॥ सवा ह किं कि चि णा मित्वं भूर गच्छ स्व गीम कल ॥ ज पाम लिन वस्यु ध शुणापि किंनलक्ष्मा

३

स्तिाविहायान्यस्त्वातांमिहाप्राधिंबन्धेन्नकथा॥हाहायागाधनांमाॅपिमन्दगाग्यांसुरूथविनी॥पूर्वाॅपिपिनकालध्या कूलजांपयगविनी॥मनसेदेहूकपायांपासुं
कमांसुरुरदकोगानी॥धापिगस्कंधांपन्ना वदुषष्ठिकलान्विता॥नमावकालपर्यन्तमंसनकृर्वदनां॥कर्तुर्विश्वहगेकांरूरूलसूलांगनाकथां॥नरूकर्मसी
वामधाघादहिकांर्मापिपार्थिकान्॥श्रुतुलान्पूत्रदाषाधानमन्यागार्हिकस्वेवां॥त्रीज्ञानवहूपमन्तत्वाधिरगपगथपूर्वाहिता॥संर्माविरुमसंक्रान्तिश्रीज्ञासूत्नाद
कान्तिश्री॥श्रीतयामूर्छिनाख्यास्ति॥वैर्यगोयवलान्विकथा॥कथवाकिंविश्वस्यामितलवद्देवहलगथा॥साकूमथनूपनांकीमन्दाक्रागक्रदेवबथा॥निगांमदेव

भ्रदानं १

दहलंसाहंकांवाध्यवांवयकृ॥कृयमीदथिवीपालनांकूभाकुंसमर्हथा॥वक्रवार्हिकूलायन्ना वयंगांकाकूवर्द्धिताथा॥सरागध्थसकुधापन्नाकथसतृकू
धान्विता॥नीतिहृादियनूपास्या कल्यापिशापिवकूद्धां॥पूर्वाहिमासोक्रानागिश्रमधर्यपमध्यं॥मक्तिपूजाप्पसौविहिकू॥त्वामरूथकूसोकृयानूापध्यलेद्व
कूलरूलाकंससाघाथसमलवन्द्विमू॥नत्रवनूलंहंकूनां पूर्वीवापिमकोगलाथ॥काग्यसलक्रग्धापवा श्रमलत्वगगयाहधूना॥विषमकन्याद्वयोकिनुयनदेव

सर्वार्थसिद्ध २

रुद्रकल्प

क्षण कृतं ॥ यच्चित्तं मे सामान्या कान्तिस्त्वमागाहनगकथा ॥ सवाक्योपिकथोहित्वानीगिक्षयोंयिवाविकथ ॥ जिहीष्मगिमस्वकाध्वं कथं त्वां धर्म्मव्रमन्न ॥ नाविधिक्षापिपि

कथोक्षस्वायतिकदापिहि ॥ धर्म्माधर्म्मविधिक्षा सोऽगत्यानंलंकाम्कथ ॥ स्वोकनाकिपितवं किंनकत्वाडुकावयी ॥ अथ भोक्ष मेंगान्तं खंकिष्यगितपावनी नं

॥ स्वमूक्षमानसमन वाक्येमर्त्यसूपकथा ॥ गा ॥ क्वं गाहे वारपाममर्त्वरगमल्लथावनी ॥ दत्वा गिधकं पुरः श्राक्षम्यात्मह गाकिंविरमहा ॥ विधकन्यादायुकासी

महत्त्व गाक्षाणि वासिष्ठा ॥ वाक्षमपन्नगोगेहविषायिस्ताहि मनउ ॥ यावाविषद्वयंगे हनिवर्हिष्यमाक्षनथ ॥ निर्विवीहनशुद्धउ स्वयंप्रम्नागमिष्यति ॥ मक्रिन

महत्कं समुखंवा दाक्षस्वहं ध्रिवारय ॥ ममत्राणापिकायासीपनदापस्वदापक्षकृ ॥ हाहाकत्समहात्यागी दक्षुपाधोथप्रदापकथ ॥ यत्नोदद्वेषकन्या गाएवनाति

तत्वनथ ॥ यदर्थंवउमाशीमि सहस्राक्षिविलासिनां ॥ सवाक्षान्निपवि सुरक्षाप्रयाप्रभोमहाव नं ॥ दृष्टिवागांकपांक्षाकास्वखं महति हा कथं ॥ अथैकाक्ष सुप्रिया

कांकाक्ष सवाक्षाविलासिष्यासि ॥ हाहाविषप्रादिगौ कींऊंवप्रसोमतापिवा ॥ विषपृष्ठपगलांजोनिवाहावादिगन्धव ॥ अवश्यमवकदक्षावान्महात्याक्षपूर्वहि

३८

कृ४॥ किन्नु प्रभी मा वा अन्यामि रूं जातापि मूढ वन्॥ किं हव दि४ गुरुजं दद्रु मावर्षद्वयगर्हि धी॥ महा पाप सम खी दय नृ नं सा यं हि वां धि ही॥ अतत्व कध संपन्ना कूल
य कूल मापि सां॥ निर्म्मन्दाज्ञा स्व वा या ला त्व त्य पीग रू ला गिनी॥ बाज नु किं विस्म गं पूर्व निर्लज्ज स्मीनि य द्व व४॥ य दान व व धूहू ता न मा न य मि स्वे द्व व४॥ यस्या पत
स्वयं लिख्य पर्मि प्रगि स्व यं म्व यं॥ सा कथं कूल का मक्रि नु स्रो॥ सां श्री ता हि र ष द्दी॥ क त्र मना ध या यां लो प्रत्य हं यां हि मा त्रि का॥ वे ग ष म क्र वि दां वि श्वा वा दि नी म क्ष्वं
व वे४॥ प्रा ग व कथि कं म स्त्री नृ प्र पी मो ३ सो न र्ह य मि४॥ मा न य मा म दा कं स्या मू दाम न्तु प्र सा व न४॥ किं ने ज्ञा ता वि ना ऊ न्द्रे ज्ञा ल ग र्ल श्रु नि क्ष वी॥ पुत्रापि न क्र मि सा
सा न्कथं यां ड ग र्थ म क था॥ प्र मा न य सि म घा कं यं दि श्वा ज्ञौ ने व हं गी॥ प्रभी का व४ वि म या पि न प्र भी मनु म द्व व४॥ त स्मा त्य क्र स्य मं या ग श्री ज्ञ ह४ खं वि भा व ना॥
कों का श्व उ श्च ता व मां नि या ज य क विं ग मिं॥ म या य कि ज्र मा ३ न का वि क्षा स्य कृ सि हुं द्व यं॥ का र्य्य सि द्धि प्र दां वि द्या मा सा स ह ज न वे क सा॥ पु त्र पो त्र स म ग स्ल वं क
विं ग हि न ग न॥ ध न्या य मि मि मां म त्वा मा न य सं प्र सा द य न्॥ कि य त्स्म म य प र्य्य कं स्व प त्र यां ग्नि दा हि त४॥ मा हि प्य मि हं क गा र्क ग स्मा द्रा क्ष नि या ज यं॥

किं दीनासि मदर्थं दूषयत्सु दुःखभाजं कोसि हि ॥ सखी वाक्यं पञ्चकोपकं किं स्वकं वा स्वकामपन्नं ॥ सततं कस्य वा वांतः त्वामत्रीप्रमाहिणी ॥ पूर्ववाऽऽकि मावाध्यं स्वापयत्र स्मृणिकृत्य

दुःख ॥ मत्त विषयसदिदं एष्याथ उन्मत्त दूषणमानसः ॥ उन्मना ॥ पुत्रसंयोगगगने प्रस्याह कं नृपः ॥ मदुःखं गल्यव दूर्ध्व त्वमकालिनयापनः ॥ अथ यावद्यु ... दं वाक्यं तदधीन तपोवि

कां ॥ सर्वथा कन्नीयस्य पिताप्रत्र समागमः ॥ अथ त्वां मानयिष्यामि सांप्रतं पद्ध्रहर्षं ॥ सप्रसादं वाक्यं ... मिथ्या ... प्रददौ नृपः ॥ नत्वा पदाम्बुजं ... मुदा ... यौ

गृहं ॥ चक्रवर्ती महीपालानि निर्मल स्फटिकापि वा ॥ अस्य कन्या स्वकं वर्धं ... मपूर्पेमि पुनः पुनः ॥ अथ दिव्य मनाः सपुत्रः ... कामा ... पाशिरः ॥ मत्स्य ... समाज्ञा

ना धैर्यधैर्य स्थैर्यमानसः ॥ वाक्यलोकं समासाद्य देवदत्तो ... ॥ प्रणम्य नाथिकन्या मातः ... प्राणिनृपात्मजः ॥ अहा पत्ल ... समर्था ... प्रविष्टः ॥

प्राणिहां प्रवर्षिष्यामि समामंगी हृत्यं धन्ना ॥ पापकथ यि स्वाऽऽदं ... कामसि मानिनी ॥ निःकलंकवाक्य ... वसा ... दयामयि ॥ अथ ... नामी ... य

दृदिन वस्य ॥ प्राणिहत्या पापकथा वध्या ... ॥ अन्यत्रापि तथा वाक्यं सर्वथा वाक्यं हतु ... ॥ कार्यहिंसादिकं सर्वं पिवर्गाहि यमाश्रि ... ॥ तस्मात्

ऽमा यदि देव धूर्त्तमी

देवदत्त २

ऽतिविका गोपा कार्य्यसिद्धास्तावांछिता॥ यस्यांपुत्रप्रसूतायां देविव्यामिकथं नय४॥ पुत्रस्नेहकृत यावि न्यादिनं निनाय स सर्वदा॥ ततः४ प्राज४ मम कार्य प्राप्तोऽर्द्धप्रमनाय
थो॥ गोमकागानात्रिकं स्त्वं पंनत्वा तत कोमलां तत कथां कथानक समाहूय प्रणीहार्वं समब्रवीत्॥ नाहाह्य कंशुध वांछ तथा पुत्र विलम्बना॥ प्रणीहाणोपि सुमोत्वं कार्य
कार्यविवाविकः४॥ गोमकागानावि क्षि मा वाज्ञाव्रीड यामासमब्रवीत्॥ यद्गोमश्वनां या नयतु कस्मकामिनं महाऽर्द॥ पश्चममापि सैन्याख्याम कृत्लनापि कृत्जाहूना॥ प्र
विदिनं प्रणं कृत्वा आलनवमणीनिनिगी॥ वीजकालाहूवै इम्यकथंमिति महत्प्रयो॥ निमन्नानि वर्हिर्नवप्रत्र श्मश्रुजनपीतिकथा॥ यया प्राज्ञोऽजयदसी मत्रामवि
पकल्पया॥ कः४ कृले महा त्याज्यमन ख्यावाति स्वानया॥ यावज्जीवमिमाव छ्मकगम प्रत्संगर्म॥ सखं गायं गृहस्य स्यवर्ष्महि ज्ञालगार्हिधी॥ पुत्राह्य स्वाप्रियेता
मां वायकानात्रिकं नयतः॥ स्वयं कर्तुमगकान्वा सत्रसमागमलालसः॥ किन्तु तांता प्रसयक्ति प्रमाणि यत्र सख्यनष्टापितरं धाथयि स्वामि सूपाक्रमपायोहि मानिका॥ य
महं प्रियपुत्र कथासंगममनिच्छति॥ विषकन्या पार्श्वन्यामलिनि गा कंविवाधया॥ पिहृत्संयोगकांक्षीणि वनोऽग्र समाश्रितकः॥ कदत्र देवसंयोगा न दृष्यानकमनाम था॥

सर्वसिद्ध ४

तत्प्रमान२

सर्वार्थसिद्ध२

महामाधमन्ने ५

विमल्ह्या:

आपन्नसत्वाय (?) ... सर्वज्ञ (?) ...

रुद्रकल्प

स्य कयाकथालाकं प्रियप्रसंयोगकर्म्माणि ॥ निर्जितायां यत्गोदयानूतं प्रथमानि विपाणि ॥ कदासाकं सुखं दृष्टुं सन्धे धर्मपिता पुत्र सभागम ॥ किन्त्वव ध्यां पन्न सत्वाक्षाय कल्पि

त्रिपापि ॥ कथाह यान्नकार्यार्थे वाक्याहि मन्त्रअंस्व यष्ट ॥ किस्तुस्सा विषयकन्याहि पापिनी कालसंतमा ॥ कस्मा द्ध्यावि शंका न किम वध्यास्म गादिनां ॥ कथाप्यवर्म कह्नोगं

स्रपाल पयगकछुवं ॥ ववञ्च माधाक्त संमाङ्क र्म्म मस्ता मृनिधिजं ॥ के पावनंगाक पश्ची कांहस्वागा हिडी कथा ॥ वेयं किन्नप्रनीकास्य ष स आत्मा भावाश्रुना भूष्कि ॥ कदसाकं महा

ग्राउपरेकीय ऊना कुवा ॥ वक्र वर्निपूर्वीयानां माकाहिध्याणि यानि धी ॥ स्रणव इस्याम सत्वाष्ठ किं सर्वथा न वमङ्गलं ॥ द र्गायाय ष सपायाया व्या ग्रा खादयथावनं ॥ श्रु   ४०

किलिष्ट वांक सनतप्ता प्रकृके श्या महा कृद धर्वा हिर्कि कइग्नगाऊ लिस्तालीका मान्य गोधवा ॥ तज्ञानावि षकनपनि लोकान्स्मं तृय पद्ध नष्ट ॥ स्रगग्ध कणा गयिन्वा शुवाजानं हर्ष

यनृगु वा ॥ स्वानं नैव विधास्यामि शकनं किम सांप्रतं ॥ कदवावव वायावन्न ह ॥ ग्रो कीकिलिप्नु ॥ क्षेत्रा त्सर्वनिनाहानं किमस्माकिष्ट प्रशा क्षुका ॥ माविलस्व यनस्माकं वाक्ता

ह्याजनकृत्न ॥ पायीनानापि वाधन क्षाप यामास वाव यन्नु ॥ तत्कर्म्मद्वि पुनीहानं मरुयं साञ्कल्ला वनं ॥ किमवार्यं किमहश्रुंगमध्यानां वाह्यान्मनां ॥ त्वारु पागनिव

देवदत्त

कपिलवस्तुनगरावास ३

द्धानां कामपंकनिवकृतां ॥ वादि गांडथ मकूलनलयपकलनं दूर्मधा ॥ हाहगास्मीभिकल्दि स्वापर्यां ग्मापालयं गनेधा ॥ दस्वांकोडवनस्वानां साधुलनधक्रला ऊँ लिं ॥ ककथपादा
मूकनस्वाविद्यापितम पाक्रमकृ ॥ मकूर्जद्र यावावा हीनस्व वाविरधैर्यवान् ॥ फ हापितमगकत्वाल्य पकलत्पदाम्लऊँ ॥ प्रियवाक्ष्तमना स्वाला दप्रियांस्वानकाकनम
कत्वार्यं कथयिष्यामि क्रूभ्रसोमूर्ध्नि कद्दकृधं ॥ निस्वगर्मनिर्पाणिर्मद स्वाकाकनूह्यांद्गा ॥ उत्कापयक्रुओं क्ष्स्वाद्दव्वादिंगमयान्विवा ॥ स्वगांवन्नि निप्रा हकिमधीना
सिवीर्यवान् ॥ किंद्द स्वां किंरूयंधाम्रू सर्वथा वक्रुमर्हसि ॥ य पधफ कमध्रूश्कि मउलस्नूक वाक्रफथा ॥ पितान मंगलंवाथ यकल्लंसाऊ लावनथ ॥ रपावात्वं डूपयफि
स्वनवाकृकृन्मानतथा ॥ स्थवा मांप्रागिक्रूऊध्यकउद्विग्नमानस ॥ गम गम्रूस्पर्गवांछा प्रचयामि स्वगकिनथ ॥ कस्मान्निधगंध्क गक्रूहि नागमाक्लेसमर्हध ॥ स्थ
वार्मा प्रागिक्रूक्रू डस्वाल पालनतक्रूमं ॥ नाकापवादगृत्वाया मना मकाल्पविकल्पैः ॥ लऊ साकिंनवदसि एयाद्वागंकयापिवा ॥ सर्वथावदस्वामिरूं गनदाग णवत्सलां ॥
नवनक्रूनगोदवीं यत्नर्मवाक्रूमाऊँ लिधा ॥ कथंविद्धर्यमाश्राय विद्धला ॥ क्षान्यवदयकृ ॥ सर्वमक्रूग लादवि रूपादयधमधोनिक्राध ॥ नम्र ऊँनास्समासीनथमक्रूग

गर्व=४

हठकल्प

लोकवर्त्य विद॥ शुश्रूषायामपि दासायां किं ननु संगदायकः॥ विरूपिषु कलधीर्येका पापजन्मावपालिनी॥ क्षमस्वाक्षमहा देवि प्रसीद वाऽस्मि पापकः॥ कार्याकार्यस्य गमन(
नाऽज्ञानमनवात्कमः॥ रूप प्रणापमाक्षस्य मनाग्धः मम गुणात्प्रजाः॥ अहमेव मन्दस्य पुण्यः प्रेष्य कर्माणि निर्मुक्तिकः॥ कथं विज्ञापयामि त्वां लंघयामि गुणद्वयः॥ कश्री
हस्त्रीव भूयांसो ऽहाद् पद्मादलागहं॥ प्रणीतां त्रपाधियुज्म द्वयं गमात् प्रविशः॥ श्रीहिमण्ड पद्मावाक्यं यस्तु कुर्वन् प्रवादिनः॥ अन्यथा वन्दे दिध्यामि फार्णं वान्यक्तं
प्रियं॥ हरिर्व्याति नृपाद हं मन्दं नमस्कृतं धर्मं नघा॥ विज्ञापयाम्यहं वाञ्छितं मम स्वर्गगणं मम॥ मा मा रत्वात्संपदती देवस्यापि विविक्तगा॥ इत्याला देवदेवदासी याच्ञ्या क्षितिर् ४१
क्लिन्नाधूना॥ श्रीतान्विता महीपालः॥ रमा कामनं वसन्तप्रभा॥ [illegible] विज्ञापनां कृत्वा देवदेवार्धिनंदवः॥ संक्षेपात्कथयामास सर्वां वगकदेवस्यः॥ जकाविर्गादिनं [illegible]
पावल्लाव विलपवायमां॥ एवं दर्शयाक्रान्तं किं नगकामिनां पितु॥ अथवा योगमी देवी साध्वनत्रानवदय॥ यस्याः पूर्व कथा पूर्वीवधूवापि त्वमेवहि॥ यद्वन्धमा
श्रिणावाक्षा वाञ्छदानं विश्वास्यदे॥ गक्षामि सां दयायुक्ता सर्वयार्द्द हृपालनं॥ त्रैलोक्यदिव्यरूपाख्यं मागधीनां विधाकयं॥ अनन्यकमनीयं यं यस्मिं द्वापि गलक्ष्मी॥

गौतमी

स्था=१ श्री२

यस्मिंस्तु गिरौ त्वं श्रीनः सर्वविषयसंयुक्तः ॥ कस्मात्कार्ये प्रमीकारः सर्वथा दहयालन ॥ यमिमं स्लिंकु इदमाह श्री विघातिकथं कुर्वं ॥ मत्मार्यां त्वयि गर्हस्थः कथं बालः
समीवकथा ॥ कस्मात्लेस्याः पश्चिष्ठक्षु पादौ निष्ठ स्युप्ति का ॥ निशम्य यामथ माली का वनान्कनमूपा ब्रूहि ॥ किंतु हं मू समीपएव सर्वथा मातमावन ॥ खनकर्कगवाक्षन मद
थापिनम्बाकूलनः ॥ मनापि प्रपिनपर्त्त त्वांप्रणिकृष्ठवनमा ॥ मत्संवाविनथं वाक्षो विज्ञानानि धूपिलिकनः ॥ मांजलि मानयित्वा त्वां मर्यकथितवानहं ॥ किं करिष्यामि
सामांहं यत्नमवमनाधव ॥ अस्मन्मातः क्षानेत्र माग्रस्थि पश्चिमाकृयन ॥ पिताश्वस्वयावाया प्रस्थाहमस्मि मानना ॥ श्रुहा इत्येनमयंवाक्यं ग्रवधीयं त्वयादिनी ॥
गजापिकिमधीयासि मह्मा मृगयानदः ॥ दवदलसम वन्यासोमन्मनोनथ प्रत्यकः ॥ श्रीतापीतामहापस्ये प्रभावकः मवद्धिवान ॥ सम्वत्सनद्वयस्याक यकाहम
प्रस्थानिका ॥ रूपकीनांच सर्वेषां मस्कृतापवम्पमा ॥ कियन्को स्याम्यहं पापी हृतः खोनीगर्हनामिली ॥ यत्कथ्विनमपिपस्थि त्वा नियकन्मूक्षा नेयाकृ ॥ सोखावमं खे
ष्यामि पनित्वामार्कन्काद ॥ विपर्यद्विषकं न्यापि मह्नापातुं वसायनं ॥ मामाविमावयाग्रेधि पणि व्यामि कुर्छ वै ॥ लीपाः भूनाकरिष्याकिं दक्षयानवक

मा.सि ३

दत्पानन-

र्म्मस्यापनायत्वमिय ब्रूहि तद्वाक्यमतप्रमादिकं ॥ किमत्र तत्पनायिय ध्या कर्म्महत्तो ध्यायमहः ॥ विद्यापयमियरूं शुं त्वमनाथायमवजा ॥ कदाची अपि समृयन गु

नाकिमनागजने ॥ यस्याः वग्मापिमावाजा स्वनाक्याधानत्रवसः ॥ ललाट लिखितं पूर्वं अन्यथा किं प्रगङ्क्याप् ॥ कनासी त्वां प्रगिक्रकृयदीलं वृथ्यान प्यसी ॥ एवं मयावी

पत्नका दृश्यमहः कर्म्मवीर्यवान ॥ पत्रं संप्राप्ति तं कस्मिन्निष्पाल्क कथमेवतत् ॥ नयः श्किणलहज्ञान किन्तु तत्कर्म्म स्वामिना ॥ हा प्रिंगलस्त्रसं यास्मिन्वालक वयम्बवीः

॥ समद्रानीयं तत्किं न समिधाम गक्ष्मक्ववत् ॥ माद गः सोपि पेन तर्हि कक्षो तत्कं स्वकर्म्मतः ॥ वर्षद्वयान्तर्येनापि निष्क्रान्ता गर्भमध्यतात् ॥ तदन्यथात्तगं कर्म्म क ४२

र्तुं काहिप्रगङ्क्याक ॥ माता पिता गुरुर्वापि देवा हि न तत्वान्क्व ॥ तस्माद्दत्ता यः सर्व्वपि किं सदा यंत्वं पंक्तकं ॥ कर्म्मकृतं मत्र स्थितम् पणिष्यामि महाद्रुदं ॥ दवद

रूसर्कि धाया नाहमापन्नमस्त्रिका ॥ न गावत्कालपर्य्यंकं छिद्रान्वेषिनस्राह गः ॥ भवात्र दायकाकिन्न मित्रामित्र क्रियाचिन्तः ॥ यदि कस्यांशुगमनाय सकायन्धनर्द्र

का ॥ समाला[illegible]पि यद्भुय गत्र किमल्पत्र न नत् ॥ सोह गर्भ द्विनिष्क्रान्ता यदा न सांप्रि हृदवेकः ॥ मायाजालेन नानागनै स्ववाउत्साप्रमोहिका ॥ मूलं क्षत्वा पदेकायतस

कि नु गालपत्वर्षाग कथं तज्ज्ञानमन्यगः ॥ १

मल्लारे २ पार्श्वं ५ मनोहरायां २

वस्त्रार्थे ४ सत्त्कन्दना॥ निर्लज्जनसहायाना निर्लज्जायाजमन्दिर॥ सर्व्वलोकापिकनाहं मन्कान्ते वदिवानिशं॥ तद्वस्थमाश्रितागत्वा मस्कृष्टमकामयं॥ यनाहंगाहिधीकाका
कथयापिनमाविशा॥ मायाकालीकलोकस्मि कानकस्य वगाश्रिता॥ किन्तुकालप्रपूर्षति कथंसंज्ञानमन्यके॥ देवदत्तप्रणिधाय किन्तु महाशयावद॥ कशायेवप
ठिष्यामि त्वयाज्ञाहिगनीयमी॥ विज्ञप्तिरेकाऽश्रनया क्रोधाकुलाक्तकामया॥ निवापनार्थं संबन्ध दोमीलतां मनाधर्मा॥ अपनाधेक्रमस्वास्या एकायक निवेदिन४
॥ निष्पायायासकत्र धं पूर्वाशिषिकविस्त्र कथ॥ कस्मिन्निष्ठा घनामिकं मदत्यक्तमांप्रति॥ यावन्नभ्रमसंपूर्णं गायत्वज्ञम्यनामिति॥ व्रतंक्षत्वा प्रयास्यामि यत्र
वैश्रवणप्रदे॥ इत्युक्त्वैति पूजाकम दीर्घिकायां मदत्स्वयं॥ योषायामिति वादिन्यां तं प्रत्याह मनाधवा॥ अस्माकं गच्छ वत्स गत्वा श्रीनाथपिताजलावना॥ निशा
पनाधायोपासी अहंभवांपकादिनी॥ शृणु मनस्य प्रवृत्तो न संज्ञयानं कथनसख॥ निर्गम्यां देवदत्तोसौ कस्यांचित्स्थागता भयि॥ पतिव्रतायां कामार्थी गम्यागम्या
प्रमादितक॥ कदाद्यायां गृहं नेव कामान्वेनादिनं वचश॥ कनकरूपिकाविलासी मामिमा हन्याकुलक॥ यागोध्यवंग्रयत्वाद्धि निर्लज्जास्वेति मानिनी॥ कथा

पापचार्य देवदत्तस्य २ कोदण्डिन राधा २ क्रोधाकुला

रुद्रकल्प यत्नं करिष्यामि कवकस्याविनाशन॥ निष्कण्टं पालयिष्यामि सगोपां सकलां मही॥ महीपालनमात्रा च रूपं तस्या हि पश्यानुबन्धाम्॥ तत्र सुकृतकर्मं च दत्त यास्यामि सुरवाप
थीं॥ गिरिप्रदानं कृत्वाहं किं नाकलं गमिष्यामि॥ नियतं सुकृत दत्तार्थं धर्मानुगकथं पृक्षा॥ सेतकर्यां सुदुर्लभां नयंधन सुरवावनीं॥ नाभा हत्वापि सत्कर्म पालयि
तुं नरक्ष्यसाथ॥ त्रिविधं स्वयं नंदहर्ष च पापिविनाशन॥ निर्दयामित्रकस्तुकां मां गर्भीं नी प्रमिदर्शयन्॥ मरूपं तंन कवक्तु न्यपत्नाय योनिनी हरुक॥ वायालाया
प्रसूतायाः कद्रुत्र मम दायणा॥ तथा लब्धा श्रुतानं यत्नकृता पथवानसी॥ पूयत्नकृत्वस्याम नापयन्हतु गकर्मणि॥ वायालायाःप्रसूतायाः कद्रुत्र मम दायका
॥ तस्मात्किं रोपितं कांक्षा माहृयय पाणिग्रका॥ किं त्वं वक्षो तुर्विधीमा न रूपियानीतथा मणी॥ श्रासूपत्नीमाननीया कथम सुखीनपि॥ मद कार्वं पिकिं त्वं सप पृ
र्ण सौस्मनानाथ॥ ज्ञानसस्माद्ध यंनान्ति गस्य लोकापवादक॥ दोसीनां हतु नश्कि वे नारूवं धूं विधाग्रयन॥ यास्तीनत्तंन्पकल त्रिप्रलोकपुरुदुर्लभा॥ म
हिषीन क्वचीयाहि हत्वापि वदृ ऋभजनान॥ पूर्वसूकनीभिविधाया महापांगंनन कथं॥ तस्मात्तृत्र पालयिष्यामि निश्चं कावाक्कधाय नश॥ तदांका सूनन्तेन्नूनी

त्रिय मन्नेवनरव ॥ निर्दोषा पालनीया ता ॥ ऋषिमहा यथावद ॥ वाक्यमिति कंदीर्य मां प्रति कृ नचनस्तं ॥ ऋषि विज्ञापनां कृत्वा न्यपतत्पादयो कुरुत्री ॥ विहृषि ४ एव गीयपति
ऋषि हत नयपि दृष्ट्वा ॥ सा पिनि पतिमां दृष्ट्वा ऋष सद्भवदनाऽव ॥ हा हा कष्ट महा ज्ञान मिति मूर्छा वि गं ययौ ॥ कला धैर्य्य व गौ दंबी पालितां गौ विधाननिका ॥ मम्मार्थे हा ना
घ धं धैर्य्यां ऋ तम स्थ ख संकुलां ॥ मांद्र वाव महादेवी मद्भाग्या किं विषादिनी ॥ निर्वि गं क प्रतीहार गच्छ स्व मन्दिरं प्रति ॥ संवित्वा पृथिवी पाल प्रजापालन तत्पर
॥ वि चार्य्य न्याय मानाथ सर्वं वंदनविनाय धर्म ॥ ऋ स्मकाय मद्य दत्वा संमृत्युर्न त्वापदाम्पृ ॥ निवदस्यामि किं देवि त्वरा ह्य हि गनी यथा ॥ ऋषि निवंदयि त्वासी इ
नात्मानं यथोप्रति ॥ कर्त्तुं देव वरवं सर्वं गज पदितं न्यवदय न ॥ सदयनोपि मही पा एष पाद हय पालनं ॥ कर्तुं विज्ञापनानेव गक्ष क धीनव पृ सा ॥ गुरु त्वा
गच्छवनं मया विनूकु गुरुं गुयाउयाथ ॥ किंचित्रिनिन्द्र स त्व मर्म्म ह वा त्मानं कथापय ॥ प्रवक्ष्ये कथा क्षिप्र कृ निन्दां व कृ पदस्यनी ॥ हृष्यित्वा निर्जां पत्नीं मही
वाम्पस्य व प्रद ॥ जगत्सपालयिष्यामि ऋषि या गं स्प यासे कृ न ॥ ऋले समाकर्ण्य धान्तूनं निज पत्नीमनङ्गजं ॥ द व द कृ पय पत्का निनिन्द्र स्वां च वात्मन ॥

रुद्रकल्प

सकालांदर्गनीयासा स्वयमस्त्वमा भूयात् ॥ स्कन्धनाथे यदीप्स मिथ्यास्तवयाथवा ५३ पर्वं ॥ एनयो समुत्कर्कं कृत्स्ना मायाकालादिगिभ्र्त्वं ॥ कथा विवक कच्छक यान सूना स्वासी
धूमिनिप्रिकं ५४ ॥ कृष्णय स्कान्मेक स्य ५५ किं स्वेगकानि वदिष्ठ ॥ वे पदि प्रायश्च गक्षीज सांकृय हानि वाशि का ५६ ॥ विश्लेषर्यवं कृ कृ क्षं मानि प्रणीतान्मस्तयाश्च वीक्रू ॥ गोमेया
मां पाणि मायांसा शिर्नं शीवरु गत्स्वी ॥ किमत्र यत्तं कृर्याद्वा स्थलं स्थ्यं नृपमासने ॥ विषांगक्षोमेव श्रुणि गनाकं तव कृ वाहिनां ॥ [illegible] पाणंव्र गं कृत्वी महसा गासम्प्रवी
कृ ॥ निर्विघारास्त्रगन्धा निमृताधि कृत्वांगि का ॥ मनावन स्थ्यस्तव मामात्र क्षि वि मावय ॥ दक्ष्ववं कृ रुजि त्याव मामांत्वं स्मननिर्ठेशां ॥ व्रकं कृ स्मरागुह्य मा
व पापंकादवन ॥ ५८ ॥ व प्रदाश्च गेयम्पा कृत्वा स्वन मरवप्रद ॥ एकीवाधिं समासाद्य कालप्रमागामिष्यति ॥ कृष्ण पद गमावाय मस्त्याग मवाप्स्यति ॥ श्रुय या
सामि मल्लाक पीकत्वा क्षतिसार्हका ॥ महाजदसहानीर्थ मिमिमकथ्यक श्रुयेद ॥ कृत्र मंयागमासाद्य मित्वामः सर्वदा स्वः ॥ माया कालं विहायने मल्लाका
हि स्वरवा कव ६० ॥ मायाकाल समायुक्त किंयत्का स्वामि सृष्टिविजा ॥ यमश्चिनं कृत्वं स्थित्वा एकदा किल मृयमा ॥ साक्षि यागं प्राणिल्वंक कृकं माकृत्व सर्वथा ॥

रुद्रकल्प

४४

श्रुतिवर्त्मनि स्थितो लोकस्त्रियागहत्तरः ॥ तदागयात्र तेन्त्वा सर्वं तिष्ठ मना भव ॥ यत्स्त्रग्लावान्निर्मलात्वं तल्लोके सूर्य्य मा प्याप्नुसि ॥ त्या मया का मितम्म का न्वव
दयन्न नाथवा ॥ त्वस्य स्व लाघवान्मना तद्दुःखं समसहिष्णुका ॥ किमेवायर्थं समदिगं यितव्या हि तत्वितृया ॥ तवैव स्वस्य स्वादेवी कथं मां पालयिष्यति ॥ कथं त्वं वि स
त्रिष्यामि यथा तत्त्वतः पालिका ॥ त्वं कथं धविष्यामि केन्यातरमित्र वर्जिता ॥ पापात्त्वनिःसमति ष्यामि त्वत्त्वतमाषिण्डदिता ॥ धर्म्म कथं वाविष्यामि तत्र या हं दिनं प्र
पिता ॥ एलर्वित्व कथं पाश्य त्वेहं प्रियवल्लभं ॥ त्व का त्र विलिष्या सा तु श्वश्र्वा धर्मदं भर्ता ॥ तस्मादहं पतिष्यामि महानर्थेन दुःखैर ॥ मायायाः कालेषि हायाद्
यास्यामि तत्सुखाकृन्न ॥ तणामयि दयांकृत्वा समागच्छनि ऊत्क्या ॥ मेयाप्य कापि गङ्गायि पार्थं पस्य प्रवत्त न्मशा ॥ एव मुक्त्वा बहिर्गता दासी कथं प्रा न्वालिपापिनी ॥ त
त्रास्त्रिय तमादासी शुश्रुहं मन्यसे यदि ॥ प्राणेव प्रच्छन्ना मातु लोक मत्स्य स्वयं कृत्तं ॥ अथालिदा यमनसका वाबालाहितकानिधी ॥ निर्मक दोषदोषहं तत्सर्वं मम
दायकः ॥ एवं रामपादगः सद्भिः किलत्वाद्दूष्म भवति ॥ इलं दाचिषु लोकपु एव पिल्लं तलायर्यां ॥ मनः संघावकाशी बद्धिः किमिति ङ्यादिधिविय्रहं ॥ त्वं प्रा इत्यर्थं सदायय

ल०द्रकल०

दत्तपूर्वं कोऽसकथा ॥ अन्यक्षेत्रेऽपि यस्ता ऐश्वर्यं निस्सं कथं प्रभो ॥ [illegible] मदन्या [illegible] नामिका [illegible] निर्ष्ठा ॥ तस्यादा [illegible] प्रयाति [illegible] प्रयात्यन्यत्र नाऽस्य ॥ दासीदासकजनान्त [illegible] वित्वा [illegible]

माधवा ॥ [illegible] प्राप्नुया [illegible] कार्मिणि [illegible] यत्नात्सख्य ॥ हर्षि [illegible] याय [illegible] दिके मदत्तं देवयागकथा ॥ दैवाधीन [illegible] लोके मनोवांछा [illegible] ॥ नानोयत्न [illegible] पावापि कल्पाद्रि

विकल्पान्त्रिया ॥ प्रश्नी [illegible] विहीनाना महानावाञ्छिताधिका ॥ [illegible] विद्याऽभीसी मया [illegible] प्रियवजना ॥ मयापि देवदा [illegible] वदनाद [illegible] ॥ तस्याः [illegible] विग्रह पीडाया

[illegible] नद्या ॥ तावत्कान्तं [illegible] मानुष्ट मजन्म [illegible] नृपि ॥ [illegible] किम सोवात्त [illegible] दपि देवयागकथा ॥ अथ [illegible] मा [illegible] पद [illegible] का ॥ [illegible] प्रश्नकि

मत्कदपि देवयागकथा ॥ यन्माया [illegible] विलायसक [illegible] ॥ सहर्षं प्राययो स्वर्गे मदपि देवयागकथा ॥ [illegible] काय मा [illegible] का [illegible] ॥ माहा [illegible] शिक [illegible]

मदपि देवयागकथा ॥ [illegible] हर्षं मद्दैवानिति कथ्यते ॥ कर्मप्रधानलोकेषु यायायास्त्रिक कर्म [illegible] ॥ किन्तु [illegible] हर्षं विस्मृ [illegible] ॥ कर्म [illegible]

[illegible] किमस्माकं [illegible] ॥ कर्मवादी स्वयं वापि किमन्यथा [illegible] ॥ अथ कर्म [illegible] न्याय [illegible] ॥ [illegible] मम [illegible] ॥ ४७

हविर्भा प्रभवन्त फलमपि पल्लवीगृहिकाः॥ निःक्रान्त्यैयां मघोवाया मन्त्रकृष्णापि रूपतिष्ठ॥ मन्त्रमोहिवगंयाया लक्ष्यावा पश्यामि रत्नहं॥ ब्रह्मकर्म्मरुलमारोकु यास्वामि रूशा
कानष्ठायन्त्व पारुणीयकामत्र निर्द्दयपर्याविगंकयाया॥ यावत्तमीया पापोहं निवाहावानृपादयष्ठ॥ विलम्बरीनाकूपरुक्षा यौमनीमनूपायपो॥ प्रदत्ताब्रह्मकानिर्म्मोत्वं
वृद्धित्वाद्वनष्ठ॥ मूर्छा॥ फलोमधूनयावाचा स्वदयाकोन्यवदयक्षा॥ प्रथमयोम्बमभाक्काकृगुनवृत्तधपयोकिं॥ भाक्षवंगकलंकाहं पविप्यामिमहाजद॥ पालनीया
वकृष्णमर्द्धष्ठ्वासीयमकनाष्ठसदा॥ लोकगत्यानिक्रूलरुन्द्रहस्तमाद्वधमावन॥ वनात्तकृष्णागणप्रत्र मृहाषयाप्रवन्दया॥ स्कन्नाम्नान्यपकरुत्र साकेकार्त्तनिवस्य॥ व
नररत्नहवार्थेमा कदाचिहृधर्म्मिक॥ ग्रंथिकपापहत्ब धननकाकर्षघाहृतुना॥ स्त्रयानयक्तस्वर्ग्मिन्नानाम्म रूवमाहगी॥ विद्यांगसोयथाकाल रूपनत्ताक
वस्तूर्यो॥ दवदलादयष्ठमर्ह्वाविनंशीवकुनिर्द्दया॥ निष्ठपापलारुगनलाष्ठप्रकायालनकन्यवाष्ठ॥ लोकेनक्षाद्वगकृत्वा त्रिवत्तरुकनंकृयू॥ मायाकालनसंयागमाक
त्पनमाहगी॥ सर्वेहमादवंदिहां किमाहावाक्यामस्तं॥ यनमस्त्रेत्रसामाकावर्म्मनिस्प्रसाधय॥ मारुयायांमासिकपुरुहवेलवधेक्राविवर्ज्जनप्र॥ यावत्वेकांकृम

स्वर्गो वसुदेव रविमालिना ॥ पश्यत्वा जर्द्ध विनोमां एव कफ विवकिनी ॥ महिषीं हि गजस्यापि वक्रवार्द्धि वं धूम्रियां ॥ सर्वथा हं गमिष्यामि कर्म्म हकृतमाहृता ॥ धर्म्माद् हं ण
सा धिया धहि ॥ आकंत्व परिदेवनं ॥ लोकनियमवे श्लेष प्रविज कर्म्मवास्तता ॥ सर्वदानानि हि मेधाप्ये नमरुथरू धर्व नीव्र दश ॥ कपि विक्रुले मर्हीपूर्व्या प्रगर्द्ध रूपकृथापत ॥
कवि स्कीतलपाइता गणाश्र प्राशिराथ कृह ॥ स्ववानिश्च आर्किपालव्या मनोधवांविधाश्चय ॥ स्कतायांवि घकल्पायां सहर्षं श्च किं ह्यवत्तेहि ॥ गोपायामित्क स्तृका
यां स्तर्ष्किमान्यपनद्रुवि ॥ विधाग गुमलादिश्च हाहादेवणिगोक्रमी ॥ ब्रूश्रवस्वमहसा नत्वावचन धाम्रूज ॥ गमिष्यामीति विह्लायनिश्च मनकीजगद्र मणी ॥
लिङ्गाकांतसमालाक्ष्व धाष्यमानासनहुलै ॥ विध्यागगवलादिश्च स्तर्ष्किजासापनद्रुवि ॥ गोपाइन्द्रवनरावन पूज्राश्रकन्तपीडितकथानिक्रान्तश्रवणादहात्याथया
सृदृसस्वागया ॥ विनहूद्वयतंजप क्रियस्कास्यामि विग्रंह ॥ नंयापरुपतिष्यामि गीतार्थमाति स्तर्ष्कि ॥ पमाश्वर्यी प्रसन्तांसा धैर्य्यमासाद्यपन्न पृष्ठ ॥ प्रणाग त श्रव
प्राणप्र श्रेष्क सावणारु कथा स्तुह्य गीजदयावाचा पिक्रागनीगुवाउवा ॥ कतणामप्रियकमा श्रस्रदकन्त्वधीप्रक्रि ॥ कांमदृष्ट्वा पुनर्मोह वध्यगों धैर्य्यगाजा ॥ सवधूके

४६

दत्तीवासो यपमत्स्वंवनाहृता ॥ मृत्युविर्क्के ग्गेकमीता विषादिग्ध्वंवसर्द्धिता ॥ नत्यानित्तु छ्र यत्नवा ध्वउत्पादश्यसदा ॥ दासीदासमनो पात्य सर्वं वनकमातुरः ॥ ॐ प्रता ४
मानपित्वाता दत्त्वालकन गोदिकं ॥ निष्क्राता सात्युनत्ता किष्वनत्य दृहाद्दिहर्यधी ॥ निष्कृध्यमानात्मसर्वाणि विहिकाश्रुलिति र्द्रुक्ष ४ ॥ विलम्बी हृत मार्गातिष्ठ पाद प्रधक
कृकना ॥ श्वथिस्यात्रुष्यमान त्वा दत्त्वा वस्त्रादिकं धनं ॥ मदागिपाष्टहीत्वाता प्राक्षिकात्सिमकानत्ता ॥ निर्गमोकत्य दृढोक्त नानीगधाविश्वकृपुरुष ॥ निर्निन्द्र र्हृ
नालानधिष्ठिग भाहन हृता ॥ हृदयं काज्यंप्रान्य लक्ष्मानाध्यगिवान्नु हठा ॥ काथिद्दालायदिश्यगां कृत्स्नन्नरूमानसा ४ ॥ ॐ मकृकदृप्रभावस्रा श्रिदे
वर्मिर्निर्निन्दिता ४ ॥ मत्याठनिशाहृम गंकृा साष्टुनपाक्ष्गो ॐ हृलिं ॥ गवाकमाक्षिकाकाथिद्धाता गमपप्यबाविष्टु ॥ दद्धावीदव्यनुपांकी विपोगाविषम्यूर्छिका ४ ॥ क
थापाइन नलवम्माइ वल्लक्षप्राविकाश्पिवा ॥ निष्क्रामकीमसमाकस्या इद्दवं कात्यवर्द्धिनी ॥ सृहल्लाकवपवीम्र रत्वात्मानावल्लीयम ४ ॥ पुष्यात्मानकश्रीगवलादवसापिपाव
ग्निपवा ॥ सूर्ल पुष्याकथं आगा सावर्षदयगार्हिधी ॥ द्वात्रिंशल्लक्ष्मास्थापा पत्नीहृष्पक्षणसदा ॥ सूहाकथंनगक्राणि निरूप ... प्रपापितष्ठी ॥ सर्वार्थानक

रुद्रकल्प

धमदयश्च वदेवावलवक्त्र यथापति ध्यानिकथं जप्राग्यारुतामार्गर्दि वीलयं॥महि ध्यानिकथं हरौ वीजस्थवलसर्गि ध्यानि॥वक्त्रं नामर्हितोऽजन कृतक्रनद यास्मना॥इत्यादिनां नागरु
वनसोन्॥कौं नाम क्रमं विधि॥कश्चिद्विप्रश्च समाचक्रे लोगयवाक्षोऽथ सुतादि हिवाद्॥उत्ताकउर्ततांप्राप्य श्रुत्वादिनं धनमिश्र यां॥कश्चिद्विप्रः पुरी प्राकृत धा मुनीयादि पा
पिना॥वर्द्धर्मोह समासीना याजालनसमानवमकृ॥कृत्पद्रवम्मवश्लीतामिश्र श्रातयपुश्रमिपश्च॥वक्रमांमानूकश्पन नृपमानाथकर्नायिह॥कुर्वन्ती नृप पीवकनैधर्य
श्रमानामता ऽत्यं॥जिनत्वंमनलाक्षत्वा प्रागादृगान्नकोऽयथा॥कोऽप्युदकं प्राप्य वित्रक्रागमनाथवा॥तपोऽपि काविक्लगानां कथं दृष्टीमिन्द्रक्रिया॥ ५१
तत्स्य कृत्वा कमाकचूर्णिदधुनाप्ति गंनान्वितैश्च॥महसासायनयन क्षीयाक्तिकृमपायध्यौ॥पापि मध्यतौं ममीवीक्ष्य सापूनपृ[illegible]माह्नमां॥ गलदश्रुःमुखःप्राह वाचागद
दया श्यसन्ना॥पा॥अश्चिकप्रियकम श्रीविद्यामित्वदुहितृ॥तपविकत्वताव्यापि रग्नकयजाहगश्चकथं॥त्वमवपुत्री पृथाम प्रोक्षनत्वोर्थदिष्टि॥यस्याश्रयात्तु श्रीवा
मस्तत्तच्च वाक्तिवा॥तस्ताद्दयां पुनस्कृता श्रीवमीपालनंकृ नूद्या॥गोऽपु वत्ससुत्रर्मं गर्भस्थार्थं कन्नकाश्च॥इत्यादितदिद्विकस्पयत्वतंमाषमीयमा॥सर्वधा॥स्मस्तवं

दृष्ट्वा प्रयागं च प्रियात्म ॥ श्रुत्वा हनूमान् हापापं वानरं स्वामि यथा यथा ॥ निनय यथा किं दास्या त्वात्मानं मार्ग शुभं व ॥ एकार्थं शंदि नं यावत्स्य फाकिस्व मार्गे ध्वन ॥ मर्ह स्वम
पिदत्वाहं वाक्षामि कथं नृपं ॥ अथ यत्त्वं कांकर्म किं न निकृत्तं नाय यो ॥ यत्त्व प्रधानं त्वाकं शक्ति तं यत्तं समाचर ॥ किंतु सर्व प्रियामि त्वं इत्यात्मे कस्य वा तिक्ष्य ॥ प्रथा
सोदर्य धर्म स्कस्मान्मा विनि पाक्य ॥ किं वा विश्वाय यामि त्वां मे तो हस्तदया यादि ॥ प्रयाग स्थ दुर्गे पृष्टि पापो त्वा किं करिष्यामि ॥ कृष्ण कृत्यं कर्तव्य नत्वा मत्सम्प्रास्ता ॥
ज्यायसी मा वित्तं त्वं कथं त्वा जना ॥ कांक्षा यज्ञ स्वं कथा ॥ देवा धार्म पिक त्वं क ॥ कांक्षे हर्ष क मा ध्रुवा ॥ संयातोषि प्रयागस्थ कर्तनं मन्वं धकथा ॥ कायं पर्शून्त मासीनं तस्य
स्कस्य पाश्च देव नत ॥ निर्गुणं कंस मर्त्य स्थ विप फलं विनिश्चय न ॥ कस्य कर्म सदा भ्रमा एवं वेन्न यथ क्रिक ॥ सह जनं विषु फलं जन्म नाम्य सा किं पुनस्त ॥ कर्म प्र
धान संसार यत्न कस्य किं प्रति ध्यति ॥ प्रायन वा हि सर्व धीय त्वं ष्फ मा पद गम्य ॥ वज्र वार्णि व भुवानि पद्मी लगाय मानस्य ॥ कर्म प्रियं कमात्पूषी कर्म कार्य स्व वायानी ॥
यत्न कस्य प्रमवर्ति किं स्मा कृष्ण कर्म फल लक्ष जिनध ॥ युद्धाय यास्य पिता नाकाम सस्मायत्न मल स्थवक ॥ कर्म धर्म प्रयामि मानस्य ममकर्तु निर्वावन ॥ किं न यत्न कस्य क्रंमन किम सान्त्व नागि

लद्कल्प

॥४७॥ अथ कर्त्तं समाहृत्य त्वया हं किं समृधिता ॥ कल्पाविंद्रप्रागमनं स्वयं कर्म्म प्रशादितम् ॥ यस्य सर्वे कर्म्म कल्पसर्वं कस्यचिद्धाप्यशालिहि ॥ देवदत्तादयस्तस्मात्रिविधाः धर्मे
समंगलं ॥ कर्म्मणोऽस्य सर्वं दुःखविभिन्न मन्यो गुणं यत् ॥ जन्मश्राकं समस्तस्य ति नन्दनकनं कृतं ॥ मार्गां किं तु मानस्या प्रमयस्य क्षगतुं च ॥ निर्लज्जप्याहृत्वाविप्रामा
वर्षद्वयपुष्टिधी ॥ मयापराद्धोपि मनोमि मत्पूमालविस्फुरण ॥ पुत्र नत्वं समूलस्य सामान्याकगगाधूता ॥ मत्पूर्वं यावदायागमावछ्छ ५४ पनस्यवैं ॥ श्रावगं नेवन्न ला
के श्राकस्मिं कमला गनिश्च ॥ कस्त्वाद्धि यागशंकाया कर्तुं वा धर्म मात्वया ॥ तद्धर्म्मभवनियके यत्काभाज्ञाहव क्रूरं ॥ प्रकाश स्यदीन त्वा यान्यूत्वी विहिता ३४ स्थिताति
वत्तेन रूपाकिं तु मत्वा अथिद धावे थां ॥ पिशुन वन निर्यथिं समाला कपाल्म दवा ॥ ॥ निवासी कपट्दया मस्तु पथिदं धोधदा ॥ नेमा वच्छाय वर्मा स्प चायवनमानम८ (मनीषु सा)
॥ पंचदर्शनं नमस्यामि विद्या पयामिता कृतं पापं मानमादिवं तं मया ॥ दृष्टं दृष्टं नेत्रजानं दवकष्ट कर्माशादि ५४ ॥ मन्ये साकर्मकथावा वा स्वामिनी पुनि सा
मिका ॥ तथापायं यंधदत्ताय यायकृन्नाम्मि सर्वथा ॥ अन्न संपूर्ण पक्षेन कावन्निवन मा भूयात् ॥ यस्मादर्शवापालयिष्यी न धार्मिनिपातितां ॥ प्राधस्त्वमपि कस्य श्रोत्रमदेवानृ ४८

भाग ३ आ आचा २

हानणइ॥आकवजाहणकाय जामणठकासमकथं॥ऋजिप्रहिथिमोखाय मायधर्मपुरायवणइ॥जन्महिस्वाप्रथमककुशिणालयमायथो॥पसायमवणस्वाहास्वियनासोमव
श्रलइ॥कायपश्रलजरुधूर्थ्वाबागनिलयादिव॥कान्नवथन्याद्दयाल लोकानियणोवन॥मोगोकोनलसणापमह्नस्वानिधर्मगाइ॥सुपवर्म्मस्थिमानिध्रुमहाय
गपमनाधला॥प्रागवस्वामिनी॥धेकांसहिहुर्मनधगजा॥सधुदवीमालकामा प्रथिवानमुदाजवाप्र॥एहुनामसमस्थाय्यं त्रिमत्वस्मणयासिणा॥त्रिमत्तःपद्धणयथग
५=४ मुघ माहूपिहूष॥आजेन्मांवधिमानस घतउंघजनपुवा॥सर्वगद्धगयामयः ऊदगटमिवासिनी॥अमयजुरुवकोहनमणाजावृधिकाकुनो॥नकर्तव्यंपुनद्दपापमया
सरुधियावतं॥अध्यानस्यवाथियर्म्यो लसालोकान्नमूढन॥अथवान्यस्यकंपापं मादउसुमन्नुइखवदं॥निइमेपंपयातुमध्य माइवत्वाइठद्वणापिणाइ॥सूर्यामलणथ
श्रि=२ बालि यावर्षद्धयगाहि थी॥ह्याहरूद्विथामार्ही कालनवप्रहस्यणां॥पश्चिमाया मथमप्रियी॥थेयमसुप्रथम्इ॥द्वाविंगलकणमायां कथामल्लकणाम्निकइ॥हा
नमावक्रवयन थीनमहारिधवनं॥सहिसम्वक्रणोपणा निर्रेयाश्वयगइसुरवा॥यामर्यप्पप्रहणा गर्हणयाथि वदना॥कर्त्तलंपाकमाणेया सखवप्रयपुप्रहस्यजा॥

सत्त्वलक्षणसंपन्ना साक्षात्पितृसमा पापकर्षा॥ सूर्याग्निर्ब्रह्माब्धिप्राणःस्थ भाक्षयमानीति नक्षत्रशा॥ स्मृत्यादिनिःकथनाय वर्षितु कालकस्तवा॥ लोकांश्च हस्तु वस्तु स्त्रैस्त्र वैतावा

मंगलानि तांश्च॥ प्रिवनल हृदन पूर्व श्रुत्यापिनि वंदना॥ लोकानां मंगलं मन हृयाम्ब सुनि न्न पद्भवं॥ यांकारु वसुदीर्घ सुरक्ष्यपालनलनस्य नेधा॥ स्वपुत्र संगमं कृत्वा

साक्षं वचश्च मुक्तस्मै॥ कर्णान्तु शुभ्रमिमां आसार्ध न्यपतत्तां मलजलं॥ कन्नानां मध्य वानायि साक्षं नमस्कृत्य हिस्रिया जा॥ आर्थनामनांवमो स्वामीनानारूपी स्वनवस्त्र परस्तु प्री॥

मां सापपाम सहूपाश्रुवर्ष पंकज॥ पश्नपथास्यनतांगी श्रुष्टिशीलमयिपसूयाणान्तीयशीलमाश्रय मूर्धिनासुहृदेही सुखवनशा॥ सुखतायधंममस्मि नानिमायनिर्मालयां॥ ना

नोनन्तप्रसादांक संख्यायागमेव यथा॥ नागमा सोश्रसमाकी सुरसरूपाप्रमाणिशिमा॥ रूपसाहिश्च मानसपक्षकाणिमिलसवर्पथा॥ कत्र स्तापयामास माननीयां गया

दनाक॥ दर्शिनां नागपत्नी क्लिष्टं स्वक्षमिति शनिथश॥ पु गुरु वायसुरूंपगेम लांछ्न हलपानसुश॥ नू वाचा कोटुकाकालां किंचिद्धिक्षल मानमां॥ दिवसनू परक्रासु

पत्नी कश्यपस्य थाव धूम॥ कस्मात्त्वं पापि काचात्र मानूषीयां सुनाश्रमि॥ कत्तवईव्र किनिश्चयं का नागलोकहृदृत्तप॥ अनुदिनचर्पोहिताकन्ने निजस्तुष्टं कामदस॥ सवीर्थि

तिद्रूपत्वीति श्रुत्वा प्राप दर्शी हृदं ॥ प्रास्थापयत्स्वासनगं काषीनर्तविनिर्मितं ॥ ता र्श्वे एकांवकावाथ वक्त्रा लीकवृद्दो पूजा ॥ कृताञ्जलिर्मुदानाग यांजांघ्रि द्वापनां ग कथ ॥
मृहामम महाराग्यं दर्शनं कृतवान सं ॥ दयाहादेव देव सयमध्य ग मनमानस ॥ तर्षे हृयत्वीत्वमसि जगर्यपि लोकविश्रुता ॥ त्वय्येव पालिकाग ॥ पांदर्शनं नवताय प
था ॥ धन्याकापिनवा कृत्या यासि हृच्छदर्शनं नष्ट ॥ कथं प्रनामसत्वयाथ स्मत्वद्दर्शनात्स्वहृत्स्वालो ॥ हि गवद्दर्शनं त्वहं भिगिमत्यकवागं मा ॥ कृताविष कां नामाहि पानिवाम
गर्वार्दिनी ॥ कृथा दृष्टिमरु हाम मधममरुत्वं श्रुवं ॥ त्वद्दर्गसंगमसत्वं त्वपात्र श्चेम कोगंलोगं ॥ नयनूप्रहमाधीय तत्कर्मप्रकृतं प्तवा ॥ यजम हृयनायाणा त्रिकालहृत्य आध
नागधवन ४
त्वा ॥ पवित्र हृतन भवता निं नालोकं गतं हमम ॥ जवं हित्वाहि कं पाक्र दर्शनात्कृतास्त्वं ॥ किंतु मं हृत्वतं सर्वं स्वकीयमिति मन्यताः ॥ एव हर्षं चिरं संकाण वर्द्धिममंस द्युयजाम ॥ न
स्माद्धियागांकामा कृपास्वरूपं नं स्मरन ॥ इतिक्रियापाव माह्यानि मदिनी हल्लवानि हि ॥ त्वमन्दिनं त्वदूर्जाहि विहृत्वंयथास्वं ॥ कृत्वा वध्मा पदगं त्र उत्काग्य यश्चि
न ॥ कुलं पूर्वं मानतां कृत्वा धर्मस्वामी मृदयया ॥ सापि नद्धृत्वन सि भ्रम नागकन्यामनीनिंगा ॥ सहाकथमहाज्ञाक भिगिनकोविविधिकृत्यं प्रकालाग्य पालिश्चभक ॥

THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDIES OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.
MBB—1971— 8-3,4.

BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS

गाजूध्वमयम॥अक्लुंभ्याआजवमारूप मर्क्कोप्रेतेयथासर्वा॥मरुविधानरावल समृणिलदयान्विता॥कदानमममहायध्य सेपाकीर्थमिमिशुग॥सेपासमूानूशावनम

हावक्लासस्य गंगाथायां मेन्कापिलवारूयां४ पर्वाधिस्नानमानयगृ॥गदक रूलेदधन्य गदवरूतमीहिकाथ॥दग्पाहिप्रहृनय४पोनां४प्रलापयूरकेत४॥वोघ्यवम

शिवपर्वक४कायननउयेक्रसा॥मनोधयाया४संस्कानंयथाविधि मेकानयन्न॥संकर्शविर्ज्ञगू मासैर्विघ्याकूलिमलायनेथ॥पापात्मादववदत्कासौ गनर्क४प्रलाहिषव

नागू॥अगणकूरं॥छत्वानिमार्जनविधिं सरवनेपर्य्यक्षामयगू॥ ॥ॐनिश्रीरुद्रकल्पावदानेश्रोकापयुफसंलपाधसेपाकीर्थप्रवर्ष्ठ नाना

मयक्कुर्थाध्यायथ॥ ॥अथयतककर्मधाउछ्थप्राज४पापानवंसावनथ॥याजवानमपासूमे पावददवनीपाकं॥सेकोशिगंप्रवाधित्वान्तृपंनानाक

थानसेथ॥नाग्नकार्य्यविधानप्रसनामाश्रिगवानेसौ॥कद्वलाकंगन्तानाह घेक्षधापपवाविहथ॥घेर्धप्रक्षायुगामयं मर्वतहमिपाह्या॥अकंत्रसूकमायर्य

सेपाहकानमंगल॥लंघिताहमिपाहायेद्ध॥निधनमाभ्रस्थ॥निगंमयकाधिगंगन्त सर्वपानृयगमसनां॥ॐनिनिवयमर्वज मथाघ्क्षमताद्यगू॥कनघक्षघायमाकर्ण

ॐ०

देवदत्तः २

कनालु ष्ठुकमत्तन्कथावियोगठष्ठवेदि ग्क्षापि रलिकानागु माविना४॥ किंतुप्सकापकीस्तेकायिमहृदयपीडिका॥ सखीजने वधिता पिधूगिंनेव समायया॥ नसुइ ष्कानमाकर्णी याया
लोमीसमासनगृ॥ पादारविन्दनां कृत्वा लोकमीकांन्यवदयनु॥ क्षसमागराधीयासि कर्माधिकिममंगला॥ सजीवास्किमहीयालत४ पुलापिकिमन्या वस॥ सहर्षीनाऊ संदन कि गुह२
मूपडेवमिछसि॥ नपरुस्किफस्य पुत्रुम विप्रलब्धनावियोगकांपसंयोगमवियाछन कांक्षसियदि मानदे४॥ अकापन्नगृहवासे कथंसिद्धिमवाप्स्याम्॥ यनुपापुनम्कपा
विघ्नं गम्ला कृयद्दिनदिन॥ निलिक्ष्मांगांआलगर्ली न्यपाकयद्धि घांपुणा॥ जथायद्वाषगाहस्मांकविं द्रुपक्कनवामना॥ मयांवियोगकाष्ठअकष्ठकाविनक्षा स्नलयिष्ठवी॥ किंग
पुत्रप्रियतमो वधूप्रियतमाथवा॥ नयकातायन शर्मि लोकानां पुत्रवत्त॥ पुत्रमणिवधूरहता कन्यावासजन्वविं॥ सनमजीवकावालो नामामिमिन्दधामणे॥ अथान्या
वहवधूमानिनि४ प्राहाअरुयविप्रहा४॥ गालि४ प्रथा जनं किंग पुत्रा अकविद्धि लिष्ठ॥ तस्मात्वं प्रप्रियं हत्वा मामास्त नव वधूमिमां॥ यथाविधायाऽग्निसंस्कारं पमताज्ञान
यिष्यामि॥ जियद्दिनाकनि४ गंकाद्भूनं प्रमागामिषामि॥ निगम्येन पुत्रकानं याणतस्यकाविषण्डुय॥ यत्नवनी नथायुक्ति४ इनागतसंगमभया॥ पिनासीनि४ प्रतिकानः४।

पुंनामनरकात्पुत्रः स्तुति त्रायतीति पुत्रकः॥ ३   दिवः ४   यत्नमवकाया ४

अकविषादिकामुरू॥कस्मिंश्चिद्दिवस पश्य मत्पुत्री कान्तविक्रमां॥कन्यांनन्दु मालाक्ष शीघ्र लीलमानमा॥ अ॥ क मन्पूपपन्नाभ्यां त्वयिवाक्य मवाममा॥सयत्नेस्याऽपि अ

कार्यं काम्यविघ्नप्रदायम॥ मन्नाम्नाक्रीयंकांलकि॥ क्वाद्दर्प प्रस्तनौ॥प्रणाम कुरु स्वर्धूंस श्रु॥ शिसंताबामोग्नत॥ गोभनमीवाध या मास नाम्नाविवेकसाविगि॥ अथ कर्म्म

सि दाशीधम स्वात्माहि दिवानिशं॥ अ॥ सरो रू श्री मानुकां पुनः प्रणाय योनिः॥निक्ष्णक स्यात्पाल श्रु॥ शिवानन्दयस्वां॥ दत्तुपाधिनसोलीमाः म्लं त्वासमस्तगंमः॥

विध्यागविषदिग्धांगः पापिवल्ली श्रु॥ नस्तगः॥ यार य मानः मपनां हप्राप्तक्रमकासिता॥निरुद्ध्यमानाऽपि मन पामि श्रु॥ सनामिरवयं॥किंतुकर्म्मासहायेत्वा त्वामिच्छुः दह

ह या कन॥ कस्मिन्नवाप नश्छिलं नाला स्तुदे॥कर्षिणं॥ गाथे व किं नवां कृत्य यास्यामि सांप्रतं॥ महर्षीकि मगिस्थामि सा अ॥ कादलुशीगि दा॥किं ध्यो यासिस धीर्विहृ गंध्य

संस्कान मावनं॥ प्रणम्यासवश्चापि गवं त्वां पिकिं वाष्पलावन॥ श्रु॥ पिगेरुध्यमानापि निशेषेणाश्च नकृं या॥सत्कान विदाधोनेव म अ॥ कः काहिर धैर्यवान्॥ पुत्रीनत्वयि

प्रकोहं मन्त्रान्यः मलावनः॥ स्थास्यामि कुत्र यास्यामि मह भीह वगंयमी॥ सहानीर्थनट छित्त्वा हित्वान क्षाकोस्मनूं॥ हात्वा पीत्वा मनिष्यामि श्रु॥ शिनिर्वगनः स्थितमः॥

रु० १

पयोधराया च

सपार

नदेह

कुरा·आ·कानी·ग·२७

उपमूहं दृत्वमालाभ्य, गोपात्तामसमन्स्व यनु॥ शूदित्वा माहमागत्य निता याशीवउर्दिनं॥ इत्थम्य वदनाक्राको घटु४ स्नत्वात्स ओफग४॥ प्राणमांनस्व ओ गमीम काउ यन्नु कन
४॥ ग्रहिया आधन एगी स्मत्वा पूर्वं गुवाउयं॥ मनि क्राग॥ विनो त्वं कां नऊ वामिनिनात्म ऊ४॥ किं दृष्ट्वा विस्मयामि त्वां नम पूगीमथास्य फ४॥ त्वमव सर्वं यं यांगि सुरा
त्वं चक्रवर्तिन४॥ किंवा न प्रपोफि घ्यामि स्वयमंत्र यागि घ्यमि॥ निर्झीवा त्वंम ऊीयाया दाल्लायमानसाप्य ह॥ स्वर्गगायस्व कल्याधि मामंध्यांतयसत्वं॥ सूर्थ प्रेयाग्रिका
२ प्रत्रिमूर्ण्माग गच्छ निर्लया॥ कथं स्कास्यस्पगा दृश्मि न्वागन योग्निकामिकिं॥ स्वजी वि कामिनूनं त्वं जीवामिहिष्ट गंगिक४॥ संस्कार कसा धवापि नउकां नीति मन्मन
४॥ धैर्यमद्य संस्थितं काय त्वत्स्यागमनोगया॥ त्वेयाम हां घमंयाएम यदिगनापि संगम॥ नाथ स्नीय मृत्यु त्वया यथा वियुक्ष मे॥ कियत्कास्यफि कायम ग्मका
नं लस्याफिवां॥ फरुापं प्रगमी कर्तुं भाविफ घ्राजि घ्यामि॥ भ दृहृ घ्वयनत्रार्थं समफ्रुउक्षपावागि॥ स्नत्वाष्टनां मामवंच विद्धाहि पिहु पालिनी॥ नागमाऊापि मदया
वंकित्वा प्रयागुणां॥ मयि यान यहं क्रूत्वा त्वं छन धंमपागम॥ हाहायर आधयपूर्ति मखं दर्शय मद्भुनं॥ वदनं त्वं विहीन त्वां दंन्वाह गास्मि सर्वफ४॥ धृगि विलप

वाचयित्वा

मशोधरा

मामापि ते रो

चतुर्थिन

एङ्कल्प १ माना सो मम त्रिष्पस्तु ऊघयं ॥ रुधायमानान्पपन्नदपँसीवीवक्ष छिनथ ॥ आकविदग्धवालश्च स्वापानुन्मादकमथ ॥ जाचादिविषदिग्धश्च ग्रमतुल्पमवलाय काथ
॥ ॥ कोस्मिन्की जागगनाथ नागाधी गजनकुडुके ॥ मर्यनूपंगमाधत्वा मदन्किकंममागकं ॥ यत्लवहिर्धमानं वाष्पलाहिमलायनं ॥ गजदेसवलाय
नाग:२ मं हाहा पृथ्वीमिमकमां ॥ मनसीमागिरिगंधवृक्षं निनाहायनयाक्लगं ॥ रूपायमानं गंहष्वाशीलवल्कनूपो कूलेथ ॥ पप्रच्छांधजनोत्कंस्य हेतुं मनुजमूर्लिध्वक ॥ विलापस्य २
नागं४ गगनस्तंकथयामासथ पृच्छकसं निगंजनाथ ॥ किंनजानासिचमूढ रूपमुग्धा प्रागगनथ कूगथ ॥ विललापमरूथ गोकाम एमपायाजनकांक्षयं ॥ गुंफितगर्वनं ग्रु ४२
त्वा दधुर्याधिमवायमा ॥ धैर्यकूरू महाबाहो नाथ मांकुं समहाति ॥ त्वस्तुकांप्रधयिष्यामि स्तुतगगनवक्रिमां ॥ किमर्वायथ पुमान्वीच विक्षापि मूढवल्कथं ॥
गुणवमश्चाश्वान्मूर्दि देवनानायपवद ॥ भयस्कनिगानिर्धार्य वगाचापत्त्वकंगृहं ॥ केहष्वा कोतु काकाकापापित्र दृश्यप्रिम्कामजनाथ ॥ मांधैर्यकारयामासथ संगमंवाह
वर्धिति ॥ पृथ्वीमझी वनमृगे कथंधृत्वा नदागया ॥ पृथ्वागजगनप्राणथ पग्य कजसमाश्रितथ ॥ यत्वामनसरवोमीनां वाधयामास नार्मथं ॥ गृधयागाक्षमवार्वी चमित्र

दशाथचित्तार

यरामनवं

मृजमस्पमा॥षा॥क्षयगसंयुकैः पग्क्षभिऊनकंफप॥विमृवकंरवन्नाम्ना कृदमायमृपाश्रिगमृ॥स्त्रसस्रहामरुन्दवअर यक्तगेनदिवानिशं॥धैर्यवानपिवीक्षापि मृह्महिवगं॥
ययो॥न्वेत्क्षरुपागवध्वन किं दृष्टीकिंद्ग कंभ्रिकं॥विपदिक्षयथालम्यां निपपामममूर्त्ति कः॥कद्विलाप यवंग्रुत्वा मवगा॥कोरुदन्नाहि॥कंदृष्ठिंगंसमालीक्ष दयालः॥
कालमृर्च्छे गि॥निवाहानक्षसंयुत्वा कोन्वेरक्रीतिलालहः॥गाळपनमृत्थकगानल्रेक्षरुकें पविवर्लनं॥कृपायमाक्षमालाक्ष गळः किंनदयायम॥गाहगंपितयं
दृष्ट्वासवाध्याम्नियमेवथा॥मत्र्येवदृष्टगिमानीकः क्षेककप्रवाहवाहिनं॥धिवहोनलसंगाप ममृष्ठकायपंक्रवागृ॥उजच्छकंठःदगमृक्षःवाहस्वज्ञवखवन॥
महावाक्षामृत्न रोज्ञेन पूनःस्वस्थानमायया॥ष्ठर्तिदालायमानापि पूनर्द्दीहमवाप्पगं॥जननीगंफाथवाक्षी वभृवरजेः समाभ्रृगाः॥वाध्याफूलिगवृकाः॥पगनः
तृसमर्तिहिमा॥लक्ष्मीममृवरवसा विधाया धैर्यवानक्षौ॥सांनुक्रा गमयागेप पक्षागकाम्निमत्वरं॥लक्षगच्छरुमाकथ्र्य कानमाघ्रु विलाव ना॥सधैर्यापि यगेषदवि किं
नत्वं रुममानमा॥दिक्षीवलसयामाक्षीमिक्षामिसंगमंसस्त॥प्रक्ष्यंप्रनाणिरुवनं यन्मादात्मारुकंवऊः॥कथापिपिपिनवोष्टक्षो धांदयित्वा दिवानिशं॥किं संगमं गप य

कं वियोगेन प्रदायिनी॥ नष्टश्च गीष्पकारूपेण माबान्धवसुबान्धवौ॥ यावत्त्वं ४ गरीयस्मिन्मार्गो विश्लेषमागतः ४॥ कर्थं लिगिवसनेव त्वं मुक्तो बासीमहत्॥ मद्वर्गीयमू
र्वंतीत्यां शोककाधांत्यां गणांकयत्॥ किंतुत्वयि विहीनायां मन्यस्य धांह्नविर्निता॥ वक्त्रस्य यं कथं हीना त्वेन्दुखं चन्द्र प्रकाशिनी॥ कथमपि गच्छंमां गत्र संयुक्तां गेप्रकाशि
तुं॥ वियोगानलसंतापं शीतीकर्तुं मिवांबुदः ४॥ क्षणेन निधिको हिपिनष्टो लोकस्य हृत्यम कथ॥ गार्हीक्षनंसमायास बालक ४ स्नेहपालितः ४॥ गवामपि महाश्चेह श्रूपंन्य ४
निभसुतं॥ विहृस्त्वमागमान्पृष्ठं किं पुनर्नरविष्वणि॥ त्वत्प्रपुक्षमालोक्य भमापिस्नेह लस्कुतः ४॥ पुनः ४ पितः ४ कथं न स्या बालस्नेहाहि दुःल्य कृ ४॥ मय्यो थातदयास्व
दः ४ पत्नमागच्छ हर्षितः ४॥ सकोपदेवदत्त्वा ब्रह्मज्ञानानि निर्दया॥ श्रूयतां मंमवाजकाव्यं मकेश्लक्ष्मदक्षिका॥ ममस मृगल्याः ४ प्राणं त्यक्तुं ६ स्नेहवरुया॥ श्रूलू कवानिना
गर्भं गाता मीनत्वमाययौ॥ गतो स्नेहविषादिश्च व दालायिका विनिश्चसन्॥ नानालंकारयोनेपरीदयामासगामथा॥ संकः ४ त्वयं स्व कवकः ४ पनस्नेहात्सहितं व ४॥ श्रूस्
कस्नं वादिनास्मि न्कार्मस्नेहात्वकर्षिणा॥ उत्तममननाशिकांक्षा गतोविसृष्टपसमप्ता॥ हाहादेवकथं यास्य इः ४ खबहुभिर्विलापयं गता॥ त्यप्याहं किं मसदुःखं त्वं उ गगोस्थ

च माऽस्य या॥ कर्म्मभूमौ कर्षितो मां कथं प्रापि हृनदं वष्ठ॥ धर्म्मार्थकाम मोक्षाणां कर्म्मभूम हवा बलवानपि॥ जरायत्नव गारूढं प्रापकान्नागगारूढे हृतां॥ कल्लोलकण्ठे साग्र नतोष्ट प्रापय
तीजदर्शितं॥ कनष्ट एदारूत्ता अपि त्रिया स्वप्राय याविमि॥ ऋमस्वभ पंचाथंय मातृराह प्रत्न वाखज॥ मनष्टपस्थत जर्मकांक पन्नू खंवीक्षम ऊनाथ॥ मरुर्धकौतुकाक्षा काम
सोदृष्ट्वा पचस्पर्श॥ कदानननन्दुभा लाक्ष पिताक्षीनन्दिना गायथ॥ हर्षाश्रुति र्वाकुलो ज्ञ श्रीयादधिपिवारवत॥ अथासौ वन्दयामास पितुःपादाम्बुजस्मिना॥ वन्द्य
श्च स्वयं क्षयामास अनवालोक्य लाधिनां॥ स्वन्त्रखोजाम्हतंपीत्वा सकृलोग रक्षुनावयो॥ गणपुत्रागग प्राप्ता जुलिमि सर्वपदयत॥ अथासौ मनसमासीना सर्वंपीस्वभ्रसं
नितं॥ जरबर्लीनिकष्ट लुणान वंकाय कौतुकाकुलान॥ जनकं पुनपि प्राह सर्वावास्मि गथापि कथ॥ कर्म्मभूजा पि विचिन्त्वा तमू जक्षा मिकू स्क्वन॥ दक्षुपर्णिष्ट स्पृतां
दृष्ट्वा प्राप्ति मीलिन वक्त्र षा॥ हर्षगजस्या वाचा निजकुला कमरवीज॥ पनिकायां त्वयि ममे कौटगथर गभक दोहनथ॥ यनो सर्क्कदक्ष कदं दोवाग्निना यथवतं॥ द
हि कश्चिज्जवायाकाका आर्तितिनस्मनाम्यर्थ॥ नमर्यगिमथ कापि मीमाय किमूपादप॥ नाइर्गगभ कर्तीनायं माहया स्कंपयिद्विपाथ॥ प्राप्य सुप्रास्थाव वंपस्मान्तास्याःदवि

निर्माणितं ॥ रुद्राग्रस्य दयया त्वत्संगमवगामया ॥ विस्मयं आकर्ण्य सर्व्वं प्रीति गाय प्रवाहितं ॥ तस्यैवाय नकं म्याका ज्ञाताया श्रमद्दाहना ॥ व्या ख्यानं नारि गङ्गामि
र्यं अकथ माहकरु ॥ कल्याणं ज्ञायतां मस्य माक्रियागं हृ नादिलिं ॥ संयागेमयत्स्वरावात्रावेनन्य गफहर्ल्लक ॥ माकपाविश्विपरस्य हृयात्तं पापकाविनी ॥ यस्त्वां
निपणितां सम्यक मानयित्वा प्रणालयत् ॥ येनक हं हुमत्वा यं स्वच्छा नेच्छापि तं प्रनं ॥ प्राणवायुरतथा वास्तु मदवहृदयाग्निरुं ॥ मह श्रीमान्नुवितं जीव्यान्ति
नातुनं सवान्ववं ॥ यं स्वमांमन्स्य संप्राप्तं आवयणितकथामनं ॥ एवं त्वं सौ चेतुर्वर्ग लाती लाभाय कारे हरु ॥ यं नाई आकर्णमा श्रीरुद्रगधर्म्मार्थसंयुतं ॥ व
त्यायं रुचिरवर्णितं गणद्या गगवसलं ॥ यस्यानिवगतें प्राप्य नगाप्रज्ञागकासरवं ॥ दयांवानां मि थयश्च दाकाविरूवर्णायनं ॥ यहवनं समासाय ना नास्वत्ल
त्यवा पसा ॥ श्रीहृश्वर्म्मदयायुक्तं श्रीरूपनेऽपिदुर्ल्लभं ॥ दृष्ट्वा मां विरूवकं य श्रीवल्लमंजहार्दपा ॥ सहृत्स्मितानुकंप्यस्य नस्य वांसुममापवि ॥ सफलं संसवदीय
स्य पूजनीयस्य निम्नगं ॥ श्रुत्वागीर्वक्तानत्वा पर्क्रयित्वा प्रगंयनं ॥ स्वगांद्दृष्ट्वा सेमाकरुणो निकंपश्चिवित्तिगायथा ॥ सुथकथावगमनस्तु गांद्दष्टं कीमनाथवां ॥

डा४

कहल्लङ्कापर्यन्तमेव सख्या सवाघनतया ॥ गत्वा प्रियसखी दृष्ट्वा पङ्कजे कन्दयन्ती ॥ हा हा मनाथ मन्दभागिनी मायापत कुवि ॥ गणा खटी प्रयत्नेन कथं मया लब्ध ।
वनेश्मा ॥ पितृगृहं वाञ्छमानापि विललाप सहरुदया ॥ कथं गता हा प्रियसखि मां विहायाशु पापिनी ॥ कुत्राधुना त्वां लोके स्वप्ने तं पत्रं वा प्रिये ॥ प्रयागं गच्छ मां त्वा
यथा प्रयागं गमय ॥ जिगीषुर्यं नूनं त्वं किं भवानन्यगमनकदा ॥ यथा त्वया वारितोऽहं कृतानपि विधिनाकर्म ॥ कृतः प्रत्युत्पन्नं वक्तुं कर्मदोषात्सतीवया ॥ हा हा विधि
२५२, ... ३४
प्रमादेव गतिश्च स्वच्छन्दत्वाविधी ॥ प्राणान्मुञ्च मरवेवाहं जीवयामि यया सह ॥ निर्वापयाधर्स्वयं ... मायया मम सखी ॥ विप्रलम्भ हि मायायाश्च ... स्वकाविश्वमत्तः
धीध ॥ अहं काकत्वेन प्राप्य भक्ष्यं संहृतिसर्वे गतः ॥ पश्यवियजनैर्मसख्या देवदत्तादिजं कथा ॥ हा हा मन्द्यं प्राप्य तस्या भार्यां महि कुत्र ॥ सखायाश्च संरक्ष्या
सखमंजयमाग्रयुत ॥ स्नास्यामि कुत्र यास्यामि कयात्र वाधयिष्यामि ॥ मनाधर्मिनाम्नाया साहि निधनमागता ॥ मृदङ्गे पालनयासौ स्वकार्यं कुर्मि कृति ॥ सोपि
हांयो कृतं ह्यां मां तु किं मनीग गाढहे ॥ यत्राग्निं कान्त्र गच्छ कृत्वा मेधीप्रयत्नस्य ॥ निर्यंगं गेहं समूह्य कृता प्राप्यने सर्गं वस्त्रला ॥ अहो निश्चित्य भांगसा स्वावयं ।
निश्चयं

रुद्रकल्प

वनमारुव ॥ किमर्थं ग्रयां ग्रिमा त्वं स्मिन्दावदं ध्वजमार्थिव ॥ विलसापर्णि कद्रकास्मिन् हरं समन्विता ॥ सखीहि गौरि गाथान मनाथावकतीयम् ४ ॥ वयमत्र नगिरि
याम कां आगता मत्समा त्वया ॥ श्रमं आयाथदिन्याया वर्जिताया ४ सर्वसदा ॥ श्रृंगिम प्राजना गन दर्शनार्थ आनिता ॥ श्रमना पाणिनिविन हन्मदिनी हर्लर्य
नपि ॥ सखीश्वेथ वृत्तुज्जास्त्वानादिकयकार्य सा ॥ नानाविधाधनैर्द्रव्य मानाम्रुवाच्य लावना भगक्तमर्द्धियित्वा सौ गीर्थिना ॥ गन्धनाम च ॥ यथाविधि त्वयं कृ
उद्यावकेदुर्धार्दि म ४ ॥ ॥ हुं गणेश्वरं सर्वदा नमस्य हं दयागीलवकं महातीर्थ संस्थं ॥ रुद्रागं गोमत्समानं मलेशावमानं नवादित्यमानं ७७
कुमारव्यमानं ॥ गर्वध्वंसनध्वंसमताप्तगनीयं विपद्भावनीयं पदवन्दनीयं ॥ सुपागंधवकं सुरेर्लवहकं समस्तं हन्तकं महान्तकं कालकं ॥ गयकं महाक्षा
जिनत्रासनं हस्मिन्ननयकं स्वकीयं मर्मभविनष्टां ॥ हृगंनागसंघं त्रिगं स्वर्गं नयं विहानांधकारं महानन्तलाति ४ ॥ नयेवानलाभाड्सां यां सुरकं
प्रवर्षमकाल गधागस्य पूर्ण ॥ रुगमि त्वदीयां प्रियं स्मानविन्दं हसीगत्वमका गणिमंह्यिल ॥ नवानग्रहात्तं गमायं वहवनहतं गधास्वप्रकाल ॥

पिबेकम् ॥ सदा प्रणमामि त्वमवाप्सि नाथ कृपाब्जकृपापद्मनीयंमृदाहं ॥ स्तुगंगप्रयाणे उऊं गोत्वयस्य कृतंयपण्क्तिस्मना गेन्द्र एकका ॥ एयंमघपूष्पस्यकंमार
वन्त सुरेन्द्रै महामंगलंनस्यगाह ॥ विभयस्तुर्गिंदधुपालि८ सपूर्वैस्त्रियाभप्रष्टत्वा ध्यानंत्रीणि मान्मं८ ॥ निरंजं पलनं८ प्रागमद्वन्धू वगेयऊमंपुप्रगंमस्त्रे श्रीं ह्री आ
नूकमर्या ॥ फद यन्नं समाकर्णे प्रणुक्ऋस्मर्महाऊनाथ ॥ श्रुप्रगीणाथस्मार्थर्या कृत्यादर्शनलालस्या८ ॥ प्रादमस्लांसमालाक्त गभंहस्ता ॥ गीषापवा ॥ स्महाप्रणवमउ
लर्मिगिकविकृगास्थिय ॥ पोत स्त्रियापिणां भाव्य प्रधामानजविप्रहा८ ॥ महत्वप्रणाया धन्यंयंमिणु स्वे८ प्रागगेंमिय ॥ यत्प्रभावमसद्यां ऊलर्याणिनिवारर्द्धं
॥ कथपिमन्दलागम्नसोविमूत्र मेंदिणां पनाथ ॥ वन्थयपसव दृष्काव्य प्रणम्रजदवणां खल्ला ॥ यांविणाहुऊगन्द्रे स्व८ गाणि कांश्वियवांदिय ॥ यांपणित्वाऊलंगा
द प्रमृागणासमीविका ॥ गृहीत्वा माननंगेंस्य वन्तालंकाव मणिम्मा ॥ सापिकर्मवगा स्त्रारू दोंव ष वयस्पुर्विदी ॥ उन्लंघा८ कर्मवं वाहि कायित्कर्मप्रउद्ध
द्र८ ॥ पापरागद्वदकाल्यासी णांमंपमानयणा ॥ योमनागसूयेमें पूर्वे मान्पाछ्रुगंपयाप्रवीण ॥ दधुपालि८ मणारूयायं समपूरूणांप्रन८ सुणां ॥ नागयाऊाश्न

रुद्रकल्प

धुनांदर्शयदिदिशि वां पत्र ॥ श्लोकं विस्मापयन्सर्वां निजवृत्तमजगाम सा ॥ ताकतुल्यं समागतक्षो मां पिसूताकमान्विताः ॥ तस्याः पुलिग्रतवती ॥ सोमकमी वाणि मादिना
दूतीं संप्रेषयामास सखिवर्गं समन्वितां ॥ वक्ष्यमानीयगोष्ठि कथित्वा शोभकवदनां ॥ सखी कार्यं बोधयित्वा मायिलं वक्तुं शुभे ॥ तथा गत्वा प्रणत्वा तां दृष्ट्वा
सोमवे २ गत्वा आलिंग्य ॥ सोमकमी कथितं सर्वं कथयामास दूतिका ॥ महादेवि सोमकमी सा दृष्टिमात्यपतद्भुवि ॥ निर्गता यां त्वया भद्रे यथा पुलिंगहता ॥ सख्य त्वयत्वा
संलग्नं वचनं विललाप या ॥ कदा वत्स्यति मा हन्त गयात्र गमिवाकथा नू ॥ किं वदिष्यामि सोमकस्य यत्तस्य त्वा मूर्छितावयं ॥ कल्याक्षवाङ्गी गुणेनामंधीव रवे येगीय ॐ
यो ॥ कदानीलायपकाः स्वोकं तस्य शायादिवागता ॥ तज्जन्ह सहसा देवि स्वर्ग मापविद्धय ॥ श्लोकं विज्ञापितां दृष्ट्वा साक्षाद्वल्लमन्दिरं ॥ पितृभ्यां कथमानापि कर्त
कर्षि कामयां ॥ सोमन्या श्वनधाम्नाग दृष्टमात्र पत्र व धूतयामृत्र गवाक्षानि गामसाक्षं निरू नो ॥ सा पात्या यं कथितं त्वेनां निरुवाली मन्तुर्मरु ॥ हर्ष सोमका
देशं सिद्धैक दत्वा गर्विस्मापयन्सखी ॥ कृत्वा मालिनि ता आगम संगम ॥ सोमकहर्षया ॥ संमानरूप विज्ञाय ॥ मातृमाता प्रकल्पश्रुत्वा नत्वमालां कामिद लोदत्वा

प्रश्नाह गोकर्मी॥ वाथिस्वा कस्य प्रस्तूत लोकं । गाथाविस्मय कः प्रनः॥ कथा स्मज प्रभावत्वे यन्त्रा गेनापि पुर्जिर्नः॥ यत्तु गत्रारे वज्रज्ञा महाविद्याधर लावना॥ मानः प्रस्नागगंयद्व
गत्रनिपतितं तथा॥ पूर्व्वं नापि तं पापाया ममैव कर्म्मदोषकः॥ गृह्यतां मत पुत्रस्य वचनं न्यप्रतीतिकं॥ समरस्तीव्रवीदित्थमकस्मिं मांवदः स्थितां॥ त्वज्जरीं प्रिमवाल
स्य प्रभवस्य ध्वस्तत्वान्नयां॥ एवंयाः कर्म्मदोषः गदाइः खमवाप्स्यति॥ दयार्द्रजव माहुप्य सम्भ्रनकाम लाननः॥ न कार्यकेवल स्वामी मच्छदिनकर्माणिनि॥ मया
गत्र ध्वगतानिगि कौतूहलं तयाक्लमं॥ इदानीं मत्पृष्टिमस्मं त्वं त्रिकालज्ञाहितस्तगः॥ वधूवचनमाकर्ण्य प्रज्ञायनीस्मितानना॥ अहालवनानूरतं किमिन्नाह प्रविस्म
या॥ निथः संताषपां मत्वा वजस्तुः गोकनादतं॥ यगः प्रमादत्या कथा हर्षहृदादिदर्शनः॥ मा पूर्ववध्वागं कृत्वा स्थलाहाय तयाश्ववनगृ॥ श्ववदरूस्तुग स्तुत्वा नि
वालानतया रूषा॥ गत्य प्रहर्षेन माकर्ण्य गुक्रादनादयागता॥ न दर्शनं गृहमिमिति प्राञ्जालस्थः सविस्मया॥ ॥ इति श्री रुद्रकल्पावदाने श्माकोपगु
र संवाद गोपाप्रस्नागमनानाम पंचमोध्यायः॥ ॥ अथ दिनप्रगाष्टे स पत्नमासाद्य रुमीति॥ नाकधाम भूपास्थसु हर्मिपालं न्यवदयत्॥ सस्प्रवा

गोपा १

सर्वार्थसि

स्वक्कल्प

नरः सिद्धपञ्च पुष्पसंदर्शनात्सुकः ॥ कस्तं गमप्रणीकात कुर्वन्ने मां नरश्चय ॥ तस्य छद्मप्रसीयाश्च प्रस्थागमनयमतः ॥ एषापाया त्यपरीक्ष्य विहायामन्त्रमूलमं ॥ गन्तंगि
पद्मप्रहितं गवदर्शनकांक्षिणः ॥ यद्दृष्ट्वाविस्मयाक्रान्ता दोलायमानसा सर्वं ॥ द्वाविंशलक्षणस्यापि डाकिनी मन्त्रपातगः ॥ तातकाल महात्मागं कनिष्ठागि न गंसयः ॥
मायलिङ्गिनि सा एषा पागयः क्षिपिश्च कुगामम ॥ संगमापितन्यस्माकं वियोगकालछ्वयसौ ॥ तत्रयत्नस्त्वया कार्य्यो मयापि गृहत्वगता ॥ प्रणीकाववर्णोविहृ स्वांहि ममाव
कः सखीः ॥ पुनरहत्या श्रस्वनगरं प्रागपूर्वकिंप्रयोजनं ॥ गांगं संवाक्षयश्शुणि वस्तुप्रश्नमपूर्वकं ॥ मत्ताहितस्यपतस्य शृणिप्रपूरकनेत्यः ॥ महाकप्रहितं गगनने त्रश्रता
विनिश्चिता ॥ एषया ब्रूहि समाकर्ण्य दृष्ट्वापर्यवहृमि पत् ॥ मनश्चिसंगयाजाता एवां किं न प्रणीतिकः ॥ तन्मे कुनाहिजानामि यथूद्धश्च रूपकथं ॥ सूथवान्यपगरू
प कस्मिन्सर्वसखीउकाः ॥ नूनं ते स्या गनी नवानकापगमश्चिकीननूगायथाः एष्वयंस्यरूपं कानिध्याघ्नष्टिवम्थनं ॥ श्रुत्वैवं कौविकूनाप्राह वं हंति मां मतंगमयं ॥ द्रष्टुं मे
कनूधावेकं हरव [illegible] सख्या सुकः ॥ गौघिवार्ण्या मयाम्त्यअत्र (अर्थी) नयस्तकः ॥ यनमायममांगतं गत्संगश्च [illegible] दुवं ॥ [illegible] कयनं हसपालीजगादगजदर्स्वनः ॥

डाकी
[illegible]

[illegible]

॥ यतस्यास्तस्तु संयोगः कल्याणीयं कथा कृता ॥ दर्शनार्थं समं प्राणं त्वदधीना मृगा तथा ॥ किन्तु पापं न कर्तव्यं त्वधिया इत्याय कामितः ॥ इत्युक्त्वा पसर्गं कृत्वा सचिवेः सह महात्म
ना ॥ तायकार्यार्थं कर्तव्यः सु माङ्गुर्यैवं समब्रवीत् ॥ प्रणीतायं परमादेवी मां तां त्वां गच्छ नृत्यिनी ॥ यत्र जातः समिद्धारर्थी मायादर्शिधपार्श्वगः ॥ महीपालाहृया तत्र गमिष्या
मावयं द्रुतं ॥ तत्र सिद्धमुमावस्यां वनान्तर्या विधिक्षया ॥ कृणिगं प्रापयित्वाशी इर्मनीषाऽयं यौवनी ॥ नानाद्यायं प्रतत्कर्म समन्त्रिजनपोषिकः ॥ नलिन्विनीवनमासाद्य नाना
वृक्षैः सुरागाणि मैः ॥ सर्वर्तुकुसुमैः पुष्पा धोयन कथितं गाङ्गुलैः ॥ कालिन्दिकसंस्पर्श लभितलवितानि कानि ॥ प्रमुदयपवनाद्धृत पिञ्जवर्हिगणाकुलं ॥ सर्वार्थजननाहृ
तेः समालिसमनाहृतं ॥ पश्चात्स्यलादि दिशि नष्टिने श्वृक्षवाकादिदिशः रवसोः ॥ संगम्यं स्त्रेह गन्धा यस्मालं यानविक्रमा ॥ कल्पद्रुमसमाकीर्णमिव नन्दननन्दनं ॥ तथा
रमित्वा
धनः पतत्पक्षां सर्वविवःसमाविशत ॥ क्रीडित्वा सर्वतः पक्षमत्र लीनमुपाश्रयत ॥ कृत्वा विनमात्माक्ष सर्वार्थजमनूलवन ॥ स्मना गमघ्न नयना मन्त्रिजनी स
मब्रवीत् ॥ रहासं सान्तनेरुद्ध मायामाक्रमगाधना ॥ यया स्याध स्वन्याः काका स्य फलमस्यम ॥ कृत्स्नात्मा तिशः शृणु गं सर्व नतु ऋषु मेजन्मतिः ॥ किं त्वं लाग्भवत्यं लोऽ

रुद्रकला

यग्ध काहर्षम्मसिर्मर्षः॥ हित्वा मत्सनूं स्फीतं यस्माद्भागाभ्यस्यालयं॥ कृतं स्यां गग्धनामन्य ग्लोकविर्स्फ्रहर्वार्द्धितो॥ गावत्कालपर्य्यन्तं यदि कौवगिकामला॥ तुष्टरवम
नदसङ्कार्य्याह्हदयं स्थापयिष्यामि॥ धैर्य्यवनाम हीन्द्रध्रं यस्मादेनं हि गच्छत॥ स्वलावन्तः कामलांगी किं सहिष्यामि मावला॥ तपावनाग्निगंपूर्वं कथं सा विस्मरिष्यति
॥ यास्मादिर्यपि विस्मर्तुं यत्नं कार्यं पिन गच्छत॥ तां हामि द्रक्ष्मा भासो नन्दनवद्धिनागिनां॥ लम्बिनीवनमस्त्वद्य कथं निर्हृनमाश्रयत॥ त्वदाश्रयाग्निगानस्मान्स्मृत्वा
प्रागच्छ लम्बिनीं॥ तपावनमिवाराणि यत्राग्नःस्वयं सुखम्॥ स्वयमागत्यैर्कार्य्यं कर्तव्यं स्वेन त्रपनम्॥ इत्यं गत्वाः हि तीरान प्रहितं पत्रमवाकि॥ तूपलावध्यम्का
पि गृ्पाक्कासातांकि नीमगा॥ मणिना रूषिनासूयी किमसौ नरयं कमी॥ तयाहं किं करिष्यामि इत्यं ग्लाभवां त्वदाहूतः॥ ग्लकनहू मिप नापि स्मृहं तत्रानियाजिगतः॥ विस्मा
पयन्तमपि वं तद्वाक्य ग्लोकृ कानूजनान॥ ग्लपागमनसंदर्शी तस्थौत हृतमानसः॥ ॥ अर्कपू पत्रसमासीनो तताद्वाक्कान्यवदयत॥ दयदलं समम्
र्दिकं किंविद्वालायिनाग यः॥ तद्धवनं समाकर्ष्य निरीक्षितासस्मिगानना॥ आगमिष्यामि श्वस्त्रैक्का ग्लोकम्यानिलयं यया॥ पादारविन्दनं कृत्वा स्थापयामासत्सा ६८

ऽलिः॥मागरूशागमिष्यामि कर्म्महृगतमाहता॥किंतु मारूत्र संदहं यगानज्ञागानीयसी॥गुणोऽहगमपि कार्य्यं मयाप्रागयवदिनौ॥ह्वाऽऽन गननप्राके स्व्यप्ल गतस्य
ववः प्रणः॥किंतु यग्यति लाघरू गह्वरोव स्वदर्शनि॥प्रागकत्वामृदा गत्र सम्पूहृमोनेइ हृयाम्॥ऽवम्नि पाणि गनाहं कविघ्यन नगस्यः॥मत्कर्म्मह्वारहृगन
पूर्वभापिकृकाल्ल घा॥ऽर्णिनिवयणोऽहत्वा संकुपा हावगाव्रगं॥प्रागत्तासमुप्रणीहाना मदामखीसमन्विगा॥यलालकानहिनापि हृगांगी गुरुरस्वणः॥स्वलावगुरुज्ञा
सत्तर्मे लक्ष्मः कौमुदी ऽ्य॥गत्रप्राकाऽथऽ्यकी स्वनिनादारकाविद्यो॥नूवर्के कोकिलगर्धे केनूऽंगहत्यादिय॥वन्यानां शाखिनांनाम (धयानि एद्धगीमरवीः॥गम
लिमानांकि गत्यः स्वपाद्धि गलकामलेः॥वर्हिधांगदमीद्धकी कगपागानूकाविद्यो॥नूसेकमागतां दद्वाफेकाः प्रमूं वगांकली॥ऽङ्गागाऊलप्रः ऽ्पसनः स्वम्बुर
हांसगां॥सोवंप्रमृपजिप्रंगी स्वनिश्चसानूकाविद्यो॥सम्यमानानरस्वद्धि भैलयाद्धिऊगान्धिरिः॥मयंगकारहंगीमेक्षीवगमने हृलिएः॥गोपाकाननमायि
ऽय दद्वालज्ञगप्रैंपयः॥नत्वाप्रदक्षिणीकृत्य गस्य छायामपाश्रयगृ॥ऽहानम्पः स्वऊत्वज्ञा महीकल्पगवृक्षयी॥यस्य शाखामपालंब्य प्रूस्वत्तमहयन्॥ऽ

ध्वहु ऽगनलं रिपंम
ऽश्वसुगायनः ऽगुरे
गड्डूओतिंद् ऽगलहत
ऽलव्ड २॥

रुद्रकल्प

हासलाग्योधंन्यायंयस्याधस्त्रिजगत्पतिः४॥त्वकावजननंमातुरुकंक्षात्स्वर्यध्रुवादयामृ॥किंत्वसोस्मिप्यतिनयायदि रआत्मामहलया॥नथापिपृथ्वगहनं नत्पद
स्पर्गिनंयनः४॥श्रूतिनिजसरवीमृक्षामीक्ष्यनंनीदृशाप्रदुः॥प्रगंस्यमानानंगंतृक्षे गत्वोमार्तस्मिगोननो॥पापीप्रापफांत्वध्दयमाकिमाह्नापयसवन॥वक्रवर्तिधूविस्व
स्पगनीयः४गभसतंनगवा॥श्रूतिदक्षनवाणायं प्रश्नान्त्रियनहवं॥प्रश्नपत्रवीत्वग्गीतानं मात्वंविलम्बमायन॥सनस्त्रीयाच्छ्रिनंकृनेसतविवंन्पवदयमृ॥रमापा
तमृदिनं सर्वसंसारायिनविग्रहः४॥श्रूयाकर्णुवचाइ श्रीनिष्ठामसनात्काम्यहां॥इर्यआवात्स्वगीतानवाकृ॥श्रीर्ग्यनयाननू॥इर्यगोरयणीगन पुत्रसंगम र ६९
कोक्रिधा॥वाकरावस्थापिमाहं गत्वाम्मीनिजपायगा॥नजवर्यंकतिष्यामः४किंहिसर्वंश्वनजीविनः॥प्रशंसत्वनमालंघ्य पापरक्षात्ज्ञामफि॥किमुप्रयजितात्राता
सदेवस्थाप्यनवन॥प्रजापालनदक्षासोप्रभूत्यागमनलालसः४॥प्रपिनसाजनंजन कतिष्यामस्तथावृना॥यावज्जीवंनितिक्षार्थं स्तावसृकिजमावनः४॥यावद्धांक्षवनमांग र
स्य ताकिनीर्निर्वाणिरिः४॥समाकीर्णनसर्वत्र यत्नवविधीयतां॥श्रूतिपत्रसमालोक्य नृपापृच्छिन्मानसः४॥तच्छ्रुतिकया॥आयाय मामाह्नापयपिक्रर्णं॥तस्मादाना

पयचिणामि त्वनेमॆल याद्रिजे ॥ नयायजस्त्वं गम अक्रिनी मॆक्रु विह्वया ॥ स्नुपुकावकर्म दृष्ट्वा जनानां कापयावकः ॥ समृक्तिमो दग्धमिव दहतीयं ज्ञात्मकं ॥ किंतु य
दृश्यगनाशे श्वयवगिरवावमा ॥ कहूपादगपानीय मात्रिमस्य प्रत्यावमा ॥ कणालां श्रादयामास कपटागू विलोचनः ॥ विणामाक्षीयणा स्र् र्दू न्न पाझमानि मॆ ऊनेः ॥ स्नुष्य
ऊजॆश्वादि मॆ इस्मिन् हीणात्कहृयणाउना ॥ स्नीच्छिकाम्बिमां वक्रः गीरवत्सादिलिविन्मनेः ॥ वङ्गिप्रक्षालय स्नुपि ऊवकर्णोविलोकयन ॥ कविरत्यायिकाश्चन्य देवदत्तः
पिश्चायगयायोक्षिकाः ॥ कविलेदस्मक्षिमहासकोतुकाप्यनपिव ॥ क्रम्यकांक्रम्यगांवणि कृगाङ्गणि यचारुथा ॥ कस्मात्प्रक्षालयदग्निं गङ्कुउमॆमएच्छिष ॥ कविल्सग
न्तायकृगास्मेमिम्प्रव्रर्त्तयन्कषा ॥ आकया किमहृर्लेख्यात्पादपान्कूलमणिकान् ॥ स्नुहाकी हृगमणीयाह्न स्नुहां चायू अग्निस्लिकः ॥ गग्विनः सुरवद्वस्ताल्कालिग हसोहुल्ल
किकिं ॥ पिकान्नयः पञ्जिलस्ल स्कसपक्किकिम मर्वदा ॥ स्नाधायवनगामिनं स्नाधायाहिसरवाग्रयाः ॥ कविचिह्नापयामास विनर्क हानकाविदाः ॥ नवाशारायणानूनं पनायस्व यामसखर ॥
मा ... व ॥ पापस्य वनसाकस्य करूणाम्युकवनसः ॥ किमत्रव्रागगामिस्त्वं निर्दयासि कथं पनः ॥ कर्मपा गारियान्विलो स्तनायामि कृतः कथं ॥ नागगन्धूर वनप्राप्ताः स्नु

स्नुषाकर्मवतः श्रुत्वा प्रसाहतायणोक्ष्या ॥ १

रुद्रकल्प

निष्प्रयाहमानसी॥ मदर्थं संवादिन मस्मिन्नपि दारुणमानसः॥ वर्षिष्यं कालमत्युग्रं दमदर्कापि जीविकः॥ समाकृताथ त्वपासा त्वयागम्यपि गाभिकं॥ निर्दयासि कवदना
दवदले न्यवदयम्॥ किमाक्षाप यासि त्राणः॥ पापास्मि वयमागव॥ मदर्थं वाय (क्ले) र्यस्य दुर्लंघ्यं वचनं यतः॥ जवेदयव सातन्त्र पाषिणास्मि महाजद॥ उत्कृष्ठामि तता
कृपया त्वदवाप्य प्रणवतः॥ इदानीं कृतपन्थामि सम्यगाज्ञापयद्रुतं॥ त्यागयवान्यादिवीनत्वं त्वविघ्नाम्यं जीविका॥ भूमिकृत्वंनी मां दृष्ट्वा कमवाप्याकूलकतः॥
भूरतनगेजदयावायो क्षमा क्षाक्षिनी पंवदयम॥ मातृ पयमतादेवि मां तु पाज्ञां समाचिनं॥ इत्येवमर्कीकर्म्मलाभगत मानिनाग्रकृ मासनै॥ सद्भ्रणो रत्नमिपालं नं
विज्ञापयाम्यनकथा॥ तथापि प्राप्तिनं पश्चे तथापि कृपि माप्नुहो॥ साक्षरं प्राप्तिनं तनेऊ लिनी ताकिनी मतां॥ वक्रोपपातय व्रूणि मत्संगमसमर्त्सकः॥ देवि मो
लंघनीयं त दृष्ट्वाप्रयं त्रातिकं त्वया॥ महात्यागं च कर्त्तव्यं वाञ्छस्व विभुच्छिनं॥ तस्मात्करदि विज्ञानं जक्रां हित्वापनस्वपावकं॥ पत्रिणा मयासि त्वं कृतान्तापिय
कृतं॥ त्वयापि किं क्रीयते देवि मेमा पुनर्विधीयम॥ कस्मान्मामवलाक शस्मिन्नकलीकर्म्मणा त्वयम्॥ भूमिकृत्वा मंगं दृष्ट्वा कपिनसान्कुलावनाः॥ स्कावंचा तं गंमा

६० उमादर्शनं

इत्यत्र   कर्णवा. ८   द्विकर्णी भाव प्रसङ्ग.१   देवदत्ताय

स्मर्य

बलाश्च परन्त्वा: कोकिल पि कार्य लपि २

अपि निर्य्यश्च पक्षि धस्कथा॥ ब्रह्मासिन्संब्रूवालस कालप्रविय्रम८ पक्षिणां॥ नादिगेत्ते॥ भेथ८ संरत्नषयित्वा विटं पउगवनलेक्षिरवाहि८ प्रब्रजफा८॥ दत्वागंस्मे रुलापं प्र
स्रमव यधनं संयगंगंनदत्य॥ मागत्वार्य्यप्ने बूत्वंगनय कृपि मूद्र८ कारिय गारं धनीव॥ उत्सृष्याकागमार्गं पिकं महिग रवगा८ मानूकंम्या बूदन८॥ स्नाउबूत्रोषं सका
दहन सृदहिग गापिगाक्षालयाप्ते॥ दवीने चापनाधामिवजिनमहिषीमप्नि पाकमिसकां चेक्रकां गां रवनक हवनिगमिनिक्र वाद्व लोकानयाबू८॥ स्तं गांसत्रत्रमक८
मनसिजवशिगा८ मामू ब्रमप्रगफा८॥ काबूष्णं ईखयरु प्रगिपदमंनिमेंसंज्ञपंगी ग्रिवर्त्ती॥ नादित्वादवदलं प्रगिक्रनिगबूषस्नसमी प्रब्रसक॥ श्वक्रू र्विह्वापना गाग्रवधप्र
वलेय स्वमनवाग्निगोंसू॥ ॥ अथ गणाजरमायांकां महात्रं ज्ञामपिस्वयां॥ धर्म्मका८ प्रलवब्रह्मा सर्वस्य नक्रफाम्रसो॥ सर्वीत्तलसमर्प्यविमृवाय संस्मिमाननाः॥ स्वधर्म्मगु
णमाहात्म्यं प्रकाशयन्निधात्सवे८॥ सद्वत्र येन मस्यामि गरु र्ध्वं गरु धार्थिनां॥ इर्गगूरुलवप्ल सुं माक्रदं सकलार्थदं॥ समृपञ्च पंचवलगानां पश्चासिद्ध्यधगांजने८॥ जग
त्र्यस्थसत्वानां सकलकर्म्मसाक्षिणां॥ जात्ययवननमाकर्ष्य नीवज्ञात्रपगास्महं॥ कसार्वज्ञ स्वेचिनीचत्वयास्तम्यग्प्रदाक्ष णां॥ यद्यपिमनस्य काञ्जी श्रू यतु मी विनार्थिनी॥

अविमतमतयश्च २   प्रथि
भाव
नेत्र
षड
आधार

एडुकल्प
पत्र २

सत्स्वरूपाव मतुलं दर्शयितुमथावकान् ॥ श्रुत्वा तत्प्रणिधिं तस्य श्वकाचन्द्र दिगम्बरा ॥ कृताञ्जलिपुटपनत्वा पंश्नु सर्वज्ञनायकं ॥ सर्वजन्मस्वरूपसाप मिहलोकस्यपिवाञ्छगं ॥ तत्स
र्वंदाहयत्वग्नि र्वनिमलंयथाजलं ॥ किंत्वहं कालगर्तावशुधिकिनीमम गमपिवा ॥ एतस्मात्कारणीयाशु दावाग्निनाकर्यथा ॥ श्रुत्वाजन्मकृतंनैव दाराभक्तगलकं मया ॥ पञ्चु
र्विणान्यावित्था मे आरिस्यकयाजन ॥ गनसश्रुनमन्नोस्तासत्कृत्वामम पावकं ॥ यत्नाधिस्मयगलाकान्कथ सर्वप्रमाद्यतः ॥ किंतु जनानां मत्वामर्म सकलंमयिपश्यतु ॥
यनकृगानयगनं एवलीशुप्रदाक्षिकं ॥ श्रुत्वाक्रीयगांमागयस्मिन्कृ४वेपकम्पमा ॥ यनषट्वर्षपर्य्यंगं गर्हि गीजनसंगया ॥ इत्थामम गौपीजं क्रियः संगासविक्
त्वा४ ॥ पापमात्ववक्रीवर्कं गद्व स्त्र४ वेकृयगत४ ॥ ममसम्यूप्रकाशन प्रतिक्षनवर्गनव ॥ निर्वाणंकाजना४ सर्वप्राप्नुवंत्वपवर्गकं ॥ श्रुतिप्रणिधिमाश्रायनपयगरूगा
वदक्षि ॥ जनानामकृपागनसाञ्जलिर्हषितानना ॥ ॥ गत्कृक्षगर्हवालामप्रतिसबांहदासमन ॥ संजपन्मात्रिलीविर्धाकृगाञ्जलिर्मवदयगृ ॥ वकृ
प्रतिसनश्यिमांक्वानागमवमाशिगं ॥ समागनंजगत्मागनगनध्वंगनध्वकं ॥ किंतुगत्यागवज्रोणांस्वदीयांपिरेदंरुकां ॥ इत्थमनापवदकृत्य गफ्रराणस्यपूर्वकं४ ॥ ६१

जगद्रक्षापरं निरूं गत यागणवत्सल ॥ गर्भाधानादिभिर्बालं मामनाथं प्रपालय ॥ जगद्धर्म हा देवि यज्ञ गोजननीं मम ॥ पश्य पर्वि निरुग्णा कालीसम्भ गीलांपनिवृ गां ॥ जनीषा
ममकातृष्टं त्वं गगिरत्वं जनूः प्रपा ॥ जननी पालिनी चापि यमत्वं जगतां प्रहुः ॥ त्वत्स्वपा यद हन्तूनं निध्नविष्यामि गर्भकं ॥ नावत्तु गर्भनिश्चयात्स गामिनिश्चय प्रनः ॥
कर्म्मगर्भिनकालं च रक्षा स्यामि गर्भनाशकं ॥ जनिष्यामि कथं ह्यत्र त्वं शान्स्यामि रक्षण चाविकं ॥ एवं चक्रासुरेश्वरं च दृष्ट्वा जागपत्नीं प्रियकं ॥ तथापि गर्भवासत्वा ह्यमिद
र्गनिलालसः ॥ तत्र हस्तु हत्वा रूपं च जननी जनयज्ञका ॥ भूत्वा चायां जनन्यां हि रूपा रहर्कस्यसंरव ॥ तस्मा रूपं यज्ञ धीया जननी मर्ज गतस्य रूप ॥ दावाग्नि वत्सक्षा लि
ग पर्णकीरस्म सा स्वाग ॥ ज्ञात्वाविज्ञापनामि स्कं दुष्ट्वा च मत्सा प्रनः ॥ गर्भाग्रिमा बालकाहि स्पत्तः पूर्वनियासगं ॥ ॥ प्रतिसमयममे या धेः पूजिता त्वां
नमामि प्रतिपदं जनय का काति निधीं सर्वकालं ॥ हेयुदहन समूज्ञायागण रव रत्नकांविप्रविघरय ह र्षी जाक्षरागमा धिकत्री ॥ भवित्र निज वर्ग लक्ष्मदलोपवर्ग
कलिगज निगव र्गो आकुलालोकमार्गा ॥ क्षणनयसनस्तगीकाविमांनगरंगा ॥ स्तुति क्षणमुनिगर्ग सर्वयज्ञैकसंग ॥ प्रहमसकलविघ्र सर्वलोकैकमान्य दगवत्त

वागी वा.

ह्नगवन्म पंचदशीवररूपा॥ विघ्नसपद गणदेशंसर्वदाखांनमस्य वसि॰ गखुब्ध स्मरं प्य सावदरश्वविनम्य॥ सकलजनसर्वांछा पूरणे कामधेनू मणिलषितहलापूर्णेक
त्महक्कागवल्ली॥ स्महन सवनगाद्ये वंदितां ग्रञ्जरम्भा मनसि ललितनानारत्नमालादिरूकां॥ उरुयाणि गणदीपां शंखचक्रांबदानां ग्रहहयपाणिगान्कां यज
सत्वात्मिकांगां॥ त्रयदललिततालीलरुगुलसंवलकीं मकुट मणिशिखारिश्ट कागिंगभां नमामि॥ जननि सकलरुक्ष्वाकाविंशिन्त्वंप्रसीद सर्पदिविगणचक्रां
नक्रसमानरवं॥ सकरणनूदितंमांत्वद्दयाख्वरूकरूणं॥ क्षणसवतितिनियाकीत्वंगानिस्त्वंगानिर्नी॥ पञ्चिप्रणितनाया लात्रभगत्तस्याय ब्लनकुलापिषा
स्मं वीरमार्ईनकार्नां॥ सगदनिधनकार्नां शीनयानागयक्ति॥ प्रणिपदमलरूकेश कामूनाधेवैलालं॥ निजपाशिगशयूका धर्म्मकामर्थद्वक्रांति पृगशप
मिसक्काशीखसमयप्रतुकाश॥ ददतिविपुलशांग्धं कामदासर्वदासी॰ विहितसकलपाले माङ्गमायाक्रियाकं॥ विगलितनस्यनाम्लश सांजलिश संविला
पीस्तुतिर्मिनिप्रचकाचत्रेरवानांजनन्याश॥ सवडुमरुगुमाउश संपगंम्याश क्लभोनो गनरूगलसकाश्चूल्कभयं सविरुश॥ विपवेउमयिसर्वमाद

भिवयनताहोयहरवालीवा... सकलगायासत्वांतार...रामीमे

६२

गंकर्म्मलाग्नं सत्वनवयानांताप्तमा॰स्कहानां॥क्रूरकरणधर्म्म यनभाजं सत्ल्वं ज्ञ०लैनिलयवासं मांडयापंकदाविप्॥प्रत्वगिनकाविधकर्म्मज्ञाद
गंन् उदयनवकवासं यन दीर्गीवगातं॥मानगुरुत्वगा४ साधयिष्यामिवाधिं॥क्तगजगणिसत्वश्रायन कैवल्यप्राप्ति४॥ऋगिसमृदिगवगाकर्म्मधादिग्वधि
त्व४ प्रगितनस्त्वगान्यां माम्चिकां माविलम्ब॥श्रुनिगमिति वदन्तानिन्दयत्वकर्म्म प्रगितयविघादिग्ध क्ष्मिवात्वर्मकश्तन्॥श्रृथश्चा४प्ररावनगत्व
पूर्वकर्म्मथाकथा॥स्वगावाकापकमानि४ गीतत्वमगमरूगा४॥श्रहास्वथन्या ऋगदकमाणा प्रकाकदेवोचिप्रवगतीमा॥यस्या४ प्रशावाद्धिह कान्यपापाप्रज्या॥निवङ्किऊंलि
गीतलत्वं॥प्रत्वावगाहापूनवक्रस्या वङ्किऊंलं चापिगिगिचि४स्क्रलत्वं॥यस्या४ स्त्भनेवसविस्मनीयां वै श्वनल४ प्राप्यद्धिधः क्रणिकां॥गणयागर्यागर्म्मऊदपाकगीणं रोक
त्वनागअर्थमिवाधिकाह्नं॥दवादिदलाणिऊनसमका त्रिकाकह्वादगिनापृदलो॥ददागियाश्वत्यनिसर्गमाप हिंग४ क्गानाद्धिगयाक्ष्गसा॥स्तगअस्तरगकांमल
गक्षरीयं दालायमाना क्ग गजादवाना॥श्रसत्यगणद्धिवसत्यनामं यथार्थमापत्स्वल्पावकासी॥निकाकपाविप्र गनी स्तखापाविप्रलगगनमहापवित्र४॥श्रहान्त्ल

मल्प कथद्रुप वराई नतिहीर्ष वामने मणस्रार रामसनेष्ठ वनभई प्रह कांलि २

मिरित्रओपावीतेर २

सोमलत्वमधुपकार्यो २

कोमलंमधुलमकः २

मामीति यथक दक्षकानि हितार

सहचरीमिव ॥ यवस्थ पविना ...

जयति जयति

रुद्रकल्प

वद्ध पवित्र नायाः सकर्म स्वपादि स गीतवर्णां ॥ यनो भूद स्वत्र गवीत ममिर्यस्वाव [illegible] अंगममप्पवाहूत ॥ वजनानि म्मि गिमिवां कृ कमिमादक्षना पर्य्यंक मासनकृत गाजन लेमव र्मि

॥ द्वाविंगल कृ क्षम ली म सलावनार्थं वलौयपूकल्लनमधग मास रावा ॥ त्वा नच स गीत सम यपविभय रगोपं लोपीम मानुष्य क्रं याम पगनिकार्म ॥ उपर्यां उरिः प्रगपनीयफ

वेः कदू धै लस्वाव सौक्रदनिपात सतीम सा ॥ मोकू र्ल मात्रनिज मनू प्रकागनार्थं विस्मापयक्रन वयं करू ध्याय मानं ॥ सां कांक्षि भिज मखा पचि निर्गम मनू क्रत्वा अलि

प्रणितवां पवि गम्य मानो ॥ नावस्थिनी कृत गमघन सारि सर्भू स पोल्यत्न म लिनीम धूपारि गीता ॥ तस्यां नवाजनिगं नांकमलासनं स्थाः गायकीनीव जल कलिकृ रहल

स्वा ॥ प्रथाव पंकज पत्रांगनिपीत भृङ्गा हंगावलीमय पद्मिनीनि किमापि गर्वा ॥ सपूलाय मवमिमिगिधन्यपदनरोगाणां संमादिकानुस्वरोयि गणिविगम्यमाना ॥ विश्व क्नासकल लाक

प्रहंसनाजे यनां प्रसादयणिन ज्रलवेत्त्वकीय ॥ सोदर्पू पत्र मणिकगल्लकर्णि कार्यं दत्वासनं कमलमव क्रंव प्रमादाम् ॥ मल्लिंकृ ध गगधा गण क्रत मान्नूव र्षमृक पपाकम्

दि गणि वितू रवे सम धे ॥ त स्याम रत्न गिषर स्थितिनक गपाग मूर्ध्नि प्रसादमिवसो चरमन्वन स्वा ॥ वा पूर्व वामलय संस्य क्षान लग्धा नत्वा कवां म्मिमिलनाद निमीफ

63

...लसंमहरि शिरवे यर ... मा पञ्चरत्नमर्य पिवं सरोज राज कर्णिकां वद्धूतं मलपमं स हमूरल सं वद्धं ॥ पृष्ठे १

कृर ... : प्रसादि ॥ वन्न ... दसि रागाव ... संपुन्नं जेले ...

... ॥ ... रामा ॥ ... मा ...

त्याभाष्या

त्वासे॥ मनस्वं समन्तन्द ४॥ वर्सविरु म्रलमांगीं गापन्नदग्ध मनसा चांशिना गिरुं कृ॥ ह्यर्वदवं स्वकेलस्य ऊ नेस्वं कं प्र ह॥ हीं फिवां च मृदि कस्यां मको उकस्या॥
स्कुत्वान्न गावमंड लंस क्ष गोन्त्विना या ४ संस्थं गथ प्रकृत्र गंव क्ष मानपूर्वकं॥ गापक्ष प्रगं क मनग मत्य वनननवा स्मे क्ष्स्या वि योगऊन न ४ खल्लकाम्मं
ध्मक मू॥ वी महल्लादि व ऊ गादमिथ ४ समीक्ष्य पूर्वमंदिग्ध हृदयास्ति नवक्षत्राक ४॥ स प्रनत स्पमिह पिष्ठ तिऊी व लोकाह गाथ्य पक्ष ननन संप्रति
सम्प्रथं न ४॥ प्रमूक गावयामिक्षे क्ष भिफिप्र गावं ग्र त्वा च गत्य क्षिधि वाक्क सदाम यागं॥ ४ प्रवमूक्ता प्र गमं स रमयां पामित्र गां भील विरुक्ष दहं
कं विश्व गत्वा च च धीव वन्नूऊ लाति यकं प्रक शानि कार्थि मृ॥ प्रउ पूर्व ४ सांऊ लय स्वकं चित्य कीर्य्य पृथ्वे ४ स्कंध नीं मऊा फे ४॥ त्वमव वन्या सगगंस प्र
क्षा सहव प्रगी स्फाटिक निर्म्मलांगी॥ क्ष हात्वया सम्प्रपनान्म्रखानां प्रम्रक गादभीयिनं प्रणायं॥ विगाय क ४ सम्पपयाय ६ ४ स्या हृक्षा च स्य गाव ऊन
स्रतानी॥ सर्वार्थ सिद्ध ध्वयथा स्व गील क्ष्थाक्ष मास मूक पाव गात्वं॥ गनापि गज प्रक्षगं द्र्या त्वया प्रसिद्ध क्षण मवगन्तु॥ आया पमी वायस्व

प्रकतांन्न वर्ग भाग भा मिताविरंजिरं॥ क्षुनिमंगलसंगी निगम योनित्र चारिरं॥ मर्वजाति क्षमां गस्य महोत्साहं निरंतरं॥ सं ता.
क्षुमिवं श्री गुरोत्मस्वं स क्ष्म गड साधनं॥ निरत्यानं शुभाचारं प्रवर्तत समंततः॥

॥ श्री विद्यार्णव

१ भा॰ दे॰ वा॰ श्रा॰ ए

भत्त ५

रुद्रकल्प

पृथ्वीपस्वां प्रजापालनदक्ष दक्षो॥ धर्म्मात्मकोपी लघिशुद्धदक्षो यथा॥ प्रजावात्सगर्भ मरिङ्गी॥ त्वं मानुषाक्रान्त पवाक्रमाभि मन्याकिलत्वां पद्मभस्वी
मि॥ त्वाकान्तमस्कुद्र्भुमिर्वपिजन्म सक्कर्म्म समुद्रस्य प्रकाशितुं गणु॥ महाद्रा दक्षोग्र फलपर्णिस्वानारेन्द्र प्रजाप्रणिगृह्य सम्यक्॥ सकार्थे लंकावविरह
धिमांगी॥ नगष्ट समु जच्छ सिकाशितुं गण॥ कयं सलाग्या॥ सकलार्थसूका॥ श्रीमत्पूनस्वर्गनिरप्रजामा॥ यत्र प्रजाभीस्सगनावनावीसस्वप्रणोक्षाक्तिसम
माधिय क्षी॥ यस्याधेनदवप्तनावृज स्वसंदर्शितुं मातृकाग्मेकमी को॥ कथा तिसंदर्शयितुं प्रजाक्षा॥ स्त्रियश्ववाप्यां कूलपंकजाक्ष॥ हेयुध्यपद्ध्यंसमे
रुवनेगणु यत्र प्रजा॥ ससमकारद्रश्चोमेया त्वयाधिष्ठितमयिम(ध्यपस्मृकन्यागृपवित्रहृम्या॥ मूमुवनांगऊश्च माद्रिनासप्रगंस्य कवित्स्व
मयजग्म॥ कस्य वगत्रेवमदेलिपपधन्माविस्मयास्फुन्द्रमरखावयविन्दा॥ अपिच॥ वायामसुल वह्निमधुलजलंमयावनी मशुलंगन्म(ध्यवानकाव
ल॥ सूमनसाय स्यात्तय॥ सानूप॥ तस्मिन्वत्ससयाजवपुविलसत्त्वालिप्पमातादिमा प्रज्ञापावनिमा प्रसन्न हगयमामासी दन्ताग्रं कका॥ मद्य सस्य

धर्मस्वामि १

६४

आदिमत ददितं १

न सुतो दिवं मधुर सुगंध
स्तोत्र सुजीर्णा लोनु लप

वल्मीविनीवनवनं वृक्षसंकुलं गतापरि यास्यां गेट पवित्रगुर्व्याः शासनिमिव सोयं गुरुपस्थापयि ॥ पर्य्यङ्कस्थं समासीनमात्रिगोत्रं विलसमानं सम्प्रभावान्विता देवी
कृतपुष्पमाल्यललितेऽर्चयामासमुदा ॥ कस्मिन्नपि ततो मिवक्षवकाय महात्रन्तृष्णानत्रवसदिगात्रविगिकधवगोध्य ॥ तद्गणवल्लीग्रवकानि र्हय
गायनाय वाग्गनकाम्पिगमहीवृहपायकाक्ष ॥ तत्कंसवगुरुकमलासनमात्रिगोसीनस्तोप्रसादमिववृक्षसतृप्यवाया नानास्वयंसरवर्षिपुष्प
स्वन्दनं च मत्तप्रपं हर्षितिनिध्यायन्तथाप्रस्तुत्वा ॥ प्रणम्य शिगरुमत्तिलाघवणीसणीसादवादिदरुववसेवसमागमिष्य ॥ तत्कंधिवित्तमसन
माश्रुविगायमरख्यविस्मापयन्तकलत्लाकमर्मसमासीनः ॥ ॥ इति श्रीभद्रकल्पावदाने श्रेगोक्ताच्युत फसंनायरक्षागमपार्श्वनि
पातमंनाम षट्‌त्रिंशमध्याय ॥ ॥ माहात्म्यमथताहृद्धाइन्यास्मारहृष्टकापिन ॥ स्वमनोरथविघ्नत्वाद्रक्षाक्षादिग्ध मानस ॥ श्रुहाः
कायानल‍कृतप्रस्यरूदहनादपि ॥ मुक्तेहतियदग्धं नशक्षास्यपयोऽनल ॥ सर्वास्त्वमधस्तंदग्धास्तवेन्सकनत कथा ॥ शोकथात्व

ददल॰ कार्यकाधिकभा॰

ममम
हरेकघुषमि ङ
क्षुपटपथसमाग
नमर

रुद्रकल्प

हिरिंवीवः॥ कुंआनन्तो प्यक्षाकिमृत्ता संकापिताशीदोः॥ मर्क्षो मङ्ग॥ आभारमिनाकधीः॥ दग्धावाम्कः॥ कलिकं सर्वं दग्धमिव वह्निर्गकं॥ यंयानिपानिकावक्को कस्या
॥ गीक सर्वं भूकू॥ पनिब्रकाया॥ मत्याव्यानिजधर्म्म प्रकाशकः॥ कस्यकहानशोकमयाद्दु धर्म्माहिकः यक्सः॥ वदानिगीकलवायो छायामाग्रयकाविटः॥
॥ अस्मक्कापदिग्भंगः॥ प्रणां हनिजपोत्त्र वान्॥ संकापयक्को त्रिगभसकवाक्ष मिववायुना॥ म्हावी कूर्म्मपुष्पमालो निजहृदयलम्बिकां॥ मविस्फुलिंगह
काय्कमसनवापजन्मना॥ काकनदायमानन्त्वंदवमीलोत्वनर्गनिसं॥ घूर्ण्यन्तुस्कूरीक्कस्कार्म्मुकांविकृ गीपन्वं॥ मवंपमानस्थ्रवव भाषाहिगुरुलाभि
का॥ दंष्ट्राकपालविहृ गदधकूर्मक कयानक॥ विदध्मालत्लक्किकांपेंघुनागावकत्यवां॥ वागायनि गमहिकफवां विजिह्व षव्वनीषः॥ कोमाय
मानानूर्द्धंवनूर्द्धंकाकव्वापवः॥ लोकान्नगक्का धर्म्मिष्ठान् कफावीवोभिपाकितुं॥ पापान्व कृपसंमम्रः॥ कापान्मवाध्यकामकः॥ हाला हलः॥ गम
कमिंत्रो सर्वार्थविध्वंसन्नमनि॥ मधिवाः॥ गुरुयकांवाक्षं सिद्धार्थमवरंपकः॥ स्वनूर्द्धंक्रमयायस्तु पूर्वमप्रतिबाधिना॥ यश्चाधवानूनमिय मधा

९९४-८७

चमक्तुपा वृता॥ प्रणिपत्य डाकिनीनां संगमनकथा प्रसो॥ ल्यविद्धस्यथ्यातस्यां च क्राकापि सूर्यच्छिका॥ यथा प्रकृत्य गवक्त्रिस्मृत्य दृष्टिबन्धनं॥ दृष्टा यस्मिन्नुक्तेदा या
कांश्रीमांतां प्रतिष्ठ समाधिता॥ स्वस्वपामिवं यां हस्तु विषमाश्रकृतंस्याऽ॥ तस्यामवसमृद्धि वस्थमानसानिस्वाम्यहं॥ तिस्रा मिथ्यिं गृह तस्मिन् डाकिनीजालसंकु
ला॥ यावत्क्रीवतिसा धावानाया स्वामिगृहं प्रति॥ वृ उक्तः सर्वतत्कौमा शस्क्रातिमामपि स्वयं॥ तस्मात्वया प्रकाशितात्वकर्तव्यसाक्षिना गत॥ पितवं वा वयिस्वा
शुमहत्का वाक्यं दुर्वहं॥ स्नूलम्वकस्य प्रेकस्याऽनाना मकुविदस्त्वया॥ गच्छतां वान दुष्टातस्यं गय दृष्टिभममहान॥ दृष्टितु पंतया पत्रं प्रषितं तं नवीमता॥ वि
वस्मभायितस्मकुनिष्ठ प्रकार्य विवीर्यद्दे॥ स्नूपेवकथितं वाहि पूष्यासूत्र महीतिष्ठ॥ तस्येव च सावाक्यधर्यपेश्व मत्ताभया॥ स्वथाश्वना प्रकाशितास्मिन् प्रस्वकं दृश्य
वां कथा॥ स्वयं किं समप्रतीताश्च क्राद्दृष्टिबन्धकृतास्या॥ तथायकुगवी च स्याद्दृष्टिबन्धमरस्यगत॥ पतितायां मवस्मिन् जनानां पग्धकांक्षदी॥ कथमस्ज्ञ
तत्स्तात्यातिनायदितिष्ठितं॥ वक्ष्वं बंजलस्महंक्रातंजयतिमन्यत॥ ज्ञानामिवन्दजाला रथ्यां विद्यांकामार्थसाधिनी॥ नावत्कथं प्रकृत्यय दृष्टवंबन गच्छता॥

कृपालक ३

सर्वार्थसिद्धेन ३

हडकल्प

सिद्धार्थाभिधप्रजापालायां विद्यासद्धोकवासिका ॥ एवं वीरवचसी वक्षिकल्पकमायसमूह्य ॥ मघावल्लिसमूलकाना दृष्ट्वा हृष्टिस्तथा कदलोक्तश्लोकी ज्ञात्वा या
व स्तुतिसमयस्तु नं मया ॥ तथा एतद्दृष्टं फलं सर्वं मत्वा मक्तानुरागवशात् ॥ गंभीरालापललावल्यं महाधामं महाबलं ॥ कुर्वाणः प्रलापकलनं सर्वार्थनाम्प्रज्ञानका ॥ जिना
वयं वहुदृषे ध्यात्वा सा ह्रीमानुष्ठानुरूपं ॥ तथापि यैः किंकविद्याभारूपा एनजीवितावयां ॥ मक्तारात्रा साध्वर्षशीयां नासर्वाणि क्रांतविक्रमं ॥ वनभद्रस्थरवना तस्मिन्
पूर्णमानस्य दृष्टा ॥ स्वयमेनापि दुष्टकर्म द्विजन्मगर्हितान् पापिष्ठक कथयास्य स्वर्हणत्वाकन्यमनाथं ॥ प्रतिवाक्यं किमदद कस्मिंसाप्रेक्षनकथां ॥ दृष्टिविकावि
माक्रांकमानसस्य प्रभालवन ॥ इत्थं ध्यायमाननीयाहि नृपाह्लालंघ्य नकथां ॥ स्तुत्वा क्राबाषगवलादि स्वमूर्छावगायथी ॥ पुनः स्वे मत्पमासाद्य स्वेर्ष्यास्त्रप्रवृत्तीक्रा
नान् ॥ निगममयपुरोहितानृपायाक्षप्रभादिकष्ठ ॥ विस्मृतं सुतानृकामन प्रयाम याः स्वनास्त ॥ यच्छदंनिपात स्वयंपराववानिकुर्वां ॥ निश्चंकं कृत्ननृपादिकं
यत्नं तस्याविनागन ॥ संरुध्य स्त्री पयि स्वेमांबाल्पिताया पायतयाः रथी ॥ प्रयातमार्गणाश्च भट्ट प्राज्ञादति जनां गिरनथ ॥ प्रस्थागच्छति सहसा पूर्यतन्म मनाथं ॥ एवमो

३३

दवदर्

दवदलमर

ह्ह्यपरूपालीमामप्राप्रषयहृगें॥तस्मात्तथेवकार्ल्यः स्मीवजन्तवांछिता॥अस्त्वयासर्वथा गुनृपप्रगमदमिछता॥ श्रुतिक्रवार्दामिंदहूकजाःकथ्यनछलात॥
प्रयहृदयंपिधायतिसमागतस्त्रव(श्रमूरवाः॥मरवंप्रथमयंवीक्षजस्यापदृश्यनकथां॥ग्रत्वाधर्म्ममयंवाक्यं स्तनंयस्यजनगथा॥विजिस्नापयिषसोपि नजक्रस
स्यकोपतः॥किंतुनस्यान्धुतावांछि स्वगानकार्यविष्पाणि॥अर्थियांकिंविजिह्नभा यनः कोपानलःपूनः॥रस्ससात्वनृणवास्मान् स्वयमेवप्रदग्धिमः॥श्र
थःस्मानिःस्वसूर्वा(श्रनयगक्काःप्रवाधितं॥पापान्धःकिंब्रजलजसन्मा(गंसाधुदर्भितं॥तस्यावक्कायंस्थदानींरुवमात्मप्रधर्म्मतः॥पुनःकिंनरुवलप्रसागस्त्रा
ऽनृत्यावजः॥तीमपत्राक्ष्हिनिकारस्कास्यामः किंविषादितं॥श्रुतिसंताय प्रयपः कोविन्त्यानीयकुस्रगः॥कोचित्यापकथवाफसंतापविनिवृत्यश्या॥वापंयभवि(
उभिवसत्वः सप्तमितिमापृङ॥प्रणाययूःसा(ऋनताःस(गमकाहीनमानर्त॥स्वक्षाउवात्मनःकर्म्मधिग्धिकर्मितिनिन्दिताः॥निःश्वासं कालस्त्रगत्वाद्वृदिगद्
क्लश्रवाष्पा॥मङ्गस्कोसप्रसार्तित्वा श्रुतन्तःसमायपूः॥कोचित्संगयमापन्नाः कथमिमिसमकृतन्॥प्रासास्थ्याकिमहनजीवाफदनुगावगोऽथवा॥स्वाश्वर्यम

ताह दवं गप गउं सिर स्वू याउ साश

इति श्रीवंकाकालकालकूटहलाहलोः॥ सामाछिकः सोलिकथाप्रवृत्तः प्रदीपनः॥ तावदेवत्तनाएवविषरसाश्रीतवः॥२

प्रसंगाणंपावकाऊत्तमुक्तिकां॥ नहस्तंनयककंयघ्नर्द्धिस्मयविचित्रतां॥ प्राक् ४ सम्याप्तिकां ४ कांयत्किमाश्चर्यमदर्स्मरवां॥ कृतंसम्यक्नूलवत्वंनत्विद्धुआलंतावतां॥ इर्म्म
निर्दवदत्वाहसो ४ ध्रीपर्णलंस्त्रोर्गुणात्तकः ४॥ यास्यत्स्पद्गोवंकवात्यापकमर्मप्रलोरत्क ४॥ किमविस्मयनीया ४ स्क ४ कृत्वद्धं धर्ममास्दयाजु॥ यदि यर्कोकिंनर्द्व पालकथंवि
द्धत्तमाहतां॥ वायमश्चुत्वमासीन ४ द्वगान्नकृपप्रधानां॥ हृमश्चुत्वंगाढपवित्रजा ४ पिभयमश्चुत्वां॥ तद्धिनगिमसमासीनापयमस्ववां॥ किंविगुरुतां॥ नद्धदेवा ४ वनाकाकां
वार्य ४ किंनजलतवां॥ ध्रुन्नझासाश्चवात्तखोकामितिसंन्यवदव्ययज्ञ॥ माहीमाहीर्यगमदवियकः ४ सत्यपरायक्षां॥ कृपिकाषोद्र्यात्ताकिंमागयिष्यमित्वांसतां॥ सम्या ७१
दवास्त्वत्तपक्कार्येकिंवपालितास्मसां॥ प्रणायमश्चुत्वंद्वद्वयंसर्वक्त्नभादितां ४॥ प्रकागंक्कृत्यत्वयत्नकर्म्ममाहात्म्यमर्त्वमं॥ यत्त्वगंधकृत्य ४ क्रिया ४ मर्द्दा ४ पांगुलानां ध्व
निश्विक्किताः ४॥ मदास्यस्त्र ४ स्वामिसर्वयिन्य ४ सत्य धर्मपरायधा ४ ध्रूगितानिवदयित्वाणांमधुस्पर्शरिलाषिकाः ४॥ ध्रुगाल्वाना ४ प्रेगक्कत्कलत्कर्मदेवकाननं॥ इत्यात्मासोसायकनत
हा.रु. कमथंप्रप्रस्वादयज्ञ॥ क्रियतांक्रियतामाशु राजकार्यविलम्बमा॥ संवादितमकुत्कस्मिन्न गनेर्यस्योकदाक्षितां॥ कद्धकुलयनेक्कत्वागरुलासखगीतंलं॥ कामनला

सत्रमासीनां च वदयगुरूक्ताञ्जलिः ४ दैवदत्तसमृद्धिं वा चावाप्तिं निवृक्षया ॥ कृतिनिम्नमाम्य शूद्धउत्सत्क्षेहसिताननाः ॥ सर्वं पर्यङ्कमासीनां त्वाङ्गं हंसीवमानसात्
॥ तन्त्रिकटं समागम्य रघुवंशिश्रेष्ठलिङ्गिनीं नावनाः ॥ प्राहलिनादलक्ष्मूवाणं नापं प्रहस्तन्निव ॥ वाञ्छितावदिद धेहि त्वं कापयाङ्गिं प्रगमकया ॥ दयालक्ष्यसकं वा पिनित्वार्थमा
प्रदापय ॥ त्वदलाग्यवगमन्नेव मन्नास्मि कर्मलाग्यकृत् ४ ॥ यामर्यीयलक्ष्मीवलोकनदनु गंगमनायथ ४ ॥ नवातिल्लाधानाधाञ्लिनु एवं मकृतकर्मदः ४ ॥ यत्तनं किं प्रसिध्यद्भि
यत्त्वकर्म्मानुमानिकः ४ ॥ कस्याश्चित्तद्भयन्नेव किंतुस्वष्टानकर्म्मदः ४ ॥ कर्म्मनिजायतः ४ एवं तस्माद्वसुरवं लवम् ॥ स्वाह्वापय कर्म्मलाग्यं रक्ष्मिं संप्रेषयाशु च ॥ कृह
प्रगेमनस्त्वं मे कर्म्मलाग्यप्रदायकः ४ ॥ तस्यावाक्षीमितिधृत्वाथिवाञ्छितुष्टं कापवाङ्गिनः ॥ किंचित्क्षायमानाभीप्रहृत्यमदादितिः ॥ समूयंसमूयं खगाश्वत्त्वं भीवसिनाहित
वुधा ॥ पनताहृष्टपानमितिमोक्षगुरुयगंसनाहृ ॥ सह्धिं धर्म्ममधर्म्मं वा रूपयपृष्टोतथानय ॥ मयोगहूर्य्यगंभविन्तुलोकनिन्दामहत्त्वां ॥ लोकापवादनारीणामा
मयाजयदंतु संस्थ ॥ विश्वकृतसंवेकार्य्यच पूज्यसंगमलालसः ४ ॥ राघवनायद्दिवयंतयनकालविष्यति ॥ पतिव्रतायास्तत्रापि यथास्मन्नितिपायकौ ॥ तस्मान्मन्त्रं समा

पिला मिमा   षवदत्रम   षवाक्रम   सुतापवत्रहर्षमवा मूर्ध

त्त्विमालूः

रुद्रकल्प स्कन्य यकस्वाक्षमन्‌कृ का॥ सन्यपुलिधिमाश्रयपत्री॥ स्कन्वे स्वकाय का॥ कस्वाधीमिति थ त्वामं स्मिकामृत्यदर्शना॥ श्रीगिंमभीवरद्वाथ निर्मायाश्री विमश्पिवा॥ र्प्रगष्ठम
मयजकजमाविलस्यदयारुलो॥ संवादिताया मिम्नस्यासा रुका न४ वनायया॥ कोद्धिकं मससमालोधाकोश्रिधस्यस्य क्षगश॥ मम्यू गोकसमद्धतवाध्यनप्राश्ष्ठविस्वया४॥
हृत्वापुरस्क्रिशश्लिकजन्नू वाज्ञंसवाक्ष्मं॥ प्रागमरुकाय गंदवीसरवीलाकसमा सृगा४॥ लोकंप्रथाधिउमिथगत्सं वाचनिर्मलो॥ गश्रेयस्किंजकामापस सुस्न कृर्षकगरुकं॥
सूर्यापिरुपम्‌शोकाजतप्रस्यावर्मा॥ विराजगप्न्यजसमपवर्ग कुल्पदांपावकाश्मकृतंमिश्दादश्गो गीप्रभा चक्र४॥ रुद्रव्याधिस्वंसर्पमिथ्यारवापद्यपा ५८
स्वदनकश पहं॥ स्वयंधुसीतं मासाप्रांशुपापामसृययो॥ फरकाव श्रीमूरव४ पगंजूसमद्धलयं यकां॥ महान्वकानसंजार्गजटव्रहुलेवनाकदेश॥ सूर्या वसुमसाधाकम
न्निनन्नप्र४ समाहूलो४॥ रवयंमकान्वकुधसंरुलरंतुवाकूलो॥ क्वंगाधूकेमृक्तालिश्रकोमृदीश्रितिनिजाधिता॥ गेलायमानस्कन्दुगजल्पा स्त्रावागृंगाके४॥ वक्रा
यमानमायर्श्रयादा निर्म्मार्ज वाऊये४॥ रुद्राय मान्नसकप्रतिभीना मादर्नं यथा॥ प्वनायमानगंभाधंस्कव्वाकं पस्व निविा॥ वधुंगुकिवधालावासप्स्कु

हिमिगल   बांगरू लिखित   गरवन   दखिरग मि = १   सं = १
मकवादिजरुलकवनाकूल पानिजलककवानि   माटि   संध   वाहिगामदलम्मसावाधीवगहलखिमि   दुर्ग:२   जलूरी   गहक
कसीमा कक्षपं ग्राह गरुवर सोधिका कलाका स्कारुहर गमकूका सुध   रुद्रसंख्या   रुरा   पोत्र
उह:दवि   गवरा   कुलघ्या   गमरुक

पाणा १० [illegible] ॥ [illegible]

रूपगर्त्तं यथा ॥ ३ ॥ उग्रे गेहे पर्वि [illegible] व्याघ्रं शालूपी [illegible] मिंग [illegible] ॥ पवनाहृत [illegible] गंगलदारुलं ॥ फणिनि [illegible] विषयदाका [illegible] गदद्रुनामालि कानिव ॥ [illegible]
नाधमिं वाशी [illegible] ॥ [illegible] नेवापि [illegible] गेनिक [illegible] ॥ स्पर्द्धि [illegible] विवर्गेषु [illegible] प्रांशुप्रपाणसंरवे ॥ [illegible] याकाल [illegible] यन्त्रिव ॥ नाना [illegible]
[illegible] समाकी [illegible] विषय [illegible] पर्मक्र [illegible] ॥ [illegible] कथंप्रा [illegible] ॥ [illegible] मनसा [illegible] गसम [illegible] ॥ प्रस्फा पर्यप्रफल्ता ॥ दिम [illegible]
[illegible] ॥ स्वार्गामि [illegible] ॥ सखा [illegible] ॥ प्रस्फागच्छ [illegible] स्वपतमानपण [illegible] ॥ [illegible] धनगा
[illegible] कर्म [illegible] महाद [illegible] ॥ [illegible] मूर्द्धि [illegible] वार्या ॥ [illegible] ॥ गगना [illegible] ॥ [illegible]
[illegible] धन्यं [illegible] ॥ [illegible] सर्वनी [illegible] ॥ [illegible] धर्म [illegible] ॥ उर्वि [illegible] पापानि [illegible]
[illegible] ॥ सत्वंपा [illegible] कौली [illegible] ॥ प्रस्फागच्छ [illegible] धर्मनिगं वादि [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] २ [illegible] वार्त्तवार्त्त [illegible] ४.

[illegible]
पञ्चवर्ति
[illegible] ॥ २ ॥

सुश्रीजनाः २

मूत्राश्च स्वरूढ्वश्चकृतगवलसधा॥ निःकृतनपस्विअनकों सङ्ख्याश्चसकृगापस्मा॥ स्वात्मानभितिमानिध्नस्मनिश्चस्वासाथ लोचना॥ ऋनानामंनूद्बाची॥ धंमंसक्रमा॥ हिंपावि गुमश्च॥

गनेश्च गनेश्चसमागच्छ मूर्द्धं प्रमाप्य मंकुलै॥ पश्चांमंदृगना लोंवदू र्गना॥ लोसगश्च पथि॥ गद्दवक्षरवंसमल त्रिंकृश्चरवमूपङ्गकं॥ मगुपधर्मंकृमावमूाश्च गुर्विका॥ हि

गत्वनसाश॥ वकृ र्धायिस्वकृश्चरव मूणकारश्चर्यादि यात्मेका॥ स्वल्पेनाप्यन्यकृश्चरवनवंपकयरूद्दर्शां॥ प्रणाकाल्पगेगश्चप्रापदन्किवाकृस्मंकृतमी॥ पगधंन्याविराङ्यांवक्रन

धस्तनंरूयावहं॥ नमाकलमिपधाकं क्रियहृसंतामविकलाश॥ पनसस्यंसमाश्लिष्य हीः॥ कानाहिवादिनाश॥ गोपामूरवंसमालाकरद्याकूर्जनवमक्रल्पनू॥ पनिष्पनि ५९

कथंसिल्मोथाकृनाधिकनकृकलै॥ मकृपुकंवाविस्रौ॥ दृ॰ किंमिंगिलाध्यपेक्रगे॥ कीकृॊसिखनप्रतिमन गतेवि कुचा र्मेहिश्र॥ प्रिमून कोटिरितिंवागिरवाहिश्र

गुप्तकामीविनां॥ पिकृवन कुचा होग संकुलगच्छनांउपश॥ पञ्चिधांनूदिकां गच्छेपिकृापल्लव कामिधि॥ यमपागर्भयकावृल्ली वान्विकावयवेयकश॥ रवगविवाकमू

मर्द॰१ दिकेस्नूरिन्वनकाय गा॥ पाश॥ यकृ मूला ग्रस्का॥ पिना कूव कर्मतश॥ कविधिमश्मिका॥ कास्यपाक यक्राप्य वोमूरवां॥ कथांचित्यवंगा घाताश्किं चांसिचूर्णा

पाप॰१२ यानूर्ह॰२

२

सुदर्श[illegible] [illegible]गंगादर्शी[illegible]

भवी[illegible]:२

निवा॥ उन्मूलितामकथा वृक्षाज लोर्मि संकुलाननाआवमक्कः४ स्काव नायद्व३४ खाहि[illegible]जिनाऽनिशं॥ गीक[illegible]तामयं गमखाहन गंकिलमानसा४॥ कतुनियमि
कासाक्षीपमपत्राणि पंगला॥ वृद्धे यगङ्गे धोकाशिनसत्याद्यदिनेवाक्तिका॥ श्रल यावउकायासा सम्यग्विधिविनिर्मिता॥ प्रकाशगंगत्रम ह्रावमिपुत्रेपावनिं काऽउ४
॥ नूनं निधन गां यायाल्पप्रदधांसंहिष्णुका॥ पकमूर्णोनस्कोथं नसाद्यद्वजमयिवृद्धं॥ नादह ह्याल्लिकावह्निर्यस्याविगृह्य पंकजं॥ वृद्धे मे गङ्गालं नेतिसृष्टनायाम्नि
लकधं॥ एवं कृत्वायं नामेन्याळीनूः४ प्रम्लाहविकला॥ वह्नावपि जलं गीङ्क मिपूर्णांस्मि भंकिनागया॥ जलं विंदुभिपाप[illegible]कागिवोद्यालगा[illegible]पिवा॥ किं गङ्गा मत्वं मनं कह
स्मिका उवलं चपि॥ पृथ्वीकः४ स्कं वृक्मलंदक्रगंक्रिमवह्निन॥ जलन वान्मूलयक तस्माळीङ्कायंपया॥ वह्निन्वम तानीङ्क प्रावावान्यागिरावितनी॥ वउवालेर्यं
कालक्षभजा ह गपयश्वयं॥ किन्तु सम्यान्मनां मत्वं सुगीङ्कर्मपिकामलं॥ पापात्मनां मरु जयमपिमापायगङ्गेवां॥ तस्मात्नूनं लेवउज्ञापगद्यायि पिसागया॥ स्वसृक्ष
काल्लाधन निष्ठ भ्रमपिसंगया॥ स्वल्लं संसाक्षिमासरव्यांनिमीलिकाम्बुक्कधा४॥ वायुकाम्यितपस्त्रांगा४ समानस्कुने प्रेमसुख४॥ निष्ठमाधसत्पक्कावभीह्वा

प्रमदाशतिकं
३ फ

वेद्मिलं त्रेस्त्रिलौं ध्वज चलिनाकांपितात्ते॰

रुद्रकल्प

स्थानं प्रतितिस्मि ता ॥ वज्रिनांकृ भूमांगुडमं तथ स्थापयां गुरु ॥ सर्वादिकायामप्यसां कनापिनत्वकांक्ष ता ४ ॥ इद्रियामात्मकनापि लोकापवादतोदिता ४ गतस्त्वत्वसा पुष्पमव

यमस्त्वत्वयक्रियं ॥ निर्वाणना प्रतिष्ठास्तु भूपचंक्रमगयदा ॥ मस्तस्तु कोमापद्धकथा वंधुरादिगां ॥ वकुकाय पवित्रा नक ४ यावाधप र्वतादिवा ॥ पतताते त्वयमव

गिलकृमानपृथ्वादिनी ॥ प्रतिष्ठामकता ॥ हृकदिग्ध्वस्या ॥ विदिता ॥ कूलि ४ ॥ नमानुकाय ॥ जैतत्वं ग्रंयु ॥ अस्थिति मेलरूप्य इत्वंया ॥ जिव लंनमामि ॥ जैकालहा

नगम्यं त्रिविधरूप्य हर्वतेत्त्व गंपिकार्यां ॥ त्रैलोक्यस्थित्व प्रं सांश्रित्रिसमेयादिवसं दिव्याद स्वा ॥ विलोकस्मै दीप्ताप्रपुर्हि नालि द गनवरतरुं मद्वला स्ते श्रितिष्ठ

सा ॥ कर्मणां श्वता त्यागिष्यम हजिज लानि ॥ श्रीसानं मार्गे गधप ॥ ध्येः ॥ याध्या ॥ लिलीमिगाम्यातनु नितत्पृष्ट मेतु साद्गुकं तिर्य्यगत ॥ सम्पातीसृति ॥ याज्ञ ० वाणिजगतु सृपाल

हिंसयाति लाधा ॥ नातिष्ठाधास्मकं त्वेहिमगरुलदं नेव णायंच लारं ॥ हीमां दद्वागथ्यां मां यादिकपं स्मिगतानां पिं रूलि मिमा सां धांवा स्मिं देवद हस्ततमं

पत्कोशावधिविकारहलान ॥ सम्पूर्ण नसर्वलयतु मेमेग मू नांक्षि ॥ श्रीलोकनाथ ४ ॥ कालक्षयंमयिपथ्यमां रयुक या त्यागिष्कृ पंस ४ स्तिप्य ४ श्रया नास कदावि

पर्वतमार्गला २

आदिभौतिक दु शरीरः

आध्यात्मिक दु इन्द्रियः

आधिदैविक चित्तः ५

मम६३

शिला॥४ पर्वतमारद्युगगतवा पर ब्रह्मघ्नी॥

दिलकसंथवारुघनिकिपानांरुरगा॥४॥कर्दग्धिरनसाकाठागार्मसमर्पीस्युयपार्नतवा॥लद्धांकसृगागांघ्रियंकऊयुर्गवंदकुभाक्रप्रदं॥स्तुव्र स्नामस्यभीलामनोतिनि
ऊपाकश्च्यांनिमासादयनकीभीमद्रन्तऋयायौनि श्रीविहितनानिवीरश्वयांफांसमवकी॥सूरस्वादडिप्रस्थांनिकजननयनदग्रणाफेनसाक्कंन्निर्शिनिष्ठ्रकांपात्यपग
दनूयवेन्क्षमानापिरुधूं॥कुशितार्थमदुलेनत्रामिफगागधगारदकलंसंपनकीनागान्त्नामयकौशक्कृहवसनादीप्यमानास्नूपयूं॥फद्वतागे॥यिकारवा
प्रतिऊनिकद्रहत्तसूगीलादिपसौमन्दमन्दंयपागादधिदृषयियवंस्कुलकास्ठाकवाल॥कोद्दष्ट्वारांगाविद्धा॥४प्रतिनिलयामिवाऊम्स्नरुंगरगम॥४॥संप्रा
माविक्रलांगक्ष४पविविक्रिगुन्रुवगमस्नाक्षर्कृरूपाकलय्य॥नक्रांद्याधसनिलीला॥४सकिमयसूरिगा॥४पर्वदर्ग्धांगायान्यअर्कक्लिउपागम्रट्कगकानकति
रासंस्थिता॥४कीरुकन॥यक्षीरवकाकृप्राप्रविकागयंकीआकर्दपिकजापेगगक्तभ्रधामा॥सूरवन्नुनाकाशरनयिवंगतत्यामिरश्चेपसंक्ष्ववयिवाऊमाना॥गम
लक्षीयानूजद्वास्यकौमालोष्वकरक्षौंविमृदत्वविलां॥प्राढगधनूपामरुरलंवंगप्रवाहिनानूतमितिपुउद्दृ४॥मरुलथार॥क्षीप्रतिपगधमानायरगम

ऋशावनाबांनश्चान्तु॥ हंसन्लनंगऊर्मिवा गनीधर

देवदत्त

स्त्री ४

४ वां ह्वत यानद्द दुर्गा ... त्तवीत्सीउ सूर्खा गनान्काल काप सूर्य वाष्पानन भादिकात्सा ॥ स्त्रूराव काश्र्यप करू व मस्यास्य सूर्य प्र नायाप्र ए वा तिभवां ॥ कयं गावग महत्ता क्रिय्रा ह्व
स मूलन व म्भं दावव इनाग ॥ स्त्रूय पुनी ॥ आ इस्मिनूप स्वा वा क्रा ल रस्या ४ पिप क्राद्व रू गा ४ प्रद स्नाग ॥ मन्प सका या ॥ ॐ ति गूर्विंशीय मे धाय म नु ा रू गा नस्व रा वा ॥ द गंव
क भान्त प का म सि क्वि र्गा का ४ नूनास्त द्याति का न न स्त ४ ॥ कथं पून र्वि लून ग मयासी य स्या मूर्त्वे पूर्ण विद्वेपमत्त्वं ॥ ग णा गि स ४ प्र क्रिया वान्मव रोग मू दा सवा ध्ये ४ स
वि वेस्त ता शो ॥ गने ४ गने ४ वाध्याय वि लाव ना स्को म वि ज्ञा वा ४ पर्य्य य यस्ते दो त्प ४ ॥ कस्मि नु का ष्ठे धर्म स्तु व ल्ल ता ख्य ४ की र्गे भम हा धूनि ददा गंगे ाप्सं ॥ स्वं वप मान ४ र
सत्त न ज म स ४ ४ ... ता क्रो क मना ४ रू ला णी ॥ मानूष्य के नाति पनी स्य स म्प क्ष मी प मा ग य स्व ली स्व हू स्र्यो ॥ पा दे प्र दा त्वा व सु द गं नी या प प्र च्छ पूर्ली वा हि मा ४ ह लि
सतू ॥ तयापि स र्वं का थिं ता द य दक सर्ग ा ि ४ गि गि यं प्र कृ वं नू ॥ सर्वा र्थप त्नी ति स मा ज्ञ व सूा नि र्ह ति या ही न स मुद्र मध्ये ॥ ॐ ति शु वा धा म थवा न य न्द्र ४ क्षपा
य मान ४ प्र ध म न्भ रू सां ॥ स भ्रा द्व ता वं प्र गा स ग र ह्य पा द्वा क्ष णा धा न वि वार्ज्ञि गां च ॥ त स्या व प्र ४ पृ ध्य प न मं प्र हृ त्वा ता र ध्यु न ल यें कि न प्र द्य प ल ता सां ॥ ॐ ति ख्व या

देवदत्त २

रूपमान ४

६१

लोप्रमनाः कापीशः पापयामास सन्मानितीयां॥ कतः प्लवंगाधिपतिः प्लवंगमलीभं समासाद्य तथाप्यनूत्थ॥ सूनमार्गेण नितायदवींगणां कतानां पूर्वमाज्ञव
ना॥ प्राप्य स्वर्गं पथि मां धवाया संस्थापयामास च वायुसूनुना॥ सदा टनीयां जननीमिव स्वां लीलास पापादि विधर्मवान्सः॥ वरूप्रथाभनं प्रसाद्यं स्वां विस्मा
पयन्तो मूर्खांश्च तां कान्॥ पन्थाय योऽस्वं निलयं स्वर्गी स्वयं संप्रथ्या हरिमिति शिशंगस्य॥ ॥ निर्वृत्तीमां सुमा सा च कनिजं सन्यानुपाय कतः॥ सुदिनाव न्दया
मास संस्थिता विस्मिताग याः॥ गस्त्वस्वासाय तेभ्यो निजं वृत्तं भूपाय सानूः॥ गत्वा विस्मया कानाः सन्प्रभव प्रगंशिय॥ वीक्षेनां मनसा इद्धर्मिकर्टप्र
स्थापयत्॥ प्लवंगमपना गम कंच्छिन्न पादिपदध्वयं॥ कृत्वाऽद्यौ गणयिष्यामि गोपायाः प्रगितूपमः॥ यनादं जयेन मान्यपराय फलकः कार्थ॥ व्याज
नेवाद्य दीप्तीकनहा मलाग्य मृक्तः॥ वानयन्तु प्रसादाच्छि प्राफस्यमवद शर्नि॥ सत्यवधन्यः पूज्यात्मा महनीयः प्रसादयन्॥ यतस्त्वमविनाससम्यकू स्कंन्धा
सापिकथियहा॥ ततू गाख्वाभूपालंव्यापक्षमस्याधिपी हरि॥ नावत्त्वं निधनं प्राप्ता गतः कोऽत्राविग्रहा॥ गत्वा स्वस्त्य पकानूनं प्रप्यागच्छन्नृपालया॥ प्रसा

रुद्रकल्प०

दयदिहूयस्त्वांवानवावाहरीश्रूति ॥ यक्रांतर्जित्र माकल्पीप्रनगंस्तुमि वार्थिनी ॥ वामापिशुरगाकान्कानसहं स्फुटि लांगियं ॥ किंतुस्तुकांतयाकामस्त्र
स्नगयासखीजन ॥ निवाचिता शूवमूतप्रस्राययो प्रवंगनेष ॥ रूपिकास्मालरूमानषयणिस्तूर्जेलधवपि ॥ स्वाङ्गिलाषाणिवि घ्रस्त्वाइन्मलवङ्पाय
यो ॥ लाजाऊगेइ पृच्छमानापोनकन्याहिन्नलमा ॥ गायमानायवाषस्वंवनत्तयूहमपाविशनृ ॥ मात्स्यकायाइथलोकम्याषनत्वापदम्बूजंपसा ॥ काथि
त्वागस्वस्फ्रान्तं समानस्तोयगाथिनि ॥ नइन्दन्तंसमाकल्पीगोगमीप्राप्यविस्मयनृ ॥ दालायमानविलाम्वप्रगस्त्रोपृतलालसा ॥ ॥ इति १२
श्रीरुद्रकल्पावदाने स्त्रीकापरगुफसंलाप हेरगोपारस्तुपाकनं नामअष्टमेकथासक्रमः समाप्तष ॥ १ ॥ अथअव्रवीरूपगुफंगूयकामिति
रूपती ॥ पार्षदूधंसमात्साक्षजिनकल्पीर्इलांपलिष ॥ ककडसम्रात्मनां रुगस्वाप्याकेनात्सूर्षवङ्गं ॥ तत्कर्मशुवधकांक्षीपविदर्गनत्वालसा ॥ अ
थायिनापवीरङ्गतीयापात्मावङ्गस्तथा ॥ किंचिहामानयत्या दिशिविन्कावयथाकृलष ॥ अहपापगयस्याअस्मिनायफहणाष हणागासष ॥ अनाहिता

देवस्तः१

म१०५

३.२८ पै ३

वसिष्ठश्च दृढं यत्नो वाग्विनिन्दितः॥ साधूनामहमिपालन मृषवचनं प्रमादितं॥ सर्वं मर्त्यं मे प्रवाक्यं च देवनरजनमन्यथा॥ कोऽधमूढा ननं रूपं दर्शयिष्याम्यहं

कथं॥ लोकापवादी पापाढ्य जीवी ख्यामि पुनः कथं॥ दुःखाधिनासमाज्ञा नः कृतगतोऽस्मि गमङ्गलं गतः॥ स्वल्पा तावत्कया वाल्य निद्रया नन्दमानसः॥ पतिष्ठ

तिनिमालम्बा मम हृत्स्व साधुवं॥ त्वयस्त्वत्कं मामभय वाजलक्ष्मी कथाग्रयतु॥ मनाक्षमि गंगन दुर्भ दोषघ विवर्यगतः॥ लक्ष्मणमा नापि देवन पापात्मा हि

नलङ्घितः॥ छाविंशति न मैथाङ्गितं प्रमूष्या हम हीमतिः॥ वृक्षपि तापिम हनावं वसा सह जनसः॥ छाविंशतिदिने प्राप्तं वाक्य धैर्य मृत्वा त्रयः॥

स्याप्पिनाफन वाल्मीनस्य संदर्शनं कृतः॥ यदर्थं कापिनध्वज वर्द्धिर्मृत्युमयागं॥ हृषो हृष्टनयनद्रु कृणत्वया मृत्युकसा॥ हल्लयामां वि हं ०त्वा

हृदयेन सावधृतमसा॥ प्राणिष्टापन्नसत्वानां निःष्टपन दुरात्मना॥ कगणे सम्प्रवाक्यं तद्वीयालजननायक॥ प्रमाणीकृत्य यज्ञार्थं कायितः कृतदर्भ

ना॥ ममतां गवत याननस्या निजमस्थानुलावतः॥ वज्रारव ध्वेव यागमन्त्रीवक्ताका गतिर्हि वनु॥ दृष्टानुलापमकातक थंन पूर्ण्यमत्त्वया॥ लाल

पुत्रवार्ता ३

रुद्रकल्प० (त्वेन कामूकानग।(त्वर्न्नहिमद्व गता॥ ७ दानीमत्तूगिष्ठ त्वां यथमपवाधत स्कथ॥ दत्यधसत्पानुसावस्त पनगाजलपावका॥ गत्सुगा वंत्वयाद पं त्वस
सावं वद्गधगा॥ पवी श्रम सल्पवादीवा पापीवास स्कर्तीनथ॥ ७ कृप्न कथकापयवत्ताद्धीमाकर्स्त्रीतमान सथ॥ गलद श्र मूरव श्रुक्र विज्ञापनांसम्भू
नथ॥ किंनप्रतीशा वाक्रद्र प्रस्य ॐ ग्र गवानसि॥ ७ यं हिमाहगीनायत्सकथं सायन्त्रभ्रामि थी॥ नापाद्र मन्त्रोविद्वत्स्व त्स्रुप र्स्त्रीक्वत्व स्कथं॥ वाक्रिस
श्रगत्नसम्बरे वाग संयक्षी यत॥ यावत्तिक मागयागे ह नाशोपस्रागमिष्यति॥ गं स्य वव वसार्व स्नगं संयाम कांक्षिध्या॥ गक्रोपचाध गावद्दुपागयस्वजलादि
प्र॥ किन्तु नासून्नं लावाम पेजश्च या गाय ग नाहि॥ सम्यक्शी ज्ञनाञ्ज स्वनवाक्यंन मानया॥ यथ्र जाप्य पवा (क्षमञ्ज मस्व क्षान्ति पावगा॥ वद स्मिन्न हीया
त्स्थ प्नवारुक्षिमानन्नथ॥ पतस्व सर्वथा तत्र निजधर्म प्रकाशनं॥ सारूप्यगस्विनी (गापा नववाक्यप्रमा गनथ॥ न थेवदयास्वमपि मन्यनथ प्रीतिवाव
ना॥ दस्थकूत त्लाद वतवसगूंप्रकागनथ॥ प्रकाग्धमत्व पत्रेवसाधुता निजधर्मगां॥ गीतांशिर्षिं विज्ञभीत्वं गस्याकर्मसु निर्ष्ठयत॥ तदास्मव (१३

कर्णोत्तीर्णर

मर

सुखश्रभि सागरं अणाइधु माकिमूा॥ वयप्राप्तवीजयांस्वरूद्दरवसुखधैर्यता॥ नदवलरुधाद्दयंवीवविक्रमिधाम सतां॥ विक्रमीजन पीजास्‌ स्वकासूकाग

नंकंथं॥ जनीसूक्ष्म लयोधिश्मान्वेवरूडधमउला॥ नवाधविक्रंपरथ्यं विश्वीर्षाहपतंपदां॥ प्रदासाम्पलिधकंव सागपक्रवचामच॥ ऊ स्वान्दर्भधिलूपुसु(

गिन्न मूर्छिमान सष्ठ॥ हदिमर्वांधिमसूकाल्परीगमरुस्कोस्कता ऊ लिधसंवादिकनिगंरूप पादावननमस्कृकथ॥ न्यवदयगूरुमस्वमिदत्वाधंनय

देवदन दोषरि ४ नाम्रूहिंछ॥ कम्मिन्विहपकामस्य नसक्किरूवेवगमछ॥ याग्धनामगरूपन गरुविनिधिविविकयन॥ मसलुकायककामाज्ञा स्वप मवाप्यवादयग निर्मियमनार

॥ मयाकिंच स्कृभवमिधुवंधर्म्माहिंन स्कृकछ॥ मस्यायथ रवद्भज्ञावर्शिगाप्याजनं धृक्रियछ॥ नएवरवविंमत्र गीलघमर्वगछसग॥ गस्मान्त्रि सावस

मनाछपननात्तमरीप्त्रिग॥ प्राशिमानंयथामत्वा निगमसंप्रकागयन॥ मांसमत्वानुवादिनां॥ ७ पितृवनगंदत्वा ग लदग्नसुखछधसना॥ मू(

र्छायमानान्यपगलदश्रिनगछमना॥ कृपायमानसंवीस्थकापिनारूविवकसं॥ जवमर्वोदनीपालमवदयदिनिश्चितछ॥ स्रूथाकेर्धिमरवीप्रोक्ता

द्रव्यकल्प

क्षमयैव२

हलं कनूधावती॥ सत्त्वं प्रयथो गत्र न दृष्ट्वा लक्ष्मानसा॥ अगुवं प्रयत्न स्वरूपालं तं अस्त्कायर्य थाहं नं॥ मं प्रार्थयत्पूर्वस्कामोने मर्गकनू धागया॥ क्षमय
४ सर्वथा न स्थापना। क्षांति निर्गमस्त४॥ क्षमा हि सर्वधर्माणां मूलमिति निगद्यते॥ जय४ क्षमावान्सर्वत्र पूज्यते वा भवेदपि॥ क्षमया न धने मूर्ति स्तु स्वा॥ कुव
मर्दिनी॥ न येव मम मन क्षा हृत्स न स्याज्जलपावकः॥ क्षमिहि संपज्जननी४ सम्यसर्वस्य च जयकः॥ यथा क्षापान्न लेवि लज्जान्तिः४ गान्ति मूपानयातु॥ पमितायां
मयि जलाद्यन्तिः४ गान्तिं मूपायथो॥ तस्मात्क्षमा स्वनामिस्य क्षापारःप्तिप्रभामीकृत॥ यावक्षालिमि विरुमो मानमीपिप्रसाहि इ॥ यदा क्षमा गीतमान४स
र्वामाहुःसमष्ठप्रियथ॥ तस्माद्भव समंयापं नाक्षिजाक्षि समं शुरुं॥ तन्मात्रकापनिर्धपंचा गाहिकनूधाकय४॥ धर्मानुगावाडाजास्याक्षमीहिकनूधात्म
ज४॥ यास्त्यैव समायास्तां सनस्थवीनि सम्यस४॥ विस्मितात्स्वनयन४प्रसाहमनुगं स्व४॥ किंताघसियः गान्द विहितमाहितं परीक्ष्यका॥ य४स्व
स्याहितक्षध्वनी शापिमिजायगत्वया॥ गाक्कीयनि (वेश्वायं कालकूटाजनाक्षकं॥ दागंगकोपालिक४ गाध४ गामिगव्यक्ष्मगण४ चिन्त४॥ किंतु (

७४

का
२ कामागि·सूद्दल·काम
वा
स्या·पंथ्यान्य·कानष्य·सांति
चि
मालिया·कायाद·मिथ्या

इति दांगंव दध्येव गच्छ ता तिंधनापहः॥ अपवादापहलीवि फअग स्त्राणताथिन॥ २
॥ विषद ॥ १ गच्छ पातिर्नाम गच्छ श्वपत्तेन नित्य पत्याधिप्राधिघातुकः॥ १

त्रीगीसमुदितं रूपजपाल्यगमहीं॥ प्रमाद्दयन्त्र हर्षितं सपापं द्रष्टुं पुनः॥ कथं निर्द्दयवान्त स्त्रस्त्रीवधपातकाद्यतः॥ निरापवाक्षयनत्कं
वश्मयंत्वं विप्रर्षिजः॥ आगताश्चिनमाहत्य रूपंगिर्निर्वपायलोक॥ हिंस्रंवापि पापिष्ठाजं ध्विजंवाथ दपावगां॥ क्रमात्त्वं नाप्यंसो वद्गिनिर्प्रगअस्यनगद्वधूं॥
वाजाहिप्रिरुध्याधाव॥ समवर्ष्टविकर्म्मदि॥ तस्मान्त्वांन्यायविजितां प्रमाध्यवलमालया॥ गअसयिष्यामिद रघुन उः॥ प्रहृमपवाधिनं॥ अथाब्रवीत्साका
ल्याद्दीवीधजुलितसत्त्वया॥ निर्विनिजीवमहज्ञां कम्रधाह द्दिसंक्लिकां॥ मत्कर्म्मतवगअक्रव्यः॥ गअसिनावक्रवर्तिना॥ किंभणः॥ गअसिमेरर्तपगअसित्वापिपृत
स्तथा॥ निरापवाक्षयनाहं प्राञ्ष्यनस्वंकर्मधि॥ इवंकिंगअसिंताः॥ सर्वगअसिगर्वकंकर्मदि॥ प्रमत्तमनसामान्यमं प्रसीद्यक दर्वाहि॥ यंनाव क्षमदगीमो विनक्त
सद्वाविदा॥ प्रसन्नातिर्माद्दगीस्ति प्रष्य कस्य गजोनाहि॥ तस्मान्त्रसाध्या व धर्म्मायं गअसनीयश्चाकिल्विषः॥ ध्वापिमाद्दगोर्नवक्रमेवरावयस्तदा॥ किन्तुवृष
मियोद्धधायनात्र तहिंयातंना॥ धूरुंकाणालेनेगअस्य क्रमागीलेमेवाधिदा॥ माकार्थाप्रवयत्निर्गसं अगार हतवामवाः॥ अथामोदापवहितः॥ अयगांत्वप

सर्वथैकालहरुंचसंधाणं क्षीवनोवं॥
अथीवि: क्रपन: संवजापनमहमाशुप्मा॥ १

दवदल १

उधवमनेत १

हडकल्प

सलम॥सवाधाहंकुर्व्यंयस्मात्पूर्वांशापिनकेल्पिषा॥किन्त्वंयंमार्गरहगाम कृतंगम्भकम्लंमहमु॥नत्रकुलागिनीवाहंययापंतुक्षणयम४॥निर्दोषकानन्मार्गस्य
कष्ठकिनापिवासन४॥नत्रुधाधागनस्थेवगम्यागम्यांविवर्हिन४॥स्रष्टुमूटनवालोकाकस्येवदाषयकष्ठ॥स्वयमेवगतंवास्मिनवाकामिकाथवा॥कनापिप्र
घिनष्किंयाकद(धगच्छ)नादिति॥ऊन्मान्वेन कोथंय(धा)विलावनायदेगिता॥स्मस्मागोपगमिन्या ममेवराघमाननम्॥मध्ये वाक्ययदाषहू आज्ञाहि दृष्ट्वि
पावन४॥पुत्रवाक्यंशृणुरथमामिनिशाकवानेशा॥सत्तलपर्य्यंकेसुर्विशीकृ४त्वमाप्स्यसि॥वीतिहात्राधिपकनं कमयाप्रालुविध्येम॥त्रिकाल १८१
५४६८२ कृस्य त्वं त्वरंलघवनाकिंमृषारथन॥नप्रणीतास्यहं पूर्वत्वबाधिमूर्पहिमानत४॥तस्मात्तेहम्पनागन्द्रविमुक्तेरययकागतं॥ममकान्त्याधर्मितं
केयनकर्मस्त्यंकृतं॥हृषितस्तनिवाक्यंमतत्वाहतंस्मितमानन४॥स्रष्टाकमायनीसाध्वी मन्दराग्रक्षनथानन४॥पञ्चवर्षसुर्विकीवतिशुत्वा
विस्मयमानस४॥पूर्वकिमितिमित्ताह कालहोहिपगितृना॥मनसालावधियित्वतिनिजगादवधूक्त्वां॥तहाकृताकिप्रायन वागमित्रिंशं

मयत्रिवा॥ कुहागीमल्लनामभि मभात्क४ कायपावकं॥ धनाय कृतानंदस्य निर्वाणाघंसूरगमषकं॥ कुहाक्रमावनीवासि सकुर्मपदगमितो
॥ यथासन्त्य ६४ मूकृक्षिपवनक्राय म४ मूत४॥ मूकृस्मिसर्वथादुष्टं मयिपापाधमंगतं॥ गुरुवृषमान्नीयाश्रवव मामकृपया विना॥ विस्मापयामि
किं विस्मृगच्छस्वात्क४ पूर्वं निरूं॥ प्रस्थागच्छत्वं भीकृ श्रीमिति कृत्वाख भीरस्मं॥ माविषीदसर्वं गिस्ट गोपद्मयावं स्वनिर्हिया॥ इत्वासनुजं रीनू त्वम
कामानं ग४ मर्हा॥ हृत्यारपवाध्यामियदिन्नूनं वियोगमा प्राप्सि॥ ॐ कंवा तथा गोपद्मयाग्रवनीयं वव त्वया॥ स्मृयंगवाणाथ पक्ष कृ४ प्रहृष्टा हितवगता
॥ कृत्यकृमाधुरुत्काय मत्वां प्रिके मल्लकया४॥ पुनर्वा पश्याध्यामि प्राकृतामित्व विनतयथो॥ मार्वायित्वावरो मुकुंवन्दित्वा मत्पदं स्वकं॥ सकृष्णानु
विस्मापयत्सर्वान्स्वस्यागमस्वमालयं॥ इत्युक्तं गुरुवायित्वा गविस्मयनीयकंस्वयं॥ सखीं विस्मापयामास गोपमीसहितां निजां॥ स्वपीतायां सम मू
खीमवाच्यांन्यथास्तथ॥ माहात्म्यं व श्रीगतकं नसत्यमस्त्रीतिवंमनं॥ गतस्व कृत्वा मायावश्रीपौवा४ सर्वसम्कुल का४॥ मकृतांसं प्रगृह्य भित्वा स्वयं दत्तं

धर्मदत्तः २

चनिश्चयम्॥ इहैव या कर्मनामसत्वास्यत्वाचलत्वंपश्चा॥ कमागीत समाहूताश्च सकर्ममरणसाधयत्॥ एकत्रयत्नश्च प्रतिज्ञानिर्दिश्चा कामं कूर्मं कृतश्च॥ प्र
तिदिनमल्लकृत्या शुद्धान्नं च धनसंचयं॥ कर्माणस्य पश्चान्यो योग्यानि कृत्यश्च स्वरूपावनेश्च॥ चयमानिन्द्यमानासीसो धूनि निजयन्धूलिश्च॥ खू
ध्यमानां नि गौरवी स्वसंहार्याहि गंधदेश॥ नात्र कर्मसंयतो स्वरूपायाङ्कृतायस्तु॥ श्रीमत्पुण्यो लवयामृशि [illegible] प्राणपत्नायामृहंतथा॥ सलमाना पस
लायं एतुं लपान्नकापिदी॥ शुद्धान्नतापि कृपालोवयाकृष्णुमिसमाधिगश्च॥ माहात्म्यं वर्गीय नकस्तानी प्नापायपालयन्महीं॥ किं वेकाधोकमी माता पु २६
त्रस्य कालाहिलकां॥ सर्वानि विधिमाधापिगलधोष्यानना यकृत्॥ विस्मर्तुं नारिं गच्छामि धैर्यं वप्रापियत्नमश्च॥ यत्र कामाया नूतमायासापिमा
यासृगलयथा॥ पापयित्वाथ स्वर्कन्यं संस्थाप्यशीतमध्युला॥ यत्नं प्रसाधयित्वा यवाल [illegible] हाहि [illegible] मश्च॥ प्रतिदिनं चेकवार्यं यादित्वादिनमा
नयत्॥ [illegible] मौक्षयमानीवोल्लयमिश्च प्रसवाभयत्॥ किं वादि विप्रिय [illegible] गनर्किं ग्रयगजयं॥ मातृ [illegible] पस विप्रं [illegible] मांगलं॥

प्रत्यासन्नस्वपक्षसिद्धौ दयायान्मामृषयसुलभ॥ तन्मत्वा छन्दकप्रोक्तं माकृष्टा धैर्यमांकृत॥ एवमंगृह्य मूको ष्टनजना भाष्यविष्याणि॥ सुग्रामागमस्य
पूर्णस्य कथंदर्शनदाम्यखं॥ व क्षमस्वं समृत्कीर्त्य विष्णाया हि गच्छ नमस्व॥ संलापर्दं नयाहत्वा नावलंयिस्मयं कृत॥ अस्मानेविसमक्षदुनीयामिया
धिमानमस्व॥ त्वंस्विनीवनयाप्रार्थनूनंभवो गामिष्यामि॥ दृष्ट्वामिवादिन्नं रूपं नयनाम्यप्रवार्षिणी॥ गतेगेजिदयाया वाप्रार्थयल्लुकमा कृतिःस्व॥ विस्म
त्रिहुत्वं नगे क्षामि धैर्यमापिन्नाधिप॥ आजन्मसफदिवसं स्वन्य न पालितयक्ष॥ कथं न वादयिष्यामि सर्वस्वजनकं त्वमा॥ उदावाव्रूपवान्साधुष्ट मातृजनं सुवरस्तलक्ष
॥ न्वरूपां मघ्यिस दया त्वमसि यदि विक्रमी॥ द्रुतं दर्गयगं भूत्वं नयनानन्दनिर्हूयं॥ वाष्पधारामुखं धाम्नक्ष रोमकमघाति पृथिवीक्ष॥ यावत्कृन्मृखपूर्वकृतं नयनेषु
मिविवाजिमांनस्त्रनाश गमियत्कृथ कां कथमस्य रुक्मिया॥ नयनत्राभूतां नागं भाक्तां वा कि कुं कथं॥ यत्र भाद्व कृतादीनि यस्मिन्स्वसाक्षि वित्तहा॥ स्वकुमिक्षमिम
सुधांक्ष पृथ्वीश्वनत्काममक्ष॥ निषध्यमिकाहस्तनं प्रसन्नं नप्रयाप्यसौ॥ सुनूं संदर्गेनाकाञ्ची गामिकां वधमार्थिनी॥ प्रियतमाहं महिषी यदि गवसुभाधिप॥ तन्मु

धर्मः

हुडकस्य

रवाम्हकदाननकार्यं प्रगमयप्रभो ॥ नाचम्मां मानिपथिल्विं वाध्यकार्यं समाचर ॥ यावन्नायाति शत्रुयः स्वैव हलिर्म्ममारुवक ॥ श्रुत्वेकं निगादि गांठी श्रुयथो मोनत्वमाद
धकू ॥ नारी हि विधू वाथमि निसर्गपरिदविका ॥ तदानखन्दपखकृगां प्रणिभोनधर्म्मवगू ॥ सापि प्रणिदिनं कृष्णप्राकसान्वतस्र्वलो ॥ वज्रवल्ली प्रणिदिनं प्रजापा
लननत्परः ॥ कासकाललतूवार्शी कृत्वानिनायकाद्दिनं ॥ कृगोत्तं मायकापोतः सांप्यांगाक्लत्वपि प्रगतः ॥ श्रुणिदत्वोत्यामंर्थ्यं घवर्षमनयन्नृपः ॥ सापि कृत्वा
ख्रातं निश्चं हर्षुत्नीमप्रणितरता ॥ प्रातिन्यद्दिवसंयान्कर्गला सवश्वत्तीयथा ॥ पोवाक्रुथेव सन्ताम्बालयक्रःधर्म्मपूपाचयन्नृ ॥ वर्षाणि लंघयामासः सान्तका स्वपि
धेविक्रियः ॥ ॥ इतिश्री हुडकस्यावदानसूत्रे भावकसंवादस्य ज्ञुर्विलीक्षयायगः प्रकाशनं नामाष्टमोध्याय ॥ ॥ अथ षष्ठस्यामीक स
माप्यरक्षार्यखगं ॥ समास्नत्तसर्वहूः स्वाकादरूपायमं ॥ वत्सप्रतिनिषादिन्या नया पूप्रमस्यकः ॥ सिंहिकय निशा लीभाइर्वोर्सिकालमाघवकू ॥ स्कूला
न्नैलमाना ॥ भाजत्वपादि पदास्वनः ॥ स्कूलधीमा स्कूलदंके जि कोषष्टगर्कधंनः ॥ यस्मिन्अ भयसकलं नाकू एककूमि वारावकृ ॥ तथापि दमहासम ११

हृलनयनं २

हृलत्कर्तृ २ — नदना रगमादमान्तधाक्र — हृलमृक्ताने — हृमम्नु नाहुस्वलीनः सिंहिकयापि षडरः २

शिवानस्त्व — रस्तुयनमनातिका — भाद्रयोगत्पुवदमचूदरपलवासवी

स्तूरहं भामलाम — शिवाभिः भधनस्यपि

स्तुलयः कवमावः स्यूर बालस्य : तयंकनमास्य कालत्वं
यत्मधवार चन्द्रिकाकामुदीकान्त्वार पीवर प्रयः
वादूर सुवर्ण कुन्त कुन्त

हृतस्वर्णं रवच्छिन्नीस्तवकम् ॥ ज्ञानमात्र स्तनंधयत्वा मातु स्तन्यं पपौ स्वयं ॥ षड्गर्भमासीन४ पिपासापीडितमस्तु यां ॥ कनकमलगर्भकाय गोपापीनपयोधय
॥ बालस्य हस्तांगुलयो नीललसत्वाधूस्यावली ॥ यस्य रोम स्थरुवंद स्वागक्षमं वर्तुलसावत्तं ॥ सस्वीप्राविहीनमां मांसलौ नूमिवकोमलौ ॥ स्तयं रगवपच्छिन्नं पयद्रक्त
मर्म लोभिन४ ॥ इत्यमानाधिरुतं लोकां स्तादगौडारिहृयन४ ॥ स्वरावादपिनितरोक्ता धैर्यवस्यपिसासनौ ॥ ॥ विकामापस्तनं वीक्ष्य सतयो मोहकाविही ॥ स्तहास १५३
स्तुतकीलोक देवश्चिक्रकयास्यथ ॥ यनलाकान्विस्मयग स्वराव कोटिल्ननद्भू ॥ हाहाधिक्षिक्तं स्तनं पूर्वं निलक्रयाडगलकया ॥ यस्या४ स्तनूर्विद्रपायं वाध्यसौन्दर्य १५४
गेमरितेग ॥ बालकंदर्गयिष्यामि कथंचस्त्रानमंत्र यं ॥ लोकानस्त्र यं एव्यं मूलं नूमिव सिंहिक ॥ सर्वार्थसिद्धं दिव्यांगं पश्यन्त४ कपिलस्य सुका४ ॥ विस्तवि
ष्यमिमांसस्य स्तवं स्वाविस्तपिकां ॥ हाधन्या कागगामाया यया स्तनस्तरल्वलं ॥ तविष्यद्वू४रवरीनाया सफमंत्रिदिर्वं गगा ॥ किंत्र एवाम्य हं गद्धत्नमन्दलाग्य
सस्तस्तिका ॥ इ४रवस्तूर्य गेमइलगश्व इस्लागिकर्मनिर्मिता ॥ निर्लज्ज इ४रवमालाकुमिव जीवामि निश्चितं ॥ पावकनाप्यनिर्दग्धायमनदंदस्यमजगन् ॥

सुस्मितिविनर्कः ४

हा हा पुत्र कर्णं किं किं स्मयाषि सर्वजन्मसु॥ यन मया सर्वं गर्भस्थो विनु यान्ति कर्ता तथा॥ पितामह स्नूवदनं दग्धमिति कथमीदृशं॥ हा हा हा स्वर्वगं यास्य वाजसमिति
संग्रिणः॥ स्नु हा स्नूर्ध्यर्थि गाजात्र मेनाय यालिहुषि वक्षः॥ देव स्यनिर्द्दयात्तु याय्यवलायाम मायाति॥ मायादव्यावार्द्धिगस्य हर्षस्यजयकाति ही॥ स्नूथेव मरुमि
क्षामि जीवयं किं त्र पातृणा॥ पक्ष्माय क्षेसो बालश्च मया किं पालयन कथा॥ क्षमया पवि प्रस्थागः सर्वविषयवसंभ्रम॥ महा कीर्तिगृधकामन कि मूप्र स्वागामि ध्यान॥
हा हा हं कृत धायामि कर्म्म या गमस्थितिबन्धिता॥ इदिस्वे स्रुव मनसा गलद्वाष्पा विलापना॥ मम कृ सौन्दर्यमयी सा पुत्र पमहादलो॥ मन्द वाद न्म हु कृष्ण स्वं विहाया स्थपि १८
कर्मणा॥ वक्ति दाह दि सकृत्याः पीडाया गरितामया॥ कंदर्पदनं दाहदि प्रसभ मरु मर्मरुः॥ गाधि स्थस्य सुव र्तु स्य यथायु अतिफोलनं॥ सर्वाकः पृथिवी कास्य पि
साश्च चर्थ यताश्च वि कल्याः॥ गमनापं समन्धी क्ष मनालाः प्रायः॥ पौगकार्णि काथि मात्र त्वं च प्राति नन्दिता॥ गोमती सहसा प्राग कृत्र दर्शन सातत्र का॥ पौ
तीयं मृत्य मालाक्ष स्वलाया द्वरी रूका॥ विलाय गोमती देवी उजंगीवखगेश्वरा॥ क्रियासाम्रमस्खी गोपां पश्यकी कम्पि कांगिका॥ व्याजकार्य गिवा वं सा

सूदितमनस्त्रपाधना॥ यत्तोभवनात्स्वयंमयं रूपस्य हर्षवर्द्धिनी॥ यो प्राणिकां त्रिलोकनिम्नं वंगा विछ्छदं गां कितवः॥ यथमसमाग्रजामाप्या प्राप्तनाद्विव्यसुन्दत्वं॥ कुत्थयंसूरगमसाध्वी
ते लोकदुर्लभं लग्नं॥ कूपूतलकपयाप्राक माक र्ध्वजीसमन्विता॥ स्वधामरवी गलद्बाष्पा निश्वसन्की न्यवदयत्॥ मागर्वि विचित्र मालाक गणिर्दैवसरहयसी॥ गा
गाधवारघ्र्लेस्य विप्रसार्वंपयामृवं॥ कर्म्मवगादहंगमक कूलविप्लवकाधिवी॥ रागधस्यसरवदृक्षस्य रूपस्य गेमक काचिवी॥ कूपे यास्यामि यावोह मंत्रिना
प्यं प्रवाहिता॥ मकूईस्सहेगागिन्या४कर्म्मा४ गमहिकर्षिता॥ कथं पगभामिणागं गं जतंयाम४पूयं मथ॥ किं कथिष्याम्यहं मांत दैवाहि प्रवल्लीरवा॥ पूर्वं मयाऽ
हितं कर्म्म ह्ना न मूढधियामऽम४॥ ममायां हितमहाराजु मध्यष्यांवहेदुःसहं॥ सहितव्यंमयासर्वं दुःखं गतनावदलकं॥ क्वतापनाधयापूर्वं सागसनवयाकृति॥
पालनीयाप्ययं तस्मात्तनकर्मक्रयंकथ४॥ माविमाननयनीयस्तु सुधियायत्वयामया॥ गदिताभिनितामोह गोजमीप्रजवल्लता॥ नवमवयेथाद्दिष्टंत्व
याविहृधियायधू॥ उकतिसरसामादवी विनिर्ययौ सुविज्ञया॥ गाववागमन मधिप्रियं विचूक्रा गाधिवदना॥ हाहाधिस्मन्दलागर्भंमां दुःखपयमस्याहताः॥ त्वं

वक्ष्य पूतवहितां वैदूर्य पीठ संयुतां॥ समाग्रजाग नादृत्र सलग्न हाता की गत्ता॥ अनानन्दकपं पूर्णं प्रासाद दिव्य सुन्दरं॥ कासौ हर्ष स्फुरनन काधूता गोमकानिर्णय ४॥
सुधाधिकाय त्लाकपि सौंदर्य नाद्रूपक्षणा॥ कथं हर्म्य मिसरयं गदानननं विहीनिका॥ अथवा किं न पश्यामि विदू पानि सुनात्सज ४॥ हा हा तास्य वरर्ग्धं यास्ये त्लाक
पीठ पूर्न स्तना॥ प्रकाशित पूत्र मूर्त्वा श्रीस्त्यर्थी नत्लाकया॥ तां कथं विस्मयि ष्येति नृपाया ६ पोषि कोजना ४॥ प्रेत्लाम्बका कामं सर्वार्थं महादेवनूपपं गधका ४॥ भूत्वा २
रागं कृत्लस्यापि पूप कास्याम्मूर्खवन्तुना॥ साम्राज्य कायलहत स्य त्न कूपकय थ धूना॥ नदुर्गं त्लालमाकिन्नु लाव नमु स्वमापूणामि॥ पूर्वं सुखावसं पीत्वा विषपानं मरु ४ १९
कर्थ॥ त्लावाय वादहीनानि प्रपा अत्लधिमज्जिता॥ स्वपूतनाम ग्रहनं विलत्लाप मरु मर्म कृत ४॥ सर्वं दुःखं त्वं एव पुत्स्य मिपितिनि व दय न्निव॥ प्रकाशितं च मारात्स्यं
जिननविस्मर्णं येजजानु॥ समिपात्लाथ सस्ता सर्वीत्न कूलतपनदूरु ४॥ काष्ठांगमयमूपागछ त्साचिव छन्दकान्वितां ४॥ नमागतं समीक्षकी त्लक्ष्नान्विताय गोमधचा॥
नसान त्लमिवावस्तु मरु स्वा भ्रामर्खी सती॥ सेत्लयर्षं किं नायाजा वीक्षमं विकृतानन॥ विनिन्द्य चरवमात्मान मिति प्रावाच ज्ञ क्रियतः ४॥ ग्रं तंयत्का थिमं त्माके स्व

सेठं

न्दनं सर्पवेष्टितं ॥ मया देवतया स्वेन हस्तं प्रसृत्य कृतात्मना ॥ स्वामिनौ किमुत स्वामि श्रीरवस्तु स्वरूपतोऽपि ॥ इत्थं स्वगतमालोक्य दिव्यं चन्दनाद्भिविषयं ततं ॥ ४ ॥
वमस्तकं पौत्रं नृवीक्ष्योपयाति यो ॥ नाभिरूपविषादिभ्यः ८ यस्संमोहमागमत् ॥ ४ ॥ तपं पंचहितं स्थितं पूर्वं लोके नानन्दकारकं ॥ क्रियार्यमत पवं लोके रूपोहि
तं नमोहकं ॥ ४ ॥ महदमिस्थितं यो कं तुर्थश्च लिखितं वहा ॥ पश्चादपश्चात्तस्मात्पश्च सर्वज्ञनद्धितः ॥ ४ ॥ तत ४ स्वामिना मासिना निजवर्गसमन्वितः ॥ ४ ॥ जगदयात
त्प्रभु स्वस्तु पादालाचिका भयम् ॥ ४ ॥ हा हा देव कव जिनेन्द्र लोक विस्मयकारिणी ॥ मनसा लोलितुं यत्र गच्छंत स्वस्तुमर्गमं ॥ स्वहाराक वि धर्म ४ पौत्रार्ह्य
सत्पसो ॥ कथं न भाहमायास्य संतामसंबन्धुना ॥ महापौत्रमर्त्वे दृष्ट्वा विस्मयिष्यामि कं स्मरणं ॥ सदलसो मदिलाक्षो देवादरक्षितपर्ययः ॥ ४ ॥ पयो पिता सो हर्ष
य दृष्ट्वा तां विद्धतां हारिणीं ॥ तां करयेस मूर्छितां पमान्नवयर्छितः ॥ ४ ॥ धिक्कीय नंमम लोक विरूप पौत्रसंगिनः ॥ ४ ॥ विस्प्रवासारतस्यापि दिव्यास्वजविं
योगिनः ॥ स्वदलस्य तां वा क्षीं कनाप्रनेप्रमीयत ॥ तस्यांगलगत्रकोंपि तस्मिन्नालियत ४ सुतो ॥ तथापि किं विधास्यामि तन्महि धीयच्चसमा ॥ तस्या

कौर

मत्वापि विरूपाख्यं धर्माधर्म्मे न दास्तनि॥ काश्चा वागस्त्वं किन्तु कथं द्रक्ष्यामि जीयमत४॥ सर्वेर्यां स्वापयिष्यामि गंजांस्यू कवि विरूपिकं॥ पत्तायिष्यामि सम्प्रास्त गस्मिन्हि
स्थिति निश्चितं॥ यत्लोक यमाधि विरूप४ किं न यादस्तिर्म्मितिः॥ अरूपकावकं स्वपालं छन्दकासीन्यवदयत्॥ सर्वार्थस्य प्रिया दासत४ सवयाथ४ता उत्तिर्निमन्त्र॥ मा
रूप४ गंकास्तनस्वाक४ किमकृपासि महीपते॥ उवाच्य वप्रसंग्यमक धाकिलाञ्चवयार्नि धर्मं॥ विरूपापि सवाजेन्द्र सत्वजेदयुक्तान्वितत४॥ सर्वलोकैकमान्यस्य प्र
कृष्णंतिप्रणात्यमा॥ किन्तु दैवस्य लान्वषी नानालावण्ययाजिकत४॥ नस्त्रुणाव प्रयागमर्थमिवारवचिरूपिकत४॥ देवस्यापि हि देवाभो रयत्सं नूर्म ला वलत४॥ ८०
यस्य प्रलाप मतुलं ह खंगास्मिन्महाद्भुतं॥ खकाख्यास्त्रिदशा४ सर्वं समानर्द्धर्मरूप४ पथि॥ गगाधक४ कासीनं यामी कृतनवा कालं॥ तस्मात्तननंग कंय ते
लोकनाकिन्त्रवत्रं॥ सनव कर्म्म कर्लव मम्पररवालसरुम॥ मांविमानयत स्वोत्रं तस्यलीयंयय गोक्ष्यां॥ सकृत्कामलाकाहि मतद्दस्व लान्विमा४॥
प्रकर्व गर्हमासीत्ता विरूपाक्ष्यस्तद्दुर्लरा४॥ रयमानत४ पर्वास्वार्थं तस्सर्वतस्यकर्म्म हि॥ गुणंवालस्य हृदयं किन्तु तङ्गपनिन्दता॥ ह्यालवांलोव नागसं

मातसमाणवचमानधार
सर्वार्थसिद्धार

विचार कुमारोद्भव सर्ग २ … ॥ … ॥

= पि … ता न न ॥

गुप्रास्कन्कः ४ स्थिताविता॥ सूपसद्गुपवामघ ४ किसूवर्षितिसमिपा॥ मनाञ्जननिल गधान्क ओलावर्षी गनिध्वन ४ ॥ स्कन्द प्राकमिमिति ता मसलखास्मि गथान्तगा॥ त्रि
दिर्वागिमहीपालानि ४ स्वसन्यूनवश्रवीमू॥ हा हा पूप्र स्वत्सवया अवाकीवनमाश्रि गध॥ आग ३ स्मिं त्वत्प रनकया दासाः ४ पञ्च गमा ४ गुरा ४ ॥ नथास्रास्या स्तुया ख
रा ४ सुजागक पृथ्वादय ४ ॥ दिव्यानू पा ४ समम लवनू नजानोविधय ४ पूज ४ ॥ मत्नञ्जलानियायान्कि सन्ति ये लोकमधुला॥ सर्वोध्यलवं कृस्मिंस्तु माजु ४ ककाधि
नि ४ स्नगा॥ कदानीं कस्य पुत्र ३ स्मि अभगंवृज्ञगानानिगु॥ यथकमवनत्स्वि कृ समरहर्षिणाप्यहं॥ ज्ञायमानेस्य माहात्म्यं गस्यापगधामसुरुगं॥ विनिकृान्कस्य
वापगधहृष्यमकाकीसकोगल ४ ॥ नेयाथवाविनूपासो यदिमसुरवदायक ४ ॥ कदानीं नूपहीनत्वा लादृगम नास्ति रवद ४ ॥ मन्त्रमा ४ पोश्चरसाश्च सौन्दर्य्यर्पि
न ४ गुला ४ ॥ निदूपहर्लगयाक्ष पोतासोममहीयग ४ ॥ मनाहवपूलापक सलाप्यांकथमाश्रयग॥ स्वदर्भनीयनूपासो हनस्यापांवलिगुरथथा॥ निशम्य नजिनं
स्कन्दावाचयामास गं पूज ४ ॥ मयात्मजासोमर्वस्ना नूनमुच्छावयिष्यति॥ सा कान्तदूस्गयिष्यामि इव स्कीनद्रगअनिर्विग॥ यन्नप्रलिलिप्तिगं कृ र्यू ४ कथंगंसनन

वर्षपर्णमिद्ध।

गद्यादन।

हीन देवर्ष्य ममनाग पृथ्वी नाम गामद

नीरु मानलक … प्रकाश

नन

पोउ २

ऊभि॥ इति तां श्रियमासाद्य गत्वा वा सौनिगंम्यत्व॥ मार्गेक्षिता लोकवक्त्रां शिष्ये ४ प्रमुनागमिष्यति॥ तस्यं दद्दुप्रता स्पृहस्व ४ कच्छिन्नृपानागमम्रगृह॥ कौमूर्यां सं प्रका
शयां कुर्णिकिमिव संचय ४॥ तदा पृ। इन्दुवद्रम्यं मुखं पंथ्वीक्षिया जितं॥ सिंहासनप्रतिष्ठाप्य चाजानंकु नृपं नृपे ४॥ तस्मात् स्तुकतां स्पृच्छ विनृपमापियाल्ल
या॥ याहि गमच्छ कुलालम्बीय तात् सूर्याहि वीर्य्ययान्न॥ गु। त्वापि दासवचनं नत्त्व बुध्यस्मही पति ४॥ मुहुर्धिनृपं तं स्मत्वा श्रीजावनमिमा। इत्वं गृ॥ कथाने
४ पृच्छिया यामा कदट्टा सहविस्मया ४॥ श्रुत्वा देवगमि क्षित्र मितिप्राह्म्या विशोतिका ४॥ थमाय सत्यप्रवृत्ताकं मत्याः ४ सुकृत इल्ला ४॥ सिद्धार्थ दर्शनाकांक्षा ४ स १०००
माह सुःष ४ समृत्सुका ४॥ विकृतानन मालोक्य कापिना हर्षमायथो॥ वेषवीक्ष्य मतद्दय कृतिलय मृपाज्ञयो॥ महदकमृपाकर्णे दृष्टाहर्षपूर्व समन ४॥ नत्वा ८१
तं पार्थिवं हत्या सहश्री जं त्यवदयतु॥ गु। त्वा वालोक्य तांमाज्ञन्नागता स्मि महाभाग ४॥ अपानृकम्याम पूर्णासत्यकामहि गंकव ४॥ सत्याय मधवालय्या प्रासुना
ज्ञि प्रहत्लोहां॥ दिव्यामि मुन्दवं लोकमनाहयमिति गृ। तां॥ सत्यं किंकुडव गृं पगच्छ कृतिलापिव॥ तत्तु सत्यं महीपाल गृ। य गाम स्पृष्टुगां॥ नामलय

नृपासीना नामिनी ॥ तिष्ठ समन्विता ॥ नागेनाश्वघर्षयित्वाय दूर्वीयकं समाजनानृ ॥ कना मिलाघर्षयाकाशे विषधर ॐ वारवनृ ॥ यस्मात्संत्रस्यागतो कुं मे महाविषप्रनाषिन ॥
वेश्मनलप्रदग्धत्वात्कोलव र्स्ट्रनाकृतिः ॥ मर्कटाचार नमया स्कूलेवामाय नालम ॥ तस्माद्यं मतावीर्न ४ मत्प्रेजक्षेत्रगुह्यान्विताः ॥ वर्कांगक्षेत्र यत्वाञ्छि वद्
वीर्यपराक्रमी ॥ त्र्यकांगक्षेत्र कावापि मर्त्यालक्ष्मगुणं ॥ वर्कंगधावकस्यास्यं कोकथल्लको धर्मगुणं ॥ छत्वावृतोदेगयात्रां दर्शयित्वं प्रकाशकं ॥ सातत्कायू क्ता
ज्ञस्य दर्शनेहर्लीस्यतु ॥ लघिप्याति महाशीला नथस्कोमिन्नुगच्छति ॥ तत्र प्रयत्नविधाते थास्नीव नीलमायद ॥ यंदृष्ट्वाथपलायस्क वीरविक्रमिनायन ॥
यमदूतादयाहता मेत्यापि तीमनृपितं ॥ महीपालाध्रनायरूप याक्षमदाप्रनिर्दयां ॥ मदक्रमास्य ज्ञानस्य वालकस्य प्रणावनः ॥ याकृतानुस्यनाप्र सूर्याचन्द्रम
नमानुवदिनं भोकदा ॥ यमस्यकिंकयायाकृ विभिष्यकिनयास्त्रपो ॥ कोटिल्पगितमो कर्ष्ये हेपालो श्रीतितः ॥ वसनृ ॥ प्रपूरेल नारितलाधापि तक्कोभोनत्वमादधनू ॥ निन्दा ताख्य
भिभिगृत्वा निनाप्यरूपति दिनं ॥ सापिसाश्रुमुखी भाषा गौतमीव विलापन ॥ ॥ तनः प्रापत्ज्ञानकर्म्म दिवसमी प्रशाहितः ॥ यथाविधिभूपाकर्तुमनप्रक्ष

उपचिना

दवनीयमिं॥ राजन्त्वं अस्य बालस्य आनकर्म्मदिनं खलु॥ अक्षापयत्॥ त्वं विद्यान्विधिविज्ञः कस्य कर्म्म कः॥ गुणार्ववित्त मा कः अन्यवदय न महीपमि॥ श्रीजामात
य मकुरुत्वान्माहामिन्न्ययाहं नागयः॥ मूर्खं नेवा क्रिपमर्थामि विज्ञ पस्यांस्य लक्ष्मि मः॥ मम कचन्द्र कलं कस्य प्रनः किं कर्म्मकारय॥ पुनर्निराक्षाय च कृ त्वा धी
वः प्राह पूर्वाहि नः॥ क्रमस्त्वां स्यापयाथ त्वं निर्दोषस्याभि भानृप॥ नवेव कर्म्मदाषः विज्ञ पांसमनायकः॥ किन्तु सर्वेव हर्ष स्व इच्छा कः कृत वसिष्यामि॥ मूर्ख इः त्व
समलोके इः त्वं किं न लविष्यामि॥ यावद्वृक्षान्तु संवली नाव दुःखसत्वा ह नः॥ स्ववक्त्रायथमप्यज्ञननो वृद्धवालकौ॥ यावन्ति हर्षरतानि तस्मिन्निक्षार्थक २२
न्मानि॥ नावं पांस खया राजन्त्व धुना भाक संचयं॥ पुनः स्त्रावनि, सो त्यानि न लविष्यति किं पुनः॥ किं त्वं वध्यसि राजेन्द्र संसार पवि वर्तनं॥ तत्र किं दाय का
रस्य तथास्माकं महीपते॥ अविच्छिन्न विवृतस्य चक्रस्येव स्वभावतः॥ गर्भकालात्पि यत्कर्म्म न कथं कारयिष्यसि॥ अहं त्वां किलव कुःखः सूकाशु मा गत
दपि॥ माकार्नय पक्ष संकर्म त्वं अजापा कृता गयः॥ किन्तु पंर्चू यामेव न ईक्षियारि क्षसं हकैं॥ पोषाहि पूगितं गृध्वन्तु स्व लायो त्रिमर्भा प्यसो॥ विज्ञाबीराषि

लङ्कां लब्ध्वा राज्यमिति वाब्रवीत् ॥ किं नाम कच धर्मस्य दुर्लभस्य करिष्यसि ॥ पृच्छापि नतु आनीया नामय यथार्थ भवहि ॥ तदर्थे वालिख्य स्वामि यामपया लोकया
घेन ॥ यत्रोयं नाडूसंकाशे गोपाडू लक्ष्मणु विश्रुतः ॥ इत्याग्निवेदयामास पूर्णित्वा क्रमेण च गुरुः ॥ किमोल घस्तिरतपाल वालयब्रुलखो व वेदः ॥ गर्वे वल ज्ञानमर्थ
ग यत्स्तत्वेष्टव्रतमः ॥ किन्तु कर्म करिष्यामि यत्नात्र शुद्धिमावयत् ॥ तच्छ्रुत्वा नानाविधे र्दपं वाक्षित्वोदयनोगुरुः ॥ संक्षेपात् कावमायास स्वेगकर्म
विशुद्धये ॥ लक्ष्मामागनमभ्यर्भो पालयामासन्तस्मूनं ॥ क्रमात्सुवर्द्धितः सोपि पीत्वाम्नगसमंपयः ॥ स्नानमहत्वेव कर्म सत्वक्षः स्वपदायेकथा तप
सत्वल्लक्षापि पाडूलः सर्वलोचयः ॥ कर्मारम्भव प्रधानानि कृत्वानांका कथरुचा ॥ यतानीय कृत्वाप्ता कर्मणाप्यनिरतोभवः ॥ जाप्रिं भंगी तिष्ठतोरि
र्पालितस्तन्त्रिकाकृतः ॥ धनाप्य दर्भिगावालः कृतस्कस्यात्तआपिसः ॥ समस्तानास्य लोकेन पृष्टमानः पिताच्च वा ॥ जनयि प्रातिन्द्यमान क्षासोन स्तन्यापाइ
पिसन् ॥ यत्रोस्म जन्मतः कर्म जनानां हर्षसंकुला ॥ यत्र प्रकाशमगच्चा भेषः क्षासादिव्यपितामृधीः ॥ स्वकर्मक्षाहीयमाना विद्रूपी च गमन्दिरः ॥ कृतो मदा

कुमारि: द मल अधि
रि:
द म र ० ट श्री व ०
द को ठ ० ?

दिव्यवहृः दिव्यकुसुमः पत्रविरहानं सर्वं निवसून्नस्तानिहानं पूर्णं ४

स्मरश्चासौ पितामहादिरपि मम कल्पनः॥ अहं सौन्दर्यतृप्त्यं चयद् द्रष्टाभा हमावचन् हू॥ विलक्षणा क्षितिः कुतस्मस्य यावगम्यमा हत्यावहाथ॥ ॥ अथ सो सोमता याहृ॥
रागकाधिकाह्लगंगिका॥ विलपित्वा तु गंनरविनाभामकयाकृता॥ प्राकृद दन्धनज्जादि पुनः प्रास्तकमानसा॥ तापूजसाप्रियप्राध सा हृपिला फङ्ल्लाहः॥
गाडयकौस्वहृदय लक्षकौकगमंकुलं॥ तल त्वा विललापैवं रमकलङ्गाख्विमकिता॥ स्मरत्वा मामनन्वनयनों प्रभूपागच्छ प्रियात्मज॥ दिव्यदृष्टासमा लोक्य
पश्चाल्लिहाकवांयकः॥ दर्शितां वाधि मासाद्य पूर्वं मामपमकृत्य॥ अधुनो किं न लभामि मां जगच्छिजनस्य न॥ अथस्वपरंध्वेनूपेस्मनू स्मरत्वा दयाईधीः॥ ४३
सुन्दर्यकयरत्ना वापि प्रागच्छ निजमन्दिरं॥ अस्मां छाकाम्बूरवामसाः सम्यक्छन कूपो मम॥ त्वं जगद्गुरुलय क्षेत्रकांक्षी स्वजमान्विकमहृष्यसा॥ पितुस्त्वया प्रतिहा
रंभिति प्रागहूर्ध्वं जसा॥ नूनं प्रपूपागमिष्यामि धर्ममिमं प्रवर्षितुं॥ मदयावस्तवः प्रत्व्यवीतावक्षन्सला विकाथा॥ प्राधव धावपोइगक्कावर्यसर्वाः शुभा
शुभाः॥ प्रादुर्भवदा यावजभिध्येः प्रपूामभिघामि॥ तस्माज्ज्ञीवायहत्यावदागच्छ जीर्णिहृदयाः॥ तकस्मिस्थजिमकायजीर्ण प्राधास्त्वसागया॥ स्वला

उ०प्रो० २

वचश्रुत्वा सोपि श्येनक पापनव्रवीत्॥ निसर्गाद्यागनन्न सदा त्वं हर्षभात्मक॥ किंतु श्येनोस्संदत्ता श्येनं धर्म मिवाश्रितो॥ कविच्छि शिबिस्त
न्वच्छ त्वोपि मांसूक्ष्मिण्यमत॥ नत॥ प्राहथ कथं हन्तास्थ निस्तराय॥ सुरवर्वलः॥ अथ गं स्युक मानस्य प्राहस्य किं प्रयाजनं॥ स्तूलस्व व्याधिहीन
स्य गत्युचिन्हन हतुमा॥ पीत्वास्स्छर्मपीयूषं भोक्तुं सूंतिमनोरथ॥ दयावानसि तस्मात्वं मांसव मोस्य पालन॥ इत्थं सागरवमक्रन्तं तातं वा
श्रीछ्यन्ते किं॥ लक्ष्मी महांर्मिपि होमि वीहस्तं विधुतागयं॥ वह्निदाहादिकापीडांसस्क मानोयागे थमा॥ विस्मृताधिं कथं प्रत्व त्वद्गुहानूयवोसत
मी॥ लोकानां पालनं हत्वा प्राणिहं सूचय यदि॥ प्रागन्त्यं निऊंदग मत्तेवयक्षदृरविमाथ॥ श्रूत्वैव मन्वनयनाद्दिस्वाभाहमायथो॥ ततथस
स्वाप्रयत्नेन श्येनन्य मांससादता॥ काष्टात्रो श्येनमीमाह राजासांश्च मरवथगनेथ॥ प्रियमवेकतोलागथं यदंदस्वस्त्वायनपत्र॥ दिव्यानि सुन्दच द्व
स्वा वेनूपं कथमीकणा॥ श्रूहि तावन्यापृष्ठो नवरवानकाहिंगनव॥ किंतु पूण्यायदा गन्छलता गस्यानूलायगथ॥ सर्ववस्त्रूंदवगयं दिव्य

नरसिंहि० ४
सूयलर्दः ४

धन्ननन्तकरोहान २

पा॰ भग॰ ह॰ य॰ नाग॰ पत्र

प्राङ्क्री विष्यमष॥ मदासीन्दर्य्यमयंमं पश्यति स्वात्मकं हि मं॥ विन्दुपालाकलं याव लावदन्यकि छीवनं॥ मर्वेवांयामयनज नांक्कनिमूपागम॥ द
र्णध्वनूपंचम दासीनर्य्य स्वांव लाकनं॥ प्रियान्नकापि लीलत्वा गावन्निर्गच्छ गंडूर्गं॥ यावल्लावदस्य मृद्रामीन हष्टिपथमाय्व यान॥ न्रनकादीना
नासो सनुष्यगो कर्बलिष॥ तोतकायत दिवसं मिनायत्नमियां सवष॥ सापिमवर्कियाहीनष लूपूष्ठायाडूलष कमामा॥ उर्व्यीवर्ह्न्यदावस्यांच
यायीवाया लजांचयो॥ यत्र यजा प्रिणा याला निबर्हीस्वन गतस्था॥ नत नतअनाहीमा पलायनूष पयाव्प्नुरवाष॥ पिलोमत्तकं निर्दिल्यन्यथा ८४
ध्ययवदागमं॥ विवर्हमानंहवपि लिमि गोज्ञाप्याक्षेमूरवष॥ निवाप्रिणापि धूर्लसो सर्वप्रप्रावजन्मूदा॥ वालस्वलावाद्धुपलष माथ्यर्य्यष सं
स्त्रिमोननष॥ श्रुना कोजापि कवं गेहीत्यवीजमभूत्रष॥ पलायिमांश्च कान्वीश्चे यकाकीमृदि नागयष॥ विमूपापि मलावीवष प्रद्राबानूयलव
नृमष॥ सवीमिमि काकाथा नयान क्लिष्ठयामूर्छष॥ दवदद्दस्तु मंद हष्ट्रा कृत्प्रय मिमि याडूलष॥ जाकिनीनाई ऊननाथिक्रमी सतन्यं वायष॥ गत

सो॰

नन्नं नवी॥ स्वयं न कर्णयं ॥ताषधी॥ भनन्ताकं नैव काय्यी क्रीडायं गङ्क्रपंकजा॥ कालयकालरूपायं सर्वालंकृतमल्लिनाथ॥ हृदि गं पनं ननपनं पंनामस्कंस बल्ली
तं॥ हक्षिष्यगि पूनथ कान्तानुकालयक्षीमध्य क्रषिथ॥ कल्पकृतंसमृद्धीक्षु रामूर्व स्मिसविक्रलथ॥ धन्यथ प्रगल्भाआस्मो निस्नुसाकभ्रियकाभयथ॥ मे
मपरवस्तकथंपोजं स्वर्णनामियवन्द्रमाथ॥ निर्ल्या गोम मोषोय विस्रसाकाद्येलोयना॥ पयात्कृयनपोजं सखीमया स्वयक्षुथी॥ वाक्षीपिलक्ष्मयदकनंप
वागुव ढं भित्रथ॥ मथायाउक्षाक्षधिकापूनवस्मानंभिष्यंगि॥ किमुच्यमम हीपाल मद्वचनोप्रगीतिका॥ ताकिन्यानयंथमानीमानमन्यवाहृधीयपि॥ श्रू
गिनिमकर्मप्रमुक्तान्यधीलंनसंगमं॥ थिनिर्दित्वाचाकूलंतं याचकांश्रीसमांय्यवता॥ क्षिजित्वकंपुर्गिदिनं विस्मापयत्वमागत्यां॥ कृपामूर्तिनिधिमकु
मीयांत्तिकुष प्रावेयस्नूदं॥ भूधमाप्वदं भूसहायाथ प्रामिलेमकुमाम॥ सहयेनम्भकेन मधुयेनसूयकसा॥ सदासंगमभीलाकं सौन्दर्य्यपायमन्दयं
॥ सहयेथ कामलामियपाति विग्भ्रमपाक्रमा॥ सूर्प्रधमवमोदय्यी विरूपं विस्मयंनथा॥ पयं विस्मयमापन्नाथ लोकानवनवेषिषथ॥ भूधसवाकूलथसार्द्ध॥

पट्टूलव ३

पाठ २

काव्य व्याकरणादि ग्रन्थ नाशिता
श्री आर्या वाग्म तु ... शीलपठित
सुचल कृत हरिणैगमेषि सकल कृत २

एह
अंगलिपि वंगलिपि
मगधलिपि कलिंगलिपि
सारस्वतलिपि अनार्यलिपि
पूर्वदेशलिपि शीलालिपि
द्रविलिपि लाटलिपि
तुरकलिपि नागालिपि
यक्षलिपि गन्धर्वलिपि
किन्नरलिपि महाभूतलिपि
भूतलिपि महोरगलिपि
७४

सवयाति ४ सहानम नू ॥ क्रीडति काटि वानि ४ ॥ साचि वान्तर्षयन्नु वयो ॥ पिनामम हान्तर्षि नापि ब्राणि कृत कृतु दम भ्रंयन्नु ॥ लिपी विधा सह यानाम नयच ४ सू
धीवसो ॥ मिकिल्लाक्रम णामि ष्टुं ज्ञां मत्यानमोफवान्नू ॥ नामं भिक्षा पयत्तर्षांन्नु गुरुक्षां (ऋषिमानर्षि ॥ स्त्री जननिर्जय पस्म कर्म न्वि स्मापय न्वि नाम हो
तर्षयन्मातवं नाधविन्नू पापि वहोतु (हे ४ ॥ मनेवव भय माधाय मर्नं निंद यिनं मकृ ४ ॥ महको सनायां तप स्य गुधवानं नु मत्यय ४ ॥ गुध वान्मान्य म
नाधे विन्नू पापि चवाल क ४ ॥ कोकि त्त ४ कालय (भ्रीपि सस्व स ४ किं नमानयम ॥ सन्नु पाने हिंम ॐ च मस्य गुधमनी ॥ यतिहि ४ ॥ सकलं कस्य चन्द्र
स्य हास्य ह्लत्रि कया ॐ व ॥ वृक्षस्त्रनाधा या लोसो स कु (वेनम मधमा ॥ तपालन मतवा तु पर्यात्तुम दवा ईने यति ४ ॥ याय एयस मूफासा नोकवि
योवित्र दा ४ ॥ नीतिविदां वं दूपं न्यधां ॥ स्यापक सर्म ४ ॥ फ्रत्वा धर्म कथितु वं गुरु दवा न्मम हृंयन्नु ॥ दत्वा थिं श्या या हृ लासो सनायेऽप्राय म
त्तमं ॥ [illegible] वान्हं त्व सुपाध्याय हितार्थी यानि निर्मम ४ ॥ कीशयामि सुपसी धर्म प्राक मान्मगणं स्मयन्नु ॥ मतं तुष्यं चयमा ॥ (मम्ये यत्तु हावा स्तु स्वं (

६७

रव॥ यतो धर्म्मविहीनत्वाद्विष्णुपादोस्मि सहायकाः॥ कलुषो याजयामास क्रीडायां मन्मथविन्दुगुहा॥ हिंसां हि नवविंशिष्टाः समुद्दयाल्लोकिवत्सलः॥ ता॥
धिंत्स्वयथागन्धवालेकनेनाथ त्वेन हन्तो॥ कदाचित्किंतु विनयं क्रीडायामपि नाकृयान्॥ पितामवर्द्धयामास सुशीलेन गुणेन च॥ गुणान्नृकोवीनोत
स्य प्रजावत्सलयाकृतः॥ जनानां प्रियनीकुर्वन्न्दयाधर्म्मविचक्षणः॥ याचकत्वाद्दन्दोनं लोकेऽसंमानितोऽभवत्॥ षड्वार्षिकस्य बालस्य दृष्ट्वा वि
क्रमसूरतमं॥ प्रसन्नवदनो हृष्टः साश्चर्य्या व्याकुलोऽभवत्॥ पौत्रायं किलकृष्टाद्गुणं नन्दनकाविर्टी॥ किंत्वं स्यस्त्रीमन्नूपासी मंदिरस्थमानसंसूरूः॥ ॥
कुंतिदालाय्यमानोसौ पूकृदर्भनलालसः॥ पौत्रगुणानि संतुष्टो निनायकोपिविदितं॥ सूर्थहि कादवदलक्कृशनून्निषिनागोयः॥ साक्रयवक्त्वसालया
निन्दयामास कन्यहः॥ सूर्य्यनाहूलकेस्मत्वं प्रजःकावापिनाकव॥ कृतुत्वादशिवीयास्ति विष्टोविनूपत्रवर्चो॥ मागयगुरुयतांश्वनि पितामहः कृतको पि
या॥ नामधेयं च किंयास्य याक्षान्यत कोनन॥ समाति हर्षायमनेन कर्वपित्राशिष्मनेकं॥ यासौ सर्वार्थसिद्धार्थः सद्गुणायावनाग्रिमः॥ ता द गयर्षी

संगकं सूरहात्रि ४ हृग ४ ह्ययं॥ त्वं उपस्थार्पिकोयाल्लं कास्मादस्मात्संगय ३॥ सूर्थंसो दिवच्चूपां गेभ हीमच्चूपासियामन ४॥ सागमा ता पिस्व र्गंगी पिकाकावामस्र

न्यगा तुधन्विक सुंधीभासिमानं किंनयिचार्यासि॥ माप्र हकांसिविह्वय गह्वाक्ताक्रिम गोप्यासि॥ मय्यं जस्रं समृदिग कथंनगुरयमंडपसूं॥ वहसिप्रागमंकामं

द छंवाकानना लमन ४॥ भूमिग ह्वचनं गुरुत्वा स्निमगर्गं सयाकृत्व ४॥ वालापिलकृयासाग्र नत ४ सामागवंययो॥ मातु ४ क्राउपमित्वाथ बूदित्वा हंगमूस्मना

४॥ एकृयामास पितन मन्वानिश्वमनस्यवां॥ ऋ्म्चममपिगाकृत क्लिक ४ कायागक ४ कच॥ गस्माहिश्वनं किंमागक ४ कमनीयवाप्यमूनन्दन ४॥ घह्वायनास्मि

नाश्यापि नपश्यामि पितुर्मूरवां॥ कथयांगुप्रयूलाकं गर्दभनिहं समृत्तमक ४॥ पूतवाक्सस्माकमर्भ भलक्षाघ्याति लानना॥ प्रमार्थपूपनयन श्रुगुभिंयकगोद

सा॥ सा विभाचसवाघ्यानि समृलिस्तप्रियात्मजा॥ मारयात्मकवान्विह्व धैर्यमवायवसवं या॥ दिव्यानि सून्दन ४ काक ४ यांप्रीगुरुह्वाद नालमन ४॥ सर्वार्थसिद्धनाम

निदानामयपिजाकिल॥ जदानी बाधिवत्वार्थऊगारह्वायकामूक ४॥ महादानवगंकर्तुधर्मंद्वीपमूपायया॥ महाव्रतंसमासाद्य वांछितार्थप्रदं शिवं॥ ७१

पानवानु २

७४ ६

ग्राम३नार

प्रागच्छति लोकानां दाक्षिण्यात्स्वगात्क्रय॥ कदाच द्वानुगावनत्वमेपि सुन्दशारुच॥ सुखमेनूलवंप्राप्य लोकमानयनस्तथा॥ यावन्नायाति जनकात्मि
ग्प्रवाहकंसह॥ स्नात्वाचलजयं पूत सन्मनाचथ पूर्मिलं॥ स्वयदलस्यवचनं नप्रमाणयद्गर्भ॥ कस्संगमेनकर्ह्यं गच्छवेवंनवेस्तं॥ कृत्वापैनाम
हीदृक्किं तथ्यवादी समाचर॥ प्रस्फुर्द्दस्वगुर्योगत्वा प्रजानांहितमाचर॥ निन्द्यमानास्वमात्मानमपि गामविनिन्दय॥ प्रस्फूलवंमाप्रयच्छ तथास्मानं
नद्दय॥ यतसुताविकमिथ्या यतत्वंनिन्दिकस्तथा॥ तत्रवपापस्तात्र स्वेस्वकालाप्यजयंकथा॥ किंत्वंस्मतकर्मदाषदविदू पासिनर्मासूत॥ मोद्री
उयतथापित्वं यतः सकुद्धवाक्रमी॥ स्तुत्यवंधाधयामास जीमकं कंनयंसूकूः॥ स्वयमयाधीथिकापि वालकोहिसुतस्तत॥ निशम्यमाकूवचनं सादुः
लायमानसः॥ गलदश्रुमुखः श्वास मलूनः पूनतब्रवीत्॥ मांतः कूरुजयमिति मांस्तुसायंगदत्यनः॥ मदर्थंकिंन गानामिकायस्त्वांप्रवाधिनं॥ कूर
लुमिवादिनी कस्मिन् मोहस्तेमि सहायकाः॥ मदाजीमानेहं माकर्विदूपकूत्तिमाकूतिः॥ हास्यंकर्द्धविक्रियस्तद्धर्ममह दुःखंमदयम॥ विदूपमाः पिजंतनि

निघूनवान् १ पृ० १

पचत्यस्याहि दुस्सहः॥ दृष्ट्वा तु पत्रकं गतेयं पश्यन्ती सा शुशोच ना॥ स्वीयं कर्म समुत्पाल्याप्य क्षितिविकापचापल्यतः॥ कथं किं तु ब्रवीष्यामि पापवाक्यमवाप्य कं
॥पापं कृत्वा श्रवयित्वा पापराजः प्रचण्ड्यते॥ कथं नाहं कथिष्यामि पुत्रासोसंगयाकुलः॥ अनवान्यपते स्वार्थं मां हृष्यति विदाषिकां॥ कृतिसंदिष्टवि
लासीकृतं मोनत्वमागमत्॥ मृत्युना तु दृष्टाशीगते न त्वमथ कथयत्॥ मदर्थमेनं दृष्टस्त्व त्वयावाप्तनमागतं॥ सम्यक्कृतं प्रवक्ष्यामि तं तु या परगतीयसा॥ प्र
ल्यागोमिथ्यथाप्यदानवपिमाहुधी॥ एकमात्रं मदर्थं त्वं सत्वसर्वार्थविद्यतः॥ धर्माधर्ममसमन्तः सर्वं ज्ञानानि जपिता॥ त्वद्रूपस्यापि कर्मत्वं ममापि ८७
सर्वविदंशोति सर्ववित् हि त्रिकालवित्॥ सद्यत्तस्य प्रलापन जगतामिति कर्मवित्॥ प्रागच्छति तदास्य सार्थगन्धसमन्वितः॥ कृतिपाययितं यत्कृतस्यापि पापमाकृयता॥ ग
स्मादनुत्तमकालयातिष्ठस्त्वं निर्विशंकतः॥ किं तु ब्रवीष्यामि यदा मातृपक्षांशुर्हवचः॥ पिधाय गुरवश्रौचत्यजयं स्त्यक्त्वा पचाय मातृ॥ जननी गिरमाकर्ण्य
सा ब्रवीत्संभयाकुलः॥ महदर्थसकालस्य मंत्र कथमितिस्मितः॥ तत्कुतस्तु मूत्र नाप्स्यामि प्रपापागच्छन्तदा मम॥ एतादृक्तन को विद्वान् लज्जावत्तं सुदुर्लभं॥ म

दानत्यपितुर्न्नाम्ना प्रिवत्तस्मय(र्धंपदं॥ ददस्वार्थिजनद्रव्यं शास्तृकथाम्नायं स्त्रं॥ पितॄंगमनमाकांक्षी निनाय वासवं शुचिं॥ यदि संयोगमिच्छन्ती प्राप्त
कामापि साध्विका॥ तथेवं प्रावजत्साधूर्माजुषं भिक्षास्रागि क्षितं॥ वाक्यं स्वात्मनं श्रुत्वा प्रियत्तस्य वर्द्धयत्क्षणं॥ ॥सुतमुखमितिलोपी सुपयुक्तादना सो
दिवसमेनयदित्थं यो प्रपुत्रां सुस्थिरं॥ विगतनयनपसा (गोतमी यांति (गेमका सकलयुवलवसुमस्या लोकीनिर्गम्य॥ सुहृत्तमश्वेवयानेंडुर्लेएतांहि
लापं॥ सुविवजनं विपाय श्रीघ्र संयोगमिच्छन्॥ पितुर्वेन्नदिन पातुं प्राफवान्याधिचंत्व मिति मुलाति पर्हलं कर्त्यैयत प्राप्तुकत्वाम्॥ ॥
ॐ॥ इति श्री कल्पद्रुम कल्यावदान (गेमक(पुल्क संताप(त्रा य(गेमधयानो॥ प्रजननं नाम त्व माध्यायं॥ ९ ॥अपतामथसपालप्रणामागमनष्टुल्कं
॥ पादगो दायुयक्तामं॥ पिता पुत्रसमागमं॥ ॥यद्वर्धमाग्रिमर्म्म वपद्वर्षयिनमागतं॥ लोकानां पालनं कृत्वा प्रयायो गतं॥ गतं॥ अथ श्रीमांच्छाक्कातिं
हा पंचरति कोसमन्वितं॥ गनेस्तं प्राह्लिक पुत्रमृगदाव समावेयत॥ तदाकामी पुत्र जिंगर्ज्य क्षिकां वेदयाम्गतं॥ पथा कामं प्रस्तुं आनात्प्रवापियारि नन्दि

वन्दद्रुवाकि

मार्गं

१० शतमादि

नेवमलानदीतीर्थ स्नानवनं

भ्राणवर्ता

स्मगरव

श्री

म॥४॥ मघा मकरस्य तद्रांगी मातामन्मादिदियंगता॥ सतदवीग (हेतुश्चादिदेव्याः स्मृतं सूदाय मम॥ सापि दक्षगृहे सार्द्धं न स्त्रीर्मसुभववसं॥ पाउमां याद्यनकस्मिन्स्व पू ८८
र्वदंगासत्रि॥४॥ जवंदमर्भस्मकं पीत्वा पुण्यहं अजिनदर्शन॥ तद्रांगीदवकाय ४ पूज्याशिबन्धिकाम्रसा॥ श्रीघनं प्रश्निकिनं दृष्ट्वा मनसस्यचिविकयत्साहामम
र्युपस्तृणामृदाद गंधधामृनीश्ववं॥ शिघश्च क्रोधनस्यास्य पुनर्जन्मनविघ्नता॥ मजाहं किं करिष्यामि यत्वं प्राशिबाधनं॥४८॥ न्यायकूलानयामस्साहना
संप्रश्रिकिमाङ्गनं॥ पूज्यवत्सगयायद्धलक्षिदक्ष्णास्तरडिका॥ तस्मिन्नवसरे काशी पुरी या काशिकाख्यिका॥ तस्याः ४ विनियच्छोव गर्भउद्यानगंतुम
त्सुका॥ सूनजामलगिनी तस्याः ४ पिंगलचामलोचना॥ उपार्द्धकाशिकाख्या च तयासार्द्धं समपायया॥ तपिंग अस्थिकाविप्रा सूलगशाम्रकामिन४॥ ता
स्तां सार्द्धं तदुद्यानं वस्तुं सूदासमायतं॥ तत्रार्गतिकयाः ४ सर्वे ज्ञानूगअवृषरा सूव॥ तं रूपां कृष्ट मनसा तयाहं गंधनागयथि॥ गवां सूर्नो स्थिकंमं (व्यस्त
पूर्वभांगुल ऋयतृ॥ नागमिव भक्षाम लं मेनाजवसविश्लतं॥ तद्रांगीसस्मकं दृष्ट्वा मनसा प्राग्यथिकयातृ॥ स्वहामन्दामममसूता विप्रापिवदपोकृताः४॥

गज पिंगलाक्षका

दिवारात्रिं वसिष्ठोऽजसकाम कामविह्वलया सह ॥ स्वकर्मण्यागविज्ञ सह ४ समस्तानाञ्च कर्मसिद्धिकः ४ ॥ वृत्तिसंज्ञाव्य मनसा पुत्रमनूद्ययो गने ४ ॥ तत्र फलू
यासल्लङ्गी विहाय मासं मूर्त्तस्था ॥ गंगा स्नानानम संप्राप्ता ४ कालिकाख्या नृपस्य जा ४ ऋक्षी ॥ वसिष्ठो उपसारित्या वा कल्पपादान्ते मानसा ४ ॥ गतः सागरिकाकाका
कालिकां निर्मनाहृया ॥ गतिं गां ऊष्पस्थिके स्ववेदे समागतो ४ समरन्तीं क्रिमा ४ ॥ सामर्थ्यं च गन्धर्वकन्या ऋक्षी स्वर्वर्ण कदलीसमा ॥ कामान्धिश्रीस्य मनसा कामाविष्ट
या वर्द्धिता ॥ कस्यांश्चैकं मनोयकं दयायायासमीक्ष्य सा ॥ कालिका समन्विष्टा यमपु निश्चेहेनाकृता ॥ तेजसा मन्येतां स्थिता दृष्ट्वा कालिकां तां मे माहता ॥ स
मृषन्व्यसमामनम्प्रमाप्स्य भवसक्रुवन्न ॥ अयि लक्ष्मीसु लज्जासि दृष्ट्वा त्वां दिव्यसुन्दरी ॥ वसिष्ठाश्चत्रिसं जगफाच यमजसमागमकाठ ॥ तत्वमस्मात्समालो
कस्य दृष्टीयानन्तमिषु ॥ वसुधा नन्दामृत ४ सर्वान्तुष्ठ क्लादयितुमर्हसि ॥ वयं देवास्त्वामम् गाम्मनुगं वसिष्ठ संपादिनाभया ४ ॥ सतिदिव्यसमूढ पायै ४ धर्म्मि न्वै
कामे दानम ४ ॥ वृत्तिपे ४ प्रार्थितं गत्वा सा दृष्टवा प्यविशिष्टिका ॥ कालिका मान्समीक्ष्य गालिकाप्यवमब्रवीत् ॥ विद्यामि मगत्स्त्कार्य्यं महदद्भावना

खलु॥ तइया णं हमो छिंदिऊण कीलिउं न समत्था हु॥ बहुरूवा कागिणिकाकण्णा तत्थ य सा हु गावयिंथ॥ पुव्वगयंमि उ गमणा य ना तस्स हसा निसंस य मुद्दी॥ तं न मल्ल गोट्ठिका य सव्वथ
सिन्नागमा पच्चिता पिकाय॥ उपाहि कागिणिकां पेच्छ सहसा समुप्पायवणा॥ तत्त कागिणिकां सम्मक् बाधयित्वा पमादिना य॥ मुणा दायसहस्सा ग्धाणं वमिउं समुप्पायवनु॥
तान्सद्दाने गोट्ठिकानु दृष्ट्वा साघाणं वमिउं गमानु॥ दवं कागिणिकारूपं दृष्ट्वा भयामुप्पायवनु॥ दृष्ट्वा तानु कागिणिकाकाणं चिप्पाउ गोट्ठिकामद्दा॥ सर्व्वं पयि सह
सा हर्तुं समीअणके उपायवेन॥ तान्सद्दाने गोट्ठिकोन्ह दृष्ट्वा पच्छतय समनुरुझकानु॥ सा दवी कागिणिकाकाणा मग्गादावसमावन्न नु॥ प्रविष्ठा यां समा लाष्कमग्गदा
वज्जिनाश्रम॥ गोट्ठिका रूपिसर्व्वं तदंनु पविगंमुदा॥ तत्र तस्याय पदन्यास रदर्शनं निंतिपिस्मिताय॥ कायामवाहिय भ्धकाय सर्व्वप्पिन्वापि गन्जुमं॥ ततं
सादव तानतमग्गदावज्जिनाश्रम॥ तान्निलिंग गोट्ठिकान्सर्व्वान्ब्राधगायसुयले मय॥ ततय सादव तानस्य गमुनुर्नत्वा पदाम्बुजं॥ क्षमापाञ्जलि सुरसुंदरी मपवद्य
क्षिमच्चयं॥ सर्व्वज्ञोयं मम मत्तुलय समसहायय समागतय॥ तत्स्राया य शंखाञ्झ गोपि कवलं कामुकय सदा॥ कागिणिका रक्षागातिकया व गीकृतय संतुरूपया॥ तपा[illegible]

नयर्यंति काशान्मलं हि पापयथा॥ तदानीं गदिता रूपं माधवस्त्वागहं नामया॥ मानुष्यरूपतया पुण्या नरवन्दिकटं गमिष्यति॥ तस्मात्तं पूर्वं दयां कृत्वा दत्वा भिक्षां सुसंय
तां॥ भिक्षान्नं न्यस्य तुर्यक्षत्रिताधिरोगराजुवा॥ ७७ गिरिविरूपनां कृत्वा नत्वा पुनः प्रदक्षिणां॥ तत्सांदर्शे दिशाकाशमद्दिव्यं यथेष्ठभादिना॥ तद्दृष्ट्वा गोष्ठिकाः
सर्वे तत्र विस्मयिता गताः॥ संयमनकृच्छ्वानेस्तत्र गिनाभिक्षमपायमनु॥ हा काशिपतिरूपं राजा तुष्टौ स्मात्कामलालसान्॥ कृतुकी कृत्र लीनास्ति सुखं सर्य
गैयिकृतं॥ मनोजस्थिभिरवेक्षीक्षेनाकृतास्मस्तु रत्नैः॥ दत्वाम्महीः धनमस्तु धंत्वं धीवयविधीविनानु॥ ७७ गिसंतापदां कृत्वा तो मदृष्ट्वा सकौतुकाः॥ सर्वेषां तु
विष्णुमानानास्वपर्यस्तमन्वितं मलं नाः॥ तत्र तं गोघनं दृष्ट्वा सर्वे ते गोष्ठिकास्तदा॥ नत्वा प्रदक्षिणीकृत्य पप्रच्छु लोकजगद्गुरुं॥ लावद्धमूद्रिकाकापि दृष्ट्वा त्वया
समागता॥ काशिवासि सुमार्त्वा ता काशी सर्वजनप्रिया॥ यामदृष्ट्वा वयं तिष्ठा कामेवा गान्निताचिमाः॥ नमस्तां भवगधमानां स्वदेव लोकाः यथावत॥ ७७ सूक
मोना नाहं रूपा दृष्ट्वा विलोकयन्॥ कामेवागाविनाशं धर्म समवितस्थाय धर्मं नाटू॥ स्तां मां प्रदक्षिणीकृत्य नत्वा स्वयवनं मां मृगः॥ संक्रीयाच स्मामाक[illegible]

काशिकां हुपीं

ह्वात्मा प्रययौ दिवं ॥ श्रुणिकवचनं श्रुत्वा सर्वसंदिग्धमानसाः ॥ प्राहुः कथं गतं रूप्या विलपुः पागमहिताः ॥ लोकाशिखरे दिव्यरूपविहार्यास्मान माकहा ॥ त्वयमवि
स भिक्षुमः ॥ प्रागकुं जिदभालयं ॥ त्वया विहीना मा गामी वाचाक्षसी विलप्य हिता ॥ स्वर्गं त्वमयमहाजानमसत्राधिकत्रमयस्या ॥ प्रमूगागच्छ त्वं कवावं सत्त्वा स्मान्
वदत्रयान् ॥ कथं वा प्रागमिष्यामः ॥ कथं धर्म्मविहीनकाः ॥ भगवांश्च वचनमाकर्ण्य सद्वांगीगगश्रीश्रिता ॥ कान्धर्म्मयाकु भिक्षुकी प्रमूत्साहश्च ॥ स्वयं ॥ स्मिता ॥
यद्य प्रागकु भिक्षुका वा रागध्वं रुकिकाजिनं ॥ प्रकृष्टविहारमाधाय सुश्रूषा काममसंगलं ॥ जिनरक्षितप्रलावनप्राकारिभिर्विपूलालयं ॥ यत्र तं या सर्वस ॥ ९०
कल्पद्रुमः ॥ सुराधिपः ॥ स्वर्गादपि मनोरम्यं भाक्तुं प्रवेशितुं ॥ एवं नरेक्रूया स्वयं मदनुगादिवानिभं ॥ श्रुत्वा तत्स्यो गिरं सुस्त्वा सत्यमिति प्रवाधिताः ॥ स
मूद्विग्नाः समूलकृतः ॥ तथापि मदनादुषाः ॥ ननाः श्रीरगवानाह मान्यगर्भहानमकृष्या ॥ मनोरावं यथ क्रान्तान्तृप्राकृत्य मध्वदपाकगान् ॥ कामक्रीडाय
तिः ॥ वाप्र कृष्णभाषि विकत्तिपलव ॥ प्रक्षिप्ता कृत्वा वायपि प्रदीपं नगवधेतः ॥ कान्त्वानन्दान्नृहर्षः ॥ कां इत्वः त्वाग्निकालिमसदा ॥ प्रक्षिप्ता ब्धान्वकाय १

छिंनपाशिकानां प्राङ्मलनां ६

सिंचां लोकं न समीक्ष्य ॥ कृपादिगर्भ मुनी प्राप्तो स्तदगमान्मनी कृच्छ्र ॥ आदिमध्यान्तकल्याणी मद्धर्मस्य पादिग कृतान्ताच्छमस्ति पीनाः सर्वमाराधि कादि ॥४

॥ दृष्ट्वा गतां मुनीन्द्र कं न त्वेवं प्रार्थयन्मुदा ॥ भगवन् सर्वविच्छा स्मृत्यपाशगदासदा ॥ छित्वा वयं सम्भिक्षा मर्थ विछुद्धजनस्य लभं ॥ कथं वाना ॥४ समानो ..., स्तदाम

त्यस्मागवाकृ ॥ समृद्धपुगुरु धर्म संवानयिष्यु मदीम ॥ कृतिभो ॥४ प्रार्थितं सर्वे दृष्ट्वा मत्तगवानमुदा ॥ ज्ञात्वा गंभीर्य पूर्व कर्म गुरु भिक्षिताम मोदिताम् ॥ देव

कतुमं सद्धर्मं यदीदृक्षं थसमाहिता ॥४ ॥ समानूभासनं दृष्ट्वा संयत्वन्नत्थं स संवनं ॥ कृपादिगर्भ समं तच्छा दृष्ट्वा तस्यैव च्छि नागयानं ॥ विमलदेवाः हर्षमसः

सत्वाना नम मयृहीकृ ॥ तदा भम्भूलिं ना ॥४ सर्व वाचायथी कवाकृ ना ॥४ ॥ यात हस्ता ॥४ मूलडागं स वै लसखभया विहि ॥४ ॥ कगोभ्रूभासनं दृष्ट्वा संस्वच्छ स्वसमाहिरे

॥४ ॥ धाधिव यछुगं दृष्ट्वा संस्वपूर्ण गाक्षिणं ॥ तत्कृतनिर्मलानामानः ॥४ यश्विगुहू जिमलेना ॥ नि ॥४ श्राभयगया ॥ दर्कोयलवस्त्रलावम ॥४ ॥ समाधि मायदी ॥

विधा ॥४ सर्वपिठनूगासनाकृ ॥ भिक्षित्वाक्रमता ॥ पर्यङ्कमिदं पदसमाय ॥४ ॥ ॥ ४४ विश्री ... कल्याणदानं श्रा ... कोश्रु ... ोषि ... गर्भ

रिवन्न कृ · दिव्यं ...
ववावमहाने · द्वावि
वमारस्याना · स्वच्छि ...

का २

स्थिकप्रश्नोयमदत्तपत्रिकर्णानामदशमोध्यायः ॥ १० ॥ अथकाशीपुरीयात्रायांकाधिकालमाः ॥ सुविमाशिक्षयप्रमूर्खोस्मामानंगंगाविमुक्ते

तोशः ॥ अन्यद्वीपाधिशेषयम यज्ञंकार्डुंसमाप्यपूर्वः ॥ पूर्णेयांकाशिनगर्याछिंशन्त्यविमितामृदा ॥ तस्मिन्नेवसमयेतु मगधावासनाशित्रिवं ॥ दिशंकंधर्ममतु

लंकमपश्यंशिवाल्हमं ॥ संज्ञपकः कथेश्रुत्वा मत्वार्थेलसमुत्सुकः ॥ अन्यपृष्ठश्रयणवर्षाणि सर्वकार्याणितंयथूः ॥ समाप्येयेहमत्तसापस्मायपूर्जिनं

समयन्नु ॥ मगधवमेथंसाय प्राप्यपन्नश्रीघनंमदा ॥ तास्विह्नाकगवान्हस्ता समन्विष्यसमागमा ॥ मयामंत्रूप्रहार्थेन मस्कोध्यात्वाप्रकाशयन्ने ॥ समीक्ष्यतंप्र

हासनंकोशिल्हयाधिकप्रेर्ह ॥ सर्वेकप्राज्ञध्याविह्नाः प्रधत्वासमूपाश्रयन ॥ अथमान्नेमस्थिकान्हिज्ञलगान्हस्तासविस्मयाः ॥ प्रप्रच्छुः कायदेकस्य माहा

त्म्यंमक्रलंविधिं ॥ गत्स्पस्त्राः हिजवप्राकृत प्राज्ञम्यहस्कमाजरवा ॥ पश्चंशाशिकप्रणायनमगा पृच्छेशुश्रूषाशियाः ॥ यायेकूकाः किमूत्स्वकं प्रभुकभवद

क्षमां ॥ शिकूप्रणायाचिमयमीहशास्मसमहर्धिकाः ॥ गन्धूतास्मत्वपूर्लाकं समाहितायिवक्तश्नः ॥ गाशिकाशीकाभिवारव्यादिव्याभिमस्वीह्नमी ॥ कल्पा ९१

धर्मिष्ठमस्माकं प्राप्ता इह पदं गताः॥४॥ साधयामस्तु स्वर्गलोकं संज्ञपालस्य कन्यका॥ ऋषिरुवाच॥ श्रुत्वा सर्वं तदा राज्ञः कथयामास तत्क्रमं॥ पुनर्हि मित्र मासीनां साध्व्यमब्रुवन्बा
ह्मणः॥ श्रूमाग्रहात्मा शमनस्य सर्वं प्राप्तुं नाट्टगं तु रुल्प॥ स्वल्पप्रयत्नात्कृष्णाम भाग्यं समुपकल्पितं॥ पिरु(ग)मधनमायामं चतुर्थ ऋषि हायकं॥ जगाम मृकुन्द देह त्वा
रुल्लेन स्वापवर्गकं॥ गे धावं वन मोक्ष सर्व दृष्टं पशोय मृत्युमं॥ सुविचाध्यायाय हूका गच्छ मर्म प्राप्तिलषिन॥ गन४ प्रदक्षिणीकृत्य मरुनत्वा पदाम्बुजं च (
स्नामूखं पुनरगच्छ मृपालउदकं यथा॥ गान्धर्वान्तम पासी नान्तमी ध्रुकानु धाकन४॥ आर्यसत्यं समानस स सर्वमर्मममपादिशत्॥ तन्मच्छ मीम गपीत्वा
गच्छ तुर्लय दिक्कन्ला४॥ बोधिचर्यासमुन्मात् भीक्षार्थं प्रातिलषि मृ॥ गग४ सर्वधर्याय हूका समनुत्कायपूभागता४॥ घण्टिकेश्व चंनत्वा प्रार्थयन्त्येव मादना॥ ए
गवन्सर्वविद्धाम्कृ४ कराकृ श्री घनं वयं॥ समीक्ष्मादिगा लानेक्षवग धर्म्मकाय मीहितन४॥ तद्वचात्व४ समालोक कृपाह ध्यादयानि(व॥ तद्वाक्यिमस्मान्संबो(
धे योजयितुं समर्हसि४॥ तुवगांगव(ध)सृक्तित्वा दृष्ट्वा तान्सौसनं सदा॥ वयंवाञ्छितुमिच्छामि श्रपवर्गहिलाषिन४॥ ध्रुनिसंप्रार्थितं सर्वं विज्ञापितिए४

प्रमादिके॥ श्रुत्वा सद्गुरुगवांछास्ता सुविशाग्रान्समादिगन्॥ साधुद्विजाः समायाताः यद्वीक्ष्यथ सुसंवरं॥ प्रव्रज्याभासनं वीक्ष्य संवरध्वंस माहिताः॥ प्रव्रज्याभासनं
वीक्ष्य यत्नक्लिष्टकालमं॥ सर्वं विमलात्मानः संयास्यन्ति सुनिर्वृतिं॥ यावत्सुहृल्लाः कामान्धा भाग्नमार्गमपथ्यकाः॥ श्रुत्वात्मा विज्ञमकाद्गमक्षेल
संकुलाः॥ यदा लिङ्गवीक्षिवर्य्योविपुष्ट्र्यक्षविहाविकः॥ जगद्धवर्धक्षत्वा सुरवैनिर्वाणमाप्नुयात्॥ यावन्ननिर्वृतिस्थायलयाम्बुनिधिमर्त्तिकाः॥ चयस्कनं
गसन्नेक्षात्मसूर्द्धमाध्वस्थ॥ श्रुत्वादिस्त्वं मुनीन्द्र पश्रुत्वा सर्वेशिवाधिनाः॥ क्षमाक्षलिस्वटानत्वा मुनीन्द्र पूनयखवीन्॥ संयजलगवंछास्यः लयमा ९३
भमसनकिल॥ वयंचविदुमिच्छाम निर्वृतिसाधनंश्रमं॥ नहवान्सयया पक्षन्सर्वान्वक्ष्यधगमान्॥ प्रव्रज्यासंयवंदत्वा कृत्स्नध्वंभाक्तवानिनः॥ येवि
मिप्रार्थितं श्रुत्वा श्रापवर्गसुलप्रदः॥ दक्षयापाहिनाकयां गिरः स्पष्टैव मादिशत्॥ जनसर्वसमाधाय संबोधिसाधनंश्रमं॥ त्रिवल्लेरुजनं श्रुत्वा सं
वत्सं गच्छिन॥ सहस्रान्त्वक्रविक्ष्यापाहिनास्यर्गणिकृष्टी॥ मुक्तिकाः पात्रवर्लीकाः कापायेवीवयाग्रुताः॥ निक्षगतिङ्गवार्हकीयदृष्ट्वभया

श्रीः २

विदः॥ ॥इति श्री भद्रकल्पावदाने उपगुप्ताशोक संवादे षट्त्रिंशत्याय स्तकाः प्रवृद्धाचार्यवदानं नाम प्रकरणं अध्यायः॥ ११ ॥श्रृणु यन्मया कथ्यमान
माकर्ण्य सिंह समन्वितं॥ पुरा जिनसुतालोका स्थित्वा तपोवने काननं॥ तस्मिन्नाथ दिवसे पूर्वे नामा नाम प्रतिमः॥ सह शिष्या मुनीन्द्र सिन्धि श्रृणु सद्धर्मवि
लम्बः॥ तदा सीत्वा ग्रामे तस्मिन्नाम्नाय प्रधानश्रुतं॥ अद्वैतस्वीभं सुतेन्द्र संजनाकीर्ण मनोरमं॥ तस्मिंश्चिद् ग्रामे हारिणद्व सर्वे शास्त्र विचक्षणः॥ महातेजा
प्रनामा सर्वद्रव्य समृद्धिमान्॥ महाशालश्चतुर्वेदी शुद्ध शीलाविशुद्धधीः॥ तेजमानहिष गजांश्चादि वहत्स्व जनान्वितः॥ तस्य भार्यास्तु तद्भागी प्राज्ञधीश्री
निरासती॥ यतिव्रता प्रतिव्रता भेत्रायधी विशुद्धा॥ तस्याः पुत्रः सुत्तमां तेज यथापि सुन्दरः सुधीः॥ शुद्ध शीला महा विज्ञः सर्वविद्या विचक्षणः॥ पू
र्ण नाम विशुद्धात्मा पूर्वबुद्धानुसंचकः॥ आर्य धर्म गुणाकांक्षी यथा महाविज्ञः क्षमी॥ तद्गुणी सत्कृपाधारः सर्व सत्व हितार्थ हृत्॥ तेज अथैव संनिधी
यं स्वमेदं व सूदीवितं॥ शुक्लाद नत्सप्त पस्य नन्दनापि विचक्षणः॥ सीमा तस्य सर्वार्थ सिद्धाख्या दिव्यापि सुन्दरः सुधीः॥ द्वात्रिंशत्लक्षणधारी तिष्ठ तप

पूर्वजम्बूद्वीप०
दक्षिणधातकीद्वीप०
पश्चिमपुष्करद्वीप०
उत्तरवर्णकद्वीप—०
२

विमलितः ॥ श्रीअविक्षामहत्प्राज्ञः सर्वविद्याकः पारगः ॥ अधिसत्वा महासत्त्वः सर्वसत्त्वहितैषिकः ॥ श्रुत्वेति वाग् अथ श्रुत्वा सर्वार्थसिद्धज्ञानि ॥ तस्मिन्निर्लं
समालोक्य अथैवं समवितर्कयत् ॥ यद्यहं भोगी गुणः ... अधिसत्वा महामोहि ॥ प्रगीत लोकहितं कर्तुं मया वसन्तप्रासनं ॥ यत्केवलीनियन्त्रः स्यान्नस्फे कलस
मन्वितः ॥ यद्वर्द्धि पिश्वशाखागा सर्वधर्माधिपः तमः ॥ सम्यग्दानोऽधमं पूर्णं प्रव्रजित्वा वनात्तेम ॥ मुनिचर्यां द्विगं कृत्वा संचयतः समाहितः ॥ नूनमेषा षष्ठ
रिहः संवत्सरे हर्म्यनीम्मः ॥ जगत्स्था स्मा जगन्नाथ्य रूथगणा जिनाह्वयत् ॥ श्रुत्वेति निश्चितः विद्वांसो पुरुषी मानवकीमूढा ॥ तस्यानुगमनं कर्तुं तस्थौ तद
वचिन्तयत् ॥ यदा सर्वार्थसिद्धासौ याचकं एष्यति निर्गतः ॥ तत्त्वमूर्त्या लोकमाक ... सापि तस्मिं विनिर्ययौ ॥ गतः समसहस्रा गत्वा हिमालयं न ... ॥ एकाक
स्तत्र भय ... मूलासनः सुधीः ॥ तत्रासौ ... ध्यानं ... समूर्तकः ॥ पूर्वे रूत्ताद्दिकं तस्मै निविधसर्वमातनुत् ॥ एवं दिवानि गन्तस्य नामाज्ञा
मलगतस्थः ॥ नमः सर्वार्थसिद्धाय नमः सकुन्तवनमः ॥ एकविहत्तया पूर्ली स्कदवध्यानमावचनत् ॥ त्रिकायगुह्य माधेय तापच्छं मूक्तायत्त ॥ यदा

गण॰ पूकू॰ सुकु॰
श्री॰ वक॰ त्रिकू॰
मति॰ ३
९३

कल्पि॰ १ ६२

सर्वार्थसिद्धिसौ नेमकुञ्जनाकल्पश्रितः॥ इक्ष्वाकुवंशस्य तिलकस्यांके चतुर्ध्यानमुपाययौ॥ कदाचित्पुरुषश्चापि ब्रह्मर्षिः कल्पनामयतक्ष्णश्चक्रराम ॥ तस्य नागिवतुर्थ्यानं यन्म
नसाप्यगोचरं ॥ यस्मिन्दुर्वलकायासौ पादिहृतः सत्यावमाम् ॥ कृत्तसंसारवासमालम्य प्राज्ञश्च गिरस्थयंतरं ॥ तस्मिन्नवर्दिनं एकः पर्वसंलिङ्गलमाकथा
नं ॥ तदात्मकुड्य माहात्म्यमितिनिरक्षोमनृकः समयनं ॥ पश्चात्तत्केन्द्रवर्गीयां शिष्यास्कंन यदाक्षमो ॥ एकोन त्रिंशद्धिध्याय गतोप्यकृत सन्क्रिया ॥ तस
लोकि प्रसादेन महर्द्धिमानतः दिति ॥ निष्काश्य त्यक्तमाहाकिः समानस्थलदामता ॥ गतः सर्वार्थसिद्धिं ... गाम्भीर्यत्वानु हासनं ॥ तस्यैव नामग्रहणं
कृत्वाकपः समाश्रयत् ॥ अर्थालिङ्ग समालक्ष्य एकाकी दिव्यचक्षुषा ॥ मगधादेव प्रवृत्ताः कमाज्ञायां हस्तिभिप्रकान् ॥ वेतालगधेन सर्वपि यन्मयाहि
तमन्वयम् ॥ तत्त्वं दृष्ट्वा प्रमादको यूयं सर्वहितान्दितः ॥ यत्तं पृष्ठा जगद्धात्रा सर्वधर्माधिपो जिनः ॥ सर्वज्ञो हन्महाहिंसा समुत्पन्नो धनाकलौ ॥
तत्काशी पूर्वमेभ्य मगधाधजिनाश्रमः ॥ सर्वलोकसरामश्च हद्रासनसमन्वयत् ॥ सर्वसत्वहिताधानं सम्यग्विज्ञानसाधनं ॥ स्वा[illegible]दिमध्यांक कल्याणं

हृशिष्या

दिव्यचक्षु ०
दिव्यज्ञान ०
पर्वविलक्षणं ०
पूर्वनिवासानुस्मृ ०
सद्धिष्यविनि ० ३
आदगति ०
समता ०
प्रत्यक्ष ०
हृदिशुद्ध ०

सद्धर्म्मसंप्रलापनि॥सर्व्वज्ञ गतक्लेशःस्वस्वअस्तु ऐनकामहतकयाः॥अविघ्नस्यध्वनिस्ताना॥ऊर्ध्वंवयंच प्रणामपा॥तस्मादेतद्वयंसर्व्वे मगधाव जिनाश्रम॥गत्वातं सु

गतंवद्धंद्र स्तूमर्हामहे धूता॥दृष्ट्वातस्य मुनीन्द्रस्य शुश्रूयासमुपस्थिता॥तत्सद्धर्मामृतंपीत्वा सद्धानन्दं लभामहे॥यथबुद्धानां मुनीन्द्रा ह्यं शुश्रूयासमुपस्थिताः॥

मुदाधर्मामृतंपीत्वा प्राप्तिनन्दंनिवाधिताः॥सर्व्वविमलात्मानो एवद्गोस्कु धजयाः॥बोधिमत्वां महासत्वाः वयं बोधिताः एन॥ऊर्ध्वमेवावयंसर्व्वे

मगधावजिनाश्रम॥गत्वा तस्यमुनीन्द्रस्य दर्शनार्थं व्रजामहे॥तस्यधर्मामृतंपीत्वा वयंसर्व्वे उपस्थिता॥सदा गतं दृष्ट्वा चरमहे सुसंवरं॥तत्रा ९४

मगहस्योदवपेवसंरिहपदान्विताः॥एवामिसगतात्यासात्सुनस्कस्याति संगमान्॥ऊर्ध्वमि भस्कासमादिष्टं त्वासर्व्वे पितमुदा॥मानवकाः प्रसन्ना

स्याःसद्धिमुपवयंलापिन॥तमाशीःपूर्णस्थास्माकं संबुद्धं उपालालसः॥प्रावक्रमस्तुगतन्द्रदृष्टं स्वशिष्यगणसंयुतः॥ततः सुगतसंदृष्ट्वा आगत्वा कांशी पूर्वज

तं॥मगधावजिनाश्रमं सशिष्यःसमुपाययौ॥ततः संप्रीचनं दृष्ट्वा सुगतं वंदं मुनीश्वरं॥शिष्यलोकसमामध्ये नद्वेसिंहासना स्थितं॥दृष्ट्वा भगवन्तं धर्मी नित्यः

सर्गः १

धि ४

नमस्त्रिजगद्वंद्यं ॥ गणसूर्याधिकाह्वासं सहस्रवक्त्रप्रकाशवं ॥ व्योमप्रकाशप्रकाशनकं समनकहडनूपिनं ॥ सोम्यंकाकस्त्रियंकाकं सर्वलोकमनोहरं ॥ तर्वहं

श्रीघनं प्राहुं सर्वधर्माधिपश्वरं ॥ सर्वविद्याक्षिपाजखं विनायकं मुनीश्वरं ॥ स्रूहकं निर्मलात्मानं परिवृक्त्मिमतुलं ॥ स्रादिमंश्लाककत्वादौ संबुध्मं

बाधिसाधनं ॥ प्रकाशयन्कमालोक सभिष्यः श्रीमूपनन्दकः ॥ तत्र संसम्रूपाशिरूप प्रहत्वा साञ्जलिर्मदा ॥ लगायकं धर्मयाऊं संपश्यं नवमब्रवीत ॥ भगवन्ना

थसर्वहं सर्वधर्माप्रिंपप्रला ॥ एवं कुधान्समाक ल्भ्य यंमूदाससमामकाः ॥ नकृयान्नः समालोक्य कृयादह्वा ॥ एवाधयन ॥ सम्बोधिसाधनं धर्मं समन्वा हेतुमर्हसि

॥ एवं माशयहोक्षिल्वा क्षत्वान्न गसनंसदा ॥ वयं वेदितुमिच्छामः सम्बोधिसाधनं खणं ॥ विज्ञापयामः किं गमक्तः घतरिक्षः सवानयनं ॥ न्यवदयामि तत्ता

वं तथापि तक्षिमानसः ॥ त्वंजन्मदिनमानत्य नामाख्वानक्ष गत्यवः ॥ निस्सयामि तगोरोहान्नि सगत्वयि तक्ति तः ॥ हिमालयमेधिंग्रिस्य त्वन्नामय हं

तंतपः ॥ प्रव्रजामिनिर्विकोक्ता एवदर्शनलालसः ॥ तवेव दययानाथ पर्वं स्सिलिहत्वमाकवान् ॥ घेतरिहपदंबाकुं मधुनावाधिकामृकेः ॥ हका

दि.व.दि.श्री.
म.वि.ता.
पूर्व.न.स्र.
म.दि.

दिव्यचक्षुं दिव्यवस्त्रं श्रोत्रमहानं विपदुरामं ॥ कायवूहादिसिद्धिं स्यतत्स्त्राना निप्रमी

कृमिमुद्र्मिविस्का

ऽलिका ॥

यमितिमां मत्वा दयापूर्नस्तस्यारवान् ॥ शिक्षासम्यगवसानन त्रिंशत्कालयमांकुरं ॥ कृतिनिष्पदयित्वाशी गत्वादावनमारवन् ॥ सैकानतिंगस्तच्छिष्य४ कृताञ्जलिप
टाम्बुदा ॥ पूर्वीशिष्याप्ययं विज्ञाम रुकोप्यरुमूर्जितः४ ॥ कृभिता स्मैवाधिवर्यां दया कृमिर्धिरावयन् ॥ सर्वहृत्स्वर्यां शिवस्ति यगस्पचय ध्यामहम् ॥ पातिनावक्रवि
कृनस्य शान्तिशुश्रूषी स्तन४ ॥ प्रतिवस्तुसमाश्रय यदिच्छसि सनिर्दृशिं ॥ सम्यग् विसाधनं धर्मस्य यत्सर्वकं समाचर४ ॥ कृत्यादिमथसंसंवृद्ध स्मृद स्कापय लन४ ॥
एवं तं समगिं सर्वं स्वसांधिक समयहीनः ॥ अथ रागय मास्य स्माप्रभा मूर्तिमारवन् ॥ सुमन्त्रकपात्रविज्ञाश्च४ कापाय चीवरावृत४ ॥ अथ सर्वे४ प्रार्थमान
स्तच्छिष्ये४ स्सदयाकूल४ ॥ सर्वेषां शिष्यस्तिस्य स्वक्रमालांश्व समयहीनः ॥ ततः स्मूर्तिमा४ सर्वे कापायचीवरावृता४ ॥ रविस्थिता४ पात्रविज्ञा४ अवलम्बूर्दमि
गन्त्रिया४ ॥ ततस्तु निर्मलात्मान४ परिशुद्धविमलुता४ ॥ सम्यग्भासनं दृष्ट्वा प्राप्यमत्सौगतं व्रतं ॥ ततस्तत्क्रमाद्विधा समाधिधारणीदक्षो ॥ सर्वहृत्
किशान्तमूर्त्या यादृष्टस्मिन्समाश्रयान् ॥ तत४ पुरु४ संस्थानेहृद्ब्रह्मयाची विशुद्धधी ॥ रागयकं सुदानत्याद्युत्साषेवं कृताञ्जलि४ ॥ अथास्मिसंवृद्धकृतप

ज्ञानालयं नमस्कृत्वा बुध सौख्य हेतवे ॥ भाक्तामिन्नूतं लब्धं रवमुक्ता ज्ञानामृतामृतं सुभायिमाहं ॥ सुरर्त्तुलां वाधिमतुल्यसंपदं लब्ध्वा लवाक्षानिधिमाय सर्वं
॥ कृत्वा जगत्स्वच्छ वर्णवर्त्तुर्ति भि आदिदिलिल स्तूयमानं स्वामि ॥ सदा लक्ष्मणं व पाद पद्मं पूर्वी खिमे४ पूज्य वर्ये४ सुलभं ॥ यस्य प्रसादात्स मर्गं सुरत्वं यामसुनि
वधिपदं सुरवन ॥ नमामि श्री कांचय पूर्णचन्द्रं मोक्षप्रदं पेलव लोकनाथं ॥ लोकान्समस्तान्कृतं समांयमत्वां सद्धर्ममयानिदिशंतमभयं ॥ विद्यालिलावं पदमोगम
स्मि पूर्णेलिकाकोलमांसहेतुं ॥ लक्ष्मलना स्कंदकवक्ष्यामि ययालि लोका जमिमालवद्दो ॥ मथासदास्यां कृपयालिपगधन कृत्वानुगमन्तसच्छन दश
छिताश्वा ॥ त्वत्स्याद्धकाल कि ममत४ कूपूष्य अनेकथिलान् जगदकर्यं त्वा ॥ प्राणालयसधर्ममहाप्रदीपं कृत्वा लं कृगमहान्धकारं ॥ कृत्वाजगच्छ मर्म म२
यंसदात्वं सत्तापयक्तिष्ठतु दत्तुत्यासा ॥ नूत्कमाकर्ण्य सुवाधिवाग लमादिगसेत सुसंसुलकं ॥ सगिध्यपूर्णे लुटमालिपूर्णे सयासूदकं पवित्र
क्रविलं ॥ शिष्यास्तनका४ प्रलयकिपूर्णे सर्वे वउर्क्षविहायदक्षा४ ॥ ममैव तद्धर्म्म कथप्रवादा महर्द्धिमिकाधृतसम्यवाया ॥ मेजायदीकृत मथापिम

नयस ग

बामनस्य स्वः४ पूर्वं सुराधिराजापि॥ प्रलापितां धर्मकथा इत्यामं नवतत्त्वभवप्रकृतिप्रयुक्त॥४॥ शून्यमादिग्धनत्थमभासी मूलविशेषमग्रसर्वं चकार॥ मेतार्यऋषीप्र
कमं संपूर्ण्णं तदूर्ध्वप्रसन्नं प्रणवाक्षिप्तिलं॥ ॥ श्रीमेतार्यकृतस्यावदानं चरितं कौतुकसंक्षेपहेमेतार्यऋषी पूर्वप्रवृत्त्या यत्र श्रपचिवल्लीनामध्य
दागाध्याय॥४॥ ॥ अथ वंकीपूजापापानिर्गमं मर्क यादि धं॥ अथ संक्षिप्तं सुराज्ञः सकृतात्मीर्घ्यं यथा ऊर्ज॥ नगराम मही पाल उअर का तिर
क्षेमवान्॥ आसीच्छ्रीमा महावीरः४ प्रजापालनतत्परः॥ तस्य पूर्वाहितधीमा यात्वा वंदपापगर्भ॥ नपात्र नसमा सर्वविद्याविद्यमर्थ॥४॥ सविन्ध्य ९६
पर्वतनम्ये अत्रमस्तक मन्दिरम्॥ पश्चशिष्य गतेः४ सार्द्धमश्व्यवामम ताजपाः४॥ तत्रगत्वा रत्नानाम तस्यक्षेत्र सुरत्न सुधीः॥ मातुलस्य धनस्वामी नामे ध्रेम
मपाश्रयत्॥ तामिनयं नमालाक्ष विहं समाप्तुवा धनः४॥ वेदादि सर्वशास्त्रादि आक्षपयय यथाक्रमं॥ नालकास्यान् आविज्ञ गृहं तत्र समाश्रितः४॥ नमाय द्या
य धर्माय संघाय वनमानमः४॥ श्रुत्वा बामायसंतत्त्वा प्रशान्ति सुविशुद्धधीः४॥ दयापूर्व सत्त्वाः लोकेयया चापि पूर्वजकिताः४॥ ततः४ सउत्कथा विहृतः४ क्रमात्
महाधनामहाहोमसर्वंड्याससम्प्रत्तिमान्॥ तस्य पुत्रो सुधीमक्तो पूर्णचन्द्र नामा कालिक्षे॥ गुप्तं गीत धर्मसिंहो सद्धर्मगुणलालसो॥ तत्पुत्रा धनानामे मम हर्षवर्द्धनाभगः४॥४

नेकपारगः॥ सर्वशास्त्रकलाविद्यापारमपि समाययौ॥ तत्कालानुक्रमं समासाद्य मातुलस्य समुद्धतः॥ संगीतेः सर्वसारज्ञस्त्वा पितुः पार्श्वमागमत्॥ प्रणत्वा कौतु-
कं दृष्ट्वा संपश्यन्समुपाश्रयत्॥ तत्र समुद्भवं दृष्ट्वा तत्रात्मजं विचक्षणः॥ दत्तादिकौतुकं दृष्ट्वा सम्यक्पश्चाद्ब्रवीदिदम्॥ सुधीमान् सकलाविद्याविदां श्रेष्ठः संगीतका-
तुकि॥ तदनुयोगमारभ्यान्य सर्वानत्र प्रबोधय॥ इत्थं पितुर्वचः श्रुत्वा विद्यामानी समुद्धतः॥ तां तत्र जननीं पश्यन्विहस्य वचमब्रवीत्॥ विद्वांसः कस्यति क-
ट अनुयोगमुदाहरन्॥ कनाथवा परी श्रमदर्शनिः पात्रमपिकः॥ पूर्वं दर्शनमात्रेण प्रागवास्मि महासुधीः॥ मादृशः कोविदः कोपि नास्तीति संवि-
चारय॥ एवमन्ये प्रबोधार्थं शास्त्रार्थं समुदाहर॥ इत्यतां श्रवणीयं तत्त्वं पादीवित्तं तथा॥ इत्युक्त्वा सुधिमानी सः पितुर्वाक्यं कर्तुमिष्टः॥ वदादिस-
र्वविद्यानामनुयोगमुदाहरत्॥ तच्छ्रुत्वा सपिता सर्वशास्त्रज्ञो ऽपि विस्मितः॥ अहो सुधीमयं विज्ञ इत्युक्त्वाति ननन्दिव॥ उक्त्वाथ प्रमुदितः पिता वचनं
समब्रवीत्॥ किं न प्रसाद्य श्रुतं सर्वविद्याधिपारगः॥ तत्त्रिशंस्य सुधीस्ताकानिष्ठानालकालिधः॥ तदनुयोगसर्वार्थमन्ववदद्यथाक्रमं॥ तत्रि

उत्तर ३

गंम्यपिताःसर्व्वप्राण्यसंस्कृतिविस्मिताः॥ स्रूतमानवकस्यास्य सुबुद्धिर्विनिश्चावदत्॥ उत्तस्यांहि विद्वांसो नालकाग्रहमाश्रितः॥ अनमत्रपितत्सर्व्वप्राज्ञयाना

तपाठितः॥ ततसन्नाश्रितोऽध्याहूर्नालकं ममविचक्षणः॥ सकालेकस्यविविहत् पठितुं सस्कृत्वा सुधीः॥ सूत्रकं सं समाकर्ण्य संस्मितानालकाब्रवीत्॥ क

स्मिन्ध्वित्पठितंनालकं गत्वा तत्त्वांश्च सर्व्वदा॥ ततगं पठितं किंतु मया विशुद्धयमस्य॥ नमोबुद्धाय धर्म्माय संघाय च नमो नमः॥ एकस्यैवानुशासनं सर्व्वासम

कथं साधितम्॥ अभिधर्म्मसि जनकमप्रसादेश्यमानम्॥ सूत्रं नालकमियं तथा महामानी सउत्सुकः॥ निन्दयामास श्रावकानं त्रयागतमायुष्मत्सुरवः॥ ततःनाः

लकाधीमान्सर्व्वविद्याविचक्षणः॥ पितयोवान्धवानुज्ञातांस्तर्व्वान्समत्सनन्दयत्॥ दत्त्वाप्रमादं पितयोनालकाय समन्वधम्॥ अनुज्ञापयन्तं पुत्रं सूत्रकं

तमूच्चतुः॥ एवंनालकं विद्वं पितयो सद्धर्म्मकाङ्क्षिणं॥ नियोऽकमेतिवान्छको सद्धर्म्मप्रवमूचतुः॥ तुमंगच्छ समूत्सन्तः संबुद्धार्हत्मनी श्वरः॥ तदेस्य

संदं ध्वत्वा प्रवज्यांगवन्वंचय॥ यापृद्ध गाम सत्नरत्नं प्रवज्य प्रव्रगमावयत्॥ निः आत्मानिर्म्मलात्मा संप्रयायात्मनिर्वृर्तिं॥ किंतुगत्वाभिगच्छस्य

मुनि

चितुं सकुधानाकं ॥ स्वांन्तम मूलकं सम्यक् याज्यमानिनं क्रमं ॥ विना राजवरीनेवं मार्कं पास्यामि मानवा ४ ॥ रुद्रवरी वाधियत्यां इत्युंराम नन्द मुद्गिना ॥ मनसा ताक
संग्रजन मातुं लांकियामाश्रय ॥ गत्पदंगमा रोधसं वृक्षभम रंत्रग ॥ स्वर्गापि विकृसमाख्यागं श्रुत्वासनन्दनामृदा ॥ जाप्याणं गमसनं दृष्ट्वा पुत्रकृतंसमेद्ध
ना ॥ गणश्च सना लकाश्च दिजानत्वा पादां प्रभादिगन ४ ॥ मूक्ता पवित्र हस्ताजाता सार्द्धं विन्ध्याचलं ययौ ॥ गत्वा यमुना पाप्तिम्य मातुलस्य गृहं ययौ ४ ॥ नालके ४
स्य अलिनं त्वा पोषोग्रगमयाविम ॥ मातुलां प्रसीद त्वं यत्कृतं धर्माग्रजं ॥ गत्सा हूयाग्रगंदत्वा सद्धर्ममानितया जय ॥ अथ तत्पामातुलांगं न्यवेदय
न्निमानन ४ ॥ गच्छामि किं मया धर्मं याकृत्यितुं सुभक्षे ॥ वृद्धलक्षाक्षयं सम्यक् गत्वराधाष्क्रुमिं वंश ४ ॥ श्रुत्वा नत्वा हृदीकं कथयामास धिकृत्यां
न इदिगं समाकर्ण्य मातुलासो हृतिशस्मिन् ४ ॥ उवाच्य लागिनयो को वृद्धयुक्तमनृसमंजनं ॥ यत्नाम यत्र हृदयाद्व गृहिधर्मा पालनं ॥ नं राजा भावयंस ९८२
र्व शिष्यकान् यथा सदा ॥ सत्यमेवा धनानगत्र मगसाधवनालभ ॥ भक्षसिंहति नाम्ना याधिगमितसमोधिक ४ ॥ याजानश्च भक्तवं गोऽस्मिन् पूर्वकापि

लक्ष्मुनि॥ श्रागमस्तमंगलं यस्मिन्न कृत्सर्वज्ञनिर्मलः॥ पुष्कापवित्रहं वाक्यं प्रव्रजिनमपावनं॥ वी श्रावर्णनांत्रमंयापि मलधातुसमानसथ॥ नेवंजनास मासी
नलगाघवर्षेरुद्धावं॥ समाप्यथाधिमासीनाथाऊर्यंनमूर्विपर्वं॥ काशीपुरं ६ धूनासाहिंमगदाचजिनात्रम॥ सर्वलोकसहामध्येसद्धर्मसंप्रलापेमि॥
मदस्यगवलंगत्वापुत्रजित्वास्तृगामनं॥ याधिपर्याव्रकंधत्वावनामाभाक्तयांक्षिनः४॥ यपवृद्धगमतनलच्छप्रव्रजित्वाजिमजिन्न्रियाः४॥ यांधियर्याव्रमं
ध्वत्वासेवनाक्रिसमाहितः४॥ गसर्वनिर्मलात्मानः४ पवित्रकुक्षिमनुलाः४॥ सर्वान्मावगतार्जित्वानि४ श्रागमपक्षयाचितः४॥ सूरिकांपाधिमासाद्य ९८
सम्यक्षपदमाप्याक॥ नगः४ सर्वत्रलोकप्रसंप्रवार्यशुलावर्वां॥ श्रगकर्मभयंकृत्वा संप्रयायुः४ सुनिर्वृतिं॥ नयात्रजेवीहरोग्यभाक्तंनेवसमाप्र
पः४ श्रागरूकवढंकर्तुं नगक्रमथिकल्पिकाः४॥ नालकाहास्वबक्किंत्वं यकचिक्रवलमपंकः४॥ समकल्याणमित्रंचरितकृवर्यासमेपिहाः४॥ श्रथासी
त्रागिनयालां साकंगिघ्यगार्जांत्विजः४॥ यिन्यासयलात्स्वक्किमयानृलंकाशीनृपायथो॥ ममदाकाशीपुरंगत्वपीथिकासुसंमानिनः४॥ मिथ्याहष्टि

एवल·मलानिधि·श्रीमि·कमूद·मंकमी·निराक·१

मनासीनां गंगमीनाश्रमपदं सतः॥ तत्र स नालकाः दृष्ट्वा तान्स्तीर्थिकान्यमीन॥ मनसा ह्यानविरोगचत्वं विहातुं समुपावदत्॥ तत्र ते समुपायान्तं समीक्ष्य स
दर्भासिषः॥ तीर्थिकाः समुपामंत्र्य विहसन्त्रवमब्रवीत्॥ महर्षेर्दृश्यायोसि कस्त्वमस्मानुगासकः॥ किमर्थमागतोसत्र सहसूनिगच्छेर्यवत्॥ तच्छ्रु
त्वा स कमाकर्ण्य नालकः समहासमतिः॥ सर्वांस्तान्समालोक्य परीक्षितुमिवाब्रवीत्॥ तीर्थिका यत्र संबुद्धा भगवान्स समाश्रितः॥ समादिशति सद्धर्मं
सर्वाधिहानसाधनं॥ तत्सद्धर्मामृतं पातुं वाविधवर्णादिकाङ्क्षिणः॥ भवन्तो तीर्थिनावयं सर्वे विन्ध्यावलादिहागताः॥ इति तं समादिष्टं श्रुत्वा सर्वे
ऽधामूषाः॥ नालकं तं विलोक्यामी विहसन्त्रवमब्रवीत्॥ श्रृणु नन्दमहो मूढ कस्मात्त्वमसनकठ्या॥ बुद्धस्यारुद्धकं धर्मं तं पि त्वमसंसमिच्छसि॥ याव
द्ध्याप्य सद्धर्मं गृहाणि मूढमानसः॥ सगल्लान मकेतुख्ना दृष्टवा नित्रमतसदा॥ सद्भूमिमिति मयाख्यातं मत्वा स्वर्द्धं यदीच्छसि॥ अस्माकमपद्धत्र
मं गृह्य शुभसाधनं॥ यास्माकं सर्वदा ह क्लोप्तमद्धया समुपस्थितः॥ गृहाणि सुप्रसन्नात्मा धर्मं दिव्यसुखप्रदं॥ तच्छ्रुत्वा हसन्ती ख्यमकेगत्वास

नालक २

वालयं॥ दिव्यामृतप्रवृत्तं ज्ञानी यमस्तस्तापसयोगदे॥४॥ शृणु गणेश कामाक्षी नालकसंसं प्रवीणः॥ श्रुत्वा गणपत्यिनं धिस्त्वां मिथ्यायंतंसदाह्व कं॥ त्वमय छे गमस्मृतन

यकस्तस्त हृकृवं॥ मिथ्याहाय दपापनप्रदस्तपात्रगादक॥४॥ निम्दसि गमपिपृक्तं घतरिहापवर्गदं॥ यतलाकान्समृह्रदुर्वाधिह्ान संवाप्रद॥ तस्याय भाय

नवांछाय यस्ति श्रुहि मानिक॥४॥ कृत्स्नमपृच्छरजनं दयानिर्मलमान स॥४॥ शृणु ज्ञानालकाधिक्षांगंगभीयमृपावयन॥ ॥ गताग्रमसमासीनं दष्ट्वा

मस्कंधिदंयशिं॥ तस्यापिविलुमाहात्म्यं नदक्षिकमपावयन॥ गंदष्ट्वांथसमायांतं समस्तकस्पर्द्धी प्रवीन्मुदा॥ महर्षे कुत श्रायासि किमर्थमिहवांछसि ९९

॥ कस्मिन्नाश्रमकः॥४॥ कहं त्वंगिच्छगतसमन्वितः॥४॥ शृणु गणेश मोकर्षनालकाधीयया सुधी॥४॥ यायनिवदयामास मस्कंधिसंजटो ध्वनं॥ मस्कंधिन्विंध्य

मासीनोद्वृत्तिचर्ममिश्र कर्षीयसी॥ तस्याहं लागिनयास्मि चिप्राजयासंजभकिल॥ त्रिनवामसगभक्तासो वाधियाज्ञाविनायक॥४॥ वाधिजयामिमालक्ष्मागणा

सिसुहत्वर्हिं॥ तदानीं पितुसम्पृच्छा मगदावसमाचिन॥४॥ समादिशगिसद्धर्मचतुर्वर्गफलप्रदं॥ तस्लद्धर्महृधांपार्तुं समस्ताही शृणुहाप्रभो॥ मात्र

सर्वार्थसिद्धः २ नालकस्य १

लेन सुगिघ्न विन्ध्यार्द्रमङ्क्रिकाम्रक॥ ॥ ऋषिर्मत्स्यवच॥ श्रुत्वा श्राप्यामित्यूचिनागय॥ ॥ नालकं संचिवृकाकः॥ यष्ध व्रवमराघत॥ ॥ श्रूएव वदसि त्वं किं कि
म स्यइर्म्मे गढूष॥ ॥ यदसौ गाछगच्छ ऋगि क्रार्थाविय मधुना॥ ऐअत्यं नाहि मद्या कं ङ स्वं नापि गन्तुरवं॥ ॥ श्रात्र मपिनगं कृत्यं वृक्षानां रुद्रवां छिरि॥
॥ ऋषिसमुं पेचिह्लाय रुद्रसौरवं यदीच्छसि॥ ॥ मागच्छ महसागन्त मृत्युनामोग्रमकृधिमा॥ ॥ श्रूलाक भवसद्भर्म्मयमी नांज टव्याविलां॥ ॥ कृत्वायत्नम
सुहागम कांक्षया त्रिदिवालेय॥ ॥ चक्रवर्त्तिश्रियं यत्र लक्ष्मीं यदि समीक्षसि॥ ॥ धृत्वा समस्कवीवर्ष्यां मोक्षिष्यत्वमूपावत्र॥ ॥ स्वर्गलोकसमाकांक्षी महाप्राज्ञा
महानघी॥ ॥ काशीनिवासिनि॥ सर्वमानिनस्मिसमस्कवी॥ ॥ श्रयतां ज्ञानमतुलं मयावधारि गं सुरवं॥ ॥ ऋषिस्त्वाकथयामास नालकं प्रतिसद्धियं ॥ ॥ मनः॥ श्रु
शिष्यावन्तुप्रयरक॥ मनालक॥ ॥ श्रगियाक्षयथसर्वं तदर्थमन्ववायगयगा॥ ॥ श्रनाद्यं ज्ञानमासाद्य मानीत्वमासिमस्कवी॥ ॥ श्रुत्वा लिनिश्रुत्वे भवात्र ऋषिरुवाच प्र
नम्रप्रवीन॥ ॥ मान्नं प्रजमहाप्रभू ट मानिन्दयज्ञगतुं॥ ॥ गपश्च संकिंवचस स्वर्गलोकाधिकांक्षया॥ ॥ यम॥ सुरवननयकं यास्यसित्त मनः॥ कमामृ॥ ॥ किं

श्रि:

उत्तंकिक्षसि क्षासिवाक्षस्य ह्व नः प्रमानिकः ॥ यद्यसि भोक्ष्य कांक्षामि मथा मत्याप (ेभधन्ना ॥ मयासतु समागच्छ संपूज्य दर्शनिर्धुना ॥ ८७ ॥ मूकस्सकी गृह्या

मिथ्यापापाशिलोमिकः ॥ क्रोधक्षिपिक विद्धलांत्र जंकाक्षीभोन मादधान् ॥ ध्रुकू पिगं गमा लाय्य पूनः प्राप्त विवक्षदः ॥ किं कपोत्वं सकोपास्मा यमनिन्दासि

मूस्सकः ॥ यत्तस्य पावनाशीनः स्वमीननारिलाविकः ॥ ८८ ॥ मूक्कानय पूतासी मातुलान सम्मन्विकः ॥ सम्मृक्षाय कगः पर्यन्तेङ्गित स्वात्रमवत्स मू ॥

॥ श्रुजित कक्षपापाकं मूवानं सकु धर्थिनं ॥ समीक्ष्य समृपामंत्र्य प्रपच्छे वं समादयान् ॥ महर्षि समुपागच्छ कृतगल्कुं समीक्ष्य ति ॥ किमर्थमिह प्राप्ता १००

सि कस्सपं वक्तुमर्हसि ॥ ८९ ॥ मितमस्यकोथितंगृह्या नालकः समसमीक्ष्य कं ॥ श्रुजि गंसमृपारिष्य सम्यग्ध्यन्न वमब्रवीत् ॥ उमरंकारव दंगीया ज्ययांखायदया भाषा। ...नामनगम

जगः ॥ कस्मात्स्मजानाल कजितनाम्नाहं भाक्ककाम्य कः ॥ ९० ॥ श्रुयं नित्रत्न क्षुल्लाकं प्राह्लासो गुह्रमानसथा ॥ गाय नाजस्य माहात्म्यं कथयस्त्वन्नमब्रवीत् ॥ महर्षि पूर्वाह्नि:: २

हस्ताक्षिम २

श्री घनापूर्वः वनालमसमाश्रियन् ॥ सकुर्म्म समृपादिग्ध विहत्त जिगगाच्छित ॥ याका विद्गसमासीनां जित्वामाय सुङ्जयतन् ॥ प्राप्त लपद्याविमतु

त्मानिर्वाणपददां गुरुं ॥ कृपया तदनं समाकर्ण्य तद्धर्मगुणं प्रोत्सुकः ॥ समाकुलः प्रागमस्मि निर्वृतिपदमीच्छया ॥ एवं गत्वा समारभ्यामास्त्यं गुरुं संजितः प्र
णंदितः ॥ नालकं प्राबदद्विज्ञः सर्वशोपितकोगलः ॥ साधुसाधु महाप्राज्ञ यद्वदन्तीप्यामि नालक ॥ यस्मात्सर्वज्ञ कृजनमां प्रक्षयसि सन्मते ॥ कर्मणा येन गत्वा मामा
हात्म्यमेवं गिरिविलं ॥ मानवं मर्वर्षि वाधि प्रारुं धर्मोपदेशकं ॥ स्तुनिमिन्द्र गत्वा दृष्टं जिनमानं प्रबोधितं ॥ प्रवर्तितं धर्मचक्रं तमिकन्यादिकं गुरुं ॥ दृष्ट्वा गुरुं त्वा
पिनाविद्वि स्फिस्त्वामि मूर्धा वन्दे ॥ प्रसन्नत्मानिर्विदं दृष्ट्वा किमर्हः प्रागहं त्यागी ॥ त्वं भकत्याक्षमिस्तं हि त्वं पिगामार्गदेशकः ॥ यतः सद्धर्महीनं मां प्रजयतुमिवं
गतः ॥ त्वत्वाख्यामृतमापीय प्रास्तु कास्मि सन्तुष्टिक ॥ तस्मान्मामपि गत्वा गुरुप्राप्नीयत्र लेवा गुया ॥ तव तासाकमां प्रिस्य हजित्वा श्रीघनं तम ॥ वाधिवर्षीय
शिष्यामि निर्विकल्यानि जहिप्रियः ॥ प्राहुर्नित्यः श्रीघनानां सद्धर्मलाभगाह्नितः ॥ ओं तस्वय यथापुष्य मित्रकं मुनितितः गुरुं ॥ लाग्यगाच्छ धर्मास्माकं प्राहर्तामं
हामुनिः ॥ तस्मात्कृदाग्रयं कृत्वा मद्भं यास्यामि गत्वगतः ॥ विहृष्यान्यं जिनाविहृ स्फनसहांगमनमूदा ॥ सञ्जनीपद्य वाक्षन स्पृपिसृष्टगमायवतु ॥ गतः स

हंजिष नासौ नालकः सम्बुद्धिमान्॥ सम्बुद्धकः सम्बुद्धाय कदाचिच्छ्राश्रमं ययौ॥ ॥ तत्रागं समुपायातं मैत्रकर्षिगणान्वितं॥ कश्यपाख्यस्तीर्थिकासौ सम्यग्ध(

र्मप्रदीपकः॥ कास्त्वं कुतः समायासि कस्मात्समागतः॥ प्रयाणं किमेतादृशं कथं वशान्तथा॥ इति तं कथितं श्रुत्वा नालकः समहामतिः॥ कश्यपं

तमुपासृत्य विजयं सम्प्रबुवीत॥ किन्तु सर्वज्ञनाथोऽसौ भगवान् समागतः॥ सम्यग्बोधिसाधनधर्मं समादिशति सांप्रतं॥ तस्य श्रीमन्मुनेर्धर्मं पीत्वा सदा तस्यां

नुगामवयं॥ बोधिचर्यां कथं कृत्वा तं संविदुं भूपा चर॥ इत्येवं कृष्णपृच्छेन स्यां यामि भगवत्सुरं॥ इति गगाबाध्वीन्द्रं श्रुलादारामस्थितमहामती॥ नालकः कुमि १०१

लिंगं त्वाऽस्वास्मात्कदायुगा॥ सांजलिपरिवसन्नकोनयनं सम्प्रब्रवीत्॥ श्रूयतां भगवत्सुरं मे नाम नालकासौ सत्यकमवित्॥ किं तस्य धर्मं गतिकार्यं तत्त्वं श्रुणु मे हारकः॥ अ रत्नकाली·राज·सभाव

पि चर्यां पुरुषः कथं पुरुषः गमस्तत॥ गत्वा धर्ममपि च हृत्वा तस्य तत्त्वे कल्प्रतापगु॥ न्ननं त्वं न वयं गत्वा सुख्यानि विविधानि च॥ तं च महात्मा मूल्याखिन्नाकाहियथ द्वादश ३

स्तदा॥ दास्यपसीस्थकभाजं पदं नागाधमः कुर्वीः॥ माद्य धर्मपरिग्रहक्षा हाम्यहीनः सुगतांजिनः॥ चक्रवर्तिसुखं यो भूमि तथैव संपदं न पथः॥ ज्ञात्वा द्वेनसीमाचितिक्षा(

लोकः सुदुस्तरं ॥ स तु प्राप्तः श्रियं हित्वा ऽपि लोकदुर्लभं सुखं ॥ स्वयंदानव्रतं गंगास्नान्ना विद्यार्थी श्रावणवने ॥ प्रमाददोषमूढत्वान्मन्दभाग्यश्च पापलोकः ॥ कच्चिदज्ञोऽसि
येदं गमममयाच्छालि लापितः ॥ तस्मादेहं न सज्ज्ञाने कथं गमयाम्यविष्णुं ॥ योऽपि लिप्तः सत्कर्मनिर्वालोकात् कथं पुनः ॥ किन्तु गत्वा स्वमंगलं तु नामकं यदि काङ्क्षसि ॥
गच्छ गद्द भनिस्मृत्य निश्चय मामनुस्मरण तु ॥ कथमज्ञासि विद्वांस्त्वं वदान्तमात्र गोपियों ॥ सत्कर्माद्धि प्रगिज्ञिष्यय मा सत्कर्म मिच्छसि ॥ तस्मात् स्वर्गं च मोक्षं च
वांछसि यदि मालेक ॥ मम सज्ज्ञानमंसममनुत्वयमम मोहितः ॥ पुत्रं दृष्ट्वा काकुद तस्य मनो याक्षर्थ भवत्वां ॥ ज्ञानमुद्बोधयामास स्वल्पमपि महत्तरं ॥ स्थूलं च वा याद स्थूलं १
कथयामास स्वर्गप्रश्नं नमय गेन ॥ लोके मूलान्नमान्न विष्णुसूनियमः १०४ ॥ श्रुतिमत्स्नानमाकर्ण्य संज्ञायां स्वलिमं पदं ॥ यदवशिष्टं प्राज्ञ सोऽसर्वमं
वान्वदात्वं मम ॥ धर्ममितं ग पुनः प्राह ग्रन्थः गुणितमां ममं ॥ वृद्धप्रसादसंलब्धाखिलज्ञानसंमूलमः ॥ प्रगल्भनिं मया लब्धं वालनां स्वमनां स्पकं ॥ येन स्वल्पं स्थूलज्ञान २
स्वर्गं स्वस्मपि दातुम भक्तम ॥ सुहासन्नी महामानी स्वल्पज्ञानसमुद्यमान् ॥ मद्यस्थलमांकाक्षी श्रुणामूढत्वं प्याप्सि ॥ स्वयं स्वगुणसंपन्नं पचनिन्दाम्

कथयाव्यस्थितिं २ सज्ज्ञानानं २

गस्य ॥ याग्रद्ध्वस्य कलंकाद्या वेपर्थ्य यांशि याधकः ॥ यथाकि वाणी मातंग मूकान्निन्द्य महत्स्वमां ॥ गुरुश्च लंकाब्रस्य कांक्षेम नम्रपि प्राशिमानिकः ॥ एवंभस्म कलसमानंम
ह्रानं यागसमन्वितं ॥ यास्मिन्मूक सममंगत निष्कलः सच्छिवप्रदं ॥ प्रगल्भस्य महांपायदुर्गमः किंचि रुषितः ॥ कस्यान्न्यवशिमं यत्नु-नमपः कथा गुरुत्वं यथा ॥ शीघ
नस्यांपलाशित्वं भगवद्भक्तचर्थिनः ॥ कदाम्बुध्यागनेन कालक्षेपसंवयायिना ॥ यास्मिंतुयन लोकांस्तान्कर्याश्रोपतितान्समां ॥ प्रशिवं तनिर्वृति मटं वाक्षिव पूर्व मे
स्वयं ॥ यस्मिन्नश्चिन्त महात्माहा-लोकानां समरत्नरूपं ॥ यद्द हृतासासंस्पृष्टः सुरवन्नाकमायशो ॥ विषालस्त्रियादमिद्राक्ष्ये पन्नाम मन्मय आदयि ॥ स्वर्ल्प्रियादि
यन्मयाः सदा पूर्णमनास्थया ॥ यत्नामकल्पवृक्षो यस्याक्षवर्णेक्षितः ॥ ते लोका द्दर्शितं लोग्धमरवलं मस्यादिन्नदिन ॥ धिक्कांयागविषादिस्थं क्लक्लसप्यमियां
हितं ॥ मतिनं स्वल्पमनिना गिमक्लनरयाथ हृ ॥ श्रुद्धाइस्त्रामहा क्लेम नियायागस्थरवदः ॥ कस्यांक संधिगं पृथ्वं क्र भधनप्रदक्रमं ॥ धन्यायं श्रीघनः गाला
निःक्रस्याहं क्रिमाद्रियः ॥ यस्मिन्वागमहावह्नि नीक्षालगिकदायन ॥ श्रुयाह्लकक्रदलीनः पापाहं पापभायकः ॥ लक्ष्मासंस्मयसर्वहं क्र माधम मूनी स्वयं ॥ १०२

ऽभिमहाबाहुमाकर्ण्य काकुदालङ्कृयान्वितः॥ रूक्षः कोपप्रतिध्वसो नष्टो मौनत्वमादधत्॥ अथ सनाल्की पितुः सत्तां जिनस्य समाधुः सः॥ सम्यक् कायजनास्यत
पग्रथ्यं सर्वत्र प्राक्षयत्॥ ४ ॥ तं महर्षिं गिलंद्दृष्ट्वा संजयी मिमहान्तपः॥ सविस्मयानि कोछ्विप्यान पृच्छन्मादरं तमः॥ कोयमद्य विधिहायामः गिष्यवर्गस
मन्वितः॥ यस्या किंकम्यमायामृ पृच्छतां कायर्श्रुतिं॥ श्रूयतां भवितामाकुन शिष्योक्त महिर्पृच्छिया॥ काजलं गमनस्यापि साऽऽरलयः सकौतुकाः॥ मेः ए
क्षीनालकाधीमान्निऊ पूर्व समभ्युवीम्॥ भाकन्द्रनाम प्रहृत्य पयस्तवमनारयं॥ गुरुं निवदयामासु: कात्रपृच्छाकेम्लमं॥ गत्वा संजयी वेन्नं प्रणम्
य मभमसत्ववं॥ निऊमात्रममानीय पूजयित्वारुलादितिः॥ सामोघ्यं प्रार्थयामास सशिष्यः संजयी मुनिः॥ प्रालग्ध्य मुलनपदं प्रागंल्क्रि नसंनिक्षे॥
गच्छ मांगक्षमां तूल्र्ं ब्रह्मचर्य्यमयाप्नुयात्॥ मन्त्रायुधं तागंधवतः पूर्वसंस्कारकोशलात्॥ यतः श्री धर्म्मराजस्य चर्य्यामिनृपत्व वहि॥ एवकं पृ गथित्वा वैयय
मपि समागिकाः॥ संक्षिलं सकुशापन्नं पृथ्ये सञ्ज्ञयविच्छिन्नं॥ धर्म्मिष्ठः सकुशापन्नः नीचापि पूजनीयः सः॥ कथितं मुनिहिः प्राक्षः पूर्णामनेर्विवियस्तैः

धर्म्मिष्ठानां प्रजनानां च बंधुः शरुत्तमा भूयात्॥ मन्यामहे श्रुणि वयं यत् पंगशफलसाजिनः॥ किं स्वल्पच्चयसाधुकं प्रणामपञ्चगरूकं॥ समन्वास्तव सर्वज्ञ मामिप्रियात् प्रोद्गम
महयपाधिनाथाधि ययाधि दुनगरका॥ इत्युक्ते भाकयन्नदा सूरमालियपियांछ्या॥ श्रुणि प्राप्ते समाकर्ण्य नालकं समब्रवीत्॥ त्वमवधन्यस्तापस्वी पुत्रयिता
मिथिप्रियः॥ त्वपुण्यादन येमूरवः पत्र प्रसंसयाद्भुतः॥ किंतु यत्तत्वंनिषुंलगमाकालिकांक्षया॥ गंतुगर्वं हवदिक्षुक्षुत्तुर्यनिवारने॥ श्रुत्वा क्षामसमालाप्र
प्रायमन्नालकः सुधीः॥ ४ ॥ मन्याग्रमसमासीनं नियनकमालिसानिकं॥ समीक्ष्य सुस्नीगस्य मर्गिज्ञ स्तूम् पायनगृ॥ इष्वागंसमूपायानं निर्ग्रहः सालिमा १०३
निकः॥ प्रभूतांकं कथम् गत्वा शीघ्रनागामनं प्रति॥ कूं [illegible] प्रणिक्रिय प्रवगनं न्यवासयत्॥ इष्वागं भूषिमान्मानं नालकाश्री महामतिः॥ प्रहसितानना विक्ष
मिवाक्ष्य मृदायेहेतु॥ स्नातघन्यः श्रीघ्नाश्री लोकभंगकमानसः॥ यागाद्ध्यानिदक्षांगं दर्हान्कानपिभक्कयत्॥ ततः समाकुलः शिष्यः सकाशी नालकः सुधीः
॥ सरसान्यत्राश्रमं प्रागात्॥ स्वंयद्वंदर्शी नालकः॥ ५ ॥ यत्राशाभिधयः सन्ति महाकालुगसंसदा॥ तत्र काशी पुर संख्या नाम महानिधीश्व रत्नं॥ मिथिला

संवपाल...

पद्मनागः १ पिंगलनामनागः १ नलयदनागः १

यांच पन्नगास्सर्व्वे कालिं गोपिं गता रिपुः ॥ कथमन्नं शिलादन्ते उत्पन्ना रिपु निधिः ॥ तथा मधीश्व यां नाग राजाः समन्त्रि पालकाः ॥ यस्मा शान्ति महाधीनां मन्त्रे कस
मुपाश्रयत्तु ॥ संरक्ष्यस्य मासिका गत्र समाजः पर्य्यवर्ज्जनः ॥ तत्र नागाधिपाः सर्व्वे समाजसमुपागताः ॥ तन्नागसमसिंहेन्द्रः सर्व्वलोकाः समागताः ॥ तत्र त्रयमं
लोकमन्त्र ॥ यन्मया पृच्छा गतुं मंगन्मत्र याधि सर्ज्जयन्तु ॥ सुवर्ण्णपलमात्रं स्त्रं तस्मै दास्याम्यहं मुदा ॥ श्रुति तद्वका माकर्ण्य सर्व्वपि मोनमानुतन्तः ॥ कार्त्रलोका
धिपा राजा कथं लब्धस्य ममस्तवः ॥ कथं च विचजावाल श्रुतमेतत्कथं पुनः ॥ श्रुति वृत्तं लक्ष्यं सम्यक दास्यामि पलि मतः सखी ॥ तस्य दोषाहमाऽन्नं · एव
यंधीस्वजनस्तः ॥ श्रुति तद्वका माकर्ण्य सर्व्वपि मोनमादधुः ॥ पद्मस्यं समा लोक्य संदिग्ध्य मानसा तदा ॥ कोस्मिन्नव सबधीशा नालकापि सकोत्सकाः ॥ तत्र पद्म
महीन्द्रकं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ नागेन्द्र नाक्रि मा ध्यापि यस्मद्र पर्थं विसर्ज्जय मुः ॥ यदीच्छ सि मनुनीन्द्रं गं पश्चि पृष्ठ समाकर्य मुः ॥ श्रुति तत्र समादिष्टं श्रुत्वा सनि
धिपालकः ॥ नागराजान्समादिश्या ससहायस्समागमन्मुः ॥ नालंकापि महोधिहृष्ट समाप्तु लधिबक्राः ॥ तत्र नागेन समहत्सा सार्द्धं तत्र समाययुः ॥ तत्र समपा

सूत्र श्रीघनं कं संशांधियां॥ नत्वा प्रदक्षिणीकृत्वा तस्यैकान्ते समाश्रयत्॥ तत्र स्थाप्य हीन्द्राशो प्रणत्वा श्रीघनं विभुं॥ त्रिःप्रदक्षिणीकृत्य पुनः स प्रार्थयन्मुदा॥
भगवन् सर्वविद्भिक्षो किंचिदिच्छामि हा प्रभो॥ तद्भवान् समुपादिश्य मां बोधयितुमर्हति॥ इति संप्रार्थितं तेन श्रुत्वा स भगवान्मुदा॥ स मादिशन्नागराज सर्वे साक्षात्थ
कादिवद॥ नानागताधिपतयः स्कंध यस्त्वं स्वमिहार्यसि॥ तत्सर्वं सम्यगाख्याय नन्दयिष्यामि मन्मनः॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा स निधिपालकः॥ नागराजो धर्म
नाम भगवाञ्जलिर्निर्बोधयत्॥ कोऽत्र नागाधिपो नाम कथं वर्णसुखवः॥ कथं वा विचरन्नाले इत्युक्त्वा कथं जिन॥ इति निगदितं श्रुत्वा भगवान् सर्वविज्जिनः॥ त
लपत्रं समादृष्ट्वा संप्रत्येवं समादिशत्॥ धर्म्मश्रीनागाधिपो नाम यक्षपालो न जस्वयः॥ विचरन्नाविज्ञ आमूर्धालं इति निगदयन्॥ इति मनसा समादिष्टं श्रु १०४
त्वा स निधिपो हि नागराट्॥ तत्र स प्रमुदितो भगवद्वचनं पुनः॥ कन्तस्तज्ज्ञा भवाल॥ किं स्वर्न्नूदगिपल्लिमः॥ यागकर्मी कथं स्यात्त्व मन्त्रश्रावणाद्धु सर्वविद्॥ मद्
का मिति स श्रुत्वा भगवान् संप्रसादितः॥ त्रिधात्वेक महाप्राज्ञ नागं पूजामुपादिशत्॥ यागो हि मूक्षभवाला यागो नूदगिपल्लिमः॥ सर्वे यागसमायुक्ता

यागकर्मीणिकथयत ॥ इति सर्वज्ञवचनं श्रुत्वा सा हीप्रबभूव ॥ स प्रसन्नमुखांभोज: पुनरूचे महायशा: ॥ किं पूछ्छादि भगवान्यूयं विनामि त्वयं न किं ॥ न
सम्यं समुपादि शध विनादयितुमामन: ॥ इति निगदितं श्रुत्वा देवता वनवासिनी ॥ धर्मवात्सल्यत: प्रीत्या सिमनागेन्द्र मब्रवीत् ॥ स्वयं वृक्षा महाधी
आमृगदायानकया हत: ॥ प्रकाशयेति सद्धर्मं सिंहव्याघ्रादिकं ॥ इति देवतया ख्यातं श्रुत्वा सा हि प्रणितं मत: ॥ भगवत्कंगमानम्य सांजलि र्व्यब्रवीत्
॥ विनादिहसमीक्ष्याहं तद्वलक्षणमलितं ॥ संवृद्धस्य गगद्धास्तु: गजें श्रीसमुद्धाकतं ॥ ध्यायाम्यहं प्रातिसंपूछ्य यातीयक्ष खालमां ॥ श्रुतिरिय इ: रवम
नात्मगिहानंयमया धुना ॥ तं हवक्ष्यवल्लित्वा पीत्वा धर्मामृतं सदा ॥ क्रमात्प्रियगमी कृत्वा पाउमिच्छामि सत्कृतिं ॥ हवनं त्रिजगन्नाथं तद्वश्रीसमुद्ध
श्रयं ॥ आसाद्य हसमालोक्य निर्यक्व किं लत धुना ॥ इत्युक्त्वा स प्रसन्नात्मा संवृद्धगवदंगत: ॥ शुद्ध गीलावित्रुक्रत्या वलु वनिर्मलेन्द्रिय: ॥ नमस्कृत्य ग
वान्नहा शुद्धगीसमहीश्वरं ॥ प्रलयतं प्रसन्नात्मा स्वं पुनरव महायशा ॥ नागेन्द्र सर्वदा पार्श्वं विनम्य पापमार्गत: ॥ शीलं व्रतं समाभ्य यत्न स्वर्गाय दिष्ठ

सि॥ गीतप्रध्वविग्रज्ञात्वा देवाश्विनसम हर्षिका४॥ सदादिव्यामृतं पीत्वा यथासूर्यसदाश्रम॥ ७७ सुवादि सूनीन्द्र ४। सर्वद्वीपिमनूस्मयन्॥ नागवारा४ सविन्नात्मा निःश्वस्ये
यमलापमा॥ सर्वहाप्रवापाट्र मनूस्ययद्धनारवसू॥ स्कू नूयहन रयवां स्वप्न पूर्हिमियवस्वयं॥ पूर्वा हं स्वर्गमासीन४ ७७ ज्ञानामूर्तं स्रवं॥ नममानस्कंस्यवाहि द्विवा
निगमनाम्त्रिम४॥ पत्रकामसूरवासकौ नममामायथक्रया॥ झंगानदाहिमानान्ध४ स्वंप्रयव प्रभादिन४॥ जनस्थापविलिफाल्मा जहूगी लादिवंक्षूम४॥ तिर्यम्
जातिसमुत्पन्नो इ४रवंतु ज्ञासमायथ॥ यत्कफ वालुका वृष्टि४ निपतनीसदानि शं॥ ममयाम्कि गवीवंभ गीव्र इ४ रवाग्निमापितं॥ ज्ञमद्दु४रवाग्निसंमाप गमना
पायसद्विधि॥ कपयामजगद्द्वेषसमृपादद्व महीसि॥ हगवन्स्वयमान्यम्मं कदापिनश्रुतं मया॥ कदापि दृग्धगण्गाधि संघ्रज्ञाहगवान्हवानृ॥ ७७ दंमविक
नंदहं द स्वा इ४ भील समकृयं॥ सदाच्छस्रवाकांक्षी इ४ गीतकाश्रुत्सयन्॥ ७७ त्वज्ञासाग्रन जाया नागकस्यमहामून४॥ पादाङ्प्रक्षणिं कत्वा साञ्जलि
नयमब्रवीनू॥ स्कान्धामसय जगन्नाथ समयन्धमांक पाहभ॥ तिर्यग्जन्मविनिर्मुक्तं कदा कथं लवदपि॥ ७७ पूज्ञा सविस्मज्ञात्वा सर्वहृयमहास्मन॥ स्वं

हरिवंशपातकं

सूर्यांग १

१०५

हरिवंशमन सूर्याणयमिन १

फ़सि-काल १
कनकुकावरा १

भादिगण॥

र्घपलसाहस्रं दत्वा प्रनम्य पादयक्॥ दृष्ट्वाग्रं समुपासीनं भगवान्सर्वविद्जिनः॥ नियाकुं भोगमथ धर्मं सम्यग्ध्यान्तमब्रवीत्॥ गच्छ भद्र समाश्रय सत्कर्मं त्वं यदिच्छसि॥
प्रियभद्र गत्वा लिखित्वा बोधिचर्याव्रतं यथा॥ ततस्त्वं शिक्षालिप्तुक्रात्मा भद्रश्रीमकुलात्मज॥ बोधिसत्वा महासत्वा भवः सर्वज्ञ तार्थहि तु॥ गमाधीबालि गुह्यात्मा पवि
गुह्यत्रिमण्डलः॥ श्रीहन्याधिसमासाद्य सुनिर्वृतिं पदं बुद्धः॥ शृणु गम्भात्मा समादिष्टं श्रुत्वाथ नालकः श्रमी॥ समेत्या यमुनीन्द्रस्य पादोन त्वा प्रनामोऽलि
ः॥ भोगमभमनन प्रवृज्यं यथितुम लालकः॥ सुप्रसन्नमुखाम्भोजः सर्वज्ञमथमब्रवीत्॥ भगवन्नपि णामत्र उपस्यभमदीपमः॥ पूर्वाह्निमादिज श्रेष्ठा विहि
वदानेपात्रगः॥ त्वत्तासिन्दिवससोमभजवो मां मृषादिगत्॥ विज्ञयोप्रजभमलायं भवन्नाम प्रणिप्रह॥ पूत्रवृद्धः समूत्यन्तः सर्वधर्माधिपो जिनः॥ सर्व
ज्ञार्हन्महाविक्षोनि र्वाणपददायकः॥ तदंसं गमन बोद्ध चर्याव्रतं यदीच्छसि॥ प्रव्रज्या सम्यक्ध्यात्वा सर्वज्ञस्व सदानुगः॥ ततस्त्वं शिक्षाविप्रुद्धात्मा निः
क्लेशोर्हन्विशुद्धधीः॥ सम्यक्धिहानमासाद्य सुनिर्वृतिसमाप्स्यामृ॥ शृणुतिपि सुवचो धृत्वा शिवमार्गितकात्मदं॥ सर्वज्ञां न्विषमानस्त्वं प्राप्फालि एवगा॥

रदकपर

मूनः॥ धर्मकाम्बात्संमाउल्लाम शिष्यास्कृत्यन्त्विमर्जुवाः॥ मनर्षिर्वजिनश्चय मूलकथाख्यायमग्रजः॥ विज्ञपयामि किं नाथ यन्त्वं सर्वविज्जिनः॥ कुतस्त्वं ज्ञानिमज्ञलोकं सं
सारपालं न्यवदयन्॥ इत्युक्ते कार्थिमंचमे सौ वृत्तवामं गमूढहन्॥ कृताञ्जलि स्माह नमो लिङ्गयर्याममर्थ्ययन्॥ कृपाद्रष्टासमालोक्य रायच्छ्रंघमागमान्॥ स
मन्वाद्यमस्तु च भाज मार्गोयदर्शका॥ इति मन्त्रार्थिमंग्रत्वा लगवान्लोकवत्सलः॥ नालकंलद्रिणात्मानमिष्यमादिशत्कृतः॥ वत्सलद्रमहाभाग सम्मन्व
चंयदिच्छसि॥ प्रव्रज्य शासने बौद्धसंवरस्वसमाहितः॥ इत्यादिष्टश्रीघनेन नालकः सम्प्रमोदितः॥ लगवद्वचनं धाम्राज निपपात कृताञ्जलिः॥ मद्स्वामि
नस्तिस्तु भगवान्दक्षपादिना॥ उक्त्वाप्य शासने बौद्ध प्रसादितं समग्रहीत्॥ तदा समूल्लितः शुद्धकाषायचीवरावृतः॥ शुद्धकपात्रहस्तो प्रायनियत्तलद्भुत
द्रियः॥ तनः समपरिशुद्धात्मा निःक्लेशो ऽर्हन्विशुद्धधीः॥ समाधिक्षमधी विद्या समाहितात्मघायतोगो॥ तमा धूमाघाअपयः सहयगजपद्मका॥ कनकनपूपाव्र
न्यवदयं शगकुर्य॥ विलयाधीमसर्वज्ञ नालकंनसहागमान्॥ शासनयाजयध्वना वाधियर्यो रेलापियः॥ विश्वप्रदत्तिधीकृत्य विज्ञप्यामि समास्वनान्॥

मलिनंपत्रिकापिनं३

निपद्मस्थस्य धर्मस्थाज विश्वमूर्त्तिमहीयसः॥ ॥अथ मोक्षकरं धर्मसिन्धू स्वर्क्कां कनकपाणिना॥ मर्यादां गिरस्त्थ समायुक्त कमास्थ गमसनश्रद्धीन्॥ ततस्त
मूर्त्तिमान्॥ मातरि विश्लिष्टौ अधिलञ्छुता॥ काषायाम्बरधारिणः॥ लिङ्गधानि कषायकाः॥ यश्च दुश्रण्ये विहारीम नालकाय विश्रुतश्रवौः॥ तदागतं मृत्
नत्वा पप्रच्छ वं धृताञ्जलिः॥ भगवन् सर्वविज्ञ स्त्रष्ट सर्वधर्माधिपस्त्वयः॥ मोनयविधिमिच्छामि श्रोतुमाख्यातुमर्हवान्॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा भग
वान् ऋतमयात्मनः॥ नंनालकं गुणिधर्मं सम्यग्ध्यात्वमादिगत्॥ साधु नन्दक सिद्धान्तु मोनेयं पदमुत्तमं॥ संकथाल प्रवक्ष्यामि तत्त्वं समाहितः॥ या
नवधिम नात्मा हृ स्युक्ष्मा सर्वान्यापि विप्रहान्॥ प्रव्रज्यां संवरं धृत्वा मोनेयं समाचरन्॥ सपश्चात्समसमं पश्यन्मनः क्वापि न हृष्यत॥ शुद्धशीलः प्रसन्ना
त्मा कृ सौ हृत्वा समाचरेत्॥ उद्यानीयाश्रय न्युप लोकाः निमिशिखा पमाः॥ स्वात्मानमिव तान्पश्यन् जेव मोनमाचरन्॥ नारीयत्र मे दाकाक्ष लोहयन्
कोमलालसा॥ सोसमीक्ष्य मोनायाम मं कृत्वा जेत व द्वय यत्॥ ऋषिमूच्छासंयमाः॥ सर्वसत्त्वा ज्ञभाषमाः॥ गुप्तात्मना समाधाय पश्यन्नत्नाहयन्मने

ध्यात्वा २ हृदयम ४ भाय ४ मनसि स्थिता ३

३॥ सर्वानात्मसमान्पश्यन् कोपयत्नमनः क्वचित्॥ हिंसाविलं सदा क्वापि नास्वादयत्सदा यतिः॥ लुब्धकारिसवनं यचिलं निगृह्यनिस्पृहं स्थजत्॥ स्वनिद्रा स्वस्मि
र्यगी स्वनिर्देशिं समाश्रयात्॥ स्नेन लुब्धकं पशिरुपद्य लोलं यविकिमद्विय॥ निः संगमनिवमडाजौ वनव्या(या)ख्यानी स्थिरं॥ ॥ मनः प्राणः समस्ताकाश्यत
भपि सुर्थमात्रयं तु॥ गृहि स्थलसमासाद्य पात्रं धृत्वा समाश्रयत्॥ दाता यदि प्रसन्नात्मा दद्यात्तं मुनिमागतं॥ स्वल्पं यत्सांप्रतं पिंडं दत्वा दाता प्रमान
यत्॥ श्रद्धया संप्रदत्तं तत्पिंडं समादद्यान्मुनिः॥ हृदा लब्धाभिषं तस्मै दत्वा यथासमस्तं हृष्टः॥ तमायतनात्तु मत्वा वृक्षमूलं समाश्रयत्॥ पिंडं तु स्थापितु १०७
ष्टात्मा ध्यात्वा वृद्धं यथाम्नुनिः॥ मनः प्राणः समस्ताय पि अर्थं क्रमसमास्थयत्॥ यदा गेहं स्थलं गत्वा पात्रं धृत्वाग्रयं न्मुनिः॥ यदा दाता स्थित्वा सात्मा तं मुनिं
गृहस्थाग्रिमं॥ दृष्ट्वापि सुमदत्वं निष्कासयेत्स्वयं यत्नमादतः॥ तत्रापि सुप्रसन्नात्मा समीक्ष्य सहेत मुनिः॥ मनसा लब्धाभिषं दत्वा निर्विकल्पमनाश्रय
त्॥ विविक्तं निर्जनं गत्वा तत्र मूलमुपाश्रयत्॥ उन्नोदनादि पिंडं हृष्टात्मा ध्यात्वाभिष्टसमादितः॥ यदि क्षुधादिपरिसंगतः पुष्पफलदलान्यपि॥ सुखापी

गृहस्थितम् ३ २ भवमतुः पथाति १

त्या सुशीलास्तु क्वाप्येयं लंघयन्ति गेहं ॥ एवं मौनव्रतं धृत्वा निर्विकल्पा नियंत्रनः ॥ स्वल्पाहारः परिक्लुप्तात्मा निःसंगो निश्चलेन्द्रियः ॥ ऊर्ध्वदप विश्र
र्क्षो नितिवी ॥ प्रियं च वा संविश ॥ स्वाकाशमिव निःसंगो नगवद्दृढ आयसवत् ॥ एवं वृद्धैः समारव्यातं भाजद्वविधिं ॥ लयसंख्यानिर्मुक्तं निर्दृतिपदसाधनं
॥ एवं मौनव्रतं धृत्वा यतिस्तु दृश्य जितेन्द्रियः ॥ निर्विकल्पात्मशुद्धात्मा च यमत्सं वाधिमानसः ॥ सर्वसंगविनिर्मुक्तः परिशुद्धाजिभत्स्त्वलः ॥ निःसंगो गेहं
न्मसारिक्तयति मुनीश्व शास्त्रवत् ॥ यदि लोकाः समागत्य पृच्छ पृच्छ र्मसादयाग ॥ तदार्थं समहितं धर्मं दिशेत्संवाधिमानसः ॥ अनर्थं नैव लाघवं
संपृष्टोपि दृथजनैः ॥ बालकैः सहसंलापं नैव कुर्यात्कदाचनः ॥ पुनरुक्तमपभाषालो अनर्थवद्धालपत् ॥ स्वेच्छामप्यालिसंवुद्धेः ऊर्ध्ववद्धिगुरुकामुनिः ॥
सज्जनैः परिपृष्टस्तु समीक्ष्य वाधिसम्मयं ॥ निर्वाणसाधनं धर्मं वक्तव्यापि समादिशत् ॥ स्वस्पष्टं नैव लाघव किंचिदप्यकदाचन ॥ पृष्टोपि नैव लाघवं
वार्थं मुनिः सुधीर्यतिः ॥ एवं यस्त्वचरं योगी मौनयं व्रतमुत्तमं ॥ स मुनीन्द्रपदं प्राप्य नूनं याया त्सुनिर्वृतिं ॥ एवं समगवां कृत्स्ने नालकायसुख

ष्ट्य॥मुनिचर्याक्रमं त्वस्तं समासतः समादिशत्॥ तच्छ्रुत्वा स विशुद्धात्मा नालकः संप्रमादितः॥ मौनचर्याक्रमं धृत्वा समाधिविधुभेक्षणः॥ तथा ऽनुष्ठाय समासाद्य
भगवतः सञ्जिनः॥ मौनचर्याव्रतं धृत्वा संप्रवृत्य समादितः॥ ततः श्रीभगवान्विहृत् त्रिकालज्ञानकोविदः॥ ऊर्ध्वगं नालकं दृष्ट्वा चकार गुणिभाषि
तं॥ अल्पकेनापि नालेनासौ सम्बुद्धगतः ऽक्षिणः॥ प्रियत्वत्सकलं ज्ञात्वा संप्रवृत्य समुपासत॥ इति मे गुरुणादिष्टं श्रुतं मया तथा ऽवदत्॥ त्वमपीदं
महीपाल श्रुत्वा ऽनुमोदनां कुरु॥ ॥इति श्रीरत्नकल्पावदाने नालकमुनिचर्याव्रतवर्णनप्रसंगो नाम त्रयोदशमोऽध्यायः॥
१३ ॥अथ शृणु समाधाय यथा मे गुरुणादितं॥ तथाहं संप्रवक्ष्यामि भवपुण्यप्रवृद्धये॥ तत्राथ ऽभून्महापुर्यां मथुरायां समागतः॥ साधुला
भाभिलाषः श्रेष्ठी सर्वद्रव्यसमृद्धिमान्॥ तस्य भार्या सुरूपांगी सुन्दरी वनितासंनिभा॥ साध्वी श्रीमद्भगवताश्रया प्रियंवदाभिधा कन्या॥ तस्याः श्रियः श्रीकान्ता
मा दाशिका वंशि कान्तया॥ तां दृष्ट्वा दारिकां माता महोत्सवा हर्षमागता॥ जनकोऽपि समालोक्य दारिकां तां प्रियपुत्रिकां॥ लक्षणादविगतस्याक्ष तत्क्षणे निःश्वस

१०८
प्रियंवदाया ३

नत्ययः॥ ततः स जनकः श्रेष्ठी निमित्तज्ञान् द्विजन्मनः॥ गौचिकां सहसा मन्त्र्य दाक्षिकां नाम दर्शयत्॥ प्रियं चित्रगां श्रुत्वा निमित्तज्ञः स गौचिकः॥ दाक्षि
कायमंभद्रेति श्रेष्ठिनाप्यवदयत्॥ तच्छ्रुत्वा जनकः श्रेष्ठी दुःखशंकाकुलाशयः॥ स्वहस्तेनैव काइस्मिं संकल्पा तच्छोमं भाद्रितां प्रियः॥ तां दृष्ट्वाय स गौता
र्थाग्रस्वापतली थिकादि तां॥ स्वहस्तेनैव काइस्मिं संकल्पा वरलब्ध्यादि मागया॥ तस्मिन्नक्षये सपुष्पास्ता सर्वविज्ञापियत्नधा॥ सापि विद्रावकास्तत्र श्रेष्ठीतः
उपायनं॥ तां दृष्ट्वा समं पापायां तां श्रेष्ठी सुसहसाक्लिष्टः॥ सादरसमं पापमस्तु शुद्धासनस्य च गयता॥ साधुसागास्ततः श्रेष्ठी तां पवित्राजिकां मुदा॥ स्व
र्थार्थामंथित्वा च संप्रेमाश्रेयमब्रवीत्॥ लब्धिकं दाक्षिकात्माया ममात्मजा प्रियस्त्रिया॥ यूयमांगं दातुमिच्छामि समन्वाहर्तुमर्हसि॥ इतिनिवध्यास श्रे
ष्ठी समादायनिजां सुतां॥ गोत्रस्याः पुत्रतः स्वाप्यय च ध्रुवं प्राब्रवीत्॥ अयं भद्रा दाक्षिकां लब्ध्वा स्वयं सं कल्पितामया॥ तद्वत्सास समादाय संपाल्या
स्वात्मजाय था॥ त्वं पुत्रपुत्री हीमामि निर्लज्जीकानियाकूला॥ तस्मात्त्वया पालनीयास्वात्मजा अयमिशुश्रियं॥ इतिनिवध्यास श्रेष्ठी स च धीतां सुतां सदा॥

ह्यस्यां मज्ञन अप्रिस्यां
ह्यस्यां अव्यभ्रीलयां
ह्यस्यां मल्लभ्रीत्यां
ह्यस्यां श्रीअनिकार्यो
३

वङ्कद्रव्यान्वितां तस्मै दत्त्वैवं पुनरब्रवीत् ॥ यद्ययं संप्रदृष्टास्यात्कदाचिन्नासिकादृषत् ॥ तस्मात्सावदियं बाला नावस्यात्यात्वयास्तता ॥ ततश्च प्रभाष्कस्थधर्मे
संवाभयस्वसंन्मभैः ॥ सुक्ष्मपयस्व सर्वाति गभस्त्राद्धिधिस्य भाक्रमां ॥ उहृतस्त्रासंधिना पूजी वस्त्रालंकारमण्डितां ॥ तांन स्नेहभत्याविदध्धे संकल्पपु
दक्षो मुदा ॥ तत्खुदत्तांसमादाय मध्यगीं सापद्मासिकां ॥ दत्त्वास्त्राभिधं तस्मै गिरीनामागगीवयत् ॥ तत्र सा स्वाश्रमगत्वा मक्षतीं तां प्रभादिना ॥ स्वा
लेक्ताभिवसंपाल्य सहस्रासमपोषयत् ॥ एवं संपाल्यमाना सा दिनादिनविवर्द्धिता ॥ पवि पूर्षस्त्रियाकाक्षा सर्वमसाहवालयत् ॥ ततस्तु यान्नभासिन्या
प्रभाजिनायथाविधि ॥ सायाति सम्बन्धं धृत्वा काश्यपवीवनावनत् ॥ ततश्च सा तु मकीकन्या सर्वा लिपीरभिज्ञता ॥ ततश्च क्रमशः सर्वाति गभस्त्रानिसम(
गिकृत ॥ एवमधीत्य साविद्या सर्वविद्यान्कपारगा ॥ महाधीविति नामा कृतस्त्र वृद्धिस्वाहित्र्यक्तिका ॥ क्रमतः कृटिलांगी सा भलेपाख्यातवल्लधीः ॥ नि
उथमाद्दत्तावन सर्वपापक्षयंगता ॥ यस्तु षष्ठिकालाधीता वदाध्ययनचातुरी ॥ सर्ववादिमनोज्ञादि संलब्धीर्व्यसनाजत ॥ सर्वापि वादिनाचि(

१०९

मार्गीन दृसात पर्लिग
म नीलमगबलपृथल
कवतन १

मधुरा

हृत्कां अर्जुनेन गर्भितम् ॥ सैव प्रवादिनः सर्वा न्विनिर्जित्य प्रययौ जनः ॥ सपार्श्वतः प्रपन्ना वर्तयित्वा समन्मनाः ॥ उत्का मुक्तालिङ्गां धृत्वा प्रययौ सुदावि ग
त ॥ यो मया सह संवादं कर्तुमत्र समिच्छति ॥ तस्याहमुपगच्छेय मिति मानी मुदा वचः ॥ तमायातं समालोक्य माथर्वि कामहा जनाः ॥ तं द्विजं समुपायान्सु
सर्वे पर्यवर्त्तितं ॥ सा ऽस्मात्र समागच्छत्प्रगल्भा लिङ्गिनामिमां ॥ या परिव्राजिका साध्वी सा प्राज्ञा विघ्नकर्मणी ॥ श्रुतिं नैर्गदितं श्रुत्वा विद्याकर्षितमानि
कः ॥ मथुर्भिक्षां तु पास्य माहर्वाय समब्रवीत् ॥ का परिव्राजिका प्राज्ञा विघ्नतत्र कृताश्रिता ॥ तामत्र द्रष्टुमिच्छामि तद्दर्शयितुमर्हथ ॥ श्रुत्विदं ते कुमार
काः सर्वे ऽपि ते महाजनाः ॥ ब्राह्मणं तं समालोक्य संप्रश्नमेवमब्रवीत् ॥ सा ऽस्य यदि त्वया सार्द्धं संवादं कर्तुमिच्छसि ॥ तां कोकान्समर्पितं विद्वन् दर्शयिष्या
मह यथा ॥ श्रुत्वेति सर्वे ऽपि प्राज्ञा श्रुत्वा संब्राह्मणोऽब्रवीत् ॥ सम्यक्ष न्याऽद्य नानमर्या न्युमः स्त्रिस्त्वेवमब्रवीत् ॥ तावत्कन्यया सार्द्धं संवादं कर्तुमुत्सहे ॥ तद
त्वां समुपानीय दर्शयन्तु ममामम ॥ श्रुत्विति तं समाख्यातं श्रुत्वा नाथेति ते जनाः ॥ सहसा तत्राग्रभगत्वा तस्यायतमुपाश्रयन् ॥ तान्वीक्ष्य समुपासीना

महाधि १
विघ्नकथाप्र २
महाभन ३

ब्राह्मणतन १

महाथिनामापरिव्राजककथा ३

स्यापरिव्राजिकाप्रभा॥ किमर्थमागता स्यामिति संपर्यपृच्छत॥ तच्छ्रुत्वा सा समागता सर्वान्नत्वा साञ्जलया मुदा॥ नामसत्याधिपमापश्य स्मार्थं यात्रवमब्रवीत्॥ विज्ञानकोविद सर्व-
वादी सर्वशास्त्रविचक्षणः॥ वदान्यपारगो विप्रो दक्षिणात् समागतः॥ तत्तेन सह संवादं कर्तुं यदि त्वमिच्छसि॥ सर्वलोकसभामध्ये स्वगुणं संप्रकाश-
य॥ गच्छामि यदि विप्रेन संवादं कुर्माणिति॥ पराजितावशेन त्वं वयमप्युपहास्यतां॥ इति निशम्य सा कर्णमायापरिव्राजिका सुधीः॥ वादमिच्छामि संवादं क-
र्तुं तेन द्विजेन हि॥ सर्वलोकसभामध्ये दर्शयिष्यामि सत्कृतः॥ इति तया समुदितं श्रुत्वा सर्वे सविस्मयाः॥ सर्वे भगवत्स्त्रलोकं वाक्यं प्रत्यवदयन्॥ त- ११०
स्मात्कर्णस्तनाकोष यथा मन्त्रिप्रयाविशं॥ कायमनसा यथा यूय मिति ज्ञानवदज्ञानात्॥ मदन्वृत्य समासाद्य सर्वे ते मुदिता जनाः॥ स्वामनुकृत्य जनाः तत-
द्वदंसो प्राञ्जलय भूपविश॥ परिव्राजिकया सार्द्धं मन्त्र्याप्यतिविद्यया॥ कुमुकोब्राह्मणो विद्वान्संवादं कर्तुमिच्छति॥ तत्क्रान्तुं यदि वाञ्छसि त्वागुं येन द्वि-
जोघतां॥ सर्वे तत्र समायान्तु पुरजनाः सपण्डिताः॥ इति वाक्यमादिष्टं प्रजापतयः समन्ततः॥ घण्टाघोषं समुद्वार्य वादयन्तः समागताः॥ इति तत्

कथितं श्रुत्वा सर्वपि तत्कृतानामृता ॥ तथाहीति प्रतिज्ञाय घ्रस्थापमयाश्रयत् ॥ तत्स्समाकर्ण्य सर्वापि सकृत्वा नामपृच्छाश्रिताश ॥ गदिवादं समिष्ठ कष्ट ।श्रुत्वा
ड्दूं प्रयबिद्या ॥ तदाविद्याकत्रा मानी मनसेयं व्यचिंतयत् ॥ सापरिव्राजिका विज्ञा कीदृश्विद्याविवर्जिता ॥ श्रुणिविविन्नुपसत्प्रच्छ संपरिव्राजिकां स
गी ॥ द्रुदूं तत्राश्रममगत्वा लोकानेवमपृच्छ तां ॥ या परिव्राजिका प्राह्णा साकात्कृतसमाश्रिता ॥ तां लब्धत्वमसामसत्व संदर्शयतु भक्तिं ॥ श्रुणितत्सावधि तं
श्रुत्वा तत्राकिक समाश्रिताश ॥ तां परिव्राजिकां साध्वीं समामस्त्रैव मखद्रुतं ॥ तालब्ध्वाप्राश्रा ॥ अविद्वान्न त्वमीदृक्छ्रुतिष्ठसि ॥ तत्त्वमीत मामस्तु संद
र्शयितु मादरं ॥ श्रुणितदकमाकर्ण्य सा परिव्राजिकामृता ॥ तं विद्यांस्तं मामनस्तु पूर्वगतं समुपाश्रयत् ॥ तां परिव्राजिकां वाक्यां मतीमनां सिमन्दवी ॥ सभीकु
सदियं तस्को यामाश्रितलिता गयोश ॥ सा परिव्राजिकायापि दृष्ट्वा गांसदयं विंद्रियं ॥ संध्यागव्यावलस्वांत्वा यश्वस्यवसमाश्रयत् ॥ तयोद्वयादेवयाग
ज्ञातवक्तिश सर्वज्ञितश ॥ तत्ताहिदुवितन्त्वान्को क्षहतकोयवत्वपुश ॥ ततश्च सप्राक्षश्च वाक्यां पुत्रामागतः कुलत्रिशश ॥ तां कां तां यो वक्ती वामां संपश्यवत्त

अब्रवीत्॥ अयि रङ्ग सुरङ्गाङ्गि त्वां दृष्ट्वा मम मानसं॥ कामबाणैर्विदग्धं मे दग्धं गच्छमीक्षितुं मर्हसि॥ यदि न इच्छसि मया सह [illegible]॥७॥ तस्मिन्निवसे(?)॥८॥ तस्य हृष्ट्वा मम
सौख्यं मामास्मात्मनन्दय॥ इति श्रुत्वा कामकन्या सा प्रविब्राजिका अपि॥ कामबाणैर्विलसत्याक(?) तस्मै संभाषितां पुनः॥ एवं संभाषितं स्त्रीणां तां वीक्ष्य ब्राह्मणः॥९॥
पिप्रच्छ॥ आलिङ्ग्य सहृष्टः(?) पश्चात्तामाभाष्यैवमब्रवीत्॥ अयि रङ्ग यदि त्वमसि स्वहमत्र मनामयि(?)॥ श्रुत्वा भाषितं तां वाक्यं क्षितं(?) मम हितं दन्दय॥ समा यस्मया
सार्द्धं संवादं कर्तुमिच्छसि॥ अहमपि त्वया सार्द्धं विवादं कर्तुमुत्सहे॥ यद्यदि न मयि पितृ(?) [illegible]॥१०॥ तस्मिन्नसौ समाश्रय समाप्ति कर्तुमर्हसि
मि॥ इति श्रुत्वा कामकन्या कामातुरा महामखी(?)॥ विद्यावयं समालोक्य विहस्यैवमब्रवीत्॥ भो द्विजेन्द्र महाप्राज्ञ समादिष्टं त्वया यथा॥ तथाहं कर्तुमिच्छा
मि सम्प्रति प्रवक्तुं तां(?)॥ इति तया समाख्यातं श्रुत्वासौ बाडवो मुदा॥ तस्मिंस्तानन(?)श्च प्राह मनोजवसविकलं(?)॥ यद्यद्वै क्रिय(?)[illegible] तथैव यो सम मा
गमं॥ यावज्जीवं त्वया कुत्र(?) मम मा॥१३॥ भोक्तव्यं महि॥ तदारभ्य समयं कृत्वा यथा या विधाय तत्॥ एवं तत्र संलापं(?) संलपिष्यावहे किल॥ यो तु विवादि

पत्रपुर[illegible]४
[illegible]१४
१११

जना मस्य सहृन मानिकः ॥ गत्वा ते प्राप्य शिष्यत्वं संयवमसदानुगः ॥ इत्युक्त्वा ते समयं कृत्वा साक्षीकृत्य महाजनान् ॥ तत्र सर्व सभामध्ये संवदिष्याव हे
मिथः ॥ मया चेन्निर्जितास्त्वं त्वदा त्वा चोन्न निंदितः ॥ किमाश्चर्यं जिताबाला पुंसा सर्वं विचक्षणः ॥ यदि तत्र सभामध्ये निर्जिताहं त्वया स्त्रिया ॥ तदा त्वा कर
रिष्यामि निश्चयात्समनंतरं ॥ स्त्रीमानपि परित्यज्य प्राज्ञा बालयात्स्त्रियाजितः ॥ इति हास्यपथं यास्य विद्यार्थी विविधं गतः ॥ इति त्वया तत्र तत्र संवा
दनो प्रवर्तितः ॥ स्वप्रसूनमनेन दातव्यमपि किंचन ॥ तथा जितो मया त्वं तु शिष्यामि मत्यवक्तदा ॥ एवं समागमं नोह्या स्वाचकृतं यं स्वत्वमहतः ॥ इति
गद्ध का मोकार्थं सवाम मीगदाहि ता ॥ तथापि प्रतिताचित्वा प्राज्ञा दीनं व्यभाद्यत् ॥ एवं स प्राज्ञ दामत्य इत्त्वा तिस मयं तया ॥ लोका सामधी स्वमानथ
लालय प्रावत्तनुदो ॥ तता न्यस्मिन्दिने प्राप्तः विद्वांस्तो मम समूत्सुकः ॥ महाजन सभामध्ये गत्वा मत्स्वेयमब्रवीत् ॥ त्वत्काऽद्य मयासार्द्धं पंडिता जिक
या महा ॥ संवादं कर्त्तुमिच्छामि तदानन्यत्तु गांभ्रतं ॥ इति मैनादि तं कृत्वा सर्व पितृ महाजनाः ॥ तथापि समृथा मन्त्र तां यति मंत्र समकवत् ॥ ६२

विद्याकथानामसृप्र ८०२ प्राक्रपत्र १

पतिप्राऊकरौ १

वीमियन्दयं विप्रा ४ सर्वशास्त्रविचक्षणाः ॥ त्वया सह संवादं कर्तुमद्य समिच्छसि ॥ गच्छ यन्मे सतानन्द विवदितुं यदीच्छसि ॥ गच्छ त्वं तत्र सभामध्ये समागता
रीति तिष्ठतु ॥ इत्युक्त्वा मानकर्त्री सा पंचिधा जिवाभृता ॥ नगरे नाम महीपस्य मंगलस्य समागता ॥ विद्याकथापि स्यागत्य गच्छ त्वं तं सभां ततः ॥ महा
वीप्रमुखमालाख्य प्रमना ४ समुपागता ॥ गच्छ त्वं तं सभामध्ये तावुभौ समुपाविशौ ॥ दृष्ट्वा तौ तत्र विगत सर्वे महाजना उपाश्रयन् ॥ गच्छत्सु वै कौतुकाक्रा
न्तं विप्रांश्च श्रेष्ठ्यावापि ४ ॥ नृपमित्रप्रमुखालोका सर्वे तत्र समागता ४ ॥ गच्छत्सु समुपासीना नर्वालोका अभीक्ष्णश ४ ॥ प्राञ्जलीक्रम ४ पश्यता उत्ति
ष्ठ मह्यं वीरं ॥ त्वं कोप यदि स्मात्ति ४ स्वमति मद मानिनं ॥ कान्तं च पृथकया पत्यं कर्तुं मरनु गच्छ मां ॥ यदि मया विवादेन नारीयं निर्जिता तदा ॥ किमा
स्वयदत्त लोक ४ पुरुषानारी जिगमिषु ॥ यथम यास्त्रियाप्य तत्र विवाद द्युविनिर्जित ४ ॥ पुमानपि जिता नार्या हीति स्ता मर्यनिन्दितम् ४ ॥ गच्छ तत्र समयं कृत्वा
विवादं कर्तुमर्हसि ॥ गच्छत्सु यन्मोपि मध्यस्थात् अद्य मरतु साध्यम् ४ ॥ यथा गः स विवादं मां पश्चात् उडि हि गच्छ यातु ॥ मुस्या ४ शिष्यत्वमासाद्य तवयाह स

सानूग॥४॥ यद्यत्रा हमिमांजिस्था अयग्रियंममामृयां॥ ममगिष्यत्वमामायग्रथद थामदानूग्म॥ श्रुतिसंप्राप्थ्विविप्रासी गांपश्चिद्वाउकांसजी॥ पग्धन्त्वाकय
छांप्रुग्न एस्थाममप्यंथादयनू॥ मत्ख्रग्पूलयमृद्दि ग्ध सापश्चिद्वाजिकासधी॥४॥ ध्राक्षं धीतंथितिर्जिग्प्र थ्यसापयन्सेताउनानू॥ नकुर्त्वा मजना॥४॥ सर्वेविस
यापत्रमानसा॥४॥ प्राहूयंयमिभिद्र ग्ला स्वस्थालयमूपायजनू॥ मत्यजपूस्लथमत्र सापश्चिद्वाजिकागमा॥ मपिसकाउना॥४॥ सर्वं समागप्यसमाग्रयनू॥
मध्यमद्राक्षधंस्कृत्र सनामस्थ्यसमाग्रिमा॥४॥ गांपश्चिद्वाजिकापग्धछाक्रार्थंपर्य्यस्ठम॥४॥ मक्काक्रार्थसमास्थायं पूर्वाति यपिसासधी॥४॥ विद्यान्तमपितं
जिस्था सर्यान्संगोन्वभादयम॥ प्रथंमलूगीथं क्रपि माथाचिदपि सन्मति॥४॥ सर्वकालांहिसंवादे विस्पेस्थार्थमृताल्यनू॥ प्रवंसूर्यदिनस्थापि पं अंम
क्षिवमेपथा॥ यस्तुश्पि यासत्रृमेथं यथार्थसम्प्रादिगंम॥ प्रवंसद्राक्षधस्कृत्र सेफमश्क्षिसमाग्रिम॥ क्रियावन्धं नयाक्तत्यायेगलमिमृपासयनू॥
त्रपाहूताचिल७७व अनानाहमृथासुव॥४॥ श्रुयाश्ध्येहं यदिजिता गस्या॥४॥ स्यामनूत्मनन्॥ अध्यातिप्रयहूमेव भकक्षिस्थाप्यहंथिमू॥ याधीक्त

१ थाकन्ती
२ क्षमाथं
३ यज्ञ गीत्रादि नानेगिहै
४ वेद धर्मादि क्रियाकी
५ न्यायादि विद्याथी
६ तकादि लाने
७ वेदनादि लाने

लोडितासा तु यथा वायिरञ्जनस्वनी ॥ शृणि ब्राह्मणादि कृत्स्ना यामी या मातुषी महाविथ्यं ॥ प्रगल्भ वचमानानां वदाम्यं मम पृच्छतः ॥ तत्र विह्लापि मासाद्धी स्त्र त्वाति
समयं सर्वोः ॥ स्त्री विप्रस्त्रु ह्लनं किंशिद्ध समर्थ्यं वनादसी ॥ ततः सब्राह्मणाः पश्यन्त्या सा जनान्म माधिमान् ॥ सानन्द मप्रसन्नास्ताः सा अलि सेव मब्रवीत् ॥
तव कौदृग्ध नामप्र ल नाम जाया श्रियां ॥ शृणि समीक्ष्य प्राख्या तु मर्त्ह्रिमान्यधारवल ॥ शृणि तस्याः र्थितं श्रुत्वा मद्धिपिमस लाजनोः ॥ विद्यानिधि
महाप्राहं संप्रगंस्यैव मक्रुवन् ॥ कांविदात्र स्वयां तुरतां यमि यथा पत्नाज्ञिता ॥ कदिर्वं लवनः शिष्या लवनः सर्वदानुगा ॥ एकस्मिन्न्वादिवसे महावीतन्तनिर्जि
ता ॥ कथमन्न समंदत्त शृणि सर्वमविस्मयाः ॥ शृणि सर्वे समारव्याकं श्रुत्वा सब्राह्मणा मुदा ॥ तां पविव्राजिकां पश्यन्त्विस्मन्त्वेवमब्रवीत् ॥ ऋषिरुद्ध स
मायाहि यथाविसमयं कृतं ॥ कथं नु गत्वमासाद्य वव धर्म समानता ॥ शृणि गत्कमाक स्थिसा पत्रिव्राजिकाब्रिणा ॥ लङ्कामि रुपायिक्ष्य तस्यां वितन्
नानता ॥ तत्रां सास्यदिता विप्रा दृष्टं क्रूजन्मपानतः ॥ दत्वा तां सरमा मनु समागम्य स्थेवमब्रवीत् ॥ ऋषिरुद्ध तथापि स्त्री यथा मयास मादितं ॥ तत्त्वं स ११२

णा मया सार्द्धं मृतं च न समाप्नुतः ॥ श्रुत्वेति मत्कथितं तत्र त्वा सा पाषिका ज्ञात्वा नष्टः ॥ दत्तं मृगापुत्रं सा नष्टा गृहीत्वा प्रस्थिता गतेऽथ ॥ तत्र ४ सत्त्वा मृ ... त्वा पा
पाषिका ज्ञाजिकां मृगा ॥ ध्रुवं यज्ञा मत्सोऽसौ हि वीक्षालय भूपाय नृपा ॥ तत्र वासम समाश्रित्य विद्याभ्यासनिरतोऽभवत् ॥ तया सार्द्धं यथा कामं भुंजानो मानवमस्सुखं ॥ त
त्वैकं च समानासो मनन्तर्हीति ध्यागिता ॥ कालत्वा पंचत्वे सत्त्वोऽत्र स्थापृथ्वीव घनाम्बुतत ॥ तत्र ४ क्रमेण मानानी संप्राप्य द्विगैं के हिंडी ॥ ... पाणुव ... ल
म्मृत्वा मन्द गर्भ मिनी ॥ ... षीसा पाषिकाय निष्क्रम्य मानाम ... नेथ ॥ तत्रासं ... मत्वा ... मा ... द्विजं ॥ स्वामि ... न्विज्ञानात्व यदं ... गति
... ॥ ... निष्क्रममानात्र कथं च यवसा ... तं ॥ ... गत्वा ... मिच्छामि मनः ॥ यदीक्ष ... यासार्द्धं ... प्रादि ... वहि ॥ ... मि
यासमास्वामं ... त्वासं ... था ॥ ... विषय गन्तुं मया सार्द्धं समेच्छत ॥ ... मथुरां ... द्दि ... पथैः ॥ ... पद्या ... कां
... त्वा ... मापतुः ॥ ... त्वा ... पथ ... मृदा ॥ गत्वा ... समाश्रित्य ... पाषिवदि ... ॥ ... माना ... मा ... या

विपाकश्रुत...

मा

विपाकवृ २ गणानी १

त्समयागत॥ स (१०) लोकसमयाप्य प्राज्ञतलपूर्वकं॥ श्रामसंजमममात्याक्षः स्वयंभूर्मतिसुन्दरं॥ मामामातिविश्मिनस्वान्ता मक्षोलज्ञानतानवा॥ उनकायि न
मालाकः यिकायं दि नवदपि॥ कृतिमत्कोशिवयगंधस्कंस्कोमत हर्षिगोत्रयः॥ ननः मत ऊनकस्नाय कत्वागातिमहस्वयं॥ नामास्यकिंकत्रिधाकृमितिश्च
विवमद्भुवीन॥ यस्ततभ्यां प्रजाकाय मनास्यनन्दनस्यमा॥ सोपिकं कृमिश्चिस्वामं नामं नयतु सर्वमनः॥ ऊर्द्ध्वप्रायत्याय पिमातस्य दानयस्य यथार्थनः॥
सरिकर्ष्मि प्रत्यान नामकत्वाप्यसानयत्॥ ननः सदानकोमाना पितापि संप्रपालितः॥ यमिपूर्वस्त्रियाद्धायस्त्वाशमनाहनः॥ ननः समस्तिको ११४
श्रीमान शिष्यमालिनीः संक्रमात्॥ सर्वशास्त्राणां धीमान्प्रांशु महावादित्वमाययौ॥ एवं सर्वार्द्धिसिद्धिः सर्वविद्याधिचक्रधः॥ विद्याद्रिमानिनः सर्वान्सर्वानस्तु
समक्रमः॥ मतीनत्सम मासाय पितः मासाक्षि मानिकः॥ प्रव्रजित्वा गुणा नाह्नां दृष्ट्वा चव धपितुं ना॥ यस्यमानाम हात्राज्ञा विधाकनः पितामथा॥ स्तू
मानि मानासिकः स्वयंविधायि वक्रजः॥ ननः समानिनाजस्तु समुद्राक्षिकस्तूत्रमा॥ महर्षी स्वामिन्धिन्त्विद्धा संद ध्रुं ममूपाचक्ष ता॥ नजमवादि

नः सर्वान्सर्वज्ञमस्तु श्रावादिकः ॥ जित्वा विजयमासाद्य समस्थानन्दिताखिलाः ॥ कर्मस्य तत्र भगवान् समस्तिकोऽप्यलोकयत् ॥ तथ्य पुत्रादिनः सर्वाञ्जित्वा युद्धा

समाययौ ॥ जवसत्किशोणत्वी क्षोऽभिगनगच्छपि ॥ सर्वान्पुत्रादिनो जित्वा उपेको ऽपि प्रियं ययौ ॥ नर्मः सस्निकः सर्वे विद्यामदान्विमानिकः ॥ सर्वान्पुत्रा

दिनाऽकृतं मनसे वं व्याविकृयत् ॥ तं वृद्धा शोभमानानि हृः सर्वहारः हिन्मती ध्वमः ॥ सर्ववादि विजयानि पृथिवीं सर्वगाः ध्वना ॥ नदहंतस्य मुनीन्द्रस्य जगत्कस्तु

र्महामतः ॥ स्कन्दाविगोधमाहदु नामिघामिनदाद्युम ॥ अतुंनगच्छन्नवृद्धा कृत्रियास्त्वजवमः ॥ स्वकालतपुदीवारूढ कृतियाः भस्तुवमुरवाः ॥ विद्यावभाम

मपिनास्मताधीर्जनीपनः ॥ स्वयं विजाऽस्विपाय ध्वसर्ववादिमदापहः ॥ श्रुणिसमस्तिकाध्याला यावाधस्यां जिनात्र भ ॥ मृगदावस्थमन्यात्वा समीक्ष्य समूपायव सू

नप्रसन्नासनासीनं सर्वलोकसमाश्रितं ॥ ददर्श समुनीन्द्रं कं प्राद्वृष्मिव शालवं ॥ तद्दृष्ट्वा समहामानी विस्मयाक्रान्तमानसः ॥ विविक्त्वा वदनस्कन्दे पश्च

त्विधातिसस्त्रियः ॥ तथोवेर्य्यसमालस्य मदमानं विहायसः ॥ प्रदीक्षा साञ्जलिस्तत्र समयम्नसमूपायवम् ॥ तत्र समभूपात्स्तुत्य तस्य गच्छतु महामुनेः पुरा

त्वावन लोकाश्च सांजलिः समुपागत॥ तत्र सन्तुष्टमनात्मा सांजलिः समुपस्थितः॥ संप्रहृष्टमना जातिहृष्टः सम्प्रयान्नैव मब्रुवीत्॥ तमथ स्तुतिं द्विजातीया यदा प्र
मिलाच्छकृत॥ तन्नत्याश्च मनोदांक्षां सुपुत्रपितृसम्प्राप्ति॥ श्रुत्वाभिं प्रार्थितं मनः श्रुत्वा सहगवाक्षिरस्तथा॥ त मालिकं समालक्ष्य पितृसन्नवमादिगतम्॥ ततः स्वयमन
तातम यदर्थन्त्वमिहागतः॥ मत्तस्त्वं पूजयिष्यामि समाराध्यादि समीहितम्॥ तत्पुत्रादिर्स मुनीन्द्र च श्रुत्वा स मालिको मुदा॥ हगवतं नमस्कृत्य सांजलिः समुपस्थित
॥ हगवन् स्वयं का प्राप्ते किं तात किंचनेष्ठुरः॥ यस्त्वं तु ज्ञात्वानुभ्यागतः प्रसाद स्वमहसि॥ श्रुत्वा मत्प्रार्थितं श्रुत्वा सर्वमानिमदोपदः॥ हगवान्मालिकाद् हृष्टमहत्स्वम्
यादिगतम्॥ उक्त्वं प्रतिपृष्ठस्ततो मदर्थं मनिकमर्थी॥ शिष्याश्रमं तत्र गत्वा स्वल्पशिक्षापरिग्रहान्॥ श्रुत्वा मस्त्वं द्वावनंतकृत्वा मालिकमानितः॥ निर्मदं तत्त्वं पितृ ११३
प्रपक्वसाध्यं लिखितं मदर्थं॥ हगवन्मात्वाधितत्त्वं मदर्थं भमसमादिगतम्॥ विनयादर्थितं कृत्तं मदर्थं मृत्कृतादिगतम्॥ कथमद्यापि मालिकं सर्वं पिष्यामि वक्तुम्॥ प्रत्य
तोकर्यिष्यामि सत्कृपात्वाव भ्रमनम्॥ वाधिद्वयार्थिप्रमं द्वस्त्वा स प्राप्य बाधि मत्कृत्वा॥ तं बाधयामि यः सर्वं समस्तं ज्ञानिनाश्रयम्॥ मम प्रयंयं मत्कृत्यं स्वच्छा निष्ठ

अर्थविज्ञि गान्धिय ॥ सर्वसत्वहितार्थेन ध्रुवनं यानयद्वनं ॥ सार्हन्ति कृविष्णु ब्रात्मा ध्वर्द्धस्व विहारिकः ॥ सद्धर्मश्रवकः संघस्यस्यागी यनि स्थगा ॥ मायान धर्म
गत्स्वता स्वयन्नात्मा निमार्थान्नमः ॥ बोधिचर्याप्रणिधानकृत्यं यावज्ज्ञानिमः ॥ स्तुमनः श्रमनानि हेतुनः प्रीतमनु श्रुत्वा ॥ बोधिसत्वा महासत्वः सर्वधर्मार्थतत्वज्ञ
कः ॥ वृष्णुसद्व्र संदिष्टं पृत्वा समनिकः पुनः ॥ साध्वर्थं उत्कं विज्ञं प्रणत्याय्य त्वयमा उत्क प्राणं सः ॥ श्रव त्वाम का ध्वकर्थादि माः ॥ वदि का ध्व कार्थाद्यि प्राप्
कोऽप्यार्थ्यः पि ना कथा ॥ श्रीं प्रसद्धकथापि कथं प्रस्मत्संसि हः ॥ सर्वयथ्याप्यति प्राज्ञः मननयथ्य मयाहितः ॥ यत्तया यागिनः स्थापि कथं कत्नापि कर्मणः ॥ प्रगत्वा कर्मस
माख्याय सर्वाष्ट्यद्भमनः ॥ वृजितसप्तार्थितं जंतः उत्कं याधि प्रदिक्षुकः ॥ तन्सदिक समानाक्षः छिन्नसद्धर्मादि गंतुः ॥ यच्च पुष्मस्ननादिना धर्माधिकारस्य चिन
नः ॥ गुरुसमक्षं सकृता प्राणसमासन्नं वानुमाः ॥ त्वमसमनसमायात्रा स्पष्टश्रसं विहारिनः ॥ वदनमौर्थ्यसमा ॥ सरकृतं प्रासः ॥ समं कः ॥ स्नात्वा सौ तथ प्र
जितो ॥ शुद्ध गीलानि गान्धि या ॥ प्रस्तुनवन कर्म निष्कामः ॥ स्नानकः ॥ सम गीः ॥ सस्काननयि पुंड्राय यदधर्मा समा चवाः ॥ प्र मत्वयाप्र णं धर्मं वात्मनः

मति कुल ३

३

॥ धि॒ ओं॰ स्वाहा ॥ शुद्ध गी॒ त्वस्य समा॒ख्यानाय॰ वद॒ध॒मर्थि॑ताय॰ का॰ ॥ कृष्ण॒ त्वदि॑ समा॒ख्यात्मा॰ स्वाहा॒ वदि॒ श्री॑॰ स्वाहा॰ ॥ यत्ब्रह्म॒ सत्वम्मृ॑ धृत्वा॒ संव॒ च॒ क॑॰ स॒न्वानु॑ गं ॥ मध्यि॑ ॥

तृ॒स्य मृ॒ र्थं क॑ धि॒ ज्ञाय॰ स्वार्थि॑ता हृष्यै॰ ॥ यस्मै॒ धीना॒म हा॒वी नाय॰ सर्वस्त॒हि॒ गी॒य नाय॰ ॥ वेद स्व॒र्थ॒ लक्ष्मी॑ व॰ प्रा॒ह्व॒स्य श्रोत्रि॑याय॰ स्वाहा॰ ॥ सर्व॒ शी॒ मे॒ मि॑ द्रियाय ॥

[illegible] ॥ यस्मै॒ शुद्धि॑ नाम॒ त्मन॰ काव्यं॒ धर्मा॑ इ॒ न मा॑न सा॰ ॥ उपेन्द्र॒ सं॒ बन्ध कृ॒ चै॒ तद्ध॒ तस्व का॑ ॥

धि॒ना॒त्मा॒ ता॑ नि॒ र्मी॒ति स्व॒ स्व॒ लालसा॰ ॥ प्रवृत्त॒ ज्ञाय॒ ग॒म॒ ब्रह्म॰ ग॒ पवि॑त्राय॰ का॰ स्वाहा॰ ॥ एव ब्रह्म स॒मा॒ख्यानाय॰ म॒हा॒ सत्त्वाय॒ मर्द्धि॑ का॰ ॥ अ॒थ य॒ त्सत्य॒ समा॒ख्याना॒ स्वध॒र्म सि॑ प

[illegible] ॥ यस्मा॑ नि॒ स॒ वाचा॑ नि॰ स॒ गा॰ स्तु॒ति॑ नि॒ न्द्रियाय॰ ॥ मोक्षय॒ र्मस॒ मा॒ख्या॒ नाय॰ सुक॑ स॒ मूलय॰ स्वाहा॰ ॥ नित्य प्र॒ज्ञा॰ स्वकार्य॑पि चैत्र कर्म॒ पद्ध॒ म॒ ॥ मर्या॒ स्थि॑न ॥

[illegible] ॥ यन्मा॑ ब्याना॑ नि॰ का॒न्ता॑ नि॰ ब्रह्माधि॒ तिजि॑ नि॒ न्द्रियाय॰ ॥ निर्मला॰ सं॒ यत्ता॒ त्मा॒ना॒ यज्ञया॒ स्यन्तिन उ॒ रु॒ नाय॰ ॥ अवि॒ श्वास॒ समा॒ याया॒ नि॒ र्दि॑ ष्ट

ल्यानि॒ ना॒ र्थया॰ ॥ समाधि॑ नि॒ हि॑ ता॒ त्मा॒ना॒ यो॑ गि॑ न॒ म्रक्ष॒ नि॒ त्य॒ उ॒ राय॰ ॥ ॥ ओं॒ भ॑ र्ग॒ वधि॑ नि॒ र्मुक्ता॑ प्रवृ॒ त्ताय॒ स्वाभि॑ धाय॰ ॥ पवि॒ त्र॒ वृद्धि॑ याय॒ त्मान॰ सं॒ याय॒ पृ॰ पत्न॒ मं नाणि ॥

कृष्णा

ज्ञानतत्त्वस्य कथा ॥ श्रीश्च कथं न कृत्या न त्वया ॥ शिवाशि मानिना सर्वान् ज्ञात्वा मी भिमदा क्व न ॥ मानं स्य अत्वं नलिप्य रक्षेत्तं गम्भुपावकां ॥ शाश्चिंच न भीरुकामी पश्य स्मात्र
समादेव ॥ स्वर्गगामिनिज कृक्षाल्कं कथयामास यिलक्षं ॥ बालकृष्णानुजसापि सर्वज्ञस्यानुगायना ॥ श्रयमनवपिलाक्षक सर्वविद्याधिपदस्थी ॥ सर्वधर्मधि
मस्का सर्ववादिमदापह ॥ यस्यास्मन्नशमाप्तन्त्र ममान्नमामहास्थवी ॥ सर्ववादि चिजंगानल क्षुधिस्त स्यापानगा ॥ प्रमादगास्य सर्वज्ञस्य दर्शनप्रय दीपन ॥
वाकथस्वनगालान्तं गमनस्य स्तसंचरं ॥ स्वमृदुम्नगिमं कृत्वा मलिकस्ताणिसाहस ॥ प्रवकक्षवतमाधकंतं समदक्ष्यमना क्षणीं ॥ नतस्मात्तकाधिदृ
सन्दृष्टस्यतलानास ॥ नमूनीन्द्र सूपानस्वा सञ्चलिस्व व मव्रती ॥ नायनसर्वविधिज्ञ सर्वविद्यालयानगा ॥ नमस्ते भगवान्धयन् मर्त्यालिकांदयानि
॥ त्वमर्घतयत्नक्राथ सर्वधर्माधियाजिन ॥ त्वयानवजगच्छाल्का महातिक्लीमन्त्रीश्वर ॥ स्वधर्मात्वविनिर्जिता धिनांयकाकथनगाय ॥ धिवाक्षमव्या
नाय श्रेयकुत्वा धियंश्च न ॥ क्षुद्गज्ञानाहिनिर्हन्ता सद्धर्मज्ञानलाभकन ॥ यदहं कगायस्यातु धर्मामृतंसमृत्तमः ॥ तत्त्वान्मांसमात्ताक्ष समन्वा

र्दुर्मर्हसि॥ स्तवांद [illegible] सौरूढ स्तव [illegible] समस्तं पाहि [illegible]॥ दृष्ट्वा तु हृष्टसमासाद्य अभिषेक भोगमयं पदं॥ [illegible] कुर्वन् सोमकं धर्मं [illegible] श्री बाधिसाधना॥ कृपया [illegible] समाप्
य संस्थानं विद्युन्न हसि॥ श्रीमत्संप्राप्तिर्नित्यं [illegible] त्वास कानु भान्वादिभिः॥ स्वपमदं पाति [illegible] कस्मात् [illegible] व मादि गता॥ अहि [illegible] क्रिया [illegible] भोगमतं [illegible]
दि॥ बाधिक्वर्यामलाध्यय [illegible] गासं स्वच्छ नां॥ [illegible] दिव्य महर्षय [illegible] पातिताः स्वयां॥ [illegible] मिमसरू गन्तव्य [illegible] काव्यमगुरु [illegible] मा॥ तावत्
नियच्छस्य [illegible] प्राप्ति [illegible] पदं॥ विविहितविना [illegible] हि [illegible] वीयवा [illegible]॥ [illegible] सम्प्रमन्तात्मा [illegible] प्राप्यानुग्राहं [illegible]॥ बाधिक्व [illegible] ११७
त्वा समाचरन्स्माहि [illegible]॥ [illegible] समाधिर्योगात्मा पाति [illegible]॥ [illegible] हा [illegible] योगमास्थाय॥ ॥ [illegible] स्त्यावत्
न हृत्रिकं सोपान [illegible] पाति [illegible] र्दर्शनाम [illegible] ध्याय॥ १४ ॥ [illegible] पाल [illegible] मन्य [illegible]॥ उप
[illegible] यात्वा [illegible] लिवच [illegible] वीमं॥ हृदकं [illegible] मिच्छामि यत्स्पृश्य [illegible]॥ [illegible] यात्मसमाप्य [illegible] संयत [illegible] मनः॥ [illegible]

मंगलत्वा बाह्याद् ईश्वरी वक्ष्यते ॥ गंतव्यं स्थलं समागमस्तु संपन्नं धनं च मधुरीकृता ॥ साधुता ध मता लागा यथा भयस्य अदितं ॥ कथयति त्वं प्रपंच कामि सर्व ज्ञस्य गुरा पुनः ॥ क
थ्यं सुत्रं आलस्कोन्य ग्रंथं वधमिति भेरिताः ॥ यात्राधस्य महानर्घ्या बन्धर्घ्या लता स्वः ॥ तत्रैव उज्ज्वल्यासौ व्यं सुप्रार्थितं यदीक्षितं ॥ कन्नमो तियाथित स
र्वं तथा मांगल्य स्पृहणीयं ॥ कृतिनि जस्यानुरागत्वं महत्त्वं सत्यमीकृत्य ॥ कथमस्य दृष्ट्वा पातनार्थः उच्चयात्यर्थं च ज्ञिथ ॥ तेषां तासां च संस्थितं यथा हि वांछितं कथम
॥ कृतिनस्य महद् दृष्टिं दृष्ट्वा त्वं विमुक्तात्मजम् ॥ एवं तस्यानन्तात्मतत्त्वं समन्ततः प्रमाणितम् ॥ कृत्वान्यपि समागमस्य समयमुत्कृष्टात्मजम् ॥ क्रियापि विजयथ का
मं प्रार्थय न्यायमूलात्मजम् ॥ कृमात्मा च कृमार्थी पि तत्र चार्थिनात्मजम् ॥ कथमस्य दृष्ट्वा लोका मिथ्यास्य दात्रि मानिकाः ॥ तत्रापि स्थैर्य महात्माहे सं प्रार्थ
यन्नपि स्थितिं ॥ एवं न्यायेन स्पृशासौ सर्वलोकेषु समार्जितः ॥ यस्मिन् कामानि तासेंद्र देवज्ञमेधुवाच हि ॥ मदा का गीत्वा च कृत्र गत हक्षा धन दायमेः ॥ स
प्र ज्ञानिधेः श्रीमान् सर्वलोकहितार्थिनम् ॥ स्यालभे पलाशसंताय विक्षिपित धनादयः ॥ प्रेश्वर्य यः कृत्वा नस्य कोमलीनं न्याय वदयम् ॥ स सर्वतत्त्वसं

पलो निष्प्रपंच्य [illegible] ॥ कीर्तन मायि [illegible] ॥ निरंजनयाः कायस पद्म ॥ हृद्दा मं [illegible] संगक [illegible] नान्तिना [illegible] ॥ तामा विं मस्तक [illegible] अज्ञानि प्र [illegible]

[illegible] ॥ न [illegible] लंगा [illegible] गयानिध्यस्त्र [illegible] ॥ समीक्षु सम पानिप्रिय प्रपञ्च व समानता ॥ स्वामिनद्धौ वारिथिगं [illegible] नरका [illegible] मर्दीन ॥ [illegible]

[illegible] व गर्भाधिनि वदस्य [illegible] सर्वाणि [illegible] कार्य [illegible] तमा वया ॥ वर्यवा यंवनी दस्ता नास्ति [illegible] मर्द्दलरं ॥ [illegible] यादि [illegible] त्वा [illegible] धीर्यमान [illegible]

॥ [illegible] मन [illegible] नात यानिवासप्रधान ॥ किंचिद्धनं दिव्यानि [illegible] दयमम ॥ [illegible] समहक्षम [illegible] नीनि प्रियमा ॥ [illegible] तत्व [illegible]

निर्मदं [illegible] दिमाय मनाः सन्ध्या [illegible] ॥ कि मया यं कर्म [illegible] यान्तराणि ॥ [illegible] तम्यसर्वनि [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] पंचलोक [illegible] समालोक्य वोधयितुं [illegible] ॥ [illegible] मित्र [illegible] मान्धमा [illegible] र्माप्रया ॥ उपाय [illegible]

[illegible] ॥ यत्र [illegible] सर्वमानि [illegible] ॥ [illegible] पादपायत्र [illegible] सर्वमाप्यते ॥ [illegible] तत्र [illegible] नाथ ॥

[illegible]

[illegible] ॥

[illegible] यत्किंचित्समुत्पादं ग४॥ [illegible] आदित्य [illegible] सर्वमानि [illegible] ग४॥ स्वत्वं तु जानि [illegible] दे [illegible] श्रुतादि ग४॥ [illegible] दिनं [illegible] त्वा सम्यक
[illegible] लिं [illegible] सपग्रं [illegible] यमगुवीष्ठ॥ स्वकर्मपथि [illegible] सिन्त्नाक नियापिलि [illegible] किं कथापि पुस्कि [illegible] कसम
[illegible] नदवायन [illegible] सामाद्य [illegible] पूत्रा यदेव पूसां नियमन्नु [illegible] विता [illegible]
[illegible] पजुना [illegible] पितृयथ॥ [illegible] यत्र [illegible] पुत्रांधिं [illegible] नास्म नष्ठ॥ [illegible] पु
[illegible] पकायस॥ [illegible] नेष्ठ॥ [illegible] नाना [illegible] नृलिख्यम
[illegible] पथिमं [illegible] मस्स्था [illegible] ष्ठ॥ [illegible] दिनं [illegible] त्वा सामानां प्रियं [illegible]
[illegible] यदिति [illegible] यद [illegible] नृत्रपी [illegible] ष्ठ॥ [illegible] मातृत्व [illegible] दव

विणकन यास्यामे ... नैमित्तं ॥ कृत्रु सदा सहित्तैर्यैः प्रयुक्ता संस्थन्वयादि ॥ कृत्रुदानं मदास्कृत्वा श्रवितायस्तु संवत्सरा ॥ कृतं वर्षं सहस्रमयं वर्षैः सर्वसमासं वर्षादि
॥ त्रिगतस्य वर्षि पाकेन स्वर्गं गतान्मकाशिनां ॥ वृद्धश्री कृत्स्नं अक्षयाश्च मर्थार्थं त्रिकवदेपि ॥ यदानो संकल्प्य ... संसेतावधर्मसाधनं ॥ गात्वा स्वर्गे निरित्सु संस्थं कृष्णा
सदा स्ववर्षादि ॥ ... मत्वा पृथक् ... सत्त्वो लोके ऽ समर्थिति ॥ तथा वा मपि सकृत्यफ सम वर्षादि सर्वदा ॥ ... ले यदि मन्त्रे ... सर्ग ... ॥ ... विमन्द्य ॥ हासि
नवा ... समं सिद्धिं समर्पकत्वा ॥ कथं मनसा कृतकृत्स्ना सार्थयास हुआदि नम् ॥ मनह इसि समकृत्वा हत्व ... उपावतत ॥ ... सहकृत्वा प्रत्रपृथ्व्या
लिम ... ॥ सभी ... ॥ कर्तव्यं मत्वा सर्वयासार्क्ष समस्त्वं यथाविधि ॥ नत्वा स्तु दक्षिणा ... संस्पर्श ... मवत्रे ॥ ... कृत
वौतिषु साघ्रार्थ सार्थयास ... ॥ सम स्त्वर्थं मिलित्वा तेषु पूर्वकामेषु दातव्यम् ॥ ... कृत्स्नस्य विधिवादपि ॥ न पृ ... पिपृतीषु सार्थं यानि समंजा ११४
... ॥ ... कृष्णो निम्ना ... पूर्वकालि ... मत्वा ... मलदक्षि ... ॥ मद ... सार्थयानतु

[illegible]

दर्शाम्बु [illegible] लालस॥ [illegible] यदिम [illegible] धर्मसाधनं॥ दयद [illegible] मत्यानी यामिनं सदा॥ [illegible] मर्थ [illegible]॥ [illegible]
[illegible] दारुिश्च यामिवक्रिना॥ [illegible] दयगात [illegible] माधिना॥ [illegible] दनाद्रिस्त्र [illegible] मतसे [illegible] यपात मयाकस्य [illegible]
यथि [illegible] यग॥ [illegible] कमसम्राफं मद्दुलमिति [illegible]॥ [illegible] दत्वं [illegible] मायामं [illegible] दयवलाय॥ कमेधामादसप्राफं [illegible] मिद्व [illegible]॥ [illegible]
[illegible] मयन्द लाथितिया॥ कमेवड्ढ [illegible] दयवकनदा [illegible]॥ [illegible] कता यामसिद्ध्या यां [illegible] दुतस्व कर्म [illegible]॥ [illegible]
दे यानवमा [illegible]॥ [illegible] यिक [illegible] ना [illegible] कावि [illegible]॥ [illegible] यालि [illegible] शिथि [illegible] ना [illegible] माधर्य प्रमादिनो॥ [illegible] दनगत्राभि [illegible]
[illegible]॥ सनाद याधिरुकु [illegible] मेतिमामपिद्द [illegible]॥ कंदग्रि [illegible] कावि यामि [illegible] मयोहि॥ [illegible] मावंतं [illegible] लिनिरा [illegible]॥ यदिदया
[illegible] माद्यान्निम [illegible]॥ कदामणादि [illegible] मल [illegible] दन्यध्र [illegible] न्नाहि॥ अदि [illegible] वाकस्य गत्या [illegible]॥ सर्वम [illegible]

यश्च काम्यं मदं [illegible] ॥८॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥

[illegible] ॥९॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥१०॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] थिनां ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥१८॥ [illegible]

THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDIES OF WORLD RELIGIONS

FILM-STRIP NO.
MBB-1971- 8-3,4,5,

BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS

न्विताथागद्वारानान्निकेर्के मार्गे सम्पश्यन्समूपायवत् ॥ तत्र तं जिनमायान्तं सर्वांघ्रियंददर्शसा ॥ याग्मा धात्रिप्रसन्नात्मा संवृद्धगुणलालसः ॥ तं समीक्ष्य सगुणात्मा प्रथ

त्वा सहसा तथा ॥ श्रूयवीर्यप्रसन्नात्मा संपश्यन्समूपासवत् ॥ ततः प्रदक्षिणीकृत्य तत्पादकमलं मुदा ॥ ववन्दे सुप्रसादार्द्र दृग्धनावल्लोकितः ॥

ततः स सूनुगतं नत्वा प्रसन्नं तदनुहृया ॥ जगाम निजमुद्यानं संवृद्धसमनूसनवत् ॥ तत्र सरलगवाक्षिषु मणिताम्रवां क्षिप्रा प्रवीणः ॥ धार्मिकः केयं मनाः को क्र

मायः समुपाश्रगात् ॥ ॐ न्यादिगंधमसंवृद्धः स्वात्मसमूपाश्रवत् ॥ याग्मा धापिनिजारामे प्रमनाः समूपासवत् ॥ तत्रा ज्ञानान्निकेमार्गे सक्रूमार्गा विलोकयन् ॥ गक्रो निर्मि

गमद्राक्षीत्रिः प्राधंस्त्री कलेवरं ॥ पूयपर्यंषित क्षर सीदत्कृमिकुलाकुलं ॥ दृष्ट्वा सगंतमुद्यानं साधुगः समविन्कयत् ॥ विकाना प्रवनासूष्ध नूपलावण्यकाकयः ॥

चर्ममांससमूहानां मियं साप्रकृतिर्निर्घृणं ॥ लालल्लोचनमूर्ध्निषत्कूवयुगं कार्यगगं क्षित्विषा मगलन्नवयोवनादपलसल्लावण्यपूर्णवपुः ॥ याकं पूतिवसा

वसकविकलं क्षाम्यन्कृमिव्याकुलं ॥ क्रिन्नं घोमयकाधिकी र्णसकलं श्रीहीनं निर्यन्कृत्तां ॥ अस्मिन्नागमतिकृत्वं गम्याजन्मकः ॥ कृतिसंविन्नसंज्ञाग दृष्टे १२२

भावप्रति १

वाप्यवासतः॥ जगामायानवेमुख्य सगतेर्निजमन्दिरं॥ सतत्र तु हस्ताग्रिस्थ गत्वा वायमनून्समनन्॥ निर्वृतिस्थानसंप्राप्ते ध्यात्वा तस्थौ समाहितः॥ तमवेक्ष्य
नमालोक्य स्वात्मजं स गृहाधिपः॥ सूत्र पुत्रं पिता स्नेहात्तं पयन्नवमब्रवीत्॥ वत्स किं समन्तून्सृत्वा ध्यात्वैवं तिष्ठसे धुना॥ किं वा ते जायते द्रवं तत्सम्प्र
मपूयायदा॥ श्रुत्वेति पितृवादिनं श्रुत्वा मया गार्दाम हामतिः॥ पितरं तं समालोक्य संस्मृत्यैवमब्रवीत्॥ तातोद्याहं प्रगच्छंस्मि नृपास्थानचमितुं मुदा॥ तस्मा
र्गे समुपायाते पश्यामि सुगतं जिनं॥ तं ससंघं समालोक्य मुदाहं समुपासय॥ तस्य पादाम्बुजे नत्वा संघानां वाप्यपाश्रय॥ तत्रासौ भगवाञ्छास्ता सु
दशमां विलोकयन्॥ गच्छतां वाञ्छितं सिद्धिं दिशेदिशं समाचयत्॥ ततोहं मुदितः स्वान्त उद्यानचमितुं वजन्॥ तत्रापि मार्गे पश्यामि छिन्नं स्त्रीवपु
र्भितं॥ तद्दृष्ट्वा भयेनातीत लवसंचाचवन्धनं॥ तत्संवेगं गतधिया गत्वा धृत्वा पदनूगं मसनं॥ निर्वृतिपदसंप्राप्तौ ध्वणंचा चितुमुत्सह॥ तस्मात यदि त
धर्मं वाञ्छाकिं मयि वादया॥ तदनुज्ञां प्रदत्वा मे महत्कर्म समाप्नुहि॥ श्रुत्वेति पुत्रवादितं श्रुत्वा स गृहस्थाधिपः पिता॥ प्रत्युवाच सकालीनः दत्त्वमल
हः

षण ॥ प्रव्रज्यासमयं यत्र सांप्रतं नहि खलु ॥ तावत्कुटुम्बाय यथाकामं तं च यच्छ गृहाश्रम ॥ इत्युक्ते धनं तत्र दत्वा दत्वार्थिभ्यो यथेप्सितं ॥ संपृच्छ्य च धनं दत्वा समा
चचसदा गुरुरायदाजगाम समाकाक गरीयसां गानिस्टह४ ॥ तदा प्रव्रज्यां संपृच्छ गमनसम्भवं वचः ॥ यावज्जीवाम्यहं तावत् गृहाश्रमे वसन ॥ दत्वार्थि
भ्यो यथाकामं कुलस्वर्यां समावत्र ॥ मदनेस्वसमाक्षेप संपृच्छ गवर्ध्यंगतेह४ ॥ वोढव्यं यद्गिरं ध्वत्वा वय निर्वृतिप्राप्तय ॥ इतिविज्ञादिनं गृत्वा स
य (गमदामहामाति४ ॥ संपृच्छ्यं मनसा स्नात्वा गोष्ठीशालायितागय४ ॥ ततः४ सज्जनको दृष्ट्वा तमालेऽपि प्रवाधितां ॥ इत्युक्त्वा प्रसन्नात्मा तद्गेवं पुनर्यच्छ (
वीतू ॥ द्वितीय कलिका हाति४ पूर्वदगात्समागत४ ॥ सत्वह समृपागच्छदतनसहसंयम ॥ सत्वा कासप्रपूज्यपे प्रपृच्छावचनं तत्था४ ॥ ततोहं मि
समामनल्य सहसार्थेव मद्धवीतू ॥ सा (धमममात्समज्जत्यास्य समीक्ष्य विलसंहति ॥ वा (गयकाविय कोवा तस्मे श्राख्याउमर्हति ॥ किंतु द्दमेत्रवचनं स्व
त्वाहं संगयाकृतंत४ ॥ यावत्कालेन पृष्ठध दत्तं सरवमववा ॥ इतिनष्कमाकर्ण्य सत्तमि४ सुमति र्मुदा ॥ तथेतिप्रतिज्ञाविज्ञाय याणादस्याकिंक

सुगति१

त्वनं॥ ततश्च स सुभागिर्गत्वा यागंभदत्तस्यालयं क्रतां॥ कोशलं गंपथि सत्वा लिलतास्यश्च समूपागत्य तायागंभदापितमालोक्य सत्वा सर्वत्र थोगलं॥ ततद्दग
सप्रवृत्तालं प्रपच्छ विस्मयं क्षणं॥ तत्कृत्वा सप्रसन्नास्य यागंभदत्तस्य महामनाश्च॥ पूर्वं दंगप्रवृत्तालं विस्मयधन्यवदत्यतृ॥ तान्त्रिवदितमाकर्ण्य यागंभदः
सप्रभादित्तश्च॥ ततद्यांस स्वकथां धर्मतुं सोमिद्धकलंबालोकयत्॥ ॥धर्मनाज्ञानतागवन सुगतिनयपिशोत्तमश्च॥ श्रुत्वा च कथितांतन्न प्रव्रज्या च गमेच्छ
त्॥ ततश्च स सुभागिर्विज्ञा यागंभदत्तद्यानस्य कथं जस्याध्वंप्रदेहं सत्तमण्यधमृत्॥ तस्य मनाक् जिह्वांतु संवृद्ध माहात्म्यं विस्मयधन्यवदत्॥ संवृद्धश्च धमा
हात्म्यं तदा स्वाम तं निगमश्च॥ प्रव्रजितुं समुत्ताहो सुगतिं पूनरब्रवीत्॥ सोहाय सुगतिविद्व प्रव्रजितुं समुत्ताहो॥ यद्यप्ति भवन्ति बाधे वा सूक्ष्म सार्क सार्द्ध२
व्रतेवहि॥ श्रुतिं तस्य वचश्च श्रुत्वा प्रमनाश्च सुगतिश्च पुनश्च॥ हर्षसंफुल्लपुलकं प्राहत्वं धर्मलालसं॥ श्रुयतां प्रव्रजिष्यावश्च मुनिन्द्रितजनवंद्यवं॥ किन्तु गं
पश्य सहायं गुफिं सिद्धिकर्मामता॥ ततमानं वा धर्पिय सं गयायुल मानसं॥ निश्च संदहानि गीतं यसो मुनिद्रजितयतश्च सर्वा॥ सप्रयत्नस्य पुनश्चग

यागंदत्त२ पापभं२

स्वास सुगतिस्ततः॥ मिथ्यैतं बाधयामास सा कृतं च मधुसं॥ सा क्षेम ता वास्मजा विकृतः का मद्यर्यास मृतस्त काथः॥ माहात्म्य धर्म याजस्य कृत्वा तु जुषितागयः
॥ तस्मात्मा तय संदहत् व्याकृत्वा हतमानसः॥ स निद्रा शायथकामं संवत्सरं स्वदिवानिशं॥ श्रुतिमतादिकं कृत्वा स प्रवृद्धः प्रबाधितः॥ नूनमपख
म दस्मा तत्व ज्ञासंवृद्धमसत॥ श्रुतिविधि कावि प श्लीस्मा सर्वान्हापीन्स्वाम्बयान॥ स हृदयस्त मृपामक्षु नूदन्त्र व मरतापत॥ एवं कीय त्वमाशा
य मास्तेजायंपि विवक्ष धः॥ संवृद्ध गमसनगत्वा यतिवियां समिच्छति॥ तद त्रकिं कात्रिघामि तद्रूपायनम न्याम॥ कृत्वयपिख्रतं धृत्वा यन्तायंप
वयक्र ह॥ त हृवहिः कमाथायं प्रवक्षावे त वाम्न॥ संतिवार्यप्रयत्नेन वामवीयः कृलक्षणं॥ श्रुतितद्रूक मा क स्वे सर्वपि वान्वया क्रताः॥ श्रुति
यन्मूसृ हत्विप्रा हृता थेवं तं व्यनाद यन॥ ता सा क्षेग हत्वा नाथ यदि पूजं समीक्षसि॥ संवा भयं प्रयत्नेन या वय स्व कृलक्षणं॥ तद्यथायं कृमाथापि
स हृदि ष्टसमन्वितः॥ का न्त्वा संगी ति संचारे य मञ्ज हा याथ प्रितं॥ तथा गनन्दनस्यास मनः संया गतक्षितं॥ एवंन्नूनं तदाकौलक्षणं ध्रुवं

१२४

कलत्वावधर्मः सत्रवकोत्सं
कलक्षमी॰

त्वासदाच्चयत्॥ नैवायं गमसन बोद्धं निभृत्याहियपितृगांध्व त्वायवितुमिच्छन प्रेम्णुमपिहिता पूनः॥ तदाय मात्मगा गेहं कुलचर्यासमाहितः॥
दत्वार्थिपाययथाकामं भुंजानानिवसत्सुखं॥ श्रुत्वितिसर्वे समास्त्यानं निर्गम्यसत्गृहाधिपः॥ तथा हीति प्रतिज्ञाय पूनर्यंयमलोपतः॥ एव कन्त्र वस्तत्र
न बाधयकामसमास्मजं॥ गृहाग्रम प्रतिष्ठाप्य संवासयितु मर्हथ॥ श्रुत्वितित त्यार्थिनंधृत्वा हीति बन्धूसुहृज्जनाः॥ सर्वेपिसंभमं कृत्वा तथा कर्तुं स
मीहिरे॥ ततः सर्वेपितं हीति बन्धूमित्रसुहृज्जनाः॥ प्रेम्णं दाव संघीकान्ता सम्मानं प्रैवमाकुर्वन्॥ एव कन्याः सकलायोमाः प्रासादं च समर्क
न्॥ संगीति नर्तनोत्साहः संयम ध्वंदिवानिशं॥ यगोदस्य कुमारस्य मनः संयोगमाश्रितुं॥ विषयासिविगीकृत्य संयमयितुमर्हथ॥ श्रुत्विततत्यार्थि
नंधृत्वा सर्वाः स्त्रीः प्रेमदाम्मुदा॥ तथेत्युक्त्वानुभादिश्य कर्तुमयंततावत्॥ ततः स्त्रीः सकलाः कान्ताः प्रासादं च समर्कन्॥ संगीतिनर्तनोत्साहैः संयमित्याशि
नन्दिताः॥ ताः समालोक्य सर्वेपि हीति बन्धूसुहृज्जनाः॥ तंयगोदं समामम्र्षुवाधयित्वान्वदंगयताः॥ यगोदस्त्राः समालोक्य मन्यमानाः यांग्रयाः॥ सं

मध्ये द्वाव्यां गतेस्ति ४
प्रव रताविनीकान्ता: ललाना
वनितामिविनी ४८

सत्यमत्र वान्धव हनीतिबन्धव
सुकृन्ता: समा: ॥ ३
महा लस उस्ती ४

नृपः – १
ऽनाहोऽध्यवसाय: स्यात् २

गाति संचरिकानाः २
मार्धाहिनचेसत्सा हे: ११

कथंभूताः कनकचंपकदामगौर्याः॥ फल्वारपिम्ह वरदाः नवयौवनाठ्याः पीनस्तन्यः समथ शशाननस्पीटिस्तंगपः अशोकनवपल्लवरक्तहस्ताः मुक्ताकलापपरिश्लेवितः चूडुकाग्राः विकसितकपोलाताः
कमलायताक्षः

हर्म्यादिधनिनांवासः प्रासादो देवभूभुजां २

सुन्दरी रमणी रामा कोपनासैवभामिनी ४

हंसगमे ४

नारीमलंपश्यति तत्र काश्चित्प्रपन्नरुचस्त्राः काश्चिद्विधृतकेशपाशाः काश्चिद्विकीर्णाभरणाः काश्चिद्विभ्रष्टकुसुमाः काश्चिद्विलुलितोत्तरीयाः कोपितगात्राः काश्चिद्विसंस्थितमुखाः काश्चिद्विपरिवर्त्तितनयनाः काश्चित्स्रवल्लालाभिः काश्चिद्धसन्त्यः काश्चिज्जृम्भमाणाः काश्चित्प्रलपन्त्यः काश्चिद्दन्तान्कटकटायन्त्यः
नाः काश्चिद्विवर्त्तितवदनाः काश्चिद्विसंस्थितमरूपाः काश्चित्स्थलविन्यस्ता इव काश्चिद्विभिन्नवसनाः काश्चिदुद्घाटितशीर्षाः काश्चिदवगुण्ठितशीर्षाः काश्चिद्विपरिवर्तितमुखमण्डलाः काश्चित्प्रध्वस्तशरीराः काश्चिद्विभग्नाङ्गाः काश्चिन्निःश्वसन्त्यः काश्चिन्निद्रयाभिभूताः काश्चित्पर्यस्तशिरः
राः काश्चिद्वीणाविन्यस्तकरा घर्घरितकण्ठारावाः काश्चिदुद्देशे कटकटायन्त्यः काश्चित्किंचिल्लीनजले सम्प्लवमानाः काष्ठितव्याघ्रभारालाः काश्चिन्निमेषोन्मेषपरिवर्त्तितनयनाः काश्चिद्विकृतास्याः एवं तद्विकृतं निरीक्ष्य मारीशरीरे श्मशानसदृशं प्रत्यादयति॥

कुकुः
उडिकाः
वृषभं समनुसृत्य भर्म्यां रवनमाविशत्॥ तत्र काश्चन कालाश्च काश्च वाजोगक्रान्तुराः च ताः॥ निद्राविधीघिनस्वान्तावरूढमीलितमक्षियाः॥ कण्ठेपगधय(गमदराः
गमनिद्रानिमीलिताः॥ वपुषी लम्बदंगादि विनादैर्मदनिर्लज्जाः॥ वधूविन्यस्तवक्त्राः मदंगार्पितकालताः॥ क्वचित्कान्तातुरवक्षःस्व वृत्रखश्यानभूपागा
ताः॥ विलाकसत्तमाः स्त्रीमध्ये ताश्च वसनिगुलाः॥ सूर्या विकवेनाग्धाः सविविंसमर्थविन्यस्यकाः॥ सूदावनास्मिंविचय पर्यंकविसनपदं॥ जवंविधवंधू
नाम्विमूर्च्छनांरुग्णमादवत्॥ विघृणविलम्बितानांसा मंसत्तूरखघनादय॥ सूफानांवामतमानांच कस्मिनं भवविजमाः॥ गणकाविदाक्षमूरवीवि वधि
का पश्च व्यूतास्यां परा॥ याकान्यापिविकोसिनास्याविवक्षा सर्वांगमूलायतां॥ स्रुंगसककाभिमकास्तककावली काके वृषितर्वां परा॥ चित्रंमेलयंवनं निलीनतनय
नस्त्रीदंभभमनायन॥ स्फुमध्येव निष्क्रम्य प्रव्रज्यार्थी पुरात्कयाम्॥ दगवनं प्रजागाम्यवडपूर्मा हनिवृत्तये॥ मंविमुक्तिसमादाय महार्हंवल्लपाइके
॥यं यान्नप्रलावात्सी लब्धिमाः पर्वनव्रिरिगः॥ सृगणिनासहायनं प्रव्रज्याग्रहाविना॥ समन्विता तासयन्नं पूर्वाह्णे निर्ययोद्धनं॥ निशि निष्क्रम्यगतस्

खणाइकाया
सम-नयकः
रवोपनहोर
फाइकवेः२

याससमानताः२
यशोद१

र्यी वा यं प्राप्य संप्रविष्टवान्॥ संसारमनन्तं संक्रान्तं गापं प्रकृतिमिवाप्य कष्ट॥ तमायानं विलोक्य वै रगवान्कृतलावनत्त॥ प्रीत्या संभाव्य क्षेमस्य यथोक्ता त्वक् पृष्टामिवा॥ से उकृ१

हमवं पूर्वमप्यस्य सहसादङ्घ्रि यंजुरं॥ हम प्रणतप्रका गेन नमश्च पवि हम्य दिगं॥ उष्ण हि प्राप्य हि ह्यानं निजपायं निजामयं॥ श्रुत्वा धर्मदिशि तं हृत्वान्म घ गाम्भीय

निश्चयः॥ तत्र त्वा रगवक्तृ समस्तनव प्रवितः॥ सत्य धीत्यक संकापा महानन्द सुखं ययौ॥ पूज्य ज्ञात्वा सम्पिपालनं महार्हं चल पादुके॥ वज्रधमा सम्प्रीयस रवोयानाे३

सहायः समाफ यानं॥ मत्र तं श्री घनं दृष्ट्वा गुरुत्वा स्मात्स प्रभादितः॥ माञ्जलिः सम्यास्तुत्य यकाय धिप्रदक्षिणे॥ ततः स पूज्य मागत्वा संपगध सलं मुनीश्वरं॥ नि

धिंदानाधनार्थाय प्राप्य नन्दनप्रभादितः॥ ततः स सुप्रसन्नात्मा गतपापस्तुर्जगहृत्॥ पादाञ्जप्रधर्षिंत्का त्वा माञ्जलिः सम्पाठ्यं तत्॥ तत्र स रगवान्दृष्ट्वा त

स्याग पंचि विबोध धिमां॥ श्रार्य्य सप्रसं समाचरस्य सद्धर्मं समृ्वादिशत्॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा स सुधी निर्मलेन्द्रियः॥ महाविहारं वक्तुं मा त्वामिहार्यं समृद्धिमान्॥

तदानन्दपयोभोद स्य मागा प्राज्ञः समृद्धितः॥ तमात्मजम पगधकी नृपन्की माहिमां पनत्॥ दृष्ट्वा तां पाणिना ताली सहसा सः समुद्धिर्णः॥ समन्त्का प्यस माश्रमस्य

ललितात्रिभिः॥ | कथं हरति सपुत्र सुप्रियमनाय हाकान्त सुप्रतिकूल हामनोरथयौतैर्नम हाभिरूपदर्शनीय॥ हा प्रासादिक हा सर्वांग प्रत्यंगोपेत हा उत्तम प्रसव रवीवर्ण हा सर्वजनमनोनयनहर हा सर्वजन वत्स हा नेत्रानन्दकर सपण्डित विनीत विशारद मनोज्ञवाक्य हा कालिक धर्मकाम सत्यवत्सल हा मे कुलोद्योतकर हा मे कुलप्रदीप हा मे हृदयवल्लभ हा मे हृदयसर्वस्व हा मे सार सर्वस्व हा मे नेत्रामृत हा मे प्रीतिवर्द्ध हा मे कुलसर्वस्व१

निःश्वस्यैवमब्रवीत् ॥ प्रियधैर्यं समालम्ब्य तिष्ठ त्वं नं सख्याम्नगः ॥ सम्बाधिहन्त संप्राप्ते प्रयाति सोगमातमा ॥ कृत्वा ज्ञात्वा प्रवृज्ञासो मया पद्मासमन्वितः ॥ हा
सिवन्धसहन्निन्त्र हन्ये संघातं गोऽसहः ॥ सहसा सत्वं दंतरास्त्वा भीपूयाद्विनिर्ययौ ॥ संवृक्षस्यात्र भगवत्तु वनं ध्याती समाययौ ॥ ततः तस्यां त्वं जगत्स्थां ए समीक्ष्य
त्वपादकौ ॥ सपिनास हसाश्चाय तार्यार्थे प्रवृन्दद्यौ ॥ सापि मातासमालोक्य तच्च पूतपादकौ ॥ गृहीत्वा पावितत्विता चन्दनं प्रत्यवद्दधौ ॥ ततश्च स मार्ये यासाद्धं सर्वे
श्चापि सहायकैः ॥ वृत्तं धर्मांसमृत्तीय पाश्वसीधं समाययौ ॥ ततोऽनिकं समालोक्य संवृक्षमं समीपिर्क ॥ सुतार्थिः सज्जनैः सार्धं सहसा समुपाच्छत ॥ ततश्च सस
मूपासूत्र संवृक्षस्य प्रसादितः ॥ पादन्धु प्रधाविं कृत्वा सतार्यः समुपाश्रयत ॥ कथं तस्य सहायाःस्ते सर्वं पितं मुनीश्वरं ॥ समीक्ष्य तत्यदाम्भोजं प्रध्वस्वैकाकस्त्रा
प्रयत्न ॥ ततोऽग्रिमं यथोदन्वं पिता वृक्षान्तुलवतः ॥ मातापि तत्सहायाश्चैन समेत्य सूनः स्थितां ॥ ततः प्राञ्जलं यथोद्दतमयश्चन्मगहाधिपः ॥ समीक्ष्य साञ्जलि
र्नत्वा सैवृक्षमवमब्रवीत् ॥ हे भगवन्दृश्यते नाजममात्मजो गतः कुहा ॥ तत्स्वान्तसमुपादिश्य मदर्शयितुमर्हसि ॥ श्रुतिमातुरार्थितं श्रुत्वा ततसन्वृक्षमुनीश्वरः ॥ मंगहाधि

हस्तिमित्रसुत चरि: ४
१२५

सुतारः

तत्कलद्वल्यः हस्तिचलसहकुनाः

भाकारी यशोदः २

प्रमालोक्य संस्मरन् प्रथमादिगत् ॥ गत्वा तत्र समाश्रय निस्पृह प्रक्काविषादनां ॥ पश्यध्वं नामिहां यानं सर्वेयूयं महर्द्धिकां ॥ तत्र वादि गच्छ संबुद्ध स्यं यत्नेदं समीक्ष्य सः ॥ प्राह्णि संदर्शी
यातत्त्व मिति पश्य समादिगत् ॥ तत्र कोक्षास्समादिष्टं यत्नोदः माधिनन्दितः ॥ समुत्क्षाय मुनीन्द्रं तं नत्वा वा गमदाचवत् ॥ ततः स यत्नि अत्वा गालमाप्राप पश्चिकि
तः ॥ स्वनकोविविध सिद्धि प्रातिहार्यान्वदर्शयत् ॥ ततः किं त्वा सत्र कोपि वक्ररूपान्यदर्शयत् ॥ पुनः स तत्र शिलात्वा प्राकृत्य न्यूनः श्र धमत् ॥ तत्र वासऊ सा भापि प्राक
मत्सुम कतः ॥ ततः सरत्न सुकार्षीइन्मज्जननिमज्जनं ॥ ततोप्यु क्षोनिमज्जनासा हिष्क मानः समुद्ययौ ॥ ततो का गो पुनर्गत्वा तमन्दिरं समायचत ॥ ततस्थचन्म
स्याको गोपाधिनाचत्रलास्कयौ ॥ पश्चिम्ब्रह्म गंयाव ब्रह्मलोक समायचत ॥ ततः सच समागत गत्वा का गोसमागम यत् ॥ स्वूर्द्ध्वकाय महद्वाह्निं संज्वालितमदर्शयि
त ॥ स्वूर्ध्वकायामहावृष्टिं धत्वा पाकं व्यमुंवत् ॥ ततः स अपरीरलता पूर्वादिगंसमाक्रमत् ॥ ततश्च कहिंगारत्वा पश्चिमायां समाययत् ॥ एवं दिगंसमवासु सान्
र्हितः समस्त्य गाडं स्वैः स्वयं समत्तस्थ प्रचयाच समकतः ॥ स्वथसप्तपिमात्य महत्सिंहा कृणि दयत ॥ दिक्षु सर्वासु वज्राम महन्त्रि धर्षिमत्तस्तत् ॥ तता

सोवर्णजन्तुस्य पूर्णिमेंदुस्त्वा विराजितः॥ प्रादुर्भूतस्तिपातं त्वां सर्वदिक्षु समावृतः॥ स्वयं तत्त्वा सतू मीन्द्र चक्रवर्तिनृपाधिपः॥ चतुर्भंगवलेयकः॥ सर्वदिक्षु समुत्क्रम

न्॥ तत्रासीन महाविष्कंभस्पकालोपविष्टितः॥ पद्मासनसमासीना ध्यात्वा तस्कोप्रकाशयन्॥ तत्र चक्रीव्ययमकालविहार्यमिसमाश्रयन्॥ संदर्भप्राप्तिहार्याणि ध्यात्वा तस्के

सुतान्वयन्॥ तत्र संपत्प्रकालेय चतुष्कालत्रिकालकः॥ द्विकालैकैककालेव विहार्यमिसमाश्रयन्॥ विविधप्रातिहार्याणि दर्शयित्वा समावृतः॥ नानावर्त्मासनासीना

ध्यात्वा तस्कोसर्वगुणान्॥ प्रात्यन्तत्रिकासम्यक्त्वलोकपविक्रियायथा॥ तत्र नाना कृत्यकीयागम्य प्राप्तोमहर्द्धिमान्॥ तत्र चक्रीव्यपरमांसमाश्रित्य प्राति १२

दर्शयन्॥ विविधप्रातिहार्याणि ध्यात्वा तस्कोमहर्द्धिकः॥ तस्यैतत्प्रातिहार्याणि दृष्ट्वा चक्रवर्तिनः॥ तीर्थिकाश्च पंचिका आविस्मयसमृपाययः॥ तत्तस्

तीर्थिकाविक्रीयरत्नत्रयश्च साधितः॥ यत्र गोदंतं महाविष्ठं समीक्ष्येवं दलाक्षिन्॥ स्तवक्रस्य सक्कर्मलक्ष्मीसकुलत्रया॥ प्रतापी चन्द्रमहालिहागर्ह्यवलोक

पि सिद्धाः॥ यत्रांबवानवक्त्रापि सर्वालयमहामण्डितः॥ चंदनालिप्तगात्रापि सान्द्राकुर्मदश्चस्वयं॥ कृतिके लोषितं कृत्वा रागवान्मर्त्यविक्रीनः॥ यत्र गोदंतं

महालिहं सम्यग्धन्नव्वमादिगम्॥ नमस्थितुमानन ग्रंथेन जडालामस्थितुम४॥ नयापिसकधितलामीना नापिनानाम्रनाधिम४॥ मातृतुदकसमासीमानवाप्य
कासनाग्निकं४॥ नच्चनस्माणिलिफांगभनमेनानिसंगिक४॥ मूलस्कंध पलाशमदि पुष्पफलमूलानगंन४॥ जलाहारानियाहाया जीवाहाराजिजैन्द्रियं४॥ नानाख
नदधानापिसमूधर्मणिययविनो॥ नानायज्ञनपालिखनवंक्षगेविमुखम॥ कृशयोक्ष्लयिलाहि मायासंयागयष्ठिम४॥ कामधर्मानुसंचारीपमिक्किंक्षुधियालवम्॥
यथानिर्मलगुणात्मा बोधिवर्यानवन्नाहि॥ बोधिवर्यां विना लोक सद्धर्मनप्रकाशधर्म॥ विनासद्धर्मसंचार्य बोधिज्ञानंकथंलभेत॥ विनासंबोधिज्ञानेनसनि
र्वृतिंब्रजन्नाहि॥ मूलंकर्मापिशुद्धात्मा पवित्रशुद्धवृध्रियायजिथा॥ व्रजव्यापीसमायाजानिर्विकल्पाहितगुबुधा४॥ मत्रमठोमनहालिहं४म सर्वसत्त्वहितार्थहि
ता॥ संबोधिज्ञानमासाद्य सुनिर्वृतिंब्रजंदपि॥ जनकालसमादिहं गृत्वाप्रैथिकादय४॥ सर्वसत्त्वहिता लोका प्राप्य दर्नेप्रबोधिमा४॥ अथमत्कायावा
नत्वात्तवाक्लोकाप्रबोधिकाम्॥ पञ्चश्रीपामसिकानाऽभ्र पुष्पानिसमूपादिगम्॥ जनत्मुख्याविरोपचेम सर्वदाकाश्मलाधिकाक४॥ गृत्वासमंदमोदक४

प्राप्य ननंदतुर्वाधिकाः॥ नत्रस्त इंग वान्हूया दृष्टा सर्वो प्रवाधिता न्॥ स्तार्यस त्यसमा नस्य सद्धर्मसमूपादिगत॥ तद्वाधिमाधनं धर्म दृढं श्रीमत्कुरुमगेयं॥ ध्रु
त्वा सर्वापिलोकाश्च विस्मयसमूपायस्तः॥ तत्रश्च सर्वापि तलोकाश्च संघ कृगना धागिताः॥ जिनदत्तनाम उद्वार्य्य सद्धर्म काङ्क्षितो एवन॥ तत्र स्वस्वय समद
स्य पितो हर्षिताग यो॥ संवृद्ध गत्वा पं कृत्वा प्रश्चत्स्थैव मन्त्राघतो॥ भगवन्नाथ सर्वज्ञ यत्वेदमिममात्मजं॥ कृपयानो एव द्धर्मे संवावर्पितुमर्ह
ति॥ एवं माहात्म्यमालोक्य सद्धर्मप्रार्थितं पेयं॥ प्राह्वामं दिनावावां मनस्य स्त्रलत्यसा॥ श्रुतिपिप्रार्थितं श्रुत्वा यत्नोदश्च संप्रभाषिताः॥ समुत्काय मू १२८
नीतस्य पादाकुप्र क्षानिं व्यथांगू॥ त्रिःप्रदक्षिणी कृत्य साद्दत्यासंगमृ व हन्॥ क्षमाऊलिः गभक्कनाऊं न्यवदत्य न्मस्तुत्स्तकाः॥ भगवन्नाथसर्वज्ञ
यदर्थेहमिहागतः॥ तत्‌ हवा न्मसमालोक्य संपूनयितुमर्हति॥ पितामता माध्यवृत्त्वः ष्टि कृत्वं हनं कायितः॥ कृत्तु धांत्रा यो तानाथ सद्धर्मलाल
साज्जलं॥ श्रुतिसंप्रार्थितं गत निशम्य रुकिव त्तलः॥ तं किंतुद्भागयं मत्वा सद्धर्मं समादि शत्॥ अहिंसम हालाग सनिर्दृष्टि यदोऽक्षि

पाण्डवेन

॥शुद्धशीलः समाश्रयः ब्रह्मचर्यं समाचरन्॥ पुष्पादिभिर्मुनीन्द्रं गिरा सिद्धक पादिमा॥ सस्पृष्टाशोगमधर्मं यात्रयितुं समन्त्रहीमा॥ हिक्ष्वाणि संमुद्ध समादि
ष्टः संस्मरन्निः॥ मूर्छितो मा हं दिग्गुह्यो स्मा कामाय वीचयावृतः॥ दमनः श्रुत्क्षको पात्रं पवित्रं गुह्य छिद्रयायामिः॥ निःश्व गाहन्म हो हिंस्रावह वत्रं अश्वा यानिकाः॥ गमर्हत्व
दं पापं समीक्ष्य जनो विपिना॥ गत्ता हायाश्च गसर्वविस्मयं समुपाय पृष्ठः॥ मत्त हायाः स्थः सुमनि पृच्छामि किं पूज्य सम्यक्॥ विज्ञापयामास जिनं बोधिचर्या प्रणम्य
॥ अनुकंपामयश्चापि कारयामास तावा विज्ञाः सुमति मूर्छितं पात्रं क्षमि दं यीवयावृतः॥ जगत्सा विस्मयापन्ना समीक्ष्य हेतुं वापि मा॥ विस्मयाहं जिनं न
त्वा प्रपृच्छ कृतसूत्रा कंमा॥ दृग्वज्रप्रक्षणं कर्म किमनन्तपूजा कृतः॥ यनास्य सुकृतं भाग्यं वक्तुं वच्मि मागतः॥ प्रेवक्त्रं जमासाद्य महत्तार्हन् मोक्षना॥ त्र
कन्तः समुपादिग्धे संबोधयितुमर्हसि॥ जिनालिङ्गिः सर्वैः संप्रार्थितैः मुनि गम्यसः॥ एतयान्मान्यतीन्सर्वान् सम्यग्धन्नव मादिगणः॥ गदृधं रिङ्क्षः सर्वं यद
ननपया कृतं॥ तदहं संप्रवक्ष्यामि सर्वाणि बाधनवृन्ता॥ तद्यथा हृत्पूर्व हैव कांगी पूर्यदधिद्रकः॥ श्रीधसम्यक्तलात्यन्त्रा रुप्यवृत्ति समुद्यगतः॥ तदाव

कगल्लोकप्रभुपकाद्भुद्भ आस्त्वर्वीत्॥ रुद्रिकाख्याम हारिद्रोमगन्धावसमाश्रयत्॥ ससमयसमूत्काय कागीपूरसमाहितः॥ पिण्डार्थीपात्रमादाय संचरन्वीक्ष्याय
तः॥ तं मार्गे समुपायातं समीक्ष्य संदरिद्रकः॥ सुप्रसन्नागयानत्वा साञ्जलिर्यवमब्रवीत्॥ भगवन्नृक्षीय त पापं भव संदर्शनान्मम॥ तदूयानुग्रहं क
र्तुं गृहं आयास्तु मे हितः॥ इति संप्रार्थितं तेन सुप्रभूपकोजिन आयद्ध्वात्॥ तं प्रसन्नाशयं दृष्ट्वा ततः स संपादयत्॥ ततः स पूर्धागत्वा सह सास्वगृहं मुदा॥ शुक्लासे
नसमास्तीर्य प्रावगयत्समादरात्॥ ततः पुष्पाम्बुनाकृत्वा पादप्रक्षालनं मतः॥ नत्वा तं सुगतं भक्त्या शुक्लासनेन्यवेशयत्॥ तमासनं समासीनं समीक्ष्य सद्भमी १२९
दितः॥ अतः स्वर्चपायसपूर्णं पिण्डपात्रमाधूकायत्॥ ततोसतस्सुप्रसन्नोऽसौ पादौ नत्वाम्नं मनूदा॥ मनसेवं समाधाय प्रणिदाधत्विनन्दितः॥ यदयं प्रभुपकावत्र
र्यं मया॥ स्वनदृशमतो॥ पात्रं पायससंपूर्णं दत्वा समभिपृष्ठितो॥ तनसुध्यविपाकेन दुर्गतिषु कदापि न॥ आयर्यं समजागिश्च वसद्भर्मत्त्वसाधनम्॥ एवं संप्रधि
धिं कृत्वा तस्य मूर्तेपूदात्मजा॥ अश्रु साश्रेप्रणधिं कृत्वा साञ्जलिः समुपाश्रयत्॥ तस्यैनं प्रणिधिक्षनं स मत्वा सम्बुद्धिमान्जिनः॥ स्मयाकारं पञ्चि वक्रत्वा भासय

न्त्वाप्रमयच्यो॥ तमय प्रगमंठ स्तूपपूर्वाणिप्रमादितथा॥ तुष्याप्यनंप्रदक्षिणं मनसा सार्धि धिंचक्षमता॥ स्तुत्यायासूगतथ्यस्का तद्धीतक्तु धर्मिमानू॥ सूहमूर्पीदगं
धर्मं लब्ध्वा तथयमीदं गठा॥ तदाव त्यसतुष्टात्मा स्तत्वाथं तं सुगतं तस्ता॥ तामय प्रदक्षिणं कृत्वा तद्ठेमानथसदा यनता॥ तद्द्रमंविपाकेन आनन्दप्रेषत्वयेति॥ सत
निधूसमूत्पन्नथसूगतस्य यथा तथाकू॥ तत्सूप्यानूतायनं तनस्थूत्वा सूत्यालया ता॥ समस्तन्नीविशुद्धात्मा जिना सत्त्वासदा तजता॥ तत्सूक्ष्मानूतावनगय दे
मसमागतथा॥ प्रव्रज्यासम्वरं प्राप्य संचवन समाहितथा॥ तत्सम्बन्धे शुद्धात्मा ब्रह्मचारी गुणान्वितः यथा॥ निःक्लेशार्हममहासिद्धोत्तवेन्ध्येयं समाधिविता॥ तत्रयथामपि
सर्वधर्मयमीनां ब्रह्मचारिणां॥ स्तूपमेवम हासत्त्वथगभस्तनमेसू तद्वकि मानू॥ तवंमहत्तयं पूर्व शौगतत तकिसं तयं॥ धिक्षायेगभस्तेनबोद्ध स्तूपं धर्मसाध
ना॥ तवंगभस्तासमादिष्टं पूर्वावधिदानि गम्यस्थ॥ यत्गर्भदथसुप्रसन्नात्मा प्राप्येन स्वदक्षिणं तानतथ॥ तस्यमातापितावांपि ह्रागिवन्धु सुहृज्जनाथ॥ तस्य पूर्वके
थंकृत्वा विस्मयं समूपाय पू॥ तत्क्षभस्तयत्गर्भदस्य पितामे वरितनन्दितो॥ समांधिकं मूर्ध्निकं नत्वाप्रवन्धुवर्गेहं॥ तत्क्षोदंपती गर्भिन्या उपधदि

यतो० ६:४

ति १

कापि॥ दत्त्वफलं प्रणिपत्याप्य सदा ह्यपृच्छत॥ तस्य तापं समाकर्ण्य दृष्ट्वा च नत्वा सविनयं॥ सर्वलोकाकथा यच्च मनुजभज्ज्ञ मन्यते जनाः॥ यदृच्छया च यं वे
पुंसां दानं धर्मो लक्ष्मी॥ यत्कीर्तिः सदा राजवर्य भवत्प्रसिद्धिं मनोरथा॥ इति श्रुत्वा [illegible] रादिष्टं तं मया कथ्यते॥ त्वमपीदं महानाज्ञ [illegible] श्रावकेषु प्रजा॥
॥ ॥ इति श्रीरत्नकल्याण दानं श्रीगौतमकाव्य [illegible] दानं पंचदशमोऽध्यायः॥ ॥अथ [illegible] नाम काश्यां वि
प्राणिनि निर्धनः॥ पूर्वं दानविहीनत्वात् धनाद्यायां पुरि श्रुपि॥ [illegible] मगध्यां [illegible] विकाः॥ [illegible] कर्म निजं [illegible] वचन [illegible] का १२०
[illegible] लानवा [illegible]॥ तस्मिन्काले समायाते [illegible] पथि॥ जिनं [illegible] प्रसादं [illegible] ययौ॥ प्रसन्नवदनां पत्नी [illegible]
विचिंत्य [illegible]॥ दारिद्र्य [illegible] समं दानं पृच्छ पप्रच्छ यातं॥ श्रावा [illegible] भगवान् पितृ [illegible] नार्थिनः॥ [illegible] पृच्छ पदं प्राप्या धनसंपत्ति [illegible]
[illegible] नलकी [illegible] पद्यता॥ नसकौ दानतिर्वि [illegible] निर्धनाजनः॥ धनं [illegible] धनं धर्मो धनं यशः॥ किं धनेन विहीनानां [illegible]   [illegible]

फ्रांसेक्रमसक्षिपां

निर्मीविमेर्हुत्ये४॥पयायकान्त्योलुगे४ किंदंभिद्रस्यसकुत्वे४॥ज्ञगम्यार्थज्ञानवास्येव मांचिकावस्नत्तुषद्भे४॥दाविज्ञांताचिज्ञांप्तविगांगिपूर्नदंर्निविवहार्घविड्रश्या
पात्मांविचोगिधनांलिप्तापश्चव गां४॥दाविडश्वसा झ्नासान्तगरूगिनवोताल्कि विमर्गिदंविडस्यैवगांनिअजनविहीमांदगांदिग४॥नूरूपर्व्यायाव४सूगगंगस्तात्र्य
पद्यवत्तलं॥श्रूनामाधिगपूछानांमुस्थनांकूगांलंकूले४॥जयपन्नपलामन्नश्विपश्चापन्नवान्वव४॥यजयजहगजान नजनजात्रय४छिचयां॥कुंगीयत्तूर्य
वय४कृत्वा वाङ्क्षीमहसाग्रहं॥पापमंसाधयित्वाच नदीकेकसमागमेन॥पूजयामास सर्वज्ञं पार्थिगंछन्मनूतंना४॥पायंसतुपूर्विगंपार्त्तं आयासरवोददस्त्न४ जुगीनिःजनमेहर्थ जनकोमोदसंपदः ४
विज्ञापयामास ततो निर्धनेश सांकृत्यायने४॥तिथेप्रदक्षीधिहकृपूहूगांऊत्ति४स्वसन्मूकृ४॥दाविजाक्वाविमन्वोमिवंधूवर्गांनिवादस्य४॥स्कंवज्ञाकोनि
याहं निर्मांधीचिर्ह्नागय४॥ताग्धनीदूवमांप्राफंदर्गतमसहूल्वीहं॥दाविडानलसंमापे गस्माछ्नाकयर्माविता॥तुगवानपिसर्वज्ञः कृत्याहूर्न्वासमीक्षितं॥प्र
धयार्थर्धितस्यावअंगसपूगाप्राणिग्रहं॥ततस्तस्मै निर्धनाय दीनलोयानुकम्पक४॥यवजयंसूमर्लिंगं जलपजप्रदकृग४॥दांक्षीस्वर्दूखगुकाया॥सूहस्वा

स्वकानामयाकृयः३

तंडुलपयसिश्रिसंपाकांपायमः४

ई छिनं २

वीक्षितयत्नं समादिगगूदयाकरः॥ वीर्द्धिर्ष्यातिपूतः संपल्लवसुखाशिकांक्षिदाः॥ कृपापूर्णशामीर्वेवादत्वाप्रवृक्षात्वगलक्षय॥ गनेर्ययोदीनवत्सः॥ गिप्यवर्गस
मन्विगः॥ गगः सापूप्फुप्रमनाः हुत्वागत्वाक्षनेगरहा॥ सदायत्नंजिनत्वाप्रणूपायम्योस्मिमाननः॥ पूतः संक्षोभिछन्नसवान्यजनसमागगः॥ सर्वहृत्साऽ
नुलावनसाक्षर्यस्वेभसंनिल॥ पूवासवर्द्धअन्यादिर्यापिनाशीघननतु॥ कृपाधान्यापूतः सर्वः स्वर्गीहृगंमहाद्भुतं॥ नहृष्टविस्मिगात्वास्कोविकया
मासकर्षकः॥ स्पृहाहीदंमहृद्धिवं किंवासमोगेविजमः॥ स्पायागुयतस्यऊर्जापि पापाग्निविंसूयालयं॥ स्वभावादगधर्गकिम्वा साजात्मगूर्यमिदं स्वल्पं॥ कृ
गिविकापवीगात्ता दृष्टागामसुयिवंस्वयं॥ गथसकर्षकः पत्ती यिंस्मिगांगामगाघगः॥ हुडपगधमहृद्धिजमसंलायंयदावया॥ स्वभावोविजमावापि
स्पृथवासगूपमवर्किं॥ यदिस्पृः कांक्षनीरुगाः सर्वापिभयवांछयाः॥ नूनंवृद्धानुलावनसंसिद्धांगृगिसन्मगः॥ एवंमहीर्द्धिमान्वृद्धः सर्वलोकाधिपः कृपी॥
दीनानाथसंहृत्सुर्सर्वसत्वहितार्थदः॥ तस्मादृद्धजगत्नाथ एजनीयः प्रयत्नतः॥ यस्यधर्मानुलावनमंगलंजगगिजगं॥ दीनावासांकृपादृष्ट्वा

शिवज्ञप

इक्ष्वादयाम्बुधिर्जिनः॥जयाऽशम्बूनदमयानुप्रासज्जत्रोघनः किं ल॥मदनगंधासूर्वर्द्धितां नायद्दयं षर्तगिकं॥प्रदत्वान्नपनर्तीगंगमानानंददीवांहि॥
यंसु हृपाप्रसादन सर्वपीमयवांकृयाः॥मर्येवं नाक्रनीरुगा महत्त्वमृद्धिहृनयः॥गत्वाऽलस्य जिनेन्द्रस्य सर्वपीमसुवाद्धिकाः॥समूपाहत्प्रदान
व्या ह्रयाधर्मप्रवृत्तये॥जवं भनिर्थिनं यिलसंपूर्व्व हजनमूदा॥सर्वज्ञात्र गुरं कार्यनूमान्दिंडं त्वमर्हसि॥ठनेनरा र्जीदिनं गकृत्वाप्राज्ञःश्रीमानिर्मांद
ना॥सर्वथैव त्वयास्वामिं क्रियतामिष्टलोघनः॥गनः सञ्चाक्षुः ध्मविक्षार्यया र्जीयि मामूदा॥उपयुन्नपगमयप्रदत्वा गांधी भ्रमथ्यश्रवी नाथ जयवा
जम्मदाहृपनथदीर्घी यूयमुगृ॥धर्मधपाल यत्स्त्राकान्तजोजमानः सूरवीवृ वा॥विज्ञानीयाहृवान्वाऽजन्यदत्तआय गहुणं॥नर्लवि ह्रापनार्थेन प्राग
गासिप्रसादिनः॥गृधृ षोऽजन्तहृंवश्रः सूगगम्बानूलावर्गा॥कृत्वा सह्रूपा सूक्ष्यप्रसीदतुतत्वाधिपा॥कृष्णू त्काणखरहत्वान्कंसास्थर्या सुगगा ह्रवं
॥गर्भेमंपूर्वनः ह्लाप्यान्नपवदयत्स्तवो न्हुकं॥गम्भाडाजस्तुतालीगंग्रहीनयं षर्तगिकं॥गहीत्वाह्रपयाहृद्ध्यप्रसादं कर्तुमर्हसि॥रुर्जागेनजो ह्रिजं

कि॰ऋतितिनिश्चयार्थे॰

मृहदर्षमल्लि
भवाना ६ः १

रध

नोकं कृत्वा सन्नपतीजने॥ दिवादास्यातिथ॥ श्रीमान् मंदिरमारद्वल्लकोत्सुकः॥ ततः सन्तर्पितस्तस्य सत्वा येन महोत्सुकं॥ सप्रेमवंपरिपृच्छस्य ब्राह्मणोधनमवाधयत्॥ धन्या
सित्वं द्विजश्रेष्ठ धर्मशील समुद्यतः॥ तनधर्मानुसारेण लोकेस्मिन् जायते जनाः॥ यत्पूर्वापराधेन पूर्वं नूनं मया विपाकतः॥ त्वयैव शुद्धवावृक्षादीवद्यापि पूजि
तः॥ तथा मया शुद्धयातकृपाविनिद्रामूनीश्वर॥ मत्तुमातीन्पुत्राय कष्टीहकीपतृप्यस्फवः॥ वृक्षपुष्पयत्त्रांगं कर्मसथेव फलमप्नुवन्॥ तस्माद्वृक्षपूसत्वा
नं कार्लव्यसत्ववांछितः॥ वृक्षस्येवानुभावेन सर्वप्रभुवनत्रयं॥ प्राप्यसत्वायवेंश्रेयं सद्धर्ममखतांगतः॥ तस्माद्वृक्षाजगत्स्वामी सर्वलोकविनायकः॥ १३२
सत्वार्थे समुपाश्रित्य सेवितव्यः गुरुकृतिः॥ यद्वृक्षगतधंयाकिनतगाङ्केनिहर्गामि॥ सर्वदासमजीगि प्राप्य प्रचयाति समुद्यताः॥ यधर्मगतधंयाकितगत
स्थ्यांश्वगामि॥ प्रस्तायपातकान्सर्वाल्लोकेकिसोगतालयं॥ यसंघगतधंयाकितमगाङ्केनिहर्गामि॥ मायवर्यविनिर्मुक्ताः संप्रयाति सुरालयं॥ इत्यादिसं
मुनीन्द्र धर्मवृक्षनदिशार्थिना॥ श्रुत्वायवं परिपृच्छय जिनत्तगयधंवुअ॥ ततस्ससंगत्तं लिप्तं सर्वदापि शुचिर्बुर्वं॥ क्रमात्ताधिवर्तीयाप्पनिर्वाणंवासमाप्नुयात्॥

॥ नवमोगि पोषि दृष्ट्वा प्रभुत्वं सर्वं नृपादिन ४ ॥ श्रुणा मर्त्य पर्वलागंनेव गच्छीय सर्वदा ॥ नवे वास्तु हि गत्वर्वं मम लागं घृतं गीवं ॥ मनमं सूगमं निसुं दृष्टश्रयित्वादया
हृज ४ ॥ यनं यनेहृगंम स्य सर्व हृस्य सं दांस्वनं ॥ नमिं मंत्सिन्त्वं गच्छीयां षठंनं पूक्ष्य कामिंदि ॥ यनं राज यंन यंपि गम्य मिं हंजगं हृतं ॥ नस्य दास्पांमि सामग्रीं द्रव्य
वस्तु दिवां किल ॥ श्रुयाव त्वं मथां विष्ठ रजामि त्रिजगरपांमिं ॥ लाकानूर्ध्व मरिवंलांन्विल मनं प्रएं कवं ॥ किंतु लाकानीनवीर्यं नस्य दृष्ट्वा महा जुनं ॥ नस्येव हजन
सम्यक् मना मलगंगि श्रेयं ॥ न स्येव सवता माज्ञं यास्पामि उल्लतं पवं ॥ नद धनेव गच्छामि दर्शन त्रिजगस्त्रमा ४ ॥ यम्यस्नव धमात्रहं पापागच्छत्ति मंजयं ॥ दर्शना
न्मूक्ष्यमो श्रागि पूजना त्याकथामूंन ४ ॥ न्ह्रूपादि गथन्तूपसंस्य मत्वा हृमक्षाहूवं ॥ नम्याजयिलिन ४ प्रीत्या वाजरागं दिवानून ४ ॥ जिनानूलाव मायाजा निष्ठीएयानं
हृत्य घा गा ॥ शुद्धविलोनूयहवानू सक्रमं प्रगिलालसं ४ ॥ स्मान्छापयामासन ४ सामग्री माधनजनानू ॥ सामग्रीं साधयजना गच्छा माजिनदर्शन ॥ दिवादासा २
थर्मायिव पूर्वाहि गजनान्विन ४ पक्षापवामाय योदगोन्त्रामा वाद्यपूरस्त्र ४ ॥ कर्षकोपि मूदांगंनेसा श्रुप्रमूदि नागय ४ ॥ मृदू ४ श्री घननाहात्स्यं षर्शूयत्प्रमना

संपूर्णम् २

यथो॥ विश्वस्मिंगनाथून्नमगदावाक्लिकातुरः॥ शिष्यसंघपरिवृतं ददर्श गुरुमिमालमः॥ इष्ट्वा गं जिरुवाथीशं प्रीतमना एवमव्रपः॥ वाशिंगत्व ऋषभेगी श्लिष्य ऊनमश्रि
कामुरर्यः॥ त्रिःप्रदक्षिणीकृत्य नत्वा ययवत्र रसंस्तवं॥ सोपचारं धर्मं पृच्छतु स्तुवनं जगत्स्तुतं॥ ॥नमोस्तु बुद्धाय सदा जिनेन्द्र दयासमुद्राय जनाधिपाय
॥जयानुजाम्रमुहर्षे पादरुक्वाउर्धिहायेकपचायतुभ्यं॥ महर्जयमाय वयं महाकं जिणाय वाधिजन्ममाधिणाय॥ पापकाय वाधिजगदुत्तमानां नमोस्तु तुभ्यं जगदेक
वान्मा॥ क्लिन्त्वायनाकेमूगदायनाम्नि धर्माय पदगाय एवाक्षिपाय॥ दीनानुकम्पाकृनधायतुभ्यं नमोस्तु सर्वक्लोऽभिनाशिविवर्ग॥ हेमं यवं यनदविद्रविप बक्रार्थमवा
सृज्जगाद्भुताय॥ नमोस्तु कान्तचमयेकमूर्ते गर्भस्थपूजाय जगद्धिताय॥ दानेकादक्षवृमधीचचिकृत्समाम्नु प्रज्ञालिगनागपंके॥ प्रज्ञालियायं नागवीर्यधीम
श्रेनाशिपूकाम्य नमोस्तु नाथोऽस्तु लेग्य सोदिवादासधमोऽलिस्फलयामदा॥ पात्रसद्धर्मपीयूषं गक्लोर्मिस्तु जनान्विनः॥ नमः श्री गवान्क कवत्तलोकानु
भवानः॥ वक्तुमार्यसमासरस सद्धर्ममादिं गत्तः॥ सद्धर्ममतुलं श्रुत्वा हर्षसंफुल्ललोचनः॥ प्रार्थयामास संपृष्टं धर्मदासो महीपतिः॥ निमन्त्र्य यास्य हेन्नाथ

समं घंत्वांप्रमोदितः॥४॥ विलग्नस्त्वौनुकंप्यन्नराजद्वारजगत्प्रभो॥ ऊंशिगन्नार्थितः प्रत्वा रुगवान्हकवत्सलः॥४॥ दिवादासं रक्षिसमं कं रुक्षी रत्त्वांधिवासगं॥ गर्दधिवामि
गंमत्वा वागीवाजानुमोदितः॥४॥ नत्वाथ लांसमासाद्य पूर्वं प्रख्याय योकृतं॥ सत्वाग्रिमाजमानांह मार्गमंरंभेधियांगुच॥ कृतध्वजपताकाश्रेयविमानेमर्त्तुयक्षंवा॥ मामंत्री चिरंर
साधयत्नथ वीयवायामस्मंत्रिनो॥ निर्माक्रिमामयाशु द्वा समंघाध्वागामिष्याणि॥ नगरं स्थाजनाकृतं घरक्ष घाषमवावयत्न॥ नाक्षादिसंगथामार्गं संरंगाभय कृंनिमूदा॥ मोम
श्रीसाधयामास राजद्वारमसूत्यमहिम॥ विमानाधेऽजनास्कस्य वत्त्मालाविद्याजिन॥ नगरं प्रागार्दिवादामा निर्माक्रितुगमायया॥ सामाप्यया विवंसगूर्वाध्यन्नप्युपूवस्त
वः॥४॥ विहृत्यनंके वनगतुरुग वकं समांघिकं॥ प्रार्थयामासनृपविद्वसंगांजलिपुरामुदा॥ रुगायवत्समयाजाना पर्य्यागमनस्यसांप्रतं॥ विजयस्वजिनाक्षगसानुग्र
जिनपुंगव॥ कृत्कं सं प्रार्थ्यमानः श्रिमिनुधर्म्मराजः समांघिकः॥४॥ रिवस्तिवीपाजाविजारक्ष यथीवावाधर्मीपर्वी॥ यदागाङ्क्षपूर्वं प्राप्तः॥४॥ समांगर्भावाभामहाम्रनि श्रकारनुगाप्रर
४॥ महत्युसं समनृसत्कथायया मास मोदितः॥४॥ उर्द्धगगारोप्रेयाञ्च सायावस्तुधिगादिकं॥ समनूताप्रवाधिसत्वान्नूवाह्ययामास सामयानं॥ कृत्नूधंवर्ममगउलं

२८

यूथं वृद्धगमस्तनं ॥ वनी ध्वंम त्पू से न्यं गं पालयथं जन्मान्तदा ॥ नागयथं मथाक्क गमस्सर्वसत्वापकाचिदथ४ ॥ यच धं वाधिमउलां निर्वाधपदमीम्य४ ॥ स्त्रूथकागी पूर्व
तस्मिन्नं यत्री रु गवाङ्गिन४ ॥ वाधिमासाय नववे ॐ प्रयस्त्रपांविगऊने४ ॥ नेरुकऊनायां षष्टवर्षेऽस्कनं प्राव नद्धजं ॥ यश्च कायजन्मामीनामात्र पंनाजयं नथा ॥ प्रस्त्यागमन
मौकांक्षीकागीनाजनिमञ्जिन४ ॥ व्यारव्यांउ धर्म्मममर्मं विव गणांपूर्वालमां ॥ स्त्रूक्षोउवनमायामायामयी विर्दयास्त्रू धे४ ॥ सर्वजापवलास्येवं ज्ञादयामास गऊंनान्
साधूंरुलागीनाथमांव ऊंगु दीधितिर्यथा ॥ संगापषू गीगमवा सुखेनि धेघियत्विष४ ॥ प्राक्ष्लानानं वीयास्वकोउवांक्लेलिगांगयान ॥ मलेज यस्मनरोधेकवि
ज्ञात्स्ये स्याययोपून४ ॥ लमिमञ्जुल मासीनामवीयया ऊ गऊ मा४ ॥ डाक्लासयऊं नान्सर्वान्ज्ञानागीग्मांघुवार्थयं४ ॥ गमथ४प्राप्तार्यमानाव वादयामासूनमवंनानू
गुञ्जादनंमहीपालं सानाथ४ पूनं सम्भूत्स्मं ॥ मासात्स्कालवन्प सहधर्मिलव लागव लाक ॥ पीत्वासद्धर्मपीयूषं समाञ्जालवरुपग ॥ वाधिप्राफालवस्त्राधर्म्म
वक्रपवर्लक४ ॥ सांपरिमिगसंघाऽसोप्रगऊस्वपूर्वषांनि ॥ पूर्वंद गीनमावाक्री निजलोक समेकृत्वा ॥ धर्म्मापदगमाक्षउमेचियादागामिष्यांनि ॥ नदाजऊ

कागीत्मिकान् १
१ मनीष: इष्टपाक्षीप्रितः
२ स्थान मर्द: ...
१२४
३ संधूतपापा ... संघात्मना
४ रौरवे वह्निदाह:
५ महारौरवे भराबलिपाह:
६ भवीचौ तैलपाक:
७ तपने तप्तलोहमय:
८ प्रतपने नीव्रवह्निदाह: ८
आकाशात् २

जनं हत्वा वधिष्वर्यां समुच्यमा ॥ स्वंयमन वउर्द्ध्र्र्क विहाराजगङ्गुमा ॥ नागीपूय ऽध्वना गैन रूपगिना निमारिक गः ॥ व्याख्याउं धर्ममें विगरूकिय गर्भयमा
मवियूगोजनान्प्रपूर्वश्वमूकच्यगाम सुयाद र गोः मह ॥ क्रगमन्वनाम संहत्वा रूद्द मायायूति क्रेवः ॥ नन्मनी विवयधिशय्द्धामहांकसमलिङ्गगाः ॥ जनाः
साध्व र्यमूंदिना नृपांदयाः क्रवन्निगि ॥ नहावं सम्पूमेवस्यागू गीत्रमायाउ सर्वेविमू ॥ वथारूयास्मकूपयानिर्वाणेपर गामिनः ॥ मूथवागीपूवीया
याश्री घनसंप्रलाउना ॥ लावानूत्रावयामास गंगाम्बू समलास्ना ॥ मज्जांविवायांतिस्यस्य विहीनांक्षाः सूरायनाः ॥ वश्विवादिव्यत्र्मनान्ः हीनांगमपूर्ट
गश्रियाः ॥ दविद्राधनिनश्चमन्त्रागिनश्वनि नाउयाः ॥ धान्यादिंयाथि पूर्ऽस्य वान्धिनावन्धनार्जिताः ॥ वन्नपार्थ्यं लवांदिव्य नृपास्ताकमनाहन्नः ॥ मू
वौयाम्भीऊतविष्ठा वीनां गिवल्लललथा ॥ नरूजसापंचिक्रानाः दवानी वांविधालयनू ॥ वाद गौंदियूप्रलया कगदीपगिधानूध ॥ मनसापूजयामास
ः सलङ्गालारसंग्रिनाः ॥ दवदवांधियंयूक्षं साञ्जलयः सयोउकाः ॥ नवंसंला ससर्वत्र पूनः प्रणायपूहिव सः ॥ ज्ञिवादयित्वाघोयित्वाकान् समुच्छ

उर्वरा

दिवोदास

गाथा वाचा

सद्रुमदमत्तानां सन्यानी
मणावगमः संदृताः
धारिषणिवितानां सन्वा
नांश्रुतिविधास्तुप्रसन्नाः अत्
अन्नेनैश्च स्टतिअतिलवा

त्वागथाक्वचिनृ॥ त्रिःप्रदक्षिणीकृत्य प्रश्रितांगं मुनीश्वरं॥ उपविश्यांतासमानायां पित्रीहृष्टचित्तः पुनः॥ निगमयांकालिनाः सर्वा समासाद्य नदीधिनिं॥ ओषधयायथ
स्वस्मिन्निलीना पूतनूरूमाः॥ जयंलावान्नसमुद्भूयपाणि हार्यप्रकाशयन्॥ वाऊध्वार्चमूनीन्द्राक्षो समासदस्सांघिकाः॥ पाश्चंदक्षो गताया आवासाविरुणरुण
लो॥ सत्ताजाऊज्ञ गायनगीगतलनसगंधिना॥ मिलासननसमासीनं ससंघं जगदीश्वरं॥ प्रार्थयामास रूपालः॥ गृह्णाविधिपूर्वसन्नः॥ प्राक्कदयामासमनग क्रियी
वर्चः॥ समूहालेः॥ जिनंससंघंसर्वहृष्टेरुकूषावायाधर्मीयगिः॥ सामगेः॥ पायसेपूर्णंहृमपार्जदक्षोपूनः॥ सदक्षिणं ससंघाय निः॥ वांछ्यापि लुकिमः॥ गगः
प्रदक्षिणीकृत्य नत्वा जिनं ससांघिकं॥ क्षमापयन्महींहरली सान्कः॥ पूजान्यवदयत्॥ हृगायन्सर्वविन्नाथ भाउवाधिपश्वरं॥ क्रान्कव्यंमपश्चाधंगक्रमाकाय
पुष्पीदचा॥ पाविश्रीहृगमात्मानं मन्यत्वहृगनाक्रुधा॥ सद्भूर्लतान्यूधपलस्यान्निक्षालूष्यान्मूनीश्वरं॥ कागीक्षणं पृध्वनमं गथममन्यजगकुधा॥ हवत्यासाज १३७
विन्यागा पाविनधूलिलिरिःस्पगन्॥ तत्पूर्वं प्रार्थयित्वाक्षी नीवासनेसमाश्रितः॥ हृतांजलिर्धमसागस्थो रूपालः पूर्वान्विमः॥ गगःसहगगवान्महस्था

नैरंजनायां २ त्रिवर्गधर्मकामार्थाः २

नस्यागयविशुद्धानां॥ साधिवर्यासमावस्यदिदं गधर्ममूलमं॥ धर्मार्थकाममोक्षाश्च यत्फलावान्नमाप्नुयात्॥ मदयवर्द्धयत्स्वयं भाहि सर्वापवान्नहानुः॥ पूर्वमंचिन

पुण्यधनस्त्वं महत्पृथिवीपतिः॥ यायायस्यां पुण्यरत्नमोजा माधिमादिसंयुतः॥ सर्वतीर्थाधिकायमे गंगीयांस्तपि मासिय॥ त्रिवर्गफलदायिन्यां पुण्ये यांतोग

वासयोः॥ मृगदावायन्तिकट जिनाग्रयं पविधिप्रिगतः॥ यस्मिंस्तथागतोः पूर्वधर्मचक्रमवर्तयत्॥ यस्यांस्तेजगल्लेश्यायां पूर्वदानेदृगंमया॥ न्नुमंत्वयंजै

नूद्रुत्वा वाश्चार्थिनाउसाद्भिम॥ नत्पुण्यनूतावनपायमिपोद्विपायगतः॥ यउर्मासं विनिर्जित्य संवृद्धोसि वालावपि॥ तस्मान्महायलं पुण्यं सर्वकामफल

प्रदं॥ मत्वाचिनूमदा पुण्यं दानशीलक्रमोदितिः॥ वीरःगकापिदवत्सः पुण्यधनस्त्सुजिघली॥ त्रयैलावाधिपाश्चापि महावीरामहर्द्धिकाः॥ पुण्य

नस्फूर्तिं यातिदुर्गतिं न वादायन॥ पुण्यवान्महदैश्वर्ययोगी मान्सर्वहितार्थकृत्॥ पुण्यवान्सर्वसम्पत्तीनां दानास्मृधर्मसाधकः॥ तद्भशीलः समावाय व

पुर्वभवविहायकृत्॥ दयालुः सुप्रसन्नात्मा पवित्रशुद्धिप्रियः सुधीः॥ वीर्यवान्सत्तमोधीयः समाधिनिर्हितायं यः॥ सर्वद्धिमान्महाप्राज्ञः सर्वविद्या

(interlinear glosses: क्षान्ति, दान, शील, वीर्य, ध्यान, प्रज्ञा)

वीर्य ध्यान प्रज्ञा उपाय प्रणिधान बल ज्ञान ... ५

विश्वन्तर मणिचूड सुप्रिय सार्थवाह सिंहल सार्थवाह महासत्व आदि ३

स्कन्ध क्लेश देवपुत्र मृत्यु ४

६६

अमात्यपुत्राः ४

विचक्षणः॥ सर्वेगमस्नाम हाविष्ठाः एवमप्यस्ति विशुद्धधीः॥ जयंपुण्यजगद्गुरुश्री सत्कृत्यार्थसाधनं॥ निमूल्यागगुणोत्साह महत्सौख्यर्द्धिसिद्धिदं॥ विज्ञाय सर्व
दालुद्रमकुराश्री सरवोर्थिनिः॥ सद्धर्म्मसाधनं पुण्यं साधनीयं प्रयत्नतः॥ तथैवाहत्तपोऽप्येव वाग्दाने स्याम हाविली॥ शृंगार्जनवान्तिः क्षमासारार्जनवरखे
महाशूरिणः॥ तस्यात्मजो महाप्राज्ञः पुण्यवत्त्वाभिधः सुधीः॥ पुण्यवादी महादानी सत्पुण्यधर्मसमृद्धिमान्॥ तस्यैवाङ्गजकुमारस्य चत्वारः सत्सहायकाः॥
क्षमाख्यनंदनाधीशो नीतिधर्मार्थसाधकः॥ वीर्यवत्त्वाख्यत्रवालु वीर्यवादी यथाक्रमी॥ द्वितीयः शिल्पवत्त्वाख्यः शिल्पवादी सुशिल्पकः॥ तृतीया रूप
वत्त्वाख्यः सुरूपारूपवर्णी दिव्यः॥ प्रज्ञावत्त्वाभिधः प्राज्ञः प्रज्ञावादी चतुर्थकः॥ तदा गंधांकुमारा सर्वे स्वस्वगुणाभिमानिनः॥ पुण्यवत्कः सुवीविज्ञः सभायां
त्रवमब्रवीत्॥ सर्वेष्वपि त्रिलोकेषु पुण्यमेव महत्तरं॥ यत्पुण्यवांविपद्ग्रस्तात्मा पापिगुणात्रियः कृती॥ पुण्यवत्त्वानुभावेन सर्वलोकान्विनिर्जयत्॥ सर्वलो
काधिपाना जोचक्रवर्तिराजवन्नृपाः॥ तद्वंलाकाधिपाः सर्वेत्र शक्रादयोऽपि वा॥ पुण्यवत्तानुभावेन जित्वा गर्जत्सद्दर्जयान्॥ सत्तनामवत्ताल्प्रायावान्सत्पुण्यधर्मी

१३६

पुण्यवत्त्व·वीर्यवत्त्व·शि
ल्पवत्त्व·रूपवत्त्व·प्र
ज्ञावत्त्वाना·३

नूत्नागिन४॥सूक्ष्मसर्वदालोकपालयोक्तिप्रसादिनाः४॥एवंसर्वेपिलोकास्वपूज्यबलेमहर्द्धिकाः४॥श्रीमत्कथमृवितन४सत्कः४संयवनकसदागुरु॥पूज्यसीनासदा
मस्तानानाड४खोभिमोपिनो॥मनामोनमयोजानाउमंत्रिमयिनागयोः४॥गस्तासर्वपिलोकापृपूज्यबलंमहतुलं॥एवंमत्वाऊनीयमनेपूज्यमयमहस्खाथितिः४॥
कुंगिमत्काथिमंत्रत्वावीर्यवमामहोदृगी॥तंकुमायंवयस्यांश्वसमीक्षेवमतोवग४॥सर्वेषामपिलोकानांवीर्यमयमहलं॥वीर्यवान्वलवात्लोकसमक्षि
मान्वियाजग॥यद्वीर्यधारिणोनिर्जित्य सर्वानुस्थान्त्यान्त्रयीनू॥सर्वदूपाधिपायोजायकावर्कीलिवंप्यपि॥एवंलोकाधिपा४सर्वेजित्वावीर्यगडुजोनान्॥मेकू
नमीलिमत्रांक्षिपालयक४सदाव॥वीर्यवक४प्रगङ्कमायत्नाश्वायमहादृश्वे॥महडत्नोनिसंगरक्षस्वक्तिनागरहंस्रागनाः४॥श्रोकिवन्ध्यसहमिकेपे४स
हृसमोलिनान्दिनाः४॥दत्वार्थिण्यायथवामंउश्रावापियत्योस्मिनो॥सप्यधर्मसमावावा४सम्यक्तिसमोन्विनाः४॥कृत्लयर्याश्वगंधृत्वासंयवकसंदासरखं॥द
त्वादानंसदार्थिभ्याउश्राकामंगमत्सखो॥एवंगडुकमाकाम्धूगिल्पवंकामहालगी॥तंवीर्यवादिनंवीक्ष्यसहायांचेटमब्रवीन्॥सर्वेषामपिलोका

ए६ नांशिल्पगुणमहत्वं॥शिल्पिनोपिवर्गाःकृष्णस्य सर्वेप्यतिनन्दयन्॥स्वशिल्पात्कृ पद्मदासी कृष्णार्थिद्धिमवापि॥ यत्रकृष्णःश्वोत्रिसंगफाम्नगापिनायकापनगन॥
एवंविज्ञायसर्वत्रशिल्पविद्यामहत्वकी॥साधनीयाप्रयत्नेनधर्मेणसुखवांछिभिः॥एवंगङ्गकमाकर्ण्यनृपपत्न्याभिमन्त्रनः॥नांशिल्पवादिनंवीक्ष्यसहायां
स्वैवमब्रवीत्॥सर्वेषामेपिलोकानांनृपंगुणमहत्वं॥नृपत्वान्दिसुरुडांगःसर्वलोकःप्रगास्यन॥नृपनोपिवर्गाःकृष्णग्रीमगःसर्जनाम्नदा॥सर्वान्त्राची
जनांश्चापि सर्वेप्यतिनन्दयन॥ममक्रमसवालालाकाक्लेंसमीक्ष्यप्रमादिनाः॥मतलक्ष्मराजेंनेर्डश्वेर्मानयपूर्यतिर्थिमितें॥एवंसुपेवालब्धाद्रव्योधिवि त॰ ४ १३१
विश्वानिमः॥दत्त्वादानंसदार्थिभ्यो दुःखाकामेसुखंचेयनृ॥किंनृपानिनिन्दिमालायोःलब्धाःमास्नंसममकागः॥नृपाद्रःश्वोत्रिसंगफाम्नगापिद्रगींगंब्रअग्नृ
एवंविज्ञायसर्वेषांनृपगुणमहत्वं॥प्रज्ञावान्हिमहाधीवःसर्वविद्यागुणार्थलगः॥प्रवृ॥सनृपगुणसंप्रास्येयथिमव्यंसदागुणः॥कृष्णिमप्राषिगंगत्वा
प्रज्ञयना स्मिगाननन॥नृपवादिनमालोक्यवयस्यास्त्वेवमब्रवीत्॥सर्वेषामपिसर्वज्ञप्रज्ञावलंमहत्वं॥प्रज्ञावान्हिमहाधीवःसर्वविद्यागुणार्थ

र्त्तु ॥ प्रकृत्यासूमर्गिष्ठ प्राह्सर्वार्स्वात्मपानपि ॥ प्रमादयन्न्वगीकृत्य गिष्यानिव प्रबोधयत ॥ मगकृत्सवालालोकान्तपादय ॥ प्रसादिगा ॥ ॥ गात्र्ये
द्रव्ये स्वसत्त्वानैर्मानि यानिस दामूस्ता ॥ मगाढ व्याधिलक्षास श्रीमान्सर्व समृद्धिमान ॥ दत्वार्थिश्यायथार्थकां मं ज स्वांसंयच य नयुत ॥ त्रवं विख्याय सर्वज्ञ
हृद श्री सत्स्वार्थितोश ॥ सकृत्गुहं महामल्लं माधनीयं प्रयत्नत ॥ त्रवं मकृदिगेश्रुत्वा पूर्वधवेकान्तपात्मज ॥ शान्तिमान्यां संज्ञात्य भवन्नूनयं वम
साघम ॥ पूर्वधमव महामल्लं संवेगेभ्युत्वा स्वापि ॥ यस्यानुभावतः सर्वसदासक्रगिसंलवां ॥ श्रीमत्कृष्णसकृद्धाभ्यां नामहासत्वात गुरुसिद्धियाः ॥ संप्रधर्म
समाचारा विनोजकृत सदा त्व ॥ कृगिमत्वां महामल्लं पूर्वधं त्रिभ्रुत्वा स्वापि ॥ माधनीयं प्रयत्नेन कृद श्रीमगुरुस्वार्थितोश ॥ त्रवं मधांकूमाचा श्रां स्वस्वरु
श्रोतिमानिनां ॥ सर्वज्ञापि मतायांच विवादारत्नस्तदानिगं ॥ सदापि विवादगामयं पूर्वधवादीन्पात्मज ॥ शान्त्वयस्यान्समामन्यप्रसम्य भवस्येव मखवीप्
स्वमावांगु दावें ध्यकां विज्ञेयय प्रदिहृ ॥ मदवां किंचि विवादनं सदानः प्रागिलापिदां ॥ त्रमकृद्धविर्गेगमं हि कृत्युंयदिसं मिद्धथा ॥ पयमाष्टुमयंगत्वा

सर्व जिनस्तु. प्र.का. १

एद्र०

कृष्णस्यामसकृत्त्विषां पोषणां ॥ वृष्णिराजकुमाराणां शान्त्वा तं माधवनन्दना ॥ तत्यन्तपूत्यनुमादकः ॥ सर्व्वापि यगकुमारीदित्य ॥ ततः ॥ सर्व्वकुमाराणां यावाशस्यां विनिर्गी

ताः ॥ कामिन्त्वनगर्याः पार्श्वे ग्रामेवन समाश्रयत् ॥ ततः ॥ प्राणः ॥ समुत्क्राय गंगायां तत्प्रमादिताः ॥ तत्त्वानीयसमाशिन्य श्वास्त्वासस्त मेमूरुजयत् ॥ तदा गंग

प्रवाहन्तदा नूरस्वोन्वं मरुत्कृतं ॥ प्रवाह्यमानमालोक्य सर्वजनस्कन्दलिकाः ॥ तद्दृष्ट्वा पृथ्वन्नामभी कुमारान्नृपनन्दनः ॥ तान्वयस्यान्तमीक्ष्य वीर्य्यवं

गंवतां पिय ॥ वीर्य्यवक्तत्वमरोदं दायूस्वान्वं समानयत् ॥ गंव वीर्यगुद्धंवा स्मान्त्नन्दर्गेयस्ववसोप्रतं ॥ वृष्णिसर्व्वयस्यस्ते स्तमारव्यातानि मम्पसः ॥ वी

र्य्यवकस्त रथमूपूज्ञा गंगायां सहसागवन् ॥ गंवा नूसहसा धृत्वा नाव्यमिव स्वयंमृदा ॥ दायूस्वान्वं गमानूत्स्थनीयाः सैकसमायर्यो ॥ ततःजीनसमूनीर्य्य पा

र्श्वे स्थां गंसमादद तु ॥ ततो मरपगन्वमाघ्राय विस्मितः ॥ समलोकयत् ॥ ततः ॥ समीक्ष गंदायूं विज्ञाय चन्दनजन्मं ॥ वीर्य्यवानन्तस्वयधृत्वा गंधिकानां

पूर्वानयत् ॥ गंदृष्ट्वा गंधिकाः ॥ सर्व्वचन्दनवृष्णिनानिमाः ॥ पूर्वाधगगनस्पाहस्त्रे मूल्यंदत्वा समादश ॥ ततःपूर्वाधसहस्त्राणां गगमादाय वीर्यवान् ॥

हस्ताभीरवाहदे

१३८

भीरवण्ड २

वीर्यवतः १

समाश्रितानन्दितात्मा सर्वयस्यानामुपासनम्॥ सम्यक्कुप्यनस्सर्वं वयस्यानामुपाश्रितः॥ समाश्रितानन्दितात्मा सर्वगुणप्रगस्यस्तु सुवीरः॥ ममवीर्यगुणस्येन
सर्वं मूलं तनूपगम्य गतः॥ गत्वाद्वीर्यानुलोमं महत्त्वं प्रमाण्येतो॥ सर्वलोकाः प्रागमितेवीर्यगुणं घनं नूतं वां॥ तत्र वीर्यगुणानां पवनस्त्वं न्यायं मयाप्यगः॥
प्रवेगात्कथितं यस्त्वां वयस्यास्तस्मीक्ष्णतम्॥ वीर्यगुणधनस्कान्वमपि सर्वधर्मसंदिष्य॥ गतः सर्ववयस्यानां भित्त्वाकं महामणिं॥ सादयं समुपासमन्यु
पगम्य कल्पं वमद्भवतु॥ वीर्यगुणनूतायं नृपेभ्यो माता भूनाथ यं॥ शिल्पवेक्त्वं मध्यवाशिल्पगुणं प्रदर्शयं॥ प्रवेसर्ववयस्ये कः पुनः घिर्गतिनिगमय
सः॥ मार्थम्यस्त्वामसमादाय वीक्षान्ता मुदाचवनम्॥ मत्रसनेगयगत्वा लोकसतामुपाश्रितः॥ वीक्षन्त्ववादयं स्तामलोकान्त्वमन्वेभादयतु॥ गद्वीक्ष
गुणमाकर्ण्य वीक्ष्य वोध्याहि मानिनः॥ यपिकत्र समागम्य सलायां समुपाश्रयन्॥ गतः सर्वापि गवीक्षां वाघगुणाश्रितेमानिनः॥ स्वस्त्ववीक्षां समादाय
महत्त्ववक्षाणापयतु॥ गतः सशिल्पवतापि गान्सर्वानतोहि मानिनः॥ पयाजउस्ववीक्षाया प्रकांतकीमम्युष्ठिनतम्॥ गंधश्रापिमधूर्वगस्यावीक्षायास्त

विदेदेत्यावतोसितू

६८

दगास्वं॥ निश्चावयन्सर्वीरान् व्यस्थापयन्स तोरणान्॥ गणो मोगिल्पवको सोम हाविक्षपि यज्ञध४॥ छित्तकोमपिसंछित्वा गांवीधांसंप्रवादयन्॥ निश्चर्यगा
दगांगर्दं व्यस्थापयन्स ताऊनान्॥ छित्तकीर्यापिसंछित्वा गांवीधांसंप्रवार्दयन्॥ ताढक्कदं विनिश्चार्य सर्वान्स्वाबानूमादयन्॥ यउस्कोमपिछित्वा गांवी
धांसंप्रवादयन्॥ निश्चार्य ताढगंगर्दं सर्वास्वक्रा प्रमादितान्॥ पंचगक्रीर्यापिछित्वा गांवीधांसंप्रवाद्य सं४॥ ताढक्कदं प्रमार्थ्य वसस्थोस्थोउकितानं व्यक्ष
नु॥ घटदगक्रीर्यापिसंछित्वा ताम्रव संप्रवादयन्॥ ताढरगावें विनिश्चार्य सर्वास्वक्रालिमादितान्॥ णन४ सर्वापिणलावा विस्मिताधं संप्रमदिन्॥ गं स्मेप्र
कादनंद्रव्यं गृह्य याप्रदद्दर्मूदा॥ तानियद्गुनिवत्वानि द्रव्याणि विविधानि सं४॥ गिल्पवकः४ समादाय वयस्यानामूपासनन्॥ तानिस वर्छिद्रयानि(
वयस्यानामूपाश्रिन४॥ समूल्क्य तान्सर्वान्सम्यगधन्त वमब्रवीत्॥ यगधण तानि मत्वा निद्रव्याणि विविधानि च॥ गिल्पविधावुत्तेनैव संप्राप्य कस
याजनु॥ ॐ निसर्वप्रगंसर्गिर्गिल्पविधांमहत्वीं॥ तस्माछिल्पप्रयत्नेन साधनीयं धनार्थिति४॥ वीर्यवन्तस्य नद्वीर्यगुणं किं स्वल्पमभवत्॥ दास्कंधं

हृताः१ लोकाः१

शिल्पवतायध
१३९
प्रपवन्तो वीर्यवन्तो
स्पवन्तः प्रहीवन्ता तां३

गुणभिवितर्कैः २ नयनाभ्यां १

रूपकमन्येष्ठप्रापंगंगमप्रवादिपं॥ किमथगच्छगतेनगुप्राप्तुं स्वल्पपयाक्रमेः४॥ सावनोत्यां समभात्साक्षयानृत्वान्वंञल्पापवि॥ विंत्वंनेनसाधिमातिङव्या
शिलान्यपिल्लधूं॥ चन्दनंनिष्क्रयं कृत्वा मूल्यानि हि रूपकिंनूं॥ मेयायत्साधिगंडव्यं गत्त्वंप्रसादमवहि॥ स्तूनत्यसाधनीयंच गस्माकिं त्वंमलरुवं॥ एवंग वीर्यवत्तेन १
लाघिगंग्रत्वासहायास्त्रप्रसादिगा४॥ सर्वापिगिल्पवकंगं समीक्ष्यैवंचलाषिच॥ धन्यासित्वंमहालागयथाप्रलाषिगंत्वया॥ तथागिल्पगुहंगंतसंपगम १
माधुमावयं॥ गतष्ठसर्वव यस्यामेनृपवर्गेश्चमायवो॥ दिव्यामिसुन्दयंकामेंस्मिगाननाः४ समवृवनू॥ नृपवन्त्वमप्यवेनृपगुर्हप्रवर्गेय॥ स्त्रस्मोरि तत्र
दीगिंसमप्युकुमाहात्वंवीर्यीगिल्पया४॥ एवंसर्ववियंस्येष्ठप्रलाघिगंनिगम्यसः४॥ नृपवक्त्रस्थपूत्वाप्रावमदरिमाननः४॥ ततस्मनृपवान्त्वायमलं
रूपूथिरुघरेहः४॥ स्तूनत्वायधनथ्यायांगत्वायगधन्तमायेयनू॥ गतसमाधिगंह स्वागधिवापप्रधीनिका॥ दिव्यामिसुन्दयंकामंपगधल्पेवव्यविक्र
यनू॥ स्तुहापूमानयंवाक्कादिव्यागिसुन्दमायूवा॥ कादायिदृगधमनाप्रमयदगागिसुन्दवथा॥ गदहमिममाङ्ययवगीक्रत्नाप्रयत्नगः४॥ यमयित्वायथ

रूपवत्ता-वीर्यवत्ता-शिल्पवत्ता-ज्ञातवत्तैः ३

सुहास्यरव्याः २

कुड

कामं वाजयंस्तदा मुखं ॥ ऋ० ॥ गीतेनैवं विस्मयमानाश्री गणिका चित्तलालसा ॥ स्वावटिकां समामन्त्र्य प्राप्य गतीस्तमब्रवीत् ॥ गच्छ त्वं पुत्र ष कान्तमापद्य वीथिका

ग्रितं ॥ मद्वयस्यां समाहूय मत्सकाशं समानय ॥ ऋ० ॥ इति तया समादिष्टो गत्वा सा वटिकां मूर्ता ॥ तथेत्युक्त्वा काङ्क्षन्ती गत्वा वीथिकायां समपश्यत् ॥ तत्र गत्वा पुत्र ष

कान्तं समीक्ष्य वटिकापि सा ॥ ऋ० ॥ इति प्रेमवशा यत्ना समाहूयैवमब्रवीत् ॥ शृणु यिमा(?) मोदवत्सद्वाङ्ग्रा गणिकामूर्ता ॥ तत्र संदर्शनं कर्तुं समीक्षितं तदा स

न ॥ ऋ० ॥ इति वचनं यात्रा कंठ्रूपवत्कानिगम्यतत् ॥ तथेत्युक्त्वानुमादित्यो गणिकायाः सहुत्तम् ॥ तत्र गत्वा समुपायातं दृष्ट्वा सा गणिका मुदा ॥ सम्भृत्किताः स

माहूय शुद्धासनं न्यवगायत ॥ तत्रासनं समासीनं तं कान्तं शृणु शि संदधे ॥ सर्वज्ञकोशलं ए दृष्ट्वा मुदा सा समुपाश्रयत् ॥ ततः सा प्रमदा कान्ता युवानं कं

मनाहतं ॥ समीक्ष्य गणिसं मकोस्मिताप्येवं समब्रवीत् ॥ शृणु यिकान्ते महाभाग परेष्वदं महितुं नव ॥ सर्वदा त्वय्यथ कामं उत्का च मम यामहः ॥ ऋ० ॥ पुर

क्रामास्मर्मं हरंथ गन्धमेलस्मात्मना ॥ इति प्रसाधयित्वापि सद्गुरोः स्वमतं गंधकेश ॥ त्रायि सगन्धिपाधीये त्वयि मत्वापयन्त्येतेष ॥ शुद्धलिप्यम तादात्वे४

(श्रयीनि कोमल्लामतुरहा ५

१४०

सपक्षगन्धवन्दने४॥ ततः सुगन्धिवस्तुधकाशिका नारिकेलिका॥ शुक्तिप्रवाययित्वाय गुह्यातावेनर्पयत्॥ ततः सममति उत्स्थाय सोऽनृपवक्ता हितनान्दित
४॥ सौगन्धिकां सहासाख्यां संमत्यग्रमन्त्रवमब्रवीत्॥ अमुं ममत्वाना वयस्याः सत्कसप्रियाः४॥ तान्तमीक्ष्य समायात सत्व यायमिदं मत्वह॥ तत्त्वं गत्वापयि
त्वात्र तान्वयस्यान्ममप्रियान्॥ अथाईतां जने नर्थे चलीप्सितं४ प्रसादय४॥ ततः४ सर्ववयस्याः सत्कावयाचरितनान्दिताः४॥ यथाहितत्वेषितं कार्यं साधय
यूर्हि सर्वदा॥ इतिसंलापितां तेन गत्वाताडपवनगता॥ सर्वाङ्गच्छापयित्वा तान् प्रावगायत्वमन्दिर॥ तत्र तान्समुपायातान्समीक्ष्य गन्धिकामुदा॥ स
हाद तः४ समाससत्रत्वा सन्नसंन्यावगयत्॥ तत्रासनसमाश्रित्य सर्वापितवयस्यकाः४॥ नृपवत्कं प्रसन्नास्यं विस्मितास्तितमस्किल॥ ततः४ सहास्याप्रमदा
वीक्ष्य तानंतप्रसादितान्॥ यथाईतांजनेनर्थे४ मन्तव्ये४ ममकावयत्॥ तातत्काञ्चनृपवक्ता सौ वयस्यानापितनान्दितान्॥ सुप्रसन्नमुखान्माज४ सम्यगप्यन्त्रवम
ब्रवीत्॥ तत्र मयाधनस्वान्यं नृपवत्तमसाधिता॥ तद्यूयं सर्वमादाय संचरध्वं निजालये॥ यन्मतमसत्नृपस्य गुह्यरूत्नंमहल्ये॥ तस्मात्त्वीमप्रगत

९५ न्विनृपपुंगवमनूलयं॥ यक्तुरधनमयालक्षावामाकान्कानिसन्वी॥ तत्राप्यर्थीनिलक्षाणि गननृपपुंगवमहत्॥ श्रुतिमनसमारव्यातं गत्वासर्वनृभादिकाः।
नमान्यर्थीनिमर्यादि प्रादायस्वालयंवचनं॥ गतसर्वंवयस्यास्कसमाश्रित्याहिनेन्दिनाः॥ प्रज्ञावकं समामन्त्र्य पग्धक रक्षेवमब्रुवन्॥ वीर्यवकस्य पग्ध
मा वीर्यगुणस्त्वलंमहत्॥ शिल्पस्त्वलंवपग्धामः शिल्पवकस्य सन्नागतः॥ नृपपुंगवस्त्वलंवापि पग्धामकस्य नृपिनः॥ प्रज्ञावकत्वमेपेवं प्रज्ञागुणेप्रद
गीय॥ श्रुतिमेतीयितं सर्वेः प्रज्ञावकोनिसंन्यसः॥ गत्वाथ सर्वनृमादित्वासमुक्काप्यमगावचनं॥ नतस्समर्मतिः प्राह्यः प्रज्ञावकोविवक्रुधः॥ गत्वाकवाय १४१
धलान यी थ्यंपग्धस्मागुयम्॥ गदानत्रविवादाल् ऊर्धिकारेश्रेष्ठिवृत्याः॥ गहिवादंसमाक श्रीप्रज्ञावकउपामवनं॥ महाविवादः समस्त् लदाभि
वाजमेसंदि॥ गूर्कावामाहिक्षावग्ध स्वदकाख्यरश्रेष्ठिनाः॥ सभ्याऊना कहिवादं निरर्कुंनाहिग किय॥ पवस्यंसमालीक सृष्टी सनाः संविस्म
याः॥ प्रज्ञावकस्त्वलवाक्षित्वा सताम्रध्येपि बुद्धिमान्॥ सभ्याऊगमदहमिमानिः प्रज्ञान्महकौतकान्॥ किंलवकः सताक्षीनांमन्दधियाश्विवक्रुधाः॥

स्वल्पस्यापि विवादस्य यच्छिछेत्तुं न गच्छथ ॥ निर्णयामि विवादं तं यद्यदिष्वव४ प्रवास्यथ ॥ कलहः श्रूयथ किमनायो पूर्वयाम्यया४ ॥ श्रुतिगस्यवच४ ग्रु१
त्वा मत्या४ प्राचू४ प्रमोदिताः४ ॥ बुद्धिवान्न तद्विवादस्य निर्णयकृत्यसन्मत ॥ संसंगया वयं सर्वे पश्चिछ्छेत्तुं नगरू म४ ॥ तद्विवादं महावादं कदा विदग्रु
तं तथा ॥ श्रुतिसश्र्यवच४ ग्रुत्वा प्रस्मवक्त्र४ स्मितानन४ ॥ गृध्रास्यामा रिवंप्राह काचिकालीगविद्धत्ला ॥ किंविर्णाषिप्राशिपुत्र प्रमानन्यूयावि यन्नस४
॥ हीत्वायेत्लाया मृग्भयाः४ सत्ला या किं मूकामत्य४ ॥ पुनर्दोहि प्रबलकान्निर्णयान्नृपसंसदि ॥ यश्चिछ्छन्मामितन्त्लर्वन्यायगत४ सविवादयेन्न ॥ श्रुतिगजि
यमाक र्णस्मदक्लावदस्तून४ ॥ ग्रुत्य गांचिक्लव गया लयदश्यब्रवीम्यहं ॥ प्रवक्षुगृध्रो या मा मो धनलृब्धा व्यपत्रया ॥ स्वप्न्लगेनडव्याधि प्रगृहीतुं
समीक्षिणि ॥ गत्पुत्रा धमसहस्रा धां गगमांगच्छ कामक४ ॥ निर्भयामकरागस्यां प्रागगाम्मि यभादिन४ ॥ बभितुं गानि डव्यानि स्थापित्वागतस्वयम्
था ॥ प्रयछ्छ कामदानं मे श्रुत्रा क्रुवं प्रियांपति ॥ गगामदव्यनंगृत्वाप्रस्थाहमांस्मितानना ॥ श्रूयनिगाह मन्यस्य गच्छामि वतनं खलु ॥ किंतु को

ञाधिगाशापि कामातुरायुवामहानु॥ गहंथ अतमायाउ संवमस्वयरथेप्सितं॥ द्रवान्येयेवदयानि प्रियायेभवमार्थिना॥ सहस्वत्वमहाराजं नूनंम्वश
संलविष्याणि॥ गफत्वमिनसर्वेवचनं कामाप्निदालिगागया॥ प्रस्थागमामिसिमधनश्च कापसहायमंयमश॥ गजाहंयामिनागार्लस्कामयविक्रयन्निंगि॥ ग.वी.र
गयामनसमामीनाथ मृष्वापनिश्चलागयश॥ मदास्वप्नामयसार्द्धंगयाहंमदनातुरश॥ यांमिकामभहामीरवांपजुङ्कास्मिविद्याचिमश॥ मनश्चप्राणश
तमलाय गदिकामाणिमधुमा॥ दूर्वालम्बासमालम्बामामिप्यवमवदसिमा॥ आर्यपुत्रसमागच्छ याजावयत्वयामह॥ यथाकामंसुखेनुल्कासं १४२
यामिंउसमृत्सह॥ यश्च्यत्नकागयाख्येयं कर्तुंनेवार्यगच्छथ॥ मध्याह्नत्रवपागच्छ हत्वानलंसकाञ्चुरकं॥ कुप्रागस्यायवश्च गत्वामामकुर्वंपकापिमश
॥ गदिकांयामिवक्राङ्गा कामिनीधनकामिनी॥ सासुरंकामयानास्मि निर्लज्जाधनकामिनि॥ गच्छमाजगिच्छ ध्वंत्वयाकार्यनमधूना॥ मङ्
कंसामसमाच्छध्वि यागिनीपूनरब्रवीम्॥ आर्यपुत्रकथंसयश्च निश्चकामासिवदस्वगम्॥ गुह्यवीयंहमङ्क्हीस्वप्नवलंयरथेवगं॥ सुघयाजो

त्वयासार्द्धं स्वप्ने संगमिता मुदा ॥ कामकलागर्वं महासौख्यं त्वं तुष्टा संगमिता सह ॥ मदर्थमेकाकिनी गणिका निशि कामातुरमानसा ॥ उ॰ गमि मयासमाख्यातं कृत्स्नसाधन
कामुकी ॥ साक्षात्पश्य समारूढ्या मामंदद छविस्मिता ॥ यदि स्वप्ने मयासार्द्धं रमितास्त्वायमि गणिका ॥ तथापि मम प्रदातव्यं गणमात्र प्रियं धनं ॥ स्वप्नान्ते रूपसंपन्न
वनवकाम प्रदायिनी ॥ मम नाम गृहीत्वा त्वं स्पर्शामि गणिकामिमां ॥ उ॰ सूत्रसंविवादात् छिवकारु विवादय ॥ दयंवन्यायपादयोलंब दवनगनस्तथा ॥
सूत्रदलवत् गृहीत्वा प्रस्थावनं समब्रवीत् ॥ स्याऊीवा सुकर्मीता ननूलूषाप्रियमवदा ॥ उ॰ भावं वागूर्मयाम सम्यग्वा गद्यवाम सा ॥ मदर्वागिष्ठय यष्टि
प्राप्यतां निर्विशंकया ॥ प्रस्थाव वचनं गृहीत्वा सगोंऽश्लिम्सला यता ॥ प्रार्थयामा मयि विश्लंगं वाध्यन तामसमक्षदा ॥ उ॰ सूवनीतिविहलं सम्यग्वादी स्वयं सुवीश
॥ किन्तु द्रव्य प्रस्तपशे रूपनाहि धनाधिपः ॥ स्वप्नान्ते रमन्सार्द्धं मया दिव्याभिरूपया ॥ कामुका सामहाधूर्ता गृह्य यामाहि लाषया ॥ न तु किं नसर्वं
मस्य लक्ष्मीः समभामया ॥ किन्तु स्वप्ना वाल्लस्वप्ने अधिकसुखदायिनी ॥ तस्मिन्कथं मदयं मद्धर्यं संकल्पितं मनः ॥ गणिकया च निदाने वं गैनन्वि

गा २

भनेम

ताकृतः ४ ॥ तस्मान्नीतिर्विधिरासम्य कृविधकयसवसास्त्रतं ॥ अस्मानिर्वार्जनीयानि गान्युयार्णाप्रियंकर ॥ अवलार्त महाराग गणिकाधनलालसा ॥ तस्मायँनु
ग्रहः ४ कार्यकामार्थिना त्वयापि रा ॥ कुगिकृयकीमात्वाक संस्मितः ४ साब्रवीस्मितं ॥ अस्मानिमानिद्रव्याणि न्यायगोग्यकर्णांकुर्वं ॥ पुनस्तजनामाह कूर्व
त्साश्चर्यमानसा तु ॥ तस्येदयानि सत्तानि नीति मांयागधन तथा ॥ कुसुस्का स्तनदलं तमाहदात्तायिमा गर्य ॥ मानीयमामार्य पुत्र गानिसर्वाणिमयत्र ४ ॥ सं
पत्नीश्चन गानीति यागधन ४ प्रकाशस्यहं ॥ नीतिस्वत्तं घात्ताक इस्मिन्नस्तगोड स्त्रीगो तथा ॥ तस्यवादीभिर्गितिकृत्वा तथाह्विधिर्तिविवाध्मस ४ ॥ गतसाहस्रि १४३
कंडवंगृहीत्वाहं गूमायया ॥ तत्र तस्याग्रत ४ सर्वं डवंपुरस्कं पयधनं ॥ धनाध्यक्षस्समानाशो जाम्बूनद कलशुकं ॥ ततस्सा लोकपुरस्तावान् प्रदत्वौ दर्गमथ
लं ॥ श्रेष्ठिपुत्रं समाम त्पुत्रवयं मपादिगतु ॥ गृहीत्वदं समाश्रय महदादर्गमंडलं ॥ गतसाहस्त्रिकडव्यकनगुकं समाश्रय ॥ वंतहाषिगं कृत्वा श्रे
ष्ठिपुत्र ४ समीक्षतं ॥ मादर्गमंडलं स्वान्सनाम श्यंतमाशयतु ॥ गतसाहस्त्रिकडव्यकनगुकसमादधत् ॥ तत्तोक समागमश्यंतत्वसंविलोकय

गु ॥ एवं तेन संस्थिता हि स्तूपप्रज्ञावकस्य समादयात् ॥ गृक्षनामा स समामन्त्र्य सम्यग् हृष्टो व समब्रवीत् ॥ स्वप्राकवीयमागधस्य गृहाश्रवणनोत्थितं ॥ यिस्वगमंदर्पश्च स्य
गाधिकं द्रव्यसंचयं ॥ प्रज्ञावंधवनं कृत्वा संगत्या गृक्षगामिका ॥ कृतं प्रत्याययो गेहं दत्तं अन्नानि त्वमादधत् ॥ प्रज्ञानं तावाद्धेवादं नक्किनलिङ्गं संस्थौ ॥
विस्मापयं समाल्लोकं गृह्य मनं च हर्षयन् ॥ ततः सर्वपिसन्याक्ष संप्रसादितमानसां ॥ प्रदद स्मै दिताक्ष स्वेद्वयाधिकं स्वकोनिव ॥ सर्वोऽह्नि नन्दनश्चापि समी
क्ष संप्रसादितः ॥ तत्क्षणं तुं मुदा तस्मै प्रज्ञावकाय प्रार्थयत् ॥ मांमिदयानि सर्वाणि चगड्वकयत्नकं ॥ प्रज्ञावकः स माधाय वयस्यान्किवामाययो ॥ तताद्रि
गंधिगात्माम प्रज्ञावकउपस्किकात् ॥ मान्वयस्यान्सामामन्त्र्य संस्मित ष प्राय वदत्सुधी ॥ पश्यतेतन्महद्धर्व्य प्रज्ञाराधनप्राप्यं ॥ तस्मात्सर्व तु यानां हि प्रज्ञाप
यमहत्त्वं ॥ कृतिसर्वप्रगंसक्रिप्रज्ञाराधंमहत्त्वं ॥ मूलतः प्रज्ञा प्रयत्नेन साधनीयास्त्वार्थिभिः ॥ एवं तत्साषितं गृत्वा वयस्यास्ते प्रबोधिताः ॥ प्रज्ञा
रुधं प्रगंसित्वा सुखेन चापिता मयतुः ॥ ततः सर्वे समाधिप्य वयस्यास्ते हितं नन्दिताः ॥ पृथग्वतेन समामन्त्र्य साञ्जलयः समब्रवीत् ॥ अस्माकमत सर्वे

यांगुणस्कलं समासयत ॥ तवत्पुष्पधनुर्धरः पूर्वमिच्छाम तत्पुरगेय ॥ ऋषि गिरी गदितं गुरुत्वा पुष्पवक्रः समम गिरः ॥ प्रसूवाय महायांस्ता प्रहसितः सकाम।
त्तः ॥ ममपुष्पधनुः ध्वनेव द्रव्याभ्या निमत्यतां ॥ परः क्षोर्विनाकाथंमिच्छ्वः सर्व्याहिश्वरुतं समहत् नृप ममपुष्पानुतावनयन्दनेनलं जे वाहितं ॥ गिलायिविहितः
समादश्च पुष्पेनादरुत्रवहि ॥ धर्म्मगामिमिलिगाव गच्छयाहिद्रव्यार्थिनीपचात् ॥ साप्यदत्तवङ्कवेन पूर्वदत्तानुतावनः ॥ पुष्पस्यैवानुतावन प्रसादर्द्धि
भिमूत्कमा ॥ गनेव ताग्यमरुतं यत्पुतायात्सुखं मह्त ॥ विरागवपत्कथाप्येगत्पुष्पधनुहसमूलमं ॥ पत्रंपश्चमा निर्गितः स्वस्वतुष्टमाहात्म्यमानसः ॥ ऋषिस्तु १४४
स्तापुष्पवाग्राजकुमानः प्रययौ सुधीः ॥ सर्वेजनतास्तत्र यथार्थयां राजकुलसमीपगः ॥ गत्वा तं समुपायातं समीक्ष्य मामुपनन्दनः ॥ प्रमादिनन्दितस्वान्त
ः समामन्त्र्य मब्रवीत् ॥ कुतः गरुमिहायात प्रहितिष्ठम यासहृ ॥ एवमुक्ता समामन्त्र्य सहासमनयद्गृहम् ॥ गजासनसमासीनः पुष्पवक्रः प्रसाद
दितः ॥ तमसमाप्य सुतं धर्म्म सूत्वापिते वीनादयत् ॥ गतस्तु विपिनमाकर्ण्यसामामुपनन्दनामुदा ॥ पुष्पवक्रं समादाय संयम्य स्वामगेहतः ॥ गत्वा सहास

नलिकित्वा पुष्पवकं सूत्रालिपिते॥ ततः समाप्य स्नानं कृत्या प्यभीव संव्यतानादयत्॥ ततः जंतस्तापयि त्वामामाप्य पूजाति हर्षितः॥ यथालिल्लपिते तो स्वयं थ्य हर्दै रा मो २
समभाषयत्॥ ततः सोस्य प्रसन्नात्मा ततः समाप्य संगंपूतं॥ नानाधर्म्मकथाख्याने समनुभादितव्यथा तं॥ एवं तत्स मूपाख्यानं कृत्वा सामाप्य सूत्रामेता॥ प्रदर्शं
नृपे भर्यति शालायां तेन प्रवेशय तं॥ ततः स स्वयमानुष्ठ गत्या सतसमाधिनः॥ माध्यताध्य प्रमजास्मो सूत्रापमेहिमध्रिय॥ ततः प्रविश्यमालाकृपूष्प
वकंतमासाम्ना॥ सद्गिलापार्वमस्य रूपस्य सूनाकन्याद्यपश्यतः॥ ततः सा प्रमदाकन्या कामभोगाग्निपीडिता॥ स्वयमेव समानूर्ध्व पथ्यंती तमुपाश्रयत्॥ तं
गयतामतस्पर्शं निद्राप्रमादितं श्रियं॥ सम्यग्धर्म्मी विनिद्रास्मात् तन्निगं व्यपितामयत्॥ ततः प्राप्तः समुत्थाय सा कन्या कामलालिता॥ सहसा राजकुलं गा
त्वा स्वालये समागमत्॥ तां कन्यां नृपतः पुत्रीं यानशालाद्विनिर्गतां॥ राजकुलं प्रविष्टां च समभ्येक्ष्य महाजनाः॥ ततः स्तानि निर्गतां दृष्ट्वा प्रविष्टां च निजा
लये॥ गत्वा तं सहसा सर्वं प्यमाप्य स्वपवादयत्॥ नृपयानः पताः पुत्री यानशालाद्विनिर्गता॥ राजकुलं प्रविष्टा च स्वालिप्य हिदृष्टवान्॥ एवं तं हा

कमलनाथ श्री

षिनेंद्र त्वामामाय्र्या विस्मयान्वितः॥ श्रूयते न तव मान्यो कश्चिन्न्यूनमिति व्यचिन्तयत्॥ एवं निश्चित्य सामात्यः सहसा स्वजनैः सह॥ उद्गत्वा यानशालायां प्रविश्य
स समलोकयत्॥ तत्रांगणमासीनं पुष्पवर्कं समीक्ष्य सः॥ समामाय्र्य विस्मयापन्नः पुनरेवं व्यचिन्तयत्॥ नूनं राजसुतानां न सहस्रांशोपि यस्य सुखं॥ नमित्वा प्रण
मृत्कायं प्रविशामि निजालये॥ इति निश्चित्य सामात्यः पुष्पवर्कं नमात्मना॥ गृहीत्वा महसा यान्दुः पुनः समुपानयत्॥ तत्रांगणसमुपास्थाप्य राज्ञः सर्वेश्च मा [illegible]
नतः॥ गत्वा त्वं पृथिवीपालं प्रणम्य वन्दयेत्॥ स्वामिन्न यं पूमान्योनगशालायां गयनाशितः॥ तत्राहि निर्गताग्रागतः स्वलयाहि दण्डम्॥ एवं १४७
निवेदितं गत्वा गृहं त्वामन्तःपीतः सुधीः॥ पुष्पवर्कः यानकं प्रपच्छ संगयाहतः॥ पुष्पवर्क कथं यानशालायां गयनाशितः॥ विघ्नकः सत्याक्ष
मत्सत्यं वक्तुमर्हसि॥ एवं संप्रार्थितो राज्ञा पुष्पवर्कः प्रसन्नहृत्॥ प्रणत्वा तं महीन्द्रं स साञ्जलिरेवमब्रवीत्॥ देव गरुडमया सत्यं प्रवक्ष्यामि त
वत्सुतः॥ तदहं वानीतिधर्मेण विचारयितुमर्हसि॥ राजन्नाहं महाद्रष्टुं राजकुलमुपायतत्॥ समस्तामामात्यपूतापि नागच्छन्नान्वितः॥ प

त्र समम्रूपामीन४ सनी श्रूमामृपागनं ॥ मदिग४ समृपामन्रुसहासनन्यषीदत ॥ गत्राहं नंसहासीनंद स्वामान्त्रात्मअंभूद्वा ॥ धर्मम्रूलाधिनारव्यातं समार
व्यायव्यनादयं ॥ सापिग्रूत्वामयाख्यागं नानाधर्मसलाषिनं ॥ समनूमादिगत्वानाभूनामां भेयगस्हयचन ॥ गत्राहं त्वापिनक्षनप्रावधिनथ कांगिकेः
॥ कम्नुर्यं रथाचिमां हायं४ समया एनै श्रारि गाधिम४ ॥ गग४ संगाधिनात्मा हं गममान्तुंमूरुद्वियं ॥ धर्ममूलाधिनात्माहं गममान्त्रुंमहद्वियं ॥ धर्ममूलाधि
नारव्यातं४ हूयापिप्रान्वमादयं ॥ गगक्षनदिनाकहं द स्वानिडाहनंद्रिय४ ॥ समाक्षयात्मनायान आलायां संनिवासिन४ ॥ गत्रगत्यासमासीनानि
डाहिमांहतद्रिय४ ॥ नि४ संग४ सकलां नाणिंत्रमृफाव्यानिनामयं ॥ कश्चिदूत्रममायाग४ संस्थिन४ गयिगाथिच ॥ द ग्धगनमयेकापि सत्यमेन
सूवकूग ॥ त्रयं प्रवक्ष्मि नंजनेग्रूत्वासन्नपनिक्रमन४ ॥ स्वयमेकं पूजगत्वाप्रप्रक्षेवं सूनां चह४ ॥ भूययानांगनाक्षत्वं प्रलागकूनत्रागता ॥ त्रनकू
सर्वप्रहृष्टांमं हसूनमपूचावद ॥ कूनापिनादिनंग्रूत्वासाकन्याकमलापितु४ ॥ सर्वमगत्वहृष्टालांकं यथाहमं न्ययदयकू ॥ गयापूत्यासमार

ल३

ख्यातं श्रुत्वा गाथितुन्य त्वयि तिष्ठास तुष्टमत्वाऽवसंनात्मा सतायां पूनयातिमत ४ ॥ पूष्पवर्णंगमाम न्त्रुसत्य धर्मानुवादिनं ॥ सुप्रसन्नमूरवां लाऽऽ ४ संपश्यन्नवमादिगणु
॥ धन्यासि त्वं महाभाग सत्व धर्मार्थसाधक ॥ मन्त्रश्रीमत ४ प्रदास्यामि संकल्याहं सूगामिमां ॥ श्रुत्वादि गषसत्यपाल कुस्मेमं कल्पगोसमांगरत्यापिगंपसत्वा कमनीर
न्मासमश्यन्नवमादिगणु ॥ राजवांनिन्नमपूत्राहंगन्मतवसिलन्द न ४ ॥ भूतयाश्चसमातिश्च लोकानर्मंधपालय ॥ श्रुत्वादि गषसमीन्द्र ४ पूष्पवर्णं यथाविधि गतिशन्या
॥ अर्कातिपिस्थुपात्रिस्थापपस्वासननपतिव्यधाम् ॥ मतत ४ गाथितुत्यरत्पसं मनृशभस्वयथालजं ॥ ग्रुस्नावाश्च वनेगत्वाऽवमृत्वयासमावनम् ॥ जवंसत्तपानिर्ल १४३
त्वापूष्पवर्ण ४ गुणार्थसूनु ॥ गान्धयस्यान्समामत्त्रसंपश्यन्नवमादिगणु ॥ पश्यनदंमयालचिपूष्पगुक्षरुलंमहत् ॥ तवंवजनसमारव्यागं श्रुत्वामसमन्ति
वाधिमा ४ ॥ वयस्थाऽसप्रसन्नाहन्स्थनरथसमपाश्ययत् ॥ महाशीलपतिराजासर्वलोकाहितार्थरतनु ॥ धर्मसकलालोकान्यालयन्त्राख्यनन्दयत ॥ सर्वीव
ष्यासमज्ञानं पूष्पमर्वजयाधिपं ॥ श्रुत्वामत्वाससदाधर्मसाधयस्वजगद्धित ॥ सर्वज्ञ कथितंप्रध्यमाहात्म्यंश्रुत्वान्तपत ४ ॥ ज्ञात्वा ॐ लिंप्रीतितमन ४

रूपवन्तनामराजा २

हरिवोदास २

वीर्यवन्त · शीलवन्तः
रूपवन्त · प्रज्ञावन्तः

मम२

प्रार्थयामास तं पुनः ४॥ चरंति हृद्दयामि न्थ्रसदा विहर्तुमर्हसि ॥ मय्यनुकंपयाप्येव मृगदावमालम ॥ धर्मोपदेशमेतं लंप्रानुहं संविधाय मे प्रदीनाद्भवध

माश्रय ससंघं त्रिजगद्गुरो ॥ किंत्वनेवार्जनीयतद्वन सर्वजिनाश्रमं ॥ यत्र पूर्वजिनैः धर्मचक्रं सम्यक्कृतं गच्छतां ॥ मृगदावसदाशिष्यानां स्वागतं गम्यतां सुनायवा ॥

धन्य४८२ नानावासजनंदजल संपर्कादिपर्वितं जिना ॥ प्रत्यहं पूजयिष्यामि समनिर्वाणमनायथ ४॥ ... पानेतुलं धर्मं ससंघं वीवर्यादिहि ४॥ बोधित्वयसमादरस्वा

परुर्वश्च विहारि क४ ॥ जगद्गुरुं व... त्वामाश्रयाम्यामि ममनिं ४॥ श्रुत्वार्थितं महापतनसमाकर्ण्य जगद्गुरुः ४॥ प्रत्यादि गदिद्वापमं स्नापयत्रिमवगु

घा ॥ यत्रागमिष्याम्यधुना पूर्वं कपिलवस्तुकं ॥ प्रतिज्ञापूर्वमस्मार्थिन पालितुं स्वप्रजानां यं ॥ किंतु नेकजनस्यार्थिनैका पूर्यान्नाधिप ॥ संवत्सि

वस्तुनीयं पिनिर्जयन्सृद्धर्जयं ॥ लोकापाउं यज्ञाणि ... धर्मचक्रमवलोकयं ॥ गमिष्यामि सर्वत्र यत्र यत्र सृष्ठ ४ रविन ४॥ पुनश्च आगमिष्यामि पुरं ति ... राज्ञधर२

समन्वित ४॥ समुद्धृत्याद्य सर्वजनान् सद्धर्ममुपदेशितुं ॥ यावद् ... न्नाहं समायामि त्रिर्न तत्तज्ज समाद च ४॥ नमो बुद्धाय धर्माय संघायेति वदन्महत् ४॥ ...

किमर्थन२ श्रुद्धोदनं२ वारंवार२

पूर्वादिग्वजगन्नाथः स्वामिपादप्रसादयन्॥ समुत्पत्तीयसमं घः स्वस्तसहसानष्ठनवत्न॥ मृगदावनवनतस्मिन्सर्वसंघसमन्वितः॥ धर्मासनसमासीनस्त-
स्थौ श्रीजिनपुंगवः॥ तदा मरीचिदिवादासम्भिनवस्त्रहजनानगः॥ दत्वा दानं मदार्थिभ्यो मम स्त्रलवलक्ष्मी॥ गत्वा सोऽगेहमागत्य स्व कार्यार्थकामदा॥ तत्र ग-
त्वा प्रवरुत्के समारव्यायेवमब्रवीत्॥ पिप्रसन्नपमीचा जाताः खेवं महद्भुतं॥ मत्वा नृत्यं तान्तावत्व मिमितुस्तः प्रसीदति॥ याजलगायचित्सुप्रप्रत-
नागनरहुत्का॥ सर्वत्र आसनदानमादिगाहेतुनायय॥ तदंगेः कांक्षंते सर्वेः मत्स्यसुग्रहयाम्पदा॥ संतुष्टप्रमरवंसंपनाजनेः प्रजयवदि॥ त- १४७
दनुमादनो कृत्वा पुनर्द्वमुप्रवर्हय॥ संतुष्टनाक्षसामाग्रीं साधयितुं समर्हसि॥ विनादानं न सिद्ध्यंते समस्तास्तपिसंपदः॥ तस्माद्दानं प्रकर्तव्यं
श्रि२ तुयः समस्तस्तुवैद्यय॥ यहंदे सोगमऊतं गदव्ययं महत्तुलं॥ तदोद्वगासनदानं दानर्घ्यं ग्रह्यामृदा॥ तस्मात्त्रिंमयित्रिवलानि सत्स्यग्रह्यादवा-
न्॥ प्रजा एतां जने श्वापि संप्रदाने हं महि॥ इत्थमितंमवयनेगत्वा संतुष्टहजनमुदा॥ प्रजांगतयक्षसामग्रीसहसामाधयप्रिय॥ इति तल्लीदि

गंकृत्वा गत्वथ स्वस्वनुमोदिता ।। श्राद्धी सा तथा सर्वसामागीं समसाधयत् ।। गतः सा श्राद्धस्य गीगीहं सर्वसामाग्रीमादयात् ।। सर्वधिथि त्वाम मामन्त्र्य तल्ली त्वं म
वमब्रवीत् ।। स्वामिन् त्वया यथादिष्टं तथा सर्वं मयाकृतं ।। साधिकं सिद्ध्य गच्छत गत्वा मुनीन्द्रं निमन्त्रय ।। श्रीगिरा याति दिनं गत्वा श्राद्धस्तेषां प्रमोदितः ।। वि
स्नात्वा सह मागत्वा नत्वा व्यज्ञापयन्मुनिं ।। नेमस्त भगवन्नाथ विज्ञानी याहवांगयूथः ।। यत्र विज्ञायाथियध्वहं गृहरूपां कर्तुमर्हसि ।। एवं दक्षिणसानंदं स
मौलिर्मसमृद्धिकृतो ।। गत्वहजनं कर्तुं मिच्छामि सांप्रतं जिन ।। गहवत्स्नपामि ...समानत्कामेयागथा ।। सर्वे हि कृगाः देस्साडं गहं स्मागन्तुमर्हसि ।। र
श्रीगिरगतो द्विजनेवं प्रार्थितस्स मुनीश्वरः ।। तु...लत्वा द्विजस्यैव मध्यवासमसमीहित ।। गत्वा धिया समानां मन्त्वा मुनेः संवाद्य प्रमुदा ।। गं मुनीन्द्र... खेवस
ह साल्व गहं ययौ ।। गतस्सत्वार्थयामाडं पायेय सद्योग विस्मृतं ।। पणिच्छाया सनान्त्वं प्रकृष्ण समसञ्जयत् ।। गतः स सर्वं वस्तु निसर्जी... प्रमोदितः ।।
धियिन सह स्नायन्नत्वा व्यज्ञापयन्मुनिं ।। भगवन्नाथ सर्वज्ञ सर्वसिद्धि सुसाधितं ।। तन्मस्त्रपयावास्य विजयि उं समर्हसि ।। श्रीगिमनार्थितथ्यसो ए

गवान्महसांघिकः॥ यगल्मंगलं कृर्वं स्वंप्रणावंप्रकाशयन्॥ तथा सक्रमगाग त्वा वानाश्रमाम् पार्थिगत्॥ तत्र गर्भगहे गुरुं प्राविशत् हृकमलसुल ४॥ गुरु
जनपदं लम पार्थग कस सांघिकः ४॥ प्रफुल्ल स्वासनं गुरुं निषसाद प्रसन्नधीः ४॥ गुरासन समासीनं संबद्धम्रस्वंजमा गू॥ सर्वसंघंग मालाक पूजांगो
४ समपूजय॥ ततः स चक्रम ोगाला क्षे ४ सत्प्रवीणत्र साधिगतेः॥ वर्णगन्धवसा पगे ४ सर्वत्र समसाषयत्॥ ततस्य राज नान्कम पार्जा तिब्यपनीयवे॥ ोभय
यित्वा कनारीश्च संसघ मामनः पूज ४॥ नत्वानी चासनासीन ४ कृताञ्जलिपुटाम्रदा॥ वृद्धधर्मामरं नं पाउमृपतम्क समाहितः ४॥ ततः स तगवान्सत्वानस्यागत
यावि गुरुगी॥ वाधिच यी समान त्यादिदं गधर्मम मूलमें॥ पृथिव्यां महालोग धर्मवैक्षा मिशगुहं॥ धर्मत्रय महं निधं मिशामृतम मक्त ४॥ धर्मं प्रमुक
लजुनाधर्मणसत्स्वयं वपूः॥ धर्मं प्रपणासम्यक्धर्मवाकीर्ति मा यथा॥ धर्मं धमक ताविधा गुणा धर्षिवि ४ श्रुता॥ धैर्य शौर्य यशोभदीपिवल
वीर्यपराक्रमा ४॥ धर्मार्थकाममोक्षांश्च प्राप्य धर्मनावत्॥ सर्वव्यवप्रसिद्ध्यर्थं नित्य स्वाहिताविहि॥ एवं धर्मनित्रायत्वं विक्षयवा क्ष त्वया

धर्मेनवप्रमाधत्ता यदिवांछलिनिर्दशो ॥ नतदेमतवांघ्रय्याहृत्यदेसमुत्सयस्तगाअंजलिं ॥ समंसंघंगांजिनंनत्वापूजयत्स्तवमस्तवीत् ॥ नमस्तेभगवन्नाथ
भवतांगय संगतः ॥ स्पृहालत्यसतानिमुंत्रिवत्वानिसमाश्रय ॥ श्रुयवृक्षफलेआनवरूपुओमिमास्त्रतं ॥ स्वयसंफलंजन्मजीविनंमफलंलव ॥
सर्वदेवंजगन्नाथंपरमंमोक्षयायोदमा ॥ त्वाध्यानसोगनेधर्मसमत्वाहर्तुमर्हति ॥ स्तुतिनाथेगद्गद्वालगवान्नगदोगय ॥ तथास्तिविमितसमादिरोधम
संघःस्वागमंययो ॥ ततःसमकर्षकाविप्रोरवज्राभंफलंसदा ॥ इद्धाविधिपद्द्वाप्तोप्रव्रजितुंसमेच्छत ॥ ततःसमवांघ्रधींतायीबाधयित्वाप्रप
त्ततः ॥ गृहधर्मप्रानिस्थाप्यस्वयंनतुवनययौ ॥ कृतमंस्तगतेद्धाकार्षकःसप्रमादितः ॥ कृतांअंजलिःप्रभुःस्वेनंप्रव्रज्यासमयायनतः ॥ नमस्ते
भगवन्नाथभवतांगयसंत्रजन् ॥ ततस्तंगामसनंगाम्फःप्रवज्यांदातुमर्हसि ॥ त्वाध्यानसोगगणधर्मेव्रजन्यांसमाश्रयन् ॥ नत्वातयमयासूत्रव
त्रिधापांधिसमस्तवं ॥ स्तुतिनाथेनंगुरुत्वाभगवान्समुनीश्वरः ॥ तव्यानपाधिनानासौविपश्यंगीर्भमस्तगात् ॥ तहिविपसमाधायवज्रअवयंसमाव

त्वा॥ त्वाख्यातम सो गतम धर्मं छ्र् याख्यायतमब्रवीत्॥ जहीत्युक्त जिननासो मर्त्तिमश्वीवचारुतम४॥ खिवित्विवर्यो यात्रसंधर्मो कि मत्त्रियाय्यगाजत४॥ तग
४क्रमास्तयिया सघटमान४ समयत४॥ समाधिपुसमास्काय व्याहननूसमाहितम४॥ तमोहिन्दद विघात्तुं प्राप्त वियाविगतमद४॥ सर्वक्षगताविनि
र्जित्यमाक्रोदर्हत्वत्वसम४॥ तनश्वपोतिगुणास्तावीगता लाभानिवर्जन४॥ वागवन्दनकल्पश्च समतलाहहितप्रक४॥ ॥ श्रीमतीत्यद्रक
त्वावदानेदिवादासप्रबोधनकर्षकपुत्रघात्रगवावरघोनामधातुतमोऽध्यायः४॥ ॥ समाधोलगवोछास्कागजाश्रमसमाप्रिमथ॥ हि कृत्त्व १४९
वीन्तमामनुसमगधवमादिगत॥ हे देवतोहि कथञ्चसर्व यूयंगतनुगमसते॥ यदर्थाच्छमसस्त्वफलिकृर्वाभिमास्तुम॥ यूयमपिगत हंत्युक्त तथमसमानुगम
सन॥ पुत्रक्षसम्भवं हत्वायदर्थं यत्रथाधृता॥ मदर्थं हत्वयमा हं यूयमपितथा धृता॥ मदनुगमसतेहत्वा संप्रावियितुमर्हथा॥ छत्ति गमस्तसमादिशं गो
त्वामहि जयामुदा॥ सर्वं गंसकुर्वंत त्वामसमी छेवं वलाषिच॥ समादिगतु संवृद्धयत्सम नुगमसतं॥ हत्वा गत्वाश्च यं सर्वे संयाचिष्यामहेमता॥ छ

निमेर्गदितं श्रुत्वा संव भगवाञ्जिनः ॥ सर्वाकारांगिकान्ति हि तत्संयमं चैवमब्रवीत् ॥ यद्यपि इच्छथ सर्वे यूयं सर्वज्ञभूमिषु ॥ सद्धर्मसमुपारब्धाय कृतं ध्वं
सर्वदा ध्रुवं ॥ सर्वाज्ञाकामसमामनसु वाधयित्वाप्रयत्नतः ॥ वोधिमार्गे प्रतिष्ठाप्य यानयध्वं सदा ध्रुवं ॥ अहमपि योगमिष्यामि सर्वज्ञभुवनेष्वपि ॥ सद्धर्मसमु
पारब्धाय करिष्यामि सदा ध्रुवं ॥ सर्वाज्ञाकाम्प्रयत्नेन वाधयित्वा समन्ततः ॥ वोधिमार्गे प्रतिष्ठाप्य चानयिष्यामि सर्वतः ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा
तेऽपि जिनात्मजाः ॥ सर्वे प्रमुदिता मोदन्तमथ गन्तुं समीच्छिरे ॥ ततस्तेऽपि जिनात्मजाः सर्वे सम्बुद्धस्य जगद्गुरोः ॥ नत्वा पादाम्बुजं नत्वा समासाद्य गतावयगता ॥ ग
थमप्येऽपि जिनात्मजाः सर्वे प्रणम्य ससमन्ततः ॥ तदाऽपि ते जिनात्मजाः मृगदावसमुपस्थिताः ॥ सर्वलोकाननिलिङ्गधा भूमौ नीरजानि निःसंश्रितः ॥ दत्त्वा सर्वत्र गृहीत्वा निरि
थः गत्वा हि तान्यत्र दध्वजाः ॥ तत्राधिवासिनी देवी निराहितं विनायकः ॥ ततः प्रसाद देवताडाश्रीदेकमेवमुनीश्वरं ॥ ध्यानासनसमासीनां ध्यानसंनिहितेन्द्रियं
॥ तं मुनीन्द्रं समालोक्य देवता संगयाकुला ॥ प्रदक्षिणीकृत्य समुपासीत सांजलिरेवमब्रवीत् ॥ भगवन्नागताः सर्वे जिनात्मजा व्रजन्ति यथा ॥ तत्कोऽपि हेतुमर्थम

समन्ततः सुपरितोषमितोऽविष्टभिता चिर

नाथ सर्वस्तनस्थूयन्मया॥ नन्दन्वीरूतमात्रर्षमिवदंनाहिरंगमत्व॥ समीक्ष्याहं न विन्दामि सद्धर्मसाधनात्मवं॥ महवास्ममूपादिग्ध सर्वास्त्राकुावकान्यमी
नु॥ संदर्शयन्मनामत्र विनादयितुमर्हसि॥ श्रुत्वेति सत्वार्थिगंधत्वा संबुद्धा लगवाञ्जिन॥ देवमार्गाविलिन्ना स्यांसंपश्यन्त्वमादिगतु॥ देवमाविलेत्रव॥
सर्वेष्टत्वा मदनूयमानं॥ सर्वत्र लुञ्जणकर्दुप्रवयंति समाहिता॥ मागध्वेषगानां कथिस्वागलत्वगगा॥ पत्र॥ वजी लेमि षपा यित्व मृगाकाशव्रजंक्ति
थे॥ मसंगवाधिध॥ सर्वालिङ्गवाधर्मदर्शिन॥ विविकमानसा॥ मनो विहत्यंति समकेत॥ अहमपिगमिष्यामि सर्वाल्ताकान्प्रबाधयत्॥ बाधि
मार्गप्रतिष्ठाप्यवानयंसंरताएल॥ इत्यादिष्टमुनीशुद्धदेवमार्ग विपादिना॥ लवस्यामाम्बजनत्वा नूदस्यवमलाघत॥ लगवनन्वमान्यकश्याग्रम १३०
त्मगालय॥ गत्यनि नलिमस्थंस्था त्वाकाम मिवजंगलं॥ कात्र सद्धर्ममादिग्ध सर्वाल्लाकान्प्रबाधयतु॥ ब्रह्मगजादयादेवा॥ यंत पूर्वमूपागता॥
॥ एवद्धर्मास्तागंयी त्वासमहिनन्दिगोद्भिया॥ एवकंयसमस्थर्यनत्वा कत्वाप्रदक्षिणं॥ लद्धानन्दमहात्माहे॥ संवन्मसदाएल॥ लत्यापि गच्छ

स्यायृथ्वाऽंतुएव हृताम र्त्यं ॥ अत्र गूढं समालोक्य कथं वायुर्निवारितः ॥४॥ कृतोऽपि एवास्म समालोक्य कृपा कारुण्येव च कृपा ॥ सर्वं सत्त्वहितं कर्तुमिच्छेव सर्वदाश्रय
न् ॥ सद्धर्मं समपादि गंधर्वाधिपवर्यो वाकाराधयन् ॥ नागयंत्रि जगत्कृत्वं विहर्तुमर्हसि ॥ मान्यत्र विहरणं क्वापि स्पृष्ट्वा सा त्वद्रूपधानपि ॥ विना एव कम
ता हं संस्कृत्य नसमत्सह ॥ यदि एवानि हस्त स्पृष्ट्वा अन्यत्र गन्तुमर्हसि ॥ अहमपि पिवनं स्पृष्ट्वा एव नागन्तुमत्सह ॥ न हं वां मां समालोक्य कृपा दृष्ट्वा दया
निध्याः सभेनयाऽजयन्वर्मं समन्वाहर्तुमर्हसि ॥ इत्युक्ति राषिणं कृत्वा एव गवान्मनीश्वनः ॥४॥ देवं गां तां समालोक्य समाश्वास्यैव मब्रवीत् ॥ देव मम मा
षिषी दार्ढ्यं निष्ठ्य स्वात्वं व्यथेयं गां ॥ तया पीड समागम्य विहरंति प्याम्य हं क्षेत्रं ॥ तथान्यपि महार्हिर्हार्हिं जवाज्ञ अवाचि ॥४॥ विहर्ति प्यकिसक्र
र्मेंउ पार्ख्याय हृ संक्लिगा ॥४॥ गत्वा मत्र संदाधर्मं मे ऋत्वा संवाधिसाधनं ॥ त्रिजन्मलस्य शीक्त्वा विहृत्य त्वालिनन्दिना ॥ इत्युक्त्वादिसं मुनी सुदृग्रु
त्वा मा धवा मसूदा ॥ तर्थं स्पृष्टुन्नमादकी गते व सर्वदाश्रयन् ॥ गत ४ स एगवां कृत्वा संप्रक्लिन्न प्रलासयन् ॥ सर्वं सत्त्वहितं कर्तुं गंगानीन मृपासव

९८

गु॥ तत्र तं स मृपायां तस्मै श्रुत्वा नाविकास्तदा॥ प्रणम्य स्वामिहृष्टमानावं समारोप्य मूपास्पदम्॥ ततस्तं प्रार्थयामास पश्चात्कृपाहताङ्गयाः॥ गतादश मूर्खा
नावी कृतांजलिर्दयाकुलं॥ कमस्य कृपा धामिन्स्याः पूर्वमागतः हृतं मया॥ विहृते स्वसमानकृनाविनष्टमिमां यता॥ कृतिर्विकृष्यागतेर्गय नौका
वाह प्रपात्सकः॥ मृगलास हसाकार्ष सूयन्त्रमकावालनः॥ गदातीर्थान्किवापंक मस्समानोर्ध्वलीयत॥ तांनिलीनां समाप्ताकृनाविकाविस्म
यंययो॥ तत्र नाविनिलीनायां लगयान्मृपाक्रमत॥ स हसा स्वयमानुष्ठसमात्र यन्त्रलागयन्॥ लगयन्तं समाप्ताकृनाव्यानृष्ठसमाश्रितं १५१
हृष्टा स नाविकानावं वारयितुं पराक्रमत॥ स तां नौकां प्रयत्नेन वारयितुं समुद्यतः॥ नानोपायैर्बलान्नाविकालयितुं गतस्तनः॥ ततस्वमूय
गद्ग्लाललगवाम्सर्वीविक्षितः॥ तस्वलाविसमाप्ताकृ सम्यगयन्त्रवमादिगत्॥ पिंशानायमिमां सिंधवे भासिकायचलघु॥ ततः कृगंसमू
छया निर्वीतं त्वं समख्यास्ति॥ सिंधनायमिमां हिंशाकापृक्षयालपृष्टजं॥ वागाह्वं धंवमाहंयहि त्वानि वोधमाप्स्यसि॥ सिंधनायमिमां हिंश्रा

मूढिगयालघुरविगु॥मायायंबालमूरलायं जिरीगियदमाणुयालु॥हिंवमायंभिमांभिकालघवयइपकया॥नम४ऊगवलाजिरलानिवीणपुवमाप्ये
ति॥हिरुमेजोविहारीय४पसन्नोवुड्ढगोसन॥साधिगछत्पदंगाकंनिर्वाणंसुगमालयं॥य४कमूधाविहारीयपसन्नोवुड्ढगोसन॥साधिगछ
त्पदंगुङ्कमाएभरुजनमविगय४॥यामूढिमाविहारीयहेन्पसन्नोवुड्ढअसन॥साधिगछत्पदंगाकंमकापुवुखमविगं॥पउपक्काविहारीयहेस्वसन्नो
वुड्ढगासन॥साधिगछत्पदंगाकंनिवाणंमलरवाणयं॥कर्मायाम४सकर्मासलामायुमूधिविचकयनु॥धर्ममनुस्सयांहिरु४समछमेनेहीयम॥स
डविकाविगुङ्गात्मासाहिलसप्रियाप्रियं॥धर्मपामायवारुत्याहिरुनिर्वाणमच्योति॥नगीलव्रतमाउवावारुरुस्नमछिया॥हिरुनेव
पदंगांमंनिर्वाणमधिगछति॥अथसमाधिवाहिरु४पाम४गर्यासननय॥लहन्तेक्रमसमन्नोव्वमएथरुनमविंगं॥हिरुविंध्यासममासा
यस्रपापकप्रायकृय॥नेवयायान्तनिर्वाणंसंसायसंमनतंवा॥याविलापिहुमायायरुकेवनालमरुधणि४॥सहिरुविषमांधर्माध्वला

ववयस्थेकृत्या ॥ पश्चकामात्यभिप्राश्चयवगत्व कृतमर्चनं ॥ साहित्याद्दाहितेश्चत्ता त्वाहिरूर्यति४ समस्त्वया ॥ यतश्चयान्तिषी दश्चनिरश्च यीतसंयत४
॥ समिजश्चयस्त्वायं यतस्त्ववयसायायत ॥ एवं सर्वज्ञकाय यूयमत्र वसमाहित४ ॥ सद्धर्मेषु च विज्ञानहितेरूर्द्धमद्वर्गयवत ॥ यतवंयवतहितेरूव
प्रमत४ समाहितात४ ॥ समाधिध्यानसंयत्काश्चयानीजितेन्द्रिय४ ॥ सुसंकल्पविशुद्धात्मा यतिशुद्धिमशुला४ ॥ संयत४ सयतितिरूनहीन्द्रिय
तिमध्यनि ॥ इत्यादि स्तुतीर्दशिके त्वासनाविधामदा ॥ गंगाजलेन गांनार्वत थाशिवपूज्यया ॥ कान्तिकामासमदूजम्य स्वनिनापायेन लघु
मकृत्याशीचमासाद्यनिश्चयसंक्लिनारूवत ॥ ततस्तनाविधानावश्वसमलार्यमुनीश्वरं ॥ भगवन्कृतमानस्त्वासाउं लिमवमब्रवीत ॥ भगव
न्नाथसर्वज्ञ यौ त्वा एव मराधितं ॥ मनामयश्चगधर्मनिर्दिशि सुखसाधनं ॥ मरुवान्मां समालोक्य कृपाकारुण्यचक्षुषा ॥ समस्त्वाहमप्य सद्धर्म १३१२
संचावयितुमर्हसि ॥ इति मत्प्रार्थितं यौ त्वा एवं गयाक्तसमीक्ष्य तं ॥ जहिष्वपवेनं हि श्रावोद्धे निर्दिशि साधनं ॥ इत्यादिश्यमसंवद्धागोरगय

मंगलाकरं॥ हस्तिनागिवसतिस्थं स्वाध्यायध्यानसमग्रहीतं॥ तत्रैतिसमुपादिष्टं मनीन्द्रं घासमन्विधिकं॥ पात्रमुक्तकालमिद्धिं काषायचीवरान्वितं॥
॥ तृतीयपथमासमापन्नं यस्मिन्नद्य प्रतिमग्रलं॥ निर्ज्ञानं परमन्वितं आत्मा बलवत्क्ष विघ्ननिधि॥ मनः संनाधिकीर्तिं गांगेयाख्यार्यतिः सुधीः॥
भगवन्तं मुदा नत्वा साञ्जलिर्वाक्यमब्रवीत्॥ भगवन् केन चित्ताल्लब्धमिति पृष्टा नय यहं॥ कया मया कथं कस्य वक्तव्यं प्रष्टव्यं लवं॥ श्रुतिमिति कृपि
गं श्रुत्वा भगवान् मुनीश्वरः॥ गांगेयं तं यतिं विज्ञं संघस्थं वचमब्रवीत्॥ ब्रह्मचर्याश्रमस्थानि ऋषिवदकाः पावकल्पमयकिः॥ पावकाब्रह्म
वारीति नस्य प्रश्नः पृच्छावद॥ श्रुत्वादिष्टं मुनीन्द्रस्य गांगेयः सयतिर्मुदा॥ भगवन्तं मुनीन्द्रं तं संघस्थं वचमादिगत्॥ भगवन् श्रवणमाख्य
संवर्णितुं समर्हसि॥ तत्सर्वात्मा समाधर्मं संवानयितुमर्हसि॥ श्रुतिमर्थितं श्रुत्वा सर्वज्ञो भगवान् जिनः॥ गांगेयं तं महासत्त्वं सं
घस्थं वचमादिशत्॥ गांगेय त्वं मया सार्द्धं मेघ्निगच्छ जिनाश्रमं॥ मृगदावं समाश्रित्य ब्रह्मचर्यं समाचरत्॥ समाधिविधायधीर्विद्यासंघ

यथमम यकः॥ सम्बाधिप्रणिधिं कृत्वा विहत स्वसमाहितः॥ शूरम्पि गमिष्यामि गयायां उरुविल्लान्यसीन्॥ बोधिमार्गे प्रयत्नेन बाधयितुं
प्रबाधयन्॥ ततस्तयानेयमर्वसमुद्रमागयाशिराः॥ उत्तमकान्त्वाद्धर्मचक्रप्रवर्त्तयवमालम॥ शेषश्चादि यथसंबुद्धागमं गोयर्के विनादय
न्॥ स्वच्छानां प्रसिद्धिमस्तु निः संगः प्रावचन्मुनिः॥ तथैवं संयचनेकं तं निः संगं श्री घनं मुनिं॥ दवपाजः समालोक्य सहसाय योसत्वालयान्॥
गतमहाक्षगीरशौ कृत्वाय श्चिकामसुलू॥ स्वादाय चीवरपात्रे हेगवमान्वगाछसेः॥ तमयवमनूगगास्तुदृष्ट्वा लोकाः सविस्मयाः॥ कस्यायमनू १७३
गः सौम्य श्रुणि सर्वविराविपि॥ तत्त्रिगम्य सूत्रश्रोतोदियत्त्वपादिजाहतिः॥ ताश्चाकान्विस्मयापन्नान्तस्यवेधवमब्रवीत्॥ याश्रीशावीर्य
वान्श्वासी सुगताः हे स्मृतीश्वनः॥ हवाद श्वाजगन्मयं समुद्धर्तुं जगतुम्॥ तमीश्वर्षीमान चक्रो धर्मनाविकः॥ पायगोजिनस्था संबुद्धालगा(
वान्तुहस्ता तस्याहं सवकानुगः॥ श्रुणिमलकमाकश्च लोकाः सर्वेपितमूदा॥ भगवकं मुनीन्द्रं तं विज्ञाय समुपाचरन्॥ ततस्तान्समेपा

यातान्द स्थामे भगवाञ्जिनः ॥ पश्चिमदत्त्वस समुद्दीयप्रवयानप्रणामयन् ॥ एवं गं खगतं द स्थासर्वलोकाप्रमादिताः ॥ प्रवनकं समालोक्य ध्यत्वाञ्जलिं
प्रणेमिरे ॥ तत्र तं भगवान्दृष्ट्वा गगनं गं सुराधिपं ॥ विनायप्रव्रजयित्वा स गगनस्थाः कर्हिं नावचन् ॥ तत्र सभीक्ष्य समाकर्ण्य लोकाः सर्वेऽभिनन्दिताः ॥
॥ सम्बुद्धायं समस्यन्त्रे ऽभ्यस्मिं सं लाध्य प्रावचन् ॥ तथास्त्वजन्म गमरगायाम्नेगदा वज्रिनाश्रमं ॥ गत्वा मनेन समासीना ध्यात्वा तत्क्षौ प्रणामयन् ॥ देवता तं
यदिदं दृष्ट्वा गाधिवासिनी मुदा ॥ नत्वा धर्मामृतं पातुं पञ्चधर्मी समुपाश्रयत् ॥ देवतां समुपासीनां धर्मसेतुर्महीपतिः ॥ गत्वा रंगाय श्रीगतं धर्मं
दिदेश बोधिसाधनं ॥ तत्सर्वमुदितं कथं श्रुत्वा देवतासाभिनन्दिता ॥ विस्मयैव समामत्र स्म प्रियवल्लभजनाचन्ता ॥ ॥ इति श्रीभद्र
कल्पावदाने स्तू शोभकीर्तिपतसंवादे गंगापायनाविकप्रव्रज्याप्रवज्यान ध्यानोनाम द ... अध्यायः ॥ ॥ अथ स भगवाञ्जटिलानां
मनःप्रसादकं ॥ स्मृति निर्माय मेधावी प्रावचनं संप्रणामयन् ॥ गयायामस्ति बिल्वायां काश्यपस्त्रिविहायसः ॥ जटिलस्य पञ्चशतं स्मृत्वा तं समुपा

वनं ॥ ततो वाशरसमायातं तु स्तस्त्रजटिलान्वितं ॥ सन्नविलाविलि(क्षो)ङाशी त्वाशधपाजटिलायिति४ ॥ तमुपायातमालोक्य काशधपाविस्मयान्वित४ ॥ प
वरणानिनिगिह्याद्यं समामनेत्रुवमादिगेन ॥ कायमहर्षिविकायातं४ तु स्त्रस्त्र जगिलान्वितं४ ॥ सूत्मदां त्रमन्त्र पेत्र समं गावनश्चङ्कुवं ॥ यद्यैजेषामहाति
श्चंवनीर्यसमुपाशयत ॥ ञ्जुस्य लोकाश्चुमसर्वरजयुश्चममुपश्रिता४ ॥ सुरिगिनदादिस्तमाकरणैः सर्वगजटिलासपि ॥ तमायातंसमालोक्य ग
तक्षु४ सं स्वक्षिकिमागया४ ॥ नवं स्किमानसमालोक्य मानसर्वाजटिलानपि ॥ संघजटिलसमासत्रमके द्वीप्यमुनीश्वर४ ॥ स्वयमवमगानेकोदवनी
यमहीतले ॥ काशधपस्य मनतत्स्य तासयत्वमपासवेनु ॥ तमवतमपायातं समीक्ष्य मतसोपिचिक४ ॥ संवृद्धतेषतमेन त्वाकाशधपाविस्मयं य
यौ ॥ ततः सत्समुपायातं तं लगवतमनीश्वरं ॥ डश्लोकामृदानकाश्यत्तमासमुपासनं ॥ तं मुनीन्द्रं समालोक्य सर्वलोकाश्चप्रसादिता४ ॥ प्रह
त्वा समुपाश्रित्यपशधक उपतस्थिरे ॥ नवेमपस्थितांस्तं सं मुनीन्द्रं सं महाजनान् ॥ काशधपश्च समालोक्य मनसैवंव्यचिन्तयत् ॥ गमसंघ

भूकाण्डम् ४
१३४
भावर्ष्यं २

यंमहालिङ्गायमीहितसमुपात्रयत् ॥ सर्वलोकाश्चमक्षस्तलकयूक्तत्रछ्यामसुता ॥ त्रकोप्यत्रमदास्माकंत्रछ्यामानयन्नहि ॥ यदीमायंमहालिङ्गंसंवृक्षा
व्रजमन्यतः ॥ मदालोकाश्चम सर्वलोकयुमेउपस्थिताः ॥ श्रुलिविमर्किनंमत्वाकाश्यपनेमुनीश्वरः ॥ मत्वामनःस्मद्वीयमहमाखेममाच
मत् ॥ मजमलगवाञ्चिविक्षिपित्रशूवसमहालन ॥ पावामहनूविल्वायाशैनेर्जूनानदीतट ॥ श्रमामिक्षमहाध्यानमनोपमः ॥ सुधीममः ॥ न्यग्र
धत्त्रमूलंजपालस्यसमुपाश्रयत् ॥ मत्रेध्यात्वांमसासीनंमंमुनीन्द्रंप्रणालवः ॥ जटिलमथकालोकाः समीक्ष्यवंव्याचिन्तयत् ॥ सूताप्युनविहाग
छलंवद्यालेगवान्यदि ॥ मलक्छमीमृतंपीत्वा सर्वलोकाः प्रमादिताः ॥ मदंस्यलजनंद्रत्वामत्कोपेः समुपस्थिताः ॥ महत्स्यघसरवान्येवरु
क्षायास्यन्निसजर्ति ॥ श्रुलिमेश्चिविक्तिमंसर्वमेत्वासलगवांस्त्तताः ॥ श्राप्यश्चाकाणांस्समागत्यजटिलाप्रसमुपासयन् ॥ ममवसमुपायानंलगवंमं
महर्द्धिकं ॥ सर्वगजटिलादृष्ट्वा विस्मिताः समुपावनेत् ॥ मत्रमजटिलाः सर्वसमीक्षतंमुनीश्वरं ॥ कृगामसनंसमास्कीर्यसमामन्त्रैवमब्रुवन् ॥

ग्रमधत्वं महाविष्णु ४ संवक्षामि हि मां प्रकं॥ नदिनामन सृष्टि सुप्तोगतंधर्ममादिग॥ ॐ मि ४ प्रार्थितं गुरु त्वा लगवान्सर्वविज्ञान ४॥ अथ वासी स्पीतं त्वा लद्र

कृष्णमन्त समाश्रयत॥ नमास्तनन्तमासीनं ८ स्वानकोषधपादय ४॥ सर्वपिजटिलान त्वा सांज्ञलय नृपाश्रयत॥ कास्ववन्तिमपामीनान्द स्वामलगवाज्ञि

न ४॥ सूर्यधर्म्ममूर्पादि गधतंपगधस्वेवमादि गत॥ स्मिंहतत्र मुखायहा ४ मो विप्रोच्छन्दसां मुखा॥ वाजीमुखोमनष्याधा नदीनां सागरो मुख ४॥

नकगाधा मुख श्वेत अदिप्रेक्षजसां मुख ४॥ पर्वतानां मुखाम मेरुपर्वतां वो धिसम्वत ४॥ वयोधां सोगसीमद्राधर्मोधां वोकुडल म ४॥ त्रिजग १८७

त्वाकथा मूर्तामं वृक्षाव दनो य न ४॥ ॐ मुद्यादिष्टं मुनीन्द्र ध्वगुरु त्वां कां गधपादय ४॥ सर्वगजटिला ४ मध्ये मिनिवृक्षापृक्षदिय॥ नन क्षजटिला ४

सर्वकागधपप्रमुखामद॥ अन्य लोकाश्व संपृष्ठ संवृक्षनंप्र धामिय॥ नन ४ श्रीवादने ४ पूर्ण मासपपे वक्षमहतान्विवं॥ संपदत्वामन क्षत्यमन ४

समम्प्रनावयन्॥ ननश्व लगवां क्षेत्रादत्वाल्डागिंधमूद॥ समकायनगोश्वत्थवृक्षमूलमपासनम्॥ नत्रकागामनासीनं ४ पूर्ण विवल

अवि॰कां॰

सयन्॥ तेषां चिन्ताविज्ञस्यार्थं ध्यात्वा तस्थौ समाहितः॥ तदा सद्बुद्धिविल्वासः काश्यपागमनागतः॥ विधिनाथ्यं समज्वाल्ययत्नं कर्तुं समा
नर्हत्॥ तत्र श्रांतस्तु प्रयत्नेन ज्वाल्यमानोपि निःप्रभः॥ नैव गोपनं विश्वा काश्यप ज्वालाचिनादपि॥ तमप्रज्वलितं वह्निं दृष्ट्वा स काश्यपाय
ति॥ यदग्निर्ज्वलितानेषः कथमिति व्यचिंतयत्॥ नूनं तत्र वसन्नाग्ने तस्यानुभावतः॥ व [illegible] मायं समागतोपि विज्ञाः समस्ता [illegible] वीर्यवा
न्॥ [illegible] काश्यपनामा सौ वह्निं [illegible] दज्वालयत्॥ तमज्वलितमालोक्य सविस्मयमुपाययौ॥ यदयं ज्वलितो वह्निर्यस्य तस्यानुभावतः॥
श्रमः [illegible] यं महा [illegible] काश्यपावदत्॥ [illegible] यं श्रम [illegible] माधिवित्॥ यदयं ज्वलितो वह्निर्नूनमस्यानुभावतः॥ [illegible]
तिष्ठ कस्माकश्चैः सर्वं [illegible] टिलाश्रूपि॥ तमेषि ज्वलितं दृष्ट्वा विस्मयं समुपाययुः॥ [illegible] किंचित्र [illegible] ॥ सर्वमक
र्हि तं दृष्ट्वा सर्वा विस्मयं ययुः॥ [illegible] यं सर्वे [illegible] वकपतत्॥ ते दृष्ट्वा विस्मितान् वीन्काश्यप [illegible] वीत्॥ [illegible] दमपि सत

स्वयं नूनमस्यानुभावतः ॥ तदयं श्रमणश्चारित्रकर्मा महर्द्धिकः समाधिगुप्तः ॥ ततः स काश्यपानन्दादवन्दितुं समुपस्थितः ॥ नैकपदमपि क्रमस्वं वि-
तुं शशाकव ॥ तमेवं कम्पितं दृष्ट्वा सर्वे जटिलाः प्रपि ॥ विस्मयाक्रान्तविलोचकम्पिताः प्रवचालिरे ॥ तान्सर्वान्विस्मितान्दृष्ट्वा काश्यपा-
प्यभिलज्जितः ॥ उज्जितोरुधैर्य्यमालम्ब्य समुपस्थितस्त्वमब्रवीत् ॥ मन्ये ध्रुवं श्रमणश्चारित्रे गौतमोऽयं महर्द्धिमान् ॥ यन्मुक्तिमन्तुं न शक्नोमि नून-
मस्यानुभावतः ॥ ततः स काश्यपाः स्वस्मादाकाशात्समुपाक्रमत् ॥ स्ववीर्यज्वालतः स्वाश्रमसमुपाश्रयत् ॥ तदृष्ट्वा विस्मिताः सर्वे ज- १५८३
टिलाश्च प्रमोदिताः ॥ तान्प्रमोदितान्वीक्ष्य काश्यपस्तैवमब्रवीत् ॥ नूनमयं महात्मा दृढश्रमणो गौतमः कृती ॥ यदनेन ध्यानादितान्निष्ठामि
मन्यतोऽस्यानुभावतः ॥ ततः स काश्यपस्तत्र मंडपस्थान्समुपाक्रमत् ॥ नाशक्नोत्सर्वथा मध्ये तदृष्ट्वा ते च विस्मिताः ॥ तान्सर्वान्विस्मितान्दृ-
ष्ट्वारूढविलम्बिस्वयंलज्जितः ॥ तदपि श्रमणस्यास्य प्रभावमिति चाब्रवीत् ॥ ततश्च गृहकुण्डान्मध्ये ददर्श काश्यपः स्वयम् ॥ तदृष्ट्वा विस्मि-

तान्सर्वान्समीक्ष्य वं च मात्र वीक्ष्य ॥ ॐ इदं चापि महर्षिर्जनानां समस्तानां तावता ॥ ॐ स्वयं ग्राम स्थानां कामार्थ महर्द्धिका मन्त्रमसि ४ ॥ ततः स जटिलाः सर्वे
जला हिलोधि धारुथा ॥ कस्मात्कानि समस्तायनदी तीर्थ भूपा स्थितानि ॥ ततः नेत्र अंजनापीत्य सर्वेन धाम्नलोक्य विद्या ॥ कस्मात्कान्यपि शृंगाणि पूर्वे
यिर्मुनः परिगाकि च ॥ ते दृष्ट्वा विस्मिताः ४ सर्वे हृष्टेव समभूप पश्यिका ४ ॥ तान् वै संस्थिता नन्दस्वा कागपश्च वसत्रवीक्ष्य ॥ ॐ इदमपि महाश्चर्य ग्रामे
धास्या नूतावता ॥ तत्र सर्वं ग्राम धस्या स्यस्य स्वात्वा कृत्वा तं वर्गि ॥ तथुकुत्वा तथा सर्वे जटिलाः स्तस्य मन्त्र तः ४ ॥ स्नात्वा नाम मेम मुखार्था सांजलय ४ पृथ
मिवं ॥ ततः स्थानि वसर्वा शिकन कानि नदी जले ४ ॥ संपूर्वितानि सर्वा स्थसर्वे गिविस्मयं ययुः ४ ॥ तान् सर्वान् विस्मितान् वीक्ष्य काश्यपो जटिलाधि
प ४ ॥ सर्वा स्ताजटिला स्थिष्यान्समामन्त्र्यैव मत्रवीत् ॥ ॐ इदमप्यनूतावनं ग्राम धस्यास्य मन्यतां ॥ तदयं गोतम भाप्य हन्महर्द्धिकाम नीश्वर ४ ॥
ततः स जटिलाः सर्वे होगापावन लाल सा ४ ॥ काष्ठं संपाटनार्थं न कुठारा वाधिसमादद्ः ४ ॥ तानि तज्जटिलाः सर्वे कुठाराणि वे विकृत ४ ॥

उत्क्षिप्य तानि सर्वाणि शिलानि ॥ कपितुं न शक्नुवन्ति वा ॥ ततो क्रुद्धा जटिला ॥ सर्वविप्रान् तत्र वनस्थितान् ॥ तान् सर्वान् संमिलितान् दृष्ट्वा दृष्ट्वा विलप्य समभाषत ॥ स्तु
तावमिदं वापि धर्मं धर्मस्य समन्वयत ॥ तदयं ग्रामं ग्रामवासिनः सर्वे एव ॥ ततस्य धर्मस्यापि सर्वं यूयं समादधात ॥ स्तुत्वा नाम समं ब्राह्मणं तत्रैवं
प्रधर्षितं सदा ॥ कृतिमिस्त्वयि गत्वा सर्वमजटिलाकथा ॥ स्तुत्वा नाम समं ब्राह्मणं मुनीन्द्रस्य प्रधर्षितं ॥ तत्र क्रुद्धा जटिला ॥ सर्वं निक्षिप्य तानि तत्र ॥
पततापायमान्त्वा स्थान्यादयितुं न शक्निव ॥ ततो पिता समानाः सर्वे विविक्षिप्यान्विताः ॥ ग्राममध्ये तु सर्वान् कृत्वा प्रपन्नाः प्रमोदिताः ॥ ततः क्रुद्धा ज
टिला ॥ सर्वाणि त्वा कास्तय स्थापितं ॥ सोमसंख्या जनं पत्न्यास्मै दृष्ट्वा मूर्ध्ना प्रयत ॥ ततः क्रुद्धा जनं शाकं सर्वस्व स्वामनात्रिताः ॥ शोध्य मालाकृति
स्वकं समाहर्तुं न शक्निव ॥ ततो दृष्ट्वा विस्मिताः ॥ सर्वग्राम धर्माश्च तुलावतः ॥ मत्वा मजटिला ॥ स्तुत्वा नाम ब्राह्मणं प्रधर्षितं ॥ ततः क्रुद्धा जटिला ॥
सर्वशाखानि वस्त्र कर्मसदा ॥ तत्समालोक्य सर्वमुनीन्द्राय प्रधर्षितं ॥ एवं सत्यगावान्कृत्य सर्वाका जटिलां कथा ॥ पश्चात्तापेन महाग्राणि हि

यं विनीय नन्दयन् ॥ प्रतिसंलीनकायश्च भगवान्सर्ववित्क्षिनः ॥ काश्यपं च समालोक्य सम्प्रहर्षन्नेवमादिशत् ॥ काश्यपाहं गमिष्यामि सवाग्नि
गह्वरं ध्रुवम् ॥ तदेतद्गह्वरं धीवासं निर्दिष्टुमेवमर्हसि ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा स काश्यपः सुधीः ॥ भगवन्तं मुनीन्द्रं तं सम्प्रहर्षन्नेवमब्रवी
त् ॥ एतेन समाजाग्रवरं पि केन विनानयेन हि ॥ अत्राग्नि गह्वरं ध्यात्वा समन्ताद्धि वसन्ततः ॥ तदस्य इह नागस्य भयना जाह्नि च वयं ॥ गह्वरे
वासितां कामस्थवमाहूय कृतः सदा ॥ इति तत्क साकर्ण्य भगवान्कलविङ्कस्वरः ॥ कुलपुत्री कुलमालोक्य पुनरेवं समादिशत् ॥ सत्यं जानीहि मे
वह्नि गह्वरमेतत् प्रवगने ॥ काश्यपाहं समालोक्य ध्यात्वा स्कान्तुं समर्हसि ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा स काश्यपो यतिः ॥ भो तो हि हं महावीरं
समालोक्यैवमब्रवीत् ॥ भ्रम घात प्रयं गं स नैव दातुं समर्हसि ॥ यद्येतद्वाससंवासं महान्धाधारवमम ॥ तदन्यत समालोक्य गह्वरं ध्येयसमा
श्रय ॥ तेष्वानि बहुकूटानि वहूनि सन्ति मनोहरा ॥ यत्र गत्वा विलम्ब समीक्ष्य तत्र गोतम ॥ अथ्यामन समासीनाध्यात्वा निष्ठ समाधिर तः ॥

स्थितिं तत्कथितं श्रुत्वा लगवान्समभिलक्षितः॥ तत्राग्निगवरं गत्वा कृष्णासनसमाश्रयत्॥ तत्राधातुसमापन्नः संस्थाय तन्मयं ततः॥ तमस्याः
तमात्रभिमतं स्वैव्यार्त्तोस्समाहितः॥ ततस्तत्र तु महाजोऽरसह नोहितः समन्ततः॥ दृष्ट्वा पलायितुं तत्र मन्मार्गं ददर्शिने॥ ततस्तस्य मुनीन्द्रस्य श्रोणे ल
पाङ्गसमीक्ष्य सः॥ इत्थं हि दुःसहतमं तत्प्रविश्याश्रमं निश्चस्यसत्॥ तं दृष्ट्वा लगवान्नेत्री सहस्या हि विलोकयत्॥ दमिदं निर्विषं कृत्वा नि कायं नम
स्कृदं बभूव तत्॥ तदग्निगवर्यं सर्वमेकवालासमूहवत्॥ दृष्ट्वा तं जटिलाः सर्वे उद्वेगाच्च समुद्ययुः॥ अग्निगवसमादीप्ता इत्थं नागेन तेन त
म॥ दश्याविषाग्निना नूनं मिलितः सर्वसमन्ततः॥ तत्र उदकमादाय महात्मा जटिलाः सदा॥ अग्निनिर्वापितं कर्तुं प्रार्जयत्वः समन्ततः॥ ततस
लगवान्कृत्वा पात्रे सहस्र पन्नगं॥ निर्गत्वाग्निगृहात्तस्मात्काश्यपस्य पुरोत्वयत्॥ तं मुनीन्द्रं समायातं पात्रे दृष्ट्वा सपन्नगं॥ दृष्ट्वा तं जटिला स्वापि
विस्मिता एवमब्रुवन्॥ श्रमणोऽयं महाशिक्षः महर्द्धिकः स भगवान्॥ ईदृशं हि महात्मत्वं कश्चिक्कापि न दृश्यते॥ एवं स्तवनं यस्य केनापि

पाषाणविरूपाक्षं २

१३८

कृत्यविस्वादयः ४

गच्छन्तु नहि ॥ सद्धर्मं देशिमानं तत्र मेघवनालये ॥ ६७ ॥ क्रकुच्छन्दजिनालाः सर्वसत्वानुकम्पयादयः ॥ मुनीन्द्रं क्लिप्रणम्य तं भगवन्तं सः प्रसा
दिताः ॥ नत्वा सभा गतवांस्तत्र संस्थायां नमस्कृत्य पुनः ॥ ततः शिखिगणरघनीत्वा विमर्शं मेघवनालये ॥ ततः सुवर्णजिनालाः सर्वकृत्स्नविलोक्य यामस्त
॥ भगवन्तं मुनीन्द्रं तं समीक्ष्यैवं मुनिवरं ॥ तत्र प्रणम्य महिमैः स्तवयास्तिगणरघपूजनैः ॥ नीत्वा मेघवनालये शक्रासं संतोषिताइवागेयः ॥ भूजान्तिगणरघाल
यः प्रव्रस्तं कालिताकृत्यातु ॥ प्रदर्शितापि शान्त्यात्मास्वलावं संप्रजननहि ॥ एवं भेदकथितं श्रुत्वा भगवान् संविविज्ञनः ॥ काश्यपप्रमुखान्सर्वाञ्जिनाला
नवमादिगतं ॥ मेघिनीतस्य सत्वस्य किंचिद्धाधानेवियत्तं ॥ संबुद्धदर्शिताः सर्वलर्वकिलड्वाविदः ॥ तन्मुनीन्द्रसमादिष्टं श्रुत्वा संपन्नगः सुधी
ः ॥ ततः स्वयंभुसमागम्य भगवन्तं उपोत्थयत ॥ तत्र माहितं विशिष्टात्मा समीक्ष्य तं मुनीश्वरं ॥ मनस्यवचसानत्वा सम्यग्धन्त्रेवमब्रवीत् ॥ भगवन्नाथ सर्वज्ञ
सर्वलोकाधिपश्चेत्रः ॥ त्वयान्त्रवज्रगच्छस्कासर्वसत्वहितार्थतः ॥ यदत्र वज्रलोकानामपकारं कृतं मया ॥ तत्कृत्वास्तु क्षमा ॥ लोके सर्वमंगलमर्हं

मि॥ मयाहं लब्धकं ४ भास्तु ४ गावरं घसम्भ्यात्रितः॥ स्नुनह्रुमिभमाध्यत्वासंस्व विशुसमुत्सुक॥ नहवान्समालाकर श्र अथयित्वा सकण्डप्रियं॥ धर्म्ममार्गेसमाय
श्च संवायित्तु महासि॥ अध्रु मिनत्वार्थिनं कृत्वा नगवान्सर्वविज्जितः॥ पत्र गं के नं मामनुसम्यं गच्छन्नेव मादिगत॥ साधुगृह्य महालागच्छिकार्थं
गनिगायन॥ आसंक्रु भन्निर्विनिर्ज्जित्य वृद्धान्मत्वा समावन॥ ननत्वं पापनिर्मुक्तः स्वर्गलाकमवाप्स्यसि॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेणश्रुत्वा सांहि
प्रवाधितः॥ सुप्रगन्तागय ४ भास्तु ४ पादांवुजं मुदा नमन॥ नकामिनन्दिनात्मा सप्राप्यानुज्ञाञगकुराव ४॥ हय ४ पादाम्बुजं नत्वा वाधिमं खु
मृदावमन॥ तत्र वाधिनवा मूलमुपाश्रित्य समाहितः॥ नेमुनीन्द्रमनुस्मृत्वा नरुको ध्यात्वा प्रेमादितः ४॥ तत्समीस्थ कुलविलत्व ४ काण्डपर्वि
४ प्रमादितः ४॥ सहपञ्चशगतेः ४ भिक्षीवीविधविधनमभ्यस्यत॥ तस्यानुज्ञामहाप्राज्ञाय ४ मानित्वा गन्धपालिवतः ४॥ सापिंगंगतेः ४ भिक्षुसहस्रकवा
धिसम्यक्सुवर्ण॥ तदनुज्ञामहाप्राज्ञा यावद्धकाणधपोलियः ४॥ सापि वाधिगता ४ भिक्षु ४ सहस्र केणगंधवनं॥ एवं गउपिलाः ४ सर्वेदस्द्वाद्धुद्धिम

हृष्टवां ॥ भिक्षवश्चापि तत्कृत्वा संघनिर्तुं समीक्षिव ॥ ममस्फुटितास्सर्वे संबुद्धं तं जगद्गुरुं ॥ प्रणत्वा समुपाश्रित्य प्रार्थयन्नेवमादरात् ॥ भगवन्नस्

वीविक्षात्क ४ पश्यन्त्र ४ सुठग ॥ भगवान् ॥ संबोधिसाधनं धर्मं संचारयितुमर्हसि ॥ इत्थं तैः प्रार्थितः सर्वैर्भृषिभिर्भिक्षुभिर्गणैः ४ ॥ भगवांस्तान्समीक्ष्य

तान्संघपश्यन्नेवमादिशत् ॥ भगवन्तं संबोधिसाधनं तत्समुत्सुकं ॥ सर्वे यूयं समाधाय भिक्षवा ब्रह्मचारिणः ४ ॥ इत्यादिश्य जगच्छास्ता सदेशिर्त्वे

नपाहिना ॥ तथापि भिक्षुः सर्वे षां संपश्यं यथाक्रमं ॥ स्थित्वा भगवतां सर्वे ऽतिलाः क्षितिमुण्डिताः ४ ॥ पात्रसंलक्षविराजन्ते ४ काषायचीवरावृता

४ ॥ निःशङ्कशान्तिमल्लाभाने ४ पाविशङ्कारित्र सन्तुला ४ ॥ सौम्यरूपाः ४ समाचारावरल्वे बौद्धारिकव ४ ॥ ततस्तैरिक्षव ४ सर्वज्ञाः पिरालुं स्वकं स्वकं

॥ कमण्डलुं फिरस्तुं च सोऽजिनं दर्वीवरं ॥ नर्यानेन शौना याक्रस्सर्वं प्राचाहयें शैलपनाभिहृत्य नगारेस्थनेन शौनोसविलष्ट ॥ स्नातसड

पसनास्थाम हर्षिसमवस्थित ४ ॥ तथापि काशंपपाना योगिनां यामहाम तिः ४ ॥ पश्चात्सिहृ पदस्थाप्य ४ सर्वश्वदो गपानग ४ ॥ सहस्रालो

कृष्ण विल्वकाण्यपः सविल्काण्यपः कृष्णकाश्यपाः

२५

निवक्रु निमेव कश्च नार्ह वि कृत्वा ॥ उग्रमानानि संवीक्ष्य सर्वा नधपि समादद ॥ प्रादाय मानि सर्वाणि समा लाक्य समन्मानि ॥ मातुलानां परि विज्ञाय स संग

मायाविकृयत ॥ नूनं मम मातुला सर्वे निहतार्देत्य इत्थं ॥ क्षित्तिनि विभ्रम संडस्थं प्रावन्नं मातुला श्रमे ॥ सहमासंयन संकृत ददर्शकं मुनींश्वरं ॥ स

लामध्ये समासीनं लिङ्कसंघं पुनस्कृतं ॥ मातुलान्यानि तद् ह्वंगतं ददर्श मुक्तिकान्यनी ॥ पातस्मृकृत विक्षोधान्को पाय वीव वाह तान् ॥ सन्ति

ध्यानपि सर्वेपिर्येयि लक्तान्ते मीक्ष्य सः ॥ उपमनं समालोक्य मातुलानाम् पाश्रयन् ॥ कृतानां मातुलानां च भागिनेय स विस्मयः ॥ क्व

मातुरः लिनं पाभिम्र पधान्व वमलाधन ॥ एवं को मातुलाः सर्वे मभिरूपाः सा स्मरं कथं ॥ ऋषि ब्रुक्तं समत्रक्षवर्न्य समधव्रतं ॥ यद्भवं को

महाविज्ञा लव निहितिं जवाकृता ॥ तत्क्वं समादिशधवाद्यं कुमनोमम ॥ क्षितिकद्दिनमाकल्यधि सर्व जपापि मातुलाः ॥ भागिनेयं समाला

क्या वाधयितुं समीक्षिव ॥ कञ्चीकाधपाश्चला मातुलस्कं महामतिं ॥ भागिनेय महाविङ्गं संयं गधन्नवमत्र वीतृ ॥ सा ध्वरगुसमाधाय लो

१५०

कुन्तविल्वकावधः
भगिन्यावधः
दुष्टकावधः-२

गिनयपयकावयं ॥ एवामः सोगतीचर्यामकृत्स्नमयाप्यत ॥ यदसंग्रम (ध्य विहृत्य सर्वविद्याविवक्षः ॥ सर्वक्षेत्रं सर्वसत्त्वहितः संबुद्धत्वगवाङ्गिरन
॥ मसौ ड्रामा वज्रिडीव चक्रतुर्थ स्थयिमाविकः ॥ समाधिश्मवयीविषालङ्गीमकृधी धीरना ॥ स्त्राकागान्तमागम्य संतामयंस्वंशान्तवत ॥ विविवप्रा
किमार्यी घिसुदर्थमाविनादयन्तु ॥ सुर्याम्सुख्यं समानत्य संबोधिज्ञानसाधनं ॥ सुकृमेसमृपादि रथसंभादयति सर्वथा ॥ ततः सर्वव यं द स्वाह (
गवतास्य सकृद्धं ॥ ना मनवणमिच्छाभानिवीधपदकामकाः ॥ तमावयमनीडस्य सर्वस्य गवर धगुनाः ॥ संबोधिताधनं धर्मं यावामश्चनितुमः
दा ॥ तदस्मत्वार्थिनं गत्वा संबद्धायं प्रसादितः ॥ पाधितानास्त्रिनः स्वस्ता कथास्मान्तीनु डौ ॥ एवमस्य मनीन्द्रस्य धृत्वाङ्गोगिवसावयं ॥ बो
धिचर्याव्रतं धृत्वा सर्वचेतामेस्वना ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा यथचनकिसमाहितः ॥ तेसर्वविमलात्मानः पविशुद्धि मयुत्ताः ॥ बोधिसत्वा
महासत्वाः सर्वसत्वहितं कराः ॥ सुर्लकः प्राप्यसंबोधिसंप्रयायुः स्तुनिर्वृतिं ॥ ध्यानसमादिस्पृत्वा सर्वथयंसदा ॥ अपिविचयपिय वि

स्वज्ञानाब्धिवर्यो वदामहे ॥ तथापि विद्यते वांछा चतुर्थ्यनिवारके ॥ श्रीमन् सन्मुनीन्द्र सर्वाब्धिवर्योसि मा वद ॥ त्वमपि हि महाविद्याब्धिमन्था
विगुरुधीः ॥ सूर्यलक्षवाग्भिर्मासाय संप्रयाया स्तुनिर्वृति ॥ इदं सत्यं परिज्ञाय गच्छेत्स्वगृह्योनुगामिनं ॥ दृष्ट्वा त्वं क्षोभगोमीव यो समाहितमना वद
न ॥ इति तस्मात्तुलादिक्षुम्रप्रसेना निगम्यते ॥ संप्रवृत्तगामनं दृष्ट्वा त्रयं वचितुमेकतः ॥ ततः सप्रसन्नात्मा समुत्थाय पृष्टागतः ॥ भगवन्तं
समालोक्य ततः सर्वमाह सांजलिः ॥ भगवन् कथयाद्य धर्मं सर्वं विदितुमुत्सहे ॥ तद्वदस्व योगधर्मं मां वाचयितुमर्हसि ॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा भग
वान् मुनीश्वरः ॥ उपवेश्य शिष्यकं संपप्रच्छ तमादिगतः ॥ अहिं वै समाधेय तत्त्वं सत्वाब्धिसाधनं ॥ इत्यादिकथितेः सह ... तेन गं स १५१
मग्रहीत् ॥ तद्दृष्ट्वा तस्य शिष्यास्ते सर्वेपि तत्प्रसादिताः ॥ भगवंतं पादौ नत्वा प्रार्थयन्नेवमादरात् ॥ वयमपि गच्छामः स्वयं तांगे नरास्थिताः ॥
योगमंत्रं वर्धतुं समिच्छामात्र संप्रतं ॥ तद्वाग्मि दृष्ट्वा पप्रच्छ सर्वान् समासमादरात् ॥ ममत्वाद्य स्वसंबंधे मंत्रं वाचयितुमर्हसि ॥ इति तैः प्रार्थितं

कृत्वा भगवान्तं प्रसादितः ॥ तान् सर्वान् समुपासीनान् समालोक्यैवमादिशत् ॥ तत्र वचनं समाश्रुत्य सर्वे यूयं समाश्रिताः ॥ शृण्वन्त्वादि [illegible] सदाः स्व [illegible] स्वधर्मत
समग्रहीत् ॥ ततस्ते मूर्ध्नि कृत्वा सर्वे उपसंनादयोत्सवेन ॥ पात्रसंस्कृतविज्ञाताः कार्याय वीरवारनेताः ॥ मिः सम्यग्निर्मलात्मानः समाचाराः शु
द्धेन्द्रिया ॥ अर्हन्तो निर्विकल्पाः शीलिनो ब्रह्मचारिणः ॥ एवं संस्तूयमानास्ते क्लिश्य मिशिता गतेः सहः ॥ अपि चेयुः समुल्लंघ्य बोधिचर्यां समाचरन्
त ॥ तद्दृष्ट्वा तत्प्रधानस्य देवतास्संप्रसादिता ॥ भगवन्तं समभ्यर्च्य प्रत्यवमत्साधन ॥ भगवन् सर्वविज्ञ यदिमं कारणं पाश्रयः ॥ कस्य पुण्य
स्य पाकेन बोधिचर्यां लभेत् स्मृतं ॥ ततः भगवान् समुपादिश्य सर्वान् तान्समुपासीनानपि ॥ सर्वांश्च श्रावकान्सांघ संबोधयितुमर्हसि ॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा
भगवांस्तं प्रसादितः ॥ देवतान्यान् सर्वान्संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ शृणु वत्स समाश्रयय यद्गतेः प्रवक्ष्यं पूर्वा ॥ तत्र भवन्तः श्रामियुक्त्वा
हि वाचनं ॥ ॥ तद्यथा भूतस्वाबाज्ञार्धमिश्रा हस्तिनापुरे ॥ महेन्द्रो नाम विख्यातः सर्वसत्त्वहितार्थकृत् ॥ तदानेकस्वबान्धवा

ना २ म॰ हेन्द्रस्य

२७ मथ पुष्पानाम तथागतः॥ मम्लीन्द्राहिन्मलत्रिस्त्राविजहीनसमाधिकः॥ तत्रापि गंगमोस्ताय सर्वपीनाः प्रसादिताः॥ तत्सद्धर्मामृतं पातुं नृपादयाः
समुपागताः॥ तत्र सर्वे पि ते लोकाः श्रुत्वा चैतं मुनीश्वरं॥ नेत्वा प्रदक्षिणीकृत्य समभीस्थ कृतुपाश्रयन॥ तान्सर्वान्समुपासीनां समालोक्य स सर्ववि
त्॥ आदिमध्यान्तकल्याणं धर्मसद्धर्ममसमुपादिशत्॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वलोकाः प्रसादिताः॥ धर्मविशेषतां मत्वा प्राप्यन्तस्तुवाधिताः॥
तदा कलिंगदरगर्भसिंहपूत्तमहद्व्हिनः॥ स्कन्दुनाजशेमिंस्माजातद्रवोजसंस्थेयतेः॥ तथावीवामहायाजाज्ञानक्षेतकर्मोति कोः॥ सर्वेकेक्रतिया ७३२
रूपामर्वसत्वहितंककाः॥ वाच्यंधर्मधसंयाल्पमसमावबन्तदाग्रहं॥ तत्र वाच्यंगदमतलं समत्वतंमहत्वं॥ मत्वामत्राम्नतः सर्वसमी श्रीउंसमादद
॥ ततकलडल्लेमादाय सर्वगजाजंबामसा॥ दक्षिनापचम्भागत्यमहेन्द्रस्यमहीपतः॥ पूर्वतःसममूपास्यप्रहृत्वा सर्वतकोगलं॥ तडल्लंसमूपाशिप
नत्वां श्रीसमूपाश्रयत॥ तडल्लंसन्नपावीस्थसमादायप्रसादितः॥ तोनेपिनाःसुदक्षिजान्समपधन्त्रवमस्ववीत्॥ तुष्वगोतसमागम्यसस्त्रीशि

सर्वाकृतमेविध

सर्वसह २
देवतासोमिलादि श्रसा कौ
समान व स्ह २

लक्ष्मिलालसमृ ४ ॥ प्राहकमभलुदंतलेभययक्षुक्षिप्रमादिना ४ ॥ किंवाहंसंप्रदास्यामि यत्त्वयिहि ४ समीहितं ॥ तत्सर्वंसमयाभावादस्य प्रदास्यामि निश्चयं ॥ ७
पिशुनंनसंपेंद्र अमसमाख्याकं निगम्यतां ॥ उवाचपितामहः ४ मर्षमहत्त्रमंवमक्रुवन् ॥ स्वामिनोयं महालिङ्गः ४ पूर्वार्द्धं तद्गवाज्ञिनः ४ ॥ ७ हत्सकूर्ममादि
ष्वकर्मामिसर्वदात्रेस ॥ मदस्यलक्षनंस्तत्वाभवत्ससमृपाग्निका ४ ॥ सुकूर्मामृगमिच्छकः ४ पाउवयमिलागता ४ ॥ पूर्वंतलडकनेनलमस्माकंरूपया
लयान् ॥ विष्णुप्यविघ्नयथावं विष्णायितुमर्हसि ॥ ७ पिनस्याथितं ७ त्वामहल्लाक्षपतिः ४ उधी ४ ॥ मानसंवीक्ष्यपतिन्धिविष्णुसंपश्यन्नवमब्रवीत् ॥
पनीलक्ष्मालक्ष्मदत्वासमालीक्षसमूलसं ॥ वलमिहसमाहर्तुलवकः ४ समभ्यागता ४ ॥ यदयंलगवान्सर्वलड्डीमक्रुध्यार्थलक्ष्मा ॥ सेविधमीथिपगभक्ता सं
वक्षहमूनीश्वर ४ ॥ यत्समकूर्ममादिष्टं ध्वविष्णामिप्रतोसमन् ॥ तत्समस्तं ७ मत्वाहंनिवृत्यातं तथदपि ॥ तथापीदं महावलेपूष्माकं विषयसत्ता ॥ नि
वृत्यादं ७ मात्वाहं कर्तुमस्यामिनान्यथा ॥ ७ स्तुत्वाख्यायंमहल्लाक्षीत्पतिः ४ मेनवाधिपं ४ ॥ समन्विताम नीलक्ष्यपृष्यस्मसमेपावनत् ॥ तत्समस्तमृप

उउतरसिंहलनभङ
लन प्रभृतिसत्य ४

स्तु पुण्यस्मृति ऽगतवांश्च॥ नत्वा पादाम्बुजं पश्चात्‌ कृताञ्जलिरेवमब्रवीत्‌॥ भगवन्‌ किं विजानीयाः शुभमस्य दर्थमागताः॥ तदत्र मे भवान्‌ हं हं वा नयितुमर्हति॥
इति संप्रार्थितं वाक्यं महितस्य तनिसमम्यगतः॥ मुनीन्द्रो भगवानेवं कृपादृष्ट्या तं ध्रुवासमन्‌॥ तद्दृष्ट्वा स महीपालस्तुष्टोऽपि स्मत्वा मुदा॥ तं मुनीन्द्रं समत्य च प्र
णम्यैवं व्यविज्ञापयत्‌॥ सं वृक्षायं ऽगतः लोकचर्या स्यादि सप्तथाप्यो॥ तच्छ्रुत्वा स समुपादर्शं समये कामा वासमभावैवं तत्‌॥ इति तच्छ्रुत्वा किं तं सत्वा पृथ्वी भगवान्‌ जि
नः॥ सुमतं पिकः स सम्बुद्धाय सत्कारसंयत्‌ सर्वावनत्‌॥ तं च न स समालोक्य महर्द्धीसीन नाधिपः॥ प्रणत्वा गुविन्नं स्मा कः स्माञ्जलिरेवमब्रवीत्‌॥ भगवन्‌ रूप
यास्माकं कर्तुं सद्धर्ममुद्रगतां॥ तच्छ्रुत्वा स समुपादर्शं पुनरागन्तुमर्हति॥ इति संप्रार्थितं श्रुत्वा भगवान्‌ सर्वविज्जिनः॥ द्रष्ट्वा तत्त्वा महीन्द्रं तं सभी स्वयं तथा
स ऽगत्‌॥ ततमागं समालोक्य भगवान्‌ कामसयं ऽगतत्‌॥ सर्वत्र भद्रतां दृष्ट्वा केतिङ्गं गत्वा ऽपि सम्बोधवत्‌॥ तत्र तं समुपायातं भगवन्तं ससाङ्घिकं॥ सर्वलोकाः समा
लोक्य प्रणत्वा समुपायवन्‌॥ तत्रापि ते समस्याया भगवान्‌ सत्सांघिकः॥ प्रविश्य सन्ततमाधिप्रिस्यविज्ञ हायम्प्रलासयन्‌॥ तत्रासने समासीनं तं मुनीन्द्रं स

पुष्पनाम

मोत्सुकः ॥ सर्वलोकाः समस्तांश्च प्रणत्वा समुपागयन् ॥ तांश्च वीक्ष्य समुपासीनान् दृष्ट्वा स भगवानभूत् ॥ आदिमध्यान्तकल्याणं सद्धर्मं समुपादिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृ-
तं पीत्वा सर्वलोकान् पादयन् ॥ धर्मं ठिराग माज्ञाय प्राप्य नन्द सुखाधिगाः ॥ एवं सत्पिपि सलोकाः सर्वेऽनुपादयामुदा ॥ तस्य गोन्मुः सर्वसंघस्तं प्राञ्जलिस्समुपा-
गताः ॥ तं वे स भगवान्स्तत्र बोधिचर्यां प्रकाशयन् ॥ सुविनेतुं ततो सर्वान्विजनानसंसाधिकः ॥ ततः स भगवान् दृष्ट्वा निर्वाणसमयं स्वयं ॥ अथ त्वा जिन स्वयं स्व-
त्वा सु निर्वृतिं समायया ॥ तं जिनं निर्वृतिं मत्वा सर्वसंघान् पादयन् ॥ तच्छरीरं समस्तं च वह्निना सम सोधयन् ॥ ततस्तं धातुमादाय सर्वसंघान् पादयन्
॥ गोर्दं संस्थाप्य सत्कृत्य महस्तूप मकारयत् ॥ ततस्तं विधिना स्तूपं प्रतिष्ठाप्य नपादयन् ॥ सर्वसंघाः समस्तांश्च प्राञ्जलिस्सर्वदामुदा ॥ ततस्ते समहाध्व-
पिकृत्वा तत्र तस्थौ मुदा ॥ स शास्तादेः सकास्य वै प्राञ्जलिन्वान्ववेः सह ॥ तत्र तत्क्रियाः सर्वे तु यो पि तत्र तस्थौ मुदा ॥ संकल्प्य नाथसमालानं प्राञ्जलिस्तत्र
धिगताः ॥ एवं तत्र जनः सर्वे प्रणत्वा तं जिनालयं ॥ तं पूजयित्वा गतं स्तुत्वा विदधुः प्रदक्षिणं मुदा ॥ यदस्यैवं मुनीन्द्रस्य भगवतस्तस्य समुपस्थिताः ॥ महान्

२८ साहे॥ समस्तर्चीत्र्पूयाश्रह्मामह॥ वनसुधाविपाकेन पवित्रकुन्द्रियावयं॥ ॐ दर्भीसंगमीं चर्यां वमहिमदात ए॥ वंवं म प्रतिबिंबस्त्वप्रयापिताम
भामता॥ तस्यपूष्यमा न श्रीमूंत्रह्मकृ॥ गन रं स्थिता॥ एनत्सुधानुत्नावनसर्वमनिर्मलेन्द्रिया॥ सदासकुन्तिसंमामा॥ प्रालज्जत्तीगमालयं॥ एनत्सुध
विपाकेन पवित्रकुन्द्रियालयं॥ एनत्सुधविपाकेन ममानु मन धूना॥ प्रवक्षास्तम्बवंधत्वासंवनेक॥ समाहितः॥ सर्वपीमंमयासत्वा॥ पवित्रकु
क्रिमणुला॥ सूर्हमात समास्वाना ह वंमितुम्रवाविदा॥ क्रियायजोमनालय॥ फुल्लविल्वादयल्लिम॥ देवमकाण्डपानूनं लिङ्गवस्वमेमन्यमौ॥ ॐ १८४
स्यादिस्ंमनीन्दु धनु त्वोम काण्डपाक्रय॥ सर्वसंघास्तलाकास्वपाय्यनन्दसर्वाधिका॥ ॥ ॐ कितीलद्वकल्पावदान्तस्रूरमकाव
ए फसंलाघनस्फुल्लविल्वादिकयादगंगाम प्रवृक्षाव्रनवानेत्रानामाह्लादेरमध्याय॥ ॥ नमामोलगंवान्साङ्क्रियादगंगमे॥ सेह॥ हि
कृति॥ सूठणापवध स्वर्मानिध्यमूपास्वना॥ नजात्तसमसमाप्रिष्यसकृ णामहर्षय॥ पक्षवंसहिस्फपदंप्राफास्फपावनसमास्वनन॥ मजमजटिलाश्म

दिव्यकृः दिव्यरश्मप पवचित्रहारं
प्रवंनिवासासूस्मति॰ अद्विरश्मि॰

विनं मुनीन्द्रमुपागतं ॥ धर्मपद सहस्राधि प्राणक मुदानदा ॥ सद्धर्म्मणाम्पिर्म शु त्वा संवलाह गवां जिन ॥ ४ ॥ उ सद्धर्म मन्धर्म्मं समिमि क्षा त्वेव मादि गन ॥ व गद्धर्म
सहस्रे हि संलान वृ लि सा धनं ॥ उ कमपी ह सद्धर्म्म संव लि साधनं नादि ॥ स्रु सद्धर्म्म सहस्राणि शु त्वा न निर्वृ ति भुञ्जन ॥ सद्धर्म्मक पदं शु त्वा स निर्वृ तिं स
माप्नु यान ॥ य ४ गाथानि सहस्राध्यं संयम निर्ये यन्तु धां ॥ सर्विं पूर्व विजगाय नद्धर्म्मन समाप्नु यान ॥ य ४ संक्लिष्ट मो त्मो नं जि त्वा सं भये यत्वकं ॥ संवा
धि साधनं धर्म वणी कृत्वा नुवा नयन ॥ सत्वदि सम गा पूजा मह धी यचि ४ ह धीयवं न ॥ सद्धर्म साधनं कृ त्वा स निर्वृ तिं समाप्नु यान ॥ यो ज पन सहस्रा धं मा
समासमं गतं गतं ॥ नैं संवद्धस्य प्रमादस्य कलां मे र्घ ति धाउ गीं ॥ न सद्धर्म प्रमाद स्य कलां मर्ह ति धाउ गीं ॥ नै सम संघ प्रसादस्य कला मर्घ ति धाउ गीं ॥ मा
पि त्वा व्यान धर्मस्य कलांनो र्घ ति धाउ गीं ॥ म संघस्य प्र दान स्य कलांना र्घ ति धाउ गीं ॥ मासे मासे कृ ण प्रे धे ब्रती उंसीय सा ऊनं ॥ सप्तिन त्वप्रसाद
स्य कलांनार्घ ति धाउ गीं ॥ मासे मासे कृ ण ये धं जलें पी वेत्व योत्रि नी ॥ क्षापिन गुव्य ४ पं स्य कलांनार्घ ति धाउ गीं ॥ न थान संघ पूजाया ४ उक्

९६ शीलस्य वा स्पृहा यि॥ स्वाख्याम्यवं स्वकथापि तदानस्य निश्चितं॥ यस्य वर्षगतं जीवन्नाशितात्त्रयं वचन॥ परदारान्४ रूस्लाभान्४ प्रव्रज्याद्विविधं मपः४॥ यस्येकं ला
विना स्नानं मुहूर्तमपि पूजयन्॥ सेवपूजामहं कुस्नानयनं कम पात्रं गं॥ यानि पुण्यानि जानानि तीर्थस्नानजपव्रतैः४॥ सर्वाणि सर्वयत्नं पूर्वमायाति वन्दना
स्त्वं॥ यस्य वर्षगतं जीवद्दृ४ शीलेन नन्जीवितं४॥ एकाहं जीवितं श्रेयः४ त्रतु शीलस्य सन्नत॥ किं सवर्षगतं जीवन्न कुशीद४ सन्सखेल कृतु॥ एकाहं जीवि
तं श्रेयः४ सद्धर्मे वीर्यसन्मतं४॥ सुविवर्तं जीवितं स्यापि किं सर्वपूज्यमपराधनः४॥ एकाहं जीवितं श्रेयः४ जिनतत्त्वं पराधनः सनः४॥ किं वर्षगतं जीवन्न पराधनं तु द १३७
यव्ययं॥ एकाहं जीवितं श्रेष्ठं पराधनं तु दयव्ययं॥ किं विन जीवितं मणां येन दृष्टं जिनालयं॥ एकाहं जीवितं श्रेयः४ येन पराधनं जिनालयं॥ किं विनजी
वितं नास्य यन्न दृष्टं नास्तिकं पदं॥ एकाहं जीवितं श्रेष्ठं समभिवर्धितं२ सूतं पदं॥ एवमनन्तमादिष्टं मनीन्द्र ज्ञानिनां गम्यतः॥ सर्वपिशाच टिल्ला विल्ला४ प्राप्त मा
दस्त्रयाधिकाः४॥ ततः ऊँ टिल्ला४ सर्वं जिनलग्न यज्ञंगमाः४॥ श्रीसद्धर्ममाहात्म्यं ख्यात्वाय यूः४ सनिर्दिष्टं पृच्छामः वीक्ष्य रेखा न मे त्वा हं गवान् संसा
से

नन्दिकानामअभाधिपत्यादि

धिकाः॥तथांवपंधिसर्वाहिविद्धिनाममरणमध्ययनं॥ततः४मगवान्कथामादायांस्मिनिरणमध्ययनं॥गर्हसंस्कष्यचेष्यानिवाधिनामसंकामयत॥का
निमर्वाहिचेष्यानिप्रतिष्ठाप्यमंसर्वविनु॥तकागत्वोऽपालेस्यअमानिकमपावेवत॥कतनेवऊनामीर्थसर्वहकालिमंगुप्त॥मेकघानमनोमप
विविंस्मोगताश्रम॥संवृक्षाल्गवान्कृतउवृधिल्वाप्रयत्राः४॥सद्भर्मतमपादस्कविजहावेसमांधिक४॥शीघनेममपासीनंकृत्वाकग्रमिकामदा॥
नन्दिकाघा८स्त्रामाद्दिदंगकन्याश्वप्रागमत॥ममेव्यंमंऊगन्त्वार्धमाऊरलयायथाक्रमं॥त्रिश्चप्रदक्षिणीकृत्यधर्मेप्रअनुमप क्लिकाः४॥तान्सर्वान्स
मपासीनान्समीक्ष्यभगवान्मदा॥बाधिवर्यासमोनस्यसद्धर्मतमपादिशत॥ततश्चसीमतंपीत्वाग्रमीयानन्दिकादय४॥धर्मविरगघमाह्लाय
प्राप्तनेन्दन्त्रबोधिताः४॥तत्रासीनन्दिकाअमाधिपस्केजगदीश्वरं॥तदहलाजने४गुङ्के४मचमे४ममत्रापयत॥तत४सर्वज्ञनात्प्रश्नोनन्दिकादि
स्यउन्मनाः४॥संबोधिसाधनंमस्यालद्वधर्माभिर्षंदौ॥तदाभिषंसमापयपुनःस्मग्रमनायक४॥समंघंमंजिनंदिव्योश्रीचवे४ममेवामयत॥

स्वलाख्योवत्नाख्यात्रिमाव्रमुत्रियाः लिखा॥विजयमनोहिमुक
कमलासुन्दनीतथा॥कृतकाशीकृटिलिकालुगावामुरवानत्रियाः४

[illegible] सुगात्माघास्तत्र कन्यानन्दिका सुतस्य सुताकृता ॥ अपि लोक्यावृत्य फोख्याः त्रियावन्मत्रियाहि ता ॥ विजयमनोहि मक्त कामेला सुन्दरी गणा ॥ कुं म्फकानीउटिलिका
सुशांकास्तत्रकृत्रियाः ॥ पूर्वं चापि मकोण त्यास्त्रिन त्वरूउनानमाः ॥ पित्रानुशामम्मासाघव मेना उ व्यजिस्तूपनु ॥ दयामि स्वाउगाह दुःस्वतस्त्र वकाव
यरवल्ला ॥ किंत्वविस्मापयिष्यामः सर्वेश्वाहि उगकृत्य ॥ नेव उनासमामीनं गिलार्थे त्वाम लाउथनु ॥ दास्य स्कोष्ठं जिनः स्तुत्वा तु कवत्से हेपास्व
रथा ॥ वाधिवर्यासुय यष्टं माक्त मागीप वाय ध्वथा ॥ छति विज्ञापनं कृत्वा निपत्य मूर्ध्नि सदास्व उ ॥ प्रदक्षिणत्रयं कृत्वा साउलेयः समन्ततः ॥ भे
गीवा कगवान्का सौगिनस्तसं स्तगकिनः ॥ दक्षिरधानसवेडु धं पाघिनत्स्पवदलदा ॥ नगंसाप्रवनधांमघाछसम्वेमलमं ॥ चतुर्वै श्रेसमाधा
यनिः क्षगाः सुसमाहिताः ॥ ष्ठुल्याक्षा ठपयामास गौः कन्याः सकलार्थविन् ॥ स्पवदयन्धानधीयः काम्यः समाधिपानगाः ॥ नहाप्य कलेग
वनाहि ऊधस्तकृतकारधरहवनु ॥ खिस्विवीपात्रध्यानिरध्यमनुत्तिमार्थीयवान्तगाः ॥ चतुर्भ्रम विहाविरध्यानिः क्षगाः स्त्रिक्रियाम्द्रियाः ॥ स १५६

देवामृतं लोकानां वं या पूजा निनऊनाथ ॥ नदृष्ट्वानन्दिकपिनाऊ नाथ्वेकोउ कुग याह ॥ समंघं गंपूननंत्वा अमंप्र म्याय यूक्तन ॥ १

पृथिवी ॥ हडकल्पावदान १ १ अकाप उफसंलाय २ समफ सँन मृ हार्पिसमं छुनं धसू आदि प्रंबुद्धा वन २ ओना मउ कोन्नविंगनि मा क्षायह ॥ १९

॥ पृथ्वाजय हेनाना विम्बिसाया महीपतिः ॥ संवक्षसंकुद्धां २ ध्रुंतु मान्दय दामंमे छ नह ॥ नस्य गमका सृक्षा नन्दना मा पुत्रा हि नह सवीह ॥ स्व

प्रासादपविल्किल्वो घातिं गल्क ऋध्य निमह ॥ विल्कवं यपठं त्या नह स्वाध्मेयकेमल्लोत्सदा ॥ नंदे अथीलरलपाला विम्बिसाबानि वाविनह ॥ समा

धायपूनह ५८ धवेन्मदेवं समर्थविन्कयनृ ॥ मुक्षाभविजिनजाक्षो संवृद्ध ४ प्रावव घदि ॥ प २ गथयंनं मगाति हंसर्वहं सकुधोकर्त्रे ॥ मदास्यग्रन यं

गत्वा लऊ यंसमर्पस्थि नह ॥ नल्लक्षमीम्नं वो पिपिथ्वयं सर्वदा प्यहं ॥ पृथिवि विंयुम २ ग २ अविम्बिसाशानेमोधियह ॥ स्वर्गनं समूपा मन्त्र्यम स्वग

नवमादिंगना ॥ वज्रजल्वे पदूषक्रिप्रंलडयानमि हानयह ॥ वमधीय वनायानगत्तुमि छुमिसामुगं ॥ नवादिंछं समाक र्षिमऊनह सेलसागकुह ॥ लड

ज्ञात्र्वंतिगना नयथाऊ धूव नोर्थं सर्वार्थसिद्धकुमारेः ॥ पूर्णिमाकनेपुत्र कलाधारिणी लेवत्रिन उद्गिधवर्णकमः समविद्वलं लला ॥ उषी कृष्णमेरखा नीषाहि मनगृह उकाम ॥ रमयक्ष नंगा निनी लन गमेव न्वानिर्गदेनेः अविनन्दत्तः पुत्रदत्ता ॥ लम्बिनी रसरमा

उकार ॥ वृषभनेत्र विक्रः ॥ मिहेह ॥ प्रसंदंत स्कन्धः ॥ सप्तच्छेदः सावित्री ॥ स्तन क्षवर्णा वर्णच्छवि ॥ भवन्नत प्रलम्बवाहुः ॥ सिंहपूर्वार्द्धकायः ॥ न्यग्रोधपरिमण्डलः ॥ एकैकरोमकुण्डलाभिप्रदक्षिणावर्तः ॥ कोशोपगतवस्तिगुह्यः ॥ सुविवर्तितोरुः ॥ एणेयजंघ

मृगराजनः ॥ दीर्घाङ्गुलिः ॥ आयतपाणिपादः ॥ मृदुतरुणहस्तपादः ॥ जालाङ्गुलिकहस्तपादः ॥ दीर्घाङ्गुलिः ॥ ज्ञातेचिवेशंर्षितिश्च आत्मावे शिले। महद्यादनेपिके सेनाभिकेः सुप्रतिष्ठितसमपादौ ॥ अनेन द्वात्रिंशन्महापुरुषलक्षणानि समन्वागतः ॥ ४

२६ २७ २८ ३० २८ २९ १० ११

[illegible] १२

[illegible] १:१२

आकाशवित् १

क्षात्रिगत कल्पनिप ४

सुधाउर

नीथुं

१६ यानंसमानीयनृपंकमवमव्रवीत्॥दिव्ययानंसमानीयस्कांप्यंसूतयाजिकं॥तह्वांस्कंसमानृपःसंचनकंतमीपिच्छिन॥तत्निगम्यमरुमींडाविभ्विमानःसमु
त्थितःथ॥सूनम्ययानमानृष्कनमंशीलिःसमन्वितःथ॥वागर्ध्यास्वगनेःमांझिसर्वमांगल्यवादनेः॥मप्तानांहर्दिविनिष्कांकरुःयानमुपाययौ॥कृत्रसत्वे
पतिर्यानादवतीर्यपदाचरन्॥प्रविवेशसर्वमावीक्ष्यसमक्षिनन्दितांचेनग॥तत्रैकाकमहानम्यमपूष्पवृक्षमस्तिग॥सर्वर्द्धिमयपर्यंकसमा
श्रयत्नृमादितःथ॥तत्रासीनंनेमन्द्रकंसमीक्ष्यमक्षिरःथतजनाःथ॥स्त्र्याधसेनाधिपाअपिसमभ्यसमुपाश्रयन्॥नमःस्थापितमोलाक्षसर्वास्क
तसमागताःथ॥नृिकूंजमंदिरनमथसमभ्येसमुपाश्रयन्॥तत्रैवसमपामीनान्सर्वात्मिकामसमीक्ष्यसःथ॥एतस्थःसनृपतिर्नाकानाजगरहव्यालोके सुनायःर १५१
यन्॥समीक्ष्यपवंनाश्चापिपृष्कतिहीमंत्रीनेमाःथ॥योनाध्यापिमनोन्नत्वाकामवेवागधतांययौ॥तत्रसविनमात्नाहःसमकायतागौवर्जन॥
वर्द्धनमयानंमक्षानांसमुपाययौ॥तत्रसर्वर्द्धिपर्यंकस्थितानिर्जावगंययौ॥मंगलवाद्यनिर्घोषैःकरधनसौरैवध्यते॥ततःसनृपतिः

सुतदृष्टं कृतस्मि मितांकुमान्॥ समृत्कायजनेः साङ्ख्यं संपद्य स्त्राश्वनमृदा॥ ततस्म पृष्ठिकान्वृत्कान्कलाहि नमि मोलमान्॥ इष्टाहि मृदिकान्यतुर्दृष्टं सःस
जनाबनन्॥ ततस्सर्वान्मगानुगभवः मिंसाबाघानुगजान्स्ययान्॥ स्वन्यान्नपि समालोक्य वृक्षमूलमुपासेनत्॥ ततामेन समासन्यप्राप्यूखः सजनान्विकाः॥
ध्यात्वा सकृत्रियार्वान्वः समर्मिष्ठन्म माहितः॥ ततसन्नेयक्रिदृष्टिकिन्योवानिस्थानं स्थवान्स्थवान्॥ कालेगकानेनृत्सृप्य गलदंगे विलोननः॥ निःध्वस्य मक्षान्ट ३
धैर्यमालंब्य समालोक्य सेमनकतः॥ ताकृत्यान्स्वजनान्सर्वान्यथ त्रवमतामत॥ वनासोपास्तुनः कालः कालोगवद्धिवाचम॥ मनाभनूत्वा ततः
गदहुगन्तुमुत्तेहः॥ ॐ स्मृत्वा सोमहीपालोमृताञ्छिविवान्धवान्॥ स्मृत्वावाष्पविनत्काङ्गोपास्तुनं नगमायथौ॥ तत्रासतनासमासीनस्ताने मास्था पाताटनेग१
न्समब्रवीत्॥ हा मे पितामहाः सर्वे सर्वामाता महीभूपि॥ पितामातामृतौ सत्येनाववान्धवाक्यमुनामम॥ भूमिन्त्लगवचनस्य सर्वपूर्वाहि मञ्चिग॥ स
र्वाप्यधिसमापन्न सर्वकलाहि मञ्चिगः॥ नमिन्त्वाविन्न सर्वकुकालांगेयथेप्सितं॥ श्री इन्द्रगवनस्य प्रज्ञाप्रयाताः कृत्सांप्रतं॥ ततस्सधावनवस्य

पितामहपितृपितामहप्रपितामहः॥२

सगोत्रवान्धवज्ञातिवधुस्वस्वजनाःसमाः॥ इत्यमटः४

स्वकुशलतले दिवंमधुस्वेतु पुष्पितः ॥ कुलोत्पन्नी नानक सोतु
कुशमीलतु ॥ अञ्जलिगुणामपन्नेन त ॥ अयमनोहरे ॥

पितामहाः मातामहाः
पिता माता
गोत्रः वाक्षवीः

२७ ०क्रांम्ब पवित्र पुण्यमित्र ॥ पश्चात्सलादि शिंपर्यमीनेद्वं ॐ४प्र महित ॥ सदास्त्वा त्वानमित्वा बप्रस्तुक्त्वा वयं स्थपितं ॥ रुद्रमत्सक्षमसंर्वधिया मा४ सान्त्र तंकृत
॥ रुद्रमालगीनथीगंगा सर्वतीर्थ समिद्धना ॥ रुद्रमानमौत्रयो काकांपदीं सर्वं पूवालमो ॥ अकान्यपि वक्त्राणि इष्यवीनां तकोन्यपि ॥ दिव्यकाकानि श्विकादि
सृतंगतश्रिमान्यपि ॥ सर्वोरध्यमानि तक्रानि भीवरलवासितान्यपि ॥ सूर्तकानादि सर्वाणि रुमनन्तमयान्यपि ॥ त्वक्रा सर्वपि गवक्रगणाव सन्तिसास्त्रतं
सर्वान्यमलवृद्ध मादी वस्त्वानि व महान्त्यपि ॥ हित्वा सर्वाणि गमसर्व गणाकृताग्रिणो कथा ॥ गतवनिलं या४ सन्निमान्यवलघ क्षानिवा ॥ गयासनानि कान्य
वकान्यववसनानि व ॥ आरुद्रव्याति गान्यव संकिवलोनि हान्यपि ॥ कनवपर्वणां संनिभवगंगमपि विघन ॥ पक्षनिरखपिगानवं सन्नुयानानि कान्यपि
गंत्रवपूपानेव सन्निया गावर्लघना ॥ स्वप्नानुलगवत्स वंगकं नपननीकृग ॥ नवं संमाने संवाने दृष्ट्वा कामदनान मग ॥ किंकामनगित्स त्वौख्यं यक्रगा
४क्रा गिमानना४ ॥ दगा वंगलकर्माणि कृत्वा वजन्ति दुर्गतिं ॥ किंलवंत सुखं मानं ये गक्रा गम कुलं सदा ॥ रुद्रमित्वा संधीमर्वि४ कानमेत्वा मसंन १५८

पितामहाशिव

प्राणाति पारुष्य
अदत्ता संभिन्न
काममिथ्या अभिध्या
मृषावाद व्यापाद
पैशुन्य मिथ्यादृष्टि

स॰ग्र२ सम्यक्त्व२ पा२

णा४॥ स्पृ निस्पृही चित्तं वापि द्रव्याय तोत्पृ विभ्रव वत्॥ अमानं तं तं नं भयधियि घृ दिवानं वल्लि त्ति॥ कस्य नांक्ति रथ मृष्ट जीकस्य मनश्च दीक्ष वं॥ वृद्धां विनि
र्दिशिं याया त्कोन्यक्ति श्च त्तस्या त्व॥ मयृष्ट दिव लवाल्ली कर्णे धाकुल वनस्थापि॥ याह्नि नगक्ष गजृं सर्वे देवास्ते नपि॥ गंरूयं सर्वा निःस्पृयं प्राव लिंगं
निर्गतं॥ दवे दव्यास्पृपीक्षे भं श्चेन कृत्तमि गो४ मेदा॥ श्छि त्ति वि स्याय सर्वं पि यदि श्च क्ति सदा सुखं॥ निर्वृ त्ति मोक्षनं धर्मं मर्हं क्ति वेदि त्रं एव॥ व्रह
णा जासम्मा स्वा गं शे त्वाग मं ह्नि रथ भजृना४॥ सस्यं मिति पावि स्याय सद्भ मं रथा उमी ष्ठि ये॥ गर्जा क्षादि गमाकर्ष ध्र वृजि मांनाति रथ४ ह्रती॥ नमज्रस्य
मना३४ खें वि स्याये वं व्या विक्रयम्॥ वर्मार्य नृपती नोजा संमान विन गों धूनो॥ कामगृ धस्त खंख्य क्षाण पाश्चगंस मिक्ष ति॥ गदह्नं मस्वरूप स्यकाम नागयि
तुं मन्त४॥ नाजधे ममरु त्ती र्थ्वं गाघयं वर्ष्य नपून४॥ श्छि तिमं विंस्य मंत्रि संपवाह्नि स्वं वमत्र वीत्॥ दवयस्मात्र सिद्धं गह्रि तार्थ मस्त्वाग मया॥ गकृ
घश्च समाश्रय संसार सुखसाधनं॥ यत्सर्वं हि जगत्स्थाका४ कामधर्म समूत्तया४॥ मं रूलि धर्म संवारा४ सं वचनं सदा सुखं॥ स्पृ त्तापि सर्व धमोक्षं

अधिसाग२

मं॰वि४

राजधर्मतः ॥ राजन्समाश्राय मयाऽर्हत्पदि स्यते ॥ राज्ञा यद्यत्सकर्तव्यं स्तानव्यं च समासतः ॥ दशाक्ष शलक मीशि स्तानव्यानि महीभुजा ॥ अकर्तव्यानि राज्ञा च कदाचन तथा दश ॥ मदाभिमानिनो दुष्टान् त्रासयित्वा प्रयत्नतः ॥ बोधयित्वा तथा सर्वान्धर्मे राज्ञा प्रचारयेत् ॥
दत्वा दानं स्वधार्थिभ्यो द्रव्यमर्थिसमीप्सितं ॥ शुद्धशीलः समाचारः क्षमाशुद्धक्रियः कृती ॥ वीर्यी त्यागी तथा सूक्ष्मः सर्वान्दुष्टान्विनिर्जयन् ॥ बोधयित्वा प्रयत्नेन सद्धर्मे विनियोजयेत् ॥ संस्कृतिं समुपस्थाप्य निष्ठ ध्यात्वा जगत्क्षितं ॥ स्वप्रजया समा लोकनीतिवर्म
उपाधयेत् ॥ एवं कृत्वा नृपो राजा स्वपरात्महितं सदा ॥ निहत्यानर्थभीतस्माद्धर्मं प्रचारयेन्निरंतरं ॥ एवं करोति यो राजा स सर्वविपन्निर्नृपः ॥ स पालकस्त्वं वक्ता मया लालयेत् ॥ ९

लद् राजधर्मतः नाऽर्हद्धर्मः समं तमः ॥ यं कांक्षा कामा ४ शुभं सर्वं संवननकारणं सदा ॥ कल्पाधिपि ए वा ... सर्वधर्माधिपः प्रभु ४ ॥ मन्त्रात्प्राल्यय सर्वान्धर्मदं धनं सूखं च मे ॥ यत्सं
पीदं महीपाल नगरं स्वर्गसंनिभं ॥ त्रैलोक्येऽपि पर्वतात् ४ सर्वं कैलासं तथा ... लमाः ४ ॥ अयं लक्ष्मी नदी गंगा सर्वतीर्थं विशालमाः ४ ॥ उद्यानानि सहस्राणि स्वर्गे — कुबेरस्योद्यानं
राजदृष्टे १ नंदनसमानि च ॥ प्रासादस्त्वं मनोरम ४ श्रीदस्त्वं समलम ४ ॥ वाहनाश्च हयानाग ४ संवलक्षधनमक्षिमा ४ ॥ सर्वत्र लवणी वायाक्ष विषयसूत्रितं नवं ॥ नि
कुबेरस्य १ स्थानं शिवालयाहं प्रवल भगवान् सदा पिहि ॥ जगत्सर्वं लवत्सूर्वपूर्वकर्मविपाकजं ॥ मत्वा राजन्समाश्रय शूलेव पवित्रं वचन ॥ धर्मं भूपालयत्वा दृष्टं सं
नृपोपासनाई ४ मत्वेयं तथ कथा ॥ तत्कर्मविपाकं तनूनं यायात् ४ सभालये ॥ नृपं कथितं श्रुत्वा विस्मितमान ४ महीपति ४ ॥ पूर्वधर्मानुभावं तु नाम भेदकरं वचनं ॥ त — १३९
वृद्धिसारमिर्यं त्४ सतं समतीनां मंत्रिणं समहामतिं ॥ किं द्रष्टा न हि यस्मान्नास्य ४ सौख्यं परं भवे भूप वीक्ष ॥ अज्ञ एवमन्यसमाधिमत्वा लवधर्ममूलकं ॥ यस्मिन् हि निंग — भवराशि...
च ममनो गतं त्वया संप्रगासाम ॥ नाहं कामादि नकलंड मि न तस्य लव ॥ सद्धर्मभवसं ... समिच्छामि सदाप्यहं ॥ तत्कदा श्रीदिनं श्रुत्वा पूर्णादि — ...पुरोहित

कुमारक्रीडानाम

निपुनकान् ४

बोधिचर्यापि तेन

त्वं गुणांसि ख्य ॥ मनाद्दृष्टि परिज्ञाय तस्याप्येवं व्यचिन्तयत् ॥ यदस्मन्नृपसो वाक्य ॥ क्षोभेनाज्ञानधर्ममनः ॥ सद्धर्मश्रवणं कर्तुं समिच्छन्ति सदापि हि ॥ यद
स्मन्नृपसो वाक्यं संविनादयितुं मनः ॥ सद्बुद्धस्य मनीन्द्रस्य लाघयं सुगतानहं ॥ इति मत्वा चिरं प्रविश्य पासो पृष्टवा हितो व्यिवज्ञः सः ॥ नृपतेर्विस्मितो वचस्य
पाने नवंमपादिगत्य ॥ प्रहीद्रात्मसमादाय विज्ञसांगतथागत ॥ समन्वयन्नाम सहालिङ्ग सर्वं सन्त्वहितार्थिनः ॥ उद्धरीला विलोक्यान्त्यान्त संयोगिनं
न्द्रियः ॥ दृढश्रीसद्धर्मावादवादी विजयी हंसो ॥ समाधिक्षमवेदी विद्या सर्वगम्भाधिपश्चनः ॥ सर्वज्ञाईन्मसाप्राज्ञः सर्वधर्माधिपः प्रभुः ॥ मनोश्व
राजगच्छत्सा ज्ञातथा जगद्गुरुः ॥ संसारसय उगस्नात संगमधर्यति सांप्रतं ॥ सद्धर्मसमुपादिश्य सर्वान्लोकान्विनादयेत ॥ बोधिमार्गे समापृच्छ संबो
नयति सर्वशः ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा लोकाः सर्वेनुमोदिताः ॥ जिनलोकानं स्मृत्वा संवचनमहत्तर ॥ तथाप्यवरुतः सन्तः संबोधि नियतागताः ॥
॥ बोधिचर्या व्रतं धृत्वा संचरन्तु जगद्धिताः ॥ ज्ञानसाधिनः कोविलो विद्धर्मानुबोधितः ॥ आगोपत्नास्तथा कोविलस्तद्दागमे मिनापवः ॥ तथना

२७ स्मिन् कश्चित्कश्चिद्विरक्तः परिग्रहान्॥ प्रव्रज्य संवत्सरं ध्यात्वा मंत्रं च चरन् समाहिताः॥ कश्चिदर्द्धत्वमासाद्य पवित्रं हृदि मन्तुलाः॥ तत्र गीताः समा वाचालवक्त्र
वृक्षवासिनः॥ वृक्षगं कादयादेवाः सर्वलोकाधिपा अपि॥ सगाच कात्रेहाः सर्वसिद्धा विद्याधरा अपि॥ एवमन्येपि लोकास्थाः सर्वदिग्गताः समागताः॥
गं मुनीन्द्रं समभ्यर्च्य प्रणम्य कृतप्रमादिताः॥ ते यानपि महाभोज संमंत्रितपोभिकाः॥ सेवृद्धं तमिहाभ्युपसमतारजितुमर्हति॥ नूनं ममैकगंधास्यास्मं पृच्छा
र्हं मनीषिनः॥ सहर्मं समुपादयमि सागरस्य समाधिकाः॥ शृणुतिविहायरत्नमीन्द्र संवृद्धस्यजगद्गुरौ॥ तद्भवाः सर्वदास्य वर्यसद्धर्मं श्रोतुमर्हसि॥ नूनं म
धामनीनापि सद्धर्मं संप्रकाशयन्तु॥ विस्मन्नस्त्सर्वदा सर्वे संघेस्ततः प्रकाशयन्तु॥ यो सौ पात्रवरे गोलस्मि पूर्वं ध्यानाग्रिमावसरः॥ तत्र कोवाधिवर्यायोनि ११०
वाविनायदान्यपि॥ श्रुतानीमृगदावसोविहरन्निसमांधिकः॥ प्रव्यागमनसंकाशी शृणुतिलोकप्रवादकाः॥ मनपूर्वाहि गन्तानि संमादिष्टं निगम्यसः॥
विधिवितानपः श्रुत्वा पापनन्दस्त्रवोधितः॥ मनः स्तन्त्यपतितापास्तेन नन्दपूर्वाहितं॥ समभ्यर्च्य प्रसन्नात्मा प्रसत्त्वेवमसाधनः॥ अन्यापि

बोधः२ प्रत्यूर्वकाले।

त्वंगतायश्रीहितार्थसंप्रलापिनि॥संवृक्षस्यतत्रक्षत्वामनोहिनन्दिगममम॥तत्रदरमिमगभक्तदगनैथानि(गौणकं॥दासीणकंवडव्यंगामान्ववोध्ययाउ
गा॥श्रुत्वाज्ञात्वासमतानाज४समन्वयव्यंसदक्षिदं॥पूर्वाहितायसंकल्पगान्तवाग्विदक्षीमूहा॥कान्तर्वाग्नविज्ञादपृष्ठसमादायाहिनन्दिग४॥वोऽङ्कलश
गिवंदत्वास्वालयंप्रावनन्मुदा॥ततःसलोगवान्यस्यन्तत्वासर्वत्रलडगं॥सेगाधिप्ववनस्वाईःस्त्रिकृसंधे४प्रलासेयन्॥वाजस्तहपूर्वाग्रकंसमनानमनगमत्कि(
का॥यष्टीवनेमहोद्यानविकहानसमांघिक४॥तत्रोत्रिगंसमालोक्यसंवृक्षगंसमांघिकं॥गदानिकावनालीको४संप्रदरूमूपावनन्॥ततःकसमूपात्रिर
रसंवद्धनंसमांघिकं॥समीक्ष्यस्थनेभादकावन्दित्वासमूपागेयनु॥कश्चिज्जनोकणगत्वासहसानृपमे४पूव४॥पादीनत्वासमालोक्यसाञ्जलिर्व
वमेव्रवीत्॥दयातलगवान्वहुक्ष४समांधिकसमागतं४॥यष्टीवनमहोद्यानविहनगिपं(भालयेत्॥श्रुत्वातितत्कथितंतत्त्वाविश्विसाशीनृपोमुदा
॥साञ्जलिक्षेजिनंस्तुत्वाप्रक्षालैवमलापक॥नगतंसिद्धभंसर्वयभ्भसेलाविगंमुदा॥श्रुत्वाज्ञात्वासमासमस्तुमहिमजनास्मोदिगतं॥मास्त्रि२४॥

दिक्षिमाराय २

यष्टीवनसमीपेच।१४

दे महादेव २

उद्यानेद्दे

उदय

सर्वेतस्य

मंत्री धी सचिवो ऽमात्यो · भर

८६ ते समायाताः सर्वे वर्द्धमानमुनीश्वरः ॥ यष्टीवनमहोद्याने विहरन्तीति सेवदत ॥ तज्जा सेवदर्शनं कर्तुं सहसागन्तुमुत्तमः ॥ तस्मात्सूर्यं जनाः सर्वे समायाताः तत्र गमहि ॥
नतः स नृपतीनाजा पृष्टाश्रयपुरोहितं ॥ तद्वयोन समानुष्कं महात्माहे सतावनः ॥ श्रुमां ग्रामर्धि रत्नस्याः जनाः सैन्यगणाश्रूपि ॥ सर्वपूजापयाः र
विश्वा सर्वमतावनः ॥ महदृद्धाग्रामरथाश्वेभ्याग शिथियाम राजनाः ॥ वणिजः सार्थवाहाश्च शिल्पिनः श्रेष्ठिरथापिचा ॥ एवमन्येपि लोकाश्च विहीना
हममध्येमाः ॥ जातिकाश्चापि सर्वेगताः पश्चान्नृपावनः ॥ एवं स नृपतीवाज्ञा सर्वलोकसमन्वितः ॥ महर्द्ध्या महात्माहे यष्टीवन मुदासतः ॥ त १७१
तस नृपतिर्यानाद वतीर्यपदक्रमतः ॥ यष्टीवनमहोद्यानसमध्ये प्रसमूपाविगतः ॥ ततः स नृपति वीक्ष्य तं मुनीन्द्रं समीपके ॥ समस्याश्च महात्माहे नत्वा
दत्वा प्रदक्षिणां ॥ ततः सम्यस्तुतं पात्रं पूजाश्रय पूजाहितं ॥ संघात्मिकसमाश्रयसंपदमत्समूपाश्रयत ॥ एवमन्योपि लोकाश्च सर्वे पश्चात्समागताः
सर्वीश्वं तं समासीनं तत्त्वसुवन्दनासनं ॥ मदिनाः स्फूर्तिवन्दित्वा गत्वा तत्र पाश्रयन ॥ तदा तत्र कृत्स्नविल्वमेहालि ह्रायंफिः स्थीः ॥ तगवतां मुनीन्द्र

महि

स्वसमीपसंन्यषीदत ॥ तद्दृष्ट्वा गौर्थिका विप्रा विस्मयाक्रान्तमानसः ॥ सर्वेपि मम समालोक्य मिथस्तर्वे व्यचिन्तयन् ॥ कृष्णोविल्वकाश्यपः किं ग्रमसीस्या
नुर्गमसत ॥ प्रश्रयात्तु नमास्माय वन्तम्भ्रश्रयुवानिको ॥ उमांसत्र मद्यघ्रस्यकाश्यपस्योन्नगमसेन् ॥ पश्रयात्तु नमास्माय वेनं भ्रश्रयुसाधनं ॥ श्रुणिमे स्तकीं नंम
त्वासेपृच्छोल गवाक्षिरतः ॥ कृष्णविल्वकाश्यपं नं संपश्यन्न वमादिगतन् ॥ किंदृष्ट्वा काश्यपवंत्वं प्रच्छायहं गपावनं ॥ यगिवर्यात्रगंछ त्वावनम गत्के
थंवद ॥ कृष्णाद्दिष्टं मुनी गणेन्त्वामस्काश्यपाय मिः ॥ नंमनीन्द्रं महाशिक्षुसाञ्जलिनवमब्रवीत ॥ यद्दृतेनतपसाच्चापि स्वर्गे दिव्यसुखानि हि ॥ कृ
ष्णोत्तिमाहितोक्तिश्च न्तेवयायात्तनिर्दिशि ॥ तदर्थं लवकः शिष्यो लवामि मोक्षकाम्यया ॥ वाधिवर्याच्चनमा[illegible]लवत्वमयिसंदयः ॥ मतनिकोथि
तं कृ त्वोलगवान्समुनीश्वरः ॥ काश्यपकं महाशिक्षुं संपश्यन्पुनरब्रवीत ॥ सर्वमहर्षयः सन्तश्चतुर्वर्गसुखार्थिनः ॥ यद्दानि मनगंतृत्वा संवनंग
तपाश्रमे ॥ त्वमवयहृक्कमोदितिहि त्वात पात्रमान्यपि ॥ किमिच्छकासनवौद्धैवनसंवोधसंवनं ॥ कृष्णाद्दिष्टं मुनीन्द्र गणेन्त्वामस्काश्यपाय मिः

९५ संवङ्कंगं मुनीन्द्रं च संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ नैमेतु गोवन्धे भिक्षुर्वा क्लेशं संसारनैर्गुण्यं ॥ ज्ञात्वा प्रयथपूर्वार्थप्रकाम्भवाद्रवकान् ॥५॥ नेवमस्त्वादिलाखामप्रि भाउ
उपनष्टापि ॥ सर्वाथ पृथ्वीन्यभिप्राय समभिष्कुं तंस्तु निर्वृतिं ॥ लवकंनिर्मलात्मानं संवद्धं स्नगतं जिनं ॥ पतित्वा हंसमासाद्य यमित्र गंसमाश्रवन् ॥ श्रुतिमह्क
माकर्ण्य लगवान्सर्वविन्नुधीश्वरः ॥ काश्यपकं संसारालोकालयाप्यवं समादिशत् ॥ भोहं यकृत्कृत्यावस्थिः भोहं यद्भवनगत्कपं४ ॥ मदत्रसांप्रतंजो । र्षर्द्धजह
संहितिविवत्वचं ॥ श्रुत्वादिष्टं मुनीन्द्रेण काश्यपोहं महामति ४ ॥ संवद्धं तं समालोक्य पुनरेवमब्रवीत् ॥ भोहं महत्कृत्यावक्षो भोहं भवनगत्कपं४ ॥ ११२
मदत्रसांप्रतंजो । र्षर्जजहां संहितिविवत्वचं ॥ यत्नाथितिर्विनिमुक्ताः स्यादिति मे तिमहिना ॥ मया कृतानि यस्मानि प्रकृतं चनपात्रकं ॥ संवाधिसाधनं धर्मं
संपश्यन्नेन्यवन्सदा ॥ दुर्गमं जगत्ये मार्गमिमाजस्तिमिषाद्धि वत् ॥ एवमन्यपि सत्कार्यं महत्वयाविचक्षणा ॥५॥ बोधिमार्गमपश्यकश्चक्तन्सत्यकं ॥
गयामकाविनज्ञोन्मापनितद्रुतिमण्डलं ४ ॥ सम्बोधिस्थानमासाद्य नप्राप्नाहिसुनिर्वृतिं ॥ भूतसमीस्था सतकर्मसोगतं बोधिसाधनं ॥ ऋषिवत्तं समस्तस्तं

वनसंवसालमें ॥ मदहं संप्रवनलङ्घात्रमें सवाधिसाधनें ॥ निःश्रुत्य गर्हं वितङ्घाला व्रह्मवानीयगिर्लथ ॥ स्रप्यपिवहवः सकः संवलिथर्मवाचिदः ॥ वाधिमार्ग
मनासाय संप्रयायुः मुनिर्छ सि ॥ रवानवजगङ्कामर्ववियाधिपश्वनः ॥ सर्वधमीविपाना(था मुनीश्वरा विनायकः ॥ सर्वज्ञाहन्वितङ्घाला व्रह्म
वानीमथागकः ॥ सर्वलोकाधिनाऊंरुः सवाविह्माने सस्लानः ॥ लदृशी सकुधा धान्वः सर्वसत्वहितार्थहेतु ॥ इस्समानविनिर्जोसङ्क मेनत्र संल्वः ॥ मद
हंरुवकामवणनःछ समम् पारिकाः ॥ वाधिनयत्रिगंह त्वा ममावनेजगाङ्कि मः ॥ सर्वपीमण्लो लोनायगथाव्रह्म वाचिदः ॥ लवर्णागने (धे स्कित्वा
संवनमेसु संवन ॥ मदेस्साकें रवाल्का कारुवमा ञ्ज वकावेयं ॥ गन्नः सर्वास्नमा लाक्ष समगिपातु मर्हसि ॥ नवं संप्रार्थ्य ङ्घाला काण्यपः संप्रभा
दिनः ॥ मस्य गाम्सुः पदस्मो शु नत्वा सत्वा प्रदक्षिणं ॥ मायुम व्यञ्जंतं क्षत्वा वीजयन्ते मुनीश्वरं ॥ एस्स गः सम्पातिष्ठ संगल्ये संप्रणालयन् ॥
नत्तमास्ताक्ष मरुान्धाः सर्वगंगो थिविात्मपि ॥ तं मूनीलुं समालाक्ष प्र ललेवं व्याचिकयत ॥ संवङ्कःशम दः भोस्काकाषपः ञ्जवकान्वेयं ॥ छू

विप्रा: २ उपोलगालार

गोनिष्ठित्वसर्वगेयमेरुअंतुमहीप्सितः॥ गतसलग वामत्वासक्रमेत्र वरदोषितः॥ मरुर्षीक्रान्तमामनुप्रसंपण्यन्नव मादिगन्नु॥ संसृत्विसाधनंधर्मनिर्दि
गश्चादिणामप्यहं॥ यत्तत्व स्यांत्रयंमूलमंधिघ्रोगयगजिनेः॥ गणान्मामाति संस्काराना विज्ञानं गपूजायग॥ नाममूपंगणाजाणं गस्तजाणगषोडिद्रियं॥ ग
रणः संज्ञायगस्पर्शः स्पर्शजागादिवेदना॥ गताहिजायगस्तृष्णा तणापादानसेलवं॥ गेणारवातिसंज्ञाग स्मणाजागसमूहवं॥ गठेव्याधिजरामृत्यु रगम
कइः खेसमूहवेः॥ एवमेतमहदुःख स्कन्दसमूदयारवं॥ गजोविद्यानिरोधेन संस्काराः सन्निरोधिताः॥ गवृत्तिरूध्यमान प्रविज्ञानंसनिरुध्यते ११२
गत्निरोधेऽस्त्र रूपप्रिलयंगि संनिरोधिता॥ गन्निरोधाइपादानं निरोधिर्गलयस्त्रापि॥ गन्निरोधान्निवृत्ताति लयवेदलिःसमकगेः॥ गन्निरोधान्नि
वृत्ताःस्युः गिर्येधातुर्मोपप्रिपि॥ गन्निरोधाक्षराना गामप्यृत्युः कानिवृध्यगा॥ एवमसमहदुःखस्कान्धस्यसंधीनिरोधनं॥ यद्वमीहतुप्रलवा हतुतस्
सांगथागतः॥ एवंविज्ञायसंवृत्तिनिर्वृत्तिसाधनंत्वं॥ बोधिवर्याद्रगं ध्रुत्वासंवरगोर्तरा थिनिः॥ यत्तवंसंवरं गणनिर्विकल्पानितज्ञानाः॥

न्द्रैः कः॥ प्राप्य संबाधिं संप्रयायुः॥ मुनिर्व्रतिं॥ श्रुत्वादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा सन्नृपतिः सभी॥ विंभिसारो विवेकात्मा वल्लव श्रुद्धर्मदक्॥ अथ मन्यतत्ता
सीनाः सर्वपीठं जिनादिनं॥ श्रुत्वा निर्मलं श्रद्धधर्मं वक्तुं समाययुः॥ गगान्नृपा विंभिसानः पूनः सद्धर्मलालसः॥ पृष्ठ सर्वादि पूजाकिः पूजयि
त्वा प्रजिज्ञपन्॥ भगवन्नाथ सर्वज्ञ त्वं तु मिछामि सद्धर्म॥ किं कोविष्या म्यहं मन्नः कामस्तो गमसादरः॥ श्रुत्वा त्वार्थितं प्रोत्वा भगवान् व्यकानकः॥
विंभिसारं समालोक्य सत्त्वालोकान्समब्रवीत्॥ उपमाने वदिष्यामि गङ्गः भूपनराधिप॥ उपमया विज्ञानं किं संप्राप्य थमलाषितं॥ गद्यथा हमहान्त
लीगंगमर्या यति मागिरे॥ सगंगा स्वर्वागेन प्राप्य मा क्षा मृगावनम्॥ गमृक्षमानमालोक्य गंगमर्या वायसो मूदा॥ महायानमिदं लक्षमयेन स्रो
प्यविकथम्॥ श्रुतस्थित्वांस मान्सानि तुं जमाम्नादिवानिशं॥ पीत्वा गंगामृतं वापि स्वयं याहं सर्वं मदा॥ श्रुमिमं विंप्यसृष्ठात्मा वायसः प्रातिन
न्दितः॥ उड्डीयप्रमनात्कर्मिन् हस्तिकाय समागयम्॥ तन्मात्रं गमहत्काये गं वायसं समागिरं॥ प्रवाहं किं जगंगमसमद्रं समूपासनम्॥

भक्ति मनःप्रीतिनिर्मलः शातयोननविलास ॥ नित्तिमिक्लि लगितोप्यस्ति तक्लिलोप्यस्तिरागवः ६२

गीता २   गतु गतं प्रवदन्तः सर्वविवेश्रमूर्द्धा ॥ ततस्मै मकनाद स्व्वा हहसा नत्रप्रावन ८२

मध्येषु संप्राफमगमसर्वपक्तिर्धा ॥ दस्त्रामवाय मस्त्रस्त ४ समनकणाप्यलावायु ॥ गतकविदं पगधनस्त कावांसंमाहिता णयष ॥ हाहमास्मी गिप्राप्तावीन्निवा
णयास्वजीवि मयगतगंक्ष्ट दिनस्पदं हक्लिकायंप्रवाहितं ॥ दस्त्रागि मि गिंनामत्स्यास्वादिर्उ ममूपावनम ॥ ववमन्य पिगंवीक्ष सर्व पिजलजकव ४ ॥
सहस्राप्यप्रस्वादिस्वाविकेश्र म ४ प्रमादि गा ४ ॥ मगक्ष्ठ अक्तुरि ४ सर्वे नि ४ १ णघरवादि मगजं ॥ वोक्रापिसंभूतलाक्ष सजीवन्नग्न स्वाद ग ४ ॥ एवंवाज
रवलोका ४ कामंश्रयसमाश्रया ४ ॥ यथकामं प्रस्तुं जाना ४ संवनके प्रमादि गा ४ ॥ गगस्त्रज नमाक्राकानानानायमहरिपीतिमा ४ ॥ मृसहन्ते पूनादस्व   १०४
तीता एवं व्यथिक्यन्त ॥ हाहमास्मियगामनुहगत्रवउपागग ४ ॥ मदत्तनक्रिर्उ कामप्रभक्षयान्यनाक्रमी ॥ शुशुवं विचिकुयमानाक्ष मृसहगैर्महा
वल्लि ४ ॥ क्रीदकायांन्समाहृत्य नयियप्यक यमोन्तिका ॥ गगमान्यापिनादस्त्रायमनाजारिशाषिग ४ ॥ एमकमीनूलोगप्य थंनीयध्वंसहसाविग ॥ एवं
गत्समूपादिर्ष्ठ ष्ठत्वामे यमकिंकना ४ ॥ सर्वान्क्षान्यापिगानीत्वा क्षिपयूर्नानकं क्रमाग ॥ गतासी नावकारव्यागा ४ पापिनांनिलयालवे ॥ कर्मस

लानूधागच्छनां मी गाहिर्निर्मिकास्तु यः ॥ संजीवं कालसूत्रं च संघातं रौरवं तथा ॥ सूचीविः स्लपनः संप्रतापन मस्तूथ श्छुम्म ॥ महाभीनन काः रवा ताः प्र
स्वकषोडशान्तदा ॥ महाक्रताश्चतुर्दीनां लीप स्मा द्वंनि क्रमाः ॥ प्रथम तन्म तावाज यदि श्रोतुं समिच्छसि ॥ पजनिषूनिमश्नानां सत्वानां यथूनाउत्तं
॥ वच्चास्थं महालेग सर्वसत्वकर्मजीविनां ॥ चतुर्थी नि षूसंज्ञा ता ः पृथक्कर्मगताः सदा ॥ सूचुजाः स्वेदजा अंप पाड् का ञ्श्च नानासूजा ॥ खगसघांसूचुजाः सं
त्या जनांयू जा न नादयः ॥ स्वेदजाः कृमिकीटाद्याः सना यो अप यांडका ॥ दृष्टक्ष षड्भिध्यग करोक कमीनू सावनः ॥ लोकाः कर्मविशेषधातार्य कं
भितवदपि ॥ सर्वत्रापि वलोक पूकत कर्मीनूवां विधाः ॥ षड्भिसक्षां सर्वस्भूवम मथ्यमालमाः ॥ तथां कर्मविपाकेन गमिरिन्नाल वसदा ॥ त
ताणु त तव लाका कायवाक्रिल कर्मजं ॥ फलं तु कर्मसदानूनं पनलोकेछ हापि वे ॥ लोकांविधातया मर्षा धीन्यान्तक्लिनवाः स्वर्पः ॥ वक्ष्यमानः
सेपापीष्टे संजीवननकं पगत ॥ तत्राद्रिपादोः क्षण्म ह्री हन्यमानाः स्मिरिः गमेः ॥ तथापि संमशाने वजीवन्कि स्वच्छन्दः खिवमः ॥ मा का पि मु

शिरः — अर्द्धः — पावि सू —

इत्य धगम व महिमश्च खव मानुष जाराय जाः ४ ॥ क्रिमिकीटपतंगाश्च मसकादिश्च स्वेदजाः ॥ ४ देवनरक्लेसत्वानां अन्तरा भव मे वच ४ ॥

हंसकोश्च मयूरश्च शुक सारादि सु रुजाः ३

यमह्वर्न

पापीर

लड सुरूक्षित्रडाहिय४पित्रन४१०४॥पाश्रमकालहरूमहालक्षि४गक्किति४गाले४॥गृहमलोंजतकादीश्वगणमधुम्रगाहृकल्यानृ॥अन्योन्यपुस्वया हन्किसं पापीर

संघामपगक्कृवं॥कृतसंघाश्यमान४सपाधारेदेवीक्लिनापिमे४॥चूर्ह्निनापिविनाक्लेवंमतक्लिश्च त्ल इ४रवेउकी॥कायवाग्मानसा श्रा(गे४संक्रापय

अयान१ तियापन्नोनु॥सयातिबोनवमेतदस्कंमगीखवक्रिनो॥ग्रवृविप्रामबोधीनां इ४विनापाहन्यद्धने॥संमतावोनवगीत्रवक्रिनादक्सनेलगां॥मानापि

स्वतनृप्राह्नधंपकानंकथाति य४॥बोडाएनोपत्यागंबींवध्नास्भन्यपिवि गीर्यमां॥वनासेप्राक्लिनांदाहंकवांनियाशतिनिर्दयष्टा॥मघनेपक्षमर्सोघी पापी४ १९३

अग्नि२ प्राह्नालदनलेनमनृ॥धर्माधर्मविक्षेयान्या संक्रापयक्तिनाक्तिक४॥समीखवक्रिनापापीप्रमपनप्रमप्येम॥हक्तिपनसरंडाहीनिर्दयायानंछेय संग्रामे२

था॥मोक्षितनरवाक्वइशाहन्यमानोनितिर्मुक्रु४॥पांयाक्रालिगंतीक्रांभेषात गंयलकम४वान्॥हभनसंक्रम्पगेपावदाविक४गंभल्मलीवनत्॥अ

सिक्लदवनेक्लन्त४सयाविभ्राम घामक४॥वायमीलूकग्रध्राधवानमक्रुस्नगनिगां॥सांघिकंहनमडयंयाश्मश्नं यागजानिस४॥वाक्ममकेन

नेतपाके४

सुरखोरे२ भमानकौ२ कोपिटे२

दस्थानि गीत्राग्निकृत्निमान्यपि॥ मीनादीअलजास्नक्षि याङ्गलदवृन्द्रवां॥ शीमांधे गनधींपी त्वादक्षमाना १ ध्निनासच्चगु॥ यंधर्मस्कउं विषमगलवा १

लिन्दक्षि मार्गक्षुटि लैष्ठ मवा॥ स्रृयाङ्कल्लीक्षगंवक्षसागे सेवाप्रगच्छक्षिविगीर्ध्नपादा४॥ यत्रै र्ध्नयंति स्रकादीन्दंगकोन्कनजेर्नूषा॥ समषे४ पर्वका

कोपे४ मंजनदमूर्ध्नीमे४ स्रोगे४॥ मिथ्याजीवेतयालालष्टुक्षोंनयप्यं लिजीवति॥ लस्केगक्रमिलि स्थूरैर्ध्न४ समलोगूथन्दलिकौ॥ समगच्छन्द्रवामध्यस्क पार्य४

स्त्राधिनीयालि वृ र्ध्नयतु॥ मूगलेनायसक्षफे४ कूपगशालि नि४ क्षपे४॥ अभयांइद्र सत्वानांकायंवाक्षिलजंस्कंघं॥ मक्षादिशदमाइ४ खवीजै

स्याछंमहीपम॥ नालेनजायमवांगीकृतोधामंलिवागिनां॥ काधरपावावनादीनां पक्षिणामपि यानिषु॥ चक्रीक्राक्षपनाहास्यां क्षलकमील

गाधिप४॥ जायमवांलिमानन वालमाश्वादिजन्तुषु॥ शीर्षमात्लयेकाषधप्रगजदक्षालवत्कापि॥ मूखमाविलिउक्षीगथपलालोलिजायमे॥

गाजमवधवान्वेलोगर्दलोदिषु जायमे॥ क्षवविलालन्यउदहखङ्गवरथ्विक४॥ वाचीमगेन्द्रमाजीन १ स्थनेस्तंनूवकादय४॥ मत्तवा४प्रग

छन्नरेवा१ वउे१ ... प्र भक्षुकः विडाल वायसर वानर२
कक कोकईहागगोदकः

रु

गज

मानसादा ज्ञायन्ते मिप्रकाशिन ४॥ यष्ठ कृत मानस४ क्रामीदा मायानुष्पवासन ४॥ गन्धौमिप्रवक्त्रलोलवक्त्रांगमर्द्धिक ४॥ एवंप्रकाशिन ४ कृता प्रहस्तास्तु हिमा
नि का४॥ किर्यस्पअनिषु मं आ गातमक्तनवकं षपि॥ एवंविक्रम्यत लमीन्द्र स्तुक्षो गइ४ खकान दो॥ पविशुद्ध तिकाधात संवनस्वस्तु संवनं॥ हृनमलकाम्रा
नि धादाओस्तपक्षागय४॥ मलवल्कक्षपाहान४ प्रगाल्लाकट पूरान४॥ वक्षस्थस्तु स्याय ष विह० यस्त्रवाल कान्॥ कटपूरनेउअंसमगारमेलस्त्उस्त
वगू॥ हीनावाभागिड४ गीलामतनीलक्ष क४ ग०४॥ लवद्भुगन्धि क४प ग४ वीरलीगल गात्रिक४॥ प्रमदाशिनेय४ किंथिरदलं वापिनिवानयगु॥ कृवी
मूर्खोलवस्त्रक४ सपर्वनमहादन ४॥ यानेदलनतकवं गार्थयक्रमथनं॥ मलवक्राकृउस्त्रवादलादायीप्रलाशिक४॥ पनडव्यांपरमार्थस्पर्दत्वानुलम १७६
वपिदये४॥ रस्यक्षे विल्वानमूत्रान्नांराकप्रगालवदली॥ यक्षाअवदर्गवाव्यमाहिगममर्मघागकं॥ मलवस्तु गउअंसपउल्कामूर्खोशिलीघद४॥ के
शानिकलहं यस कृतविलारहप४ रवी४॥ मलयप्रक्षांशि४ प्रग४ कामिकीपादिअस्तुस्तक॥ यष्ठ कृत४ प्राक्षिना हन्ति रक्षार्थं प्रदशाशिय४॥ सप्रमा

रहांसाघात्कः आ:

चंचलहृत्   कर्णेजपः   अभिलाषुकः

नाकपाल स्थलाक्षमिलल्लत सदा॥ मालाग न्धप्रिया रागी मन्दाम घीतिरागवान्॥ गन्धर्वः सर्वद्धीनः सर्वर्षानतिवर्द्धनः॥ पिशुनानिः कपाल शाददताथ थर्थी
भवयः॥ सपिङ्गवाति इत्यलमा धावेत्तूपालव तत्धीः॥ वपंलायः प्रद्य त्सामोपव पीताने मा रक्षपः॥ संप्रदानत नलमा गीलत प्रणालव दसो॥ कृतानाथी
पुदा नायां मध्यपानातिलालसः॥ सत्तव स्पृति कायकः कृते विक्षामदप्रियः॥ यानेर्य (थप्रि नंयश्वे मा नापिन्नृपनूअर्थत॥ सलवकीलवान्नश्चया
नवमः सम्हद्धिमान्॥ मानेमास्थेर्य लोलाथेः प्रणालवं तिष्ठः विनः॥ ततो यंकादयावीया लवनिनीति च्चान्विताः॥ स्थानालसमोल्सर्य मतिमानं इयाग
यं॥ हितत्वास्तु गील तत्क्षालासंवरेत्स संमवं॥ देवामनमनूष्प पृहलायूर्दिन्न यालवत॥ स्पृहिं नयास्त दी घीयूव मादि नोपंचि स्पुअत॥ डव्यमादाय
याः श्मक्षा यावधे वादमा तिव॥ सधनी गीलवान्हत्वादनिद्रश्व लेवदयि॥ पवेरुवं नवने यानवी नञ्ञ भणितदायकः॥ सप्रपद्नि मिष्ठ माहार्यद्दवं
मलत गहर्वं॥ समस्तोहमनादरू यार्थिथ्याजनंलघु॥ मनिः कृगः सुधीः श्रीमान्वलायूर्व वृवान्नेवत॥ यादवातिसुवस्त्राधिसमहापूपूषः स

भुवि कपि १ मट १
पुस्ति १
६६ वा
लक्ष्मीवारट २ जलाश्रयोजलाधारा: १ मट: १

लड

नी॥ दयालुः सुन्दरो नाना नागीत कृष्णः श्रीरुवन्तु॥ कूपवापीमठारामादि जलाश्रयात्मकारिणि यै॥ ममतामन्त्रखीनागीभिन्नकृष्णनन्दिनारुवन्तु॥ ब्रह्मचर्यस
माक्षयचन्द्रगयाजिगन्द्रियै॥ सर्वदेवपितृप्रीतैः साक्षुंमान्त्रकान्तिमानुतश्री॥ लोकानां हितन्नविलानां भेतसंन्धिकारिणियै॥ मौनव्रतनूवधावि रूपैः स
प्रवान्वीर्यवान्रुवन्तु॥ त्रयूर्धाग्राममनेश्वत्वायैः कार्यक्रतूनामेदा॥ सर्वानेशमसमाधीनाहिमार्थप्रियवाग्रुवन्तु॥ एवंपृष्ठादयः श्रेष्ठात्रलोत्तत्यागिनि
वन्तु॥ एवंगुणाममिश्रापि रुवन्द्रिसदयादेया॥ एवंविज्ञाय तन्मीश्रुभूशुभीलैः समातिकैः॥ निर्विघ्नंसाधनं पूर्णं संसाधयश्चार्थलन्तु॥ मन्त्र गं १११
सर्वानारुडं सर्वत्रापिनिवंकर्त्वं॥ उक्तो धर्मस्तुत्वा तात हंसप्रयायायैः स निर्वृतिः॥ मायावायै गभलापीकोममयकोलिप्रियैः॥ वीर्यवान्धनवान्
स्नागीमरुवंदसनाधिपैः॥ सूर्यपविग्रहपीठयोनोमोदकमिछंति॥ समसावाजियैः श्रीमान्ग्रहाधामग्रश्रीरुवन्तु॥ यात्रनृपिस्तु गमस्त्री गं
वेकस्यागीकमीसुधीः॥ कर्त्तहकृन्गनेवमयागिनिछिदंगभलया॥ धर्मीविवेकधः प्राज्ञामाङ्काभायैस्तुतः॥ सकृश्रीयालिंडश्वाला सयागितुषिकाल

य॥ प्रदानदमसच्छीलायसम्यसत्वर्षार्थिने॥ लब्धविनादिनाभस्यनिमाधवनयः सुवाः॥ यदीनमानसा धीवा प्रदानशीलसंयमाः॥ सकृत्स्नाकांक्षिमनःक्षमलयकि
मवनिर्मिताः॥ यत्रेज्ञानिर्मलान्स्नानः पवित्रचरित्रमङ्गलाः॥ ब्रह्मचर्यसमायोगात्सर्वप्रयान्तिमुनिरेष्टिं॥ तत्रात्रगुरूत्तंतस्तोत्रपवनान्तिनवोत्तंवं॥
धर्मधामकृतिं यात्राः स्वधर्मधर्माश्रमं गतिं॥ जन्मव्याधिजरामृत्युवीचीमत्स्यकुवादवि॥ दृष्ट्वातीतः समाधाय संचवेत्वसदाशुभं॥ सर्वपापप्रहाद्या
र्थमार्यमार्गं गिरं ब्रवीं॥ तत्रद्गीतः समाधाय संवरात्वजिनाथधीः॥ गत्कुघनसमाख्यां गं ञ्चिमाधा महीमतिः॥ बोधिचर्याभिमाचार्यो जिनत्वमवकी
र्णवन्॥ ततः श्रीलगवाञ्छास्ताकाल्लद्राशिवीनवाविपं॥ सप्रभामसमं धात्री गत्वा तंप्रज्ञिलिमायवन्॥ सोपि नाको जगन्नाथमिति विज्ञप्य सादरं॥ पुनर्नाथापु
रुगवेत्वाऽङ्गहमूपावतृतं॥ जिनत्वमुत्तमं ज्ञात्वा सद्धर्मं प्रवदेच्छिकः॥ बोधिचर्याभिग्रहं त्वा प्रापनतः प्रनयगुरुप्रजाः॥ ॥ इतिश्रीलु
ब्धकत्वावदाने सुभूतिबोधिप्रसंगोपाचर्या विविशिसोननाधिपसमागमय विवर्णीनाम विंशतितमोऽध्याय॥ २० ॥ अथाशोकगयान्नत्वा

ध्ड

भाग्वर्तविनै २

योमायाहतेनि:कांक्षानि:क्लेशाविजितेन्द्रियाः॥ निर्ममां स्तिथयना नानोय नयस्तेनिरंजनाः ३

वधवर्व्वं मनायम॥ यावच्छुक निवाधारस्थ महायानप्रकाशयन्॥ सर्वाङ्गाकान्त मालावत् कुर्वन्सर्वत्र हृदर्गः॥ सद्धर्मसमुपादिष्टुं विजहान ससांघिकः॥ तत्रैवं वि
हृत्वकगं मुनीश्वरं ससांघिकं॥ सर्वलोकाधिपा द्रष्ट्वा धर्मरंगोत्सुकागताः॥ यथाजमसेम स्वयंभ्वन तच्छत्वा प्रदक्षिणं॥ विप्रबन्धं समाधाय उपन स्वि
४ समाहिताः॥ एवं महर्षयाविहाराश्रमाश्रीथिकास्फुपि॥ यन्तया योगिनश्चापि सधीयाबन्धवाविदः॥ ताश्च सर्वान्समुपासीनान्समालोक्य मुनीश्वरः॥ बोधि
चर्यासमान सद्धर्म्म समुपादिशत्॥ सदा राजगृहस्थांश्च ह्रिकानगाना न दानि धः॥ अथ ४ रैको न्ह ४ म महाकाल त्वाध्वजनेन समाकुलः॥ तत्रालङ्कास्य रक्षोविज्ञाधर्मपा
लीनि विश्रुतः॥ गत्वानामं महापुरुषं परिवृतस्तु सांघिकैः॥ तस्य धर्मासनोधर्मे४ सद्धर्मो व्याद्विनीयकः॥ उपधर्मस्तृतीयश्च गतधर्मश्चतुर्थकः॥ पंचमस्तथा
सुधर्मेषष्ठलिप्याशिव४ ऋधी४॥ सफमस्थो पनिष्ठा रत्न४ कानीयस४ सुव्रद्धिमान्॥ षडवयाजन४ सर्व निविष्टा४ सुप्रिया४ पितुश्च॥ उपनिष्यानि विक्षोलदं पं
प्रियालिन्त्रमानेस४॥ स्वयम्भजस्तमजि कृविन४ सकृपा४ गवतआत्रि म४॥ सर्वे शास्त्रादधधी स्योत् पानं ययोवि वन्न द४॥ तत्राङ्किक महस्त्राममं कालिकारवंप्रदेशि

अश्वघ्यापा:१

धातीनाम शालहीः ३

१२८
धर्मपात्रिमाम:४

कालीपुत्रः ३ कात्यायनब्राह्मणस्य कौशिकः १

तं ॥ स्त्रीनाम्नः छंदसि प्रोक्तं वेदवदाध्वजनाकृतं ॥ गार्गीसीद्ब्राह्मणः ४ प्राज्ञः काश्यायनात्मजः क्षमहान् ॥ मौद्गल्यायनः अग्निरुद्र ४ सर्वसमस्तसमृद्धिमान् ॥ तस्यांतस्य कौमहाविरुद्धः ४ स
कृपेति धलाल सह ॥ सर्वसत्त्वहितात्मा हि महावीर्यसमृद्धिमान् ॥ गणेवमस्तुधीर्विरुद्धः ४ सद्गुरोः ४ भगवान् ॥ धर्मज्ञ ४ ॥ सर्वशास्त्रार्थधीमान् पारं ययौ महामति ४ ॥ तस्य
वसङ्कुः ४ परः मां वक्तृकोणेनिव ॥ तत्र क्षमसूपोत्रिः वेदशास्त्रार्थधी विदः ॥ तं पांकस्य स शिष्यो अमृपतिष्य ४ सर्वबुद्धिमान् ॥ सर्वेषां वेदशास्त्राणां प्रथ
मं पारमाययौ ॥ तत्रामोद्गल्यनामा क्षेमहाविरुद्धो विचक्षणः ४ ॥ सर्वेषां वेदशास्त्राणामात्मपारं समाययौ ॥ कात्यायनकृतो वृत्तो विरुद्धः समीक्ष्यपि विचक्षणः ॥ का
श्यपगोत्रजस्सर्वान्नमाम निपुणमव्रवीत् ॥ जनान्मोदवकास्सर्वान्पूर्ववृत्तो विचक्षणः ॥ वेदशास्त्राणि सर्वाणि समधीतयथाक्रमं ॥ श्रुतिशास्त्रसमादिष्टं
शास्त्रलोको विचक्षणः ॥ तथागतान्समादाय समध्यापयतां क्रमात् ॥ ततस्तामधीतास्ते सर्वमिदं वकाः ४ क्रमात् ॥ सर्वेषां वेदशास्त्राणां समाप्य पारसमा
ययुः ४ ॥ ततः ४ सर्वपितृशिष्या माणवकाः ४ प्रमादिताः ४ ॥ सर्वाणि वेदशास्त्राणि संसमाप्य अथ प्रव्रजिताः ॥ तानि संभावितानि ४ सर्वप्रीयमानाः ४ पतनं ॥ एवं

महतीसर्वविषयाम यत्समग्रमतिः
उपतिष्य कौशिके

९७ प्रणम्यां कृत्वा सर्वाज्ञाकान्यनादयत्॥ उपविष्टः सुहृन्मित्रः सोऽकल्ससत्हृन्मतः॥ प्रणमगत्वा समालोक्य स्वाल्लयं समुपाययौ॥ कालिकापि तदा धीमानुपविष्ट
पाण्डवभीरु सुसन्मतः॥ प्रणमगत्वा समालोक्य प्राययौ स्वालयं मुदा॥ एवं सोसुहृत्सोमन्को स्मरहृल्लिङ्गमानसौ॥ मिथ्यं दृष्ट्वा समालोक्य मुदा संवचउस्सदा॥ तदा सा ह्रगह
तु गिरियत्र समागते॥ नाम पर्वमहात्माहः पार्वती गिरिनन्दने॥ तस्यैव सुमहात्माहः सङ्गत्ताप्तावपि॥ स्वभवनं समान्वेकयया वैजनान्विसौ॥ त
तौ सुहृदौ संगौ वृद्धस्तुहृत पद्धिनौ॥ पवित्रकृद्धियोरव्यौ सद्धर्मपदे लोलसौ॥ तत्र गजेनेकायं सउपविष्टाविशुद्धधीः॥ समालोक्य विपर्य्यस्ता र ११९
निश्चयेवं व्याविकुर्य्यत॥ सर्वलोकाशुभमनेव विस्तृयःशवरांगणं॥ स्वबधं सृष्टनात्र कायास्यकिविलयं लवत्॥ शुभं ध्यात्वा विपर्य्यस्याविनकः को
कौलिकः
संहारे २ मनिसुगतः॥ स्वनिस्यगोलवंमत्वा पुत्रविजितुं समेच्छकः॥ समोऽकल्पायनश्चापि गता तापहसमीक्षणं॥ सर्वषांहसमानन्दं समीक्ष्य रणनौवलीः॥ सर्वलो दंतपक्षीर
काशुभमहाशीसूक्तिमयालिनिर्मिताः॥ शुभं ध्यात्वा विनकालसंस्थानगतिनिस्पृहः॥ तदा स कौलिकाविष्टः स्तीपूर्णं सुहृत्सखं॥ पविदानमस्वे:

इत्युक्तस्तमामन्त्र्यैवमब्रवीत् ॥ अत्र पर्वमहात्माहं सर्ववाचाधिनादिकं ॥ मन्नाकृक्किं त्ववानवपक्षिदीनम् त्वाधुना ॥ संहर्षितानिमास्त्रीकान्यथ सममतिनन्दितान् ॥
श्रुत्वा संगीतिसंवादं मनोज्ञं गणितनन्दनं ॥ श्रुत्वा तदुक्तं मांकण्वीमलीपरातिनामिनि ॥ तं भोक्तुं त्वायदंप थं सममामन्त्र्यैवमब्रवीत् ॥ एतैर्विषयसं
नकाविषयासंगं मान्वलाः ॥ तन्मनाभवलानतान्दुष्टं रागद्वेष्टुनवांछकं ॥ धर्ममभवजगन्नाकलुष्टीसंतुष्टमर्थलभृत् ॥ श्रुत्वेति मत्वा त्वन्नाहं धर्मसंगति
साधनं ॥ बालाप्रवाहिसंनकाविषयप्रमनोज्ञताः ॥ जीर्णं उष्ठखातिसंगफाम्नतायाकियमालयं ॥ तत्कर्मविपाकेन नानाद्दष्टखान्निलापिताः ॥ स्वकृत्स
लतुं मानाजमंक्तिनिनर्थपापि ॥ यदहं विषयांस्त्यक्त्वा सर्वानपि परिग्रहान् ॥ प्रव्रज्यायां गमामाय संचिनितुमिहागतः ॥ श्रुत्वेति तद्दिनं गत्वा सभोक्तुं त्वायनः
सुधीः ॥ मलीपुरं गमालोक्य सन्निज मवमब्रवीत् ॥ त्यागमितर्वणांन्विस्तारां लोकमंपिशाचगं ॥ त्वयासार्द्धं मत्तः प्रयोविनानेकतज्जीवितुं ॥ यदहं त्व
सासार्द्धं त्यक्त्वा सर्वान्परिग्रहान् ॥ प्रव्रज्यागमां दायसमावचितुमत्तः ॥ श्रुत्वेति तद्दिनं गत्वा मलीपुरांनुमादितः ॥ यदिक्कमितसंगं वासांप्रव

१६

ख्यासंवविष्यत॥ श्रुत्वेति मनस्समाख्यातं गुरुत्वाभोवोलिकामूदा॥ सभिक्षामिवयस्याहमि पुष्पवाव प्रमादिनः॥ श्रुत्वेति संलापमश्रं कृत्वा भोसूत्र ज्ञानयावन्तो॥ प्रवृत्तिं तुं स
भिक्षको प्रतस्थानगनामदा॥ तदानाजग्ट हापाते परिव्राजात्र भवसत्॥ संजयी येनदी पूजः पंचगिष्यगतान्विवतः॥ तदा तं मतिगत्वा सो तस्य संजयिभाम्
दा॥ पाश्वेन स्वासमालोक्य प्रवद्याससयावत॥ संजयी ससमालोक्य सो द्विजो गतवान् गतो॥ यदीक्षत समायातं वक्त तांप्र स्वसंवक्तं॥ श्रुत्वेत्यु ज्ञासप्रसन्नात्मा

प्रतिष्ठको लिकोय

संजयी तावतांवपि॥ समादाय परिव्राजो संचकोनयथेविधि॥ ततः सो सत्वनात्मस्यणन्तरसमसू परिक्लिन्नो॥ परिव्राजकधर्मक्रोधं सर्वथा पानमायया॥ अ १८०
र्कमां सनमोक्ष त्यामहामतिविवक्षत ऽ॥ परिव्राजकधर्मक्रोधं सर्वथा पानमाययो॥ ततःश्रमे लोमसमाविक्ष कुक्षमीनिदिनन्दितः॥ तं भोक्षत्वायतं प्राहं
समाम स्नेव समब्रवीत्॥ नायं धर्मो हि संवृक्षा नेव निर्वाहकापिव॥ तन्निर्दृति मा धनं धर्मं शुद्ध पर्यषय महि॥ श्रुत्वा मन्यत गत्वा तः पर्यषा मिसस संवक्तं
॥ त्वमपन्यत गत्वा च प्रषयस्वसमंन्केतः॥ श्रुत्वेति संलापतो विज्ञो धर्मनिर्वाहकं शुतं॥ पर्यषितुं तमान्येत प्रजग्मतुः श्रमसूत्तको॥ ततःश्रमे लोसु

परिव्राजकधर्मः २

कार॰ण्डकविनयैशनात ४

तः प्राक्रा वाजगृहमूपास्मवनम्॥ नगरान्यन्तसमीपं गत्वा पुरजनमविवासयन्॥ तदाहं भोगमालिक्रनूपसनाति रक्षयति॥ पापूमादायतिक्राथं वाजगृहमूपासव

नम्॥ समीपं गत्वा समायातं शालीपुत्रः स्नानं गतः॥ कोयं तिक्ष्णविहस्यातः एवं समविकयेत्॥ ततः सम्मूपादृष्यतमहं कंच्युलिन्द्रियं॥ ततः कात्वमिता

यातः॥ सुतसम्बद्धं समादयान्॥ ततः कुलान्तस्तुलासा गमनक्षीम्या शुयायति॥ उपतिष्यपविवाजंतं य एवमवोचत्॥ भोगमाहं यतिलिक्षुर्वचव

नाक्षिलांत्रेमात्॥ वाजगृहमूपं॥ तिक्ष्मायाभिठ्ठसमुपासयत॥ तत्विणम्यापतिष्याक्षो विस्मितः समतिनन्दितः॥ आवकोतेलवादीतुविनिर्गतं सम

चक्षुः॥ तन्विनंम्यापसनाक्षो तिक्षुर्नहं महामतिः॥ आवकाहं मनीन्द्रस्यस्वंकृष्णतिपावदत्॥ तदकामतिसंपुत्वा शालीपुत्रानुमोदितः

॥उपसत्तं तमहं कसमाध्यक्षमेवमब्रवीत्॥ किंवादी तव नः शास्ता किमाख्यायी कथं यति॥ आदेशयति सर्वधर्मान् आवको नाम ते दिश॥ तं सिमजोदित सा

रीन्नूपसनः समन्न्यति॥ शालीपुत्रं पविवाजं तं प एवमब्रवीत्॥ कल्यश्रुतं मायुष्मननविज्ञावदवदकः॥ सूर्थमा तं विज्ञानामि न तु व्याजेन

ये धर्मा× पाठचन्द्रकामात्मका धर्माः हेतुप्रभावा× हेतुस्तेषां × यथा येन प्रकारेण आगतस्तथा तेन प्रकारेणागतस्तथागतः ॥ सुवस्तेषां × तेषां प्रविशि हेतुं भवानां धर्मा
णां समाधिकानां यो निरोधः एवंवादी महाश्रमणः ॥ श्रमणानायकः शाक्यपुत्र एवंवादी ॥ ८२

८६ विस्मितं ॥ एवं तदुपक्रमाकर्ण्य शालीपुत्रोऽपि विस्मयान्वितः ॥ उपसृत्य तमर्हन्तं सम्प्रणम्यैवमब्रवीत् ॥ स्वार्थेन ममाद्यस्त्यकार्य्यं किं व्यञ्जनेन मे सुविस्तरेण ॥ सत्कारस्थितज्ञानकावि
ज्ञानदुर्व्यञ्जनगोचरः ॥ वयमप्यर्थमात्रं हि समिच्छामो विजानितुं ॥ नेदं व्यञ्जनविस्तारं वाचोयुक्तं निरर्थकं ॥ एवं तदुदितं श्रुत्वा सोऽर्हन्नुपसेनो यतिः सुधीः
शालीपुत्रं महाप्राज्ञं पश्यन्नेवमभाषत ॥ ये धर्मा हेतुप्रभवा हेतुस्तेषां तथागतः ॥ ह्यवदत्तेषां यो निरोध एवंवादी महाश्रमणः ॥ सुप्रीतः समुत्थाद
मार्यधर्मसमाधिगतः ॥ भगवान्नाम वाक्याकान्त्र ज्ञापयति ने ह्यणं ॥ एवं तदुक्तमाकर्ण्य शालीपुत्रोऽपि शुद्धधीः ॥ सुनिर्मलात्मा विशुद्धात्मा धर्मचक्षुः स १८१
मायतौ ॥ ततः स सम्प्रसन्नात्मा परिव्राट् शिवनन्दितः ॥ उपसृत्य तमर्हन्तं समीक्ष्यैनं समब्रवीत् ॥ आयुष्मन्नद्य वो शास्ता संबुद्धो भगवान्मुनिः ॥
साम्प्रतमात्र मत्कृते विहरति ससांघिकः ॥ एवं तेनादितः सोऽर्हन्नुपसेनस्त्वभाषत ॥ गत्वा राजगृहे पिण्डं याचित्वा समुपाचरेत् ॥ तत्र प्रविश्य
लिक्षुः स उपसेनार्हतोऽगम ॥ याचित्वा पिण्डमादाय स्वाश्रमं समुपासरत् ॥ तत्र स उपतिष्यापि परिव्राट् शिवनन्दितः ॥ यत्र स्वस्थः समीक्ष

अवशिष्टेति शेषः वेणुवने महारामे कलन्दकनिवापके ॥ अधुनासौ जगच्छास्ता विहरति ससांघिकः ॥ ९२

ल्य स्तत्रऋ र्म पाक्र म त्त ॥ गतृतं स मू पाया तं तृ प्र सत्त्र म रवा म्व ज्ञं ॥ भली पूर्ं स भो ङ्ग ल्य प्रा दा ङ्गी इ व त्त ४ तृ हृ तृ ॥ त्त्त स स हृ सा प ज्ञ भो ङ्ग ल्य ४ सं प्र
भो दि त्त ४ ॥ भली मू तं प्र सेन्त्रा सं स भी ङ्गे व मृ तो ष त्त ४ ॥ एव तो घ म र्वं त्र्रू ऋं त प्र सेन्त्रं सृ धं श्व तृ ॥ ॐ हृ द्रियो ल्पपि शृ ज्ञा नि सृ प स त्त्रा नि ता कि चा ॥ किं
त्वयाधि ग तं त्र्रू ऋ मे मृ तं सों प्र तं रवे ल्लू ॥ मा तो घ्य मृ त ग भ मी त्व स म भ त्त स्त्र मी य सो ॥ ये त्लं व छ्लाउग छ्ला त्का मर्व ज्ञा हत्म नी श्व त ४ ॥ धर्म नाऊ ४ सम मृ त
पत्र ४ पृष्य भो इ म्व वं य था ॥ त्त ऋ ति तं से मा क ध्व भो ग ल्य पू त्त नं त्र वी तृ ॥ किं वा दी म ज ग छ्ला त्का मं व ज्ञा र्हत्म नी श्व ते ४ ॥ कि मा रव्या यी च त त्म ते पु
न त ४ सं प्र व ञ्च त्त तां ॥ ॐ ति त त्का थि त सों हृ ४ भली पु त्त नि भा दि त ४ ॥ तं स हा य स भो ला त्व भो ङ्ग ल्य भ व म त्र वी त्त ॥ य व र्मा हृ उ प्र त वा हृ उ स्त षां
त था ग त ४ ॥ त्त्रा हृ त षां नि रो धं व त्र वं वा दी म त्ता श्र म क्ष ४ ॥ व त ङ्क त्वा स भो ग ल्ये ४ पा वि त्र्रू ऋ न्द्रिया ४ सृ वी ४ ॥ निर्मलं वि म लं श्रृ ङ्गे वर्म च ऋ ४ स मा य यो
॥ त्त त ४ सृ पा नि त्र ज्ञा ला स प्रा फा मृ त प ङ्क ति ४ ॥ नि ४ ङ्क ग स्मी धू ल्का ङ्गो र्व तृ लं वृ छ्ल त्र ध मा न स ४ ॥ त त ध्वा भो प्र स न्त्रा त्मा भो गि ल्य ४ सं प्र भा दि त ४ ॥

लड तं शारद्वतीनंदनं स्थविरं तं परमत्र्वमब्रवीत् ॥ कृतांजलिर्गयांच्छकाः संवक्रांतं मुनीश्वरः ॥ सद्धर्म्मसमुपादेष्टुं विहरंति समाधिकः ॥ श्रुतिमात्रादिमं पृष्ट्वा शार-
द्वतीनंदनः सुधीः ॥ तं मौद्गल्यायनः स्थविरं स्थितं समभ्येत्यमादितो गतः ॥ बभूव स महाबाहुः कर्म्मशुकनिर्वापकः ॥ अधुना श्रीमज्जगच्छास्ता विहरति समाधिक-
परिव्राजैः २ ः ॥ तत्त्वं आयितं नामामन्त्र गत्वा बभूव बभूव यं ॥ संबुद्धगणदर्शिभिः स्वावब्रह्मचर्यं वयं वहि ॥ श्रुतिमात्र समाख्यातं गत्वा मौद्गल्य उन्मनाः ॥ शारद्वतीपुत्रसहा-
यनं समभीष्टं वमनामयं ॥ श्रुत्वा बुद्धवचनानाम वयं सर्व्वज्ञं महे ॥ किं न स्यादिह कृत्यं संजयिनः कृपेदहितः ॥ तत्कृत्वा स विशुद्धात्मा शारद्वतीपुत्रमहो म- १८२
तिः ॥ मौद्गल्य मौद्गलात्मानं समभीष्टं वमनामयं ॥ मेवं वेदात् मौद्गल्योऽपि शास्ताकादिनीरेव ॥ यमागमय गर्हित्वा याति वर्यावचनाम हे ॥ श्रुत्वाख्याय स
शुद्धात्मा स मौद्गल्यायनेक्षणः ॥ ततो नाम परिव्राजः संजयिनं उपासनेन तु ॥ तत् सगपरिव्राजं संजयिनं कृतांजलिः ॥ स मौद्गल्य समानम्य समाम-
क्षेवमब्रवीत् ॥ श्रुत्वा महे वयं सर्व्वसंबुद्धस्यानुशासनं ॥ ब्रह्मचर्यं समाश्रय संवेगितुं मुदा वयं ॥ तदस्माकं स्ववांछाकानन्नु स्वंदत्तुमर्हसि ॥ सर्व

मौद्गल्यायनेन सहितः २ अस्माकं ३

नूनं गमिष्याम ४ संवुद्ध गोतमन धूना ॥ ष्ठूति गङ्क मा क ष्क्षि संञयिस्सामि मा निक ४ ॥ गालीपुत्तं समोग्गल्लं समीपे व मलापक ॥ मातञ धंतव का पितमध
स्सानु गोतमन ॥ ब्रह्मचर्यमिरुस्साकं गोतमनवन गसदा ॥ ष्ठूमानि ममभि घ्या ॥ दक्षिपञ्चरगणानिमञ्जपि ॥ गणामङ्गिस्समा ङ्गल्य संवन धंयथास्तुखे ॥
ष्ठूति गङ्कमा क ष्क्षि गालीपुत्तं प्रश्वाधिगत ४ ॥ संञयिनं समा सोपक्क पुनवमलापक ॥ स्तूव णमलिया स्सामिस्वाख्या गवोद्ध गोतमेन ॥ ब्रह्मचर्यसमा
श्वयसंवमिष्यामहे वयं ॥ ष्ठूत्यु ह्मास्तविगञ्जात्वा गालीपुत्तं समकोतुक ४ ॥ संञयिनं तमामनपु पञ्चशिष्य गोतान्वित ४ ॥ तत्तसंपुष्कि गतलव
धूवनसमनामम ॥ कनधुकनिवापसंपगंधन्तूवानसावुजेन ॥ समीप्स्क गं [illegible] गात गालीपुत्तं समकोलिकं ॥ संवद्धाखगवान्तिकुन्तेमामनत्थुवमादि
गतु ॥ हिङ्कवास्सा गनान्यञ्जु पुरूपथ गसांपुतं ॥ गालीपुत्तं स मायागत ४ [illegible] मन्वित ४ ॥ कोलिकापिसमायात ४ सर्वभिष्यसमन्वित ४ ॥
समाते गोतमनव ब्रह्मचर्यसंवमिठंमूदा ॥ तगोसम्मो महेप्राङ्गि [illegible] यवित गंधत्वासंवचेतासमाहितो ॥ तकामसर्वसंघा

२८ नांमतश्च गणी विश्रुतः ॥ प्रद्युम्नवन्नांमहराप्राज्ञः सर्वविद्यार्थरीश्वरः ॥ सूर्यवत् सर्वसंघानां लोकनाथमहामतिः ॥ अक्लिष्टकर्मा महाऋद्धिः सम्यक्क्लिष्टमनुष्यदपि ॥ कु
र्यादिकं समूनीत्रुण्णगलागरिजवाभूदा ॥ तथापि महसा सार्धं पर्यवासनं प्रारब्धमानयत् ॥ ततः स भगवान् कृतलिङ्गः संघपूर्वसूरिकृत् ॥ बोधिवर्यासमवानवस
कर्मसमूपादिगतः ॥ ईर्यासमितिमांश्चक्रे तामसं वृत्तकर्म निःश्वसं ॥ ज्योतिर्गच्छकृद्धर्मशीलिनि यवज्जिनपतिमार्गिणां ॥ पवित्रीकृत्य क्रियया सम्यक्त्वंपक्षी स्मप्रलालनं ॥ इ
तीसहस्रश्रमणानं संबोधिज्ञानतारकाणां ॥ सुवर्णकोष्टकनादीपकप्रतिमगणविप्रतां ॥ निश्चलानिर्मलात्मानं मस्तवनकदर्शनं ॥ उपनिषद् स्वसमीकृत्य सर्वेभिध्य १८३
समन्वितः ॥ प्रदक्षिणीकृत्य सर्वं संघं वृद्धमंडपान्तरम् ॥ ततः स तत्र सत्त्वाय संबुद्धस्पृष्टिजगद्बोधिः ॥ भूतपादाम्बुजं नत्वा पूर्वतः समुपाश्रयत् ॥ ततः सकौ
लिकश्चापि संबुद्धस्यपदस्वजे ॥ प्रदक्षिणी सांजलिः पंचं न्यूनतः समुपाश्रयत् ॥ ततः कृत्यविवासार्थं सर्वपंच गणान्यपि ॥ एवं ततः पदश्लोकं प्रदक्षिणीकृत्य स
मुपाश्रयत् ॥ ततः शैलीमुखः प्राज्ञः संमत्कायेपुं भागतः ॥ भगवंतं समानस्य सांजलिश्चैवमब्रवीत् ॥ यदर्थं भगवन्नीक्ष उपेक्षितः सम्पिंडापकः ॥ श्रूयत

कश्चिपि नी । र्थेषु पर्वतगगन्धपि ॥ त्वया स्व दर्शनात्क्षणं सर्वमंगापि समंततः ४ ॥ तदर्थं नेव संप्राप्तावयं सर्वे पिमे र्थिकाः ४ ॥ ग. त्वरानील वांछाकामसंवृक्षा
लगवाज्ञिरन ४ ॥ समुत्पन्न शुभितश्चावयं सर्वेनुमादिताः ४ ॥ त्वया दर्शनं कर्तुं प्रकृयात्र समागताः ४ ॥ तत्कृपान्त्र ४ समालोक्य समेत्य तु मर्हसि ॥ त्वयां
भवेः । स्थित्वा ध्वत्वानु भासनानिव ॥ समावंपि तु मिक्षभावयं सर्वमूदागताः ४ ॥ तत्कृपाने ४ समालोक्य समक्षप्य तेषां ददस्व ४ ॥ संबोधिं साधनव भसं या
कृपितु मर्हसि ॥ श्रूमि संप्रार्थितं गु. त्वासंवक्ष्रालगवाज्ञिरन ४ ॥ सर्वान्स्तान् मन्मथी न्विक्षान्तमप्य भन्त्र व मब्रवी गु ॥ यदी च्छथ समाप्यात संवृक्ष भमत
नगुल ॥ प्रव्रज्या प्रत मादाय संवरं धर्मं समाहितः ४ ॥ श्रुत्वादिभ्य श्रगच्छाक्षा शिवमियाछि नोस्र गतु ॥ भमली पूतं समालोक्य वृद्धं संघ समग्रहीतु ॥
तमाभीक्ष्ण लपमा मनपुणा जिनाभिन्नमिस्य गतु ॥ संगच्छ भसमन वोद्धु नियुक्ष समवान यतु ॥ तत्क्षत्यानिवास्मान्स्तान्सर्वानपि समीक्ष्य ४ ॥ संवृ
द्धः ४ शिवमिस्य ध्वायथा क्रमं समग्रहीतु ॥ त्वगवतोपवि स्पृष्ट सर्वपि मुष्टितावेतु ४ ॥ पात्र समस्तकविडा क्षाकाषायदीवनास्तमाः ४ ॥ सोपाप्ति

रुद्र

याःसमावाप्ताःपरित्रिमपुत्ताः॥ मूर्दन्मानिर्मलात्मानायरलुवर्णम्रवाविधः॥ ननःगालीसूनःप्राश्चवृक्षवाचीविष्णुर्ह्वीः॥ लगवन्कनमानम्यसा
अंलिम्बवमव्रवीत॥ किंप्रयुन्ययारथमाणिःमंरवमेमतीश्वर॥ नरुयानःसमाख्यायसंवोधयितुमेर्हति॥ ध्रुणिनस्त्वार्थिनांग्रत्वासंवृक्षान्गवा
सूनः॥ गंगालीनन्दनंविङ्कुंसंस्पर्शधन्त्रवमादिगोत॥ सूविद्याप्रयुन्यपोगुफ्नूतस्यात्वकर्मप्रयुन्यं॥ नमत्युन्ययमलगाज्ञाभिःसंज्ञायमेतवे॥ सू
यःसामीन्नशरधकाकानेन्यप्रज्ञायमे॥ जिष्ठभिलन्वगवापिकर्मायुषाःपरिक्रियातु॥ सूविद्यापविप्रीनन्वोगुरूपयातिवगीरुमे॥ कर्मरु
लविपाकेनप्रणिमन्विरवरवत॥ सूविधाभिप्रहीधत्वारुक्षृभिपविवर्जितं॥ कर्मविपाकमृकोपिप्रणिमन्धिरवनदि॥ वक्तुःअंजधस्रा १८४
दंश्रुधिंकाकाप्यामनोपिवं॥ जेनदंधालिकंनामंषडायतनमूच्यते॥ नूपंगदयवगन्धवञ्चनसम्पृष्ट्यधर्मकोः॥ वक्तिवाच्यतनंनामंषडभिन्नसमूच्यते॥ तन
दंपनिलिन्त्रंहिहादगायतनंकिल॥ कर्म्मविपाकसंवद्धार्तुर्व्वप्रवन्धनं॥ वक्तुःपञ्चभिनूपाक्षिमनसांसंयमीक्ष्यमे॥ ननउत्वयग्नप्रोक्तिदीमनस्यं

वजायत॥ तप्रतीत्यसमुत्पन्नाधर्मालवानुवर्त्तय४॥ तत्पवसंस्कृताधर्मा४ सर्वशून्यानिनात्मिका४॥ एतत्कर्मविपाकानहेतुर्लब्ध सम्भव॥ धर्माश्चेन्द्रिय संज्ञा
ना४ सर्वहेतुसमुद्भवाः४॥ एतत्तगवतादिष्टं श्रुत्वाशालीसुतः सुधी४॥ सलिलं स्तोनमोऽकल्प४ प्राप्यनन्दस्त्रवाधिगत४॥ ततकाले निर्मलो लानानियाप्रवा४ गुल
न्द्रियाः४॥ श्रूहर्तोऽखिनेऽत्रा४ सत्कोवेत्वृत्वीखिवाभिषेक४॥ तत्र४ मोऽकल्पश्चायुष्मान्स फातत समाधिरेतत्॥ महर्द्धिवणिग्गांप्रापफलप्रति संविल्लेमापवान्॥ सर्वेषामपि
शिक्षाणांश्रावकानां समृद्धिमान्॥ महाप्रिंद्रवलप्राप्तामहासत्वोप्यवांजत॥ श्रायुष्मानपि मोऽकल्पमासाद्धिन समृद्धिमान्॥ श्रुतिङ्गवणिक्काप्राफलप्रति
संविल्लमापवान्॥ प्रज्ञापानमितांप्राप्यमहाप्राज्ञा४ तस्तसम्भवत४॥ सर्वेषामपिशिक्षाणांप्रज्ञावतांवराऽभवत्॥ तस्मिन्नवसरे तत्र शालीपुत्रस्य मातुलः४॥
दीर्घनखोमहाविद्वः४ परिव्राजदीक्षमानस४॥ यस्त्वं शालीसुत४प्राज्ञाज्ञागिनयाविवेक्षा४॥ सजित्वा तीर्थिकान्सर्वान्सभगवद्धक्तंभमसत्॥ तीर्थिकास्त्वा
परिव्राजकदीर्घनखोविवादिन४॥ तत्पिल्वमंत्रस्मालवदनेष्टिकाणयत४॥ तीर्थेनाथापावि दम्भलायापायागोदत्विं धमयथात्॥ वशवनजिनानाम

९६

कनगुकनिवापकं ॥ सकामभ्रममापीनं भगवन्तं प्रभात्वन्नं ॥ सदवासून लोकस्तुत्य पूवस्तुतं समभेकत ॥ व्यक्तभनन्तविविधत्रवीजयकं मुनीश्वरं ॥ समुपस्थित
महर्षिकं भागिनयं पूयस्थत ॥ गतस्ससमूपोत्थिस्य मत्सेनायां समभागयन ॥ मेन्मुनीन्द्र समादिष्टं धर्मनिसमवृष्ठेभ ॥ तततः स पूवमागत्वा भगवन्तं मुनीश्वरं ॥
भागिनयेंव गंहिकृंसेमस्य धन्त्रवमकवीतु ॥ गौतम ससमूपाख्यानं यत्लेयागतन्मयागतं ॥ सर्वनिकम गंस्तुतं मत्सम्य क्षमूपादिगतु ॥ तं भिमत्कथितं गत्वा
भगवान्सर्वविविजिनः ॥ प्रयादिनं तमा स्त्रीयनिवी ष्टं वमपादिगतु ॥ श्रुत्निर्वश्रयनेपापिदृष्टिर्नकमेन गव ॥ यथेमवेदिमदृष्टिः सर्वन्नकमतहे
न्विति ॥ नवं भगवतादिष्टं गत्वा समीपिंकीयतिः ॥ दीर्घनखामुनीन्द्रं कं समीपं वमभाषत ॥ गौतमभेपापिमदृष्टिः कमभंनमहीयसी ॥ यथेयंभव
दिमदृष्टिः सर्वनकमगंन्विति ॥ एवं कुमूकथितं गत्वा संवृत्ता भगवान्जिनः ॥ दीर्घनखपरिव्राजकं प धन्त्रवमादिगतु ॥ श्रुत्निवेश्रयनेवंतुस
मतिज्ञानमत्सेव ॥ ममस्यादष्टिः प्रहाणं स्यादन्यस्यानसमभृत्वः ॥ एवमादिष्टं मुनीन्द्र गत्वा समीपिंकायतिः ॥ दीर्घनखामुनीन्द्रं गं सं प धन्त्रवमखवी १८७

न्तुमसारानेन ममस्याप्यवं संज्ञानमालिप पश्प्रकाश॥ सूक्ष्मस्या४दृष्ट४प्रहाणं स्यादन्यस्मानसमूहवः॥ क्षितिकक्षादिकं लयालगवास्मनूतीश्वनः॥ दीर्घनखंपमिवागंगमवस
मूर्ध्नि गमू॥ एवमलिज्ञानमालून्नेम प्रादृष्टि४प्रहास्यम॥ पूर्वन्मापिदृष्टिस्वनेवसंस्पदयिष्यति॥ ज्ञयामीदृष्टय४गू क्ष्मालोकसंनिग्रयालवः॥ स्मृत्यापायुमेय
मादृष्टयांमूनवांच्छि किंधालमयावल्ले मदृष्टि४सर्वमन्नमतान्विति॥ कुसंमागमयमाहायेद्धघायचालिवलीम॥ नत्रक्षेमकुलादृष्टिर्यवालवेप्रवर्ल्लिना॥ मवाम
हाविवाद४स्यादिग्रहापिवि घामतं॥ मदेवं संपनिद्धायसुधीर्विक्षाक्विवक्ष दः॥ उस्मदृष्टी४समलनक्ष्कामवसमात्रयगं॥ एवमस्यमविह्नस्य पवित्रक्षुद्रिय
स्यहि॥ सूक्ष्मस्या४दृष्टप्रहाणं स्यादन्यस्मानसमूहवः॥ सूर्यंकायं स्वेतुर्लगनृपीक्षोदाभिकालवः॥ कुस्पृदयंव्ययंवापिमत्वा मूर्धिविहृत्वयेमित॥ एवं विहृत्वमस्य
स्यमित४क्षणस्यादृगायन४॥ वायस्पर्शालिप्रक्षेप्नाव्यवसाय४गमसूज्जनू॥ मिश्र४मनिकिस्सुखा४दुःखा४वासुखाच्चवदना॥ कुमाक्षापिपनिद्धायं विहृत्व
त्तेन्मनियं मित॥ यदेवंज्ञायमायस्य संज्ञोमावदनासुखा॥ मदानस्यनज्ञायंनांदुः४खा४दुःखास्सुखापिहि॥ सुखापि४वदनावेषौनिसानिभावधेर्म्मिनी॥

एवं विज्ञाय विक्षेपं चित्तस्यैकाग्रकारणं ॥ अथाहं त्वां सुखावाप्य निःशान्तिभावधर्मिणी ॥ एवं मत्वा यतिर्विज्ञो विहरन्बोधिमानसः ॥ ध्रुवं माहितवदनाः स्वर्गति
दानाः स्वर्गसंपदः ॥ अनाः स्वर्गतिगामिन्यः सर्वत्र सर्वदा स्वःसुखे नित्यविभाजाः ॥ एवं यावद्विजानाति वदनादयनागतं ॥ सज्ञानादिय यथालंबे निःशमनं तदालयात् ॥
यदानवदनागोमा यस्याक्रमतिगच्छति ॥ तदा सार्द्धं चित्तं त्यक्त्वा पविशुद्धिमण्डलः ॥ रागद्वेषादिभिर्मोहैः सर्वैर्विसंयुक्तो लयदपि ॥ ततो जातिजरा
मृत्युव्याधिदुःखभयादिवर्जितः ॥ सर्वदुःखविसंयुक्तो निर्विकल्पो निरञ्जनः ॥ आकाशमिव निर्लेपः स निर्वृतिं समाप्नुयात् ॥ एवं भास्वान्मुनीन्द्रो धर्मस १८६
मादिष्टं निशम्य सः ॥ शालीपुत्रः सुधीर्विज्ञः प्राञ्जलिर्वै समभिनन्दयत् ॥ भगवान्सर्वधर्माधिपः प्रत्याध भवद्भूयत् ॥ विरागभयनेत्राख्यं निःसंगं चातिवर्णयत्
॥ सर्वदुःखविसंयुक्तं पविशुद्धं सुनिर्मलं ॥ समाधिगतिसत्कर्म निर्वृतिपदसाधनं ॥ तत्र यामपि धर्माधिपं प्रत्याध्याय समाहितः ॥ भगवान्तन यथादिष्टं
विहर्तयं तथान्वहं ॥ ध्रुवं शिष्यास्त्वावश्य त्यक्त्वा शालीपुत्रः समाहितः ॥ तथा संवृतिधर्माधिपं प्रत्याख्याय निर्वृतिः ॥ निशाम्य विसर्ज्जय यहुन बोधिमा

नमः ॥ उर्व्वेविहतनगरस्य बोधिसत्वस्य सन्मरू ४ ॥ श्रुत्वा वर्ष्यो रि निर्म्मकं चिलमलत्ल निर्म्मलं ॥ कनकस्य पवित्राजायी घनरवस्य धीमरू ४ ॥ सकृम्मे श्च ध्वनाथ
र्म्मे चक्रं ४ समदर्त्तु लदा ॥ म मरू ४ सम म्मोर्मि विस्क ४ समत्क्राय पूर्वांगरू ४ ॥ ए गवन्मन्मर्मे श्वा स्करे यका श्वा सनन्वना ॥ प्रख्यात्र रूमा वाय संचचिउं समृत्तह ॥ क
ह्यान्मांसमाल्लाक्ष समन्वा हृष्ण्य संकुशा ॥ संबोधिसाधनं धर्म संख्या नयितुमर्हसि ॥ कुकिकस्त्राथिगर्भ त्वाल गवान्स्कं भि शामृदा ॥ दशदपादिनास्वङ्खासंप
गधन्नवमादि गतः ॥ उदिल इमर्म बोद्ध गर्भसनउस माहिरू ४ ॥ बाक्षिव प्यावं मं द्वत्वा संवनस्वऊ गर्म्भिमे ॥ कुन्मादिष्टमनीन्द्र ददी घनरवसम भिरू ४ ॥ पा
रुसरूक विजाद ४ कायाय वीवनारू ४ ॥ पविकुन्द्रियः ४ शोम्य ४ श्वमन लडाक्षांमि विशी ॥ गरू ४ सपविकुन्मा प्राफ संवित्समाधिलगु ॥ निश्चक्र गर्भ
र्नाहालि स्त्र श्वा वीसधीवलन ॥ कन्तमलगवांक्का कांगं समीक्ष्म मर्त्तामर्गि ॥ सर्व्वा कि कृत्सनामनन्पुसंस्य गधन्नवमादिगतः ॥ लिस्रवायं महासत्व ४ सं
प्राफ पति सौम्बिरां ॥ लिकृधां कोष्टिला नामेरि कृत्वस्त्रलवत्स्यपि ॥ कुन्यादिष्टं मनीन्द्र दत्त्वा गर्भ विस्मियान्विमा ४ ॥ लिकृवक्तुं जगन्नाथं प्रपद्य

९६

वमादनात् ॥ भगवन्नुं किंपुनाननकोष्ठिलनमहात्मना ॥ सूक्ष्मप्रश्नं कृतं कथं कदाभवान्मम ॥ मनायं सन्निर्विभूः सर्ववादिविवक्षुः ॥४४॥ प्रत्यक्षमासन
वीक्ष्य साक्षात्सर्वं लमाफवानू ॥ नवैमौर्बिक्रुशिः सर्वेः सप्रार्थितः समर्थविभूः ॥ भगवानक्षांशुप्रकाशात्सर्वाभिमीश्वं समादिशत् ॥ नयुत्थस्तस्तूनाकाशंश्रोत्र
मनापतिर्महान् ॥ पंचवर्षोत्रगमेः साङ्ख्यसर्वज्ञाध्यापकानकः ॥ समर्पितत्वापूर्वग्रामद्व्यादिविविक्षान्यपि ॥ पंचवर्षोत्रगतेः साङ्ख्य प्रावेन्नवादिवचन ॥ तत्र
गत्वासीनं प्रत्यकेसूगतं मर्निं ॥ दृष्ट्वा गतस्कनाः सर्वेः समस्तास मपासवन्नू ॥ तंभोमंदहर्षकात्के समाधिविनिश्चलेन्द्रियं ॥ मनापतिःसमसर्वीक्ष्य गान्त्र
स्मानवमादिशत् ॥ आनीयतामयंवश्चासहस्तानननारितृक्षः ॥ स्तूतयक्षवलिदत्वाशीसमर्त्कीलतंमहि ॥ स्तुतिगइफमाकर्ण्यसर्वगतस्कनामूता ॥ त
थापि प्राप्तिसंशयत्वोमंगहीउमपावनन ॥ गोश्नेनान्नमूखायागान्द्रष्ट्वासस्तूगतोमुनिः ॥ नवोमनूत्तहार्थनमहसाकाशमायर्यो ॥ गतसपर्कि वकृत्वा
प्रणमयन्नमात्रिगतः ॥ विविधप्राभिहार्योक्षिविचित्रानन्यमद्गयथत् ॥ गोनिसर्वाक्षिसंधीक्ष्य सर्वगतस्कवास्तूपि ॥ सूप्रसन्नास्यानत्वा प्रार्थयन्त्नवमन्मः

१८१

स्वाः॥ नमस्ते भगवन् बुद्ध कमलस्वनाम नाथमां॥ स्तवमीर्ष हि मद्धर्म्म समादि शम्भुमहि॥ ध्रुवमिशे पार्थिव हर त्वां सप्रत्यक्षकमिमां मुनि॥ नान्तुग न्याय यान्त स्तुत र
जाकोशं॥ दवादन्नु॥ कृष्णस्त्वां सुनासीन पूर्वं नुवस्त्र काशंयत्न॥ वीधिवर्य्यां समानं त्वं सद्धर्म्म समुपादिशं॥ नमस्तु धर्म्मान्त पीत्वा सर्व्वं भैषज्य नुभादिका॥ म
हालिङ्गं कमलं चर्य्यन त्वां समर्पित उत्सुव॥ नमः संसृप्रमन्तात्मा चोनै सनाथ किर्मूदा॥ नमो मार्त्य समस्त पूर्ण पाजं दत्वां लिनं दिनः॥ सूर्य्य लोक प्रधर्म्मिं हत्वां कस्य पाद
स्तु अमूदा॥ प्रधिक्षानं समोक्षाय मनसे वंश्या नमूदा॥ सुहृ सपीद गधर्म्म वचन्नी हस्तु धीनापि॥ सं भ्राम सर्वं हि काक्षानं समं वयस्य संवच॥ सुकर्म सिद्धं महाकिङ्कर
मस्कान्वंसकुधाकवं॥ सम्बागयन्नसमानोध संवच नयाम कपदं॥ श्रुत्वं प्रधिधिं हत्वा प्रदत्वां मुनिनिमूदा॥ मतेशमनो नगरधीश सौर्द्ध स्वालयं समूपावनक॥ नम
स्परलिमात्कार्य कर्म्मिण्य वृक्षा समन्त्रभि॥ नमः संसृगतं सत्वां समावे चलतात्॥ यासोस नापमि भायं कौटिल्य स मन्त्रमिशि रवत्॥ पुत्र ब्रह्म हत्व मामाय
महाशिक्षा त्वम्प्यं॥ एवं मत्वां समोक्षाय चमिमर्थ्य मदात्॥ लोक यमवसवेत हस्तक कर्म्म स्फल कवं॥ स्वादि दृष्टं मनीन्द्र धर्म त्वां मालिक्य सामूदा॥ समु

विश्वभू
विपश्यि शिखी क्रकुच्छन्द
कनकमुनि काश्यपः २

मित्रानन्दकथाख्यानं सप्तत्रिंशाधिकाः॥ ॥ इति श्रीभद्रकल्पावदाने सपंचशतपरिवारभल्लीपूरमहामोऽत्यायदशदीपनरवप्रव्रज्यासंवदनान्वन
यपंचवर्णीनाम अष्टचत्वारिंशतिमोऽध्यायः॥ ॥ अथ तस्मात्कर्मनाथः सर्वसंघसमन्वितः॥ समलंकृत्य सुदानं प्रगल्भं संप्रक्रियाञ्चकार॥ ततश्चानु
मुनीन्द्रो श्रीमान्भगवान्विश्वजगत्था॥ सर्वाधिसाधनं धर्म मुपदेष्टु मुपाचकृत्॥ तदासौ भगवान्कृत्स्न गणे पूर्वाभिनिवेशभः॥ सद्धर्म समुपाख्यातुं विजहार समाधिक
॥ ततस्सुगतं दृष्ट्वा समासीनं समाधिके॥ सर्वमागधिकालोकाः समीक्ष्य मुपासरत्॥ तं मुनीन्द्रं समालोक्य लोकाः सर्वे नमादिताः॥ नत्वा प्रदक्षिणीकृ
त्य धर्मं श्रोतुमुपाश्रयन्॥ तान्सर्वान्समुपासीनान्समीक्ष्य भगवान्जिनः॥ बोधिचर्यासमारभ्य सद्धर्म समुपादिशत्॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा लोकाः स १८८
र्वेपि समुदा॥ तं मुनीन्द्रं समानम्य प्रार्थयन्नेवमादरात्॥ भगवन्नाथ संबुद्ध सद्धर्मं वयमिह॥ श्रुत्वा सर्वे वयं तुष्टा भवामः सन्नितिव॥ तद्भवत्कां जग मागधिकाः
न्नाथ सत्संघानामिहाधुना॥ पूजां कर्तुं समिच्छामः कृत्यसमीदत्त्वमर्हसि॥ इति तैः प्रार्थितः श्रुत्वा भगवान्स मुनीश्वरः॥ तान्सर्वान्सहदृष्ट्वा लोकान्सुश्रान्त्वा

मार्गविकेनोके:

वासमतं ॥ तदधिवासितं मत्वा सर्वमागधिका अपि ॥ लोकालदर्शनागच्छानि मदस्माम मत्वाध्ययनं ॥ ततक्षमदिवाथ सर्व भगवतं समांधिकं ॥ अत्यवसिता व सत्तीत्यथ

पदीमेथ समगाप्ययनं ॥ तान्सर्वान्मांधिकान्हि शुसंतु ष्टान्वीक्ष्य आदिना ॥ सर्वमागधिकाल्लोका महानन्दं प्रलेभिरे ॥ ततोपनीयया पाताहिर अधवयिन्त्वा

मुखादिकं ॥ नीत्वा समनेनं समागत्य धर्मं श्रुत्वा समागत्ययन ॥ तान्सर्वान्समासीनान्वीक्ष्य भगवान्जिनः ॥ वाधिवर्यासमानवत्य सद्धर्मसमुपादिशत् ॥ त

स्य धर्मान्नतं पीत्वा सर्वमागधिका अपि ॥ लोकाः समनुमोदन्तः प्रापुनन्दस्य बाधिमाः ॥ ततः सर्वेपि ते लोकास्तं मुनीन्द्रं समांधिकं ॥ श्रद्धयासमुपा

स्यस्समयत्याविद्यजन्म शे ॥ तत्र संक्षन्नुत्वा वनसर्व जतुवनख्यपि ॥ निवृत्यास्ते स्वाल्लाहं पावर्लन निर्वर्गतं ॥ ततः सभगवान्सर्व धर्माधिपामुनीश्वरः ॥ स

संघाशास्ययनं सर्व विद्वत्सु संवसमात्वसन ॥ ततप्रमादीसमालोक्य तत्र भगवान्जिनः ॥ अध्ययनस्य कालोत्प्रीकांक्षावंश्यांसमुपासवत् ॥ ततश्याशन मनाच

श्रुतं मार्गाससमहोमगं ॥ ससंघः समुपास्त्यय संतस्थ संप्रतामसनं ॥ ततं त्रिजगन्नाथं समांधिकं समाश्रितं ॥ अशामहर्षिनां लोकाः मुदिताः समुपासवत् ॥

भावनीपुण्यीर

गत्वा तं समुपासीनं भगवन्तं मुनीश्वरं ॥ सं समहर्षिभिः सार्द्धं प्रणत्वा समुपाश्रयत् ॥ समुपाश्रित्य सार्द्धं सं संवद्धा भगवान्जिनः ॥ सर्वज्ञोपि सदा हर्ष पप्रच्छ वं समादरात्
॥ कच्चित्सर्वत्र कौशल्यं महर्षिस्मि महामुने ॥ निर्वृत्या ते सदा भद्रमायोग्य मस्तु सर्वदा ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण धनि गम्य सं महामुनिः ॥ सं मुनीन्द्रं समालोक्य, साञ्ज-
लिरेवमब्रवीत् ॥ भगवन्सर्वदर्शी [illegible] भवत्कृपानुभावतः ॥ सर्वत्रापि कथं न स्यात्कौशल्यं मम सर्वदा ॥ [illegible] ॥ श्रुत्रि-
[illegible] धर्मं समुपादेष्टुमर्हसि ॥ विस्तरं स्थापयिष्यामि भवदर्थमनावमं ॥ यत्रा [illegible] सद्धर्ममुपदेष्टुमर्हसि ॥ एवं संप्रार्थितं [illegible] महा- १८९
र्षिणा ॥ श्रुत्वा सो भगवान् [illegible] ॥ तस्मिन्नवसरे [illegible] ॥ [illegible] आनन्द नामा [illegible] समुपाश्रयत् ॥ नवमन्-
पि लोकाश्च गं मुनीन्द्रं प्रणाम्य वं ॥ समीक्ष्य विस्मिताः सर्वे प्रणत्वा समुपाश्रयत् ॥ [illegible] भगवान्जिनः ॥ बोधिचर्य्या समानन्य सद्धर्मं
समुपादिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वेपि [illegible] ॥ लोकाः समनुमोदन्त प्राप्यानन्दं सुबोधिकाः ॥ [illegible] सर्वेऽथ वक्ष्यामि मुनीन्द्रं समाधिकं ॥

समत्वर्य्यां शिनन्दिस्वामिस्वाग्रमंमुपावनत्॥ ततश्च स कुणालानन्दकस्तत्कर्म्मानुमोदितः॥ तं मुनीन्द्रं मुहुर्नत्वा नगरान्वनहुतं सुधीः॥ ततश्च सत्राक्षः धागत्वा मिथिलायां र
त्रिक्षालय॥ स मासिकेन तस्मान नन्दं स्वसहायं समब्रवीत्॥ मा श्रृणु महाभाग हृष्टः धर्मं सर्यं यन्मया॥ नन्दन कथ्य मां वा धिचर्यासम्वनमकेमं॥ श्रीमनरकथितं
त्वा सस्नून नन्दानुमोदितः॥ त्रा मृ दो केन सरूम्नि तं समन्यथन्त्रवमब्रवीत्॥ कृतसंदशयमम्मा॥ अमसम्यक्छास्त्र गवाङ्क्षितः॥ किं मननसमुपादिसं सकर्म्मं तत्तथा वद
॥ श्रीमनरकथितं श्रुत्वा कुणालानन्दसत्त्वखा॥ स मानन्दं महाधीनं समन्नकं समब्रवीत्॥ अवगताम्निकटे च मयु अंगर्षवात्र भवते॥ तेनाम यन्मया मात्रिन्त्रमंभि
स्तुतं समाधिकं॥ तत्र गतं संस्मृत्वा संदस्वद्व तस्मिंदृशा तानुमोदितः॥ समत्यर्यप्रसन्नात्मा तं सम्यग्धर्मसमुपाश्रयत्॥ एवमन्यपि लाकाले संवत्सरे पलाम्वनं॥ समा
धिकं समालाख्य विस्मिताः समुपावनत्॥ तान्सर्वान्समुपासीनान्समीक्ष्य तगवाङ्क्षितः॥ वाक्षिवर्य्यासमात्वस्य सत्कर्म्मसमुपादिशत्॥ तत्तत्कर्म्माभिर्नत्वपी
त्वा सर्वे पि समत्यधिताः॥ लोकाः समनुमोदन्तः प्राप्नानन्दं स्ववाधिताः॥ अहमपि मुनीन्द्रस्य तत्सद्धर्म्मोपदेशं मुदा॥ पीत्वा शिनन्दितस्त्वाका विस्मितात्म

मात्रजं॥ द्वात्रिंशल्लक्षणाग्रस्थां॥ मित्यत्रं नमस्तुभ्यं साधय॥ इद्धाङ्गं तामननीमूलं स्थल्वदर्थमांसत्व॥ ६ श्रुणि गनसमारव्यातं गृह त्वानन्दादिनन्दिक ६॥ कक णासुमूनीवस्तवणावरदं
गन्तुमेच्छत॥ कमालिनन्दिकान्तामस्य आनन्दावाधिमानस ६॥ प्रमनाः ६ कृत्वा गत्वा नन्दसकायं केसमत्रवीत्॥ सा क्षमं इष्टमिच्छामि धर्म्मवानमूनीश्वर॥ मद गतनरवा नक
तमामह्नि गन्तुमर्हसि॥ श्रुणि त्वार्थितं गृह त्वा सहाय ६ मान्मादिन ६॥ समानन्दं सूधीम कं सम्यन्नवमत्रवीत्॥ सा क्षय यच्छ मवांच्छा संवृ ध्वस्य महामूनं॥ सं
दर्शनसमागच्छ गन्तुमिच्छाम्यहं पुनः ६॥ मन ६ सूधीः ६ स आनन्दः ६ प्रव्रज्यात्वमभी प्सितं कथ॥ पंकजानन्दनामानं पितरं प्रार्थयन्मूदा॥ तामसंद गौनमत्रु श्रीघन १९०
सङ्गत्कृत्वा ६॥ मच्छामि समकायाहं गदनुज्ञां प्रयच्छ मा॥ श्रुणि कश्चिन्मा कल्पिपितास्सो प्राग्यनन्दिक ६॥ गच्छ पुत्र यादि ऐवर्यां समाव्वनिया सबवीत्॥ क्षमा ६ सकृत्
लानन्द ६ सत्कर्म्मत्य सलालमं॥ समानन्दं पूवांक्षयमूदामं पुत्तिका वनत्॥ सकृ मासंवविल्लो मो प्रेव स्याानिकटवन॥ अता यानमनोनम्य समयगच्छ कौप्रव्रवनत्तु ६॥ कत
संघमतमीनं संवृत्तं गं समीच्छत॥ विप्रानन्दो प्रसन्नात्मा समपूर्वोवनं गांमुदा॥ कोदस्वाम सपाया गोसंवृच्छारगवाञ्छितः ६॥ अवत्तांकृत गतलंकाश्चिदित्यादि ६ मानन्द

कुशीमानन्दः १ पंकजानन्दः २

यमू॥ एवं गमत्कामसमादिष्टः ॥ त्वामावलिनन्दिनो॥ सर्वज्ञवीगलं गामकविर्ध्य ज्ञागछ्य गायस्त्व४॥ नत्रुणीसमपाशत्क्षयसंव कुम्सपदस्व ॐ॥ प्रदत्त्वा मा ॐ लीवी क्ष तंमव
मपमस्थ त्रु४॥ मोदक्षामसमपासीनो संवक्षारगवाम्मूनि४॥ स्रार्यसमंसमानस्य संकुमर्मसमपादि शम्॥ मत्सकुम्मीम गंपीत्वा मानस्व४ शालिनन्दिन४॥ पृथुक्ष त्रुकमा
दायसंवनिर्तुसमस्कम॥ मदलिवांछितं नमत्वा सर्वज्ञार्हन्मनीश्वन४॥ दक्षि धपादिनामस्यभिन४ मृत्स्व वमादिशम्॥ एहि स्थिकामसमाधाय संवनत्वसतंव्रनं॥ कुम्यादिष्ट
मनीश्रुदामश्रानस्वारवयमि४॥ मच्छिन्द४ सविग्रज्ञास्मा पवित्रकुण्ठिमध्ुल४ भविविक्षिरीपात्रस्थि कुः४ कायायचीवबावमे४॥ उक्तगीत४ समावा वा वक्ष वानी
गुरून्दियश॥ समाधिमंवधीसर्वविद्यापात्रसमागम४॥ स्वामसवादिसलोकानां सर्वेषामपिसर्वम४॥ वन्दनीयाः स्तवनीयश्च संमाल्यालवदात्मविक्रा॥ मभवं तनमालम
पवित्रकुण्ठिमध्युलं॥ दक्षासं मत्सहायापित्र नंवनिर्तुमेस्कम॥ मदलिवांछितं नमत्वा सर्वविज्ञायकनायक४॥ दक्ष धपादिनामस्यभिन४ मृत्स्व वमादिशम्॥ त्राम्म
धयदि॥ वांछाविर्यंसवाधिसम्बमा॥ एहि यनसमाधायसोगमं भासमनंवम॥ कुम्यादिष्टमनीश्रुदामत्रामक्ष ध४ गुरुन्द्रियश४॥ मच्छिन्द४ सविग्रज्ञास्मापवित्रकुण्ठि

जतालनद.२

मण्डलम् ॥ विचित्रैर् वीणाशब्दैश्च काव्यवीणावादनम् ॥ गीतं समन्तात् प्रायश्चिन्तैर् समाधिरतम् ॥ समाधिश्च धीमत् सर्वविद्यापारं समाकृष्यात् ॥ सर्वेषामपि लोकानां कल्या
णार्थं विमानम् ॥ सज्ञानं दायकं मानं महाप्रज्ञावृक्षम् ॥ यथादिष्टं मुनीन्द्रधर्मकथां सर्वसमादिशम् ॥ एवं कृत्वा विज्ञानं गतं सर्वभूयः ॥ वस्तु वंगलनी
यं गत्वा सर्वलक्षणम् अधिकम् ॥ सर्वत्र महत्त्वं जित्वा नतकमानम् ॥ दिव्यादि समाधिं सम्यक्त्वेन महात्मनाम् ॥ एवं कृत्वा मोक्षं सुखं सर्वसत्त्वानाम् ॥ मे
वीर्यं संवाजी ध्यायन् सर्वभावनम् ॥ एवं कृत्य निमानन्दलक्षिमं कृत्वा विवक्षितम् ॥ दृष्ट्वा लोकाधिपाः सर्वे दिशाः सम्यक्पालयन्तु ॥ एवं सर्वे पि लोकाः समीक्षि १८१
तं विवक्षितम् ॥ विस्मिताः समनुमोदन्ते सत्त्वाः सम्मानयन्तु ॥ एवं समन्तात् गच्छन्ति सज्ञानं दामं हास्यं स्मितं ॥ सर्वपापविशुद्धं संघानां सम्मितं सर्वसत्त्वानां ॥ त
त्क्षिप्रमानयत् कर्माधिदित्तं लयथाविधिः ॥ विहारं कल्पयामास सर्वलक्षणमण्डितं ॥ वन्दनानन्तरं सर्वमहिगवाक्षगवाक्षितम् ॥ किङ्किणीजालमालिनं सु
मणिरत्नालयं ॥ ज्ञानं निर्मितं यस्मात् पावनं समन्ततः ॥ जानन्ने विहारस्य नामार्थं सुधियां ॥ ततः सङ्कल्पयामास जगतां वचनं ॥ विहारं ज्ञा

क्रमं संकल्प्य गणर्षिः प्रीतिनन्दितः ॥४॥ कथानकं पूज्ययात्रामाश्रित्य विविधं दर्शयन् क्रमशः ॥ नत्वा पदद्वयं स्तुत्वा प्रार्थयच्च मुनीश्वरं ॥ विहरन्त्वं जगन्नाथ विहारक्रमशिक्षितः ॥ मय्य
नुग्रहं मा बाधय ममैष सर्वदा जिनः ॥ व्याख्याय धर्ममतुलं तामस्यान्त्रिजगद्गुरुः ॥ जगामानुज्ञां दत्त्वा स्ववासं षड्जिनसंवसे ॥ श्रीजिनविस्तरेण धृत्वा भगवान्नाभिकुलवन्
सलः ॥४॥ स तीर्थविहारयात्रासु गणर्षिर्निजः स्ववशी ॥ तपाद्युक्तो नयत्तु सासुकल्यमधुना भव ॥ पूर्वाचापि कर्तृ पुण्यनेमद्धर्म्मफलमाप्स्यसि ॥ विहारेण संप्रदानेन बोधि
पानं गताः ॥ स तथा यानविहारी च पार्श्वयास्यसि श्रीकृष्णनाम ॥ शिष्यानिमं ... संघमसमन्वितः ॥४॥ स्वमन्दिरमनाज्ञ्य कृत्वा स दृष्ट गतो ॥ कल्याणमस्तु
मङ्गलं वर्द्धते ऋषिविहारिकः ॥४॥ संबोधिमतुलां प्राप्य निर्वाणपदमाप्नुयात् ॥ पुमांश्चैवं लब्धिमत्कं लब्धा शिष्यजगद्गुरुः ॥४॥ तस्मिंश्चानुग्रहं कृत्वा विहरन् बहुसाधि
कः ॥४॥ प्रतिदिवसमाख्याय शिष्येभ्यो धर्मसत्कथां ॥ कांश्चित्प्रव्राज्य सद्धर्मज्ञाननायकवत्सलं गतः ॥४॥ ॥ इति श्री लघुकल्पविधानं ... कागुफलेत
बुद्धानन्दप्रबद्धस्य च नद्धं गवनविहारनिर्भिन्न जिनामद्वाविंशतितमोऽध्यायः ॥ २२ ॥ अथ श्री ... गृहे प्रवाज्य ॥ प्रापाद्विजश्च ...

९६ यथापाप्य॰ सर्वविद्याविचक्षणः॥ सर्ववेदविदांश्रेष्ठः ज्ञात्वा भाविशुभं धीः॥ ऐश्वर्यश्रीसमापन्नः श्रीदापमः समृद्धिमान्॥ एवं संप्राप्त्य ... श्रीमान्धीमान्विचक्ष-
णः॥ सर्वविद्याधिपः श्रीमान् तत्कर्मलालसः ... ततः स कार्यपीवीक्ष्य कामकृत् ... तं॥ विषयान्निर्विण्णः ... निस्पृहः॥ गत्वाश्रमं पवित्रं वनं
आश्रमं समाश्रितः॥ मुनिवर्याश्रमे हि त्वामेव निर्वर्तुं समेच्छकः॥ ततः स तत्र प्रयाणं कृत्वा सर्वधर्मान्विगतानपि॥ एकमादाय कर्पासपटपिलानि कंथं॥ ...
संगतां लिपिं न ... गत्वाश्रमात्तु निर्गत्वा वनाश्रमं मुदा वनं॥ तत्र तु धाम नाम नामीन ... समाहितः॥ मुनिवर्याश्रमे हि त्वा सत्कर्म मानसा च नकं॥ ततः १९२
सर्पाणि ... मुदा हि त्वयाश्रमे हि त्वामेव निर्वर्तुं समेच्छतं॥ तदा सर्वार्थसिद्धार्थो बोधिवृक्षं कृत्वा स्थितः॥ जित्वा मायागणान् ...
नमस्कृत्वा तु॥ ततः धाम नामीन ... मुनीश्वरः॥ जगत्साक्षि समालोक्य ... प्रणाम यत्॥ तत्पु ... मुनिः सततं ... कस्मात्पु-
त्र प्रणाम्य ... लोकयन्॥ बोधिमण्डं समासीनं ... समाधिनिहि ... मुनिः समयपश्यत॥ ... समाधिनिहि

भन्द्रियं॥ समीक्ष्य विस्मयाक्रान्तः स्वान्तः एवं व्यचिंतयत्॥ अहो समवसृतिः श्रीः॥ अहो भौचादनिर्महर्द्धिकः॥४॥ अर्हन्नस्तं प्राप्य मत्संबोधिं संबुद्धा तु वसुधा धना॥ तस्यान्तिका
न्तं गत्वा द्वित्वा समनुश्रमसन्तेः॥ अर्हन्नस्य यथा समाश्रयमस्त्वेवं विकिंतं समस्तम्॥ अधुना श्रीमद्वानान्धः॥४॥ समाधिनिश्चलन्द्रियं॥ मलोत्समयः श्रीगन्धार्कश्चा त्वा मत्पितृस्तं मे भूः
नितिः॥ तदिदानीं कथं तस्य संबुद्धस्याईन्त्यामन्॥४॥ वचयेभ्य भरतः स्थित्वा द्वित्वा समनुश्रमसन्ते॥ तदन्यस्यार्हतो गत्वा भरतः समनुपाति कः॥४॥ समनुश्रमसन्तं द्वित्वा
संवन्नयं मदा धुना॥ श्रुत्वा जिनेविक्रम्यार्हन्तमन्यं ध्यात्वा व्यलोकयत्॥ सद्ध्यायवमर्हन्तं कविन्द्रं वाग्यपश्चपत॥ तस्य संतं मत्ता बुद्धं महर्न्तं मुनिमतं कं ॥ सम्यग्दर्शन
स्वयं तत्र प्रवृद्ध्यात्तु तमादरात्॥ तस्य॥४॥ भार्हन्त्विष्टुं तान्मां संवृद्ध्य शलान्तम॥४॥ प्रवृद्धः संवन्नं द्वित्वा संप्रवेशनं समाहितः॥४॥ तमावश्चिंत्य स्यान्ते सर्वयोग्यवकृष्ण कान्ता
ज्ञेन नवनाशीनं संवृद्धं तमदं प्रथमं॥ सर्वज्ञं तं महारिष्टं समीक्ष्य सानिनन्दितः॥४॥ ध्यात्वा स्तुत्वा ... माश्रयमनसैवं व्यचिन्तयत्॥ संबुद्धं तं महारिष्टं भगवन्तं मुनी
श्वरं॥ सर्वधर्माधिपं लब्धनृपिनं सर्वदर्शिनं॥ सर्वज्ञं जगन्नाथं सर्वविद्याधिपं जिनं॥ अर्हन्तं समकृष्णक्षान्तेयं प्रथमं सर्वं ...ना॥ कृतिनिश्चित्य समर्पां स्तः

THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDIES OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.
MBB—1971— 8-3,4,5,6,

BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS

९८

मुनिः समनुमोदितः ॥ ततः संप्रहृष्टितः प्राञ्जलीन्द्र सर्वं तं मुनीश्वरं ॥ ततः श्रीघनं दृष्ट्वा समुनिर्वाति नन्दितः ॥ प्रणत्वा साञ्जलिः पप्रच्छ स्नात्वा समुपाश्रयन् ॥
ततः सममुपाहृत्य जगद्बन्धुर्महामुनिः ॥ प्रणत्वा च ब्रह्मस्थाञ्जः पूर्ववत् समुपाश्रयत् ॥ ततः समप्रसन्नात्मा भगवन्तं मुनीश्वरं ॥ साञ्जलिः संमुपस्थित्वा समप
श्यन्नेवमब्रवीत् ॥ भगवन् सर्वविन्नाथ यत्काम सत्कुरूत्तवान् ॥ अवकातं जगद्बन्धुर्भगवन् शाक्यसिंहः ॥ शृणु वान्मां समालोक्य संबुद्धः शासनः स्वयं ॥ म
मन्त्वा ह्यस्य सद्धर्मं संवादयितुमर्हसि ॥ एवं स प्रार्थितः श्रुत्वा संबुद्धो भगवान् जिनः ॥ काश्यपं तं समीक्ष्य मन्यमन्येव मादिशत् ॥ काश्यप भगवन् शास्ता हं १९३
त्वमसि शासकोऽमम ॥ ततस्त्वं हि समाश्रय वचस्व जगत्प्रभुः ॥ इत्यादिष्ट जगद्धाता संबुद्धो लोकनायकः ॥ काश्यपं तं समालोक्य स्वयं सत्यमनाः समन्त्रेही
तोऽतः सकाश्यपो धीमान् संबुद्धस्य जगद्गुरोः ॥ हे त्वानुशासनं लब्धा संबुद्धं भगवन्तः प्रार्थितः ॥ ततः सद्धर्मसमासीनं तं रक्षिमेकं महाप्रमिति ॥ तस्य च
वीक्ष्य समुपादिशत् ॥ काश्यप त्वं महाप्राज्ञाय समं भवेऽस्य प्रियं ॥ यदहं भाषितं वस्य कृत्वा च वानुमोदितः ॥ यापित्वा ... अवकं

रीरिकमानसं ॥ लब्धांछिमानजं ॥ धर्म्मम लायांस मु पादि रावाष्ट ॥ अ संव ब्बापि संवृको सीमुरि माति तं ४ सदा ॥ अ सर्व स्थापि सर्वस्था तुमिपि प्रति गर्धित ४ ॥ अ संह
गेपि संह स्थितिर्जितिमानस दान्विज ४ ॥ प्रतिज्ञानन्दिर ॥ धर्म्म संफ श्रेयस्कं भगिन ४ ॥ अ हट का ध्यपसंव ६ ४ सर्व रूप ४ सर्वद रूकेवीय ॥ अ पि निवलि मान ४
स्कन्दर्म्मादि ॥ आसिसर्वज ४ ॥ सनिदानमंतिक्षायमपाणि लयीमंवच ॥ श्रावकानां हि सकूम्मं ॥ यामि सम नकम ४ ॥ अ प्रोतिज्ञायम मह कापि निर्निदा
नेवमवन ॥ अ नतिहायसकम्मं श्रावकानां दि ॥ मिन ॥ सकम्मदि ॥ मस ४ गामु वेवयादान प्रातलनं ॥ इत्वा सकम्मं सवाप्र माधनीय प्रयत्नं ४ ॥
कं अयं सर्वांगी मिद्धा दमं श्रावकानां वदाम्यहं ॥ त्वया प्यवं समाश्रयं गिन्निमवं प्रयत्नं ४ ॥ विहितं विधाम्यहं इत्वा प्राणिमा कंतस्मसेव ॥ अ न्यावगाव
नापमकाधिहि विघ्यामिसर्वदा ॥ एवं इत्वा मनालक्ष्म मावाव थम माहित ४ ॥ अ ध माजप्यवधवषयद गीमिदावचतृ ॥ कायवाक्षिक्तमकाली समर
न्विम द्वगीतलतृ ॥ गुरुज्ञानी वानिवामें अविहवतलाई वक्तुय ॥ पतिन्द्रियादिसंवरहका मानस मवस्थि ४ ॥ अ दीनवानुसंह गीमिमानवर्गाति

ऌ८

निस्पृहः ४॥ मन्त्रिष्य मन्मनासस्पृहा विहृत्य द्वाधिमानम ४॥ एवं कन्महासत्वाय नृ श्रीमानरवश्रुमे ॥ नृपानिव कृपाधीरानं निमिकानि तावयमा॥ एवं विदन
नकस्य यमे श्विनं नरवश्रुमा॥ श्रुतिध्वा दीर्घन स्पृष्ट्वं स्पृशति पादका श्रुपि॥ नेव न स्वयमे श्विकृ मनस्य शक्तिस्पर्शा॥ एवं न दांश्च सग्ध्रत्वाश्चदांदानमम
कंदे ४॥ घ्रात्वा घ्राणेन गन्धाश्च नस्यनास्वाद जिह्वया॥ स्पृष्ट्वा कस्तुनि कायनव मनोन्विस्नायवदमा॥ नक्रिमिकानिमवोदियानिन्वे विवशिकावयमा॥ न
वं विदन्मनस्त्वस्वयमे मर्मनानरिघ मे॥ पापका श्रुपिसहांश्चनस्य शक्तिकदाचन ४॥ तत्रीन्द्रियाणि संवन्धृ विदनवमम्यादि म ४॥ नवं तत्त्वविदन न्वेन
संधानि समनवाभूया ४॥ यथकायगनास्पृश्चिति श्वायनेन पवि हास्यानि॥ यथान्त्रीनमर्मणा छायान्नापनयाक दावेन ४॥ यथर्वादिवृक्षान्नाश्चमा सव्यधिमाद्यु
यत्नम ४॥ यानि श्रमयिगव्याक्ष सर्वनिर्वोदानकुश्च॥ तदायामंश्चिमा तंव सन्नं ऋतुग्रमरोनवं॥ मलक मनमाधृत्वा सक्ता नद्यं मृदानदा॥ पूर्व स्वां स्वयं
कायेमसदयामां मृदृश्चमृका श्विनि पवेश्चमाथा यावितनखसमयमी॥ नवं तत्त्व विदन्वन्कृ नंपवि पक्वजिमद्रस्व ४॥ ज्ञ तेन्द्रि याधि मामापसवृद्धपदमा १९४

सूयात॥८॥ वेदैवा अनुनाथ्या मो नमिष्यं काश्यपं मूर्ध्नि॥ समन्निबिध्य सकृत्सर्वं तं वाना सेन मर्दीति॥ ॐ स्वनं गः समं तं न प्रकृत्वा सकाश्यपा मन्ने ध्यं कृप्यिविरुदुमक्त
साहं मनसानमृतादन्धं॥ समनुत्स्पाहिं जमत्वा संवृक्षात गा बाङ्गि नेव॥ समन्कृत्य समणा न्यस्तगन्वु पागमत्पुनाम यत्नं॥ नमस्ती इंद्रसमान्तो वक्षसपुयानंनन्नप
थि॥ स्वधान्॥ क्रूटवर स्कृत मनसैवं व्यावि कृष यन्॥ मृताम त्वा मृती श्रुं सेमना मऽनहिं ननन्दिनं॥ समन्कृत्य पुयाङ्कुकं सं वं वमपुत्तामयत्नं॥ कूति म
वेनस्य सन्पुरा हृद काश्यप संगयादृत्तव॥ ऋतहिं ॡं तमात्मोऽक्षपुनवं वं व्याविकृयन्॥ मृताय मत्का मृती श्रुय मिमा गत्वा मवा कृत्त॥ ऐ कृत्स नं समा
ति॥ संस्कृतु पदिवां कहि॥ स्वकंक पीतिकं मकृ पटपिल्लामि कं वं॥ सूक्ती यायि मृतीन्द्रसा प्रेङ्ख पयत्वमानम्॥ कृति मृद्वि कि नंमत्वा मंवृक्षात
गवा सूकुवं॥ समप्रवृद्ध मत्स्कृतुं सं प ष्यनमपावत्नं॥ नवं वृक्षा सत्कृतुं सं व वकं मृतीश्व वं॥ हृस्त्वा सकाश्यप कृत्य वृंकत लम्पावं वं॥ म
सुतल त्मात्मी यं पटपिल्ला मिकं स्व कं॥ नमनी ङ्गु समा तोव क्षत मा ऊतिः समं वीमु॥ सगवन्का पीमिके मेण पटपिल्लामिके ल वीनु॥ समा पि

रुद्र

निस्पृहः॥ सन्निष्ठगायधर्मसंरक्षा विहरन् बुद्धिमानसः॥ एवंचन्द्रमहासत्वाय ॥ श्रीमानखेटश्रम ॥ नृपानिव कृपावीर्यननिमित्तानि लावयत ॥ एवंविहरन्
गतसायगत्थिरूंनखडुप्रम ॥ श्रुतिश्वादीर्म्मनसंचसर्वगिपागकाश्रुपि॥ नेवगसायगत्थिक्रमनुस्पृशक्तिसर्वस ॥ एवंगदांश्वसत्र त्वाश्रद्धेयधनसम
कगेश॥ ध्रात्वाधारध्यानगन्धश्चनसानास्वाप्रजिह्वया॥ स्पृत्वाकस्तुनिकायनधर्म्मान्विक्षायचगसा॥ गन्त्रिमित्तानिसर्वाद्रियागिर्न्नैवविलावयत॥ ए
वंविहरनसत्स्यगमर्न्नानात्तिष्ठ म॥ पापकाश्रुपिसर्वाश्चैनस्पृशक्तिकदाचनः॥ शंस्त्रीन्द्रियाधिमंवन्धविदनस्वसमाहितः॥ एवंत्वंविहरन्नन्ने
संधार्दिसमनवोप्रयाः॥ यथकायगतास्मृतिष्ठकायंनपश्विहास्पति॥ यथस्मृतिमर्म्मगाहागान्तापनंयाकदाचेनः॥ यवापिस्मृतागात्मधर्म्माश्चसमाधिकाश्च
मत्तनश॥ पश्चिमममयिगव्याक्तसर्वनिर्वाणलक्ष्यं॥ सतायामधिमात्रंचसन्मेत्तुप्रमस्तोनवं॥ सलक्षमनगताधृत्वासंकागयांमूयातदा॥ पश्चात्स्वकार्न्नचषु
कायेममृदयास्तंमूरूश्चसर्वाश्चितिपगेधम्ममाध्येयविहरनसुसमयमी॥ एवंत्वंविहरन्नन्नपश्चिमकृतिमध्यलक्ष॥ सर्वंनत्वाधिमाताधसंबुद्धपदमा १९४

म्रूयात् ४ ॥ एवं शेषास्तुना रथ्यासौ तं शिष्यं काश्यपं मुनिं ॥ तमनुशिष्य सद्धर्म्मसंवरान् विदुमर्हति ॥ ततः स तं गुरुं प्रणत्वा स काश्यपाश्रमे निषसाद ४ ॥ कश्चित् वित्तर्तुं मुन
साहं मनसा न समादद्ध्व ॥ तमनुत्साहितं मत्वा स वृक्षाग्र गवाक्षितेन ४ ॥ ततः स तत्काश्यप तदान्यत्र गन्तुं प्रागमत् तत्र तस्थ यन् ॥ तं मुनीन्द्रं समालोक्य सत्प्रयातं मनसाप
थि ॥ एवमेतां स्तूत्वा स कृत्वा मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ अहो मत्वा मुनीन्द्रोयं मनो मस्तेन नन्दितं ॥ ततः स तत्काश्यप प्रयातुं कस्तं वचनं तत्र प्रणामयत् ॥ ततः स तं
विलम्ब्य प्राह ४ काश्यप ४ संगयोद्गतल ४ ॥ एतच्छिष्टं समालोक्य पुनरेवं व्यचिन्तयत् ॥ अहो यस्माकं मुनीन्द्रोयमिति गत्वा नवा स कलं ॥ ऐक्यात्तनं समा
श्रित्य संस्कर्तुं यदि वांछसि ॥ कृन्दं कपीसितं भवत्र पटपिलाति केवलं ॥ आसीयास्य मुनीन्द्रस्य प्रेक्ष्य पयचमानसं ॥ क्वचित् गच्छिन्नि तं मत्वा स वृक्षाग्र
गवाक्षत ४ ॥ तत्र वृक्षगतः स्कन्तुं संपश्यन्नमुपाचरत् ॥ एवं वृक्षगतः स्कन्तुं संचरन् कृतीश्वरं ॥ दृष्ट्वा स काश्यपस्तत्र वृक्षगतं तमुपावेयत् ॥ त
त्र सुसहसा कीर्य्य पटपिलाति कं स्वकं ॥ तं मुनीन्द्रं समालोक्य कृताञ्जलि ४ समब्रवीत् ॥ भगवन् कपीसितं भवत्र पटपिलाति कं रचेत ॥ समाश्रित्य

रह

कथं धर्मस्त्वासुखं संलब्धुमर्हसि ॥ इति मत्वार्थितेऽथ त्वाल्पसागमनादिकः ॥ काश्यपं तं समालोक्य दृष्टी लत्वा धूवा समनः ॥ गभांभिवासितं मत्वा मुनीन्द्र
माम काश्यपः ॥ प्राह्य पयन्नमासकीर्य पटपिलासिकासनं ॥ गतश्च स काश्यपाभीशो भगवत्कं जगद्गुरुं ॥ निषीदस्व विनो प्रार्थयदवमोदवानो ॥ उत्थि
तं प्रार्थितं गतभुत्वा स भगवान्क्षिनेश ॥ तत्रासन समासीनो सतस्ते संप्रतस्तुयन्नु ॥ भगवत्कं समासीनं पटपिलासिकासने ॥ दृष्ट्वा संतत्प्रसन्नात्मा संपश्यन् समुपा
गतम् ॥ तं वीक्ष्य समयासीनं काश्यपं तक्षि संयतं ॥ संबुद्धश्च सकृन्धाथ ध्यानश्च संपश्यन्नवमादिगान् ॥ काश्यपं तं प्रणम्याथ पटपिलासिकं स्तुहि ॥ कर्पासिक १९७
मिदं श्रेष्ठं सत्सूक्ष्ममविकामलं ॥ तत्तु कंबलपुंकं काम्यं स्वर्गीनीयं मनोरमं ॥ कर्पासिकमिदं वासं पटपिलासिकं नव ॥ इत्युक्त्वा दिव्यं मुनीन्द्र ध्यात्वा त्व
म काश्यपामृदा ॥ भगवन्तं जगद्वन्द्यं प्रध्यायैवमब्रवीत् ॥ सुलब्धा भगवन्नालाल्पवन्दनुप्रतामम ॥ संघाटिकं समापन्नय हि तत्वानं प्रसीद ॥ गतो
सोनिर्वृत दत्ता सर्वश्रावदर्गीवतश्च ॥ काश्यपं तं प्रसन्नात्मा संपश्यन्नवमादिगान् ॥ इह स्मिति काश्यप त्वं मे संघाटिं पांशुकूलकं ॥ अर्हं तं वी

काश्यपः

कं धृत्वा संचवितुं सदाप्यहं ॥ श्रुत्वेति भगवता समादिष्टं प्रेत्य त्वा स काश्यपो मुदा ॥ भगवन्तं मुनीन्द्रं तं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ श्रुत्वेति भगवं छादां संघाटिं

पांशुकूलकं ॥ संधृत्वा लवणामस्य संचवितुं सदाप्यहं ॥ श्रुत्वेति भगवदिनं प्रेत्य त्वा तस्मै महात्मने जिनः ॥ संघाटिचीवरं भक्तं पांशुकूलं समर्पयत् ॥ त

द्गृहीत्वा मुनीन्द्रस्य समादाय स काश्यपः ॥ संघाटिचीवरं धृत्वा संप्रवर्त्य नमादिनः ॥ ततः पार्श्विकमादाय पटपिण्डाय निर्गतः ॥ काश्यपस्य मुनीन्द्रश्र

पिकाप्यप्रावणं यथा धृतम् ॥ स्वच्छं पांशुकूलं च संघाटिचीवरं व्यधात् ॥ एवं स काश्यपो धीमान् गच्छन्नुमहामुनेः ॥ धृत्वानुभाससनवीनः प्रावरत्

न्न आयथा ॥ एवं सन्निधितिकः भिक्षुः काश्यपः श्रावकोत्तमः ॥ प्रव्रजित्वा गच्छन्नुः प्रात्मजं तं समुपावदत् ॥ तदायुष्मान् आनन्दो निरीक्ष्य सम्बोधि

क्रमः ॥ सर्वलोकस्य संबुद्धं सद्धर्मं प्रकाशयितुं सेक्षत ॥ ततः समुपागत्वा मुनीन्द्रस्य पदाम्बुजे ॥ प्रणत्वा साञ्जलिः पश्यन् कृताञ्जलिकमुपाश्रयत् ॥

मानीति समुत्थाहं मत्वा भगवान् मुनीश्वरः ॥ समानन्दं महासत्त्वं संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ आनन्द यत्त्वया सत्त्वहितं कर्तुं समीप्सितं ॥ तत्तथा सर्वं

रु

लोकपूज्याधिवर्य प्रकाशय॥ इति श्रुत्वा समादिष्टं श्रुत्वा नन्दाहिनन्दितः॥ साञ्जलिमुपाश्रित्य संस्थितो नृपः समब्रवीत्॥ भगवन्सर्वविज्ञान

यदिदं कृपामयि॥ तदनुग्रहं प्रदत्वा मम नः समहिनन्दय॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा भगवान्सुप्रसादितः॥ गच्छ मत्त्वं दिशार्थी निकृत्स्नं धिमिति स

मादिशत्॥ तदनुग्रहं मम मासाद्य स श्रीनन्दः प्रहितेनन्दितः॥ नत्वा गमस्तु पदपद्माजं संप्रक्लिनस्त्रीकावनः॥ ततः स हि कृत्यानन्दः पश्चरिकगगा

न्वितः॥ संचचन्न गाश्च राजगृहान्किकनृपाच्चनम्॥ तत्रवद्धं वनंमध्यकानलुकनिवापकं॥ वीक्ष्य तत्र मनसा गृह्य विजहार समाय कैः॥ तत्रान १९३

न्दकमासीनेहि पश्चरगतान्वितं॥ दृष्ट्वा सर्वेपि तं तत्र महाजनाः प्रभादिताः॥ तत्र ते सकला लोकाः पादौ धर्मात्मनं मुदा॥ समागताः प्रद

त्वा तं समेघं समुपागयन्॥ तान्सर्वान्समुपासीनान्नन्दः स्वानंदः प्रसादितः॥ वाधिवर्यो समानेत्य संक्रमं समुपादिशत्॥ तत्तत्क्रमात्मिरं पीत्वा लो

काः सर्वेपि तं मुदा॥ वाधिवर्यानुसंतकाः शीघ्रं तत्प्राप्य शंसयन्॥ धन्यायं श्रावकं राजन्स्त्वं श्रीकसिंहानितिविश्रुतः॥ यस्य शिष्याः कादगाश्च

मार्दितास्तु

जगद्गुपकाव मानन्साय॥ नमस्कृत्दिना लोकास्कमानन्दं तस्मांपि वं॥ सू… यलज्ञनेथ शुद्धयेथार्ह समगाध्ययनु॥ नमस्ते यति वानन्दय सर्वं घथ संभमादिन
थ॥ नमस्तद्राणि यंदे त्वा पूनर्द्धम्मे मूपादिभनु॥ नमस्ते धर्मान्तनं पीत्वा लोकाय सर्व पिगमूदा॥ नमस्ते यंयतिनं त्वा त्वत्वा लंयं प्रजस्मिन॥ नमस्ते सकला
लोकाय सर्वमतिहा लालेसाय॥ त्रिवल्लकज्ञनेमस्त्वा संप्रवत्न मदत्तेरे॥ नमदानन्दस्यधीमूर्तिं गोन्तार्द्धं विहामिकाय॥ कामञ्ज्ञ गाकृत्लाय गिकांप्रध्वा
स्थायां गुरु वचनम्॥ उमस्तेवैप्रवृत्लाकं ग्रे त्वा सकां धं पायति शास्त्विभिन्ना यां वमानं सर्वान्तं वानायितुं मस्तम्॥ नमस्तकां धं धीमानं संवृत्तस्य जगद्गु
साय॥ पूर्वागत्वापद मोक्षप्रदं त्वेव मनाथ नमः॥ नगा वन्नामनासत्वस्नानन्दय सन्तितियतिथ॥ संवचनस्मगा धेवचर्याविधूवनधूनाग्निमय॥ नमस्याहं हंग यस्य मा
क्षेमितिगान्ताहृविहामिकाय॥ काम गा गानू वकाकुप्रवनकृयथामूर्खं॥ नमसर्वमहिमाय गिष्यां प्रज्ञारख्याय प्रमादनय॥ वाधिवर्यामपिन्त्वा संवनके
स्तुत्स्थूना॥ नमाहं हगवन्नात्वा गान्त सर्वान्तं प्रवाधयेनु॥ वाधिमार्गप्रतिलाप्य संवानयितुमस्तुहं॥ नमहगवकेवास्त्वा स्मातमनूर्द्धं दनुमा॥ लवत्सु

८ वृक्षिमारख्याय त्वा नमयंवकांशुरू ॥ ॐ इति तत्रार्थिनं प्र-त्वा संवद्धार्हं नरीषधं ॥ काश्यपं तं मरुत्रिहं संयथ्यन्तवमादिगत् ॥ साधूगध्मत्रात्रागतान्सर्वान्सं
भुवाधयन् ॥ वाचिमार्गप्रतिष्ठाप्य संवावयस्त्र यत्नतः ॥ ॐ इति धर्मकासमादिष्टं निगम्य काश्यपामृदा ॥ तत्र गाथ्मुष्ठपदेन स्वामनालिनन्दितां वनत् ॥ ततश्च
समहत्रागत्वा मगधेवाचिकां वनन् ॥ तत्र वधुवन पथ्यन्त्रमानन्दमुपासवत् ॥ तत्र समनूपास्त्य समानन्दं संप्रांषिकं ॥ संपथ्यन्कोगलं पृष्ठ्वा तत्रैकान्तस
माश्रयत् ॥ स्मृत्वा पितमर्हन्तं काश्यपं सन्मतिं यतिं ॥ समीक्ष्य समुपासन्त्रपपृष्ठ्वेवं समादवात् ॥ काश्यप कुत्र आयाति लगवान्कसमाश्रितः ॥ कोगलं समु १९७
वाक्य सकथिन्सर्वत्र मास्तुतं ॥ ॐ इति तत्र चिपृष्टः सो काश्यप समुपाश्रितः ॥ तथाऽहं समुपायामि पाप्यान्तुलं जगद्गुरो ॥ तवमादं गतिं कर्तुं तद्वान्म प्रभो
दत्त ॥ ॐ इति त लं कथितं गुरु त्वा समागत स्मार्हन्नन्दितः ॥ काश्यपं समुपायकं सद्देवं पूजन्न ब्रुवीत् ॥ काश्यप पश्यनूनीन्द्र यथादिष्टं श्रवानितः ॥ ततल
थसमुपाख्याय संदर्शन सान्त्वीक्षय ॥ ॐ इति तत्रार्थितं गुरु त्वा काश्यपः संप्रमादितः ॥ यथादिष्टं भगवता तथा सर्वं समादिगत् ॥ एवं मीकाश्य

हेमानन्दः
८४
हेकाश्यपः

पानन्दो महाशिष्यनीश्वरो ॥ सम्यग्दृष्टी कथं धर्मार्मिमिथः प्राक्काशिनन्दकुतः ॥ ततः सकाश्यपशिष्ठी मे हामर्तिपतिः सुधीः ॥ समानन्दं यतिं प्राहुः संपश्य
न्नवमब्रवीत् ॥ आनन्दात्तत्वान्विष्कः प्रभुर्मर्मीन्वानकः ॥ यन्मया संपश्यित्पश्यं तत्सुमादपूर्वहिति ॥ इत्युक्तिकृदितं प्रत्वा सआनन्दायनीश्वरः ॥ का
श्यपं तं सदानन्दं समीक्ष्यैवं समब्रवीत् ॥ काश्यप यन्मया चित्रदृष्टं सितस्तमादिशः ॥ तत्त्वार्हं तस्मात्संख्याय बोधयस्य मनाक्षणं ॥ एवं तं शापितं प्रत्वा का
श्यपः सस्मितस्तथा ॥ श्रूयतामेकवकात्कन हेतुनागक्षतोजने ॥ प्रतिक्रियस्कन्धे ज्ञानप्रकाशजनम्भूतं ॥ इत्युक्तिं तत्स्मृत्वा का ... स आनन्दः समब्रवीत् ॥
श्यपः स्त्रावृत्तनतः ॥ श्रूयतामेकवकात्कन हेतुनागक्षतोजने ॥ ... इत्युक्तिमिदं प्रत्वा काश्यपः सस्मृतिकृतः ॥ समानन्दं ससामान्तु संप
श्यान्तहितं महत्त्ववयं समाधिकाः ॥ एतदर्थं पावप्रश्नमूपदत्तं प्रवाधन ॥ इत्युक्तिमिदं प्रत्वा काश्यपः समाश्रय तां मुदा ॥ समान श्रीमहाप्राज्ञः काश्यपं तं समायकं ॥
क्लिनरूमावचत् ॥ आनन्दापि समूलायकाश्यपनसमावचत् ॥ इत्युक्तकनलंगत्वा मोसमाश्रयतां मुदा ॥ ... ॥ इत्युक्तिनस्थितं प्र
सहस्रामविनं दृष्टामादयमवमब्रवीत् ॥ सामर्थ्यं श्रूयतां कथ्यंतु सर्वसंहलिवदकेः ॥ तदतकस्तुमारव्यातुं प्रतिकारी विवक्षता ॥ इत्युक्तिमस्थितं प्र

८३ स्वकार्यं साधयिष्यामि कृतम्॥ समानन्दं महादेविं हृष्टमात्मा शिवमब्रवीत्॥ शिवार्थे यं पश्यसि स्कन्दं संपानो गच्छ राजते॥ प्रतिज्ञि कृमनुष्ठानं शिव काल ज्ञनमाश्रमना॥ क
पुण्यमर्हसि संपानां यमीनां ब्रह्म काचाविशं॥ इत्युक्त्वा पाशानूवका ये वर्षा संगुफयपि वा॥ यत्तं पाशान्मि षष्ठ ब्रह्म मरुञ्ज गाह्नूसन्दिशाय॥ विवादं विग्रहं कु
र्वाणं तु परमिथानृषा॥ इत्युक्त्वा हि तुनागास्कु संपानां गच्छ राजते॥ प्रतिज्ञि कृं कृनुष्ठानं प्रिकाला ज्ञनमवच॥ त्वमप्यानन्द सर्वजवापि कांक्ष
कृपावचन॥ यथा हि त्वविर्गं ताग्यं शोक्षापश्यवसमुखं॥ त्वेवं वनं त्वमानन्द वाधिवर्यां प्रनादपि॥ पनि ग्रस्थ लवन्नूनं नवकाष्ठ पतन वापि॥ इत्युक्त्वा समं
पतिह्याय कृमानत्वं यतिष्ठ सधीष्ठा॥ ततु द्वं प्रक्षीम मातोय मा ब्रह्म समावन॥ एवं वचनमा धस्य पवित्र कृत्वा दिसा पातिष्ठ॥ आनन्दो वाधिं समासाद्य मंव
कृपदमाप्तुयाष्ठ॥ इति मन्त्र मूपादिष्टं प्रक्रत्वानन्दा महामाविष्ठ॥ काशपंतं महाशिवं हृष्टं संपश्यन्नवमब्रवीत्॥ आंयन्मन्ममकमानितु स्त्री हृतानि
मठूक॥ पश्यन्कृमानवादनेमामामजुयसेकथं॥ कूमानवं मंसिधा हावं लाकुं सर्वसमिक्षकि॥ तुह्यानि नामिमशाहावं संवच पथं समाहिताः॥ गुरु १९८

है कायमर

प्रवीणमाराय मार्जं शुक्लादि कार्यविमाः॥ दृढेन्द्रियानिव शीलसमसंवर ध्वंसमाहिताः॥ एवं च चन्द्रमौमावलंपति ऊर्ध्वतिमसुतलः॥ अर्हन्तं कोधिमासा
यमंच छद्पदमासूयाः॥ एवं सत्त्वमितिप्रक्रामसमन्तन्यायिवेगदः॥ काश्यपं गंसमालोक पुनश्च वमलाघत ॥ एवं कुमारवादेनमामामस्त्र
यतकथं॥ पश्यमममकः ध्वेनक गमहत्लं महामग॥ मकुत्वा त्रिकृपीनतरस्कुलनन्दाक्तिकहिमा॥ काश्यपं कं समामनस्तु पश्य सुपञ्च मलाघत
सूयश्रार्यमहाप्राज्ञ विक्षपित्वं महामणिः॥ नीथिकिशुव इर्घर्दिकथम वपलाघमं॥ यच्चामुविमौगिद्धं सदापक्षायकं यति॥ आर्यकुमार
वादनसमृदाव्वनमकेथं॥ एवं तयोकमाकर्ण्य काश्यपान्नु विताशयः॥ आर्यमानन्दमहर्कं समपश्यन्नवमब्रवीत्॥ पश्यानन्द महासाधीलगि
नीयं त्र शान्विता॥ एवं माश्रपमल्लासंप्राक्तानिन्दगि मामपि॥ एवं तदकमाकर्ण्य मसानन्दः सधीर्यविभाः महायं मंमहाप्राज्ञं संप्रणय सुत्त्वबीत्
॥ क्रमसलतामहाप्राज्ञमारुज्ञामादि दे मंगितिः॥ सूयाकाथवसलामृदः स्वचयेवं पलाघयत्॥ एतनिमन्तकपितिगं सत्त्वा काश्यपोदन प्रशाधिमतः॥ त

८३ मानन्दं स मतायं मजा ला श्चैवमब्रवीत् ॥ ७ ॥ इयं हि लगिनी साध्वी शिक्षुधी ब्रह्मचारिणी ॥ आपि मां स मति वीक्ष्य सा ऽथ पंचवर मनथाय आय गमनु विमंगि छं
समूप स्कृत्य कं मूर्नि ॥ आर्य कुमार वादन कथं त्वं पवित्रा यम ॥ आनन्द स्य त्रिश आर्य व पूर्व न ८ स्म मला घ न ॥ आनन्दा पि प्रिश मन स्य क्र मार्थ नां व्यश त्
था ॥ तन्नथ का श्यपा धी न ८ सप्रणा कनिष्ठ यार्या ति ८ ॥ त मार्यय ति मानन्दं समी क्षैवसमब्रवीत् ॥ नाति ज्ञा ना म्य हं सा धा प्रव्रजित्वा स्वयं मूढा गन्न
हं स्का स्ना य ति ८ कश्चित्र पदिष्टा मया क्वचित् ॥ ७ ॥ मि न रूपि तं ग्र त्वा स आनन्दो ऽनुमोदितः ८ ॥ काश्यपं न म सा लो क्ष प्रगंस्य व म लो घ न ॥ ध
न्या मि त्वं म हा प्राज्ञ य श्चा स्तु मि क्र ग ङ्कया ८ ॥ श्रुत्वा न्यम सन्तं वाक्षि व र्या मि सं व च म स्व यं ॥ एवं प्रणं मि नि म न ग्र त्वा स काश्यपा मूढा ॥ न मा र्यय
ति म हर्क समी क्ष्व स मब्रवीत् ॥ आनन्दा हं य दा र्ग मा न्ट त त्र म स मा त्रि न ८ ॥ कृते व र्या व्रजं ध्रुत्वा प्रमोदितः ८ समाचनं ॥ न दा हं स्व ग ला चा म व
मि त्वा पि य था म स्व ॥ य था का मं प्र उ क्ष्का पि मे वा ति नन्दि गौ र वं ॥ न मा हं म त्त खं प्रां पुं प्र व्र क्ष्या प्र न म ल मं ॥ मं च चि ठ्ठं स म न्ता त स्वा न्त एवं व्यवि १९९

तृष्णां॥ संसारस्थं गृहीत्वा स सत्कर्मसुखप्राप्तये॥ कामभोग्यफलं तस्मै दत्वा मनजसामपि॥ तदहमिदमावासं महर्द्धिं सम्पदामपि॥ सर्वाण्यपि विसृज्याहं
हित्वा वनात्र समाश्रितः॥ अर्हन्तं भगवन्तं दृष्ट्वा श्रुत्वानुशासनं मुदा॥ प्रव्रज्या समं संधृत्वा संवरयं महासत्वं॥ एवं स भव्यवर्तिं कृत्वा पापवृषीवं
सुरवं वनं॥ प्राप्तस्तत्र त्वां समीत्य प्रार्थं निरीक्ष तः सत्वं मा पश्यां॥ एवं सं विज्ञाय तदाहं महदैश्वर्य्यसुखालयं॥ सर्वाण्यपि विग्रहां श्रापि हित्वा वनं मुदा व
व॥ तदात्र समुपासीनो ध्यात्वा सद्धर्ममानसः॥ अर्हन्तं भगवन्तं गत्वा समेष्कृं चरितुं व्रतं॥ तदाहमर्हतो दृष्ट्वा सर्वत्रापि विलोकयन्॥ एकमपि
तदार्हन्तं नात्वपश्यं समन्ततः॥ तदायं भगवानर्हन् क्रुद्धित्वा मानं समाहितः॥ धाषिक्रमतल ध्यात्वा गत्वे निश्चितो भ्रिय॥ ततः सर्व्वत्र स्थार्न्तं
स्वर्णीयव रूपूतकं॥ विहतवन्कं मुनीन्द्रं तं निर्ध्यपश्यं प्रणम्य वं॥ समर्हन्तं समाहितं समीक्षितुं मुदा चरं॥ नाणीकार्ष्यास्मि कश्चत पदपिलानि काधेन
॥ तत्रैतं समुपासीनं भगवन्तं मुनीश्वरं॥ समुपस्थाभिनन्दित्वा सम्यग्धर्म्मं मुपाश्रयं॥ ततः स्वस्थात्मनि जहृष्टान्तमानन्दाय समब्रवीत्॥ पुनश्च स्मिता

२८ ततश्च प्राह काश्यपो सोमकामितिश्च श्रुत्वा वत्सः स्वकमाकर्षि प्रागमामस्य हं ॥ ततः पदे गमादाय संदिग्ध कुलमानसश्च मतायनेवणक्काम श्च सत्कर्मम मू
पदेशितं ॥ प्रणामाञ्च ... नंतलाकृवाचकि कमृ भ्रनाथ ॥ सदा सान् भगात्वा श्रुत्वा सत्कर्म सत्वार्थं ॥ शिक्षां ध्यत्वा समाक्षायसं च वत्वसंसंवरं ॥ किंउ
मागधिकातत्का भ्रतकर्मताल्तसाकथा ॥ संजयम सत्त्व स्वकाथिगं श्रुत्वा तत्वनमसं गत्वा ॥ इति ... स्वब वश्च श्रुत्वा श्रान्तः स प्रबोधितः ॥ ततोतिकृग
रोशः सार्द्धं प्रत्या वाकिंप माध्व नत ॥ नत्वा पदाम्बुजं गास्तुत्वा कृत्वा तथा प्रदक्षिणं ॥ समन्तात्य पूर्वं ... कांक्षि विश्रुष्यानि जं वृत्तकं ॥ काश्यपाद्धिद्वा २००
पाशीन त्वा कृत्वा प्रदक्षिणं ॥ साञ्जलिः प्रणम्क्षत्रोः स्थौ व ग्रीधनानतं ॥ ॥ इति श्रीभद्रकल्पावदाने ... काश्यपस्तं समाप्त
काश्यप प्रव्रज्या भगवन् रक्षानामसंमार्थिं गतितमाध्याय ॥ २३ ॥ ॥ अथ स भगवान् शीनां लगवात्वं सर्व्ममादि शान्त ... स्व
द गणसमात्राकांक्षी मस्ते तिकृगश्रान्वितः ॥ तस्मिन्न वसथयासीनं नदकांरिक्ष मुनिः ॥ सुमिनर्थ लागित था मा उर्य्यं पिक्षुमान्वितः ॥ दिवं

कि मादृ॥ अहं श्रुतमहाराजनी लेभि दृढात्म दृष्टवो॥ पञ्च समर्थितिकः कृपाटो ऽवश्य मत्तनं समसक्तं बोधि मभिमन्योस्यति तत्तु धृवा तनं धर्मचक्रं प्रवर्त्तयिष्यति॥ अथ वर्णितं भगवता न वा मनसे वा देवेन वा मारेण वा अन्येन वा पुनः केनचित् लोके सह धर्मेण॥ स देवकस्य लोकस्यापि तायस्तु [illegible]
ष्यति। आदौ कल्याणं मध्ये कल्याणं पर्यवसाने कल्याणं स्वर्थं सुव्यंजनं केवलं परिपूर्णं परिशुद्धं पर्यवदातं ब्रह्मचर्यं पर्यवसाने धर्मं सम्प्रकाशयिष्यति॥ अस्माकं धर्मं श्रुत्वा जातिधर्मिणः सत्त्वा जातिधर्मतः परिमोक्ष्यन्ते। एवं जराव्याधिमरण शोक परिदेव दुःख दौर्मनस्योपायासेभ्यः [illegible]

अमितार्थसूत्र

गतेस्य मातुलस्य स्मृत्वा शिक्षां च वचोऽमृतं ॥ जिनवृषं तदा कर्णे प्रगे कृत्वा गुमालकः ॥४॥ आतवनसमासीनं भगवन्तं समाधिकं ॥ समुपागत्य नत्वा तं प्रार्थय-
न् कृताञ्जलिः ॥ पश्चात् हितं स्वार्थं भगिनेयाऽस्मि सर्वविदूं ॥ तवेदं च क्षमायामि मातुलस्य वचायथा ॥ किं तु विज्ञापयामि त्वां सर्वज्ञ भगवानयं ॥५॥ तथा
दर्शि
पि प्रार्थयिष्यामि स्वमनोवाञ्छितं जिन ॥ ज्ञानस्य तव जातं सर्वज्ञ संप्रलापितं ॥ तद्दृष्ट्वा मन्मातुलो हि शीघ्रं दर्शनसमागतः ॥ अनसार्द्धं महं नाथ प्राग- हिमवत्पार्श्वतरान
तास्मि मृता तदा ॥ इत्थं तद्दर्शनं तव प्राक् दुर्लभं जगतीपते ॥ तदा मन्मातुलः स्वांके त्वामालाप्य गवीयसं ॥ साकं सत्यां तव सम्यपि विचार्य गुरुलालकं ॥ त-
तः प्रस्थाय मां शिष्यं गत्वा ब्याविलानतः ॥ पुत्र त्वं तव नागदस्थोऽकीर्त्यं हलाकृतं ॥ भगिनेय सर्वथा माधिगम्य मासेमाकृतः गकुयाः ॥ संबुध्य पानम
तुलमहत्वा मृत्यु मा मृयां ॥ स्मृयं हि बोधिमतुलां संप्राप्यं जगद्धुवम् ॥ यगंध्वक्ति सदा धर्मं मोक्षानियतं तव ॥ किं तु त्वं गिब्याह मास्पद
ज्ञानां पूर्ववं ॥ बोधिवर्यासमाक्षयप्रव फगवत मोद्यथन ॥ तुष्टिं प्राक् गादुशांसि त्वा तव माता त्वं स्वविलम्बं ॥ साध्वर्यकाले यामास्तसा मांपि तवं गवा ॥२
[illegible] नानाकुक्षि अहंराजकन्यानां सहासनोऽ पञ्च प्रयातानानाम् मा शीतानि वशापत्नु पने ष्यति संसारपञ्जरात् कारवश ज्ञानां लोके सत्वानां बंधनानि मोक्षं करिष्यति। अज्ञाननु मति
तगहेत्र मो हाधिसन् त्रातां [illegible] सर्वज्ञत्वं सर्वप्राप्तुनं कारिष्यति॥ [illegible] न तथा महाराज भो तु संबुद्धाः कदाचिन कर्हिचित् लोके उत्पद्यन्ते। एवमेव महाराज कदाचिन कर्हिचित् कृमिः कल्पकोटिनियुतैर्बुद्धा भगवन्तो लोके उत्पद्यन्ते। सोऽयं
पर्यवनद्धनयनानां [illegible] यिष्यति॥ [illegible] तां करिष्यति॥ [illegible] तद्वयं च महाराज तेऽहं मित्रिष्ठा महासादीर्घं निष्यसापि यदहमि मन्नाराधयामि ॥ टी २॥
मनुजत्वं संघवं बोधिमभिसंबुध्यते। अभिसंबोध्य च सर्व कोटिनियुत सहस्राणि संसारसागरात् पारं तारयिष्यति [illegible]
तर्षि

ततश्च स्वात्मनि सासाम् हृत्वन्नाम संअंतू ॥ ऊर्ध्वं त्वाम्भोपुत्र त्याम त्रिना ब्रह्म पश्यत ॥ त्वदा शीतल मनन साधि ममः मातुला मम्या ॥ त्वन्नाम जप मानि सर्वप्रव

क्षमति लाभिध ॥ तदानीं ताग्यमानाथ संमीलिता त्वन्मया ॥ संपूर्णश्री ज्ञान धर्मकामार्थिनाः गुरु या ॥ तत्र क्षिप्र मन्तं सर्वं ह्रस मन्वाह त्वमांक्षिन ॥

पुत्राक्ष बोधिवर्षा यामनग्रदीर्घ ला मया ॥ सदा ते तजनं कृत्वा पीत्वा धर्मामृतं गतः ॥ बोधिव्रयणी वचनं भाञ्जंया ध्यान्यनू वचनं धर्म रवं ॥ ॐ निःसंप्रार्थ

यित्वा सोनवद ल ४ प्रमादि ग ॥ सो ऽञ्जलि कृत्वा दम्भाश्र पुंषं क्षमसमंतक ॥ अथ श्रीभगवान्सर्वमनू स्वामिना नन ॥ सं स्पर्शं पादि नाम स्व २०१

लक्ष स्पशि नमि मूर्धा ॥ नवदल क्षिति क्षाम भीमन मीत्र द्रष्टा ॥ त्रक्ष विज्ञान माध्य निर्विकल्पक समाधना ॥ ॐ त्यादि गज गच्छ स्वा संमूर्छाय यदाश

लं ॥ स्मृति गर्भ लाभितं मूनिवर्यासमाप्ति ॥ एवं हि मूर्ध तगाव तामा त्वलि कृत समूर्ति गत ॥ विविक्ति नीपा पृथिव्या यज काषाय वीक्षो वृत ॥

समाधि क्षेत्रनेत्री विद्यापावमा साधन नन्द ॥ सदया सुतनमस्त्री नां वन्य पूर्ण लव लक्ष्य ॥ ततश्च लाभ मा कष्ट गच्छ त्वा भक्ति क्षीमूता ॥ पश्चाति

मम समागम्य प्रब्रजितं सम ब्रवीत् ॥ यामो सर्वार्थसिद्धार्थ्य ४ रोगोद्भवादिनिर्मुक्ता सुखी ॥ जगदीश्वर धाकांक्षी निर्विकल्पानि नेंजन ४ ॥ नेन अनायाय वर्षप्रकृतिः
प्रावक्र रूप ४ ॥ गतावाधिकृ मार्गीन ४ सुवाधिमलेरु स्थूलं ॥ वतुर्म्मानि विनिर्जता षत रिक्ता महामुनि ४ ॥ मृगदाव समागम्य प्रत्र क्रादिपार्षदेर्वृत ४ ॥ चतु
र्थ्य सनमातीता धर्म्मचक्रमवर्तयत् ॥ कृत्वा विलम्बादिक ए प्राय ४ प्रब्र ऋाब्रम मादृश ॥ सायं भक्तमुनिर्नमितं गवन ४ धनावसत ॥ अर्तषिधमपूर्य मान ४ स
कर्म्मभूपदर्शयन् ॥ विमानं कल्पयित्वाम्भे जगामोपप्रदर्शयन् ॥ श्रीघनाय समं घायन्नत्ना क्षमसिद्धिं ॥ क्षयंयाङ्गनक ध्य स्वतः जेनत्स्य वा ४ क्षुदा ॥ वाधिव
र्यासमाक्षाय प्रब्रक्रावृगमाद धृं ४ ॥ वाताधसीया स्नाकांश्च देव ध्यय वंदानं त ४ ॥ प्राञ्चन स्कन्धानि धूर्त्तककल्पज भाजिने ४ ॥ य ४ प्राप्निमक्तिगा १ स्मा
हिलिङ्गु रूपावमागत ४ ॥ निवाविन ४ प्रब्र ऋार्णा गथा वाषर लयवु द्विदिं ४ ॥ विज्ञापयित्वा वदनी प्राथय व ४ सेसंवर्नं ॥ माकंयावा वाधिवर्या हृत्वा
नाकृपया सुखि ॥ वाधिवर्या विनालो का एव वज्र प्रवर्तिने ४ ॥ वतु ४ ४ रवसमृद्धिर्गो भाक्ष दावमद ध्यका ४ ॥ सतु माक्ष प्रधा लोक महाप्रकृ ४ स

सुवर्णभाष्य १   महाविदेवऋषितुलसीपर मर्थय ॥ कादरविषु धर्मविक्षर राजविषिक माव या ॥ इत्यं कोशः ४

बुद्धेऽरम्या
स्कन्धः तृ
पत्र: ९४

८८ः

पानगतः॥ नरुद्रदनमंत्र तमिमितप्रकथितं नपरित्विहिः॥ दगकन्याः तृष्णा॥ मायाः नन्दिकस्याल्पज्ञाप्तथा॥ वस्तुत्वप्रविहामिरक्षात्रिंशक्षः प्रात्वनम्रदा॥ त

दधूनागमिथ्यावश्रीघनंप्रतिमादयं॥ चतुर्वर्गप्रदंवृक्षं चतुर्थयनिवामधं॥ कियत्कालंतमिथ्यावःमृगगोइर्जीगोमथा॥ मृत्वइःत्वप्रशाकिंयो

त्ववक्षविवर्लीन॥ कृतिमस्यावेवःप्रत्वापुष्वीमापिगकोगता॥ स्मिगंस्याप्राहपयांत्वाक्षात्मकावनक्षनरक्षा॥ मधुने वागमिथ्याषाडवृंजे

क्षतुनामकं॥ योविंतुवाधिवयांवपवक्रात्रगक्षनरक्षा॥ विह्नापिगंसोप्राग्रवंमयांनृक्रोंगमागेनः॥ संतर्पितःपायसेर्थमःक्षःपंचामृतान्विमं॥

सूत्नाकंगजनंतृष्णासंवाधिमाभूयाद्भुतं॥ मायसंधर्मधंकत्वाऊगइक्षनवामूक॥ यवावृक्षाहितगवामक्षदास्तनमक्षुथा॥ मृदख्याल्लाकायनृतिंत्रा

वाविवर्यामृथाजय॥ कृतिमिविहृपिमाकपक्षीवीयकानमथोत्विमि॥ वापिंगस्वक्षक्षापन्नाकमाऊत्नाधिपानगः॥ नांपकानःरूमाइस्लातिरंगा

मृक्षकथाजिन॥ यथाशक्तिःपूजिनशूदलमूलाषिपायसैः॥ किंतुस्वलायमायहृक्षमक्षलांपकाविशं॥ याऊयिघ्नातिनोकृस्याधाधिवयांमत

२०२

तिष्ठितः॥ श्रुत्वा संभ्रममाधाय पञ्चद्यायन्नोत्र तातम्॥ प्रजगाम तूर्णं तद्वनं मुनिकन्याभिरन्वितः॥ ततः स तातमनासीनं त्रीपर्णे तं समुपाधिकं॥ त्रिधा प्रदक्षिणीकृत्य
ध्यानस्थं ववन्दे पदपंकजं॥ पप्रच्छ यामास तुः स कुशलं मूलादिति सूदा॥ प्रार्थयामास तु तथा साञ्जलिर्गद्गदवं॥ कृपया त्राथ सर्वज्ञ एवं वक्तव्य समागतः
॥ प्रव्रज्या मेऽत्वाम स्मान्तो बोधिचर्यां तथा जय॥ तपोवने यदा यातः पृष्ठितस्त्वं त्वया किमिति॥ किं तु सर्वज्ञ मत्वा त्रयदागः प्रक्षमेत्वयि॥ निवासि
मा कृपा त्वा बोधिचर्यास्मृ लालत्वपि॥ पृथ्विक्षापि मातृ पात्र क्षा विना तवधानरक्षा॥ किंतु विक्षापयिष्यामि सर्वज्ञ लूपालयनः॥ तस्मो त्वमसनाग
कृप्रव्रज्यां समथाजय॥ श्रुत्वा क्षाव वचनं त्वा कृताञ्जलिपूर्वकः किम॥ सुखम्भूय कि तं हृष्टा समुत्थ भव्ये नाजम॥ पृथ्वी दिगन्धगन्त्वाथ वेपश्री
गाकिंच्चधीमतिं॥ पाय्यमान प्रवासन स विबोधिलालसः॥ उद्धाकी शादनेन दक्षे पूर्वस्यां बोधिमालतः॥ पूर्वामपि पायसं दत्वा पूर्वफलमवा
प्रयं॥ तत्र सं बोधिचर्यां वनमसमाधि त॥ तत्रत्र क्षाविना रक्ष्यां निर्विकल्पनिराकुला॥ श्रुत्वा क्षाभिरविनिस्पृष्टगन्धया दक्षिणपाणिना॥ दया

सुवर्णपुष्पादितं २ अशितियोः १

श्रिष्टश्यास्कंसिंहासोजग्राहणस्वगर्भास्त ॥ उद्दीनिरगवत्राग्राकर्ष्यलगांमुक्तिगडूतं ॥ पायसूक्तकृविग्राध्यकापायवासमारुणं ॥ समाधिक्षवशीविमा

पानरादयस्यूत्रशा४ ॥ सूतानाग्रारिक्रुशीरि स्थवतु४गाकिपमिकं ॥ ननत४सूफगाना४गिष्या४दूडकास्पनपास्विनधानडूदकंसमाकर्षसंमिल्य

समर्गव्यधूप४ ॥ मसूनया४ किंहिसिस्थामानिर्जयवा४पनत्वका४ ॥ मिथ४प्रान्मलविलाश्वसाकंकानामदाह्नमा४ ॥ नूडकाशेत्तवृ४श्रीमानविलायां४ला

स्वांपयन ॥ याधालिनेवसहनासंहायननमूलमं ॥ नास्मारिहृयमहृनंवाश्व४लमानसेवलू ॥ किमार्पुगावनानिमृ्यमदाह्नमे४मूहल्हे ॥ नदा

नीणवर्धयामढ४मक्कसिंहगिविप्रगं ॥ सर्वहूंधमग्नाअञ्जुंमनीश्ववंनथागनं ॥ थास्माकंग्रवूलांघ्यवंमानिनऽप्रजिनलथा ॥ महूनमतुलंप्रा

पुमहल्लेनपुलंकवें ॥ यस्मिन्नवीर्थमिद्वाखयाजिनाग्रव छायवयं ॥ स्वयंभिक्षाखगकृत्वाबाधिवर्यासमृलक ॥ यश्वेस्माकंग्रनाहीनमि

त्यनिन्दनेमूहमहू४ ॥ नार्यनेवीधिकामार्ग४किलुस्वर्गसलापयं ॥ वेतुर्वर्गप्रशयाशोस्मस्माकंबाधिमादिगनू ॥ ययावेतुर्लयनिर्मकानि

सर्वतन्नाम

२०३

स्वकीनामत

श्रीधपदनमता॥प्राकुंभलब्धमनुलंयाब्धामश गवद्यंकृतं॥मूनींद्रं प्रतदिहं तं ते अतुकमहत्यवं॥यथाप्माकं महायाक्षपंचकालद्भवर्गिकाः॥तु
वंबुद्धकमपिंत्वाविक्लक्लक्लनश्चंययुः॥तदिदानीं सलाम्यभक्तचतुर्दुश्चयिशाविकाः॥यिक्रवश्चप्रागवन्याधिवर्याक्षमल्पनाः गुताः॥मदनूतावनः
सर्व्ववतरिक्षपदाक्षिकाः॥निर्विकल्पानिवामंकार्व्वेयाः पृश्च्छाःश्चमूवेमपि॥कादर्गंपदमाप्रातुंवयमपिकुञमहि॥दाम्यगिकन्न धार्मिश्चपुत्रश्रावु
तमोद्धवाकृ॥श्रुतिगतसमाख्याभंमृखेनभंगामसफकाः॥तथास्त्विति समंताद्यमम्रद्धवाधिलालमाः॥गम्यमांगम्यगोसाक्षम स्मारितिविनिप्रा
वदन्॥तथाविन्ध्यवनात्सर्वगतत्प्राह्याप्यप्यड्कृतं॥अगवनसमासाद्य सतामध्याश्रिकंजिनं॥पूजास्तंदर्शयित्वातं प्रधमसाञ्जलयामूदा॥श्रिअ
प्रदक्षिणीकृत्य यथाक्रमं ववन्दिरे॥संप्रार्थयन्नूनमस्माक गाक्षमिं हं जगकुनं॥भगवन्सर्वविन्नाथ वृद्धकस्मात्स्वगिष्यकाः॥विन्ध्यवलस
मासीनावयंतपात्रकाश्रिमाः॥सर्वमस्मत्सवृत्तकंजानासि सर्वविज्जिनः॥दगतवर्षाशिप्राणातिवृद्धकासोमगांमूनिः॥सर्वज्ञनिनूपाध्यायाव

यंत्वंष्ठवदमगताः॥ ग्रुह्रुकाकांक्षिदेः॥ स्कर्मस्थाद्रिलाषिद्दक्तथा॥ यदामेनिधनंप्राप्तम्लदानत्पवयंतमा॥ तक्ताभजयन्नथ्युतानिन्युर्दिवसानिउ॥
ग्रुरगाकमवर्मा॥ गि ध्यातश्री सद्यपिमकुया॥ मापित्रनूर्वदिर्धात्काकंप्राप्तिमूजयन्॥ तस्याधाऊयसंधा॥ भेदत्वाप्रवृजिकंममः॥ समन्वाहृत्यस
र्वान्तः गमसनमनमनूग्रहं॥ नवंमप्रार्थ्यसर्वेगपूनर्नत्वापदम्मुजं॥ माङ्गलयः पूर्वमस्तकः पुत्रशाखगकांक्षिदः॥ ततःश्चश्रु गण्यंगपांहत्वामो
यविलविष्ट॥ प्रहितम्मकाशिनः स्यस्थाऽग्रहगामर्नक्रमात्॥ ततःलम्ब्धिन्तासर्वत्रहितृत्सकमनीश्वरं॥ रिविक्तिविधीयात्रविजाधाकाशायवी
क्वाहगाः॥ ततःस्वजमनःभिज्ञामगिज्ञगत्यामूर्दा॥ समाधिधमंक्षोविशाधिगा॥ वदाविवक्रसः॥ सर्वदक्षामदाशिमध्वउर्द्धक्रविशाधिद
ः॥ समम्लासकतोवेदहुःपविग्रहविमद्गुलाः॥ तगवदुजनानकाः मदुर्म्मास्मृनगत्यनाथ॥ वन्याः पृक्षःसदयानांनिश्वोद्गमामिनातेवनू
॥ तस्मिन्नपिदिनक्षापिसेवनात्वामूनिःपुर्धाः॥ नत्सुपृतान्कमाकर्मविकायशालवगूमदां॥ यायमिदसमायागमध्यप्रतासपन्नधांगवक्त॥

सर्वार्थसिद्ध नाथ निमित्तं च कालः क्रमागतोऽयं ॥ यस्मिन्नागच्छमानं हि विमर्शमान सालवं ॥ द्वात्रिंशल्लक्षणधारी निर्व्यंजन पवित्र म हृशिम ॥ सूर्याणां यथ सू र्यं
र्य वीर्य्यक्रमाणां क यापि वा ॥ विरूर्य पूर्य भावो सूर्यो निर्वेद रत्नापि वा ॥ गन्धर्वयक्षनागानां त्रिलोकानाथ महर्द्धिक ॥ दृष्टि निन र्क यमानं मां प्र
तासयन्निहागतः ॥ मतानीताज मवनं विहन्नि समाधिक ॥ याज गतु क्रम संग पंद स्वासंसावनिसृतः ॥ बोधिवर्याप्तुं गं श्लेत्वा सर्व सत्व
हितार्थतः ॥ जित्वा मारगणान्त सर्वान्तं प्राप्य बोधि मूलमां ॥ जगद्धर्म्म मयं कृत्वा निर्वृतिं प्राप्नु मूलकः ॥ वमदर्थ समुत्पन्न विवमानं पवित्रं
हानु ॥ प्रबुद्ध संबवे श्रेत्वा बोधिं प्राप्नुमिहागतः ॥ नियाति मामयाभ्या सो बोधिम स्वचन मतिः ॥ यत्त्वं महोपमः पूजायूवादिव्यानि सुन्दनः ॥ ७
१२२ महामाह श्वशी समपन्न रत्नं स्वक्ताप्रव्रज ॥ कथं मात्वं विनि निर्जि स्यन्तिः क्षमा बोधिमाप्स्यसि ॥ कथं बोधिमनासाद्य संबुद्धपदमाप्स्यति ॥ बुद्धपद
मनासाद्य कथं सूर्यां करिष्यसि ॥ जगद्धं मत्स्येव किं गत्वापि निर्वृतिं ॥ मामाहि दुर्जया अपि न शक्यं ॥ त्वया न शक्यते नाद्य ॥

क्लेशकषायः। दृष्टिकषायः। सत्त्वकषायः। आयुःकषायः। कल्पकषायः ५

सर्वार्थसिद्धः

कथं समागतम ॥ इदानीं तु महासत्त्वा वीनः प्रतिष्ठां समपूजयत् ॥ कलौ पंचकषायेऽपि बोधिमपि समागमत् ॥ महर्द्धिमानयं धर्मा बोधिद्रुममूलात्त्रिमध्यका
रोपणानि मासाद्भूमकाशीन्यजयद्रतं ॥ तेन स्वनाम साधीनाथ स्वर्णप्राप्तवदूनत्पयः ॥ तेनाहार्यं शिलाहार्यं तथापि पुष्टविग्रहः ॥ सदा राज्ञिन स्वगतः
आयत्नमवर्णयत् ॥ तु स्फादि दिशि पतितं गच्छिताश्वत्थवेनश्वतः ॥ यायतुः कान्तस्थावज्राद्रिस्कान्त्वमवामि यः ॥ संदर्शं प्राणिनां ख्यातिः सुपवर्गफ
लप्रदः ॥ ऋषयामालिनश्चापि प्रवृत्ताकुन्तधानि दाः ॥ प्रकमायनविस्रुन अगस्तसूनृतश्री मता ॥ संसारबन्धनात्या मा समान्यं श्रीघनमीश्वरं ॥ दिवा दासा २०७
स्वात्तपात्यावायाक्षमांनसायनेः ॥ महर्षिणापि अगत यदर्थं पवितिर्निर्मितां ॥ वितानं स्वात्रमनस्येयत्राध्वनांवतृत्रिनः ॥ नूडकस्यापि भिक्षाः स्व
श्रुजित्तुं सूदागताः ॥ स्तनं स्त्राकृ विह्वालिनवलससन्मम ॥ सत्त्वगतिकृत्यगां अनवेनात्रिसाधुना ॥ धर्मपिदगमाक्षयसंलासयन्त्वगज्ञसा ॥
सर्वलोकैकमान्यं षडभिज्ञं शिवप्रदं ॥ गच्छामि गावसंनार्थं भाकृ थंविविधिकामूकः ॥ प्रवस्मायावयिष्यामि बडुर्ध्वं स्त्रिषिलावि ॥ संतासदनूषवी

मैत्री—करुणा
मुदिता—उपेक्ष

ल्त्वाल प्यामिनिर्वृतिंवचं॥ कुसुमवंचितकचितत्वामेनवमः संप्रमादितः॥ प्रणमतःस्वात्मालयभृत्वापृजापवानकं॥ ममश्रवाकाविलायंमोदर्गया
मासमकुर्वं॥ हतामवक्षाप्रितंभिध्यायतंपृर्धमधंग्रवत॥ मेतप्रदकिषीकुमप्रदावैर्षिः कमाक्षलिः॥ तंपूक्ष्ममर्घयामासप्रवक्षाकामं कातुंपु
॥ उद्वायपूवतः॥ किस्वायेवर्णपिगदमविनः॥ भक्त्यान्वयममहतं गमकर्सितांशिधजिनं॥ जगदुद्धनकामूकमाकप्रदंममनासनमानुषलीमिहत्वं
॥ वतुंमार्यकथामनदंगकतंप्रणमामि मथागततवाकनं॥ गतकोटिममावृतमावपतिंमृगलांमिपवश्वंधवाधरतो॥ व्यजयत्वानुसदिपि
नकुवपूप्रणमामिलयवनमृदनधियं॥ दंगपावनिगाह्नधिपावगतं तवेमिन्दूमतापितमपावनकं॥ नूजजनजबोमतनाशकतंप्रणमामि
जगतलिघकुतद॥ तपनीयविताम्रितगभम्तवृविंवमं॥ भक्तूलप्रतंवंसुगतं॥ विधिविधिवमूगिगीगगवीगनूमंप्रणमामिजगतूयतवि
कृतं॥ जगदाववनाप्रितलाकवृतमृपदंगाकवंप्रतवकुवं॥ कृपधाववनूममयवांतिमतंप्रणमामिमूतकृतवगतनूं॥ पक्तरिह

श्लोक-पृथक्चतेन-अर्थ
क्रियापद-समानार्थप्रिया ४

हमलो २

जिनं रागपंकमदं अगदेकगुरुं प्रणमामि मुदा ॥ जन दुःख विनाशन जन्मक्षमं ऋषि निर्मित अमर नाव मितं ॥ कनकादि शिलामल हस्त्रालितं वन वज्र
विलुप्ति तपादि मतं ॥ स्तन वामन पूजित पादकंज प्रणमामि समूहल वज्रमूर्त ॥ सुगम स्वपूर्ण अमरगणं कृत बंदित निर्दंद मुनि श्रेष्ठ निर्मितं ॥ प
त्रिदु क कुंदे वमस्व यवनो जिनलोकम गात्सल गाति गमनं ॥ कुंति मुख श्रेय वा मोक्ष प्रद कं समया वन ॥ कनाक्ष लि मूहन्त्र श्लोकलयासंगमूहत
न ॥ घटति हृदया म्हावध्य वद धमधृतिमायम ॥ प्रद्युम्नं दहि सर्वदृ स्वपवर्गादिलाघ रक्ष ॥ विहु धनि पदमाअनिपया नगज कु वा४ ॥ से हस्त्रां न
वक्रपत्र प्रकिं कल्क किल्किका न्विन ॥ लक्षि मनः शिवः स्व स्ववदी नि पावदकिन ४ ॥ येवन त्वं वाधिकर्मा व बढक्ष विहारिक ४ ॥ कुंमूक्षा
लापया मा मतिस्तूर गं वबयेव नं ॥ दमय पादिना ध्वान्ति अंघ्रि कमलानन नं ॥ समलि नाः स्वर्वहि कः ४ गाधबीव नत्राकृन ४ ॥ पापलग्नकृति स्रो
धीमस्वउर्ब क्षो विहारि क ४ ॥ न माधि याश्च समाधीश्वयथा ज्ञमम भिक्रन ४ ॥ भिक्षा समवं मा धयपा चेतन्नि र्विकल्पन ४ ॥ सदया सर्वमर्त्यानां व २०५

धर्मदंत४

न४ पूज्ञात्वकृथा॥ ति४ अग४ तविगुञ्जात्तात्मपापाद्यकाश्चन४॥ एवं सर्वेव पाति कृर्तव्यं कि पमायत४॥ समाधिश्नवती विश्या यमी सद्धर्म

सव४॥ ततः४ पूर्व लि श्चाप्यास्व श्रवलीया महाजनानु॥ स्तनकग४ कान यामा मतिज्ञनस्वधर्म वामितः४॥ प्राज्ञ्व स्त्रापि कूपना न्नूलगनन्तूर्ण रवित

कृथा॥ धनपूर्वत्रै कृतिन४ कृत्वा वाल्मक त्रोअजनानु॥ श्रुनाथ पितृ सादिदृव४ सद्धर्म सूपदेगायतनु॥ अंतर्षिश्चापृक्ष माक्ष४ तत्र्वतं यसम

न्विक४॥ एवं मावत्तं नद्दयं श्रुव त्वा उपकणिकृ॥ अगवन मतान्न मपविजहातम मूनीश्वम४॥ तमावर्षह्यसाक्कं अं प्राह तथमकथं॥ सर्वत्तोक

सम द्युं स्वदशागम नीलम कृ४॥ अतर्वेलिक मन्त्रं यस्वदंशाहिमूर्त्वेत्र अः॥ तत्र्वात्मालिङ्गुं सर्वान्म प्राणि हतिमूनरे॥ पिता४ मंदर्णना थेत्र्विया

स्वामि कपि लंपूर्वं॥ तगाः त्वपृगामिष्याम्नि सर्व्वजः४ विनाजनानु॥ पालितं धर्ममतुलं व्यापाउ सहतिक्रुतिश॥ ठकुत्वादि संमनी लानप्रत्वा

जतोर्षि वृत्रतां४॥ साञ्जलिर्वाप्पनयना नत्वासंप्रार्थयिक्तितं॥ लगवत्र्सर्वं विन्नाथ कथंप्राश्चाहमीश्वन॥ सद्धर्मं चंवकाकांशी लकिमाम

नेतवि४

कपिलपुरत्र

लविपुर

कृतपूजकः॥ अथवस्तीयाऽनाथस्सर्वं कथंन्नाऽजगद्गुरुः॥ स्वनाथयिशुरागास्य महत्मामिह न कांक्षितः ॥४॥ कथं निस्तमलगायन्तु रवनामुद्गुवादिना॥ क

स्मात्क्रुाघ्यामसद्धर्मं कथं न्वय ममंववं॥ सदाविजयतां तस्मा प्रविहायमधिमग्निमं॥ बाख्यावाय धर्ममतुलं निजसंयमसमन्वितं ॥ स्मूलिस्त्रवागर

मिंध्यामिद्ध्वर्मी निलाविरक्षाऊनाथः॥ नमिथामिस्तवयंकिन्तेनीवव स्त्रीकानिन्दितः॥ छत्रितमुक्तमा कर्षी समं वक्तीजिगद्गुरुः॥ प्रस्तादिगङ्गतं मूर

पिंस्वगावंमं प्रकाशयन्नु॥ नाऽहमकंज्ञ तिस्थामिजगइद्भाव कामकः॥ नैकस्यार्थव संयुक्ताऽजन्मजर्वाकमा वकः॥ गत्वा सर्वज्ञं भुवनं धाधिवर्या

प्रकाशेयन्नु॥ उद्भवनं कविष्यामि प्रतिहं निनिवानिशं॥ किन्तु कथायमं पूं कुलाकोइवांधिकाकलो॥ सद्धर्म निन्दकाऽदृष्टानां यास्यक्रियुरदो

षिदिः॥ स्वयंगत्वापिइवीक्षः सद्धर्मं वानरधरवलं॥ कुभानतलप्रदिश्यंगमद्गमो कुगतल वामिदः॥ स्वर्थचिवौंत्वा लोकः किं वेघालयमा

कथमागहेन् वेतनु॥ मंत्र मेनाहिगानकयाधर्मज्ञ प्रकाशना॥ कुशंधलहुमालोकाः स्वमनागीरिलोषितः॥ समन्याज्ञिनेवपशधक्तित स्मात्सतद्धं जगाम्य ग

सर्वजित्प्रवेनेन तेनप्रकारे हान ककस्यालमाष्टः जेत·प्रति· सन·भायु· वास्य ३

गणेशः

किन्तु मित्र मम मृत्यो मूर्च्छा वस्तु समर्थो भव॥ गतः किं शोक विज्ञाय निजधर्म्म प्रकाशनात्॥ अनाथो प्रतिगच्छन्कश्चो यावज्जनान्समागतो॥ तथा नागमनं नैव सू
स्वमात्मसमागतो॥ सज्ञा कनिन्द्रमोनापि सर्वज्ञापि समाश्रुत॥ समृद्धं जगत्काकं पूर्वं सन्निवलासयत्॥ यमेतश्च पूर्व नायामि क्रमतात्र सत्तांघिक॥
नन्तम्मीवच्यमनन्तूर्च्छायस्य समर्थो प्रतासयत्॥ किन्तु सत्कर्म्मकाशी त्वं यदि संस्थापयामि मं॥ पूर्वं सिद्धिं समर्थोऽपि सम्बंधं ब्रह्म वाचि धं॥ यावत्ताय
मिज्ञ सर्वगं पूर्वं तिज्ञ मादवं॥ पीत्वा धर्मामृतं वापि स्वत्वान्तत्त्वयमूर्त्तो॥ ब्रह्मज्ञाप्रादि गतं पूर्वं विहंसैजायधीसृतं॥ तत्काल सम्मोवृक्ष॥
श्रावकीयद्दशिकं मं॥ पूर्णंतिष्ठत्वमाश्रयासत्कर्म्मसूपदं गतं॥ ज्ञानादिधाज्जनलन्धवस्तुत्रक्षविशोविकश॥ पुनर्वजो गमिष्यामि स्वविहारमनो
जम॥ यावन्तायामि गायत्त्वं पालय संकलाज्जनान्॥ श्रुत्वाकवकं गंतं त्वा पूर्वं सो प्रार्थयत्कुत्रं॥ तत्कनपूर्वधीवशशिक्षासम्बन्धपावगत॥
मर्त्तम् श्रीघनत्रयाभिक्षाभितयवाहन्या॥ शिष्ट्रिंगं तवमायक्ष्व सत्कर्म्मसूपदं येनु॥ किन्तु मां चिरकालं मा विस्मर्त्तुमर्हसि वा ज्ञातिं॥ सक

पूर्णमिश्रस्य ०

द णं य नु

दिवाकरमिश्रा

ज्ञेतवनविहा

येऽथ सहवत्स्याभिजयत्त्वन्नाममंत्रकं ॥ ततस्ते भ्रातृकाधीराः ॥ शास्त्रं समासृतां ॥ ॥ तत्र संस्थापयामास पूर्वं पूर्णमना नृपः ॥ प्रतिकिला सोऽ
भवनादन्न कालिः सृष्टिर्हि नः ॥ निजपाणिं समुत्पन्न कल्वा सर्वतलडितां ॥ ततः स्वरगवाक्षास्ताः सर्वसंपपूरिताः ॥ तपश्यत्तद्गतालाबांश्च गतः स्वसं
पुलाख्यतु ॥ तथा भवद्विजाधीनामूनीन्द्रस्य महात्ययकाः ॥ तेन स्वयं लघु मादाय पटस्तनः ध्यानवेन नन्दितः ॥ एवं वनेऽजगन्नाथ उत्तं प्यनिगमान्तगमनत्रय
माऽभ्रनपदांश्च शुभ महाटवीमपावनं तु ॥ तदाटव्यां समायातं भगवन्तं सांचिकं ॥ सहवाहिन्नारटेऽथ मार्थे स्थानसंघाः समीक्ष्य ॥ तं समीक्ष्य समाया २०४
तं सर्वैः तस्ततामुदा ॥ सहसा समुपायाताः पाणिरक्षोरिकल्पिताः ॥ सर्वैश्च नमहत्संतनसमीक्ष्य लगवास्मिन्नः ॥ संपश्येन्कान्तुदाद द्रष्टु समामेन्तोवमादि
णां ॥ कथनम्नः किं समालक्ष्य मंजानरक्षउपागताः ॥ तदर्थं मे पृच्छामूयं सम्यं कथित उमर्हथ ॥ कृष्णादि स्वं मुनीन्द्र [illegible] त्वान्ततस्ततो मुदा ॥ भगवन्तं
संपन्नं स मालोक्येव मब्रुवन्नु ॥ जगन्नाथवयं सर्वधीनान्नून स्थवासिनः ॥ लव कामिह प्राप्यां तं समीक्ष्य समुपागताः ॥ गच्छ उ भगवानत्र सर्व सं

यसमन्वितम्॥ ४१॥ यस्मै सार्थविधिकं ग्रंथमृषिर्व्यासो व्यधाद्दपि॥ कृष्णाय तस्मै धर्मार्थं श्रीकृष्णाय नमोऽस्तु ते॥ ४२॥ गान्धर्वं मिलितं यस्य पद्मनाभमजं विभुं
दिगनूगमानूपं धर्मिदं कर्ममहायाम कमाधनं॥ नमस्ये संपदिप्यक्षं संवेनं ध्वंसदां हरिं॥ ४३॥ कृष्णादिमुनीन्द्रैर्धर्मात्मा भगवन्नाथपूर्वः॥ नमुनीन्द्र स
मालाथक सर्वथा वेवलांपिया॥ जगन्नाथ वयं सर्वे धीमाश्चानघ वासिन॥ ४४॥ नास्माकं ऋषिवादिकं गमपालपरं यालनं॥ सूतनापक्रमनेवकी
विकीकाल्पया म्यहं॥ वयमगादभावे भवविधिस्मृतिम् पातिमाष॥ ४५॥ धीमेन पहता पूर्वं निधनामादं भोजिनि॥ गरुडं गवानेव सहसा वक
सांचिके॥ ४६॥ सर्वं सार्थविधिकं ग्रंथमृषिर्व्यासो वयं श्रुतं॥ एवं तैः कथितं श्रुत्वा भगवान्सर्वदेवतत्रेशम्॥ नारदमुनि स्वानन्दवासिमय धन्नोऽयं मादिग
म्॥ ४७॥ सर्वविधिकार्थं संनिहितान्तरमयि॥ तं यां मृत्यं धनं दास्य संनिमान्निम स्वयं॥ कृष्णादिमुनीन्द्रैर्धर्मात्मा नमस्के नामृता॥ नथम
हामिपोनि ज्ञायसार्थं नक्रान तु मृषस्यम॥ ४८॥ रीरमगवान्मार्थनिष्क्रियार्थमहीमलं॥ निश्चनंदर्पयिन्नय पथमरक्षे वार्थवमादिगम्॥ सार्थम्

वलिकसर्गांकः २

नतकंतिरुच श्रार्थसांघिकं समागतं ।। समीक्ष्योनिकालोकान्नत्वा मूर्ध्नाहित स्थिरा ।। नास्वान्हिगवान्यत्र पूर्वहा सासहिरम तयन्तु ।। २

त्वममाधं सत्त्वशुर्भ मतलमला ।। गृहीत्वा स स्वयं सर्वं गच्छ नाशानि कारयं ।। तच्छ्रुत्वा चोत्त कार सर्वं तथा समीकृत मत्ता ।। तत्त्वार्थ कुलपुत्रमात्र्दंधं मृत्युवर्भमद
इर्मूढा ।। तत्र च सर्वेषि भग्ने वीरा ४ समाहिनन्दिकाः भयाय ।। भगवन्तं प्रदर्शयत्वा प्राञ्चकतिकालयं ।। तत्र श्री माऽर्गरह भगवान्संघसमन्विक ४ ।।
सार्थवाहिऽजनै ४ सार्द्धं राजगृह मूपावन्तु ।। गत्वा वशवनमध्यविराहाय समांघिक ४ ।। ततः कृत्व हिज ४ सर्वं पर्ध्वं विक्रीय नन्दिकाः ४ ।। तन्मूल्यड
वावान्यत्र पूर्वहा तासाहिरम धयन ।। गत्वा वशवनमध्यविराहाय ससांघिक ४ ।। ततः कृत्व हिज ४ सर्वं पर्ध्वं विक्रीय नन्दिकाः ४ ।। तन्मूल्यद्रव्यमाद २०९
यत्र वस्त्रीपूतनाय यौ ।। ततः ४ सर्वेपि भग्ने वीरा ४ समान्तु खसमन्विताः ४ ।। समहितनन्दिगो त्वा नाथाय स्वयं प्रणम्य विकयन्तु ।। स्वहावन्नात्र मूत्तावत्स्वय
सुतासान्दि ताधूता ।। वयं सर्वे महासंपत्तसूरव्यापन्ना तथा महे ।। तद साधिऽग हर्ष ४ णत्र सर्वदा कृता ।। शुद्धयात्र जनं कृत्वा सर्वदा संपम
हिताः कुशि संघि नृप ग सर्वे संघ छरु घला ललताः ४ ।। एकाकि समूपाषिज्ञ मिथः वंव ताषिर ।। स्वस्ता कमियतां सम्पत्तवर्षा बुद्ध प्रसादत ४ ।। त

रसलकजनं कर्तुं वयमर्हामहे सदा ॥ एवं तं लोकनाथं ते सर्वे संपृच्छन्ते सुसांघिकं ॥ यथाविधि समभ्यर्च्य तत्क्रमितुं समीहिता ॥ एवं तत्काङ्क्षितं मत्वा भगवान्स
र्वविज्जिनः ॥ साधं धर्म्माधिवृद्ध्यर्थं तज्जनेषु प्रभेदकः ॥ ततः स भगवान्नाथः समुत्क्रायसुसांघिकः ॥ संलासयन्सुदायभूषनुभालाटवीसुपास
नः ॥ सुसांघिकं मुनीन्द्रं तं भालाटव्याउपागतं ॥ सर्वे ते बोधिकाङ्क्षा तास्तादाः ॥ संप्रतालस्वयं ॥ दृष्ट्वा सर्वेऽपि ते बोधाः समतिनन्दिता ऽम्रसं ॥ उपसृपार
या भक्त्या भगवतः पुरः स्थिताः ॥ ततः नूतलं नमेद्भगवान्तं घपूनस्तृणः ॥ सर्वानेन समाधिप्रान स्कोधमत्वा वशाय यनु ॥ समीक्षांते जगन्नाथं स
माधिगतं सुसांघिकं ॥ सुर्वे सर्वेऽपि ते बोधा भक्त्या भिक्षवोऽपाशयनु ॥ मान्ते धान्त सूपासीनान्समीक्ष्य भगवान्स्यतः ॥ संबोधिसाधनं धर्मं तं मसंभन्तसूपा
दिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वे ते संप्रसादिताः ॥ जिनलोकजनं कृत्वा संवनिर्तुं समुत्थिताः ॥ नूतन कृत्प्रदिताः सर्वे जिनलक्ष्मिमान नाथा
सुसांघिकं मुनीन्द्रं तं संप्रदक्षिणाप्रार्थयन्कृथा ॥ भगवन्भवतः सुसांघिकस्य सतूपाद ॥ पूजां कर्तुं समिच्छामः सकरुणावानहियावत ॥ शुभ जिनस्त्व

थितिं गृहीत्वा रथगवान्संप्रसादितवान् तथा तान्सर्वान्सन्नमीनपथं संलूश्रीलप्ता ध्वबामसयत्॥ नदधिपतिमिलंगान्प्रमत्वा सर्वेपितमग्नदा॥ ससांघिकं मृनीन्द्रं तं प्रदत्त्वा
श्रयमानवनत्॥ नजगमदितातः सर्वे समं पसकगकृत्याः॥ पूजांगं नाजनंगृह्णं सीनसंसमसाधयन्॥ जलं प्रसाधितं सिक्रं सत्वा सर्वेपितमृदा॥ गत्वा गमस्तु
४ पदान्ताञनस्ते वंप्रार्थयन्नताथ॥ रथगतान्सिद्धान् सर्वेसमयापिववर्लं नं॥ नद्वानसांघिकेः सर्वेभ्रमहताया याउ सांप्रकं॥ देवतान्प्रार्थितं गृहीत्वा रग
वान्महसांघिकेथ॥ संप्रक्षिन कनमन्तगाङ्कस्कान्तेउपासमगत्॥ नजपार्श्वे समादाय रगवान्तिकृगतेः सद्॥ श्रद्धासननसमाश्रित्य जस्कोध्यन्त्वा प्रलास २१०
यत्॥ तांसर्वानासनोसीनान्संवद्धस्प्रसत्वानुयगीन्॥ दस्वा गमूदिनाः सर्वेः पूजां गेहसमप्रजयन्॥ गजस्तानहगजः सर्वान्संवृद्धस्प्रमृत्वानुयगीन्॥ व
रगन्धनक्षायमेर्न क्षां गेहसमभावयन्॥ ततः सर्वेऽपि गनत्वा रगयकं ससांघिकं॥ नीत्वा सनसमाश्रित्य पूजनः समूपाशयन्॥ तान्सर्वान्सम पाशीना
न्नभीक्ष्ण रगवाज्जिनः॥ सर्वाधिसाधनं रुड संकु र्मं समूपादिशत्॥ ततस्तद्धर्ममृतं पीत्वा सर्वेऽपि गतिवाधिताः॥ रथाता पत्तिरूलं प्राप्य दस्यू सम्पा

वक्तयिष ॥ तत्र सर्वपिशाचक्र विनाशक सद्धर्म्मलालसाथां मुनीन्द्रं प्रशस्ताश्च प्रार्थयन्त्येवमादरात् ॥ भगवन्नाथ नो नाथास्माकं समनुग्रहार्थं वदाधुना ॥ संक्षपि
गावयं सर्वे संबुद्धैव तत्र भूता ॥ कस्तुत्तैव यमप्यजरव संवानानि सृहाः ॥ प्रत्युक्त्वा समन्वनं दृष्ट्वा वर्त्तुमिच्छामहे ध्रुवं ॥ भगवन्न कृपावानस्मान्सर्वान्संसा
धिसाधनं ॥ बौद्धधर्म्मप्रतिष्ठाप्य संचानयितुमर्हसि ॥ एवं तैः प्रार्थितं श्रुत्वा श्रीघनो भगवान्स्वयं ॥ प्राह निनाम सत्त्विनः स्वस्वाम्संपश्यन्नेवमादिशे
त् ॥ त्रैलोक्यस्ता समाश्रय सुनिर्वृतिं यदीच्छथ ॥ पुत्र काश्यप मासाद्य संवर्धं सदा सुखं ॥ श्रुत्वादिष्टं मुनीन्द्रैः सर्वेपि सङ्गृहेण्डिया ॥ सुदिव्या सी
मवो आश्रय रत्नवृत्त कुर्वाणि ले ॥ तत्र निर्म्मला नन्दा पवित्रद्रुमसंकुला ॥ सर्वर्द्धं हर्षाम हास्तु ताख संवाधि निहिता गंगा याः ॥ रविशिखि चीपा
तहस्ता तत्सुनकुलीयवान्गुणाः ॥ सर्वसत्त्व हितंकृत्वा संबोधि मनसा सदा ॥ एवं सप्रणामान्कृत्वा निष्क्रान्ता मुनिः प्रणते ॥ सार्द्धत्रिजगत्स्ते च स्वेष
णालाट व्यास्य प्रक्रिजन ॥ नाजु तसमुगाः सर्वे बुद्धः स्वर्वविस्मायति ॥ नानुगहपुन्यापानवधुवनमूर्यात्समः ॥ ॥ श्रीमिर्षी ॥

ड कल्याव दानन वद का ग्रर्षि गेश प्रबक्ष्यवा ॥ नाम वड्डि गानिमम४॥ ॥ अथा सो त्रिऊ गछा का सद्धर्म्म संप्रकाशयन्॥ कं चि
त्कालं वि गूवनां जि जक्षाच स सांधिक ४॥ न कस्मिन्वे न दी पूज ४ धि ऊ यी नाम शीर्थि क ४॥ नत्र शृंगार क कि त्वा प्रहसन्त्रेवम ब्रवीत्॥ त्रम ६ ज रगो
नम ० भ ॥ का व व द्वापि सांप्रतं ॥ मस्सहीन्वा धेय न्ना का न्न कुर्मसं प्रवानयत्॥ कृतिमत्क थितं श्रुत्वा गिर्ष्यो बाऊ स्ह गताः४॥ लि क्षा थि ना गुथा
न ये भ कू का के न्व य दयत्॥ तञ्छ्रुत्वा भगवान्प्राह ४ संवृक्षार्ह मूनीश्व वथा सर्वान्का छ्र व कान्द स्वविह सन्त्र व मादि शत्॥ वानयामिऊ गत
त्वां कं सद्धर्म्म बोधिसाधन ॥ सम्बुद्धो ४ र्हं ऊ गछा स्ता सर्व धर्म्माधि पाप्य हं ॥ यय श्रुत्वा ऽ ज्ञमाद क्ति सद्धर्म्म मन्त्र कांशि नं ॥ नन सर्व विकल
मा षा नि ४ क्ष भ ॥ निर्मल न्द्रि या ॥ सर्वविद्याधिपानाथा ४ सर्वसत्वहितार्थदा ४॥ महाभिज्ञा महाधीमा राजयू ४ सुगतान्मजा ४॥ न न स्क बोधिसं
त्वं पूजयित्वा यथाक्रमं ॥ परित्र श्रद्धि या मान स्व उर्व क्षा विहानि ध ४॥ सृहस्ते ४ प्राप्य संबोधिं सनिर्वृतिं समाप्नयुः ॥ सर्वत्रापि प्रव

चातिङ्कचाद्रक्षवाविशाश॥प्रकाणधर्ममतुलमङ्कनित्वाजगन्कनानु॥जगत्त्रयकनशंफत्वाभेसर्वेशिद्धतिर्मता॥गतमहतदरागषसंप्रताप्रचावि
गं॥जगत्संवाविगंफत्वासर्वलोकाधुवाधिनाय॥मुनीन्द्रसमुपादिष्टंसद्धर्मरथकुमीद्विष॥कथसर्वपिलोकाश्वमृनमायसमागताश॥फत्वासं
वृद्धसद्धर्मसवावज्ञदिवानिगे॥यिन्विसानापिरापालोधर्ममाकर्णप्रमुदं॥पुजयित्वामसंघंनप्राञ्जलगनामृता॥जगत्त्रयकनधंसर्वसंवाधिगं
वहिप्कलेश॥लोकाश्कपिलवासवाफत्वालवनुसमुत्सुकाश॥वाजाशृक्षादनश्चपिगोत्रमीचान्वलोवनोश॥वाश्कथितमाकर्ण्यसमुत्सुका
रवल्थ॥रमपायाशसकलानामाह्मदगनसमुत्सुकाश॥उदायिश्चन्दकायाश्ववृत्तफत्वाप्रसदिय॥गतस्फलतयश्गमकावान्ववाश्वसहक्र
नाश॥नाहृश्वशृक्षादनमणाग्रेसगत्ववेन्यपदयनु॥नाजन्मपार्थिवश्रियो रूवत्सृतदयाकयश॥संवाधिज्ञानेमासाद्यसम्बुद्धारवगिद्धवाय
थमनप्रतिश्चगंसंबुद्धनेजगद्विगं॥सन्तोरव्यसाधनंधर्मसगाधसंपवाविगं॥गतसद्धर्ममितंपीत्वालोकाश्सर्वेपिमागश्चश॥यित्तलजनं

ज्ञात्वा संघं च नत्वाऽनुमोदिताः ॥ स्तुत्वापि समस्तापि ह्याहूय गवास्त्वद्रीति तीर्थरत्नम् ॥ सद्धर्मं समुपादिश्य सर्वानित्यानमूद्धवान् ॥ तत्र वासनजन्मीन्द्र गवकंप
मास्मञ्जा ॥ इत्थं तामनुज्ञायि त्वापि संमानयितुमर्हसि ॥ स्वामन्तुनैविना वाजन्नागमिथ्याभिसर्वविम् ॥ समूलत्कोपि तत्रथ्येजेनिर्विहृापितस्तथा ॥ यदानि
मन्त्रिणानुं समागत्य समं धिकाः ॥ सर्वसत्वहिताक्षान्तं सद्धर्मं समुपादिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा वयमप्यनुमोदिताः ॥ जिनत्वरज्जनं त्व
त्वा सर्वविघ्यामह सदा ॥ तत्त्वयात्मसहसा वाजन्नगवन्त्स्तुताग ॥ माधूहूं तं समाहूय संप्रपृच्छयितुमर्हसि ॥ श्रुतितत्वार्थितं प्र त्वावाजाग्रक्षाद
नोमृदा ॥ मन्त्रिरक्षस्थभूपामन्त्रुसंपथ्यन्नवमादिशत् ॥ मन्त्रिरक्षसोमत्यारिहूथ संवृक्षार्ह ममात्मजः ॥ सगरश्चधर्ममादिश्य विहृत्यात्मसमां
धिकः ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा विश्विसावादशाऽज्ञनाः ॥ जिनत्वरज्ज नंत्वा संवनमनुमोदिताः ॥ वयमपि तथा सर्वे जिनत्वरनंदगतां
॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वविघ्यामह सदा ॥ तत्पूयं सहसाहूतं सार्धं समाहूय संप्रश्नं ॥ स्वामन्त्रथमुनीन्द्र स्यसंप्रघयितुमर्हथ ॥ श्रुतिसाह्वसमादि

संप्रत्वामवीपि मल्लि ७४॥ तथेत्युक्त्वा सादिस्त्वाममीश एवं वलोषिव ॥ कथ सुतात्पूर्ववृत्तान्त एगवन्तं मुनीश्वरं ॥ संबोधयन्त मामन्युत मानस्तुहिंगकृया
गा॥ ५॥ इति महाषिंगंप्र त्वाम मल्लि स्नात्वा मजि ४ हृधी ४॥ तसंगयाम्नल्लि ८ स्नान्त्वम्य धन्त्र वमत्र वीतु॥ तस्यास्तुवीर्थतिक्र सष्टुन्दकायं मेतृहसत्वा॥ यत्न
साकृषि निष्कृत्वा वाक्यं प्रज्ञानृपाधिप ४॥ उदायी च संख्या साध ४ पूजा हि तो लोकश्च हृधी ४॥ वाल्यकीडाम हल्वकस्य गोस्तु महीपते ॥ गोदतोस्तु हृदो
गत्य संवृक्ष स कुरंग कृयां ४॥ कृशरीरि गमन तस्य प्रवयस्व न्नाधिय ॥ नूनमतो प्रीमिव ऋवाधयिस्वाड यत्न ग ४॥ तंमु नीन्द्रं महाप्राज्ञं समानयिष्यामि र
ह॥ ठत्तु कि मल्लि दितं प्र त्वाम मामूपा ४ प्रतियाधि तो ४॥ मल्लि मूर्खं वृष्टिवन्नं सर्वथा वं वलोषिया ॥ तथा श्रुत्वा स माहूय एवानत प्रबोधयन्तु ॥ श्रामन्त्र्य मुनी
न्द्र स्य सुतो संप्रषयड्ड मं॥ तत्र वं सर्वे ४ तमास्वाप्तं प्र त्वामती समस्तमपि ४॥ उदायी कृन्दका वा ए समामन्त्र्य वमत्र वीतु॥ एवकायं मुनीन्द्रस्य सुतहन्ति
सहायता॥ तत्पुत्रां सहस्रागत्वा नस्वेव लोपयपूर्व ४॥ एगवन्तोथ सर्वे कृध्वम्मामृतं प्रवर्षयन्॥ सर्वाल्लोकान्सम मालोकस्कृत्नं तनानन्दिता कृवान॥ त

थाभगवान्वदस्यापि धर्म्मामृतं प्रवर्षयन ॥ इत्यभिवन्द्य सहस्रजिन्तान्तं दर्शयितुमर्हसि ॥ एवं संप्रार्थ्य सर्वे ते समहर्षिं मुनीश्वरं ॥ वाचयित्वा समामन्त्र्य सर्वथा
न्तयतामिह ॥ श्रुत्वेति तत्कृतिं तं प्र त्वा सउत्तयोगिवरश्च ॥ सर्वान्नितान्स्मितिदृशः ॥ स्मात्प्राप्त्यान्तं पश्यन्त्रियमब्रवीत ॥ एवं भो सौजगद्दृष्टा भगवान्सर्वदितार्थ
दः ॥ समर्थः शृणु तागत्यवर्म्मामृतं प्रवर्षयत ॥ यत्तं वृष्टा महतां सत्वः सद्धर्म्माधिपाजिनः ॥ इष्टानामपि सद्धर्म्मसमाविगतिसर्वतः ॥ कथं भ
गवान्याहः संवृद्धाः हि मुनीश्वरः ॥ स्वहृतिवन्द्यो मित्राधर्मसद्धर्म्मेन समादिश्यताम ॥ नूनमिह समागम्य सर्वज्ञो मुनीश्वरः ॥ सर्वसत्वहिता २१२
र्थं नसद्धर्म्ममुपादिश्यताम ॥ तथ प्राधीगमिष्याधो भगवन्तं जगद्गुरुं ॥ संप्रार्थ्यैवं समामन्त्र्य सद्धर्म्मं प्रानेयवहि ॥ इति संप्राप्य समुपाहृत
दर्शीदर्शकान्विकृतः ॥ तदन्तहं समादाय ततः संप्रक्रियाचनम ॥ ततः समहसा गत्वा जयत पूजाभिकः ॥ तत्तं पश्यन्तः पश्यन्तं मुनीन्द्रं
महासनम ॥ ततः समुपा[illegible] भगवतः पसम्बुजं ॥ प्रणत्वा सानुगः पश्यन्पूजनः समुपाश्रयन ॥ ततः सोम समुपासीनोस्मी श्र भगवाञ्जि

न४॥ पूर्वप्रीतितया किंचित्स्मितानननत४समब्रवीत्॥ पुण्यार्केकोमलकस्त्विं पिता४ स्वजनयन्प्रिय४॥ किंतु यदर्थमायाथ वदतं समुत्तायको॥
श्रुत्वादिष्टं मुनीश्च श्रेणिको त्वा दायीप्रसादितं४॥ तं मुनीशं प्रणम्याथ सांजलिर्वमब्रवीत्॥ सर्वज्ञ भगवन्नाथ सर्वदर्शनप्रवृत्तकं॥ यदर्थमि
हप्राप्या यावि ज्ञानी ममहावानिदं॥ तथाप्यहं जग [illegible] स्तव दयाविवक्षया॥ तवास्मि तापदादिष्टुं नेहवाक्रुतुमर्हसि॥ तव भोजनपीनाज्ञा
नृपाधिपामहीश्वन४॥ तवैनो समयामस्तुस्तमादिशंति सादरं॥ यत्तत्र्यर्थमिक्षासोवपि त्वाइच्छनं तपे४॥ इत्युक्त्वा मानगच्छे श्रिव्रत्वा संभावि
स्तमानमस्कृत्वा तु॥ संवक्षालगवानर्भस्तवीधमाधिधाजिने४॥ लवन्मार्वजनलोकाघ धर्मामृतं प्रवर्षयन्॥ सर्वाज्ञाकान्त्र यत्र तन्नइ [illegible] नापिप्र
सादयन्॥ वाधयेनो गंध धर्मप्रवाव यति मा स्तुर्न॥ भवान्नपसमो गत्य धर्मामृतं प्रवर्षयन्॥ ज्ञानिवन्धुस्व चक्रिजान्तं मादयितुमर्हति॥
भवकाश्चापि तथा सर्वविद्वान्वया४ स्वप्नहाजनाः॥ भवद्धर्मामृतं पातुं तमिच्छन्ति प्रसादिताः४॥ इति मगधपार्थिनोक्त्वा यदि तदा४ स्थितः दयामयि॥

२६

कपिलवल्गुनाटं २

भूत्वा कमपि सङ्कर्षणमुपादत्त महति ॥ कृष्णादिकथनवत्तुष्यता हृत्कृष्णवत्किंक ॥ हन्तो संप्रषितावावां समागच्छावहमृत ॥ तत्र वान्त्वपूर्वमत्र समा
गत्य समांपिकथ ॥ सङ्कर्षणमुपादिश्य सर्वाञ्छाकान्तुवाधयतु ॥ वाधिमार्गेप्रमितस्थाप्य संवा नयितुमर्हति ॥ कृष्णमत्वार्थनार्थं त्वामेव ह्यागतवा
क्तिन ॥ हन्त ते प्रहसन्नुक्त्वा पुनश्च ज्ञानन्तमादिगतु ॥ पितोश्च किंकिं वृत्तान्तं तत्पायाश्च किमहत्तथा ॥ देवदत्तस्य किं वापि सर्वं निश्चोक भाव
द ॥ कृष्ण आदिष्टं तमाकर्ष्य गलदश्रु मुखश्च वसन ॥ उत्तमन्तुतायी संवृत्तं न्यवदयत्क्रमाञ्जलिश्च ॥ क्रमसत्यगवन्मत्सर्वं सर्वथा मामागसेजिन ॥ मत्त्वामा
विस्मवनाहं तिनागसं जनातुर्ने ॥ किंतु विक्षापयामि त्वां सर्वकृष्णं तरिष्कंकं ॥ तथापि तत्सर्वं यन्न्यवदयामि विस्तरं ॥ यदा त्वं निर्गमादि
गालुभावनपूर्वं निकं ॥ तत्काले जलपानेन प्रवादितिमिवा त्वक ॥ पिता त्वकान तेदृश्च संमूर्छितापरवन्मृत्युश्च ॥ त्वेतमी प्रमूलोदव
श्रान्तम्यत्कृष्णवचाहवतु ॥ जनाश्च सर्वे विलापकरूतकेन श्च विज्ञमृषी ॥ त्वयापालिताहर्षाहृताहृतनयंयथी ॥ ततश्च प्रत्यागते कृष्णं दसार्द्ध २१४

कण्ठकवाञ्जिना॥ त्वत्तत्त्वकाकमाकर्ण्य स्कन्दवात्सल्यमायपी॥ निवारानकुर्गं हत्वा त्वन्नामधुणिसंरूपनू॥ छिन्नतानलसंतप्त४कपृकानिधनं
ययौ॥ भूषिकविवस्रादिस्वस्लन स्वप्राणितृप्तिश्॥ उदयनमणीकतमनपपयइस्तक४॥ स्थापन्नेमत्वाश्रपांकोगुरुत्वोरत्नसृदिनान्न्पश्॥
जनाश्रयमाकाकूलाश्रिपिसर्विनागर्विनागया॥ तमवत्सनद्वयारूपिनप्रकृतायरणाश्रुना॥ शोक्रादनिमणनांसीवृकोपादथसंरजनू४॥ न(
थावार्त्तीसमाकलूर्तिनज्ञरनाप्त्रिनस्पगे॥ निश्पारवत्तिकिनस्याथप्रकूपिनकथाएवतू॥ स्थूथीसीस्रापयामातस्त्राफूंजंगंसृवालेकं॥ त्वत्तं
गमसमाकोक्षीविनंथवादिनेशाकं॥ इन्नासाशीतमा॥ गोपोजदंमूष्मिन्वपानयतू॥ तंस्याथमन्यानूलाशननवक्रिनानंक्रिणाप्पसी॥ पूनथप्रकृ
पिमाइस्त्रापावेकशपानयसृगीं॥ मायायायतजानानिम्लनरप्कसमीपनश॥ नस्याथपुनावमस्तुलंपावकास्रुसमीलिमां॥ दस्त्वासांस्वयीम
दिकानानास्मृतारवकिञ्जिन७॥ नजापिवक्रितायनपानिजसत्यप्रतावनश्राजविनकनेथाणामावशोवक्रिसमाधिना॥ तस्मिन्नवदिनेवासी

कृपिन·थनम
पुत्रोदनः४
देवदत्तं४
धर्मस्वामीनागरा
भरतंमखवत्सारं१
भनतो१
पतिव्रतां१
पशोधरं१
पशोधरायाः१

समुद्रस्मिं प्रकाशितः ॥ न्यपातयन्नहं रामा पापांगधिनीं धर्म्मवादिनी ॥ तत्रापि सा भवे तंत्र त्रकर्म्मानुभावतः तथा ॥ पवित्रगां यत्कादंबां स्वकां धनपुवहन्नूर्
रा ॥ फलाच मूलतना भा भीप्रा सुभाजा कृत्लं स्फं ॥ यस्मिञ्जगकृत्लं सर्व्वं तन्मायक्रमि वा त्वनू ॥ त्वानपि सत्कोद्भवी सर्वहृत्सर्वक्षदपि ॥ स्मृत्वा स्मृहामहन्ग
वा देवाज्ञा कोश्विम वीविक ॥ गोजभी सुमनक्दं नश्वनुदित्वा व कृत्वा कलप्थाम सीपाल्वकृगतवत्व गाकत्रं पासमाहतथा ॥ त्रनाद्गीप्रकृत्का स्मान्तृय
कापिलवकृत्नि ॥ निभा यां भोगि हीनायां भामि त्वद्यविनाकिं सू ॥ त्वकक्ष्मालवानत्पागच्छपन्नू धावकत्र ॥ मा विलम्बं कृथा नाथ सर्सांघिकजगत्कृपा ॥ २१२
कृति कृतायवत्र थ्य स्वा सर्वविस्तृतस्तत्र जिनतथा ॥ पूनवूदायिस्थ भीगों सं पर्थश्वन्वं सादिगतू ॥ यत्प्रकिं वामयिस्त्रहत्स्वर्थ्यायां सन्नूविर्ममं ॥ तत्स्युत्र स्यागं
त्वानं वन कामयामहत ॥ तताय्रूपस्तल हाया कृत्व पृथपिसमागतथा ॥ सत्कर्म्मसमूपार्त्वाय सधान्शाकान्द्रसादयत् ॥ वाधिमार्ग प्रतिष्ठाप्य त्वलक्ष्मी
सहुत्यकथा ॥ छत्राति वन्ध्रूसुहन्निकृतान्नपिक्रूर्यो स्तुवाधिदेश ॥ कृत्वादिस्तं मुनीन्द्रुद्यकुत्वा गोसत्सहायको ॥ त्वगवर्त्कं समात्वावक्र प्रशस्तवमत्

घर्मे॥ नाथ तदा तत्र समितिश्च पुत्रमित्रैः समन्वितः॥ तावत्कर्म्मोदयात् पीत्वा एवं सर्व्वा वनवह्निः॥ यावत्त्वं पूर्वमत्र धर्मान्तं प्रवर्तयन्॥ लोकान् प्रमोदयन् सर्वान्
बोधयन्तु सर्वविन्॥ एवं कर्मोदयात् पीत्वा लोकाः सर्वे प्रमादिनः॥ त्रिवल्लभं गतं हत्वा सुवर्णवनं गतः॥ तदा लोकान् जनकपितृ॥ कादयानुमादिता
गाः॥ एवं क्षान्तं यं तं धृत्वा संचवन समाहिताः॥ तदानुणासनं धृत्वा गिवसारं यत्नामृतः॥ भोगतं समवनं धृत्वा संचितव्यामहे वयं॥ ततस्तु भगवन्तं भक्तवत्स
लं प्रार्थितो यत्नवान्॥ स्वपुत्रं समुपागम्य समारूढं कर्तुमर्हति॥ इति तं प्रार्थितं श्रुत्वा संवदन् भगवान् जिनः॥ भो सत्तात समालोक्य श्रुत्वा गत्वा धर्मं विवेक
यतः॥ यद्भिः सुन्दर तायोः समस्त धर्मादि साधनं॥ इदानीं भोगतिं वर्यां वाचितुं न समिच्छत॥ गदत्कं कथम गास्त्यां प्रार्थ मो नापि सांप्रतं॥ स्वपुत्रं अति
हार्यां वित्रानि हार्यं मद गर्यतुं॥ इति श्रुत्वा महारिष्टा भगवान् क्षिमानमुनिः॥ भो सहकर्म्मसंमतं यो वसुदेव समस्तलोकयन्॥ मत्समूह स्थितः भाष
स्वपरित्रं क्लिष्टियाचरं॥ तत्र स्नान भोगतं धर्म्मसमावसिद्धुमेच्छत॥ तत्र स्नीसमुपारूप धृत्वा अंजलिपुटं मूर्धा॥ भगवतः पदौ नत्वा ... स्थितः

मणायगा॥ एगावन्नाथसर्वज्ञस्त्वाइं एवमामूरा॥ संबोधिसाधनंधर्ममिछावस्थमितुंध्रुवं॥ कहवाओसमालोकमृष्वाधिसाधनतुम॥ एउजीमतत्त्वाथो॥ अवाग्र
थसंवानथितुमर्हसि॥ ४५॥ जिनस्तोथिमेक्रत्वाशुंवद्भ्रांलगवान्सुखाढ॥ हस्तनगिवमिसंपृष्टवसंपगधन्नेवमादिगत॥ ववंहिरुसमाधयसंवचनकोलतं
वं॥ ४७॥ माादिगमसहायोमोहिरुसंधमसमयहोता॥ ठतमिमितिमादिष्टगासत्रामोमूहितोयमी॥ पात्रसमकविजा॥ धोकाषायंवीवनावृमो॥ सूर्ह
कोनिर्मलात्मानोपवितृकृतिमहृतो॥ उक्तवीलोसमावानोवदलंप्रश्नवाचि॥ ५०॥ जनकोधनहीविश्रामसमाधिसाधनोग्रगो॥ सदवासमलोकानांवं
थोपुत्रोवलवउ॥ ५२॥ मोसमोक्षनहारिक्षेमहामत्वोविपवक्र॥ ५३॥ सर्वइहकोपिलोकाथविस्मयंसमूपाययू॥ ५४॥ तयोमनत्रुहत्कान्मेकत्वासर्वपिवान्ध ११५
वा॥ ललहकृगामिसंजपाचलृवृविस्मयान्नितेऽ॥ तथासर्वपिगोकाश्वेपत्वावृक्षानुलावमो॥ विस्मिताथमहत्वाग्रोडुश्वपूननठसंन्यधदयक॥ ३२
षिद्धन्दवीनाजन्तंवृहस्थानृगांसन॥ पश्च छवनमामाधसंवचगसमाहिमो॥ भावव्याग्रमहाविक्षाविवक्र॥ ६१॥ महर्द्धिको॥ सूर्हकोसम्मगोप्राज्ञो

उपाधिछन्दन

उद्योतनम

त्वगद्यक्रवर्त्तिविरहो॥एवं गोमत्कुधा आप्य मंवृक्षस्यानुरागवतः॥सर्वेषामपि लोकानां रक्षार्थं च नृतापुना॥एवं सर्वार्थसिद्धाख्यो संबुद्धा भगवान् जिनः॥स
र्वधर्माधिपः श्रीमान् कामहारि महामुनीश्वरः॥सर्वान् लोकान् समालोक्य दृष्टानपि प्रबोधयन्॥भास्करं धर्मप्रतिष्ठाप्य प्रवानयति साम्प्रतं॥एवं स भगवान् अ
स्मा सर्वत्र भुवनेष्वपि॥तत्कर्मसमुपादिष्टफलजातान् प्रचारयन्॥तत्र वास्तुं महारिंक्षं स्वयं गत्वा विबोधयन्॥संप्रार्थितः समानीय संबोधयितुमर्ह ‍कपिलवस्तु
सुनिनिनिस्वर्थे ति॥नूनं महोऽज गच्छ स्मासंवक्षालगवानिह॥तत्कर्मसमुपादिष्टफलजातान् प्रचारयन्॥इति ते शुद्धिनिःश्वासश्चैः संप्रार्थितो निगमपमतः॥पिताऽस्तु शुद्धोद
नो राजा तथा गन्तुं समिच्छति॥तत्र पंगन्तुमिच्छंकं मत्वा मत्री विचक्षणः॥उपसृत्य पुरः स्थित्वा संप्रणम्यैवमब्रवीत्॥नृप पुत्र सहस्रा मांगतः स्वयं न । मागध
जमभूतलकः॥नूनं स भगवानत्र ससांधिकः समाव्रजत्॥यथानत्फत्व यंगत्वा धर्मामृतं प्रवर्षयन्॥सर्वान् लोकान् कृत्ये धर्म्मेवानयति प्रसादयन्॥तथाऽपि समागत्य
स्वयमेव ससांघिकः॥तत्कर्म समुपादिष्टमहामी लोकान् बोधयन्॥इति मत्वा समारब्धा गंतुं गत्वा शुद्धोदनान्नृपः॥प्रबोधितः कथ दोलि प्रतिपत्त्वा ध्रुवां समय

२८ ॥ कदाचित्तस्य मुनीन्द्रस्य धर्म्मं श्रोतुं समुत्सुकः ॥ शालिभद्रस्ततो हित्वा गत्वा देवान्तिकादिवेगतः ॥ तत्रागत्य मुनीन्द्रस्य धर्म्मामृतमनुत्तमम् ॥ मुदा स्वगेहादिहागत्य पा-
तुमिच्छन्समागतः ॥ तत्र स देवपूतकं भगवन्तं मुनीश्वरं ॥ संदृष्ट्वा प्रमनाः सद्भिर्नमही लोकसमागतः ॥ हृतकः ससमालोक्य भगवन्तं ससांघिकं ॥ प्रणत्वास-
म्यक्पादाम्भोजयुग्मं च कृताञ्जलिः ॥ भगवत्सर्वलोकस्य पूज्यः स्थित्वा ध्यायन्सकलान्तर्दधिवासितं सत्वा देवपूतः प्रमोदितः ॥ भगवन्तं मुनिं नत्वा तत्पादाम्बुजादि-
कं समयौ ॥ ततः स्तुत्वा भगवान्सत्र सुपतानि मुखे स्वयं ॥ आसनं समुपासीनः स्थित्वा ध्यात्वा प्रणामयन् ॥ एवं ध्यात्वा समासीनं स्वदर्शने इति मुखाग्रेणं ॥ भगवन्तं समा-
लोक्य मुदा दायी व्याविकल्पयत् ॥ यदयं भगवान्धर्म्मास्त्वदर्शनं इति मुखाद्ध्वना ॥ स्वयमासनमोऽग्रे स्थित्वा संस्थितः स्तवन् ॥ कर्म्माणि निखिलान्यपि ज्ञात्वा सोऽदायी
संप्रमादितः ॥ भगवन्तं प्रणम्य वक्त्रप्रार्थयन्सा कृताञ्जलिः पुनः ॥ भगवन्नद्य पूर्वं तत्र धर्म्मामृतं प्रवर्षयेत् ॥ शालिभद्रस्तुहृदः स्थितान्संमादयितुमर्हसि ॥ भगवन्स-
तमहायाम नानाद्रुमाभिरम्भितः ॥ प्रफुल्लफलसंभारास्वाद्यधीफलमञ्जिता ॥ सुस्वागंत समं पन्नजलपूर्णसर्वाघ ॥ सुशान्ति वायुसंचारं प्रज्ञादिक

ओतत्संमधुरं सकं भक्तजी संकरिलं ह्रां ॥ ह
सीतलं तु गंधंब इन्दु कर्णाह बादिरी ॥

२१७

मनोनम॥ नमेनारि मनोनम्य सर्वदेव सुरवसंपूजं॥ यागियति मुनीनां सतुरवालय समाश्रिय॥ ससांघिक४ समाश्रिय धर्म्मामृतं प्रवर्षयन्॥ स्वामियनं च सुहृन्मि
त्रान् सर्वान् समतिनन्दय॥ बोधिमार्गे प्रतिष्ठाप्य सुदृशी मत्तस्वाकव॥ संबोधिसाधनं पूर्वं समासाधयितुमर्हसि॥ पूर्वे ऽपि तथागताः४ सर्वे ससंघाः४ संप्रसादिताः॥ स्वस्व
पुष्पे ऽपि गच्छ श्री महायान पुष्पिका॥ समाश्रित्य समालोक्य वर्षयन्ता बृहत् धामृतं॥ एवानपि तथागतः स्वका श्रम पुष्पिका॥ ससांघिक४ समाश्रित्य धर्मामृतं
प्रवर्षयन्॥ इति तत्सार्थिनं श्रुत्वा भगवान् सर्वविद्विजिन४॥ उदायिनं समालोक्य पुनः प्रीत्वा अनुवासनं॥ तथाधिवासितं गत्वा समन्वादायी सुधी यति४॥
श्रमणानां समानम्य प्रश्नेकानमाश्रयत्॥ ततः४ भगवांश्चाला संवृता हृन्मुनीश्वर४॥ भूतली पुत्रं समासं श्रुत्य प्रश्न यमादिशत्॥ भूतली पुत्र पूर्वा श्रम
लाशिखी नाम मुनीश्वर४॥ सर्वलोकाधिनाथ४ सुगता भगवान् पुनः॥ यत्र यत्रापि संगच्छ श्री महायान पूजाश्रय॥ स संवृत४ समालोक्य ससांघिक४ समा
श्रयन्॥ तत्र तत्र निवृत्तानां सर्वेषामप्यलं च रक्षं॥ सर्वेषामपि सत्वानां धर्मोत्साह मह्यत्सुखं॥ श्रुत्वा गत्वा संपन्नजल पूर्ण प्रभाषितं॥ पश्चात्पतापि संच्छन्न

मवृत्तं सर्वं जलाश्रयं ॥ यस्य यस्यापि वृक्षस्य मूले समम् उपाश्रयत् ॥ सहसा मूर्ध्नि तत्पुष्पादि सुमनसानि फलान्यपि ॥ यत्र यत्र स संचक्रे प्राक्तनं क्रमयन्महीं ॥ तत्र तत्रा-
पि सर्वर्तुवल्लवनिर्वृतिं सर्वं ॥ यत्र यत्र स सर्वज्ञो धर्मामृतं प्रववर्षयत् ॥ संप्रश्नकृद्गांगेयस्त्वापि जगहानप्रलासयत् ॥ तत्र तत्रापि सर्वज्ञस्य मालाकृतं यथा मूर्द्धा ॥ सर्वोपि
सहसा पश्यन् मुनीन्द्रं जगद्गुरुं ॥ पुनरस्तव्य समीकृत्य पवित्रस्य समाश्रयत् ॥ देवाश्चापि समालोक्य गिरिवितं तं मुनीश्वरं ॥ दिव्यगंधैश्च सुपुष्पैश्च समभ्यर्च्याभि-
नन्दयत् ॥ सर्वलोकाधिपाश्चापि समीयुः संप्रसाधिताः ॥ प्रदत्त्वास मुपागत्य स्व स्व भक्तिजनान्विताः ॥ सद्य पूजोपचार्यैः तं भगवन्तम पूजयत् ॥ सर्वान्यपि व बाधा-
नि पुण्यास समाख्यनिन्दिताः ॥ नत्वा प्रदक्षिणीकृत्वा तं जिनं प्रास्तुनाभयत् ॥ गन्धर्वाश्चापि यक्षाश्च राक्षसाश्च किन्नराश्चापि ॥ कुमाराः सुराश्च साध्याश्चापि गरुडाना-
गाश्चापि ॥ मेनया मूर्द्धाश्चापि महीपाश्च क्षत्रियाश्चापि ॥ तथान्यापि जनास्तेष्व पौरिकाग्रामिकाश्चापि ॥ सर्वेपि तं महालिङ्गं संचचर्कम साधिकं ॥ समीक्ष्य स- २१८
मूपायाताः समस्यर्च्य प्रदक्षिणम्य ॥ सद्भक्त्या तं मुपाश्रित्य पवित्रस्य समंकणाः ॥ तत्कर्मान्तकं पीत्वा महानन्दं प्रलाप्तिया ॥ एवं स भगवान्छ्रीमान्संयक्षाहिमू-

नीश्वरः४॥ सर्वज्ञोपि गुरुं लंभं कृत्वा प्रवचनं प्रणमयन्॥ एवं सर्वज्ञ संबुद्धा भगवन्तो मुनीश्वराः॥४॥ सर्वज्ञोपि गुणोत्साहं कृत्वा वंदनं सांघिकाः॥४॥ एवं सर्वेपि संबुद्धा
कृत्वा उद्धमयं जगत्॥ समाप्य योगानां कार्यं से निर्वृतिं समाप्नुयुः॥४॥ अहं न पि तथा कृत्वा सर्वज्ञोपि सुरुङ्गां॥ समाप्य योगानं कार्यं सुनिर्वृतिं समाप्नुयां॥ ६॥
इत्यादिष्टं मुनीन्द्रः धर्मं कृत्वानन्दात् बुद्धात्मधीः॥ भगवन्तं जगन्नाथं साञ्जलिर्नवमस्तकः॥ भगवन् सर्वविद्धि कथं प्रहिधानं कृतं यथा॥ तथात्र भवता सर्वं भूतयका
जगत्कृतं॥ तद्भवान् तत्पुरः गत्वा समस्तं सांघिकं प्रणमयन्॥ एकीभावेन समाधिं धर्मं प्रवर्षयन्॥ ज्ञानिवन्मतः हन्मि तान्प्रजाः अपि विनाशयन्॥ बोधि
मार्गे प्रतिष्ठाप्य संवासयितुमर्हति॥ एवमापि तथा तत्र वन गच्छितः गोपिया॥ सर्वज्ञापि निवृत्या गंडा त्साहं भवदपि॥ तद्भवान्सर्वलोके समस्तं वंदनं प्रण
मयन्॥ अथ धर्मं जगत्सर्वं संवासयितुमर्हति॥ इति संप्रार्थितं भगवान्॥ भगवन्तं पुराणः सद्धिया॥ भगवान् कृमै मालोकः कृत्वा ध्रुवासनम्॥ अथ भगवा
न्हे समन्तकाय ससांघिकः प्रणमयन्त्समालोक्य गताः संप्रहितं भावनम्॥ भगवन् कृत मालोक्य संप्रहितं ससांघिकं॥ देवाः सहर्षिताः कृत्य विस्मयमि

भक्तीपूर्ण २

समाश्रिताः॥ दिव्यसुगन्धिपुष्पादिगन्धाक्षतिविविधान्यपि॥ सर्वप्रजापत्यानादिव्यमेखङ्गनसमक्कंनठा॥ घनांश्चपि समालोक्य समुत्काय प्रसाविनाः॥ सुवनि गीतलंवा
विव्यमेखरगसमनकनठा॥ मनूंश्चापि समालोक्य सर्वपुष्पनआन्विताः॥ सुगीदलाश्च गनेन्द्रे समातनस्समकाः॥ सर्वलोकाधिपांश्चापि समालोक्य समागताः॥
॥तुतंघंफं समालोक्य सत्कृत्याह मकानयन्॥ ईप्याश्चगतूतानागमठ समीक्ष्य समुपागताः॥ मलपुष्पैश्च समस्तैर्व्याआरुजंनमूदानूगमठा॥ यत्रासौ लगवान्प
पंडरलाश्च य मूपाश्रितःस्थः॥ तदृष्ट्वा संपन्नजलपूर्णस्यनागजाः॥ यत्रासौ लगवान्यस्थन्कनूछयामूपाश्रिताः॥ सतनूदिव्यपुष्पादिव्यमेखरगसकलान्य
पि॥ त्र्यंसे लगवान्यष्यन्का त्वा सर्वतत्सद्रगां॥ यर्वेछां क पूजापाक्नसमांधिकेठ यावत्सनु॥ तेजालोक्य संसवस्त्रालगवान्संप्रलामयन्॥ न्यत्रअत्रनामस्त्राधि २१९
स्यविजनान्येसांधिकाः॥ तदानत्तसमासीनं लगवक्नं समाधिकं॥ सर्वलोकाधिपावीक्ष्य मूदिताः॥ समपावनन्॥ कृत्वापुरस्क्रितं पूक्षपविरस्यसमंततः॥
पत्रक्नस्समीक्ष्य धर्म्मश्रोतुमूपाश्रयन्॥ जिदगाश्चगंधा सर्वसत्का समागाद्देमुदा॥ विद्याधरायाश्च सर्वपियक्ष गंधर्वकिन्नराः॥ न्व मनुष्यपिलोकाश्च

सद्धर्म्मगुणशालिनस्ता॥४॥तं मुनीन्द्रं समालोक्य ससंघं संप्रमोदिता॥४॥समागता॥४॥ स्वस्वमूर्त्या वन्दित्वा समुपाश्रयन्॥तान्सर्वान्समुपासीनान्सद्धर्म्मगुणवांछिनः॥समीक्ष्य स
गवाचार्य्यः सद्धर्म्मं समुपादिशत्॥तदा प्रकाशितं नाम सर्वा महीमाप्त्वि शिलाक्षया॥सुनन्दनदयानेदुर्मनिरुद्धमनिः स्वका॥४॥देवकन्याभूदा चैव गगनात्समुपाश्रिता॥४॥
ससंघं तं जगन्नाथं दिव्यपुष्पैरवाकिरन्॥तदा तान् शासमाप्य ता॥४॥ सर्वाः समहितनन्दिता॥४॥सद्धर्मकीर्तिमालाश्रित्य तं संघं त्याग्भावयन्॥दिशा॥४॥प्रहर्षदिव्य सर्वाश्च
शिष्यकादिवसं जिनः॥निर्वृत्य तं गुहां तस्मा॥ ह प्रायकाननं समन्ततः॥४॥ ॥इतिश्रीरत्नकल्पावदाने स्वयम्भोत्पत्तिकसंवादे उपचयिच्छन्दकोपसृष्टकास
वनान्तरे वनिताप्रमत्तस्य दावेनापि वर्तितानाम पंचविंशतितमः॥४॥ ॥अथ सोपि जिनगच्छात्सर्वसंघसमन्वितः॥४॥अप्रमादधर्मश्रितागतागमसमाश्रितश्च
मनानस्तयं॥शक्रादिमध्ये महाकल्पार्थं दिदृक्षन्मूढमं॥पतन्कस्य मुनीन्द्रस्य पातुं धर्म्मामृतं मुदा॥गत्वा सर्वं पिमनत्वा प्राप्यनन्दसुप्रयाधिता॥४॥सर्वमत
सद्धर्मं प्रवादितं समन्ततः॥४॥कृत्वा गुह्या दिनानावाविस्तरं समुपाश्रयो॥जगन्नियं गम्य भक्त्यास्य सर्वे पि ह्लानया मुदा प्रतिवृक्षं गमं महा सिंहं समभिदृष्टा

मीष्ठिश्य॥ गा॥ क्वापिन्यापि सर्व्वाश्च सकुमानकुमानिकाः॥ ८गवकुंघमाकं एर्ष मृदासंड्रस्थ मीष्ठिश्य॥ एवं सर्व्वेर्षि पिपीनाश्च पूर्वं ध्रुः सकला अपि॥ गत्स्वस्थलोन्कमाक
श्रीधर्म्मामृखांस मीष्ठिश्य॥ सकश्चप्राज्ञः॥ सर्व्वक्रियाः सकुमानकाः॥ एवप्रज्ञाप्तुगमी हुकः सङ्घमेनीत्पाहिनाः२ लवनृ॥ याक्षेमः सयकालत्याः सर्व्वपिवान्
जीविनः॥ पाडुंसन्नम्म पीयूषं सुदिनाः सप्रवविश्य॥ शितिपनायवलिजश्चापि सार्थवाहमहाजनाः॥ एवमन्यापि लोकाश्च कापिलपूजानिवासिनः॥ स्वामि
नयसकुधस्कुत्वा मृदासंड्रस्थ मीष्ठिश्य॥ तथमन्कः पूर्निकाः सर्व्वाडि त्वंदुर्न्निगम्य सकुधान॥ मृदासंदर्शनि कृत्वा गत्वा लोकाउ मीष्ठिश्य॥ एवमहर्लिं पविहृाय
नागजेभ्रादनाजर्नं॥ साधुजनं समासमग्र पूजनजवमादिश्य॥ तउमूरवसमाक्षयं शत्रुंधदं मयादिगं॥ यदत्तेन गत्वा घर्माघाषमव प्रवाप्नय॥ यांतीसर्व्वार्थसि २२०
द्वारवाः शमकसिंहामनीश्वनः॥ संवद्वारगवान् तत्र समांधिकः समागकः॥ अन्यत्र अक्षवाममजात्रिम्य संपश्यन्तृह श्राजगता॥ सङ्घमेसमनृपादिशधवि हनणिप्रलास
यत॥ अस्माकमपि सर्व्वेषां लडुधी सकुधाकनं॥ सङ्घमेसमृपादिशधकृत्याहिड्रसमालव॥ कस्सङ्घम्मीमृजं पाउमलिवाञ्छसे गिमणुत्तलं॥ मसर्व्वसमृपायालुर्भं

मनीतं तं रजमहिं॥ कनविस्त्रथर्मगत्रमनकवंमाणिवार्थिना॥ सर्वेषु संप्रगनकयं दर्शनायजगतुनाथ॥ श्रुमिश्राघाघषांसत्वाघण्टाअन्त्रादनिवनकन॥ नर्वजात्रपूर्व
सर्वलोकान्समनखादय॥ श्रुन्यादिष्टं नवश्रुद्धश्रुत्वाजनः प्रमादिकः॥ नत्थमिसंप्राणिझायनृपं नत्वाननावचनं॥ नत्रघण्टांसमन्वाय सर्वजापिपूर्व
नन्नाय थदिष्टं नवरुद्धनथासमनघाषयन्॥ नत्समन्त्याघमाकर्ण्य सर्वलोकाः प्रमादिताः॥ भगवद्दर्शनिगन्तुं राजजन्मनूपावनं॥ नमनः शुक्लाद
नोराजा सर्वलोकान्समन्विनं॥ श्रेष्ठयानं समारूढ राजकुलाद्विनिर्ययौ॥ नगोकः पूर्विकाः सर्वाः श्रेमनीप्रमुखामुदा॥ यश्चोधवाम्रखाः वाकाः सविव
धूमघःमवपि॥ स्वस्वयानं समारूढ सर्वलोकावमन्त्रिनाः॥ भगवद्दर्शनिगन्तुं स्वस्वालयाद्विनिर्ययुः॥ नमनःकाश्च सर्वापि सरूमानकूमाविकाः॥ स्त्रि
यापिप्रमदाःकाकाः सर्वलोकानहर्षिताः॥ स्वस्वयानं समारूढ राजकुल मूपावनं॥ शालिनीवणिजश्चापि सार्थवाहादयोपिच॥ एवमन्यपिला
काश्च सर्वजनस्वामिनः॥ भगवद्दर्शनिगन्तुं राजमार्गे मुदासनं॥ नकःसनृपश्रीराजा सर्वलोकसमन्वितः॥ महद्धिवलात्साहैः प्रभावहिर्विनिर्ये

यो॥ २ लोभक्षोदनिः नात्कापिगजमानुक्षः प्रावनगृ॥ पूर्वाग्रपकानवधापक्षसंगयापुलमानसः॥४॥ अपूर्वान्निः स्मस्याथकिंलीटान्यपनङ्क्षवि॥ नमसर्वजना हासंप्रकुर्व
निपवस्यं॥ ननयप्रक्षपि मादृयादेवदत्ताइवाक्ष्निः॥४॥ सहसात्क्षापयामासनेन स्यन्पकिनीटिकः॥४॥ तस्मिन्नवसरे नमागेतिन्नयः॥ स्मपृपाणनाः॥४॥ नाक्षागमप्र
जाद स्वाक्षाषायवीवनाग्रनाः॥४॥ नान्तमीक्षसहमीनुः॥ कौतूहलाहनोभयः॥४॥ स्मामान्यान्तहमामन्त्र पप्रच्छैवं समादत्तानृ॥ स्मामान्याहां उत्तमः पूर्वप्रव्रज्या
प्रज्ञाधमनकाः॥४॥ क्षनल्लहसमायाक्षिनद्वदेवपूजामम॥ रुक्मादिष्टनेपण्डुदत्तत्वामाप्यजनान्वे॥ याजाननंसमां त्वाक्षसमं गयंवरात्रिय॥ देवसर्वथि
शिक्षा २ स्मै संवृक्षा रगवाक्षिःनः॥४॥ नस्वसंघात्ततमतवै तिक्तवाप्रपवानिः॥४॥ न्ययोधमर्तिः नायामाविहत्वात्सौगनात्रमाणे॥ तिक्तार्थं पात्रमादायपद्मग २२१
त्तुमिताग नाः॥४॥ तत्तूना मात्यसमारव्यानं निशम्य सन्नाविपः॥४॥ प्रतन्नवदनात्का गत्स्युत्रवीत्तमत्तकः॥४॥ स्मृहातुहृविद्रियाः॥ कायातिक्तवातमसमागनाः॥४॥
नमालजस्य कृष्णाक्षेत्वाक्षाषपत्रिमक्षिताः॥४॥ स्मसवनन्तानृपासौकीदृगाभप्रियात्मजः॥४॥ पार्श्वस्थितिमादेवदत्तान्तपराहृत्रकोपिनः॥४॥ संदिग्धेविक्रम

दिलवदनो न्कोऽउन्नतकं ॥ मुक्तिगानां महीयालदर्शनिक्कं पुलं प्रदं ॥ यात्रायां लायकं काप्रनीना विधिनिगम्यमं ॥ चिकित्सार्थिनी लिको पुरुषापि न पापकाल ॥ उमा
दंगस्तत्र तापिनेवापि यावकाष्ठकुल ॥ यवादर्शनमात्र भक्तिनी दंन्य पजन्म मे ॥ कथमंगलतान्हूपलविघ्न गिरवानपि ॥ नाऽथमीत्रिनास्तंहि मदेपर्यायलाव
ना ॥ पुण्योगष्ठ पूर्वं तस्मादलब्धा किमूदर्शनागानि गम्यपार्किनं लपठ संगयात्क्लक्लि गाइरवनू ॥ मनार्कवाधिगं मत्वा मतस्त्री संप्रमादि कठ ॥ कृतिकिनि गदिकं मन
कृत्वा तपृथिवीपतिठो मणामिति विदि न्नामानन सेवं व्यावि कयनू ॥ स्नातासर्वार्थ सिद्धां मं नापि विशाम वाल्मजठ ॥ यन्न पर्द्रशि यं नृपज्ञावन गइक्नवकी ॥
यदि प्रभृजि गानाम्य सारमत्री नेंद्र पाधिपठ ॥ वक्र वली महीश्चापि लवत्स वीमनेंद्रवत ॥ नदूपहस्त गालि को मुक्ति जस्य इनाक्षमठ ॥ स्नानेन वात्सल्पद्रष्टुं यथा
लइंन सत्पम ॥ ठूतिथ्यात्वा मनाऽऽज्ञालपठ गुञ्चादनपि मठ ॥ त्वात्मज स्यापि संडष्टुं मूखनेव तमेकनठ ॥ ननठ सपृथिवी पालो नाज्ञा सर्वन्तृपाधिपठ ॥ स्नू
मारत्नानंतुक्ति छोऽलप्रान्तमा मेस्तुवमादि गनू ॥ ताठमा मुक्तिगालि क्रुत्स्व गयनमा पूठ ॥ श्रीगानदर्शनीलडं पान्तिवर्लीय मडू न ॥ निवर्लि ष्याति लपा २

। मत्र्यी न

= ५४४ कृ उनाव २ = नन: सरवदकी सोसवक्किदबलातवद: ॥ २

पिमेजान्तदुःखमुत्तरन्॥ सर्वथापि न निवर्तेथं यदर्शनरतं नहि॥ इति मल्लकुमारं गद्गद्गिरा वाचा वचाविषः॥ आदिदेश महाक्षिमात्याः४ नृपःक्षीरहतां४ सत्संगयाथ॥ नृकृ४मं
वादिगताश्लिन्ति च गर्भैस्तामहीपतिः४॥ तेन रूपानिवर्तित्वा तस्मौ मदवचिमायनु॥ तानवंशमूपासीनानालोक्य नकुलोचन४॥ तान्सर्वान्मृगुन्मात्रिक्रानत्व
यमस्यैवमकृवन्॥ भूयस्य त्रिक्रवायूयं स्वाश्रमं गानिवर्तत॥ युष्माकं मृत्युमानोतिवाणोड दुःखं नवांछामि॥ तच्छ्रुत्वा तमहात्रिज्ञात्रिक्रवाक्रेश्रवानिध
४॥ सर्वेते नानिवर्तित्वा स्वाश्रमं समूपावेवनन्॥ निवर्तितांस्ततांलोक्य तत्पालं प्रणम्य वादयन्॥ निवर्तयायतनीपात्त संदिश्यमानेस्वपिमू॥ निवर्ति २२२
तान्वीनस्तर्वान्दृष्ट्वा सरगवाक्षिनः४॥ तानन्यापि समामन्त्र्य संपर्येष्यन्तवमादिशत॥ त्रिक्रवः४ महत्सा सर्वं कथमथनिवर्तथ॥ तात्मस्ततत्वं हउस
घमारव्यातुमर्हथ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण सर्वेप्रश्रवाविदश४॥ तत्र सर्वप्रकृतान्यं विक्रयमन्यवदयन॥ तच्छ्रुत्वा तद्गवाक्षा क्षामसर्वक्षर्हन्मुनीश्व
रः४॥ तान्सर्वांश्चक्रिवकान्दिश्रतं संपर्येष्यन्तवमब्रवीत्॥ त्रिक्रवामात्रिगच्छध्वं त्रिक्रार्थनगरं यच्चाविन॥ आक्राति संप्रददातयलदवहृप्रवेशे॥ त्रिक्र

वामनत्वां सर्वेऽपि देवेन्द्र यतीश्वर॥ विद्याविनोदि कोऽसौ सार्द्धं वर्त्मगस्त्वादृशि मानिकः॥ मदसार्कं तु राज्ञानां यतीनां ब्रह्मचारिणां॥ अहं नामापि संदर्भं मपि
नेव सतिष्ठामि॥ इत्युक्त्वादिश्य मुनीन्द्रः क्षमां विलत्वा कायोत्सर्गं स्थायति॥ उत्काय मप्रकल्पानि कृत्स्नमालोक्य विनोदयन्॥ भगवानाज गच्छतुर्नत्वा पादाम्बुजं मु
दा॥ माञ्जलिकं महात्मन्तिकं संपश्यन्नयमब्रवीत्॥ भगवन्कं महीपालं प्रसादयन् बोधयन्॥ अहं मज्ञानमपि आमि मदनं ह्यं ददन्तुम॥ इति मद्रकामा
न्यं भगवान्सर्ववित् जिनः॥ अयमपि महातिसंपश्यन्नवमादिशत्॥ कायमपमात्र याहि त्वं नृपस्य संप्रसाद॥ इत्युक्त्वादिश्य मुनिः क्षमे कृष्णि भूत्वा
वानत्वा॥ तथा धीमान्महाविज्ञानदीकायमप उत्क्रिनः॥ उपगम्याञ्जलिर्नत्वा प्राप्यैवं मुनीश्वरं॥ भगवन्नहं महीपालं बोधयित्वा प्रसादयन्॥ अहं समानयि
ष्यामि त्वत्तां गतः बधून्॥ इति तत्कथितं श्रुत्वा भगवान्सर्ववित् जिनः॥ मदनं ह्यं ददौ नेवकस्मै अपि महात्मने॥ ततः पूर्वं महाति उपसेनाभिधा
यमिति॥ समुत्थाय मुनीन्द्रस्य पुरागत्वैवमब्रवीत्॥ भगवन्नहं महाराजकामसकारिमानिकं॥ निर्मानमदनं कृत्वा आनयामि हास्त्रुना॥ मदं पिलंग
नं महाति ... यागया कामस्य ... उक्तिनः समुपाश्रित्य भगवन्कंनथवदन्॥ तदपि समभाक भगवान्सर्ववित् जिनः॥ मदनं ह्यं ददौ नेव कस्मा अपि महात्मने॥ २

वांछत्वा संबुद्धो हि मुनीश्वर ४ ॥ तस्मात्प्रिपि ददौ नेव तां दनुः हंसं महात्मने ॥ श्रुत्वा नन्दायाति तत्रवान्य महातिह्या विश्वशोभा ४ ॥ तगवतः ४ पुरा गत्वा प्रार्थयन्नाननाम्
दा ॥ त्रगतं प्रार्थनां श्रुत्वा संबुद्धा भगवान्मुनि ४ ॥ तान्सर्वान्नपि संपश्यन्नेव विविच्य समादिशत् ॥ तत्र मत्त गवां छत्वा सर्वज्ञो हि मुनीश्वर ४ ॥ सर्वे वित्त ह
मा विहः मुदायिनं समेक्ष ता ॥ तत्र मी श्रुत्वा महाविहा भोज त्वायतन उत्क्रिकथा ॥ सुमधुं मं महाविहं मुदायिन महापत ॥ श्रुत्वा यत्सन्नं कता सो महा त्वयाति
तयका ॥ यश्च कृत्र महत्वात्स्य त्वा मया तित वांछति ॥ तदन्नु हंस मा साध्य श्रस्तु त्वं महलमा च ऊ ॥ मानिनं तं महीमालं प्रवाधयन्त्रसादय ॥ कुतित स्नमुपादि २२३
दं ऋत्वा तायी महामत्रि ॥ तं मी गत्वायनं महाविहं संयगथन्नवमब्रवीत् ॥ इना सदा हित्वा ज्ञानं ४ च्च त्रियामद मानिन ४ ॥ प्रसादयिउं नगळकनमयाम
नपतीश्रुत ४ ॥ यश्चमहान्सम् धीफावक्रिस्ता न्येम इनासद ॥ त्रवं नाज्ञामहास्कामप्राप ४ सर्वमही यतिथ ॥ यथा हस्तीमहाकाथामदमत्ता इयामद ४
तथा त्वया विमानाज्ञाक्षतिया वीर्य्य विक्रमी ॥ यथा सिंहा महावीर्य्य ४ पताक्रमी इयासद ४ ॥ त्रयं मन्त्रपाधी गश्च वज्रवर्ष्मी प्रतापवान् ॥ यथा गिवी

र्य्यवान्नीमहर्षभश्ललाभिरूपासदः॥ कथास्मिवीर्य्यवान्नामरूपाधर्षशिल्यानकः॥ गन्धस्कन्धेत्रियावाकाम हावीर्यान्नृपाधिपः॥ बोधयित्वा समाहर्तुं गन्धकाचिम
याकथं॥ ततस्मिन्महर्ष्कमायः र्द्धितगवोन्सर्व्वविविजितः॥ उदायिनं समामन्त्र्य संपश्यन्नवमादिशत्॥ उदायि पृच्छ भवाच्छं सर्वलोकाति बोधनं॥ पूर्वप्रसादका
नोयस्त्वमेवाग्रः समृद्धिमान्॥ तत्त्वं सुह्याश्चं ऊतर्नुस्यन्नृपं गन्धकवर्द्धिनः॥ सत्तापतिसमाश्वस्य प्रातिहार्य्यप्रदर्शयन्॥ सेनान्नि सर्व्वलोकानां विस्मापय
प्रसादयन्॥ समूणाख्यायमक्षर्मं प्रबोधयसमाहर॥ ताक्रामित्वं महालोगन्नृपतिं प्रसादयन्॥ सद्धर्मपत्रवरश्मस्तकर्तुं संनकमानसं॥ केन वर्द्धमहीयानं
महैश्वर्यातिमानिनं॥ प्रसादयितुमन्याहि कश्चिन्नेवाति गच्छयाम्॥ नूनमसौ महाविक्षा प्रातिहार्यसमीक्षकः॥ सद्धर्मसोगतं श्रुत्वा महिल्लपस्त्ववाधिकः॥
गत्वासौ तत्प्रसन्नात्मा सद्धर्मेयु ल्लालसः॥ तन्रक्षमसमाश्रित्य समीक्ष्य बोधिसंयनं॥ ततस्त्वं स्ववशीकृत्वान्नृपतिं तं प्रबोधयन्॥ प्रसादयन्निहानीयदर्शयमां
समांघिके॥ नूनमसौन्नृपाविक्ष्य त्यक्त्वा मदातिमाननो॥ त्रिरत्नमतसंद्रष्टुं प्रसन्नात्मा समुपासयन्॥ श्रुत्वा समीं समालोक्य समं येते प्रसादितः॥ तत्क्रियासमूपा

शिष्य सद्धर्मं गृहयाम्यहम् ॥ श्रुत्वेत्स्वं नगरं गत्वा विहायसा प्रतासयन् ॥ संदर्भयन्त्रातिहार्य्यं कं मही इन्द्रं प्रसादया ॥ श्रुत्वादिस्वं मुनीन्द्र ध गुरु त्वादायीस सन्मति ॥ मत्र
गत्वा मही इन्द्रं प्रसादयितुं भेठ ॥ तत्पानक्षा मुनीन्द्र स्वपादौ नत्वा गमावनम् ॥ गगनस्थस्वसमङ्डीयमानौ श्री धृववि विहायसा ॥ लगवका रनूतावन नाउकृतमूप
सनत् ॥ मदा नत्र मुनीन्द्रा सोसर्वत्नीकोसमन्विक ॥ मत्सामध्यासनासीनस्क क्लोकान्विनादयन् ॥ गत्रमार्हन्समङ्डीयविहायसा त्वता परि ॥ व्रजनध्यानसमा
सीनमत्स्थविस्मनिधान्वमध ॥ श्रुत्वाकीलं सवाउत्थसमक्तिजनपौविकथ ॥ ध्यात्वा स्वसमासीनं मूर्ध्न्दमिवलास्वयं ॥ दृष्ट्वा गंगे धमीनं सनकावीवनाह २२४
ग ॥ सनाजग्विस्मयाज्ञानकविनसस्थो पिलीलाहक् ॥ गतथसन्तपमीनाजा समीक्ष्य गं डविस्मितथ ॥ का२यंयमिति विहायागत श्रुत्वत्सला श्रितानू ॥ श्रुमिदथ
ननन्द धसवि वीसीतमी क्षणं ॥ उदायिनं यवि हायनात्मत्रवं पूजावदत् ॥ देवाश्र्यसन्मति प्राज्ञ पूजाहितात्मगसत्व ॥ उदायी यनिनाय्यामिनूनं मन्यायनि र्दिजथ ॥
गत्वा त्वामसमही पालतत्र क्रियाशनिविस्मितथ ॥ उक्काय गं समालोक्य प्रश्नस्वेवमरायत ॥ कृतस्त्वमिहप्रायासि कनमनकावीवरं ॥ किंवक्ष्मिरवानत्र वचस

किंत्ररगंडिका॥कलिनाह्लादितं कत्वा सउदायीमहामनिः॥नृपर्षिंगंसमामन्त्र्य सम्यग्यन्त्रवमादिगत्॥जयदेवसदा भाग्य मस्तु मलब्धजीविकां॥श्रीमत्तक्कर्मल्ला कापि
मल्यकसांप्रतं कुर्वं॥यासा सर्वार्थंतिकृकृ स्वात्म जः४श्री गुणक नः॥सर्वसत्वहिताधानं संवनं वनमध्वना॥सर्वज्ञाईमहाविकः४सर्वलोकहितार्थिकः॥संवत्कार
हैं अगकाम्ला धर्मर्मनाओ विनाजग॥तस्माहंगनर्पक्लिस्वा श्रुत्वा नृणमसनंमृदा॥वाधिसमन्वनक्लिग्ने नःधुवनामिजगद्धिपा॥कृकृ क्वा संमहाविहक्लालमाप्र
विहायसि॥स्क्लिन्वा नाना विधप्राति हार्याणि समदर्शयत्॥तजेवससमाश्रित्य संपश्यन्क्लं नृपाधिपं॥संवत्कृतः समाहात्म्यमकीर्तिमनूपादिशत्॥तकृत्वा सं
महानाजः४समहितनन्दिता भायः॥सर्वाणूह्यानि सुहृद्वन्धून्समामंत्र्य वमच्छ्वीत॥यदयंसन्मति४प्राज्ञायामिनहिन्त्रिहागतः॥संवत्कृतःसमाहात्म्यसत्कीर्तिमति
तापि॥तकृत्वाहं प्रसन्नात्मा संवत्कृत्यालोलमः॥गत्स्कृत्माम्नंपाउंसमविगन्तुमृहस्त॥श्रुत्वा भ्यारुष्यगंकृत वाप्यतवीजमां भया॥श्रुत्वाभ्यावतिअम्का
भीनलोकप्रयाण्यापि॥देवात्सुवहे वृ स्त्विवीजं नियसे तनुजम्॥तथालेतकिनलानिवतिआपिमहाम्नूधी॥यामेगस्यात्सजस्यांसत्वद्दमा भैरविवर्की॥

पत्रयी २

पुष्पदन:४

आसा

देवधर्मानुलाघनसंमिश्चारूधूनाति सः ॥ मद्भूत्वार्हन्महारिक्षानृपर्णिगंतप्रसादितं ॥ मत्वाकृत्यापि संप्रधन्मसांघेयमलाघम ॥ कृत्याकृत्याऽपि मक्त्रावीजंवपन्ति
सर्वदा ॥ कालंकालेऽपि ये वन्द्या वर्षयन्ति पुनः पुनः ॥ कृत्याकृत्यापि मद्धीजं अमंसीमिवर्द्धन ॥ कृत्याकृत्यापि मन्वारं ललन्ति कर्मकाः सदा ॥ स्वर्थिनापि सदाग
स्प्रार्थयन्ति पुनः पुनः ॥ दानानापि मत्थ दानं प्रददन्ति पुनः पुनः ॥ दत्वा मत्थ मूदादानं संप्रयान्ति सुनालयं ॥ मत्र दिव्या मृगंतुक्षामंनमंमत्प्रमादितो ध्या
॥ त्वं दिविवहवः समकः प्रसवन्ति कंवालाय ॥ इलीलाअन्मवीवस्यमद्धर्मसाधिनास्तव ॥ सर्वज्ञाय मनेवमं वा विज्ञानसाधकः ॥ सदाप्युत्ययमनेव संवृद्धज्ञानला २२७
स्तानः ॥ ३ ॥ स्वनंयथापद्यंकालानंवसमद्भवं ॥ यतदिज्ञायमवीयः सद्धर्मेलास्कनः पुमान् ॥ मत्कुलमरित्रिद्धे स्याहद्गीमत्स्वार्द्धिमां ॥ यस्सक्षीवः स सर्वार्थसि० ३
वीः प्राज्ञः सर्वमत्वदिनार्थकृत् ॥ गमकः कुलसंज्ञामालङ्गी सकुआकनः ॥ मदहितुध्यमसर्बः ॥ भास्करलंननाधिय ॥ सर्वदा त्वरवन्नूनं लङ्गान्तावृनिवंक
नं ॥ स्वसोमनरूपमप्तः संप्रज्ञामांजगद्धिम ॥ दृश्यदवामहारिक्षाधर्मनाजातिनाज्ञिम ॥ मनानिनाजमनाग्रनुसज्ञानिमित्रवांधवाः ॥ धन्योऽसित्वंमहाताणीय

कपिलपुरनगरे २

स्यात्सभाजगद्गुरुः॥४॥ यस्यासापि प्रसूर्माया यस्या४ पूज्यमुनीश्वरः॥४॥ मत्पुत्रक्षालि विद्युत्क्षापि मादगदि विनन्दिनी॥ यदसौ त्रिजगच्छास्ता धर्मराजो विनायकः॥४॥ संबुद्धो
र्हन्महाशिक्षादवदशाति राजसे॥ नदत्र सत्रिजगद्दुर्दुं४ गम्रः ख्धसमूपाश्रितः॥४॥ त्वद्भयासद्धर्षप्रत्वामभिनन्द्य प्रज्ञा॥४॥ नूनं सलगवान्त्र समागम्य सं
घिकः॥४॥ सर्वसत्वहिताधानं सद्धर्मं समूपादिशत्॥ तत्कर्माप्यनुकंपीत्वा सद्धर्मं संत्रियामृता॥ त्रिव्रतलजनेकृत्वा संवन्नस्वसदामूखं॥ नकत्वद्धविशुद्धा
त्मा परिशुद्धत्रिमण्डलः॥ बोधिसत्वा महासत्वा४ सर्वधर्माधिपा इव॥४॥ ममत्वं त्रिजगन्नाथस्तदृत्री सद्धर्मार्थिनां॥ संबोधिसाधनं धर्मं समानवजगद्धितं
॥ककः४पानमिता४ सर्वा४ संपूर्णयन्त्यथाक्रमं॥ इत्यात्मा न गदन्धाद्गिस्त्वा दर्शितं हमीष्वासर्वगः॥ मत्वाहं तत्राप्य संबोधिं संबुद्धः सुगतो जिनः॥४॥ सर्वज्ञा लगवांश्चा (
स्ताधर्मराजोऽसवदपि॥४॥ जगमितम्मपवित्राय सत्वलोकस्तत्र बोधिय॥ यस्य संदर्शनं कृत्वा संमोदयितुमर्हसि॥ यद्बुद्धदर्शनं कृत्वा संमोदन्ति प्रसादिताः॥४॥ इ
गेनिंमनगच्छन्ति क्वचिदपि कदाचिदपि॥ सदापि सद्धर्मोरमात्तदृत्री सद्धर्मान्विताः॥४॥ बोधिसत्वा महासत्वा धर्मं चरन्त जगद्धिते॥ यकतस्य बोधिसंलाबंपू

संबुक५२

जननी मायादेवी —
मायादेव्या — १

प्रमुदिता · विमला · प्र
भा · अर्चिष्मति · सुदु
र्जया · अभि · दूरंग ·
अचला · साधुमति ·
धर्ममेघा · एते दशभू
मयः — २

श्रावकयान-प्रत्येकयान-महायानेति

नयित्वा यथाक्रमं॥ त्रिविधं बोधिमासाद्य सर्वज्ञपदमाप्नुयुः॥ यथा कृतिनिमं धर्मं गृह्णन्ति श्रद्धया मुदा॥ नापि शुद्धक्रियायां प्राज्ञास्ते च यूथसंगताः॥ यथा कालं साधिका
न्विसंज्ञाः कृतज्ञानिसमुपस्थिता॥ नापि शुद्धक्रियाविज्ञास्तथापूर्वाधि वाचिकाः॥ एवं गृहिजनस्त्वमाख्यातं लड्डुश्रीमत्कुचाकरं॥ सलाकालेऽजनं कृत्वा सर्वं वस्त्वं जगद्धितम॥ एवं
गत्वा नृपाख्यानं श्रुत्वा सत्त्वपणीश्वरः॥ किमतत्त्वग्रामं वनितेष्वात्मवान् कोविलोकायन॥ ममषः समर्पवैत्यपन्नलं यतिश्रद्धया वाभिलं॥ उदायिनं स्वकाम्यासीनं संपश्यन्नेव
मब्रवीत्॥ मा क्षमय तत्त्वयाख्यातं शुद्धां सम्यक्सम्यक्त्वम॥ चत्वारि नन्दमविलक्ष्यूनः॥ एकक्षयनकदः॥ यदि प्रव्रजितो नाशीमहावीरश्चममात्मजः॥ सर्वलपाधिपा २२६
नाज्ञावक्रवल्लीलवदपि॥ सांप्रतं मे स्थितं कान्तासंसांनस्त्वं निस्पृहः॥ प्रव्रजित्वा यति श्रिक्षश्चर गवक्रसम्भवं॥ कथं भवगत निलीयिविविक्तानिर्जनवने॥ प्र
मालय गगानपि निःस्पृहायः समाहितः॥ यो विद्वांस्तं यमालयं कृतकृत्यस्तु कवान्॥ वीतवनश्रद्धया मस्मिकः कश्च संप्रयच्छति॥ निर्ममं गेहपि सनिःश्रे
यः॥ निस्पृहो निश्चलेन्द्रियः॥ निष्कम्पः स्वप्रसन्नात्मा वनमंयमकार्थं॥ कृतकृत्यागच्छन्सर्वज्ञाः स्वन्मुनीश्वरः॥ कल्पः कल्पश्च सङ्गमं समादि

शमितवद॥ श्रुत्वेति इन्द्र आकर्ण्य सउदायी समीक्ष्य तं॥ नताधिपं सत्त्वं वापि विहसन्नेवमब्रवीत्॥ कृत्रापि विघ्नं नैव लयं वापि कदाचन॥ निर्विकल्पा त्रितां
कश्चन गवसमरूपि सा॥ यत्रात्मे सो भिष्ठते स्वरश्चय देवगामन्त्र माश्रित्य॥ दृष्ट्वा तं समनुपाश्रित्य शास्ता जनः संप्रमादिताः॥ जनश्चैव पक्षिणश्च कीटा अपि सर्वे समीक्ष्य तं॥ मे श्री र
विहाय समाश्रित्य रजनिं संप्रमादिताः॥ तस्करा अपि धूर्त्ताश्च समीक्ष्य तं मुनीश्वरं॥ शुक्लाणयाश्च गत्वापि संवत्रकाः प्रतिनन्दिताः॥ शश्वशमान्य निष्ठतत्सुखप्रका र
ताः॥ पिशाचाश्च काः॥ अपि स्वस्थं समालोक्य रजनिं संप्रमादिताः॥ वृक्षा मूलं निकिञ्चस्यापि तस्य क्षेम्यन्द्रियं मखं॥ दृष्ट्वा सर्वे प्रसीदन्ति प्रधमग्ना रजनि च
॥ एवं तं स्वस्तमयत्र लगवान्न प्रकाशयन्तु॥ तत्र सर्वे समालोक्य प्रणमित्वाद्रि मान्यतां॥ यत्र यत्र स संवृद्ध समाश्रित्य समाधि काः॥ वाधि विवर्यास मानं त्यस्मा
दिशाति सम्बन्धं॥ तत्र तत्रापि सर्वे ते संवृत्य स्वगृहं ययुः॥ तस्य तं स्वरूपं समालोक्य सर्वलोकाः प्रमादिताः॥ समागत्य समन्त्यं वै प्रणत्वा समुपस्थिताः॥ मृदोधर्मा
मृतं पीत्वा प्राणिनन्दन्ति बोधिताः॥ विधिशक्रादयश्चापि सर्वे लोकाधिपा अपि॥ तस्य धर्मामृतं पीत्वा प्रसीदन्ति प्रबोधिताः॥ तथान्येऽपि समालोक्य गन्धर्वा

इन्द्र – अग्नि –
यम – नैऋत्य
वरुण – वायु –
कुबेर – ईशान

हस्ति —
मृगेन्द्र · व्याघ्र · तरक्षु · ऋ...
ह · कपि · भल्लूक · गण...
शृगाल · शशक · वृक...
जलचर —
कपोत · उलूक · चटक...
कोकिल · शुक · क्रौ...
बक · मोर · मयूर...
चक्रवाक · राजहंस ·
हंस —
तैलपायिका गुंगुवा...
वर्वरा गुंजनि
मधुमक्षिका कालि...
वनमक्षिका मधु...
भंस · पति कृमि
दंश · नक्तादि इत्यास...
पतङ्ग कुह्वा
शलभौ कोकुह्वा
खद्योतो दीपी केला

चेच ब्रुह्म समाचाराम ह
न्नाम हर्षिकाः । स्वप
म केसमारव्यानास्वर्ग
भि वद स्ताविनः ॥ ५

मे स्व २

केव कुम्भ नेति हिंसाधर्माभिनाम पश्चिन ॥ भुक्त संवट संधाना योगा भ्यासे स्तुत्या मुराः ॥ स्व पवन्य समाचारा ब्रुतुर्ह्स विरारि ता ॥
वेदच तीर्थ भर्तारः सतत से ब्रालस्ता मद ताः ॥ १ ॥ स्नात्वा तीर्थे पु निश्चये ब्रुह्म वीतानि ते दिव्य माः ॥ अमुक्ष तेच द्वैत से नि क्वाशाः क्वा
नव्कासतम्ता ॥ २ ॥

२

ये मुनया रतिनिःसंगानि ऋषे शादि ननि ते डियाः ॥ निर्मनाः संगता नानो वन मूले निरम्बुनाः ॥
धर्मेव प्रारम्भ माचारा निर्धिकल्पा निराश्रयाः ॥ समाधिनिहि ॥ नानो योगिन योनिर्म्म नाः ॥
ये मैत्री मुदितान्वानः कारुण्यो र्जित मानसाः ॥ ३ ये स्वं चरं ते धैर्य नेत्र सुखा ॥ ४ ॥ २

स्थापि किन्नवाः ॥ राक्षसा श्रपि यक्षाश्च कूष्माण्डा अपि वा ग्रहाः ॥ दानवा गन्धर्वा नागा सिद्ध विद्याधरा अपि ॥ समालोक्य समायाताः पृष्ट्वा सम्प्रपश्चिताः ॥ कस्य धर्माम्
तं पीत्वा प्रसीदन्ति प्रयाधिताः ॥ गथमह र्षय श्चापि ब्राह्मणा क्षत्रियाः थिकाश्चापि ॥ यमैर्याध्यागिनश्चापि निर्ग्रन्था ब्रह्मचारिणः ॥ वाणान श्रेष्ठि याश्चापि मन्त्रिणः राजमान्य
दाउनाथा सेनाधिपाः श्रेयांसः भवकाश्च नृजीविनः ॥ शिल्पिनार्वणिजश्चापि सार्थवाहा महाजनाः ॥ गृहस्थाः पोषिकाः सेवकाः स्थविरा आश्रमिकाश्चापि ॥ मद
श्चापि समालोक्य संघूर्ह्ण सांघिकः ॥ समागताः सम्प्रहृष्टा सम्प्राश्रिताः ॥ तेषां वागमः गामसुपीत्वा धर्मामृतं मुदा ॥ समर्पि नन्दिताः सर्वे राजकिंश्र
ह्वयासदा ॥ कानकस्य राजगृहस्य कृत्वा संदर्शनं सदा ॥ प्रब्रुया राजनं कर्तुं मतिं नन्दीसि सज्जनः ॥ एवं मत्वा स्थिपति ज्ञायत्व मप्यवं नृपाधिप ॥ जनक संदर्श
नं गत्स्वकृत्वा समतिं नन्दतु ॥ तस्मिन्नत्ल मूपारत्वा गृह्य त्वा सजनकान्नृपः ॥ सुश्विन कं महाविंशं पञ्चधरा कौषिना दिनः ॥ ममा सन्तं पालिनः स्वस्कं संपञ्चषष्टि म
हासर्गैः ॥ सोऽञ्जलिः सुप्रसन्नात्मा प्रश्नव्येवं मुदा राजकम् ॥ एद कदं त्वयादिष्टं मस्यात्म जस्य भट्टधना ॥ सफर्मसत्कुर्धां कृत्वा मनासि संप्राप्तादिनं ॥ कद हंकस्यम- २२१

ङ्कुलु ४ संबुद्धस्यार्हतो ध्वना ॥ सर्वे संदर्शनं कर्तुं समन्तात्परिनन्दिताः ४ ॥ तत्समानुग्रहं कर्तुं मबवीर्य्यमहीगताः ॥ सुरासनसमासीनं धर्म्ममादर्श्य त्वमहीपति ॥ स्तुति
मस्यार्थितं श्रुत्वा सत्वार्थी प्रतासयन् ॥ सुवर्णीयसुराम (ध्वेषु) प्रासर्वां समाश्रयन् ॥ तमासनसमासीनं समीक्ष्य पृथिवीपतिः ॥ समभ्यवीति वन्दित्वा साञ्जलि
४ समुपाश्रयन् ॥ तथा गन्धर्वकिन्नर(यो) ऽपि महाप्राणाः ४ सेन्याधिपाजनाः ४ ॥ स्वांशाधिसतासावावन्दित्वा गमुपाश्रयन् ॥ एवमन्यापि लोकाश्च तं समीक्ष्य प्रसादि
ताः ४ ॥ समभ्यर्च्यातिवन्दित्वा सर्वत्र समुपाश्रयन् ॥ तान्सर्वान्समुपासीनान्समीक्ष्य सयमिः सुधीः ४ ॥ सार्य्यसत्यं समाख्यवाधिवर्य्यांसमादिशन् ॥ तत्क्षाविघाव
तं धर्मं श्रुत्वा सर्वे नृपादयः ४ ॥ सताेलाेकाः ४ प्रसीदन्तः ४ स्वास्वानन्दत्रबाधिताः ४ ॥ तत्र ४ सत्त्वपति सन्भोस्तिकवर्धमन्वोचिरन् ॥ समपर्य्यत्स्वर्गयात्तं सपेच्च समन्तया
यसेः ४ ॥ तत्पात्रं समादाय सत्त्वोकाय महीभुजे ॥ सदा सञ्जाशीर्षं दत्वा समभुक्त्यां स्वयं यथौ ॥ तत्र ४ सेय भिनाकाभक्तं प्रक्षिप्ता विसर्गवर्ण ॥ तत्तावां समन्नीत्र
समन्तत्यां समुपासयन् ॥ तत्रावनीर्यस्त्रीमानृपायी समुपासयन् ॥ भास्तु ४ पात्रं पूर्णं ४ स्वाप्यनत्वा पादावुपाश्रयन् ॥ तं प्रसन्नमुखं सौम्यं समीक्ष्य भगवान्सूरा ॥
संपूर्णम्

वैशवशेरे

ं पात्र पायसापूर्णं ज्ञानन्नापि समादिशत्॥ किमिदं भगवन् प्रसन्नेन सर्वेदकं महोत्तुजं॥ पिं मत्तृणाषिं गंतुं त्वाप्रसादिशक्षसीन्नपथ॥ इतिपृष्टमुनीन्द्रः दामतुउदायी महामति
॥ कृताञ्जलिप्रसन्नात्मा सः संपच्छन्नवमब्रवीत्॥ भगवन्नस्मद्धीपालः प्राप्तिकार्यं पदच्छम॥ सविस्मितः प्रसन्नात्मा भवतिमरिनन्दितः॥ भवताद्य मे सांकथंमया
समागता विनं॥ श्रुत्वा सतांकाले पालः सर्वाणि प्राणि नन्दिनि॥ भवन्तं दर्शनं कर्तुं सांप्रतं समागतिं वांच्छकः॥ मन्त्रिनं च्छ्रुत्वा मध्यमे त्वअतुमितः समाखंजनम्॥ यन्नमा
पि समस्त्वर्यं दत्वा पात्रमिदं मुदा॥ स्मृत्वा रागेन रविवन्दित्वाप्रासादि शा॥ इति नन्दिनि॥ मन्त्रिनं समन्वयम् तापि सवछन्न समाश्रितः॥ जिनत्वमकर्नं कृत्वामं व्ययनम् २२४
तामसा॥ मन्त्रिणामग्रजगच्छामास्तु भगवान्तु प्रसादितः॥ उदायिनं महाविर्हं संपच्छन्नवमादिशत्॥ उदायिमित्र ज्याम सर्व कार्यं कुमंत्वया द्युना॥ यदिदं सांग्रमाह
त्यंतमित्र छत्र समाहितः॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रः दाकृत्वा दायी मार्थं नितः॥ पितुः पदं गमासाद्य सवसन्मृपावनम्॥ गतः समसमुपातिष्ठ पितृजं तु क्षालितबोधि
तः॥ समायाणां मुनीन्द्रस्य वामया सर्व समाश्रियम्॥ तस्मिन्नवत्सरे पूर्वे कपिलवस्तु नि॥ नाजात्र ज्ञादनामा सर्वे तमामं त्रोवमब्रवीत्॥ स्मृसा स्याह मुनीन्द्र

अस्माहि क्रोटचाक्षत्र सा मानसात्सु॥
मङ्गाकरत्वा ज्ञानच्छ अच्छाणे पिद्वितिस्ततः ४

स्यामरेवं कृत्स्नमुत्सहे॥ कदा नगरे घण्टाघोषणां संप्रवादय॥ यदा त्वं मम खेडक्त्वापि गानाङ्गां समिच्छसि॥ तत्र त्वं सह गच्छ यथेति त्वाकान्तु वादय॥ श्रुत्वेति वाक्यस
मादिष्टं श्रुत्वा समागमं कथितिस्म॥ तस्याप्यकादि चैव सर्वान्समामंत्र्यैव समब्रवीत॥ यदा त्वं मम खेडक्त्वापि गानाङ्गां समिच्छसि॥ तत्र त्वं सर्वेनापि गच्छ यथेति सं वादय प्रजा
॥ श्रुत्वा समाज्ञस मादिष्टं श्रुत्वा सर्वोपि तत्कृत्वा॥ कथयतिस्म सा घण्टामादाय प्रावनेस्म॥ तत्र घण्टां समादाय सर्वोपि नगरमाद्दिगा॥ समन्त्रा यथा समुत्साहं सर्वत्रैव स
वानयत्॥ एवं घोषणां श्रुत्वा सर्वे लोकास्त्रिवादयत्॥ तथा तस्य मुनीन्द्रस्य दर्शनं गन्तुमीप्सिय॥ तत्र शुक्लोदनो नाम द्रोणोदनः संप्रसादितः॥ अमृतोदनश्च सुहृज्जा शुक्लोदन धौतोदन ४ अमृतोदन
स्समामंत्र्यैव मादिशत्॥ एवं कोहं मुनीन्द्रस्य समपश्येदृष्टुमुत्सहे॥ तत्सर्वे श्रुत्वा समायान्तु सह गच्छामहे वयं॥ श्रुत्वेति वाक्यस मादिष्टं श्रुत्वा सर्वेपि ते मुदा॥ कथयन्नस्तु भा
दन्तास मत्ताहं प्रबोधिद्य॥ तत्र सर्वेपि ते ह्यागित्वन्त्युमिव सर्वकुलाः॥ तत्रायायान मातृकावा कुलमूपायवन्॥ एवं तासमनुमोद कृष्ठ पूर्वाहितमाद्याद्विज्यास्ता सर्वे
समस्त्राभाषोनाम कुलमूपायन्॥ सर्वे तत्रागन श्चापिस्वस्वजनसमन्विताः॥ सर्वे ग्गच्छन्माणापि प्रावनन्तोरितनन्दिताः॥ तथा शाक्यजनाः सर्वे समाप्तिनन्दिताः

गयाः॥ सार्थवाहादयः सर्वे ऋषिशिष्यापि महाजनाः॥ सर्वेऽपि शिल्पिनश्चापि सर्वेऽपि कृषिकारकाः॥ एवमन्येऽपि लोकाश्च सर्वेऽपि पुरवासिनः॥ संवृद्धं तं जगन्नाथं संद्रष्टुं
संभ्रमादिताः॥ समस्तास्ते गतोद्धेऽश्माद्भूवाजकुलमुपाव्रजन्॥ तमकस्मात्समुपायातान्समीक्ष्य मनसाधिपः॥ राजकुलाद्विनिर्गत्य हृष्टमनाः समाचरत्॥ तमाः सुजनता
कैरुः॥ सुसंविग्नमरत्नाद्भिज्ञानाम्॥ पूर्वमहल्लग्रमहात्मानः॥ सत्संगीतवादनैः॥ महत्याज्ञोद्भिः संयुक्ताः पञ्चन्याचानुप्रमादिमानाम्॥ पूर्वस्कन्धाम हामात्यैः समंत्रिभिर्भूदा
नन्तम्॥ तं तथा सत्कृतं समालोक्य सर्वे ते लोकाः पूर्णमित्राः॥ समनूमादिकाः पुष्पलाजाक्षतैर्वाकिरन्॥ एवं सत्कृयमानानां मीनमर्कुः सर्ववन्दिरिशा॥ पूर्वद्वाराद्विनिर्ग २२९
त्यप्रावनं स्थागतोऽप्रम॥ तथा मंत्रिमहामात्याः षष्ठ्सेनाधिपा जनाः॥ सर्वेऽनुजग्मिनोऽत्याः पृष्ठतोऽन्वयमन्मुदा॥ तथा लपाः क्रमान्वायवेश्याः श्रेष्ठा महाजनाः॥
वणिजः सार्थवाहाश्च शिल्पिनोऽपि गृहाधिपाः॥ एवमन्येऽपि लोकाश्च पौरजानपदा अपि॥ अमात्याश्चाप्यनुमादकाः पृष्ठतोऽनुसमाव्रजन्॥ तथान्याः प्रमदा
ः कान्ताः कूमानि का अपि॥ ततो यामममृतीक्षं तं मण्डपं प्राप्य सम्मुदा॥ तथान्यवहवाल्लोकाः संवृद्धदर्शनोत्सवाः॥ ते न संस्थाविमात्कृत्प्रायव्रजन्संभ्रमादिकाः॥ ताम्

कन्याः

नोनामब्रह्मणो
ग्रन्थ ५००॥२
दनं ४

[illegible]

वीन्समपायायाकान्समीक्षत्तगवान्कगतः॥गगप्रश्नासनासीनस्कस्कोध्यात्वाप्रतासयन्॥कमाव्काप्ससमासीनंगगसूर्याधिकप्रस्तं॥गलनमडादयः॥सर्वहेनगारिददगिथि
॥मत्रमेविस्मितगाः॥सर्वलोकान्तपादयश्चिनं॥समीक्षकामूनीन्द्रंमेमस्त्वामदाप्रर्ध्णमेश॥कमः॥सन्तपगिर्दयः॥समीक्षकेमुनीश्वरे॥सूमूनमरवडयाग्रिसुसंगस्कनिश्च
नलाकसः॥एवंसर्वपिमलाकाः॥पूर्थातिमादयामूदा॥कंमूनीन्द्रंसमीककंउन्मूखाश्रुतिगस्थिन॥गत्रकास्समपायाकात्रपादीनस्मूखस्थिगान्॥सर्वान्समीक्षसंपू
कृः॥प्रवकामविलायस्ति॥गंसमीक्षमहार्दिहेवक्रमनकंविहार्यसि॥हयारिविस्मयाक्रान्कचित्तः॥पश्चन्समीक्षितं॥गणावमीर्ययानात्मनाऊंद्वात्तुविसंक्रम
न्॥मणासामस्समालोकप्रविवगातिनन्दिगः॥गगः॥सर्वपिमलोकाः॥स्वस्वाश्वगजयानगः॥सूवमीर्यसमालोकप्रधिविश्चकसम्रभ॥गत्रसर्वप्रणिस्ता
स्तपूर्थातिमन्त्रपादयः॥तिक्रमसंघान्समालाकमूतनस्वोपगस्थिन॥समीक्षसमूनीन्द्रस्कान्सर्वानस्मूखसंस्थिगान्॥विविधाभिविचित्राभिप्रणिर्हार्यी
ष्टदर्शयन्॥गयथांधर्मनादीकंवन्हिस्कन्धेमहाप्तरं॥ऊर्ध्वकायाकुवन्सूर्यः॥पंचधानाध्यंदर्शयन्॥गगस्थोऊर्ध्वगनीनाईवन्हिस्कन्धंसमूज्जलं॥स्व

ष्टोर२

ब्रह्मा बृहस्पतिः२ सूर्य कुबेरः२ रुद्रः२

कायाश्रुत्वन्यूनकृत्स्नगमस्ताद्यंदर्गयन्॥ नमस्ते समहात्रिंशत्साम्भोर्प्यं कर्दिकं पूनः॥ महानुगजवनाहृत्वा प्राप्यं व्यादिग्भिः समाश्रयन्॥ नमश्चक्रं दिकायाम्यवगाहन्या
महाश्वनन्॥ नमाप्यकर्दिमार्ष्टिं हाहृत्वा वयश्व पश्चिम॥ नमोप्यं कर्दिमाहृत्वा महाकायः स्वगणाधिपः॥ एवं नानाविधं रूपं दृष्ट्वा वज्ञामसर्वं नमः॥ एवं दयाधि
पाहृत्वा प्राप्यं व्यादिग्भिः समाश्रयन्॥ नमोऽश्मश्रीधिपाहृत्वा दक्षिणाम्यांसमाश्रयन्॥ नमानां गणाधिपाहृत्वा पश्चिमादिक्समाश्रितं नमः॥ नमो यक्षाधिपः श्रीमान् हृत्वा लोकना
महेश्वरः४ दिगाश्रितं नमः॥ नमोरुद्राधिपाहृत्वा पूर्वां लिंगनादिगाश्रितं नमः॥ नमोहृत्वा हूतकानुः पूर्वयाम्यसमाश्रितं नमः॥ नमो वरुणाधिपाहृत्वा याम्यपश्चिमसंश्रितं नमः॥ नमः श्वा २३०
भिधिपाहृत्वा वायव्यादिक्समाश्रितं नमः॥ नमो यक्षाधिपाहृत्वा गगनस्थानसयन्निक्रम॥ नमो नाधिपः स्तथा कृत्वा लासयन्नम्बुनाश्रितं नमः॥ महाब्रह्माग नो हृत्वा प्यूपवि
क्रान्तमाश्रितं नमः॥ नमोदेवाधिपाहृत्वा प्यम्मे लोकसमाश्रितं नमः॥ नमो इंद्रो महाहृत नमः सहस्राक्षो गमाश्रितं नमः॥ गन्धर्वनाथः हृत्वा स्कन्धकूजनाशुरिनाशितं नमः॥
नथाकृष्णाशुनाजाहृध्विरूढकामहर्द्धिमान्॥ सर्वनागाधिपाहृत्वा विरूपाक्षो महाद्युतिः॥ नमो यक्षश्चवनश्श्रीमान्वेश्रवणः धनाधिपः॥ यक्षाय यक्षकना

सूर्य१ चन्द्र१ यमः२

मा

मारुहज्याद्विभिर्महर्द्धिकैः ४ ॥ महर्द्धिकैर्नवाजारूढ्म ४ श्रीमान्महाकृति ४ ॥ नमः ४ सर्वार्थसिद्धाख्यविमानाधिपाय च ॥ सर्वार्थसिद्धाविमानस्थसाध्वधिपाय
च ॥ नमः ४ सर्वमहापालश्चक्रवर्तिनृपाय च ॥ नमः ऋषिश्चनारदनाम महातपा महर्द्धिकः ४ ॥ योगीश्वरस्तथा वालढ्रुम वारीयतीश्वरः ४ ॥ नि ४ क्रंगः ४ ग्रैवकोनि ऋ
३ पनिवि त्रिया याय च ॥ नमः ४ प्रत्येकबुद्धस्य मूर्द्धि ध्यात्वा समाश्रयेत् ॥ नमः ४ सर्वार्थसत्वानां सर्वेषां धर्मबोधिनां ॥ मूर्द्धिं ध्यात्वा विशुद्धं तं सक्तो ध्यात्वा प्रतास्यन ॥
नवंनाना विधं रूपं ध्यात्वा ध्यानं समाश्रयेत् ॥ मयूखंगं समीक्रम ४ सर्वशक्ति विस्मयं यच ४ ॥ नमः ४ सर्वपिता कालनृपपूजादि गोदय ४ ॥ सूक्ष्मां गैमकं जिनं नत्वा संक्रमी
ति लब्धिय ॥ नमः ४ सज्जनको भाजामा मात्मजं महर्द्धिकं ॥ प्रणम्य उन्मुख ४ पश्चात्ताउर लिनय मखवीम् ॥ भगवन्न्यमूनी जातिसंवृक्षार्हं जगत्कृते ४ ॥ सूक्ष्माकर्मपित
ज्ञार्थधर्मादरू महीशि ॥ ध्रुतिमित्रं प्रार्थितं पितांशोत्वार्हन्नागवान्स्तक ४ ॥ स्तवकीर्याशुभ मतनिशास्तम समाश्रयेत् ॥ नमामन समामीनं समीक्ष सन्नय ४ पिता ॥ प्रव
त्वासाक्ष्म ३ पणधन्तून नम ४ सम्पूपाश्रयेत् ॥ नमः ४ सर्वोगमीमा नायं ४ भधवास मन्विता ४ ॥ गनर्गत्वा फलिफास्या पर नम ४ सम्पूपावनं ॥ नतसाध्य विमस्वर्कीनि

गणतो ४ अङ्केषु नेनर

उत्पतिरत्ना इच्छावच
सामनसाल्लथा । पक्षा
कत ज्ञानावर्ज्ञा भक्ष
गोपिडृतिस्ल न: ११४

मौलिकविलोचना॥ पादेनत्वामुनीन्द्रस्यवामपार्श्वउपाश्रयत्॥ ककायरंगाश्चवादवीसर्वान्क॥ पुनिकाञ्चिमा॥ पादौनत्वामुनेस्तैरागोकम्या॥ समुपाश्रयत्॥ ततः प
ञ्चन्मुनीन्द्रस्यामन्त्रीसुगौप्रजापती॥ श्वाश्रूपादम्भंजमानं समुत्सुक्यरूपसानयत्॥ फदमूर्जसमादायासमुत्कम्पयरांबधवा॥ नन्दमातुश्च प्रजापत्यास्मूञ्ज्ञि धीस्मृप अमृतेनर
माश्रूयत्॥ गदम्मगविशुक्लासात्तनिर्मर्मसन्धिरियाभया॥ विवृद्धपुत्र्वीकाङ्क्षामंमुनीन्द्रसमेक्षत॥ तत्र सगोतमीदृष्ट्वासमति नन्दिकाभया॥ संवृद्धं संमहारिक्षं
पदत्वासमुपाश्रयत्॥ ततःसासमुपाश्रित्यसंवृद्धंतंमुनीश्वरं॥ प्रमादिकासमीक्ष्यान्कीसाञ्जलिरेवमब्रवीत्॥ भगवन्कोर्थसर्वज्ञ समीक्ष्यत्वांमुनीश्वरं॥ सर्वज्ञ॥ २३१
स्वान्तिनिर्मूकारवंशक्रेन्द्रियाश्रवना॥ यदात्वंमोपनिस्पृष्टसर्वालत्यर्थनिस्पृहः॥ नाश्रेयंचित्रहान्सर्वानपिपुनाधिनिर्गतः॥ ममावस्थाविरियागार्त्तेश्चरवा नव१
स्निर्दर्शितन्द्रिया॥ कश्चित्केवापिपश्यामिपश्यन्त्वामवचक्षसा॥ वर्षाधीशान्दादशाभोगंमेविरागेणवसामहे॥ तस्मात्कालपर्यन्तंविचामहंदिवानिशं॥
शूराघत्वांसमामाघपविशुद्धेन्द्रियाञ्जनं॥ पश्यामहमिमान्सर्वान्लवदयाप्रसादतः॥ यत्वंसंबोधिमासाद्यसंवृद्धाराजगवाञ्जिनः॥ सर्वज्ञोर्हञ्जगञ्छा

शलीमकिनानर
मकारुती

श्रावकयान
प्रत्येकयान
महायान ४

स्माभवश्रमीभिजाप्यासि ॥ ततद्रससर्वदानाभिसद्धर्म्मं संप्रकाशयन् ॥ भूयस्तदनुग्रहार्थेन विहरन्स्वसमाधिकः ४ ॥ इति संप्रार्थितं मत्वा त्वा भगवाञ्जिनः ४ ॥
सर्वान्सत्कालिकान्नाकान्सभी क्षिवं समाधिं गतः ॥ मा भवर्हं जगदर्थमं खुद्धार्हन्तर्वामिहि ॥ ततदकतनीनिष्ठं यं गवत्वनयं समकं गतः ४ ॥ कालेकाले समागम्य सद्धर्म्मं वा
धिसाधनं ॥ तज्जार्थं भूपि पुष्पार्वाद गणियिष्यामयहं कृ वां ॥ तच्छिमं सप्तपरिपृच्छ यं मया त्वा मं त समाहिमा ॥ बोधिवर्ष्यां वृतं मं भृत्वा समं वब ध्वं सदांतराः ॥ अम तत्र कालि जनु
त्सापयेत् तद्ध ऊर्मिमनुजा ४ ॥ त्रिविश्यां बोधिमासाद्य सनिर्दिशिं सभा प्य था ॥ तत्कृत्वा जनकोचा गामतं तं गमिनि नात्रिमतः ४ ॥ समन्तकाय पुनी गत्वा साञ्जलिन वम
ब्रवीत् ॥ तमावन्यत्त्वया पूर्वे प्रार्थितं न कृतं यथा ॥ तथा सर्वमिति च सर्वं तत्त्वरवेन समावव ॥ यत्त्वयाजाम हीशापि चक्रवर्तीन्नृपाधिपः ४ ॥ तत्र त्वं नाथकाग्रम
कित्वा सर्वं शुक्लाः समादय ॥ याविल्वा सर्वमाहिं त्तं जमानो नर भोर सं ॥ ततद्रक्षोच संलागंतुं जमानः ४ सुखं वेन ॥ यत्त्वं लपञ्चसल्वडां गमय वा दिया
मिसंदनः ४ ॥ तत्स्त्रीवनाथ गाम्सुत्र पात्र पौढिर्नर भाव सप्त ॥ तसमवलमयश्रीमतृकुटादिदिविशल्पिमतः ४ ॥ यीनोत्तकेः समाव संवत्सर सल्वसत्त्ववत्ता ॥ ह

प्रतिज्ञानुवृत्यन्नमारप्रदेशे
चतुस्मा हितात्विति वि ध्र २

मनस्तु मयं यानं गजाश्व वाहनान्यपि ॥ विस्मय यादमेवाचीकथंनरवदमाप्रया ॥ ४ ॥ सुगंधिगेलललिफांगा ४ सगंधिगीमलाम्रगे ॥ ४ ॥ स्नात्वाविविशुद्धात्माकलव
स्त्रीत्रगेवन ॥ स्नात्वा प्रमन्दिरं चक्रित्वा निक्षय च मलाजन ॥ सामग्रीभोजनं लागेवं तुल्का पृष्ठन्तिर्यामम ॥ प्रासाद मण्डितं वरस्य संगीति नृत्यवालने ॥ ४ ॥ मदास्त्वा
महानन्द सुरवं क्षामसरामम ॥ अंगलपिवनलीमेरुष्ठकुगधमक्षला ॥ ललनागयनसुखाकथं निजासुरवं लस ॥ तदन्मन्दिरंवरस्य शय्यासनम कोमल ॥
निर्नीरर्दिवानिश मस्त्वा सवमत्व यथासुरवं ॥ यच्च सर्वमही स्वामि सर्वनृपाधिप ॥ ४ ॥ प्रभु ॥ ४ ॥ मत्तः ४ पृथिवीपाल ४ मव्यमान ४ सरवंच न ॥ प्रच्छमारध्या मूताः सर्वे २३२
लोके समाविर्नाम्दक ॥ ४ ॥ वान्दिरा ४ स्तूयमानाजप श्चत्त्रमनसुरवं च वा ॥ सर्वलोकमलामरव्यनत्त्वमिं हासनस्थित ॥ ४ ॥ मूलाधिनाम्नं वर्षं सर्वान्तमनूमादय ॥ ज
मनरूपापिकं यथा त्वा यदि स्वप्रारंभं मयि ॥ सर्वदा तत्सुखात्मा विहलस्वसमांघिक ॥ ४ ॥ भूमिपिजादिने प्रत्वा संवृक्षातगवाज्ञिन ॥ ४ ॥ सर्वान्सलाधिप्रमा
त्रोकान्तमीषेवं समादिशेत ॥ महीन्दुयत्नया पूर्वप्रदिष्टानं कृतं यथा ॥ तथासामिक्ष्यागसर्वं मयाधिष्ठान साधनं ॥ मदहं त्वाजन्मनी स्वार्हमिच्छ्याहे कथ

श्रावकयान-प्रत्येकयान-महायान ३

संवृतत्वात्‌ ॥ संबोधिसाधनं धर्म्मप्रकाशय यथासुखं ॥ शुद्धयासंपदं कृत्यं तन्ममादाय समन्वकृतः ॥ श्रेणीगं सामृतं हागंतु ह्रासं साधितः स्वयं ॥ दर्शितं मङ्गलं कृष्णभीति
व्यकरनुग्रहितं सर्वतः ॥ सुवीसवा सूतामसु ४ पात धृस्थाग्यं स्वयं ॥ श्रीमद्रिद्धियाति तत्क्षांगतु क्षेयपवित्रंस्थ तिगत ॥ तद्वीसकुत्पाद्हामदिव्यामिं कान्तिरुद्र
य ॥ त्रियं नाहि समाकृतं अद्भिपाद पवित्रमनुं ॥ स्वच्छयादिभ्य सर्वोत्तमगाः धीपिसु स्वयं स्व ॥ पुष्पसुगन्धिविलिप्तांगः सद्धर्मे गीतला सत ॥ स्नात्वाद्दिप
वित्रज्ञात्मा बोधिचर्यां व्रतं वय ॥ सुवर्णपात्रदीभीयवृक्षमूलसमाश्रितः ॥ ध्यानाम्रतं समाहात्वं तु ज्ञात्वा पुष्पवृद्धियान्वस ॥ नगन्नपूर्णपि सर्वज्ञ अमयपि
समाश्रयन्तु ॥ धर्मसंगीतिसद्वाचे सहात्मा हृद सुखं वसः ॥ अंगलेव वनभीमरश्मकुं तु जनाकृत ॥ सुगलं पिसु स्वयं सुखामहानन्दं समानतः ॥ महात्मिज्ञाः
मुनीन्द्रा हन्तवे विद्याधिपा जनः ॥ ब्रह्मचारीति नर्हहि ४ पूज्यमानः सुखं वन ॥ ब्रह्मशक्रादितिर्देवैः सर्वलोकाधिपैरपि ॥ वन्दितः स्तूयमानोति
पथ्यनुं समन्वसुखं वस ॥ ब्रह्मादि सर्वलोकानां सत्कामरथ समाश्रितः ॥ संबोधिसाधनं धर्मदिगामिति जगत्कृतां ॥ एवमाधिगंतुत्वा बोधिचर्यां

८७

व्रते र्यदि ॥ मया चर्मास्थितं पीत्वा विहृत्य यस सांघिकः ॥ किंत्वहं त्रिजगल्लोकलज्जार्थमुपगारवतः ॥ तत्सर्वेष्वपि लोकेषु सद्धर्मं संप्रकाशयन् ॥ सर्वांल्लो
कान्प्रयत्नेन बोधयित्वानुमोदयन् ॥ बोधिमार्गे प्रतिष्ठाप्य यानयामि समन्ततः ॥ तदाहं समदानेवं विहरिष्ये ससांघिकः ॥ कालकाल समागत्य दर्शयिष्या
मि सद्वृषं ॥ [illegible] मया रवागं सत्वा समदनमादिनः ॥ सर्वलोकहितं कुर्वन् संयतः सर्वदा सुखं ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा स पार्थिवः पिता ॥ मुनसं
गमहानन्दप्रमुदितो निबाशिनागवतः ॥ ततः स संपृष्टं [illegible] मुनीश्वरं ॥ साञ्जलिः सम [illegible] नमस्यन्नेवम [illegible] ॥ [illegible] संबुद्धा २३३
मि मुनीश्वरः ॥ तदहं [illegible] ॥ [illegible] प्रासादि प्रति [illegible] ॥ समं [illegible] ॥ तन्मया [illegible]
हार्थेन ससंघा [illegible] वान् ॥ तदनुमोदितानां [illegible] महेश्वि ॥ [illegible] पार्थिवानां [illegible] त्वा [illegible] मनुमोदितः ॥ तथेति [illegible]
[illegible] ॥ [illegible] ॥ तदनु [illegible] ॥ ततः स मुदितात्माज्ञा [illegible]

कपिलवस्तुनि २

समादिश॥ कृत्वादि ... त्वा सर्वेपि जनाः॥ सर्वजापि ... प्रसादं कृत्वा पूर्वतः॥ ... त्वा पुष्पलकानि ... विमान कैः ... सर्वजनै ... र

विकः॥ समागत्य महात्मा कृष्णस्य पूर्वं समपालयत्॥ ततः पूर्वं प्रविष्टो सौ नृपाधिपालिनन्दितः॥ अमात्या मन्त्रिरमात्यास्समामन्तुर्वमादिशत्॥ सर्वजनपूर्व

मार्गे प्रासादं कृत्वा पूर्वतः कथं॥ रमणीयं त्वा पुष्पलंकारैर्मणिविशोधिताः सर्वतः॥ ततः कायथ अर्थतोरणानि प्रवीतं सनसान्यपि॥ धूपाङ्गानि च सर्वाणि साधयत् समर्पयत॥ त

तकदर्दं तोरणानि सुप्रवीकान्यान्यपि॥ मायं स्तम्भं मङ्गलानि महत्मासमसाधयत्॥ एवमन्यानि तोरणानि धौत्यानि सुनसान्यपि॥ स्कन्धान्यपि च मृणालानि स्थलानि विवि

धान्यपि॥ मोदकान्यपि पक्वानि पथ्यमधिगधान्यपि॥ घण्टान्यपि तोरणानि सर्वाणि समसाधयत्॥ एवं संसाधयित्वा स सर्वमात्यकृतान्मुदा॥ नृपं तं प्रतन्नाग

त्वा प्रणत्वैवं न्यवेदयत्॥ देव सर्वाणि तोरणानि स्थलादीन्यमन्यान्यपि॥ संसाधितानि सर्वाणि विकसितकालान्यपि॥ इत्युक्तमात्यकृतेन श्रुत्वा निवेदितं निशम्य

स शाक्याधिपो महात्मा हृष्टचित्तो समलंघयत्॥ ततः प्रातः समुत्थाय स्नात्वा शुभ्राम्बरावृतः॥ सहसा हृष्टमाहूय सम्प्रसन्नं वमादिशत्॥ गच्छ त्वं मह

मात्यगणं मुनीन्द्रं समाधिकं॥ प्रणत्वा साञ्जलिः प्रभ स्वार्थय स्तैव मादयात्॥ भगवन्तं साधिगं सर्वं संति ध्वंमत धनात्कवान्॥ समंघोमन्दिवन्नोत्कृष्टं संविश र

भद्र थितुमर्हसि ॥ इति निवाञ्छन्समादिश्य श्रुत्वा भगवाञ्छास्ता स ॥ ततो मूदात्समागच्छन्तन्नत्राश्रमावासमावसन् ॥ ततस्तत्र समायाताः सर्वे मुनीन्द्रं ससांघिकं ॥ प्रणत्वा समुपाश्रि
त्य सादरं सिन्नवमब्रवीत् ॥ भगवन्भवतो वाञ्छसमयावर्तते दिवा ॥ तत्सत्संघालयान्भक्तुं विजयितुमागम ॥ इति संप्रार्थितं तेन श्रुत्वा स भगवाञ्छास्ता ॥ भिक्षुभि
श्चैव पात्रमादाय ससांघिकसमावसत् ॥ ततः स भगवान्मार्गे सर्वेषां संविलोकयन् ॥ सर्वांल्लोकान्सुखीकृत्य पुण्यकामे प्रकाशयन् ॥ ततस्तं समुपायातं भगवन्तं
सास्वनं ॥ ससांघिकं समालोक्य सर्वे लोकाः प्रमोदिताः ॥ नमस्कृत्य प्रतिष्ठन्ते सर्वे सत्वाः सुखान्विताः ॥ पतिप्रकृतिकायाश्च वस्तुवर्षमेलालसाः ॥ एवं स २३४
भगवाञ्छास्ता सर्वांल्लोकान्प्रसादयन् ॥ ससांघिकाच्छादः ॥ दस्वनगरं समाविशत् ॥ स संघं तं समायातं दृष्ट्वा सर्वे पिपौनिकाः ॥ समालोक्य नन्दितात्मानः समीक्ष्य प्रणे
मिरे ॥ एवं सपौनिकैः सर्वैः स्तूयमानाभिनन्दितः ॥ ससंघाधिक समस्तत्र राजकुले समाश्रयत् ॥ तत्र पार्श्वे समायातास्ते तथेत्य ससांघिकः ॥ प्रासादमध्ये वयप्र
न्त्रविविधं प्रकाशयन् ॥ नमस्कृत्यापि पतिस्तस्य प्रासादः सादिरश्चाभिः ॥ वैजयन्ताधिकश्रीमत्समस्मितायि मावकी ॥ ततः पश्चान्मुनीन्द्रः सो संप्रविष्टः ससांघिकः

यद्भिर्वा ठिस्थानि यायाम्रयन्त्रेन दनैर्देवाव खंधाय खंधानि गीर्यते तद्वयं ॥ १ ॥ चोष्यं नाम यद्द्रव्यांतर्गत सारं रसं मुखव्यापारेण दंतव्यापारेण वा गृहीत्वाय दंतगिर्यते भसा र
मम्यग्ज्ञते तत्यथा भाम्रफलेक्षुदंडादि ॥ २ ॥ अंत्यस्वादितादसमायानि क्षिप्यन्ति ह्यये व वा गृहीत्वाय दंतर्गिल्यते तल्लेह्यं ॥ ३ ॥ यथा मोदकादि दत्ता वा खरम्नमंतरेण अनायासेन मुखव्यापारेणैव यन्निगीर्यते तत्खाद्यं यथा भक्तादि ॥ ४ ॥ यथा रसा पीयते तत्पेयं स दि ॥ ५ ॥

गुप्तामनसमाधिप्राप्त स्तु समभाविताविष्ट ॥ तत्र क्षितिं कवर्ह्स र्वैनु समन्वाय यथाक्रमं ॥ स्वस्वाग्रममर्थिस्य संगच्छेत समाधिना ॥ सान्वंवृद्धप्रमुखानसर्वान्साधिका
नां समाधिमान् ॥ द्दस्थापि कामसर्वोत्रापि समभितिनन्दिकाचमनुः ॥ ततोर्हत्कं मुनीन्द्रकं समाधिकद्विजादयः ॥ जना पूजोपचारांतो र्यथाक्रमं समाचयन् ॥ तत
श्चोपादनेभ्रुद्धि येवामृतसमान्वितं ॥ विविधं व्यञ्जनं तारम्यं सौत्रमपद्रसान्वितं ॥ खाद्यं स्वाद्यं चलेह्यं च तांऊने श्चमृते नापि ॥ स्वकल्प मूले ह्यसप
क्वं विविधं स्वलं ॥ विविधं भोदकं चापि मृत्स्वादलिनमायने ॥ संवृद्धप्रमुखान्सर्वान्सर्वान्क्रमं समगोषयन् ॥ ततस्तलिकव सर्वं संवृद्धप्रमुखानमृता ॥
यत्रस्थितं समाकृत्य सर्वाक्षितुष्टिमायय ॥ ततः कान्त मक्षिउशान्तं संवृद्धप्रमुखान्यगीनु ॥ नृपादयापि तं सर्वे लोकाःक्षितिनन्दिन ॥ तत्रापनीयपात्राधि
तं यांतं गाधिपालनं ॥ सर्वेषामृखवक्त्रादीनु सजलनाम्य प्रक्षयन् ॥ ततः शुक्रां वस्त्रनीशि रक्षयित्वा संमत्त तत ॥ सलाज्ञा कृत पुष्पादिसमवकी
र्यायुपलेहयन् ॥ ततान्नृपादयः सर्वे लोकाः समभिनन्दिताः ॥ सवेवृद्धप्रमुखान्सर्वान्देत कान्पर्युपासिताः ॥ ततः स्वस्य मुनीन्द्रस्य पादं धर्मामृतं मुदा ॥

२८

गत्वा प्रणम्य सर्वज्ञं नीत्वा समनससमाश्रयन् ॥ तान्सर्वान्ससमुपासीनान्समीक्ष्य भगवाञ्जिनः॰ ॥ आर्यसत्यं समानन्द्य बोधिचर्यामुपादिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वेन्नृ न्यग्रोधमतिसंतारमेर

पादयापि ते ॥ बोधिचर्यानुमोदनः॰ प्राप्य नन्दत्य बोधिताः॰ ॥ ततः स भगवान्भूयः॰ सर्वलोकपितामहः ॥ दत्त्वा स सांघिकं तत्र स्वावासं समुपाव्रजत् ॥ तदेनु सं

मनन्त्वाश्रमे समन्त्रिज नपोविकः॰ ॥ पिताप्यपि मातां सार्द्धं स्वाश्रमं समुपाव्रजत् ॥ तत्राश्रमं समासीनो मन्यं वृक्षं तं स सांघिकं ॥ प्रदत्त्वा स महीन्द्रः श्वसलोकः॰ स्वालयं

ययौ ॥ ॥ इति श्रीरुद्रकल्पावदाने न्यग्रोधकालाफलसंलापरीघपितापुत्रसमागमप्रतिबद्धिर्नाम षट्विंशतितमोऽध्यायः॰ ॥ ॥ २२ॐ

अथ सोऽपि जगन्नाथः॰ सर्ववित्भगवाञ्जिनः॰ ॥ न्यग्रोधमहीमानाश्रमं समाश्रित्य स सांघिकः॰ ॥ समीक्ष्य मानवान्सर्वान्प्राणिहार्थविनोदयन् ॥ कृत्वानुभासमना जुदहर्षे

नकाले [illegible] धर्मन्त्यमाश्रयत् ॥ तेषु ददत्तनुजं [illegible] सप्तविनन्दितः॰ ॥ वं मेवितः॰ प्रसन्नात्मा [illegible] हलूता ॥ [illegible] सर्वदस्या

देवपितसुविसिते विमावली ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥ सर्वलोकाधिपैः ॥ अपि संपूजिमालिनन्दितः॰ ॥ सापि

भक्ता मुनीन्द्रस्यान्ते सर्वान्सत्वान्विनोदयन् ॥ धर्मानुसाधनारक्षान्तवासिजवासिनः ॥ वयमपि तथा तस्य मुनीन्द्रस्य समागताः ॥ भवन्तो सर्वदापि श्रुत्वा लज्ञकः
संचरमहि ॥ इतस्ततो ऽपगच्छाम्यहम् तथास्मानपि बोधयन् ॥ संबोधिसाधनं धर्मं समाधिमूच्छ्रवानयम् ॥ तत्सर्वेपि वयं तस्य भवन्तो समुपाश्रिताः ॥ श्रुत्वानुश्चस
ने तस्य तत्र चर्यायां चरामहि ॥ इति ते कथिते श्रुत्वा सर्वे पि दशनाधिपाः ॥ तथेत्यनुमोदित्वा प्रबोधितो नन्दतः ॥ तत्रस्तुत्या सत्तनाञ्चधर्षोष्ठि देवाश्चायुगतः [illegible]
सह ॥ सर्वे पूजोपचाराणि धृत्वा नतागामप्रावनत ॥ सर्वे पि ते महात्मानः समंतकाश्रमे समागताः ॥ तत्सं बुद्धाग्रमं दृष्ट्वा मुदिताः समुपासनत ॥ ततापवित्रसमाश्रि
त्य सर्वे तदनुज्ञामुपाः ॥ सर्व पूजोपचाराणि साचर्षयन्तं समंततः ॥ तानि पूजोपचाराणि ऽवर्षयन्तं समंततः ॥ सर्वाण्यपि विहायुः सः ॥ मुनीन्द्रस्य समंघस्य पुन
र्यात्सं निपतितः ॥ तताश्च बुद्धानुभावेन सर्वाणि पिमानि वासवैः ॥ गत्वाप मि मुनीन्द्रस्य छत्रवन्त्सवस्थित ॥ तद्दृष्ट्वा ते ऽसुरा सर्वे समतिनन्दितमादिता ॥ सर्वे
गीतिमहात्मानः प्राञ्जलकप्रमोदिताः ॥ तताश्च मुदिताः सर्वे ते मुनीन्द्रसमांपिकं ॥ प्रणम्य बोधिसंप्राप्ये मनसे वथ्वा विंतयत् ॥ यथायं भगवानर्हन्सर्वे

१८ धर्माधिपा जिनः ॥ सर्वे ते तद्गतं श्रुत्वा संबुद्धं संप्रणामयन् ॥ सद्धर्मं समुपादिश्य समाधिकाः जगद्धितं ॥ बोधिमार्गे प्रतिष्ठाप्य चानयत् तत्र सदा ॥ वयमपि
तथा सर्वे सं बोधिनिहिता गयाः ॥ बोधिचर्यां तु संधृत्वा प्रवर्तकः समाहिताः ॥ सर्वे ते तद्गतं श्रुत्वा सर्वलोकाभिनादितान् ॥ अर्हन्तो बोधिमासाद्य लभन्तां सुग
ताजिनाः ॥ एवं सद्धर्मविधिं धृत्वा सर्वे पि संप्रमोदिताः ॥ भगवन्तं समं पंक्तं अभ्यस्तांगेः संप्रपश्यमिव ॥ एवं ते दर्शनं ओं सर्वेः प्रतिक्षणं कृतं सदा ॥ विज्ञाय भग
वान्स्मितं यथा सुवर्णमप्रलास्वन ॥ ततस्तिन्स्मितं मुनीन्द्रस्य सुवर्णवाद्धिनिः सकाः ॥ पंचवर्णमहावभिः प्रसृतानसमन्ततः ॥ ततः सर्वे ते लोकाः पृथि भेतु २२३
भुवनेष्वपि ॥ अथवलास्य पुनः साला भगवन्तमुपागताः ॥ त्रिधा पदक्षिणी कृत्य पुनः समुपाश्रिताः ॥ अर्कहितामुनीन्द्रस्य महाक्षेपसमाविशन् ॥ ततस्तमी
सर्वानाममिहुः २ क्षास्वं शीलि कृ विस्मयाक्रान्तमानसः ॥ समुत्थाय मुनीन्द्रं तं नत्वा हे वह्रकाञ्जलिः ॥ भगवन्तं गताः सर्वे भगवन्तः कराबनं ॥ स्मितं ते नयालिकर्व कि
विनाप्रत्ययकारणं ॥ तथ्यदर्थं हृदा त्वस्मिन् मन्त्रमंशरणि सांप्रतं ॥ तदर्थं समुपाख्याय संबोधयतु नाथ नः ॥ इति संप्रार्थितं तेन संबुद्धो भगवान्मुदा ॥

सर्वान्सत्वांस्त्रिधात्वाश्रयान्स्वामी श्री वं समादिशत् ॥ पर्षदस्मिन्त्वं महासागरयत ४ सर्वे च सम्बुद्धाः ॥ समस्त धर्मामृतं पीत्वा समनुनन्दिता भवाया ४ ॥ मां ससंघं समस्त्यर्थी महासत्वा
हत्य प्रमादिनाः ४ ॥ संबोधिप्रणिधिं धृत्वा द्रुतमुत्तिष्ठ समानकाः ४ ॥ तत्पश्चाद्विपाकेन सर्वपीसम्बुद्धाधिपाः ४ ॥ ॐ भ्रान्तेन ॐ कृत्स्नं धृत्वा संप्रयाय ४ सुखालयं ॥ कता
पी मसहासत्वा संप्रजाता महर्द्धिकाः ४ ॥ त्रिरत्नशरणं कृत्वा संवरं न न्यथ सत्वं ॥ तत्र विनाशे त्वं तक्ष्मा महन्दबाधिपं सदा ॥ तत ४ कालं प्रविश्य त्वा संप्रजा
श्वरुह गतः ॥ बोधिसत्वा महासत्वाः ४ सर्वसत्वहितार्थिनः ४ ॥ त्रिरत्नं शरणं कृत्वा संवरं तं ४ सदा पुनः ॥ तं गा बोधिं समासाद्य तथागता मुनीश्वराः ४ ॥ अर्ह
न्तः सुगताः ४ सर्वदुर्विघ्नविनायकाः ४ ॥ तत्कृत्वान्य सत्वाश्चापि बहवोऽन्य सत्वानताः ४ ॥ तत्कर्मसाधनात्साह समनुनन्दितानन्दिया ४ ॥ संबोधिप्रणिधिं धृत्वा
बोधिचर्याव्रतात्मतः ४ ॥ त्रिरत्नगन्धं कृत्वा संवरि तं समुद्यय ४ ॥ तत्तत्मी श्री महादेव ४ सम्बोधापि महर्द्धिकाः ४ ॥ संबुद्धं तं समालोक्य नत्वा हर्षव समागाऊर्लि
श ॥ नमो हंसोऽभ्यागतः श्रीजगद्धर्मवाऽमुनीश्वर ४ सदाजन्मसु सर्वेषु तव सम समागम ४ ॥ सर्वेषामर्हतो यां सदा हं समुपस्थित ४ ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा

रघु संवनयं समाहितः ॥ तेनानुमतस्तत्र वीन्द्रं बोधिधर्मेणालालितान् ॥ समीक्ष्य गत्वा क्वास्कामं प यपन्नवमादिशत् ॥ पूर्वं सर्वे पि सद्धर्मे रुद्तीमकृ शान्विताः ॥ क्वाधिवर्यी
वृगं घ्नत्वा संवनकोऽगाद्वितः ॥ स्वर्गं का बोधिमासाद्य गमथागणार्लिखि घ्नथ ॥ ॐ स्पादिष्टं मुनीन्द्रः गत्वा सर्वपि गमृदा ॥ लगवन्कं समं यं च नत्वा स्वस्वालयं य
यु ॥ तन्समीक्ष्य महीशापि शुद्धादनोमिनन्दितः ॥ आत्मजस्य मेनीन्द्रस्य पुनः सवितुमेकः तथा ॥ अथ शुद्धोदनो नृपाय शाधवालयं व्रजन् ॥ न्यगोमवाम
गमनां काशीशाह नृहः क्विमां ॥ कुमति वाद्य लक्ष्यान वद स्वयशाधव ॥ पितार्यं भिभिम पुजन वदस्व कदावने ॥ नूनं सर्वार्थसिद्धासौ नाघ्नने ववमिष्य २३१
ति ॥ जगद्विनार्थं सर्वेत सतां घिकश्वनिष्यति ॥ मदज्ञानाद्वलं नाक्षक्ष्यति पिस्र यथाविधि ॥ कं विष्यामि महीपालं नाजलकृगमस्थितं ॥ विवाहयामिक्र
मतः कृत्वा कर्म यथाविधि ॥ नदावंगाक्षि नास्माकं त्वक्त्वनेय शाधव ॥ कथिष्यामि यदि त्वया मा प्रत्यकमनारवेत् ॥ एवं क्षात्र मा भाधायमनसाङ्कृग
मिष्यति ॥ ॐ तिमस्वं ववं कृत्वा शापा गाजे विलोचना ॥ तथति प्राह नृपालं सा शालापितमानसा ॥ ततः स पृथिवीपालः समामाप्रजनपोनिकः ॥ महान्

सर्वयोगतु नानावाद्यपूजासनेन॥ कृतपापा महीपालश्च सुप्रसन्नेन्द्रिया मुदा॥ कृताञ्जलिर्जगन्नाथं नत्वाह एवमुपस्थितः॥ भगवन्नाथ सर्वज्ञ सर्वधर्माधिपारगा॥ स
मांघिकाम यानि नित्यं संसेवितुं समीहते॥ तत्कृत्वात्सपर्यामस्माकं सर्वदा निजमन्दिरे॥ यथा हि राज्ञे तं भिक्षुसंमावनिर्तु सर्वशः॥ श्रुत्वा निमं पार्थिवेना स्मि भगवान्तं प्रेमा
दितः॥ श्रुत्वास्तु शालामस्मालाक्ष समस्थावामनन्दयत्॥ तदाधिवासितं गमन्त्वाना कासं पाणिं नन्दितः॥ भगवत्के समसंघं तं नत्वाप्रासनसत्युतः॥ अथ तत्र पूर्ववाङा
रामधयित्वा समनन्तेत॥ ध्वजऊच्छ्रायत्नेकारो समर्दस्स समन्यत॥ ततो गन्धानि सर्वाधिशानस्थवंजनान्यपि॥ फलयोष्याणिसू लानि स्कन्धयानपप्पसाधयत॥ तु
छामनानि सर्वषां बुद्धादीनां यथाक्रमं॥ समन्ततश्च समार्कार्यकाङ्क्षस्तलम्ले राभवयत्॥ ततश्च पाहश्च सवाऊन्दुश्च त्रीत्वाशुक्लाम्बराव तश्च॥ पूर्वाङ्ग सर्वापि सर्वाधि
साधयित्वा प्रमादितश्च॥ पुष्पाक्षितपुष्पाभय समक्षितन्तयोर्विकश्च॥ से हस्तमाह मुनीन्द्रस्य कृताश्रम मुदावनत्॥ ततः संद्भुतकामा दृष्ट्वा भगवतं समाधिकं॥ ए
धत्वा सदृशागत्वा संपश्यन्समुपासतः॥ ततो श्री घनं नत्वा ससंघं समुपामुदा॥ पूर्वतः सम्पादितं सांजलिश्च संवदबवीत॥ भगवन्त्वपद्मगेतुं समया

वापिस्वन्तुलि

भन्ता   पसीनाप   यथैः

६८ वर्लेण ऽभूना॥ तत्सर्वं पालयानाञ्च विजयस्वनिकाशम॥ मन्त्रिणं मम समं यथ्छ्व समम्त्कय समांधिक॥ रविस्त्विरी पात्रमादाय सं प्रणं स्क प्रकाशयन्॥ तं मुनीन्द्र सम पं सत्
क्रादनान् पाविय॥ सर्वं मन्त्रिजने सार्द्धं महात्मा सं सन्वगमन्॥ तत्र मार्गे सभालाके संवृत्त सं प्रकाशयन्॥ सर्वान्सत्वान्सम छन्द गत्वा सम पासवत्॥ कृत
प्रविस्त्र मालाका सर्वान्स्त्रीकान्विनादयन्॥ क्रमशः संक्रमन्सत्र प्रासाद समुपाविशत्॥ तत्पार्श्वं समासाद्य सं तं मन्त्रमुनीश्वर॥ श्रमसनं समाश्रित्य सं तत्स्थ सं
प्रकाशयन्॥ तथा समाधिका सर्व पार्थेश्वय यथा क्रमं॥ आसनेषु समाश्रित्य सं तत्स्थित समाहिता॥ सर्वान्सान्सम पामीनान्संवृत्त प्रमुखान्नृप॥ सभी   १२४
क्षेत्र समन्तात्समानर्च्य यथा विधि॥ तत॥ क्रीनादनैर्गन्धै॥ पंचामृतै॥ सपानकै॥ व्यंजनै॥ सर्व॥ घृतै॥ स्तलमत्तलादिभि॥ क्रमात्॥ सत्वा इति सं हाय
रथ्यै सुपरथ्यै स्थैन साय नै॥ संवृत्त प्रमुखान्सर्वान्सान्सं पासम भोषयन्॥ तत॥ संभाषितान्सर्वान्सर्व कृष्ण प्रमुखान्यवीन्॥ हेस्तवा भाषसन्ताम्सा सं लोक॥
प्राप्तनन्दत॥ तथापनीय पात्रोधि रंभसवयित्वा तु आदिकं॥ जलधवादिभिरविम्भं समन्तान्समस्सधयत्॥ तत॥ सपुंगतामूलमहापर्वितसायनं॥

क्रमसन्तिकस्यकरोतीति यथाक्रमं ४
भिक्षिसन्तिकस्यकरोतीति यथाविधि ३

अद्वेदनाथ ३
गौतमी ४
हरिर्नाथ ५
अजन:७

संप्रदत्वा मुनीन्द्रादीन्सर्वान्संघान्प्रमोदयन्॥ ततश्च स जनकायान्संबुद्धादीनुपशीर्ष्यवान्॥ सर्वान्नत्वा पुनस्तस्य तनीत्वा समनसमाश्रयन्॥ कान्तवीन्सम पाशीनान्समीक्ष्य त
गवान्सदा॥ आर्यमार्गसमावत्य सद्धर्मसमपादिगन्॥ तत्र सत्कर्मसिद्धं स्मित्वा सर्वलोकानुपादयत्॥ समत्तिनन्दितास्मानो बलवृद्धिविवर्धितात्मसा॥ ततश्च सभगवा
न्वाङ्मसलीकायसमाधिकः॥ जयतु जापिसिद्धं दत्वा समस्तकायनमावक्षं॥ ततश्च तन्ममवेङ्गःपथश्लोकान्विशोभयन्॥ त्याध्यक्षास्त समासाद्यविज्ञाता संसा
धिकः॥ तत्समालोक्य सामांता पुञ्जापत्नीप्रमादिता॥ समाधिकं मुनीन्द्रं तं कथाविर्भृतसमंत्रकः॥ ततश्च मागोतमीलब्ध्वा प्राप्यान्न्याप्रमादिता॥ सर्दत्ताजनं समर्पि
साधयित्वाभिनन्दिता॥ ततश्च प्राप्तस्तन्मुक्ताय स्मात्वा शुक्लोन्यबोधमायः॥ निर्मलिकं तं मुनीन्द्रस्य समसंघस्याशुभ्रवबन्॥ ततः कौशीघनेदन्त मातासमागौतमी मुदा॥
पत्रं तं च समुपासृत्य सा अंजलिनवमवदीन्॥ भगवन्नहमिच्छामि मुनीन्द्रं त्वां समाधिकं॥ त्वोकं प्रेतं प्रतिष्ठाप्य यथाविधिसमर्चितुं॥ ततः स भगवान्मत्वा तेच
पत्र समाधिकः॥ कृपयानुग्रहार्थं मस समांसमर्चितुमर्हसि॥ इति संप्रार्थिता माता भगवान्संप्रमोदितः॥ तूष्णीं स्त्वा समालोक्य समध्यं वामनेन्दयन्॥

पतिउपत्र
दुर्शवन

हद अनागमनं
अमाते २

तदधिवासिनं मत्वा गौतमी संघ सादिता॥ प्राप्यानुज्ञां ततः स्वाकक्षपत्र पुस्तकावनद्धकं॥ तत सा गौतमी माता सर्वसखीजनैर्नतं॥ तदर्हतिसत्कार्यान्वितसर्वाधिसमसाथ
यन्॥ ततः प्रांतः समतकृत्यानंत्वा ... सर्वसखीजनैः सार्द्धं ... समनुदासनन्॥ ... समासीतसमासखीभिः समन्विता॥ ... रेवं
प्रार्थयन्त्याञ्जलिमुदा॥ भगवन्सर्वविद्धेशास्थ समयावलंबना॥ ... संघारवान् ... संविज्ञयितुमर्हसि॥ ... प्रार्थितं ... भगवान्समांधिकः॥
ला... मादाय ... कृतावनत्॥ तत सा ... समासीक सर्वाश्चाकान्विरंभ ... यन्॥ प्रव्रज्य ... समाविशन्॥ ... संव
... सांधिकः॥ ... समर्पित ... समयन्॥ ... सर्वा ... स्वयं सा गौतमी ... समसखीसमपूजयन्॥
... यथार्हता ... सर्वा ... संवृत्ता ... सर्वान् ... ॥ ततः ... सा सर्वसखीजना॥ ... विनयं
कृत्वा ... समुपाश्रयन्॥ ... पाशंधि ... धयित्वा ... दिकं॥ जलक्षनादि ... ॥ ततः सा गौतमी ...

सहितार
योग्या भवितेउ
गौतम्या ४ वर्ननिर्द
२३९

एभिकाः सर्वे बोधिचर्यां समभीप्सितं ॥ ततः स तथागतस्तान् सर्वांस्तान् गुरूनपि संघं दृष्ट्वा संतामसमस्तान् सम्यक् संघं सर्वत्र मङ्गलम् ॥ ततस्ते बाढमित्याभाष्य दिव्यानि सुन्दराणि ॥ मातुः ४
समुद्रनन्दितः तृतीयस्तर्वे लक्ष्मी सहयुगमः ॥ २

सुगतात्मज ॥ एवमाश्रय मुनीन्द्रादीन् सर्वान्याशीन कन्दतः ॥ नाह्लापि तथा सर्वान्मुनीन्द्रादीन्नयतीन्क्रमात् ॥ नत्वा पुनः मुनीन्द्रस्य छायायां समुपाश्रयत् ॥ तच्छायायां सम
तिपृष्ठ्वा बाढमिति सुखान्विताः ॥ प्रयियिक्षितान्मुनीन्द्रस्य मुखपद्मं समीक्षयत् ॥ तद् दृष्ट्वा ते समीसापि यत्र स्थिता विस्मिता ॥ नीचासने समासीना सर्वे लक्ष्मीप्सया
पितृतिक्षिपा ॥ सा ह सर्वे समुपासीना समीक्ष्य तथागतान् चिन्तयेत् ॥ बोधिचर्यां समाचरन् सद्धर्मं समुपादिशत् ॥ तस्य कर्मोपदेशं पीत्वा तेऽमी समुखा लक्ष्मीप्सया ॥ ता
स्तच्छ पुनरुपाश्रित्य पपृच्छैवं समादरात् ॥ भगवन् कर्म पितामहं कथं पीतं तदर्थतः ॥ जीवन्ति समन्ततो वापि तत्कलं वक्तुमर्हसि ॥ इति पृष्टादितं श्रुत्वा ज कथयितुं ४
ननीं मातृपितृवादिता ॥ बाढमित्यात्मजं वीक्ष्य मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ एवं कथं किं वदेयाहं वाचयत्यात्मजं कथं ॥ इत्येवं मनसा ध्यात्वा तत्कोऽमस्मन्ति त्वन्निया ॥ तत
सा कृतविमृश्य तत्कीसमीक्ष्य दिव्यं वपि तं ॥ तं स्वकात्तप्रीतिस्नाप्यं विना दवमतायत ॥ नत्कर्कनकासक्तसोपयाता दत्त्रिणां पथं ॥ यदा कार्य्यं विहितक्तानि तदा ज्ञायादि
हकैवं ॥ इत्युक्ता मातादितं श्रुत्वा बाढमित्यल्लिहितागयश ॥ मातरं तां समालोक्य पुनरनवमतायत ॥ अन्वाप्तोऽपि ताकृतं कार्य्यं यदन्त्रिणां गतेष ॥ तत्कस्तया

ह्र

लम्याक्लिआगंकियस्वकल्पनं॥ श्रुणिपुत्रादि कं श्रुत्वा सुगतात्मापि सघागिना॥ नाकुलं तं समीक्षं नीबोधयितुं तथाब्रवीत्॥ कानिक्षन्तपि कामको बलिक्षं यस्मान्वि

त॥ यदा कल्लिद्मकार्यं गदानूतमिहासनम्॥ श्रुणिमाधुर्वं वश्रुत्वा नाकुलः प्रतिविस्मितः॥ विषादितांपनः प्राह क्षेत्रतयताभिमां॥ ज्ञात्वात्र सोवकं किं

स्थितं कथं न प्रपयसौ॥ श्रुणिपुत्र यतिपृष्टे नितं स्वमायया भवता॥ नाकुलं तं समीक्षं नीतयाप्य वैस्वलापतः॥ पूज्यसोपि पिता मार्गे विनष्टः कुटियं लवतः

॥ तना सो सावकं नावेन्म्य सयजिनं किं वना॥ यदा मे क्षत्रियं मे काक्कपासार्थं सम विन्दतः॥ सर्वलिन तत समा यामा सुखे नादर्शयिष्यामि॥ श्रुणिमस्यावच्यः श्रुत्वा २४०

नाकुलानन्देन प्रपूरतः॥ मामतं तोसमालोक्य जगदविस्मयान्वितः॥ मामतं सो पिता नाजो क्षत्रियाहि नृयाधिपः॥ तत्किमर्थं नवक्षापि वाहिष्कनक

थं गतः॥ श्रुणि मतपवि एवक्ष्यत्या पिमायया भवता॥ क्षत्रिविविक्ष्य संवीक्ष्य जगदेवं समालकं॥ ज्ञात्वोतजनकाधीनः सर्वलोकहितार्थतः॥ दर

इतो रोगि ७ रोगि त्री पि नपि लात लिखिता: याकान्नुरक्ष्य लडात्मा महादानपतिः श्रुणिः॥ तच्छ्रीमनसा तल्लं वाञ्छिता र्थाप्तिप्रवकं॥ विज्ञो मतिं समाहत्य मञ्जीनलोकं नेगतः॥ यदा मे सोप्य

चिन्तामणि

कन्वत्रं समादाय प्रमोदितः॥ तदा सार्थगतेश्च साक्षं स्मृत्वा स्वेह समाकुलः॥ कदाचन समागत्य सर्वार्थसिद्धायतने जिनं॥ संपूज्य यथाकामं तुष्टान्तिं नन्दिग

श्वनतः॥ कृतिमांस्तु वचश्च श्रुत्वा पुनर्मोहसमाकुली॥ अन्वायं तमद्यश्च कोहित्स्वा वाक्यानि कोपि वा॥ तत्क्याला पतिस्पष्ट दिव्यरूपसुखं तत॥ येदस्य

तमद्यस्यास्य दर्शनेनापि मत्प्रदि॥ श्रुतिं ते हृत्समापन्नश्रीमित्सर्वं उपायतः॥ श्रीहस्श्रीमित्सुखमात्र कदापि जायतनं मे॥ तत्सत्येनोत्सर्गमा तः॥ सर्वी

क्षयितुमर्हसि॥ तमत्यजादि गत्वा जननीस्याय स्मधना॥ नारूपमात्म जं वीक्ष्य गतेन वमं तापतः॥ पुत्रपत्रमस्मानेव क्षान्ति वीवान्वेतापितः॥ नन्ति मया

समाख्याकं सत्यं मन्वा प्रेसीदत तः॥ कृतिमात्रोदिनं कृत्वा नारूपलोस्त्रतिवाधितः॥ तयापि मातनं पे स्वधन्यादनमेवमब्रवीत॥ स्ववत्स मत्तो मातः

समाख्याकं सत्यं मत्वा प्रेसीदनः॥ श्रुतिमात्रोदिनं कृत्वा ... सततमेवं व्यवि

सत्यनयनिवारय॥ स्वात्मजं जननी नेव प्रवव्रयितुमर्हसि॥ श्रुत्वात्मजसमाख्याकं श्रुत्वा माताय स्मधना॥ लिह इत्वा स्नेसं गफा सततमेवं व्यवि

कस्येष्टं तप तामिमहाई स्वमहाद स्वोत्स्त्रहस्तव॥ का माधर्मी समालोक्य स्तपादस्थ्यास समागतः॥ महासंकट स्त्वाङ्क्षीनिम आसिता गया॥ स

८७ माम्भास्यमहं ज्ञात्वा दत्वेति नियमस्मकूवतु ॥ कस्मादं भवतो यास्य कामो हितमुपादिशत् ॥ सर्वथात्र विनष्टास्मि किं करिष्याम्युपायकं ॥ यस्माद्मात्मजस्यास्य

[illegible] नन्दनस्य मकामकं ॥ कुत्र तमं वदिष्यामि कथायं जनकाजिनः ॥ जनन्यास्समोख्यातं गृ त्वाय मात्मजामृतां ॥ हित्वा नाद्य पितुरूस्य भवरादोर्शति त्रुरु त्वं

त्तु ॥ मयापि नाम कान्ताजालयापि मप्रकोपितः ॥ नातयित्वा त्वं कार्यं प्राणांवा संहरत्वपि ॥ अथनेन नवदये हि वंविमार्यं मयात्मजः ॥ मातापि त्वां

त्मजं पुत्रं वेवयथं कथं मृषा ॥ कामं भगिनवृक्षात्मापि नाम हानवाधिपः ॥ नाशयित्वा कार्यं जीवितं वाहृयेत्वपि ॥ अथ वधं लापिनीमा वा लवनि २४१

सर्वं दहितो ॥ न कामारपि त्वं वं मन्दस्व नान्यलाभे न ॥ कुमस्ववाहूलकस्य दास्यामि प्राणवल्लभं ॥ नेवत्वां वञ्चयिष्यामि प्रियपत्रं तु नृपिनं ॥ श्रुत्वेति

दु कुमाकर्ण्य नाथं पितावाहूलरक्षितः ॥ दिनें निनायतेचिन्ताश्चिन्तयन्मनमानसः ॥ अथ प्रातर्महीपाल दरं भवयित्वावसर्वतः ॥ न्यग्रोधनाम मगम

गु समन्विजनपौनिकः ॥ कर्णौ विज्ञापयामास पुत्रं घीघनमुरूमं ॥ समंपं साञ्जलिनं त्वा उक्ता दनिमहीपतिः ॥ रुगं व स्वपवगन्तुं समयावर्तितः

सर्वत्र तक्वानित्तं ममद हं स्वोत्मजं पुत्रं महीमिनानिर्विवित्रं ॥ सर्वैपि तुष्ट कोकौवद मेस्वात्मजाग्रतः ॥ श्रुत्वेति नि श्चिन्तमामामामा धनानमात्मजः ॥ समन्ति कीर्तिर

ष्टता॥ तत्सं स्तोत्रवादानां विजयस्व निजाश्रम॥ त्रिशिखाग्रमसंवृद्धः समुत्थाय समाधितः॥ खिदिरिकां पात्रमादाय संप्रहृष्टः प्रलासयन्॥ तं मुनीन्द्रं ससंघं स्तुत्वा
छादनान्नृपाधिपः॥ सर्वमप्रतिजनः॥ मार्ज्ज महात्मा हि मूर्त्तान्त्वगताः॥ तत मार्गेसमालोक्य संवृद्धः संप्रलासयन्॥ सर्वान्सत्वान्समुद्धृत्य गत्वा तं समुपासनं॥ कस्मि
न्नवसरे रुष्ट्वा जातूलस्तन्नमानतं॥ पिण्ड संदर्शनोत्कण्ठी विस्मयाकुलमानसः॥ कथयस्वामिविशेषाणां नव कं पूजायमयथा॥ दशमक्तु बालकानी स्थाय दिमांवंव ग्रकोरे ४
यिष्यामि॥ शृणु मिपूत्रवववः कृत्वा प्रहसितां वदन्नुतं॥ किञ्चिद्दोलायमानासा शृणुवनीतिसंयुता॥ त्वत्पिता गृहपूजनाफः सर्वसार्थसमन्वितः॥ सम्वाधि
नल्लमादाय तदानीं पथ्यनाकुल॥ प्रागत्य सहसा पूत दर्शयामि गवं तव॥ रुष्ट्वा स्त्री पतिमागत्वा गत्वा ज ःस्त्री तत्प्रतिका॥ ततः प्रविष्टः सर्वद्रः सर्वान्त्रीकान्वि
नादयन्॥ क्रमशः संक्रमन्नत्र तदन्तिकमुपासनं॥ यत्र धनास्ते संप्राहृदर्शयित्वा जगत्कृतं॥ वाताय ने समासीनान्त्यानन्वास्त्रगाञ्जलिः॥ ताः संप्रणम
सर्वहृत् जगत्कृतं जगत्वमिं॥ पितायमवर्णपूत जगद्ज्ञानकामुकः॥ मुखं दर्शय तातस्य विनकालसमीहितं॥ सहसा पूर्व्वं वन्दालं सङ्कर्मीमन्त निर्ल्लनं॥

९७

॥७॥ सुक्ताद र्गयामासनाकूलंगंऊगकुत्रं॥ सुवित्वाणीघनंनाथंपिमनंदर्गीय७॥ति॥ ॥काव्र॥ ॥स्निग्धनीलमहदुकूचिरगकगं॥ मर्यसनिर्मल
नालिलंलाट॥ यकतुंगमहद्कायसनारगंवंगकं नावृगमानवमिंहू॥ स्तूअनवर्गसनीलमूकगं॥ कांचनफडविगक्लनाट॥ उषधिपोनगतक्र
सकर्णूजघहितुस्कपिमानवर्मिंह॥ स्रायगयूकसमंविगनारमे गमपमूखोस्तूगिनीलसनेत॥ ७लूध्वनूत्तूगिनीलसनेउंघहितुस्कपिमानव
सिंह॥ स्निग्धमगंगीनमझूमघोपा हिंग्गलिवर्गसवंकेसजिह्क॥ विगंगितिविगंगिस्धमसंदक्नघहितुस्कपिमानवमिंह॥ वर्लमवर्लमसंधि
गणीवं॥ सिंहहन्मगंनाजगवीन॥ कांचनसक्कविडलमवर्गजघहितुस्कपिमानवमिंह॥ गंरुकगिलीलपथसविविचित्रकांनगमपनिवंस्थिकंनू
प॥ अवकंमध्यगम॥ श्रीमूनीन्द्रजघहितुस्कपिमानवमिंह॥ वेजस्मूलंकगनकसपादौ लक्षणमधितगस्रायगपार्श्व॥ वामनवकविलुधिगपा
धि जघहितुस्कपिमानवमिंह॥ णक्कमानवन॥ सूकमाया लक्षणविलसपृष्ठगवीन॥ लाकहिगायगगानववीनजघहितुस्कपिमानवमिं

३ रेवंतवनपुराणाच्छाया सिंहा२

७लिडन

२४२

शाक्वापिं हस्य २

हय॥ श्रमननदीवनयन्त्रगजेन्द्रा मान्ना मनोजयनीममवीन४॥ सर्वगुणमकन लोकविनुक्ता वन्दामितं नमतीर्मूनिपार्श्व॥ ॥ त्रधाहिलवनस्काणाज

न्मन्स्पृजवान्कक४॥ सर्वार्थसिद्धनाम्नि शमर्क्षेसिमाधनास्तके॥ यस्यकुयोमृपाश्रिस्तादियामिस्नन्दनामव४॥ दाशिंगनमकधपन्नं पिगनेंदर्शयावना

॥ वतुन शीतिमाहस्सं स्त्रीधांवि हायनिर्मद४॥ कपावनेमगं / याश्री वन्देयनं महर्द्धिकं॥ मफनलानिमाघ्रैव माहेश्वर्यपदं वेनं॥ हित्वापवज्रिमाशोयाम

दर्शयजगज्जनं॥ मायारव्यायापिकामस्का याजनदक्षकृत्किम४॥ लम्बिन्यामृदयात्सूर्यछ्वमंपिगनेंनम४॥ स्तूलयाधाफलश्वयी यस्यपादाम्बुजं नमत्नु॥ ते

धातुकाधिपं देवंपिगनंस्वंमदानम॥ विश्वामित्रमुपाश्चयंयायाजे यत्नसंवय॥ वालकीजाहिनकान्ताकामभनंमदानम४॥ जम्बुकनमूपासीनं पवर

र्धयाहृत्न्विम४॥ निर्मानिन४ पालजनूयमनंगार्गमदालज॥ पिगनंवार्धयित्वाथा२ यांजयलत्वडंपिकं॥ दयाकनंजगद्वन्द्यंजनकंदर्शयात्मजं४॥

या२जयद्देवदलोंदीन्मानिन४ सर्वविन्मुधी४॥ सर्वकलाविदंपिड्डं सधियंजनकंलजं॥ याजोयामाउनंजीन्हीं मकंदस्वात्मनिर्मितं॥ स्वयंविझोपि

सुक्षीदनेर

पंचपातसप्तद्रुम
एर्

॰ अथाम्भितिर्नामास्यां सोदयनंतयेनंतय ॥ ॰ तिमासादि तंस्यां ख्यातां कृतं हालिनि स्मितम ॥ प्रसन्नापि सनं पञ्चसुदमाश्रितानन ॥ नमः श्रीहेरुकाय स्वाहा शानि हृत्स्वमनदर्शमम् ॥ ४ ॥

रु

पपङ्कमनं गङ्गंसदालजं ॥ कामाग्निर्नादरूपं च त्रिरूपमदवासिने ॥ निरंजनं निर्विकल्पं गंगनकं सदालजं ॥ कन्ठकाष्ठं समास्त्र स्कन्दकं नवहिर्ययो ॥ दश्मानि

भीरथसिदरंगौ॰ स्तूयमानां सदालजं ॥ हर्यनिवर्त्तयामास सकन्दयागपावनात् ॥ मुकुटालवसंदत्वा लजं नं वनवाविधं ॥ नेन ऊना मूपाश्रिम्याकनायागथी

श्रुतं ॥ जगच्छित्रार्थं चतुर्भिदर्शयतपश्चपतं ॥ वाधिज मसमासीना ज्ञित्वा मानं सुदुस्सहं ॥ ज्वालेरुवाधिनत्वं यादर्शयनेतथागतं ॥ मंगदाव स्थिता॰

काष्ठं सर्वज्ञमदर्शयन् ॥ क्रमधर्मं क्रमं स्तुताभादं समुद्योधिवणम् ॥ ततपार्यसमासाद्य मंजमन्त्रमूर्नीश्वर॰ ॥ श्रीअमन समाश्रिस्य संतके २४३

संप्रतास यन्नं ॥ तथाकृसांघिका॰ सर्व पार्थं गच्छयथाक्रमं ॥ श्रामनपसमाश्रिस्य संकस्थित्र समाहिता ॥ सर्वान्कान्तम सपासीनान्संबुद्धप्रमुखान्तथ॰ ॥

समीक्ष्य कृत्स्नमन्तात्मा समानर्चयथाविधि ॥ ततश्च श्रीवादत्ते लोक्ये॰ पंचामृतेन वसायने॰ ॥ व्यञ्जने॰ सनुसेर्पिश्च॰ फलमूलादिभिश्च क्रमात् ॥ सूत्वा

इलिमहाधर्प्यैश्च सुपार्थश्च नसायने॰ ॥ संबुद्धप्रमुखान्सर्वान्संघान्समभोजयत् ॥ ततश्च संतापिताः सर्वान्सर्वबुद्धप्रमुखोत्तयभीत् ॥ दक्षिणाभिः प्रसन्ना

स्यः सत्ताकः प्राञ्जनन्दत ॥ तमापनीयपाद्याधि सभवयित्वाऽऽत्यादिकं ॥ जलधनादिभिर्दर्भिः समस्तात्समर्पयत् ॥ ततः स पुंगणान्वृत्तमहर्षिनस्ता
यनं ॥ संप्रदत्वा मुनीन्द्रादीन्सर्वान्संघानुमोदयत् ॥ ततः सुगतकीनाज्ञा संबुद्धादीनुपनीश्वरान् ॥ सर्वान्नत्वा पुनस्तत्र नीचासने समाश्रयत् ॥ तान्सर्वान्स
मुपासीनान्समीक्ष्य भगवान्मुदा ॥ आर्यमार्गसमानस्य सद्धर्मसमुपादिशत् ॥ तत्र तं सिञ्चाकल्लाणो दृष्ट्वा त्वपि तनं मुदा ॥ दिव्याभिन्नृपः पूर्णसा मार्गतं प
नवप्रदीत् ॥ आपश्चाल भगवन्मातेऽनकामनत्राभिपः ॥ कथं मया पवित्रेस्व सद्धर्मं नाशि विद ख्यापि ॥ कृगिपूर्वादिगं फल्त्वा यत्र श्री धन्नाल्लज्ञ प्रिया ॥ स संगर्य
नाहलं तं पुनः प्राह स्मितानना ॥ एषपूर्णसमाश्रया सत्पनेवाद्य मया ॥ एतत्कृत्वा समाख्यातं विज्ञायमाविषीदवो ॥ यदा तन्नृपेन्द्र द वं मार्थिना
सत्याविना ॥ त्वधीकः समर्पितमिका गर्त समाधिनापित ॥ प्रदत्वापि महाविद्यां उगितनालिर्क्षंमम ॥ संस्कृते समधिष्ठाय तत्रार्थश्चाव याध्वक्षत ॥ एवं
सस्सगतीनाज्ञा बोधिसत्वो हितार्थकृत् ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा प्रचचारसमाहितः ॥ तथास्मान्तः प्रियाः सर्वा अपि संबोधिलालसः ॥ बोधिमार्गे प्रतिष्ठाप्य

२३ वानयतमस्ताश्रत॥ तथासर्वाङ्गनांश्चापि बोधयित्वा विनोदयन्॥ संबोधिसाधनधर्मं बोधयन् जगद्धितं॥ ततः स्वभ्रातृकान् तान् सर्वान् सर्वान् कषायिकान्॥ समी
क्ष समस्तसंसत्सु संबोधिमार्गिवान् सुरान्॥ ततः समज्जनकास्ते स्वान् सर्वाः कान्ताः प्रियाश्चापि॥ नित्यपक्षा निःशिल्पज्ञा मनाज्ञा स्वावेत्रतनं॥ ततः श्वनतायाशीर्ष्यतक
तवामनाशिमेः॥ संबोधिप्रोदितं विहत्वा षड्वर्षीयवनेतपः॥ तदा क्रमतगर्ते मपनिवृत्ताद्दिनादिमं॥ द्विवल्लनसमासीनानपजात्मसिनिष्क्रमनं॥ ततस्तेय
विवृद्धमहस्ताकः प्रतिकाः क्रियः॥ गौतमीपमस्वाः सर्वाविस्मयं समपायमः॥ तत्रिनाम्यनमस्कृत्य पितामहोऽपि विस्मितः॥ अहो कथमितिमनसि २४४
वंचयितमयतः॥ ममैषपुत्रविनिर्जिता स्वयादसमपाज्ञम॥ स्तुवायाउ देयं बालः कथं संज्ञायतमधुना॥ नूनमस्य शिशुज्ञानं मानवीजं ममम तुवेः॥ इति निश्चित्यल
मीन्द्रः पुनर्धर्मवमादिशत्॥ अयं नरः स्वर्गमनातीके लधर्मविनाशिकः॥ तदियं हि मयात्मका स्वपापि व्यत्तिवाचिनी॥ इति प्राज्ञामहीपालः क्रोधन्नितपि
तस्त्रियः॥ निःस्वमामापनिःस्वक्ष महाजनसमापातयेत्॥ तत्रापि नवपूर्वे ममसत्यानुतावनेः॥ क्षान्तिनसमनिस्वाप्यनागतं मामामनत्कयमः॥ तत्कृत्वास.

सर्वार्थसिद्धः १ तपोवनंगतेसति २

धर्मस्वामिनाम्..१

महीपाला विस्मयाकुलितामायः ॥ क्वाग्निपवित्रगर्भालां प्रदीपमग्नीन्यपाकयत् ॥ कथापि न स्त्रलावन ममसम्यानूलावकः ॥ मनाग्निमाणवीरवीपविपपं कृतापि न ॥ भावां १
मकृत्वा समहीपाला विस्मयाकुलितामायः ॥ क्वाग्निपवित्रगर्भात्मा प्रपातमान्यपाकयत् ॥ कथापि नवप्रश्नन ममसम्यानूलावकः ॥ कृतं नौज्ञाय्य तं क्वापि ग भावां २
वीनवजं संनिलं ॥ तं कृत्वा सनृपागीव विस्मयाक्रान्तमानसः ॥ कथमग्निरिति प्राज्ञा मक्षोनिश्चलमिन्द्रियः ॥ ततः स पश्यन्ददर्शैवं समगती ध्विनिष्क्रमत् ॥ संज्ञा दवी २
ताविमलालासः पतिपृष्टस्त्रियः कृती ॥ तवैसंज्ञाकमालोक्य त्वां भेनमी पितामहे ॥ सर्वाभिर्मीलिताः साक्षी विस्मयं समुपाययुः ॥ तं कृत्वा च समालोक्य संवेद
पिङ्गानिवान्धवाः ॥ कथमग्निरिति प्राज्ञा मक्षिन्नेहदिगाणयाः ॥ पितामहः पितकृत्वा विस्मयव्याकुलाशयः ॥ स्वहस्तित्रिभिर्गिप्राज्ञा मक्षो संभाहितमिन्द्रिया
ः ॥ ज्ञानकर्मादिसंस्कारान् ममापि नकृतं नवः ॥ किंचिदपि प्रकृतं न श्रेष्ठवक्रादि लक्षणे ॥ कुलक्रमप्रियलक्षणामिविनूपत्वान्महीयसः ॥ विधवन्दसमाने कं मूत्वमपि
न प्रकृति ॥ ततः पिंविस्त्रियाज्ञानाय्य यानत्वं महीयसा ॥ सम्यक्त्वान्यूक्ष्मप्रवलालदानीं लपर्गेषु सतः ॥ अथ मामौ हलेपालस्त्रां प्रणिसंगयाकुलेः ॥ वंगविस्कुरद

८८ शीलाक्षो पुत्रजितनाशितश्रुति ॥ नाकुलः प्रत्युक्तिर्यदि पितामह गम्यतां श्रुति ॥ श्रूयमवपिता पुत्र श्रुणु मावदं प्रति ॥ श्रुणितत्प एष्यारीतानावदं सहसा सुत ॥ बोधिरत्नस्य
किं कुर्वे वीमि मिथ्या न विचानयत्स्वयां त्वज ॥ वाधितन्त्वसमामाय सार्थसंघसमन्वितः ॥ प्रस्थागतं त्वपितादक्षिणयायाः पंथः किल ॥ यद्वत्वं सानुलोमन
सर्वलोकसमीहितं ॥ पूजयिष्यति तातं त्वं सर्वलोकपितामहः ॥ किं तु विज्ञापयामि त्वां प्रियास्तु मम भक्तितं ॥ तथा मद्वचनं श्रुत्वा नाकोसीनः सुदेवनो ॥ यश्चा २४७
पि त्वं कुमारीमित्रकपोतामहीपतः ॥ स्वर्गं हेतुमयामार्ष्टं गत्वाद्रमयार्थपितं ॥ यदा त्वं तनूद्भवः प्रोक्ता दुविष्यातिन्नपाथिपः ॥ तदा तस्य प्रजाः सर्वाः कृत्वत्व
र्यावृतं वन ॥ निर्दयामातनं त्यक्त्वा प्रवृत्तस्त्वं कृतापि मां ॥ पितामहस्य वचनं लंघित्वा च सुदुस्सहं ॥ एवं मया हितं प्रोक्तं मत्श्रुत्वा निस्पृहा मयि ॥ त्यक्त्वोपनिर्यतात्
त्वार्थं प्रवृत्तोर्यदित्वं सुत ॥ नूनं पितामहस्तेऽयं क्रोधाग्नितापितात्मयः ॥ निर्दयी मां पतिस्त्यक्त प्र घातयत्तु घामपि ॥ श्रुतिमाकादितं श्रुत्वा नाकुलः सप्रवी
क्षितः ॥ तथा हीति प्रतिश्रुत्वा मातरं प्रत्यबोधयत् ॥ श्रुतिसंलापक्षांतत्वा सपुत्रा मातायाभक्षना ॥ तदुक्तान्तिकमासाद्य नत्वाभं समुपाश्रयत् ॥ ततः सत्गवा

चाङ्ग ४ सत्वाकाय समांघिक ४ ॥ जयश्रद्धाभिर्वं दत्वा समस्त्काय्य गणावनत् ॥ ततः ४ शुक्लादननापि गन्धध्वनिमुक्तिग ४ ॥ वृक्षाप्पाणीर्विवादत्वा पितृक्षं प्राप्य मादयत् ॥ तथमत्तोदननापि रक्षोद्मादननसादनं ॥ निमन्त्रित ४ समंघाभो लाजित ४ पूजितमस्तथा ॥ सर्वज्ञापिमहन्नुम्मं च तुनार्यं समादिशत् ॥ जयरज्ञाभिषं दत्वा सक्तनन् मन्वगादयत् ॥ उदयं नाप्युपाध्याया निमन्त्र्य गंजगकृतं ॥ सत्स्वं पूर्वं स्तुप शीर्षे लोजयामास पूजयन् ॥ सर्वज्ञापि दक्षीत स्वे जयलज्ञाभिर्यत्नतः ४ ॥ पादाम्बुजं वनेन्द्रा यवाधिवर्यांसमादिशत् ॥ स्वस्मानिवन्तिनि श्वापि प्रार्थिदिनेन्यमन्त्रयत् ॥ समंघिकं जगंत्वा थं जगत्स्युक्तं जगकृतं ॥ निजञ्ञानानिर्विकल्पथ ४ श्रीघनापि ससांघिक ४ ॥ गत्त गत्वा मृदात्मघां मानागीलिनि वर्द्धयत् ॥ तमोन्यत्र ४ सत्यज्ञामा यथोधेनो प्रसादितः ॥ श्वगुनाज्ञा समामाता य सर्वसंघंन्यमन्त्रयत् ॥ ततः स्वदत्ताग्ध्यानि साधयित्वाय भेधना ॥ ततः ४ प्रातः ४ समस्त्काय स्नात्वाशुक्लाम्बना वृता ॥ सर्वांगशोभितं कृत्वा सर्वालंकारभूषिता ॥ ससांघिक मुनीन्द्रं तं हृष्टाः समवादयत् ॥ ततः ४ सम्मगवान्सर्वलिङ्गसंघ ४ समन्वित ४ ॥ विपिक्विनी पात्रमादाय प्रतस्थे संप्रगमयत् ॥ तत्रमार्गे ससंबुद्ध ४ सर्वान्सत्वान् विलोभयन् ॥ क्रमेण संक्रमन्तक ४

रु६ पुनस्तत्र समाविशत् ॥ ततः पाद्यं समादाय भगवान् स जगत्पतिः ॥ शुद्धासन समाश्रित्य संतस्थौ संप्रकाशयन् ॥ तथा पाद्यं समादाय सर्वेते सांघिका अपि ॥ यथाक्रमं स
माश्रित्य शुद्धासनं निषेदिरे ॥ ततस्तानासनस्थान् सर्वान् संबुद्धं तं ससांघिकं ॥ दृष्ट्वा प्रजापती सा च गौतमी समहर्षिता ॥ ततः सा मुदिता गत्वा तं मुनीन्द्रं ससांघिकं ॥
यथार्हभोजनैः शुक्लैः प्रणीतैः समभोजयत् ॥ तदा सा श्रद्धया प्रीति साहस्राश्च पवित्रिताः ॥ जगत्पतिस्वरूपं तं पूजयामास सत्तमं ॥ ततश्च गौतमी सा च सर्वा
लंकारभूषिता ॥ सौवर्णं मोदकं हेत्वा प्राञ्जलिर्यन्मुनीश्वरं ॥ ततः सा गौतमी गत्वा समामन्त्र्य तमात्मजं ॥ राहुलं मोदकं दत्वा सादरमेवमब्रवीत् ॥ पुत्रेदं २४६
मोदकं पितुर्गत्वा समर्पय ॥ प्रणत्वा तं स्वमातुश्च समागच्छ प्रमोदतः ॥ इति मात्रादितं श्रुत्वा राहुलः प्रोल्लसन् ततः ॥ महात्मानं मुनीन्द्राय संप्रददल् १
प्रमोदकं ॥ दत्वा प्रदक्षिणं तस्मै प्रणम्य पादपंकजं ॥ ततस्तस्य मुनीन्द्रस्य धर्मं श्रोतुं तथान्तिके ॥ गत्वेयश्च प्रमुखाः सर्वे नीवासनसमाश्रिताः ॥ तान् सर्वान् समु शुद्धोदन शुक्लोदन
पासीनान् समीक्ष्य जगत्पतिः ॥ बोधिचर्यां समारभ्य दिदेश धर्ममुत्तमं ॥ ततस्त्वं महाभाग यन्मुनीन्द्रः प्रभाषितं ॥ तत्सर्वमाहं ते अभ्य प्रवक्ष्यामि समुलं अमृतोदन धौतोदन २

सुंप्रसादितः॥ तत्पादकं समादाय पितृदत्तो नमस्कृता॥ तच्छ्रुत्वा पादकं तु स्वामि भगवानपि तथा विजितः॥ पूर्वजं नन्दकं संस्मृत्वा स दृष्ट्वा मां विलोकयत॥ तथापि नन्दिका साध्वी तं मुनीन्द्रं स्मितानना॥ नत्वा तत्पा-
दं तस्थौ कायवाक्चित्तसमन्वयात्॥ तत्पापनीयपात्राणि समर्पयित्वा कमण्डलादिकं॥ समाधिकं स्वहस्तेन तं समालोक्य समन्वयात्॥ तत्र स वाहलः पुत्रजनकं तं समाधिकं॥ नत्वापि तु मुनीन्द्रस्य च्छायायां ए-
तमाश्रयत्॥ तच्छ्रुत्वा यथा पतिना एवं श्रीनाहला तां नितरां वाञ्छितः॥ तदुत्कायसंज्ञा कामाङ्गं वं पृच्छावदत्॥ मां तवस्य मुनीन्द्रस्य च्छायां महाशरणाय तां॥ तद् इदं वत्स गत्वा तत् पर्यायेषु मे शाह॥ इति पृच्छादितं तत्र
त्वाजननीसाय [illegible]॥ तमात्मजं समालोक्य नाहलं समन्तमब्रवीत्॥ पुत्रगच्छ मुनीन्द्रं यावत्स्वपदकं धनं॥ मां समृद्धं न कामं तिष्ठ प्रयातं कथमङ्गन॥ तदुत्तनं स्वर्णं त्वाकृत्वा तां दैन्यं मया नम॥ चक्रवर्ती
नृपान्याहत्वा उग्राः पालस्य समेदा॥ इतिमातादिकं श्रुत्वा नाहलानन्दनामनाः॥ तथापि तेजितानन्दित्वा मुनीन्द्रस्याधिकं वचन॥ तत्र स वाहलां गत्वा तं पितवं हृत्वा आशिः॥ प्रणत्वा समधिनम्य नतः पितुर्वचन
मयावदत॥ भगवन्मुनि जगन्नाथ सर्वसत्त्वहितार्थकृत॥ कृपादृष्ट्या समालोक्य दत्त्वा मम पैतृकं धनं॥ इति तत्या विनयं श्रुत्वा संबुद्धो भगवाञ्जिनः॥ सम्यग्ध्यात्वा नाहलं पुत्रं मत्वा चैवं प्रसादितः॥ पुत्र मम मनं
क्रित्वा उत्तमा समन्वंवन॥ तदाहं तु प्रदास्यामि पैतृकं धनं मम भयं॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रस्य तिगम्य नाहलां मनः॥ प्रव्रज्या संवरं प्रत्वा सर्वान्तु समिच्छति॥ ततः स भगवान्मत्वा नाहलं तं प्रसादितः॥
आर्यसत्यं समाख्याय सद्धर्मं समुपादिशत॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा नाहलः संप्रसादितः॥ अर्हत्त्वं जगत्नाथं मतुः पुनरुपासनत॥ ततः स नाहलः पुत्रामातुः पुनः समागतः॥ मुनीन्द्रस्य यथादिष्टं तथा सर्वं
न्यवेदयत॥ तत्सुतं समाख्यातं श्रुत्वा मातायशोधना॥ तत्र महासत्त्वः प्रव्रजितिसंगया॥ पश्चात्तपस्तदा श्रमपुत्रं दृष्ट्वा मुहुर्मुहुः॥ वाष्पाकुलं स्वयमेवमानिनि श्वसन्त स्तत॥ ततः शोकादनाना

९८ ॐ समंत्रिजनैरुन्मनाः॥ तद्वनी चाग्रतनाशीनाधर्मीत्यर्जुं समाययत॥ तान्दृष्ट्वा भगवान्सर्वाञ्राजादीन्समुपागतान्॥ वधिष्वयोग्यमाज्ञाय सद्धर्मं समुपादिशत॥ ततस्तद्धर्ममत्तं पीत्वा पिपासुर्नृपनंदनान्॥१॥
समन्त्रिजनपोनः स्वपाप्यानन्दवाधिपः॥ ततः स भगवान्स्वामी सर्वसंघसमन्वितः॥ सन्न्यासयत्तसप्पथाहिः संप्रक्षितकाविनिर्ययौ॥ तदा स्वपासादगतामन्यगात्सीकरणीवकंसी कन्तनतुका
न्॥ कान्याद्दिव्यांविस्मयमृत्स्रिखकं यायाक्षवानदंप्यिगंसमीक्ष्य॥ ततस्तं गमालिंगनयाननिवागोज्ञाकानितमुखविपमूर्च्छितं व॰भूमिंवयस्यामिववान्यकौंनिनस्पतोक्षास्तनुमृत्सेसर्ज॥ ॥
समीक्ष्य तां पत्रवपगताञ्जीं दहसमुत्पत्य कनीं सर्पीसः॥ स्वयं समुत्थाप्य ततो मुनीन्द्रः पप्रच्छ तं दृष्ट्वा सहसा भवत्॥ वीतरागं मुनीन्द्रकं समीक्ष्य सायास्वपना॥ स्वहस्ते पाणिसंस्पर्शात्सुरक्षीव
पिनिस्तुत्॥ भगवान्वीतरागो पिविमांसमीक्ष्य हि माहितां॥ स्वहस्तस्वयं समुत्थाप्य संपश्चन्नृपपालयत्॥ तदृष्ट्वा सहसानाका दयार्द्रः प्रीघनं मत॥ पप्रच्छ कान्वंतस्मै गोतमीवत्पुत्रवान्नृपः॥ भगवन्सर्वविल्लुत २५६
कथं सा स्त्रृस्कुरविनीकागद्भितस्यपत्नीया सर्वलक्षणयेमस्थिता॥ षट्खर्षगार्हैर्तीवापि वह्निदाहादिवदना॥ प्राप्तहद्दुःखहतत्वां कथं कथय सर्ववित्॥ ज्ञानदृष्टि जिनेप्राह स्मितानननः कृताञ्जलिः॥ २
सकौतुकं जनं दृष्ट्वा विस्मयाकुलमानसः॥ भगवन्सर्ववित्राथ कथं सा स्वनविज्ञमा॥ वीतरागं विदित्वापि लवकं मानवविहृतं॥ तदृष्ट्वा तज्जनः सर्वः साश्चर्यकतूहलायः॥ ततस्ते सर्ववंदनांवीन
समादिशत समागतः॥ श्रुतिमत्रुदिनंश्रुत्वा प्रत्यादिशन्मुनीश्वरः॥ सा नेदंतंमहीपालं सज्जने कौतुकाकुलं॥ कन्यामिलम्बिनीयात्तोयकन्यां नमित्ताय नेत्र॥ पागत्कथतथायम्यं ततः कथयाम्य
हं॥ श्रुत्वात्म धर्मराजासौ सर्वलोकसमन्वितः॥ ऊगर्व्यतामस्य तस्मात्सुवक्ता मसमाधिकः॥ व्रज्याद्वैमोलिकावदत्सुमिंशंखध्वनिंस्वलु॥ प्रथकाद्धपक्षीहाननयुत्रुत्सीयारिष्मनेदं॥

[illegible]

तडिं गद्दलिसंहृत माभयपान्वग॥ द्रुमा॥ दग्धुमावीयम श्च अत्रावनु(यज्ञत सवनी॥ मूवर्ष्मेकृतलाजान्हुवे श्रमदाः पृथ्वाकुजन॥ वह्निर्धूपदहीयंबगर्वीकृ बाद इच्छन॥ ध्वजीवायुर्लभितु
र्क्षिंप्राकवा ह्यायुमृद्वहन॥ [illegible]सर्वना(गगः स्वयमाली र्मेवान्मृदु:॥ कथन्तु[illegible]निमाविग्ध सर्वत्रा(पिवि[illegible]कयन॥ [illegible]पिग[illegible]हित्वार्वोदक्षि[illegible]वर्ल्मावनन॥ यदा[illegible]विदृष्ट्भिलवा
धिवाजा महि[illegible]क्रमवः समलृब्धयकृता॥ दिवौकस[illegible]हमृण गमाःरव वैलानि विज्ञपूनः(ध्ममूरवा श्च॥ तत्कीर्ति माहात्म्यमुदावयंत्या नृ[illegible]किल्ला प्रसनसःप्रहृष्टाः॥ मांगल्यवा[illegible]नि
प्रवाद्य[illegible]गन्धर्वलोकाश्चहृष्या[illegible]गीताः॥ सुवाकिन[illegible]लवः स्वपुष्पैर्मुदामयुगाः प्रवनकिन्न्या॥ वाताविवुः सौनहधीनभीता मेघाववर्षुः[illegible]विगन्धमोय॥ सुजानुमान्दनवपु
[illegible]वर्षुः समक[illegible]वलवनस्या॥ यः श्रीघनस्याक्र[illegible]मेयृधे[illegible]हेनरथ[illegible]वप्रकर्षं॥ कुदान दान[illegible]वेलवमवर्ज्ञा[illegible]कृ[illegible]प्रगलहिनर्ष्ठैः॥ ज्ञाम्बूनदा[illegible]हिनस्तै
सहि: सौवर्ण प्रावृर्ष्यमिवाकृ[illegible]॥ ह माडि[illegible]वला[illegible]रवगाश्च हसाहिविनिर्मिमव॥ स्वर्णडवैःपृथि[illegible]कथम[illegible]निमनाहवाहि॥ समस्त[illegible]नै
स्पयवो[illegible]सायंयथयाभिनसानलासं॥ विमानिरवि[illegible]वनः सहस्रनिपाकवद्भि[illegible]कामिनीहि:॥ प्रका[illegible]नम्पूर्ववदान[illegible]॥ नृपादिहि
: [illegible]स्म[illegible]नृपनः[illegible]नगोमत[illegible]॥ [illegible]मानवा[illegible]गमदस्तः॥ प[illegible]वाज्ञं यस्या[illegible]नमम॥ [illegible]नाप्स्कया सृपा[illegible]नः स
सांघिकः॥ [illegible]भीसेनासीर्माहि[illegible]सघ पुन[illegible]॥ सर्वलोकेर्ष[illegible]श्रीमान्तृपानम्भ्रमपक्रम॥ [illegible]माक[illegible]नाः कपिलवासिनः॥ [illegible]कथम[illegible]पानार्थं ययुस

= पञ्चतन्त्रे.वी.
पत्रं २

रु ३ मूपावन॥

२४३
२

धितं ॥ ॥ योन ब्रह्मा न शक्रा गन्धर्वा पिनल घूर्णा पिशाचीर्यान खेचरी यानि ४ स्वस्वला वा गगन भिव समा निर्ययी विश्वयानि ४ ॥ सर्वे छिन्ना दिवृक्षा ४ पदम ततुल मयावृ
श्यमयं स्वकाय· कंवं दक्षान गमंलऊ गुल मनसा मूर्क्षि ह गा ४ म पान्त्वं ॥ एका विज्ञ यजिगंम स्यना ऽश्च नूपेन नकेर्ड वनतर्यपि ॥ षम्हाम्सु लडं प्रकमा मिनिर्युं · मस्य व
वर्मगत धंव्रजाग्ने ॥ यमीत्म नूपंनु ध धाष वर्जिर्गगिनामंत्री गं मूनर्यारुजंमि ॥ स्रूस्यव सर्वार्थ संसिद्धिगमन्य संघ पूनिस्युंलउपूध्यह गो ८ ॥ वालस्य वा विषय राग नि
वासिनस्य यन्मूर्ख सिमव कजनस्य गम क्लिनस्य ॥ तन्मध्व सर्व माखिलं नाहि विकर्णीयं नत्वंव किं स्मजनि का ध्व गुवा प्रविष्टं ॥ नाज्ञानित गुधंतवहिवीक्र धीया
अर्थं पवं गु धधागते ४ खिलसान भवे ॥ सिंहचेवितंनाहि माउ विनू पगूल्या पानं नथिं नयनि नो विहगंतु वामान ॥ निर्मल नाश धूननत्त गामस्य वाक्यं नाग्रादि सा
षविजिगंपविहायमायां ॥ सत्त्वं हि गं धागि कानं सुविमक्लिहतुं सर्वज्ञज्ञान स्व वदं य दहं ब्रवीमि ॥ गर्भ क्लिगो वहं लमनुपूनीषज्ञाल सान्द्रान्धकान निविगदहु
नानकवि ॥ पश्चात्मगाविधिव भादं नूलूय पापं निष्पीडिताब्रजनि गो ४ पवि मूर्च्छमान ४ ॥ इध खंसो कंक्षिमाध्य प्रथम भिहलवज र्हवाक्षानना शं वालस्य वा ः

९८ पिदधत्वं मललुलितवपुः स्त्रीपयःपानमिष्टं॥ तारुण्ये चापि हृत्स्वं लवणिति विनष्टं वृद्धभावप्यमानः संसारकृत्यतूर्णो वदत यदि सुखं स्वल्पमप्यस्ति किंचित्॥ य
स्मिन्नयांद्यधियुगलवर्त्तप्रविष्टं त्वकं घटंतमध्यजलं व्रजलोदिकंच॥ निःपुंस्त्व वस्तुं विनश्वर कथापिकाये स्नेहं कथं गत घट रक्षा नज हाति लोकः॥ वस्त्राधिवीग
धाभिगानिव कृत्कमानि पुष्पाधिवानूत्मनहीनिर्विवेन्द नानि॥ निःपुंस्त्व वस्तु वयः ज्ञविनाक्षदह निर्मलत्वनाः किमिति गिनप्रवदंकि संतः॥ मांसास्थि मूत्र वसन
कपूरीषयाभि स्त्रुत्नावहिर्जगमि निस्सृति धंम्मनाव॥ वस्त्रादिलिर्गुणगेनपिवर्द्धयित्वा मऊंगित मनुजाप्रमदंगि बुद्धा॥ सकाजनास्मुजगमोह ममं विं
गालं पुत्रास्त्रियाधनमिदंव मम गिमर्त्त्व॥ कनापिवन्धनमिदंनविकं खलन स्पृष्ट्वाप्रयाकिं सुधियाऽपि पनावमूर्कि॥ गावत्क्रियः प्रियगमाः सुहृदश्च गाव
कावत्तमाः प्रणयिनः स्वजनाश्च लक्ष्मीः॥ गावच्छनंव पुनिदं स्वगिरंग्गालनंव यावदिगागि पवनः पनुषस्पंदह॥ स्त्रावानगा जीविकमभव यावत्संवर्द्धिकाथमन
याम्रुवव॥ दन्नम्सुखामि सकलंवविलं नूनंग हीयकिनवह्निमस्त॥ हस्त्यश्वगमवाविहगमम गाथ्य मत्स्यावनमखकगर्दलाश्च॥ स्त्रन्यपिगाणि सकलंत्रि २४१

यं मनवं विनाकस्य गुरुप्रवर्त्तिं ॥ दृष्ट्वावलं विलुवयौवनजीवलोकं वक्त ॥ पुनाकलयकर्मस्कन्धस्य पारगो ॥ संसारघोरदहनमपि चदह्यमाना लोकानयाति विन
ष्टिप्रविविंश्यमानं ॥ धीमानविहायधनदारकुटुंबबन्धून्नाश्रवेण पनमपमुक्तिपदं विशिष्ठं ॥ तकाकलालवगेग ॥ पुनरत्र लोक ॥ सर्वांकनानि स कर्मं विलुवाय
मूर्खं ॥ स्कान्त्वापि अस्त्राक्षिव कृनि धीवा दृष्ट्वावलं जीवधनं च पुंसां ॥ तथापि संसारसमुद्र मध्ये वह्वागलग्न तृपदं विशंति ॥ एवं विज्ञाय नाजस्त्रसंवक्रगनदं वर्ग
॥ सत्कर्म सम्पाद्यत्रिलू रत्ननिस्य मनसा वनु ॥ प्रज्ञाश्चापि तथा निस्यं बोधयित्वा प्रयत्नतः ॥ बृहत्कोपि तिष्ठाप्य पालनीयाः सदा त्वया ॥ तथा वे कृत्स्नदानिस्यं
मंगलेनिनृपदेवं ॥ ऊर्णाद्याधिंसमासांयेनिर्वृति पदमाप्नुयाः ॥ तत्र समलगवांन्वृक्त ॥ सर्वेप्यापि तज्जागिर्यं ॥ दत्वा सम्सांघिककरगुरुरत्नत्रयसमर्पावनत्र ॥ १ विनकोधन
॥ कुमितिशी रु एकल्पावदानं स्मरणं ॥ काप्यत्र फ सं लाघर ख स्रार्य्यसंघार्चित नाकुलीलडाक ॥ प्र सं सा लिप्रवांध नानामेसुविंशति तमोध्याय ॥
॥ अथ अशोलगवान्वृक्त ॥ पूर्ववत् जिकांदिहि ॥ सर्वलोकानुसंपश्य कृपावं चंषसमं कर्म ॥ तयथा तच्छिद कृषु अयानाभेकपर्व ॥ नामार कुम

शुक्लोदन · शुद्धोदन · अमृतोदन · धौतोदनादिभिः १ उपाय १

रु

माकीरर्क्षफल पुष्पसमन्वितम् ॥ पनसवःपनिकादिश्च मधवसवनकुञ्जितम् ॥ नानाहंसघरूलापम् सबोवनविनाशितम् ॥ पद्मोत्पलसुपुष्पानि संकुत्स्व पनि(अ
तिम् ॥ सुगन्धवहगवायुः समन्ततः प्रज्जितम् ॥ तदाकिंशिषसपाकं अम्मकासूपनाशितं ॥ फलस्कानमनानम्य गोपालकाजनाश्रितम् ॥ लुडासीनोसिथं (
माता हरिषाइदिनापवत्ती ॥ दिव्यानिमनन्दवीक्रान्ती रुडलक्ष्मधमण्डितौ ॥ वसनःसंगस्थानेत्ती गवांप्रतिविवानरधं ॥ जलेक्षनाविनि पीत सुकुमानरू
सान्वितम् ॥ प्रत्यक्षोवंत्त निसोनयः पालयन्तिननश्रयौ ॥ पयादधिघृतादिश्च विक्रीय पकुनव्रजम् ॥ मूल्यमादायद्रव्यंवनग ह्रीत्वाविविधस्कथा ॥ स्ववासत
मूपागम्य यूपाक्षमनं हर्निशं ॥ ॥ कालान्तरे न मदाकाथिन माउर्युरुपटं ददः ॥ पीत्यामास हरिर्ना माकृष्णविरसिकम् ॥ उत्स्नापिवंकृत्वा गन्थप्र
श्मसंकुलनगरूपं ॥ वातोमत्यामिशक्रस्नबुगद्भकिंशनेकनां ॥ जगंगच्छेभवगयममेवइश्वदर्यथिनि ॥ सुमायामिति द्राकायामपिमन्दयधोगुवा
॥ प्रातःस्मयरत्नः कृष्णोयोवसान्मकुमानरता ॥ कृष्णनेकलिंगवत्सो पानयामि पतुर्मपि ॥ समद्भवा पानयामि वन्धिनांत्वांगनीयमि ॥ कृतिनिर्गस्यम

गुपरानामग्रामे १
कामरा १
२४८

ऋदर्भ्नृप्तं पाठयामिनिर्वृहिं वकूरोजिनी ॥ १ माता ॥ हरिराम ॥

ननीमकविंशतिपदं ययौ ॥ स्तथ प्रकृपि गोमत्वा मानासाक्षविलोचना ॥ यथा मतिहृदामोनी तयाक्लत्कुलत जिनी ॥ ततः साजननी तडा ध्वला तां च यनूप
टं ॥ इति हितु न नूगच्छ ती शनेकृदकि कोमम ॥ इति जायाजनं सार्द्धं वां हि ताथनूजनं घटं ॥ सावज्ञानगवीपाकं गंनूजलमपाश्रये गु ॥ सा गनूं गोपवि प्रअन्को
यत्कृतानूगमां शनेः ॥ मनूषी सा मत्तावीक्ष्य गजूनूं घटमादद ॥ ततः साजननी ध्वत्वा लघूतानं घटं निजं ॥ इति हितुर्वनूं गच्छन्ती शनेकत्वनगवि शुम ॥ त
तविक्रीय सा तद्राद्दधिसर्वं यथोचितं ॥ मूल्यमादाय पूर्वां च सहसा गोष्ठं ययौ ॥ श्रागोन इति जाया सा गनूं धीयं यत्साधना ॥ यातडानीनतायीत्कौ
ममीयेप्रजापतौ ॥ वातिताया जनं सार्द्धं यत्नूजनं घटं स्पृह ॥ हविध्यासं नयां मार्गे पथि अन्नादि पीडिता ॥ तनत्व मेविपाकन हरि नी धीयं यत्साधना ॥ घट
कांशतुल्यवर्षष गतौ गिलानपीडिता ॥ दिवि वितु विलोक्य हि लोकं स्तोगवयौवनवा ऊनति निवने कालं गतं श्याशु भवा ॥ सह गमनमहि कृत्तः सर्वथा दह
ताश्च न हि त्वति विनोशः कर्मसः प्राक्तनस्य ॥ ९ ॥ तथान्नाकृतलडांपि स्वकृतकर्म्मपातकः ॥ घट्याषिक्षिपितु सोऽतु गर्भक्लिर्गोननिर्ययो ॥ तं

८७ यथा कृतविद इत्यासीन् मिथिलायां नराधिपः ॥ पुण्यदेवाभिधानः श्रीमान् प्रज्ञाविचक्षणः ॥ यस्मिन्नाज्ञि महाराजे सर्वदापि निरन्तरं ॥ निवृत्यान्तःपुरे तस्मात्सार्ह
प्रावर्त्तत समं क्षणः ॥ तस्यात्मजो वरो मान्यो वन्द्यः सर्वविचक्षणः ॥ दिव्याभिनन्दनो नाम्ना कुलालङ्कृत मेधावी ॥ बाल्येपि सत्वमान् प्राज्ञो सर्वविद्याङ्कपा-
रगो ॥ सर्वसत्वहिताधायी कृपालुः सत्यधर्मार्थसाधको ॥ श्रद्धावान् शीलसम्पन्नः सर्वपापविवर्जितः ॥ मित्रसुहृत्संगमो हितानुगतो ॥ स कुमारो स-
धीमान्सो सर्वविद्याविचक्षणः ॥ सो कुमारो समालोक्य सर्वान्लोकान् दुःखितान् ॥ सर्वेषां निर्विण्णान् कृत्वा संसारे प्रवर्त्तितः ॥ तदा कालसमाप्ताभिः पुण्यदेवः २४९
सत्प्रतिज्ञः ॥ पुत्रात्मजं समाहूय सर्वसाम्राज्यं दत्वा प्रव्रजितः ॥ समन्तभद्रस्य बोधिसत्वस्य पार्श्वे प्रवर्ज्य यतः ॥ तेन समाधिना स्वात्मा पुण्यदेवो महीपतिः ॥ सद्धर्म-
संगमाश्रय दशकुशलादिसंवर्यो ॥ अथ पुत्रोपि राजा विश्वभद्रनाम विचक्षणः ॥ पुण्यदेवात्मजः श्रेष्ठः समामन्त्र्य एवमब्रवीत् ॥ राजकुमारं महीन्द्रस्य पितुः श्री-
स्थलमारूढः ॥ तस्मात् प्रियं राज्यं दत्वा कथमर्थं वर्त्तते मम इति ॥ श्रुत्वा तं कुमारो धर्मं कुमारः कामनिस्पृहः ॥ वन्दित्वा अनुपमं ज्ञानं समीक्ष्य एवमता यत

॥ नाहं भस्तु धर्ममिच्छामि स्कान्ते राष्ट्राश्रमनन्तु ॥ वनाश्रम समाश्रित्य ब्रह्मचर्यं वसितुमुत्सहे ॥ तस्मात्सर्वमनुज्ञां धीनं प्रतिष्ठाप्य नृपासने ॥ सर्वलोकहितार्थं च
राज्ये त्वं प्रवीनय ॥ श्रुत्वैवं सुरादितं श्रुत्वा पुत्रोदितं स्तुत्वा भूमि ॥ सूर्यकुमारं समामन्त्र्य विनयेन्नैवमब्रवीत् ॥ लोकमानपितानाज्ञा सर्वराष्ट्राधिपस्य
व ॥ सदर्हं राष्ट्र मुक्त्वा संप्रयामि स्वालयं ॥ वनाश्रमं समाश्रित्य वने तातागज त्व ॥ श्रीकनकात्रुगं श्रुत्वा सैव वसितुं न वाञ्छति ॥ तदेतत्त्वं समाश्रित्य
राष्ट्राश्रम समाश्रित ॥ लोकसंपालनार्थं कं धर्मनन्तं समर्जय ॥ राज्यवानस्ति रुपालयस्माफं इत्युदितं सावि ॥ चक्रवर्तिपदं प्राप्य राज्यं वर्तिनिष्ठितं ॥ श्रुति
भस्मास्समादिष्टं श्रुत्वा सूर्यान्तपालः ॥ कुमारस्तु नृपार्थं ग्ये सम्प्रश्नश्रेवमब्रवीत् ॥ कथं ध्रुवं मति कुर्म्यं ज्ञानमनुज्ञाप्यहं ॥ राष्ट्राश्रमसमाश्रित्य नमं च वनयस्स
मूर्खं ॥ तत्र वाग्रज्ञोत्रा णी राष्ट्राश्रमसमाश्रित ॥ सर्वलोकहिताध्मनं ब्रकयानयतुलवान् ॥ कतिस्त्रीहं कथं भस्तुर्ज्ञानमर्ग्रजं यत्नं ॥ वनाश्रम प्रतिष्ठाप्य संवन
र्यहसंनमनु ॥ श्रुतिनाहं समिच्छामि राष्ट्रस्य कामिनीनन ॥ यथा हि वांछितं राज्ये तु स्थापिनमितुं कुर्वं ॥ नानादुःखालयं राष्ट्रं स्यक्त्वा सर्वालय ॥ व

हितो.

चतुस्थर सूर्वेल समावतगोत:४ धर्मः अर्थः कामः३

लड

नमस्तिष्ठ गंछन्त्वा मया हं स्नाउ मूत्तमः ॥ धर्मं निमं नाँदि गं गच्छत्वा पृथाहि गानिनाभिमतः ॥ मल्लिसंपूजनामिकित्वा सर्वमंगलमन्यवदयत ॥ कट्कं मल्लिं ध्यः गच्छत्वा सर्वमा मल्लिनयस्य

स्नगरस्थः मतः ॥ पुनागत्वा कुमां नेसमन हस्वेव वताषिये ॥ ताकुमानन्नृपानाजा जन्कस्कदिवंगतः ॥ ब्रह्मचारी गृहीवानप्रस्थौ हि कृथ्व उत्कृयः ॥ यावेका स्क

तुथानिमूर्यं गं हीमानपामितृपः ॥ यस्मिं कुशीवन्कि गतसर्व मङ्गलमांग्ल तत्तम ॥ एषुक्का त्रिवर्ग फलदं किंपकस्मिवनायमं ॥ पोताहि स्कन्द गच्छत्वा पागताः प्रार्थ

नवयं ॥ गच्छ पासन माविम्त्वाकान्तं पाउ महर्ति ॥ धर्मं तिमं पार्थिवं गच्छत्वा वेष्टान्नृपान्मउ समधीः ॥ सर्वान्स्तान्मल्लिर स्वमात्मानं पश्च स्वर्व मब्रवीत ॥ ना २७

नाड ध्रुवाल्तयनाक्ष किन्त्वाहां गंवेविषाप मं ॥ प्रउक्का प्रमसामकानमितुं नाहमूत्तमः ॥ धर्मं स्काम्यहं मिदं नाथं स्वेक्का गत्वा वनाश्रमे ॥ समाहितः स्तवं ध्येः

त्वा संस्काउं नमितुं धर्मं ॥ गंदत्तु मरन्नज सूर्यः परिस्थाय नृपाश्रम ॥ सर्वलोकहितार्थाय भगवान यताधूना ॥ गच्छत्वा मल्लिर स्वमात्मा सर्वे गिवि

स्यथान्विताः ॥ तास्थति पुनताः गत्वा सूर्य संवं वताषिय ॥ ताकुमाना प्रजोताता गवनाक्ष समाश्रितः ॥ स्वाकसंपालनात्वन्नं धर्मनत्वं नवांकणि ॥ सर्व

वाक्यमिदं श्रुत्वा वनाश्रमसमाश्रितः॥ मुनिर्वर्यास्तु गंतुं त्वा वनितुमवसमिच्छति॥ तदत्वं समाश्रित्य नृपासनसमाश्रितः॥ वाक्यलोकहितार्थानं ब्रवगंवनितु
मर्हसि॥ इति श्रुत्वा पितृगं श्रुत्वा सूर्यापि समाधिविस्मितः॥ सर्वान्कान्मंत्रिरक्षमामाध्यान्तमी श्रीवमलापत॥ तात वक्तोममाग्रेहतं कथमवं निगदयत॥ इ
तवन्नृपानाज्ञा नृपासनसमाश्रितः॥ अनुज्ञाहं कथं मनिर्जस्यप्रमत्वग॥ नृपासनसमाश्रित्य मत्यधर्मं समाप्नुयां॥ इति नेवाहमिच्छामि त्वातुम
तन्नृपात्रम॥ वनाश्रमसमाश्रित्य युगं वनितुमूत्सह॥ तत्वक्तात्यजमंगं वाधयित्वाप्रयत्नतः॥ नृपासनप्रतिष्ठाप्य कुर्वं त्वप्रनन्याधिपं॥ इति तत्
पितृगं श्रुत्वा सर्वे मंत्रिरक्षजनाः॥ समाध्याय पुनस्तस्य सूर्यस्येव लापितः॥ तातक्षमानाग्रजाज्ञाता नूनं नो धं नवां इच्छति॥ मयापि विघतनोत तातकुं नाथ
मनुत्सवं॥ केमंत्रनृपतिं श्रुत्वा लजमः समूर्धालिकाः॥ कोन्यात पोपिकास्त्रीकानधूनां पालयिष्यति॥ अनाजकमिदं याथं मन्त्वान्याश्चिर्महीपतिः॥ वसनेन सहसा
कम्य सर्वं नृपासनं स्थितः॥ राजलक्ष्मी समागत्य कनूनं संपालयिष्यति॥ इति तत् पितृगं श्रुत्वा सूर्याज्ञा तां नूनं करोति॥ ज्ञातेन मग्रजं वक्त्रं समक्षे वं न्यवदय

पत्रं ४ सर्ग १ पत्र २

२६

कदली तालव द्र पनसा
दिभिः पक्वफलैः॥ नम्रशा
खैश्च पादपैः समावृते॥

ग॥ राज्ञा तु अर्जुनकेनोक्तः सर्वधर्माधिपः प्रभुः॥ सर्वलोकान्सुखीकृत्वा सर्वं हित्वा दिवं गतः॥ तदादि धर्ममासाद्य नृपासनसमाश्रितः॥ संपालयन्मुदा लोकान्स
र्वनाशाधिपालव॥ ऋषिभिः कृपाविभिः संगत्वा वनांश्रावनांश्रमं भिक्षितः॥ कामं धर्मं निवृत्ता तीर्थमनुज्ञं समब्रवीत्॥ नाहं तान्त्सहमिमं चिकुं नाशंकलिकयाकृतं॥ व
नांश्रमसमाश्रितः॥ व्रतमयमहमिच्छामि॥ तदेतत्त्वं समाश्रय नृपासनसमाश्रितः॥ नीतिधर्मेण संपालय प्रजा धर्मसमावेन॥ तदेतत्त्वं नृपालस्त्वा लोकान्सम
तिनन्दयन्॥ राज्ञः श्रीमत्कृत्याश्वास सद्धर्मसंप्रवानय॥ जगद्धर्मविपाकेन पवित्रद्धर्ममंजुलः॥ सदानन्दसुखं दुष्कृता प्रायत्याया यात्सवालयं॥ ऋषिसंमुखे २३१
पतिं ज्ञाय रत्त्वा सर्वाधिपान्नृपः॥ संपालयन्नन्दयन्स सौरलोकान्धर्मवानय॥ ऋषिगणानानुज्ञनाकं गत्वा ताताग्रजः पुनः॥ ज्ञात्वा मनुजेत्या धावयन्त्रवे
सब्रवीत्॥ नूनं नैवाहमिच्छामि नाधः स्वातंत्र्याविह॥ वनं व्रवसमाध्मात्वा सत्सोर्वा प्राप्नुमल्लह॥ तदिदं श्रद्धया साध्यं दत्वा संकल्पयन्मुदा॥ गत्वा वनस
माश्रित्य धर्मतत्त्वं समार्जय॥ तत्त्वमिदं मया दत्तं नाथं गच्छामि निन्दितः॥ प्रजालोकैः हितं कृत्वा सदा धर्मं सुखं वन॥ यावद्युद्धं समाश्रित्य नाशं गमसमाश्रि

शारीरं त्रिविधं पापं वाणीमयं चतुर्विधं ॥ त्रयं मानसिकं त्व द्वादशाकाराणि कीर्त्तितं ॥ सादत्तादानहिंसा च कामामिथ्या शारीरजं ॥ दीनत्वल्पायुयो वामा हीनमत्ते चउगतिः ॥
मृषावादश्च पैशुन्यं क्रोशो ऽभिन्नंच वाचिकं ॥ क्रुस्वाय स्वमूर्छ प्रमत्त मानाजनोजितः ॥ अभिध्या च परद्रोहं मिथ्या दृष्टिश्च मानसं ॥ सर्वाप्रियत्वं द्रोहित्वं हीनांग नत्फलं विदुः ॥ ४

मत४ ॥ त्वा कान ज्ञात्वा गंत्रुहृत्वा संवन स्वम सदा सुखं ॥ मगाकं४ समयप्राकजनमाओ ग्रिमत्विय ॥ वनाश्रम समाप्ति स्नुधमनत्वं समर्गय ॥ एवं च त्वं सदा रुद्र धर्म्मे श्रीम
न्सुखान्वितः४ ॥ सर्व सत्वहितं गत्वा प्राप्स्यया यां४ सनातनं ॥ भूमिनाम्नां स्वर्गनाकं प्रत्वा सूर्य लिंग विधिवत्४ ॥ साज्ञलिनं कलिफास्य४ विनयत्र्व मब्रवीत् ॥
ज्ञानी नात्मा लिकत्वं किं किं कर्म महीपुजा ॥ किंविद्वा पिप्रलाभय म गन्म ममूपादिशा ॥ रुद्र गतस्वार्थिनं कृत्वा वर्द्धा पुत्रज सुतन्मतिः ॥ मंत्र सूर्य मनूरुक्तं विघ्नं संप
गस्य वमब्रवीत् ॥ शृणुज्ञान४ समाधाय मयात्त उपदिश्यते ॥ नास्तायय स्यकर्त्तव्यं स्याजयंव समासत४ ॥ दशाकुशलकर्माणि स्याग्यानि महीपुजा ॥ प्रकर्त्तव्यानि
नाक्षात्र कुशलानि तथा दशा ॥ मदाति मानिनात्वस्वानुजा भषयित्वा प्रयत्नत४ ॥ वाधयित्वा तथा सर्वान्धर्म्म वाजानत्वा नयत् ॥ दत्वा दानं सदार्थिभ्यो द्रव्यमर्थिम
मीप्सितं ॥ ज्ञानशीलत्४ समायान४ क्षमा उद्धत्विय४ स्वमी ॥ वीर्य्योत्साह न थन्त्र४ सर्वान् रक्षान्विनिर्जयत् ॥ वाधयित्वा प्रयत्नेन सद्धर्म्मलिनियोजयत् ॥ संस्म
रिंत्तसूयस्वाप्य णिश्च ध्यात्वा जगद्धितं ॥ स्वप्रज्ञया समालोक्य नीतिधर्म्म प्रमोदयत् ॥ एवं कृत्वा नृपा नाजा स्वपश्चात्सहितं स सुखा ॥ निवृत्याभंग कात्मा हं प्रवीन

८५ य॰ त्रिनकत्तं॥ एवं कन्यागिरा राजा ससंबाधियमिन्नृपः॥ समारुह्य सुखासनं वत्स स्फायायात्तमालयं॥ प्रणिपत्य तुः समादिष्टं समाकर्ण्यानुजाम्मुदा॥ तथा दीक्षिप्र
क्षिप्राय वस्त्रं समर्प्यानन्दयत्॥ तत श्चतुःप्रेरणा ज्ञाता नारायणी श्रीसर्वसंपदं॥ तामरेनुज्ञाय सूर्यस्ये संकल्प्य गृह्याद सौ॥ ततः समस्तांश्चित्र कमनूज्ञयेथावि
धिं॥ श्रीविधिं त्वं पुनः स्थाप्य न्यासं नृपं प्रक्षालत॥ तत्त्र कल्मलिर स्त्रमाख्याः सर्वैस्नाप्य योनिकाः॥ तेषां र्य्यं नृपमानस्य प्रभ्र जैनं महादिनाः॥ श्रीपिसूर्य
नृपः सर्वे ज्ञात्वा कान्तं पालयन्नन्दयत्॥ याधयित्वा प्रेयरत्नं स्वस्वधर्मन्ववानयत्॥ ततश्च ग्रीरयं ज्ञाता नारायणी सर्वसंपदः॥ हित्वा तपोवनं गत्वा मुनीनां भ २४२
वनं ययौ॥ तं त्वरुं गैनलोया तं समीक्ष्य तं महर्षयः॥ यदर्थमिह प्राप्ताभि तद्ददातिव काषिकं॥ प्रणितकाषितं तत्वा संवन्धं समर्पयित्वा तः॥ नत्वा सर्वान्म
र्षीन्कान्ता कृतांजलिरथब्रवीत्॥ महर्षयानयस्य पृथक्त्वस्य रूपतः॥ अयं स्वात्मजश्चन्द्रनामा हंस गमित्रक॥ यत्कुमजैनको नाम सुरपक्षीनामं दिवं
ययौ॥ अहं तां समासिद्युन मितं नमत्तः॥ तत्र वनमहर्षी श्रीभाव सम्पादिगतः॥ कस्यार्याभिर्गत्वा सर्वविमितमितासय॥ तत्र वनं समालोक्य सर्वे
श्री

मांगाव स्नगतं॥ब्रह्मका संवनं दत्वा संवानयित्तु सर्वदा॥ छुभि गत्वा थिंगिं कृत्वा सर्वं ऽपि समहर्षय ८॥ साश्वव नसमा क्षय सम्वन भिंगि प्राव दत॥ ततक्ष यांगनृ षभ
का नंसमीक्ष्म महामति ८॥ पार्थिनो भिनमि स्पृष्ट्वा स्वर्गोसतनसमय ही तु॥ ततः ८ श्रा स्का सतं वसु महिर्षि विंव्य येथा विधिं॥ विधिवत्तं वनं दत्वा प्राबानयन्विनी
दयत॥ ततश्च नुं ८ समाक्षय निर्विकल्पा जितान्द्रिय ८॥ यथावल्लु गंध्वा त्वा पुवबानालिनन्दिनः ८॥ ततः ८ सर्पनि शुक्रात्मा समाधि सल्लिं नन्द्रिय ८॥ ससं स्मि
मूपस्कोप्य श्वान्त्वानस्कोस माहितः ८॥ ततस्तुना नूयु कान मृक्तिं ग स्तागिर्वं गता॥ निष्पादि तानि वत्वा विश्वाना न्या ऽत्यं यथा क्रमं॥ ततानि ८ क्रा गच्छ क्रात्मा पंचा
ति क्षाम हर्द्धिक ८॥ ब्रह्मा वो नी महात्म त्वा महर्षि चेन त वत्सधी ८॥ ततकस्य मून ८ सर्वं सुहृदि स्सु सकाय का ८॥ तद्द क्ष स्तुविकास मगात्र ६ं समभू पासव तु॥ बा
न्सर्ग क्लन स्नाया तानन्तमीक्ष्म महामति ८॥ भोनयं समन्वनं दत्वा प्राबानयं यथाक्रमं॥ ततः ८ सर्वापि गतस्य गान्स्तु हृत्वा नू गामनं॥ शुक्र शीला ६ समाक्षेय तद्व
नं सं पुवनिय॥ सकाको विसर्गनि गा न्का स्नोत्र मु स्त्र ऽ ग्निकापि तः ८॥ कामण्डलुजलं माता दन्नं क्षेवमून ८ पपौ॥ ससंज्ञा गेस्ने नि विधिं दान दक्षा दान पानकं॥ क

१५
हृकू तनर

लपखमितिचिन्तास्थः पश्चात्तापादविक्रय गुणाकर्मपाशसमाकर्षविमर्शोऽसमवाप्यत ॥ अनिच्छयैव सत्कार्म्म इः क्षणं वाणारसी निरीः ॥ जन्मः भुजं यस्मिन्नन्तराग
वनितं दृष्ट्वा गकर्त्तव्यं ॥ निधर्मकथनासौ मलिनवदनः ययौ गिरौ ॥ स तु निर्वि फानां कणपनिलव सुखेषुः खनिवर्यं प्रविश्याकः ॥ अथ दिशा निशा नशा खो
घनैयत्रः ॥ तापापायतमतयस्वेनस्वकमग्नुलं ॥ अदः स्वयमादाय मा हास्यीः जलं मया ॥ गत्वाऽन्यत्र नृपस्याहं निवेद्य पातकं मम हन्तु ॥ तस्यानुशासना
सायविमुक्तिर्धर्मप्रावन ॥ नृपतः शासनादेव पापकर्मविशुद्ध्यते ॥ सर्वेषामपि लोकानां सिद्धमधर्मसंचयः ॥ धर्मस्य धर्मप्रवृत्तानां योगकर्णानां विकित्से २३२
कः ॥ वर्षे त्रम गुरुनैमान्तपतिः पापकर्म्मधर्मं ॥ इति संचिन्त्य चन्द्रः समगनुवाह्यः पूतनकतः ॥ आसनान्वेयमुक्त्वाय विविक्त्वदनासनतः ॥ समुत्थाय श्रे
उत्कण्ठयत् समीक्ष्य मनुजः ॥ भिक्ष्यामानयकाः सर्ववन्दितुं समुपासनतः ॥ सतान्सर्वान्समालोक्य वन्दितुं समुपागतान् ॥ मालिवन्दनमामुखं मिलितं पश्यन्त
साधकः ॥ इति निराश्रितं त्वा सर्वमाणवका अपि ॥ कथं स्वानि हास्यं ते प्रपच्छुर्ववमानतः ॥ तेः सर्वैः संपतितस्पृष्टः स चन्द्रः समगिनि मृनिः ॥ सर्वान्मा

नवकाङ्क्षि सुधान्तं प्रणम्यैवमब्रवीत्॥ यदस्मात्समूनर्भीतादयाप्येवकमतुलं॥ अद्य दत्तं स्वयमादाय जलं पीतं मयाधुना॥ तत्र तत्पापलिलिप्तात्मा बोधाद
त्राहता स्यहं॥ तदस्य क्षमस्व पापं यावन्नापानगुह्यम॥ इति श्रुत्वा भगवान् मा दिष्टं मानवकानि शाम्यत॥ सर्वे विधिनमूपाध्यायं समीक्ष्य वंशस्थापिते॥ अत्र
वैकथमादिदिस्त्वं विश्रुता लवतापिहि॥ उदकं तवकृतं सर्वं तदरुमाविपादरु॥ एवं भगवता प्रदिष्टं श्रुत्वा विस्मयचक्रामत्रमतिः॥ सर्वान्मानवकाङ्क्षि ध्यानस्थस प्रणम्यै
वमब्रवीत्॥ तवकृतं क्रियमाणं दत्तं यो न स्याम मम पापिनेः॥ अद्य दत्तं हनत पापविशुद्धिकेन नयतः॥ तदेवं प्रार्थितं दत्तं श्रुत्वा सर्वे पि शिष्यकाः॥ कथं दत्तं
कथिष्यामः॥ न कुर्वाल्पवशोधयं॥ किञ्चिदन्तेविशतः पापं तव कृतं संकुशाचिरन्॥ तदिदं यावत् प्रविश्य मम निर्विकल्पादिनं नदन्तु॥ इति भगवता प्रदिष्टं श्रुत्वा सर्वत्रा
प्यविवादिनः॥ मिथिलायां नगरं गत्वा तत्र वाह्य उपासन्नन्॥ तत्र ते नमनूपायातं हृष्टा सूर्योदय नृपं ज्ञात्वा नृपः॥ सहसा कायत्वा वन्दितुं समुपासन्नन्॥ तं
वन्दितुं समुपायातं न नाधिपं समीक्ष्य सः॥ निवार्य सहसा चक्रुः सम्प्रणम्यैवमब्रवीत्॥ नृपते वन्दितुं मत्तोऽमा नृनोऽपि नार्हसि॥ अस्यस्य संधाने लि

अयोगेभवति

नु

वन्द्याहं वीनादत्ताहृताक्षियत् ॥ इति ताना रदजनकं निगम्य भाति विस्मितः ॥ सूर्यस्तमग्रजं वत्सं महर्षिमवमब्रवीत् ॥ तवाम्ब माग्रजी जाता यस्मात्पुनिर्महर्द्धि
कः ॥ अस्य रथानशिवन्यापि कथमनत्तमादिश ॥ इति तद्वचनं श्रुत्वा वडाम्रुनिः संसन्मतिः ॥ नाशानकं महीपालं दत्तुधर्ममब्रवीत् ॥ अमूकस्य मूलं चा
अन्नयाचित्वा कमतुलं ॥ अदत्तं स्वयमादाय मा हासीर्गजलं मया ॥ तत्त्वा पालिलिफात्मा वीनादत्ता हृता स्वयं ॥ तत्त्वा पालि शुद्ध्यर्थं दत्तुं कामातु मत्वान्
इति संप्रार्थितः जाताश्रुत्वा सूर्यो तिविस्मितः ॥ अग्रजं माननीयं तं कृताञ्जलिरमब्रवीत् ॥ अनुज्ञानाम्यहं भीतः पीतं यं इदकं त्वया ॥ मुने कृषिघमपापं ने 234
किंचित्कृतं मामुन ॥ इदं मर्त्त्वया सर्वं दत्तं संकल्प्य मयतः ॥ तदत्ता इदं सर्वनाश्यस्य विषयं प्रति ॥ आजन्म शुद्धता वस्य शुद्धशीलस्य सन्मतेः ॥ नितः क्षण
स्मारितः भातः किंचित्त्वापं न विद्यते ॥ तत्क्षमपियः कृत्वा देवात्विं विदसंप्रति ॥ पंश्चात्तापं वहन्नन्तः स्मरभव वितृद्भ्रमा ॥ इति शंकोपनितत्संधीव
विलसमाहितः ॥ समाधिस्तुष्कि नस्तात्कं संवत्सरं यथास्तुवं ॥ इति वाह्यमादिष्टं श्रुत्वा वत्सां मनिः संधीर्य ॥ तं सूर्यं नृपतिं तुयः संप्र यत्रवं मब्रवी

णु॥ नाहं शक्नोमि हा वा जकोऽस्त्वं दिविनादितुं॥ सहकलंकलगं न विलसद्धर्मेण क्षिप॥ गदहं प्रार्थयदत्तं सुविवार्य्य विधीयतां॥ गुद्धर्म पापकानवनाजद
स्तुनपापकं॥ श्रुत्वा निमन्त्रार्थितं कृत्वा सूर्य्यस्य नृपगतः सुगतः॥ नागिनयश्च मं सूर्य्य नृपनिमंत्र मद्वत्सः॥ दवास्य क्रियतां दत्तं पापगं कारणि भावनं॥ कृत्वा
निःशंकितं चित्तं मुनवस्याति नन्दयः॥ श्रुत्वैवं वहुगतः सर्व्वः प्रार्थमानानुज्ञानृपः॥ जानन्नपि मुनिश्चहं संमानमत्युवमत्रवीत्॥ अस्मिन्विनहतां काय
कृवद्ध्यानमन्दिरं॥ प्रागतः कलिस्मिनत्वाम्मर्य्यतु पापारि साधनं॥ श्रुत्वा गिनाशासमादिष्टं निगम्य शान्तिवाधिकः॥ गत्वा मत्त महाध्यानं एकान्ते समुपा
श्रयत्॥ ततः स नृपतिः सूर्य्यः पीनकार्य्याय निर्ययौ॥ ततः स नृपतिः सैन्यपीनकार्य्यानि साधयन्॥ तत्र विस्मृत गत्वाद्यं दिनं निनाय सुपतिः॥ प्रागत
नमात्तागिनया सुपालं प्रार्थयद्ध विं॥ त्वामा मंक्षिणवक्त्रं विस्मितमास्य ध्रेऊं मुनिं॥ यत्तस्यकेन क्षीयन्तस्त्वात्वापमय स्मृत्यम॥ श्रुत्वैतकवक्त्रं प्रयाहस्व
कार्य्यान्तकवान्नृपः॥ स्थापयिष्यामि तत्रैनं कानोगतः मनाचम॥ स्थापयेत् पद्मामनाधिनेवासवं नित्रं निरंकं॥ निःशंकायां मसंदेहं समप्रथाधिनमान

॥
२६

सं॥ॐ॥ श्रुत्वा वाचिकं मायं कृत्वाह तत्र याचनं कृ॥ यदि नानि कथानि रूपनायक कार्य्यसमन्वत कृ॥ मापि मुनि र्महात्म त्वम स्त्री ध्यान समाधिं त॥ यदि नानि निनाहाला क्ष
त्वा गस्कोसं माहित॥ वनू रत्नागिनयन विरूक॥ सफ भरूनि॥ त्वां गतं गमूनिं इत्यूं सह सास समुपासनं तु॥ गणगनूत लासीनं गमूनिं निश्वल्लेन्द्रियं॥ समाधि
नि स्थितानं कृ भगिक नयपद्धेत॥ गमूनि मयुक्तं वन्द्र दृष्ट्वा नाऽऽशि लज्जित॥ निन्दन्नत्र वचिं संमोहं प्रेष मात्राकृता ऽञ्जलि॥ कृतं॥ सतन्तपर्यात सत्यं ज्ञातु
कन्याय रत्ना वनं॥ वृाक्ष रोषं संमति त॥ कृत्वा मन॥ समस्त नन्दयन्॥ गतं॥ मनूपरिश्रष्टुं समस्य र्व्वाग मयुक्तं॥ क्षमा संप्रार्थयन्नत्वा संप्रेषयं स्व माश्रमं॥ २७७
गताश्रम समाधिस्थ वन्दनं मुनि॥ समस्त कृत॥ त्वषि ध्य सहित ध्यान वृत॥ समाहिता वसत्॥ गतस्तस्मिन्न नो याग मेलूर्थ्या नृपं ति र्मेकृ॥ ज्ञात्वा कृत्
गितां मत्वा स्वत्वा स्वात्मान मनूर्त्त्वा वयन्॥ वन्द्राधि वजपि पीठ दत्त भवमहीप॥ यात्सल्य त्वम्य गिरि र्न वाजा वाक् लोयं समात्मकृ॥ यत्सर्थ्ये भानूक
नासीव शृंगा गोगं मुनि॥ मा हाथि स्त्र बद्धां कापि भावन्धनं यथा॥ ग तत्कर्म विपाकेन मातु र्गर्भे समाधिनं॥ सद्यो धिन का न कसंज्ञा ता

नाकुलः पितुः ॥ सुकर्म्मं दक्षनं त्वापि मित्रिमं वरत्वाल्लय ॥ स्तुतकंजीयमनेककर्म्मक्षापिकदावन ॥ शृणुमिमस्यं प्रविस्तारय यः शृणुश्चमिमदानुरां ॥ इः
कर्म्मं हित्वा पुण्यमवप्नोत्यथ ॥ शृणु भिक्षात्समादिष्टं कृत्वाम त्यानुपादयः ॥ अनित्य कर्म्म दुर्ल्लभ्यं कल्पकोटि शतैरपि ॥ ॥ शृणुमि
श्रीलुब्धकल्पावदानसूत्रे भोकापयपासंगाद्यं यत् भवनानाफलरुद्रकर्म्मविपाकं प्रविवर्णनो नाम सप्तविंशतितमोध्यायः ॥ ॥
अथ प्रागः समस्त्काय शुद्धोदनो महीपतिः ॥ पूर्ववदागमं वद्धं पृष्टवान्महाराज्यतः ॥ सुगतापि महीपाल संजनायत्तभिर्षं ॥ दत्वा प्रणाय यो मद्रनृ
पान् गतः ससांघिकः ॥ सद्धर्मतागनिकाट विजहार ससांघिकः ॥ धर्मामिनवनं सर्वं लासयन्निजगौजसा ॥ नृपालादी जनानन्दं धर्मामृतानि ला
पितास्तः ॥ आर्योंसत्यं समानत्य सद्धर्मं मुनिनादितः ॥ एवं नानानन्दमामसृष्टि मगानं नो वेदक्तिनः ॥ गृहयमो दिक्षवः सर्वे पूर्वजन्म कथां मम ॥ यो
मातापितरो सम्पकुर्वेद्धयारजगमसदा ॥ ममस्य व्यादि वन्दित्वा राजयित्वानुभवाम ॥ सहितस्तवधाधीमान प्राज्ञोवक्तानुभवकः ॥ सद्धर्मतत्व

तर

२६ स्वेच्छया ब्रह्मलोकं नु गच्छति ॥ स्वाचार्य्यमेव कथमसौ महाविघ्नविवर्जितः ॥४॥ मदायत्नाग्निसंतप्ती रुद्रश्रीसुखवर्ज्जितः ॥४॥ यन्मातापितरौ सुनाक्षेत्राचार्य्य
रुणागतः ॥ त्रिदशाधिपतिस्तस्मादगत्स्ववा फलं महत् ॥ तन्मातापितरौ पुत्र ॥४॥ श्रद्धया सर्वदा मुदा ॥ ममस्य योगिनं दिव्या राजन्नेव संततः ॥ कृत्वा
दिदं मुनीन्द्र ॥ त्वाभिन्नेदायि विवर्जितः ॥४॥ तं मत्कान्तं जगन्नाथं प्रकृष्टं वमानतः ॥४॥ भगवन्नच्यते चान्यां पितुरागवा फलं महत् ॥ पुत्रमं संवर्द्धयन्
गतस्तार्थं संप्रवक्तुं ॥ श्रुत्वा नन्दनसुधिया संप्रार्थितं निगमस्ममः ॥४॥ भगवानमृतान्कथानन्दं संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ ज्ञानेन्द्रा नः सदा मातापितरौ ॥४ २७६
स्वाफलं महत् ॥ धर्ममिति प्रवक्ष्यामि संवर्द्धयन्नसमकः ॥४॥ अपकारे फलं चापि तथा पापं महत्तरं ॥ कृतिरूपानं मान्यं मा कारैर्वा किंचिदास्
जेऽ॥ शृणुवादिश्य मुनीन्द्रासौ सर्वान्कान्तं समादिश्यतान् ॥ संबोधयितुमामन्त्र्य संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ त्रिवाहं पूर्वामातुरूपकारं सदा मुदा ॥ कृ
त्वा श्रीमत्सहस्रोस्वमत्यारवन्निवंगतं ॥ अपकारं मया किंचित्कातं ४ क्षणं पश्येकथा ॥ तस्यापफलं ॥४॥ स्वं श्रुनरुगं महत्तरं ॥ तमथ सुत्सवाका

सर्वेन ३ मित्रोत्तमार्गवादः

ग्रंमित्राणि ग्रामदत्ताविपश्य ॥ सतार्य्यया महाजनकाउद्धाराभ्यंयरथपश्चिमं ॥ क्रीडमाना मुदाश्वेनं प्राश्ववदनिनन्दितः ॥ तश्चैवतार्य्यया सार्द्धं नममानस्वनागि
नः ॥ तथापि न समुत्पन्नः पुत्रः पुत्री वाल्पापि नः ॥ सतश्चिन्तापरीतात्मा स्वालयास्तनक्षत्रितः ॥ कथालं स्वकवंशस्थाप्यमनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ हायन्त्रविघमंच्या
पि मम पुत्रः सुतोपि न ॥ तन्मदंतः स्वयंदृष्टवांशतश्रीयान्यपतिकृत्वा ॥ एवं विचिन्तयमान एषसार्थवाहो गृहाधिपः ॥ विषण्णवदनाक्रान्तः स्थितो निश्चेष्टमानसः ॥
तथैवंस्थितं विषण्णास्यं तं समीक्ष्य सहुत्यतः ॥ पृच्छन्त्समुपाश्रित्य पत्नीप्रेवमपृच्छत ॥ नाथ सर्वमपविन्तु धैर्यं यदेव मत्तोपनिष्ठसि ॥ यद्यर्थं किं मयि तस्मादहं नाप्ब
उम पूर्णवद ॥ श्रुत्वेति प्रेणाधिनं कंतान्तः सचात्मिं ग्रावि प्रसादितः ॥ विर्वात्रिश्वस्य तं स्त्रियं संपश्यन्त्वेवमब्रवीत् ॥ भद्रे शृणुष्वं महासम्पत्तिदेवमतास्मिन्नोमम ॥ स्युत्रका
पि सत्ताना त्विसुतोपि च नविद्यते ॥ तन्ममायतं इत्थर्वं हृदये इत्थं मुहुर्मुहुः ॥ तनेवमहं निश्चामि निवृत्तो हं विषादितः ॥ एवं भर्तानादितेश्रुत्वा सवयस्थ्यादि
गार्थवत् ॥ विषादवदनेस्निग्धं गत्वा दुःखं वदत् ॥ स्वामिन्माविषीदंत्वं यदिसंततिमिच्छसि ॥ देवानाराधयास्वमतद्वत्तंत्यकुमसकृतिः ॥ तं देवंतपदि

२५

ष्टं समित्र४ कृत्वानुमादि गत४॥ मथ दवान्समानाश्च पूर्णं याचित्तुमेछत॥ ततः४ससमनुमस्त्वा सर्वा४ कृत्वेष्टदेवता४॥ समानाश्चसमस्तवर्यी सकाशिमस्त्रयाचत॥
गतो दवान् लाधत महासत्वोसुवाल्लयातु॥ यूत्वा गस्या गृहिन्यांक गर्भालयमूपाविशत्॥ मत्र सपनिष्टक्षांग४ कामसंपेष्टि मध्रिय४॥ दशमासा कृतके स्याफ
र्णालयाद्विनिर्ययौ॥ ततः४सांजननी प्रश्न समादायगमात्सजं॥ स्वकांतसंप्रगिरावाप्य संपश्चकोसमाश्रयत्॥ संज्ञा गंदायकं कृत्वा पिताभिगं श्लिन्दित
४॥ सहस्रा पश्च संपश्च नक्ष्मोनिश्वाविगध्रिय४॥ ततस्तु ज्ञातय४सर्वे सुहन्मित्र स्ववांधवा४॥ संज्ञा गंदायकं कृत्वा गंड स्टंसमूपागता४॥ समीक्ष्य तं सुत २७८
डांगंदायकं दिव्यसुन्दरं॥ सर्वे पितः समीक्ष्य कस्कः४ सर्वे तिनन्दिता४॥ ततः सर्व पितः मित्र जनकं संप्रसादिकं॥ समीक्ष्य समूपाश्रित्य पश्च नत्रव मवि
ष॥ मित्रायंदायकोगात स्कवधमानूतावत४॥ तदयेमत्वित्तं जीव्यासत्या कृयश्चिवान्वित४॥ यस्य कन्यान्वितं नाम सत्यवस्तृणलीविवितं॥ तस्यात्कन्यान्वि
तं नाम ॰ कतूल्या स्यात्सजस्यत॥ एवं ज्ञातिसुहन्मित्रसमादिष्टं निशम्यस४॥ नाम श्वेयंतथा तस्य सानकस्यसमैछत॥ ततो ज्ञातिमहं कृत्वा तस्याभि

सुहन्मित्रस्ववान्धवाः। सार्थवाहेः चिंटेति संस्कृतेः

रक्षार्थं पूर्वादिदिक्षु ॥ तानुद्दिश्यापि संहृष्टस्ततोऽसौ मामभ्येत्यैवमब्रवीत् ॥ त्वत्कार्यं दयं पूजामितस्मास्मान्यतः खलु ॥ तदस्य भेतकस्यापि नाम त्वद्वस्तु विश्रुतः ॥
ततः स जनकामित्यस्य कस्याशिपालनं ॥ श्रुत्वोक्तासौ समामन्त्र्य समान्यैवमनाथतः ॥ त्वन्नाम मम पूजार्थं यथाशक्तिः सर्वदा सदा ॥ सर्वाशिषः पमिसंन
रक्षपालनीयश्च समादनात् ॥ एवं तत्कृपिषितैषाक्त्वा सर्वाशा उपेमाल्य काशा ॥ तं बालकं समादाय संतकृत्याभ्यपालयत् ॥ ततः स बालकस्तासिः सर्वाशिष्यप्र
तिपालितः ॥ क्रमेण समशिवद्धांगः पवित्रं पूर्वस्थितिमालवत् ॥ ततः स सार्थवाहस्य जः पंचशतगतसहायकैः ॥ सार्द्धं नौयानेनाथ गन्तुं गृहान्तं प्रस्थितात्वरत्
॥ ततः स प्रवहनमार्गे विलंघ्यानयपर्वतान् ॥ प्रगच्छन्त्वरन्मार्गे महाधसौ नपथे धन्यमावतत् ॥ तत्र स दीनस्नातिस्वं कर्णधारं समार्थयत् ॥ सादरं समुपाम
न्त्र्य संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ कर्णधार वयं गन्तुं त्वयाकस्य समागताः ॥ तस्मान्नाविप्रति स्वाप्यमानयस्व महांबुधिं ॥ एवं तत्स्वार्थितं श्रुत्वा कर्णधारः समन्त्र
मित्रः ॥ तान्सर्वान्वणिजः पश्यन्समामन्त्र्यैवमब्रवीत् ॥ वणिजोऽत्र महाम्भोधौ संतिनानालयान्यपि ॥ तत्सर्वं धैर्यमालंब्य संनिष्ठध्वं समाहिताः ॥ एवं स

रु३ नाविकः प्राक्कामसर्वान्कान्वणिजः क्रमात् ॥ नौकायां संप्रविश्याथ प्राकानयत्तत्तीरं क्षे ॥ ततो नानृपनिकमानौ क्रमात्तिव निकाम्यक्षे ॥ ततोऽत्याकसमतावाप्य हृतावशमि
तावनत् ॥ तद्दृष्ट्वा वणिजः सर्वे संत्रासविह्वलमानसाः ॥ स्तनकः स्वकुलभ्रनेन तस्कोसंभ्रान्तिर्गोन्निया ॥ ततस्ताध्वंसता कायधर्मत्रविभ्रमनिलात्हता ॥ सा नौ काष्ठवि
शिन्नाङ्गुत भारवृत्तिकाऽभवत् ॥ ततः सर्ववणिजः सर्वे निपातिता समहाम्बुधौ ॥ संस्तनकेऽभ्रिन्नेत्वा निप्राध्यंस्य कृतादिवंययुः ॥ तत्तीर्गे निधनं कृत्वा तार्थ्यांरमकाम
तापितः ॥ पूजार्पिनिधनं यायादिति ध्यात्वानुशोदत ॥ ततः क्रमप्रवृत्ताङ्गः समेत्य कन्यकाकृतौ ॥ कृमार्य स्वं समा साधस्वबान्धसूदावमनत् ॥ तत्तोत्तशानु प्राप्तिसु २७८
सकुमारं सुताकृजत् ॥ सुमधीस्तलिपीः सर्वा मातनमस्पनन्दयत् ॥ ततः स्तुकलाविद्यास्समधीत्य स सन्मतिः ॥ तस्यान्नमातुः संप्राप्य गुरुत्वानय्यहर्षयत्
॥ ततः स्वपमितक्लाङ्गः कुमारास्ते कन्यका ॥ जननीं समुपासस्त्य संपण्यन्नवमप्टकृत ॥ स्मृत्वा पितामे ममश्रीमान्स किं कर्मीकेवाहृद ॥ यत्कुनातिकृतं
कर्म तदहं कर्तुमुत्सहे ॥ एवं पूतादिमं कृत्वा माता बाष्पांविलेक्षणा ॥ विनान्निश्वास मत्स्प मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ यद्यस्मै तद्वदिष्यामि पिता समत्कर्मसा

उ

थिनं॥ त्रयापि निधनं यायादवशी रुद्रमहात्म्यक्षे॥ तथाथ यं गृहस्थित्वा माधयकृतसंपदं॥ तथा समनुपदि गृहं साधयिष्यामि संपदं॥ कृतिष्ठा त्वा तिथि निधि जननी सा
विवक्षधा॥ तं पुत्रमवदत्साध्वीपि कृत्वे स्मि समीदितं॥ वत्स मवपितागृहं स्थित्वा यामेमा धयतु॥ त्वमप्यत्र तथा गेहस्थित्वा धनं मम अर्जय॥ एवं मातो दितं श्रुत्वा समम
कन्यकाम् दा॥ आक्षिकापसं गृहं वायवस्कायापि विना धनं॥ वत्वात्र प्रथमलज्जा कृत कार्यापि दिनं॥ मातृ सर्वास्त्रपि वत्वाग्रो मातुर्हस्तसमर्पिता॥ तस्समीक्षमहन्
कुमानमेतकन्यकं॥ उपस्थितः समाम मन्त्र पणत्वव मलायत॥ किं प्रदानमेव गंग गाधिकापधिक पिता॥ तत्वमपि समाधाय गाधिकापधिकालवो॥ एवं तदापि
तं श्रुत्वा सकुमारी महामतिः॥ आक्षिकापदं दित्वा गाधिकापधिकालवकृ॥ तत्र गतसमापत्ता स्त्रो कार्यायकृत कथा॥ तास्त्रपि तत्कला मातुर्दत्तं सुता समर्पिता
॥ तत्समीक्षापना वत्वा कुमानं तं विवक्षधं॥ उपगतं समाश्रित्य मुदितं समवाव तत्॥ वत्सपि मे नयावृत्यापि माहे वधिक कवा॥ तत्वं हे तदधिको वृद्धिदक्षमाद
व्य मर्जय॥ एवं तत्स्थितिं श्रुत्वा समेत्र कन्यका कुमारी॥ तद्वेव्यपसंस्थाप्य संपदमेष्यसाधयतु॥ प्रथमदिवसं तं नलज्जा कार्यापदं स्मृथा॥ धातामकलास्त्र श्रुमात्

रु

न्तःसमर्पिताः॥ द्वितीयदिवसे गत्वा लब्धाः कार्षापणसहस्रं च॥ द्वात्रिंशदपि ताः सहस्रा मातुः हस्ते समर्पिताः॥ तत्र स्वश्चर्यांल्लवाः सर्वे ह्यवधिकानुयान्विताः॥ मांसं च्छाधिकं संवृत स
हितार्थिनः बोधयित्वा॥ वल्मीकि मनयात्मृत्या कन्दर्प्योपि कराव॥ अनन्तवीर्य्यवान्धीमान् जन्माकन्तवर्षि स्तुतः॥ कन्तव्य वसानस्त्वं नियुक्ता वदस्व मम॥ पितेव त्वं स्
र्वीर्याख्यो गत्वा नत्वा निमाषय॥ एवं हि नियुक्तः सर्वं संवादितान्नमाधमः॥ कुमारापि महाभक्ता श्रीगत्वा भक्षस्तु बोधितः॥ ततः स वीर्य्यवान्धीमान् कुमारी पितान्नि
मि॥ सर्वान्वधिकं स्वामनुस्वसमहायान्समब्रवीत्॥ तव कारणे समीक्ष्य मि गन्तुं नत्वा कतमः श्रूयन्धे॥ यदि वाविषयं वान्धुभ समाया स्त्रस्त्र जनमहि॥ एवं तपापि सं त्वा स २३९
र्वे गत्वा सिंहो मुदा॥ ततः स वीर्य्यमहासत्त्वं स एव समाकुवत्॥ साधु विह्व समहं गन्तुं नत्वा वा तवस्थ्यास महम्॥ तत्त्वं तत्र समाभक्ताः सर्वान्नानन्द महर्षि॥ एवं ते कः
थितं कृत्वा स धीमान् भ्रात्रकन्यकाः॥ तथा सा शिष्ट्रगिलाय वधिजस्तान् प्रमोदयत्॥ ततः शान्तिप्रसन्नास्या कुमारी भ्रातृकन्यका॥ उपेत्य मातरं नत्वा
साञ्जलिरेवमब्रवीत्॥ मातरहं समिच्छामि गन्तुं नत्वा कतमस्त्वाक्षे॥ तदनुस्त्वं प्रदत्त्वा मनः समन्वितं नन्दय॥ एवं पुत्र्यादितं श्रुत्वा सा जननी विषा॰

दिता ॥ तन्मात्मजं महासत्त्वं पश्यंस्तुष्टवमत्रायमन् ॥ वत्सनाथवत्कुमारनरलेनरत्नाकरनकथं त्वज ॥ यदामातृहितकः प्रोक्तः आगच्छ महासत्त्व ॥ एवं मातृदिनं कृत्वा कुमा
रामिति श्रीवत्सकथा ॥ मातरं मां विलिन्नास्यां वा वयस्यश्रवमब्रवीत् ॥ मातर्नहं पितुः पूतः सार्थवाहः पितामम ॥ सापि रत्नाकरं गत्वा रत्नानि समसाधयत् ॥ स्व
हमपि तत्र गत्वा रत्नाकरं महादःखे ॥ विशुद्धानि सुरत्नानि संसाधितं समुत्सहे ॥ एवं पूर्वादिनं कृत्वा विरिन्नमानसा प्रसूः ॥ प्रियं विवक्षुः पुत्रं सानुज जनुश्री ३
गसमब्रवीत् ॥ सार्थवाहः पिता ते सौ गन्तुं रत्नाकरं गतः ॥ तत्रैव निधनं यातस्त्वमेव्यवं तु ज्ञातथा ॥ तन्नत्वं मार्भयापुत्र गमनं निवार्यसे ॥ गृहस्थितो मया
सार्द्धं साधय धनसंपदं ॥ एवं निवार्यमाणोपि मात्रा समभूत्रकाल्पका ॥ अनिवर्तिमिहान्तासीन्तत्रैव गन्तुमिच्छता ॥ ततः सं सार्थवृद्धीना छेत्वास्वस्त्यय नं विधिं
॥ मदहतेऽवधमादाय शुद्धां संप्रस्थितोगृहात् ॥ ततः संप्रस्थितं वीक्ष्य स्वहृद्दावाग्निनोपिता ॥ पश्चित्वा ततः स्वाजं वृद्धंस्तवमत्रायमन् ॥ पुत्र मा मां परित्यज्य ग
च्छ रत्नाकरं स्मृत्वा ॥ यावत्त्वं विघ्नप्राप्तो नाविलिष्ठ मया सह ॥ एवं गतायामा नापि ध्वनात्माहं महामतिः ॥ मातुः शिवः पदाहत्य संप्रस्थितो व्रज

२६ कृताः ॥ मानुषत्वस्य यदिदं विपाकमस्य कर्मणः ॥ श्रुत्वा स्वाभिलपनीस्मा निपपात महीतले ॥ मातापितरौ समुत्थाप्य नत्वा समन्ततो ब्रवीत् ॥ ब्रवन्कमासमंवीक्ष्य
कस्कोसंक्रमितः प्रिया ॥ ततः सम्प्रव्रजंवीन वशिष्टं बंगणाच्चितः ॥ पूर्वद्वाराद्विनिर्गत्वा मार्गेपथ्यन्मृदा मनम् ॥ ततो नैकान्पुनरप्य निगमपर्वतानपि ॥ सं
पश्यन्नतिलं घ्याश्च गच्छन्तीवमपामन्नम् ॥ समभीक्ष्य महता कायेन त्वा सार्थसमन्वितः ॥ ततो नीनसमाश्रित्य पश्यन् स्कोतियान्वितः ॥ ततनाविकमामन्त्र्य स
तहायसमन्वितः ॥ संस्कृत्याश्रिनान्दित्वा गः पार्थयन्न वमादवान् ॥ नाविकावयमिच्छामागन्तुं वत्साकायन्सूर्ध्वे ॥ तन्नीनत्वा कव नीत्वा सर्वान्समतिनन्दय ॥ उं २३०
वंतस्मार्थिं गत्वा केशोभनस्थितेस ॥ ताश्च तान्वणिजः सर्वान्यथात्र वमतावत ॥ एवं कानाविसंतस्मस्ंतिष्ठ गां समर्पाहिताः ॥ अहं संतोषयिष्यामि स
वीन्तत्राकथन्सूर्ध्वे ॥ एवं गताश्चिगंत्वा सर्वे वणिजस्थ्कमात् ॥ तस्मान्तस्तीकायामतिनसृष्ट समाश्चिताः ॥ ततः सा नौर्गता मध्ये महासागरे नितारु
ता ॥ एवं गुरुतराविलिप्ताः शिलाभिलिमानिनाश्रया ॥ ततो वणिजस्त्वेनिपतिता महादाभे ॥ संप्लवन्तश्चिन्नः त्वोनां प्राणं स्वयं च्छादि वंयपम ॥ मैत्रकन्यत्रको

सोऽप्यन्त्वा स्कलयकाम्नूकृतनू ॥ गानस्नीम्नेसमम्कम्प पश्यन्नम्हीमलक्वनग् ॥ गरसम्प्रवनन्क्वाइदर्शनगवेमहत ॥ मत्समीक्ष्य मनानमपं समसतकमूपावनग् ॥ ककाना
मा ४ मूलर्णगाश्च मस्वादिव्यनूपिका ४ ॥ निर्गकाम्लमपायागें समीक्ष्य तमूपांवनग् ॥ कान्ताम्ला क्रूमिसन्दर्य ४ समीक्ष्य भेतकन्यका ॥ विस्मयाकुलितस्वा
न्त ४ पश्यन्कस्कोमुदान्वित ४ ॥ एवं गंसंक्रिमंवीक्ष्य कान्तास्ता दिव्यनूपिका ४ ॥ समेत्य समूपांश्रियं स्मितास्या वयमत्कृतवनू ॥ स्वागतं गमहालागकुश्चिदं ।
कौमल्लमसा ॥ एहि पश्यन्विदंवेसपं नगेनेनम ५ ॥ रिधं ॥ क्रूसंक्रि मनानस्या मन्दिया क्रूमि ५ भक्तिमा ४ ॥ लागधानि विविधान्यत्र पानानि सतसान्यपि ॥ ५ ५
यामनान्यनेकानि मृदूनि कामलानिव ॥ द्रव्याणि सन्ति सर्वाणि नन्तानि सकलान्यपि ॥ एतान्यपि हि सर्वाणि मयाधीनानि सन्ति मे ॥ मदत्र साधु मस्मान्नि
र्दुक्त्वा लागर्थं यथेप्सितं ॥ नमसा ५ पयथाकामं संचनस्वालि नन्दित ४ ॥ श्रुत्वा मानवत्र गच्छ त्वं सदाजैव समम्यश्रेय ॥ एवं तानि ४ समाख्यातं निशम्य सम्मतमपि ४
॥ कथाहीनिप्रुतीरूय मतनालि ४ मताविपनू ॥ प्रविष्ट कृतसंपश्यन्नतानि ४ मल्पासवनू ॥ समीक्ष्य मन्दिरं नसं प्रसादिगीग्यगच्छत ॥ गतमा ४ प्रसता ४

९३ कांकाः ॥ समीक्ष्य संप्रसादितं ॥ पदद्वन्द्वं स्पृष्ट्वा शुद्धात्म मन्त्र वदयत ॥ ततःकामादिनाः ॥ कांकाः ॥ सर्वाणि समर्पितं नन्दितं ॥ विविधैर्वस्त्रैः पादैः सममाय य

तं ॥ ततः स्थापितः सतानः कांनममा । आदिवानितं ॥ यथाकामं सुखं ज्ञात्वा एवं वानमदासृष्टीः ॥ एवं विनिवर्तितमानितः ॥ सकृत्सर्वदा ॥ तत्र ज्ञात्वा यथाकामं न ममा

रम्य वसन्त रम्य ॥ काममाः प्रमदाः सर्वाविनीतं समीक्ष्य तं ॥ यामादि नमनमा येषु याः संन्यवानयत ॥ यत्तं निवारितं स्मारितं कन्या विस्मयान्वितः ॥ तत्रैव गत्वा

मुक्ता सीमन सर्वं यद्विनय शपाकिं ह मा इति ॥ मा गीतिवानयति मामिमाः ॥ मन्मद्धं दुःसह ऋतु नं तु नाम हं ॥ तद्व श्वान्वा कर्णं वन्धी तमेत कात्युककम २३१

तः ॥ नित्यं मदक्षिः ॥ मार्गेषु पञ्चपुष्पास्त्र ॥ न माददपदं सदा मनः सरत्स्वं ॥ गन्त्सर्वा स्मृदा गन्धं स्नाः । अयन्नमृपाविशात् ॥ तदा मया विनिर्गी

ताः सुरेदि शुद्धमानिकाः ॥ तेषां समपाया नमः प्रश्नं विवक्ष्यवन ॥ स्वागतं ताम नमागत कस्विद् कीपालन तनो ॥ त्वहिए ण्यं न्त्र समस्कां नमन मिद न तूर्णं ॥ स्व

उत्तकि समानमहमन्द्रिवान नत्वनिर्विनाः ॥ तूर्णं मान्यपि कां गणानि पानानि विविधान्यपि ॥ उवाच मनांसि सर्वाणि तत्कालान्यपि ॥ गव्याम नानि मनः पुत्र

कृपेश
पवर्तमान

स्वाधितिविधान्यपि ॥ कृत्वा कान्तादिसर्वाणि मन्तव्यान्यपि ॥ वाद्यानि सकलसर्वाणि गीतानि विविधान्यपि ॥ मन्त्रपुष्पं प्रथमं पुष्पाणि विविधान्यपि ॥ क
त्वानि सकलसर्वाणि पत्राणि सर्वाण्यपि ॥ स्नानमाचम्य सर्वकर्माणि गीतिनाथ ॥ मन्त्रेण तत्र मम पुष्पं दत्वा तत्त्वादि मन्त्रिनाथ ॥ समीक्ष्य तानि स
र्वाणि मन्त्रात्मानि सर्वमन्त्रदा ॥ गन्धं तु ज्ञात्वा यथा कामं वनमण्डलं सम्यक् स्वं वसन ॥ एवं पुत्रादि संगतानि निग्रहं मौनं मोदितं ॥ मन्त्रार्थं दीपितं प्रतिष्ठाय मन्त्रात्मनि समा
श्रयेत् ॥ तं संपूज्यादि तं मन्त्वा सर्वकामं प्रसन्नत्वम् ॥ मन्त्रं गत्वा नीत्वा मन्दिरे समुपानयेत् ॥ मन्त्रं नगरे पश्चात् स्नानं निराकृतात् ॥ समीक्ष्य तत्र
त्वा वाक्यं तं स्तोत्रं विज्ञापयेत् ॥ तं संपूज्यादि तं मन्त्वा सर्वकामं प्रसन्नता ॥ स्नात्वा मन्त्रं गन्धं नीत्वा मन्त्रं प्रणयेत् ॥ मन्त्रकामं मन्त्रागारं कृत्वा पदान्वनाय तं
॥ मौनं सर्वविधिं विधेतां गन्धं धूपान्ते मम मर्पयेत् ॥ तं वाति तन्निदिमात्मा मोक्षज्ञाय काम मन्त्रं सर्वं ॥ मन्त्रं समस्त मानका नेममार्गं सर्वं जनम् ॥ एवं त्वा विवर्णा
दिमन्त्राणि मन्त्रसंपदा ॥ ज्ञात्वा गन्धं यथा कामं वनमार्गं मम सत्त्वं ॥ विदित्वा मन्त्रं सर्वकामं प्रसन्नता ॥ दक्षिणागमनं मार्गं पूजा गंधं मन्त्रं नयेत् ॥

सप्तर्मिन ५

सेदशकलवर्त

स्वामन्त्राणि पदमन्त्राणि
सर्वमन्त्राणि कृष्णमन्त्राणि
गुह्यमन्त्राणि कौलिक
कर्मतानि मन्त्रा
गुरुवर्णमन्त्राणि
किंकिणिकानि
रामनामानि
सतिप्रतिष्ठा गायका
नानाकमसमन्तहमवा

मजनिवासिकामार्गिर्विस्मयाकुलिताभय४॥ तन्मध्ये कुञ्जमंडपेषु मजगर्जुमभेकजा॥ कामेनियमवामसंस्थाधीनानविस्मापि४१४॥ प्राय [illegible] वर्द्धमानकार्निषेधनावि

कादव४॥ मम ४ले को तु का ह्व स्व कुन दक्षि धत्तुम्मना॥ वृन्दस्थापनन्दन्यत्वं मदिह यपुनावनं॥ मदानगं४ मुकुडांगम४ पीत भक्तनमामृदा॥ यामाविनिर्गमास्कु

दहत्तुस्कमपागमे॥ केमुमीक्ष्य सकुडांगमर्वाम्मा४ प्रमदामृदा॥ समस्थमसुपामस्तु पथंन्मुजवमधुवन॥ स्वागमंभेमहाकागकाश्चित्सर्वे४ तकीपालं॥ उद्दीदंनन्दनं

नामपूनमस्याद्यमभूलं॥ पक्षगृसस्मिनम्यानिवन्नानि मध्वान्यपि॥ नन्दकाधिकनम्यानि वनानि मन्सिमर्वम४॥ वेकयन्ताधिकं श्रीमत्कूरागमनं मकरूनं॥ मन

संजीवनीवापिविन्कामधि४ मधाकुन्न॥ वामस्थिकं शोभिविकं मानिकंव यज्ञिकं॥ वार्षिकं भवनदं गम मधायानं मपक्षिता॥ पाद्यां मनानि मंस्थजवकु

सिंविविक्षानिव॥ लुवं भन्यपि सर्वाणि मदवेत्वमयानिव॥ गीतवायानि त्यानि संस्थजविविधन्यपि॥ मकोच भव४स्तपथ्यांश्च पुष्पांणि विविधानितु॥ द

त्वानिमस्थिसर्वाणि पथ्यानि सुवमानितु॥ स्थानामाध्यपि संस्थज सर्वदकानि नन्दिता४॥ पक्षवि२४ संस्थसंपुष्प४ पम्मान्यत्वादि मनन्दिता४॥ नधान्यकाश्चम

२६२

स्तुत्र शुक्लाम्न मञ्जवासिकाः॥ समीपस्थ तानि सर्वाणि समास्थापितु ४ सदा मुदा॥ ततोगंजु क्लाय यथाकामं तमसमाधा ४ सर्वं वसः॥ एवं प्रकापि कर्तानिनि गम्य सानुमादिन
था॥ सथ्य सौमि प्रतिपत्र स्तानसधौति ४ सहाभ्युय तु॥ ममनिर्वाधि कं मत्वा सर्वास्ताप्रसदा मुदा॥ ततः स्तगमनीत्वा मन्दिरं समुपानयन्तु॥ प्रविष्टस्तत्र सेपध्यन्
नाति ४ सहनन्दिकाः॥ समीपस्थ मन्दिरं तं सम्प्रसादितामुदा श्रयतु॥ ततस्ता मृदितायामा ४ सर्वा क्रमेतिनन्दितं॥ विविधैः तु तं समे भोज्यैः पानस्त्र समर्पयन्तु॥
मस्तानि ४ सहनकात्र समाहादिवानिशं॥ यथे कामं सुखं भुक्त्वा प्रवचानं सर्वदा॥ एवं बहु निर्वे श्रोसि सतानि ४ सहसर्वदा॥ भोगं तु क्लाय यथा कामं तं सर्वा
ध्य व सतरुं तं॥ तादा सा ४ प्रसदा ४ सर्वा व भीरू कं समीपस्थ कं॥ दक्षिणागमनं मार्गे प्रयातं मन्यवानयतु॥ यत्नं निर्वाणि तत्कानि लगतः स विस्मयान्वितः॥ ततः
सुंवस्तु रक्षामतनं भवं च विक्रयतु॥ किं इदं दक्षिणामार्गे निस्थानयन्ति मामिमा॥ एतत् कृत्वा मन्द्रतु संस्तम दत्र ज्ञात्वा तः॥ एवं ध्यात्वा विनिश्चित्य समेत कान्
कत्र तः॥ निष्क्रम्य दक्षिणामार्गे सप्रशं धनत्सगच्छतः॥ तत ४ स प्रववनत्त श्री उद्यानि प्रसू तु॥ प्राकारादौ गिनं तं संक्षतः ४ सम प्रधनतः॥ तत्समीपस्थ

९८ मदागतश्चास्मि नन्दिग्रामान्तसः ॥ संप्रयष्यत्स्व समाधयः कश्चपूर्वमुपासत ॥ तदागतामि निर्यातास्त्रिंशद्वियसुन्दनाथ ॥ कं दिव्यक्रन्दनं काकमूर्धोयायां समीक्षि
थ ॥ समीक्ष्य कंमतामत्वं सर्वास्त्राश्च प्रमदामुदा ॥ समंस्यमसमुपास्त्रपूर्वयं कत्वमकुर्वन् ॥ स्वागतं नामतां मत्वा चाद्धि कडुं वनोगतं ॥ वदिप रेषद समस्माकं प्रासादं
महदृक्चं ॥ श्रुत्वास्मि समीनान्मया श्मालयाश्च संप्ररमाति ताः ॥ सत्वमान्यपि राष्ट्राणि पानानि विविधानि च ॥ सक्ति दद्याद्वाचानि विधयाव दृश्यतथ ॥ सन्ति
संख्या सनान्य रत्नानि विविधानि च ॥ तत्र स्थानि च सर्वाणि हृन्मनं त्वमयानि च ॥ वाद्यानि सन्ति सर्वाणि गीतानि विविधानि च ॥ समीक्ष्य तानि सर्वाणि मया २६३
स्थानि दृष्टा सह ॥ मातृ पूजितकिंचित्ताम् संसारख्यार्थं निर्मितानि हि ॥ त्वं हि त्वाज्जननीं तर्कं मागतासि सरस्वात्मया ॥ जननी तत्रम श्रुत्वा पिता वीजम रुमं ॥ तु
ष्टा च स्वच्छलं सम्यक् विवाहसाध्यकन्यकाः ॥ मन्यमर्थ च मत्वनम महिष्या यसत्समं ॥ तस्य स्त्रा पथाकामं न समनाश्च सुवंशम ॥ वंशं समृद्धितं तानि नि
वोस्य तानुमादितेषु ॥ तथापि प्रतिमान्य सनातितस्त्र वाधितषु ॥ तमति श्राधितं मत्वा सर्वास्त्रा श्च प्रमदामुदा ॥ नीत्वा गत्वमतान्च स्वप्रासादं संन्यवेशयत् ॥ त

जामनन्तमासीनं ॥ मनुश्रीशाषिवक्रमस्य ॥ तान्ना मा ॥ समुपासीनात् सर्वाथपपन्नलोकयन् ॥ ततस्तानृदितानाम्नो मर्वीक्रमणिनंदिमा ॥ विविधेष्व नवमेक्षो ध्येथ्या
नेश्वममनोपयन् ॥ कोस्थानमवमूसर्वथविमानानिश्विमस्यव ॥ प्राप्नोष्यमस्त्वं रवेश्वानिष्वपिमसूदिवानि ॥ मनो कामनेम तस्य याजयामासता ॥ क्लिये ॥ पुष्प
कांप्रजा ॥ मायिवगितमनूपयोमृता ॥ मदामायाम्पगमनेन्स्वानयाक्षिर्यपति ॥ यमनाद्विशिमागच्छतिक ॥ धामयंपुनं ॥ यतवमंन्निपापिष्टो कर्मत भोम
दुस्तरू ॥ मनश्चोमिजायमेन पूर्वयधर्मविष्यमि ॥ कुलिनिवाविणागाति ॥ स्तिमास्य प्राणुवीदता ॥ मायानकान्तिनावी ॥ अंनवयास्यमनोनम ॥ एवंचकूनि वृथा
निमजानि ॥ सुहृत्सर्वदा ॥ तत्क्षणोतर्गपधकामंनमना ॥ श्रावमन्मूता ॥ मावामा ॥ प्रमना ॥ सर्वावणीतनंममीक्षतं ॥ दक्षिणागमनमार्गे संप्रयातं न्यवावयत ॥ य
दानिवाश्रितस्कोनिस्कनातविस्मयान्वितः ॥ ततगतुंसमन्तामी मनसंवंध्यविक्रयत ॥ किंतत्मादाक्षिणमार्गेनिवानयन्किमामिमा ॥ एतच्छ्रुत्वा मततं दुहृतंममी
क्षितंप्रजामन्तं ॥ निर्देहकोतिष्वकार्ग्निवानिमामूतमेकृत ॥ पियस्वाद्विपनूपस्वादेहदिनागधयताकृ ॥ नूनंगतगमिष्यामि श्रोत्व्याधिकोफयनत ॥ दत

सू

१ पंडित पंचविनिला कन्यानेनि स्तुत्वा कथ ॥ नवं ध्यान्ना तिनि धिग्र ममंप्र कन्य का कान ६॥ निष्क्रम्य दश ॥ मम गृ मं पथ श्न न्यु गच्छन ॥ कमा स्वा दय गंजन्स इन्जे प्राकमयान

यं ॥ समी च्च स हस्ता गच्छ न क्ष जावि मत्त्वमाकि न ६॥ यर्हि क जु विंट ध्य छा न म यार गृ ७ नक्ष ॥ ज मं यि क्षन याग म्ह छानेविकि मं गध्य ॥ मदा गदु प्र विस्ट्स क्रमा छ्या ।

मी स मि सू ॥ कं त्नापि पि दि मा नं व य यौ निं ६ मंधि व न्ध मं ॥ म द क्ष व म क्ता कार्यं माप म्य स्त नृ यक्ति कं ॥ मक न ङ्क गदा वा धं वि स्मी वृ मिय ला ज ने ॥ क्षान्तो व ल यि मं व

क्रम स्य सूति पवि तु म क्ष ॥ गी क्रु दह गंब ह्र स्यत मं न का प्रवानि ६॥ न्य भिन ६ पु न गं ६ पूय । धमाधि मं विं न्नि का पानं ॥ मं ह स्त्वा मी त्रि निर्वदा दव द म्मे ग्र कन्य क ६॥

वान्नं क्ष न व्य था क्रान्त क सादं कार्मि ५ ६ रूतं ॥ एष्ट स्क नि कि वानु । म गु प्र तु व क्ष मवा य क ॥ मा तु ६ स्न न ाप का या हं म स्व दं कार्म ५ ६ रूलं ॥ एम दर्शि ॥ सा वि वं

माप म वाद शंकि त ६॥ सा त्रि क य न्न मा प्य लि पा पं मा तु ६ छ गा भा स ६॥ स्व यं पा प म ता श्य यी तु च्छु ६ स्म न ध ह्र न्म या ॥ नूनं भन य क्ष स्तो हं पा प न म र व म गुर

त्ता म ॥ १ ध्म नि कं न व न खा म म ज ६ शर्प्य म नादि व ॥ य न्न या पि क्ष मं मा तु व प का मं म क न्त व न ॥ म हं व प्र वि ना ग हं दूर्गे ना च्छ मि म क्ष लं ॥ कृ ति वि का क ।

लगस्मिन्वक्रुत्तानपुनस्क्रिमा॥ उक्त्ववानास्तनादात्तीहृदयाकस्यकाविशी॥ क्विन्नवक्षा॥ प्रमृत्यस्तां निवच्चकांनवानका॥ वक्रुमुक्तिर्नेवावंथेप्ययंप्राफावधि
कधध॥ दृष्णुदीर्ष्ट्दिव॥ गध्मक्रा॥ मपुनुध॥ कधम्॥ दीर्फंगस्त्रक्रामयनुमेतकान्यस्यमम्कक॥ नक्षक्तुमपादीफ वक्रिकालाशिमापिगं॥ स्वक्त्पून्
पामेतकान्यकं प्रत्यलापम॥ स्नित्क्रमपवेमधकं मपामर्कवत्रस्नं॥ प्रक्षं कृयाच्यंप्रामादंकानत्वमिहप्रागम॥ दृष्णिमनादिगंधीत्वासमेतकान्यक॥
स्वी॥ पूनुर्ष्ट्य॥ दिमुक्तांनं पयपन्नेवमगापम॥ वनेवक्रुक्कामत्कालममेक्षुदव्यथस्तुव॥ नमकृयन्थमवदत्यूनधमेप्रकान्यक॥ स्यक्कापृनाधिमधिम
न्दिवमन्दनाधिमान्यप्मन॥ मनसतागमनाहृनाधि॥ क्षंक्ष॥ प्रक्षक्षुमनेपापक मर्मबान्नामृनामिवक्रिमिमिमांयछनागमसि॥ कापेस्लं वलवनीतयि
रुच्यमपाक्षस्तुरथेववविगस्तुव(भमनुप्प॥ यतास्यमितभिपून॥ पनिपावनाग्य॥ कासनकल्पिम रुलाविलकामवंशी॥ क्र॥ गोमवाखेका(
ल॥ कियान्नातु॥ क्षमागसां॥ स्मृप्यागमिध्पमिनव॥ कथिदस्मांछि(श्चेगन॥ सर्वहिकर्षभकर्महूनाकम्प्रवर्पे॥ मनपकर्षैकामर्मयप्रकाम्मश्चिप
विवृतकक्षुगाने।

THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDIES OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.

MBB—1971— 8-3,4,5,6,7,

BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS

मेरुवनकाण्ड
अप्सरोभिः ५

नन्दनवनमागर्ट २

[illegible marginal glosses]

मठनिवासिनां स्त्रीर्विस्मया कृतिनां भय ॥ ४ ॥ तन्न हृष्टतुमंद्रदृं गतगलं समेक्ष्य ग ॥ वासं नियमवामस्य स्वाधीनाननिर्लापित्वं ॥ ४ ॥ ष्ठायद्यवर्द्धमजन्मानि षिधनाधि
कारक ॥ ४ ॥ ततः ४ सं कौतुकाकृष्ट स्फुनदग्निप्रस्त्रस्तना ॥ ष्ठमस्य प्रानन्दस्यास्वं महद्दिव्यपुनावनं ॥ तदानतं ४ स्तलंडांगम ४ धौतभस्मन भामूदा ॥ वामा विनिर्गता स्त्रत
दृष्टस्कन्मूपागमं ॥ तं समीक्ष्य सलडांगं सर्वा सा ४ प्रमदा मूदा ॥ तमस्यसमूपामस्तु पषंन्यूजवमद्भुतं ॥ स्वागतं तं महाभाग काश्चित्तत्र वैजयोगतं ॥ उद्दीदं नन्दनं
नाम पूनमस्ता वमूलं ॥ पक्षज्र सन्ति यस्यानि नतानि सफलान्यपि ॥ नन्दनाधिकनस्यानि वनानि सन्ति सर्वगं ४ ॥ वैजयन्ताधिकं श्रीमत्कूरागमनं महत्तनं ॥ सन्त
संजीवनी वापिचिन्तामणिश्च सपाकलं ॥ वासन्तिकं रपोर्णिविकां हैमान्तिकं च ग्रैष्मिकं ॥ वार्षिकं भाद्रवर्द्धं गेहं महाधानं तथाक्लिलं ॥ गग्यां सनानि संस्थूतवस्त्रा
विविधानिव ॥ लघं भान्यापि सर्वाणि रुमयेलमयानिव ॥ गीतवाद्यानि नृत्यानि संप्युतविविधान्यपि ॥ मत्तोच ध्व ४ स्तु पथ्यांश्च पुष्पाणि विविधानि तु ॥ स्व
लानि सन्ति सर्वाणि पथ्यानि स्तनसानि तु ॥ स्नानामांश्चापि संस्फूत सर्वस्त्रकाणि नन्दिता ४ ॥ पक्वविरुद्धांश्च संपूर्ण ४ पप्रास्यलादि मन्दिता ४ ॥ नयानकाश्च स

२६२

मिष्यसि ॥ एवं तु हाधिनं कृत्वा दयालुर्मेषकान्तकः ॥ सर्वेषामपि लोकानां सुखार्थमवमब्रवीत् ॥ शृणु धूनाय समुष्यसि नयाः पापकवानिसः ॥ तथा सामर्थ्यमभेव
संवक्रंतिस्तुउमस्तका ॥ कथं तु हंतगंतीतां धायोभिर्वविधैर्यथा ॥ एकस्य च व्यथा भस्तु सर्वेतिष्ठतु निर्व्यथा ॥ पतार्थं श्रनयिष्यामि वक्रंतु क्षानिजंरु
लं ॥ परा व्यथां न जानाति न जनः स्वव्यथां विना ॥ कश्चिदन्यः कृधीमांस्तु नैपकारी किनाधिकः ॥ महद्दुःखमिदं लोकं मातागच्छतु सर्वदा ॥ कुत्र
कवानुद्यमर्केम गन सत्वहि गोपि ॥ मत्सं कल्पप्रभावेन गच्छ क्रमगामन्त्रतः ॥ तदृष्ट्वा पूर्वपापीत यश्चाकायात् मार्गयः ॥ स्वमात्मानं विनिन्दित्वा निर्व
नं प्राप्य योमतः ॥ कायं पंक्तिविमानिहन्ति तनूं गत्वा उयः ॥ पुष्पिताः सघसौ नत लव्य गागत्तु लगं ले लक्ष्मीं विधक्रु पुनः ॥ कानुद्याईतयायदद्वक्ष्ददयं·
स्तिः समाप्तापिता· मत्सं कल्पल नाम देवमत मैं किंचिन्न कृतं स्कुलं ॥ कानुद्धेसु ह्वेमा हात्म्या लोकधीनू कृत किल्विषः ॥ गच्छन्तीनं समृत्वक्ष्य मयपो
दिदिवपुरं ॥ साहं मया कृतं नपूर्वं मे आत्मा मेजकान्यकः ॥ पादन्नात्तान देधात्त्वाउः प्राप्य काः स्वबर्दिनी ॥ कार्पं पर्धर्व धनाउः प्राफे श्वाप्य मत्तां

९७

भाषाप्रतानं

पृष्ठं ॥ कृत्स्नानि हि मार्गमध्ये यात्रायां गंगा मात्रा कृत्याः पमान्यगा ॥ माता मंगलमालिकात्रयमयी वात्सल्यमौलि ॥ पिता कौर्यर्यगिरिस्त्रियायकृत्स्नं ॥ पादाम्बुजाय

यो ॥ सर्वाश्रमपविभूतं रक्षांघ गजयगा ॥ संपत्प्रकाशमंदया संपृष्टं गनर्या ॥ प्रयान्ति जगतां निमित्तवा ॥ पृष्ठतां ॥ तन्नूक्षमप्य प्रयत्नं गनेपदं सेवमहती ॥

सफा सद्विधपूर्वा ऽद्य दश नदिनी पावनं गनु ॥ भनिनीकृतानां सकलतन समानसाविनी गर्भानि पृष्ठान्प्रययमिवमातानवस्थं ॥ पितामीपनमेखं

कृजंगमः पृथ्वसंगमः ॥ कुलानि गानि धन्यानि यत्रांधं मस्कृदर्शनं ॥ संप्राप्य मनाक्लिनपस्लिलोक नक्कापि हिंसामसद्द्रश्च सूर्यथ म ॥ तन्नूर्गतीयान्त्रे । २६६

पितृतुषपर्यालि मातुषपनं दवगमान्लितान्यत् ॥ सविनं प्रसदरकि निर्ल नंपादपृष्ठानं यूगंतनान्त्रेयः ॥ गपरंजलनूवेवकावलं सर्वतीर्थगमनपिनिस्कृ

ला ॥ सर्वसतं नविमृष्य सगंगंकृमातृ कीलवृत्तादि नियमैनविगीरः मम घ ॥ कृत्स्यमनलरूलदः प्रधपापवाने मतिर्पितुष्वन सम माफ्लियन्नूस्कृती

य ॥ श्राद्धार्थ सृष्टतीर्थदेशिक नयाधेन्न्वारि दन्यः सदा ॥ सापक्षनोजनकः कार्यं नजनकः पृष्ठायतृधांयनूसनापिकधगर्ध्मानयंरवत्रगसंमा

दुः पदं कृतान्तःस्थविक्रान्तपुःस्थनिवयनासाध्यमन्तर्देहिनः॥ मातुर्निकाने कृत्समप्य विवेकपाकसंप्राप्य पातकृ गलतः किलयः कयामि॥ तस्य काल र

क्लान्तजालनि स्वाकलापः पापप्रकरुनर्निर्मुक्तिजटाकाष्ठः॥ पितृ भोजनमदाना यो पायको प्राणि पालको॥ धर्मश्रीभुवरलीयो नक्षोयन्नपथ्यवो॥

तस्य तेषु कृत्यापि प्राः भेन स्वसमपुष्कितः॥ कृत्वा मत्कान मत्यर्थं वन्दित्वा सर्वदाः रुजगु॥ यामामापि तयो रक्षा समस्य र्थं सदा रक्षगु॥ सर्वेषां ला

कपालानां सर्वाधिकस्कलं तलरगु॥ तगतमयासमाख्या गं कृत्वा सर्व स्तनु बोधिमाः॥ पिताः भयदस्याशिष्य रुजनं कर्तुमर्हथ॥ ततः स्थादिष्टं मुनी स्तुध

कृत्वा सर्वेन्द्रपादयः॥ लोकोः सम्यग्मिति प्राज्ञो प्राप्यनन्दसु बोधिमाः॥ ॥ इति श्री स्वद्रकल्पावदानस्थ्य धर्मापरपक्षसंगोपद्ये

क्षेत्रकल्पावदानंनाम सप्तषष्ठिं पातिम माध्यमयः॥ ॥ स्वथन्निर्मक्तिग्रानाम्हा पूर्ववसुजिनाजिनः॥ नाजकानापिनिः स्वस्मन क्षोकाननेमस

मं॥ तत्पादिति पतिचनाजनेरि कृगर योस्तथा॥ स्वार्थ्यसम्यं समादिष्य नक्षोधर्मास नात्रिन्नः॥ पप्रच्छाथरि स्गताः सविस्मयाजगक्कुनं॥ गवाक्य

९६

भिनायास्फुरज्जाभायाः कान्तमंगता ॥ श्रीमच्छंगमुनीन्द्रं नत्वा समीक्ष्य यतधर्मधना ॥ इति कृत्स्नमिमां कथांश्री धर्मनिःसृता ॥ भगवांश्चानवाप्तो पितांसमी
क्षाणि भाति मनः ॥ इति रूपं स्वयं समर्पितास्मा संयमं धर्मसुपालयः ॥ ततः कथा मोक्षगवान्मुनीन्द्रः स श्रीमत्काकिन्द्रगमनेऽटव्यः ॥ अगमद दक्षपुनिवन्दिका
लिर्निर्वाणयत्रागमियाधर्म सो ॥ यच्छाधर्मामाद्विनकृष्ण निश्चं कर्मानि यन्नात्समभगदाली ॥ इतिकिंधैर्यविगतकि माहमयः स्वतावः स्तनविष्मा
नां ॥ मयापि मत्सा विरुचतपूर्वं जन्मान्तरे मानविभाति मन ॥ संसकृत्संतापनिमित्तकुलं ॥ खेदः प्रकृतव्यसना रक्तलमः ॥ पूर्वाजितोमवपदे सखूर्व
हस्तिनापुरभवो भाषनारिभ्रनाल्लिधमनेन समंपदा ॥ उज्जनन्तिगिमारम्भि ४ ह्लवाक्य ४ सनस्वमी ॥ लक्ष्मी एसाधिनायन कीर्तिनवपुवासिता ॥
नामाया सखजाभ्यायां नन्दनः सुधनाभिधः ॥ अरवल्लभसंजात निधन गतवित्कनः ॥ सर्वविद्याकुमुदिनी विकाशनसिकः सदा ॥ सर्वक
लाविज्ञानाय ४ पूर्णेन्दुनिवावती ॥ वल्लवमस्यलल द्वे दपतिर्दम्पतन्कन ४ ॥ मानीमहेन्द्र सनाख्यः प्रख्यातयर्थूविक्रमः ॥ मनइ
न जंनरपाच्छाले मकधनो नाम्ना हस्तिनापुरे राज्यं कारयति ॥ कं कुंच स्फीरं च सेमे च सुभिक्षंना कीर्त्या बहुजन मनुष्यं च ग्रामकलिकलहडिम्बडमरतस्कर उभिक्षरोगापगतं इग्ली सुगो महाधीसंपन्न धार्मिको धर्मराजो
धर्मेण राज्यं कारयति ॥ तस्मिश्च नगरे महाकुद्द उमलकुछह प्रखडीकसम्पन्नो हंसकारण्डवचक्रवाकोपशोभितो रमणीयास्तत्र चक्रदेजनमचित्र नामा नागपोत प्रीतिवसति ॥

२६१
रथिराणपांचालक्षुराजाश्रधर्मि
ष्ठयिद्गभुजाद्भमलकवीपा:
भूवर्मेणाराज्यंकारयति नि
यंद्रलत पातन बहुरगा वन्व
न हुउनिगरे पराधेराहु
निर्वाधिनींत्रासति ॥

उलमार

स्तहदरधुन सर्वैसर्वस्वहानिधी ॥ अकालकालकल्पन पीडिता ॥ ७७ ॥ वृ॥ प्रजा ॥ तस्यां धर्म्मप्रवृत्तस्य निर्द्दलि सूक्ष्मात्तव ॥ गीर्ध्र्ाप तापसं तफ
फ्स्नन वदृपूर्ध्वना ॥ प्रागिंकूल महीपाल तस्मिन्न र्हिकि विप्लव ॥ कलुवव्यसनध्वव लवकि व्यसनादया ॥ तत ॥ क्षें गविरोषारी ॥ सर्व्वपू
न निवासिन ॥ कूपतिव्यसनाध्यग दकीलताव्याविक्रयेन ॥ वाह्ला इस्ता गयनयं ऊजनऊनतापर्त्र ॥ प्रगृण्यकनपत धनलिनीव निमि
लिता ॥ एषदूर्व्यसनी निग्र मे सग्यामाय्य सम्मत ॥ ॥ अस्मान्निपीप्रपृष्ठानि विटवटक गयनान ॥ कष्टातताप्पना वृष्टि ॥ पापेभापनलप
ग ॥ ॥ इर्हिकि ऊननी ताता ऊन संऊयकाविही ॥ सृगीक्षा ॥ क्षापाल ॥ खलेम खनमूर्खादनऊन ॥ कदर्यांश्च मान्या ॥ कद्रकपट कौटिल्य पं
व ॥ ॥ पद स्ता ॥ काय स्ता विषमम खनाग ॥ प्रकृपिता ॥ कथं सक्ष ॥ भायं स्पनदत्तनादानृक्षगद ॥ ॥ धन ॥ श्रीमान क्षितिपति ॥ ऊयग ना
स्तुवर्द्धन ॥ ॥ गस्तामम स्त तूनं सो ॥ स्नान्वत्सल ॥ पालयिष्यति ॥ अपेत्य मिवनार्द्धंय ॥ सदापधनन्मदावृति ॥ विपयऊीव्य त तस्य ऊनकाश्चव

चतुर

भनिअवलायनर लेखकार

भतिकार

लड

व भमनि॥ श्रुतिनिश्चयमाश्रय यथुक्तं हक्तिनापूर्नं॥ न्याय्य॥ कायापि सापाय॥ किंपूनर्दशसंश्रय॥ ॥धनस्य॥ पालयामास विविधैर्नृपवाव
के॥ ॥विरंगधास्तधन॥ पुत्र॥ स्वापत्य मिव निश्चय॥ ॥ ज्ञात्वामहीन्द्रसनोपि स्वपूर्वं निजनं नृप॥ ॥ कीर्त्वान्नृपोपसंहर्षं महामोत्थानलाघके॥ ध
नस्यधनिनानाम्नः॥ पूर्वं मत्पूर्नवासिने॥ ॥प्रजाया श्रुतिनिश्चये कथितं पूर्टवाग्निति॥ ॥प्रस्याकृमेक्लिश्नन्थप्रजावे लंयथश्रृद्ध॥ ॥दंडेत्स्त्वंम
हीपालजामाना वृक्षिनजव॥ श्रुतिप्रकृपिमा मर्वा लक्षुनसमपायपू॥ ॥स्त्याकर्षेकव क्षेषां साम र्थ॥ प्राद्रवीन्नृप॥ ॥यदिरुद्दिर्निकोखिन्नोक २३८
यामाममनिपा॥ पूर्नं॥ मत्सर्वत्र रयंमत्र पर्यायदेवविज्ञवा॥ ॥स्थवानाजरापधेगमाक्षं मखवाश्रुया॥ ॥विष्टिदण्डकनान्नृका॥ कास्य
नाम्न॥ पुत्रजन॥ ॥प्राय॥ पतिविगर्धयान्तरानवनवेषि॥ ॥ हुनस्तुवव सर्वस्य सर्वालवगिवत्सल॥ ॥स्मादण्यधिक॥ कासोनस्वरत
मिपमर्यश॥ ॥पत्रयाहत्व मयनमृश्यजाया श्रुवप्रजा॥ ॥उपायश्चिंस्यमांमावरूस्यदर्पप्रभनकये॥ ॥समज्जिकानर्थंयस्व नाद्विघोमावि

तस्मिन्नगरे महाप्रदेशे स्वच्छजलपूर्णं पुण्डरीकसंछन्नं ॥ हंसकारंडवचक्रवाकोपशोभितं तत्र जन्म
चित्रकोनाम नागपोतकः प्रतिवसति स्म कालेन बालं सम्यग्व्याधिधारा मत्र प्रयच्छन्ती वशास्य सम्यग्निर्भवति ॥ तेन

धीयतां ॥ श्रुत्वेति वाक्यं कृत्वा महामायावतापि च ॥ क्रयतां देवयतनासो वाराधनऊनार्जितः ॥ विषयनागवाजारिं ग्रन्थि विज्ञानाम महर्द्धिकः ॥ म
स्यैज्ञितिपतं सूक्तिः पुष्पवक्त्रं छत्रादयः ॥ स्वकान्तं गस्य निष्फलि कर्तुं तावनज्ञायत ॥ ऋषिसंपत्ति मूलाश्वलत्रांजो सर्वसंपदः ॥ तस्माद्वि
द्यावतां त्वागः सहस्तुं यदि गच्छते ॥ तदा यान्ति स्वयं तेस्य प्रज्ञास्त्वा भवे संशयं ॥ दीपमत्र वलं किं विलिलसां देन्विष्पसाधनं ॥ इत्येवं नागवाजस्य
क्रियतां पुष्पसूपमेतः ॥ श्रुत्वा मन्त्रिवचः कृत्वा तथस्याद्भरतपतिः ॥ स्वर्गे धमध्नानविकत्तोसः पनदाषाषातोः खलाः ॥ ततः स नन्तकनक·
पिटकंदर्पयिन्द्रः ॥ कारयामास सर्वत्र घोषणा घाष्टमिति ॥ ब्रह्मसत्तावसन्कंथा· नागेन्द्रनामिमकृविलः ॥ तस्मै सपिटकं दत्तं समस्ता
नेम हीउजा ॥ विद्याधनाभिध आश्रमः कृत्वा तद्वाक्यं लतः ॥ गत्वा मातृसकाशं ता त्र्यवदयत्संधकी ॥ स्वपहस्थानं नयिष्यामि · वि
त्रं च नदंभवनं ॥ यावत्तयासौ नानीत स्तावच्छ्रद्धयित्वा र्पयत ॥ श्रुत्वा पार्श्वे र्पयामास तंप्रत्यर्पयितुं तस्मै ॥ तत्र विद्याधरानाम स

२५ पर्ळ्ळेर्षेनसंविदा॥प्रार्थितश्चित्रमानंउंप्रययोहस्तिनापुरं॥गत्रकाननपर्य्यंतं स्निग्धश्यामलपादप॥लवनेहागिनांलतुंडःसददर्गनिनठप्र
तं॥वलयकूलमालाया विलसत्तिलकाश्रियः॥वनलक्ष्म्याःस्ववासत्त मधुलामलिदर्प्पितां॥तद्विलोक्यामलेनाय स्नेहामलिनमानसः
॥मत्क्रानुध्यानसंतप्तःशक्तिःदिग्वन्धमादधे॥दिग्वन्धेविहितेतत्र गतनास्पृष्ट तज्जया॥शिनाय्यथतोगपतनलेलतकरस्त्रामसंदां॥वीक्षासो
नागनाश्चितःप्रदर्शनःस्थिवसत्येलं॥ छतिसंलक्षितःस्तन ममकगाय्यलोकयत्॥विनोवल्पपहानालमंपस्डतनगंक्रमः॥समर्पदिवस २६९
हर्तुमागमिष्यामि संप्रतः॥ छतिप्रश्यागमावृत्ते सर्वमिवयमकिति॥उपेहानाक्षिसवीक्षिप्रार्थयामास मक्रोविकृ॥ अथहं च्यः समन्त्का
य हस्त्वागंमनुसाधनं॥कंम्पमानःमनाऽभ्मो वन्धतासादविंतयत्॥ वक्ष्यत्र श्रिमाऊज्ञत्स्तिस्थापिल लावनः॥ अकालकालसंकाश
तंलंहर्तुं समागतः॥ वनसंपतितिदिग्वन्धःकृतानननृपात्मना॥ वध्नाभ्र धानयावन्मां नावद्युक्तिर्ळं मम क्रमः॥ नीमापार्कवसम्पस्निन्मह

क २६१ व

हस्तिनापुरं

षिविन्यैकलायन ॥ ज्ञानवापिन ममाधर्मपरित्यागः प्रगल्भ कथं ॥ कस्मात्त्वमपदयामोपस्थितः पापि नश्वरा ॥ लुब्धक ॥ पद्मकानाम ॥ तमसं नक्षत्र ॥ नमः ॥ ऋषिनिश्चितः
मनसा सगत्वा लुब्धकान्विप्रत ॥ मत्स्योऽपि नखवीर्ये पद्मकं क्षुब्धमानसं ॥ कस्मात्त्वं तावत्स्वस्य धनस्य विषयस्य सदा ॥ मतिज्ञ ॥ धर्मस्य संप्रश्न ॥ निवृत्यामः ॥ शास्त्र
हत ॥ प्रत्याह लुब्धक ऋषिं मत्स्यं वधर्मकं ॥ सदा मूर्तिज्ञ ॥ किं मम चित्तस्यात्रास्ति कस्यादि ॥ विप्रहत गन्धस्मिन्कनापि ॥ धनं किं हि विष्यामि ॥ त्वया किं न क
मत्राकुं नरत्वाक्ष यत्र कल्ली ॥ हस्ताभिनागनाजं मं केनापि न तत्समादिशत् ॥ ऋषिपुत्रकं वर्णकं प्राह मदतावस्थ ॥ भजनं ॥ मंहत्वं कं हनिष्यामि ना पक्षं वृक्षं नमस्त्व ॥
ऋषिपुत्रकं सूर्ये माध्यमं विप्राविहितां जलि ॥ स्वयं वृक्षार्कं निवधा स्वि बन्धनं ज्ञामयावत ॥ गवतामा न विष्यामि कृतं नक्षत्र नागनाद ॥ ऋषिनिबन्धमानं मं
नत्वाय धीम्य मन्दिरं ॥ सफमश्चि ममामयः ॥ समायोगा कथा विधिं ॥ निरत्नयखादि नान्तःपर्वतस्थयित्वाय धर्षपि ॥ माधव कस्य वधायेव नागनाजं न प्रार्थितः ॥
धन्वी मं दं गमस्यं मन्तु धैर्यं चला कायत ॥ अस्मिन्न वसन मत्तीमस प्रकोपि कृताशनः ॥ ओं ह्रीं नागयोज सर्वविदक्षवन्धनानन्तक ॥ मत्राकृष्टं ॥ कृषी तं सिं

पद्मकोनाम लुब्धकाय २

नद
सुध

कर्णगह्नवनादकं ॥ सविषादं नुवाद वषायद्गृह्नद्रगद्दितं ॥ संप्राप्तविकालउजंगवधू विषादनिश्वासवंगविहिताकाल रुधमाल ॥ नक्षार्थनामिक्षकामनगवंग
हलसकोजरलिप्रवलकम्पविलालम कइ ॥ आकुविषावेला रूनमागगनूड गउमा ॥ संकावनविलाला गोष्टिफवेऊल ताऊन ॥ गंहसनूछंवारक्षनक्रास
संदिग्धलीवर्न ॥ विषाधधनूला कृष्ये विषदिग्ध्वनलेष्वकाइ ॥ अस्मद्विषयसंलंगमाहर्दुमागमातियकृ ॥ उरसुमन्तलंणिवसकनिध्यत्वांसपापिनं ॥ मस्न
वाधंतमधूम्लतमस्यकाउजंगमं ॥ कनालकनवानंधलिष्विलग्नं वकानसइ ॥ माविघावन्धकीगस्य लोलादन्यायर्यागिनी ॥ अरुलिकृपिमृष्वसत्वविना २१०
मायकीवलं ॥ यकापनापकापाय विषाविसवगकृयइ ॥ संसृसेवविम्स्टानां विनर्थंगसहाममृलिइ ॥ गमइप्रहर्षिताममाक्षीरुफहइरुदिनायकइ ॥ गमोड्
कंमयतहसान्यवदयपश्वकंगं ॥ लंभमामाग्वेसर्वेभयत्वा मागम्य नासवकृ ॥ पिहविषागउेदइस्विलसागच्छगृहंमम ॥ निनायस्वालयंसहा त्वछ्कंगंम
गमनाकृ ॥ कउनत्वलमाश्रानेविमानमध्रिमधिक्षुन ॥ नानाविरवनकायेनमनलेनापिमाविमइ ॥ तांगेनिवदयामास मद्धलंगीतमानसं ॥ पृष्ठंयंययेत्प्रता

पितरं

भवमो॰ १

वान्नर्सर्वदासंगमथमूरखं॥छ्र तवानिर्तिमहाध्रसर्वयामामगंपिता॥मडलमूकामालाभिर्मृदावकंमूर्गंनिर्जं॥नागेनपृच्छमानःस कश्चित्कालंमृदावसत्॥
कसाविदथनागेनपृच्छमानःसविस्मयः॥विघ्नहामापमंपाशममाघोखंदर्शमः॥गंदृष्ट्वागखलांवंवधूत्वानागनिवदितं॥यत्नात्तदर्थनावक्रलुब्ध
कालुब्धमानमः॥सूजर्य्यमममनांधागेसत्नाभ्रमपिवन्धनं॥गंजीविताधिकंगंस्मेदत्तोप्रीत्याहृष्टीश्वनः॥ततक्षपाशमादायविक्रमामंत्रलुब्धकः॥नाग
लयात्समलीर्यन्नद्यार्थःस्वोलयंययौ॥नागप्रभावसंप्राप्तोविनंतक्रमसंपदं॥पूजाथालकारव्याय पाशंहत्वाबपघत॥पालयन्पितुनावानंशापिल पर्वतं २
ब्धकनन्दकः॥मूर्नेक्रसकूलंकिस्रापविवर्य्यापयोतवेगु॥ममयनापबभोथमगयान्तिवनश्वनत्॥वनाद्वनान्तान्यगमंनंगंप्रापमनोनमं॥तस्यावक्राद्
राभक्षिमूत्तनाश्रमंमलमं॥पृच्छल्लोभिसंपन्नानारवगफलोदूलं॥क्रमूलात्यलवाञीवसंक्रन्नंहंमरभ्रान्तिमं॥जदंमहान्तंसंवीक्ष्यप्रक्रिमालोकयन्मूर्नि
॥रापिणभक्ष्नरवंवद्धमूलाभिरंकार्जागिकै॥नत्वान्यवदयाधिकिकियदंदंगमेमूनं॥वत्वाभिगंक्षयनानिगगान्यकातनंबम॥धूजूकवकंप्रम्रान्तर्कि

विदुरसर

लुब्धकाय ४

८८
५४

विहृतस्थ्रफलापिवा ॥ स्वयंप्राक्रमनिर्लीनं दृष्ट्वा भिलदुर्गमेक्रमं ॥ इदं खल्वयाज्ञशमभृपिवल्कमत्तरतिविश्रुता ॥ सुमित्रा किन्नरकन्याका पूर्णचर्यां स्नानमागता ॥ तस्मि

न्नारं समाकर्ण्य मत्स्यकामा हरिणनामयं ॥ यत्स्नानकाले प्रागत्य तत्र यक्ने मत्तगयाधिनः ॥ स्र्याथापि प्रागमिष्यत्किं पश्यन्मित्तं महाद्रुमं ॥ तस्मिन्नेव मृतनक्ष्यपविश्रुतकस्य पू

नः किमिकः ॥ अत्र भवकाकालीगीतं कीर्तिकर्णनमायतो ॥ गीतं तु वशनिसन्दमनिर्लीनकविद्धं वनं ॥ विद्रुतयं त्वमिवालोक्य भाष्टद्रुतविस्मितामृनि ॥ कमलो

वक्त्रसंलग्नमधुपध्वनिमोहवा ॥ कृतायं कोकिलालाप ललितः प्रत्यगतवनः ॥ कृतिलक्षकपूतहलष्टकं मृतिनवेवीनु ॥ अयं किमधनालापमगाः किन्नर

कन्यकाः ॥ कमस्य किन्नरेनपगः कंन्याकन्याशनेवृभा ॥ पश्चिरोनीगंतवेनक्रीडयायामनाहवा ॥ अत्र त्वे तत्कौतुकाक्रान्तः समपुनर्मुनिमत्स्यक्षतु ॥ शङ्कयात्

पूनः कापि संप्राप्तु गाङ्गमालजां ॥ मड्यायं समारवाहियनसनाहन्नेदपि ॥ पूर्णसंप्रार्थितमनलुब्धकनात्यन्तनमः ॥ मुनिर्विड्यनाभीमोसंपश्यन्नेव

मब्रवीत् ॥ अमोघारव्यामहापाशोभयस्यातिकास्येविलाने ॥ मनवेपनुंप्राहरुं शक्रातिमामनाहवां ॥ तंपदाकर्ण्य सा तारः प्रसन्नमयसमगागतः ॥ प्रावन

२११

स्याणमारायणागीन्द्र तवं नागिकं ॥ मफ्रकिलिकिलोत्साहं सापथ्यक्लिन्नवीगरां ॥ विज्ञातमनिलालालसमवसीवनप्रियं ॥ माध्यस्ता मालिकां मासांम्रुददर्शमना
हर्वां ॥ स्तनस्वबप्रिनक्राशिनिर्घोषजलदवर्णा ॥ स्नुनंगविजमान्मकनिर्ठशाम्भिक्षियोवन ॥ मजनंठशोणवस्पवकर्वांशामवलम्बनं ॥ मखलावन्यसन्न
कुदियामवनमनानमां ॥ जलकलिंकलामिकस्तनलक्ष्मावलीमिवे ॥ लावण्यप्रमतगनंवप्रवाहनमहीयसा ॥ कलंकाकलनाक्रवंगमयकीहिम
त्विषठ ॥ मांदत्वाविस्मयावशपाशोनाकृष्टमानसठ ॥ वक्रपाशमसाधारवं मऊंसपदिलूप्तकठ ॥ गगठमंत्राम गवलाठ सहसाकविरत्तकुषठ ॥ कि
न्नेणादिवमृत्युठपाणहस्तं वालीकरं ॥ लघुकृमगेयाश्रिङ्क्रापाशं विकिनलावेनो ॥ मनाहनांमऊग्रहहस्ति धीमियलूप्तकठ ॥ सापाशविवश्रगन हि॰
क्ष्मा कस्टदश्चाश्रिकठ ॥ किमकादिशिनाक्षमीजं संरक्ष्वनिमीलिका ॥ यूथजष्टवमागगीस्वजनालोकनोत्सुया ॥ निर्नीकमामाकक्तठमासंक्रांकाम
मक्षाक्ष ॥ मक्ष्मक्षहषप्रिफामापात्रीठपमिनितमां ॥ कृत्नासूपिलवंशुवाश्मकार्ष्णिपूकपालवठ ॥ लालोदनूलमपदप्रयुक्तदिव्यकन्यका ॥ सघंठपुरी

रुप
सुध

फणिविषवत्तिर्दहत्यपवसाधकं ॥ मांविवार्यदिव्याधीमात्रनिनायप्रयच्छतत् ॥ तविष्यतिनवारक्ष्यंमहान्धर्मधनागमः ॥ पीडांपाणकृतामवानमहमस्वव्वनां ॥ स्व
यंब्रह्मात्मप्रहंतत्रयत्रकालिमनागमि ॥ दिवमत्यग्रगच्छामिनत्वहंमत्कववंधना ॥ यद्दत्तमंगतिव्याप्तिवृतानत्तंगृहाणतत् ॥ श्रुत्वैतत्कथयाशास्त्रप्रया
तःकतूसार्डिनां ॥ गूढामर्षिसमारायपाणंमत्कोजगदतां ॥ समाधिप्ति हि कल्याधिनरश्मकंकर्तुमर्हसि ॥ नेनामानूविमायत्वांप्रयच्छामियदथत्वया ॥ श्रु
३४ क्तिवाजसमतःश्रीमात्युद्धं अतमप्रादधिः ॥ पूर्वितायःकाकूतःमवीयनकीर्त्यौरमत्मामिमिः ॥ सविद्यावन्दनादर्शःकलाकांतिविलुखनः ॥ मूतूतः २१२
सधनानामेनिजवंश्मलिरधमतनः ॥ समसमूर्धितःमकृविजमातनधंजुवः ॥ स्यात्मयताग्मसतगःसूर्धान्तवश्यवतिपः ॥ तत्रकिन्नरगन्धर्ववि
द्याधरविलासिनां ॥ यःस्वेवीकृतनगर्वमस्र्ववाभवनीयानिः ॥ श्वातिकेनकुगाश्चमावमूवर्गवियोगिनी ॥ कृतवीवापिकानूध्वविललापमनोहरा
श्रुतान्कयविध्यनदैमृगयाकालिकौतुकी ॥ प्रस्थितःमसेनाधन्वीशनस्कंदशमायपीः ॥ नथनामिस्वनेनस्यप्रवृतिरिविमञ्जुली ॥ वनलक्ष्मः

कर्णलग्नलीलानीलद्रुकलगां ॥ सकपालप्रशयिमि विनोदस्वसदविन्दुस्थिति ॥ संक्रान्तेः कुकुलप्राक कान्तमूकान्कले भिव ॥ स्यन्दनाश्वस्वभाङ्गंदन्तरोधि
मिलि ४ पन ४ ॥ हनन्निवनजपङ्कव्याजहानसमाजार्थं ॥ सुहासमनानरथनाजनेत्थर्नानिलनंहसा ॥ ह्रयामिताश्वमेन्यनाकियमीलंघिमाङ्क्तिस्थि ॥ जका
वालानिलाख्यासलीलपिर्प्यल्लपल्लव ४ ॥ हनकिं देविणकन्यांहनिश्चाहन्नञ्जव ४ ॥ दुःशिवक्रवोद ४ कलयन्वननलेश्रीनृपालमज ४ ॥ श्रावनिर्जनाकीर्ण
क्षिंनयाः कानूद्धस्वनं ॥ सुखेवकौतुकाकृष्टस्ससमीयंकपानिधि ४ ॥ साध्यसकृश्चादर्शकांदर्शमगीदृशं ॥ सुहादशाति संम्पन्नांस्त्रीलज्जरस्य ४ सद
न्नैव ४ ॥ यावमानापविजाश्च लक्ष्मकंमाशृलावनी ॥ वनववनलयाद्विश्चभिवकाननदवगां ॥ स्मिन्नपूर्लश्नकाकृष्टंस्वमंकं मगमागमं ॥ रविन्त्रामिववन
मधन
जान्याललक्ष्मीहमिपलक्ष्म ४ ॥ मांविलोक्य समाश्चर्य्यनृपाणिगयाविस्मित ४ ॥ स्मिलाषपटङ्कप्रविजन्मकश्ववारबकृ ॥ भाविकयदहानन्यानिर्मा ४ मज्जास
कानि ४ ॥ स्मिन्मुखेसम्मुखस्वलरवापविशर्गिविधः ४ ॥ इत्लीलाशागिलवनमर्त्यलोकगत्थेवक्व ॥ कामिन्यलावण्यमुद्धयं स्वर्गोप्यमिनवादिता ४ ॥ दृष्ट्वा

तड
सध

वयांसि धनञ्जन् समानवक्त्रां प्रावृट्पयोदानवविवस्वत्तिमिरविघ्नम् ॥ मत्स्ते च मन्मथविलाससमं युवनमत्यः समं कमितुं नागणनं यविद्धः ॥ तावुरःस्थननि-
पीतरोऽणवर्णया सानंगगर्भसंभिन्नधी ॥ तन्वीमद्य सकलांगसंगमसखीरं गर्नवां गीरुता ॥ निःश्वाने तपनाक्रमः पथिकयानमालियांगविना । भीमाश्च-
उगकाय याविजयमरैवाविलासो यूथः ॥ स्थितिविलयगर्हसमालिलापध्वक्षपा ॥ नापि वक्रमिवा [illegible] प्राहलक्षकः ॥ कलकलक्रमस्य यंत्र-
मस्यदयितामता ॥ देवकिन्नरैनाजसपारजनापहृतासया ॥ [illegible] दियकन्यैवाप्रतिगृह्य कां ॥ त्वमवासाद्गुरुश्मशानलक्ष्मीरुव [illegible] विदः
॥ मस्मान्वजामर्शित्रियं सच्छगातिप्रशमया ॥ [illegible] नहितानेयं याति विहाय सा ॥ न [illegible] मतिन्नयं नास्ति दर्कास्मिन्नसंगमानयो ॥ [illegible] रसोक
न्यानले नलं वलक्षकः ॥ [illegible] मंगलक्ष्मभा ॥ संक्षांतिकवनस्यागस्वद गविन हानलं ॥ उत्कं [illegible] लोकनालोलांकांवालहविःसीमिव
॥ वक्ष्यत् लक्षकस्य कामागताय यूयास्तनेः ॥ किं न [illegible] नथकावाप्यनलेना पूर्यलक्षकं ॥ पेवजमंवनंदत्वोस्वालंकान्तेः प्रमादितः ॥ हर्षपूर्णश्च वन

२१३

मुधंन्

गतं प्रणस्त पार्थिवात्मजः ॥ तं हक्किनापूर्वं प्राप्यनिवद्यस्त्वकथांपितुः ॥ हर्षाविस्मयिनामन विवाहविधिमात्मवः ॥ सकार्णेर्णीग्धमांयामांम्ह क्लमिवणाशिश्रि
यः ॥ अन्तः प्रस्तप्रणयिनी ब्रह्मकिन्नन कन्यकां ॥ दधतां मेधयन वमनाक्षेन मधस्हः ॥ स्वस्थानमभूरवाभ्रीजावकेमुमनलिनीवेसा ॥ भानपि कथितात्कथंमू
ढः कम्पापिनि श्चेतां ॥ वेल श्रपि स्फुटं लक्ष्मीं नस्याः पीणिं मतानसः ॥ मणनेवधवास्वाद दत्वोदकाविलोपिकां ॥ निमीलितमदेशमस्त स्याभीन मूढामवाप्यस्तू ॥
नीवीमाश्रु निक्षेव दमयन्ती पाणिपमया ॥ अविवादे ऽहुवसात्कामं कांकानेस्वनयानरहः ॥ मनारागपल्लवे मसपविलासम भिमतपृच्छितः ॥ काकाकूवरुलोकी
रलु आम्यः संगमागमादपः ॥ अभूताम्फान नाम्नि वाःश्रोविप्रोकपिलपुस्करोः ॥ स्नाऽऽअम्स्तुर्वीलिकाभीधनास्य नृपतः ॥ महा ॥ तौविषधिगय स्म ध्योपानाहि स्मभेवा
पतुः ॥ पोनाहि स्म स्कापितामो हारयेमनापि मानितः ॥ पुस्कना तीगयमाजवमेधनंपाहसंमदि ॥ पोनाहि स्म स्कापयमांयदासूपानविष्यति ॥ मत्तसायाः
धूनाजामनक्रत्रवेनपात्मजः ॥ वहूस्यं वर्कमंप्राह स्कार्पयामिक्षं वं मरा ॥ मइकाकंसमाकर्धमाहं काशालवत्तखा ॥ कपिस्तः प्रतियाल स्पमस्यात्मजस्य वांपनाः

न्द
सूध

तयाथ सर्क्रीन्नवलयनमसराविवादमानयाः॥ एकडव्यापिलाथ श्विद्ध मः नमऊायम॥ एत्र गिम्लगिविवादयूपूष्कानदपरयदं॥ निगच्छमायः कपिलःकापकायादविं
नयनु॥ मन्दाणाम दृष्टात्याम ली कूलीत्र मदाद्धकः॥ नदामं मदिमामवन यष्यांविलज्जिनां॥ प्रक्षवं वकवेलायप्र कंदर्प्यकनायव॥ धनधर्मनिमयक्ष्यनव
नूधमर्व गमा॥ दंफः पनिदवेणूवनाजपन्नाप्रय दामां॥ मस्मादत्रयमवासतीमूलंप्रेदनामहं॥ निधने नाजपुत्रस्य पक्तूपायनकनूचिनु॥ यकःकर्दुप्रय
लामभानलानंकथंमह॥ कूलूग्रपापमं कल्यक्रमय थ्वपालमूपयो॥ नास्किनत्यानकंलोकयत्रेकूर्वीक्लिमत्तनाः॥ कथं पश्यगिमर्ज्जर्म समादाव्यथिताणयः २१४
॥ दकूंनयनधायन कीत्रामर्षविवाअनं॥ नागपापं पवमस्मधिकं दर्पपापं नगोपि॰ क्राधमत्यापंऊगगिनपनंइः मह लात्म्यापं॥ यावानघव्यसनिनिऊजन
गव्यमपापत्रर्षः पापागस्यस्यगिनउलांमापिविद्धपरतः॥ ममः कदाचिन्मयार्थंक्रूनं कपर्ट वासिनं॥ विमज्जेमन्यहक्कान्तं मामाक्रमय काश्रितं॥ एत्र
त्वानन्तपत्तिः कीपाद्धुद्रथीपायनिश्चयय॥ ममोमहंडुमनोक्षोपःत्वाकर्तुं नृपाकूलः॥ संमीत्यमघनामानंक्रूमंकपर्ट वासिनं॥ मेन्यान्विमर्ज्जयामासकधि

दशि तवांचालाधिपति

षयष गस्कनान् ॥ अनेनृपड्नात्क्रंद्रादिवानि गंसमन्कन्द ॥ कश्चित्स्व धानिनां सार्थीकाननाकनवासितिः ॥ प्रजाभिः प्राथ्यमानाशोकपाईः स्वजनं धनः ॥ गंप्रणि
प्रषयामास प्राप्त मननिवानयन् ॥ इत्युक्तः याह्स्यासापिप्र धानिनां हुनाशयः ॥ नकुत्वानृपतिकापाध्वत अंगवतेयैं नः ॥ स्वयंगच्छामि नंअर्तेमिस्वमास्यान्नमा
दिगत ॥ मर्जाकृत्वेननंकालंगमिष्यामि स्वयंकृतं ॥ कापिलासीमदर्थ्या वनाअनंमेन्यवदयत ॥ चक्रवर्तीमहीतर्ता स्वयंमागच्छमाद्भनं ॥ वीनः प्रनापीस्
धनः पृष्ट्येनानतीर्गोमया ॥ अनाजनक्तदेवः सर्व्वनाथेव प्रावदन्नृप ॥ शृमाद्यानोमनृमगंकृमानमिदमेव वीनं ॥ कृमानगम्पनांगु र्क मूकंडुं गनसाविपं
क्रमापपन्नं माद्राक्षं निःगत्वमिदमस्तु नं ॥ शृयंगंस्मनानम्यमलवास्मन्गांउजः ॥ शृत्वानेकक्नगां याउजगाद्विजयरक्षिनः ॥ मधनृत्न्कलाकाकमनेका
त्वधिवादय ॥ हनगवप्रनापस्य निर्विघ्नाववनर्गोदिगः ॥ इवलैः किंहसैनन्नेः सामनैनकवीक्षितिः ॥ दिफः मनवहन्कव्यलवंधमर्वीतिकृपूः ॥ किंकौ
तुकंयदिहनिः कन्विवक्रयाल माहकिदेव विहिगंनिजभववोधयं ॥ पश्चसननं यदितिनलिनरवाहहामं गलस्यपोनुपकथयपथभागिर्मोर्य्या ॥ वूतिपि

तासमाविरूं समीपिमनरक्षा स्तवथ॥किन्नमीपिनहालालथमालु धालाकुलथकर्णं॥सर्वथाहंगमिष्यामिपनाऽऽगष्यामितं विषं॥श्रुत्वा क्वापिगतंनखा मनोहरानल
यवनकृ॥कांदष्ट्वा नतिनागमान्माविस्मान मदान्नरथ॥पूर्वेनमिक्ष्यमाणेन पूर्ण्यमानापिनिष्प्रभाथ॥किन्नमीपिनहागतना कांक्षकृ मनेयादि॥विदुषालिहिमा
नाभासविवान्तनन्तमादिशतृ॥सर्जीकृतृधं मनानां पाप्रमयाम्यघनं हृतं॥तथासर्जीकृतंगनकथप्रहनथवच्छुर्वेत्न॥समामनप्रमतं प्राहशालाकुलं मरावली॥
श्रूयगच्छ जगं मांकं वेदुवं रागनेप्रास्तकथ॥मनोहरानननं दृष्ट्वागमिष्यामीतिसाथियतृ॥मनोहरायां दृष्ट्वायां कालागिक्रमणे नकथा नहृष्ट्वं वसहं मासीप्र २१७
आपालनतसनथ॥दृष्ट्वा कांमा गतंनाम याम्यमहं विवादमा॥श्रुत्वा क्वावनरक्षन त्वा गत्वा मनोहरालय॥श्रुविनागमनास्थाने यत्रनांश्चासवल्लतां॥ऊन
नीरवेन मश्रुपूर्णप्रति पन्नऊगारस्थ॥दुहिता शक्रकान्तस्य किन्नरंन्द्रस्य मानिनी॥पाल्यादिनहरमकालीमहात्तस्पधियात्वया॥श्रुत्वाशत्रुतामर्षिनियंनथंथ
सच्छगतिप्रदथ॥दातव्यथसर्वथामीतनान्यत्तप्रदमंगयाथ॥श्रुत्वाऽऽजननीहरूवाक्यकानाभिस्वामाक्षि॥निशिष्यमयया यो हृष्टं मन्या छान्दितादिश्नथ॥ग

स्यवाजिव्रजाढ्ह्रतवजः॥ पुंजपचनादयः॥ प्रययौ वाजहंसानां संक्रामायामहंसुतां॥ हंसस्तस्य चनथपादानयूनः संप्रस्थितमहतः॥ इयनर्थसमानुक्षगत्वाक्षितग
वनेगम॥ जनपरानतिक्रम्यप्राप्तस्य संनिवेश॥ वनाकहुंममाविप्रमहंसौशान्वलेषु सरः॥ तस्मिन्नोल्लवैषवरेषाः एनकयज्ञसमन्वितः॥ यानमानुत्
गगरदक्षोजार्थमनूपावनत्॥ तदुपविसमामास्यमयानसवलंमहत्॥ तस्लोवाप्तांगतहंसमकसदयनाथकं॥ सकोदुकायकनाजादेददर्शायस्वनानयः॥
सूथनेतंसमनागंवीयविक्रमिश्रावनं॥ सूधलासगनावेशवसधेप्राहनपात्मजे॥ किमांक्षिमामिवीचगमेन्ययातिःसमन्वितः॥ तंनुथाहुंसमायाम्
र्मितिप्रोहसाङ्गन्तिः॥ युक्ष्मयीजप्राक्षिनांस्यार्दिति संजयवाहनं॥ कृत्स्नकायनमिहाहमाविषादकनाम्यहं॥ यथानेस्त्रिंगयुक्ताहतत्वमानिमारवः
॥ तमासीपार्थिवकेयज्ञसंनायमिसमादिशतु॥ गत्वातस्याग्रतः सर्वानुज्ञामयत्वजनान्वितः॥ कासचित्साहितःपीजमाकर्ण्यातथानेनं॥ यथाह
सोन्यस्रायं यकस्वसहसातथा॥ तस्थाति पार्थिकनैवकेउनंगः सुनिर्मितः॥ तालप्रमाणः पत्रुषाहस्तिनाऽडिप्रमाणिकाः॥ दक्षिप्रमाणम

कृचेरेता
३४८

९६
सुध

मेघे१

वाग्भानथाकृष्टप्रमादिकाः॥ नानान्नभक्ष्याविज्ञाध्यानानावाद्यप्रपन्नस्सज्जाः४॥ ब्रमेषम मन्विमायज्ञमनापमिनृपाववरा॥ हस्त्यश्वरथनिर्घोषानानावाद्या
दिनिस्वनाकु॥ यज्ञार्थीस्वतावाद्यप्राकान४प्रपपातवे॥ गताविक्रेमदर्शीयागहृष्ट्वासविवादकाः४॥ पद्यस्पर्शसमातोष्यवावादिप्राप्तिसूकरग॥गु
तामानीनृपावालप्रसूर्जगारदमंनग४॥ ध्वजछत्रपताकादिपूर्णघटपूर्णस्तन४॥ विस्फारितपक्तवांगनपर्वंप्रागमनेदलेः४॥ सूथप्रस्थापयोयज्ञनाओ
निजजनान्विताः४॥ अथन्यवदयेजाजामहात्मागस्वनृलकं॥ गच्छान्तिकनरथापायंकृत्वापदामहर्द्धिक॥ यावन्नाप्रत्यातासाहस्सवदगेवसांस्थिग
४॥ विस्फारितासोमसूधनस्कंनागिलपयान्विताः४॥ गस्कोसेमानिमानिस्पंप्रजाहिर्गसमादधनु॥ हृद्यप्रयागदयिगविप्रनरनमनाहत्या॥ वत्सवालन २१३
लिनीपलाशशयनाश्रया॥ मात्स्यच्छयादिवसगधनोनस्केनिस्मा२तियोरगमंख्यालेखामनतिमवनोकम्पलोलंलिखेंस्याः४॥ गस्याश्वपार२भेनिर्यामिग
नवंशांककरधानानवनक्षिप्रंमूर्कावलयकालनामग्रीवांवेकान४॥ हेमपृष्ठ्यगनसूरवविमूरवमारहूपिनिष्ठस्त्रीहिमापक्षोक्षानपवायगत्वमनि

गंमन्त्राम मत्तुञयः॥ गर्य्यादि मिगलातथापि सनकाद्यापक्रांतिनीलवक्त्रनेनिश्चललीननागमनसांमुक्तिर्नैराब्रह्मणः॥ कदाचिदथ सूयातः स्वप्रदर्श
नशंकितः॥ पूर्वाह्निर्तसमाहूय पप्रच्छ कपिलंनरः॥ दृष्टमद्यमयास्वप्ने निकुंजं गतः हिः पूर्वं॥ पाटिमादनरात्रेथ समागतेः पवित्रवस्थितं॥ सकल
वानिपार्श्वे श्वमाननीयाग्रेरपूर्व॥ स्वप्नस्यास्यविपाकाहं फलंकहि महामते॥ विचित्रकयशतोदकोमूर्विगांवप्रणितक्रिया॥ इतित पृष्टः कपिलोगतेनक्रमे
मक पूर्वाह्नितः॥ लक्षितं दक्षिणं गंध्यानः समीहितमविकयगु॥ उपायोः स्यं मयादिष्टः प्रापकः सविनविनितः॥ पृच्छनसाधं याश्रिश्रे नाऊपूत्रविना
गन॥ प्रियामनाहतोर्भक स्थं औविगंतस्पृकिन्नवी॥ स्नानावनियकंतस्थानसुश्रीवगिद्रःरविनाः॥ इतिसंविस्मृगनकेमिथ्याखेदविषादवान्॥ स्नानस्याश्च
सधाधीशमहितेषो पूर्वाह्नितः॥ इष्टस्वप्नः यंत्स्वयादवेक्षदयाकमनंपवे॥ दृष्टः स्वप्न फलंतस्य इःस्तेहं कथमूयमं॥ प्रातर्लक्षित्रगस्त्रानोदाखेव
विहितात्मनां॥ नकार्हेकाद्कंनकुनिषेधेर्क्षातितिहितेहितः॥ वाय्याकुंतः गनीनाहास्वप्नस्यास्यफलंस्फुटं॥ गंकाविनहितः कार्य्यः प्रतीकामाफलप

ग०
स्कं

मय॥ पृष्ठमिर्ध्याका उत्कंठ पृष्ठयां पश्चात्त्वमासि मेश॥ त्वाग सर्वं मार्जितावि प्रदर्शिनि तत्समवधूदश॥ किं त्वं नीभर यावत्किं कृत्वा कुशलमाप्स्यसि॥ कासौ प्रणीकाना
दवउद्यानपक्षाविनी पूर्वप्रमादिका कर्तव्या॥ तमाम्नाय ज्ञानमथन प्रबलफव्यासतस्तंस्थ प्रोक्तत्वोद्भृत मनसां नां मुक्षिपश्य प्रसयितव्या॥ तपादवनस्थानं प्रयत्नेन
गांपुष्करिणीमकानसोपानतावपिनवामकानावर्णीयच्छिरीयनालविगर्वा॥ एवंवक्तुः अर्थे नापि मनस्थऊर्मिर्वदयावगोविपुर्देवसपादयानिलेदवश॥ कि
पे०व्या०४ न्नेनवसयाद्युपारयश॥ एवं देवादिभूतपापश्चिर्वं नाशं पालयिष्यतीति॥ श्रुति पाकं समाकर्ण्य वाजप्राह दूतात्रयं॥ सर्वं संमाधिउंगर्वं किं तु केन त्वय्य २११
भदर्कं॥ गतः प्रह्लाद कपिलम्भद्यायं समृद्धमी॥ अनकपूर्वन्तस्वाभास्ति किं त्वं नीनउद्धलीला॥ श्रुति तस्य ववधक्रत्वा कृतं पानकाकृक्षिमश॥ तगंग
वृत्त संप्रक्तमतोधगतरुपतिश॥ किंजीविततज्ञायेकथंस्त्रीवधमुत्तहे॥ किं त्वं नीविनहन्नूनं नेवजीविमसमश॥ श्रुति त्वमितउज्ञातस्य प्रख्यारख्या
तसमीहितम॥ तं पापा हिनिवारणन यतश्चाह यथाहितश॥ अहाना ज्ञानज्ञानीयधीमानपिजनस्किमिं॥ त्रिवर्गस्या धनं नाशं न नाशं नवजीवितं॥ अ धर्म काम अर्थ इति त्रिवर्गः

७तेहितमप२

त्यजेदेकं कुलस्यार्थे ग्रामस्यार्थे कुलं त्यजेत्॥
ग्रामं जनपदस्यार्थे आत्मार्थे पृथिवीं त्यजेत्॥ २

संसारे १ ... हेतोः १

धीश्च स्वजनं मित्रं कलत्रं पुत्रानस्तथा स्थितं सर्वं चक्षुस्य पुनर्भवंति॥ उच्छ्वासमात्रविनष्टगतजीवितस्य तत्कालसन्निहितमप्यसदेव सर्वं॥ त्यक्तं गतजीवितस्यार्थे
निजदेहप्रियात्मजाः॥ जीवितादपरं राजन् जीवलोके स्थितं न प्रियं॥ ब्रह्मिजीवितलाभाय मननानानिदर्शनेषु॥ श्रनेश्वमानितस्तेन राजा युक्तमनन्यत॥ त
तःस्नसंत्यागान स्त्रीप्रवृत्तय स्त्रक मेधि॥ कनायां पृष्ठानिर्ष्यांव पूर्व्यांयापत्र रमाधिमेषः॥ वाक्षकथितमहाकानिजपत्नीस्वयं नृहरः॥ पूत्रप्रवासरक्षकाली
पापत्रकाव्यविक्रयन्॥ स्नुहास्तखेनमानाज्ञामाहात्म्येन पूनाधमा॥ स्नूषाव धविश्वनाम्लिश्रुविनष्ट पृथूपानकाश॥ यत्नेवपत्निहार्यपिनिवर्त्तनिधनोवध्यो॥ प
नृप्रान्मापत्नानग्रमूढांवांक्रजिजीविनं॥ यदिजीवितलक्षनमूर्खामगवधूनिव॥ स्नुषापिहन्यनवाक्षगत्किंवक्रामयहं हतं॥ मानतल्लमयं वात्तत्सापात्वाममम
मनाश्वनां॥ ब्रह्मसूक्तासधनश्रमनुगमानिधिप्यमवधू॥ तस्माद्धूजामहिमलश्रप्राप्यश्वाम्नाप्रयातुमा॥ तविस्फतिनयापस्नूजीवस्यासंगमश्पूनः॥ ब्रह्मनिसंवि
स्नुमागत्वाप्रान्नतोत्पन्यासिकें॥ राजहसंनिवयासेसाल्योम्यापूननब्रवीत्॥ वत्सवृजामहिंवन्नागच्छस्तूर्णं विहायमा॥ नृपश्चापप्रहलांयंनमरावा

स्नुषापि

नमीक्रम ॥ यस्तु ल्पोत्वयागत्वाग कर्यं धामवल्लना ॥ अन्यथात्वाम सो वन्हि रक्त न्यस्तां मया क्वचित् ॥ श्रुणि तद्वृ पावामा ञ्जीव वः भ्र ल्वा मनाहरा ॥ मत्संगमाय स्का
नीयतास्त्रियतनं वपुः ॥ स्वयं रक्त समासाय वक्रोमूर्च्छि शिखामार्गी ॥ नेपा तत्ताक्रा उत्प्रेतं गत्वाधामव्यगो हृत ॥ नाजत्रोन त्वमविनं यस्त्रिय स्या नूनोः यदि
पत्नीवध्यानिज पदमियं स्वक्ति उत्संगमाह ॥ न श्रुत्वोप्रणि तताश्रुणि मे हिया ग स्तम त्व नयद्य क्वा तनलन नतिहित्र मेः साप्रगमे ॥ तस्यां गतायां न पतियं ह
विभ्रेन गंकितः ॥ पूर्वा ति तत्क्रमं वद हव मासं शायं कृथा ॥ मत्तो मे यासमा स्तः क्व ना ख्याना मनान्म तः ॥ निर्वि घ्नाकृ क्रा उत्तिं हि क्रः सा हृता मनं नकिन्नरी ॥ श्रुति
मिथ्या वत्स तत्र ना श्राम स्व ममं न्य तः ॥ निर्यं कं कृ छित्वा मृग्याय त्व पुत्र के लीलया ॥ पितुर्वन मगृहस्य कीर्षं हर्षा मनाहरा ॥ न्यवदयत्स्व वक्ता कं वल्की वल्ल
लं ह दि ॥ सा पितुः श्रामतनान्म क्षी संभ मां दाहि भक्त या ॥ हम कृत गते ता ने पश्चरतिः प्रणु हं व्यधात् ॥ मन्त्री भादेः प्रतनूनां कालिमायाः भने यी यो ॥ स धनात्र हर
संयागीन उत्ता मम गीत गः ॥ दिव्याध्याना पहोगाय न मानिर्व नि मायया ॥ अन्यत्र वक्त्रा ग नेन ग नि र्नान्य त्र देहिनां ॥ सा का न्त विना हा ज्ञान्ता कदाचिद्धा मगभमि

स्वर्गसंगमनं मम स्थितिं रमितं च मे ॥ नागी बन्धं क्रुतः प्रश्नाग रह्णमि सं

कृतस्यो नाम गुसेनः ४

२१८

लक्ष्मण २

ती॥ मांनागलवनापाकवसर्षांममपायथो॥ कतत्रमस्कलीसकौ महर्षिवल्कलायनं॥ स्रुवदत्ताममस्युप्रश्नमातिनमन्मरवी॥ लक्ष्वकस्यापदिशताल्लवकाम
मवन्धनं॥ त्वमथब्रूहि लगवन्यदियुक्तमिदंकतं॥ श्रुभिनसांववत्त्वाकिंचिरत्नक्रमननानन॥ तामुवाचमुनिर्मुख्यमनेषालविनव्यन॥ श्रुमाघेपाणन
स्याक्तीत्प्रक्रात्वाकथितमेया॥ उपलसकथंश्रूलत्वांववन्धमलक्ष्वक॥ इत्थलनोनेजानीम कौटिल्यंक्रेनवनसा॥ तत्प्रवादकंगतात्मकावेगनलावयं
॥ श्रुत्वाक्रांमुनिनातन्वीप्रश्नयात्मंमेलोघनं॥ लगवन्नक्रम्यताभेतकालावबन्धोपनं॥ श्रुद्धंतु लगवनेत्रयन्मयाकिंचित्त्विदं॥ ललनामलत्तसोयम
दावान्यातिक्रम॥ कथमितिच्चमायाम्निवापलउन्वीपियत॥ साधियोगभन्तितापस्यकालायागमहिमूला॥ इत्थंत्वाक्रनन्तसंनक्राथतंतफानीदयालवं॥
कार्यांकनंगत्प्राथलवंम्नुविनधापि॥ पाशवद्याविययुकाहंलुब्धकनप्रलापिनी॥ निवद्धानोजपूर्ण लस्तेहपाशनहाभिशा॥ मेलगसुधनाख्यातोमधिया
गमनलाकृत॥ श्रुमूनायदिमार्गेतसमभ्यागिनयाक्तिकी॥ तदिदं लवतावाच्य कानूक्ष्याकवसामम॥ क्विंत्वविन हामुनि समखाहंपितुर्गृह॥ उक्त्वक्षमन
या

तद
सुध

कम्पावासहजांवालगहृतां॥ तस्मिन्भावापन्नस्त्वस्य मृत्युमागमपामिमिति॥ इर्गमथकिन्तनपूज्ञ मार्गेथ क्रमणमात्रयथ॥ श्रुत्वमिच वमत्सीनामल्पवीर्य्यवलाजसां॥ दी
फाम पावनाकृकिंमुक्षनाममहाघविथ॥ इत्थंगत्नि पोपक्ष्मापागव्यासाल्वयंत्वया॥ तत्र तावासमेकीर्य्यिलाभंतत्त्वमहायवान्॥ केलाणंहामत्तुञ्जलपथ्थम
न्यूमव्याति॥ अदेवनम्निराजव्यंमदत्तिस्त्यंगुलीयकं॥ अभ्यक्षाविषमेवत्वंकथयित्वाक्रमगता॥ थि भ्रप्रगिंक्रियापायान्तंदिग्भाश्वर्य्ययुक्तितिथ॥ श्रा
भावश्वद्गतप्राधायघीयलांगुलीयकं॥ अतिगयाकुमाकर्पयेइराधमनथाड्गं॥ अंगुलीयंकमादाय गत्वाविकयन्मुनिथ॥ श्रुजाकयवाजस्तनूजित्वाम २१९
पंमहीयर्मि॥ श्रायचोकागमादायदयिमार्दशनात्मकथ॥ सप्रिवणस्वनगुर्वीसामनकदक्कजमगुलेथ॥ फुल्लरुक्षसितस्याश्वथ कुर्वांलथसत्रिलंगतथ॥ लूथा
वगणवहीतकथनञ्जणकाम्पितं॥ श्रुथानकथपूर्वमगृप्रजनेकप्रणनामसथा॥ श्रुक्षेमस्वाखिलजनेष्भकगल्पहमात्तवं॥ पितनकथपूर्वंदृष्ठासविप्रिय
मर्णकाग॥ श्रुपिश्रीवगिसामन्वीविनहाकुंमनाहृय॥ अतिक्रवार्क्षनयदामम्वकश्चिदपियं॥ तदाजगामद्गजननीपूर्श्रीवगिमप्रिया॥ गमाद्रूजामाथि।

देवतेवप्रसादात्कर्पाटकः समानितः नियकाग्रहीताम्बितकः स्थापितः इमेनु कदाप्रत्यया: पराणागारक्ष स्थापितानिति॥ राजाकथयति॥ शोभनंप्रतिगृहीतं॥ तेनापिगृःश
तामंसंप्रस्थितः। एतत्राह। कुमारतित्वप्राभृतंसाहितारभवभोस्वामः। सप्राह। देवगच्छामिचिरमहदृष्टामेमनोहरा। राजाह॥ अलंकुमाराप्यगमनेनातिष्ठस्वोगमिष्य
मीति सोऽनुवध्यमानएवमाह। तातापिवमयावश्यंगंतव्यं। राजानुज्ञातमवस्थित॥

यावन्नयति प्रिया वर्जित सन्नः प्रहारं तच्चिन्तापरः प्रविष्टो मनोहरां न पश्यति इत श्चागत श्च संभ्रान्तः भग्नहृदयः शठं कर्तुमारब्धो मनोहरा इति यावदन्तःपुरं तत्र पतिं तं ताः स्त्रियः प्रेमं कर्तुमारब्धाः विक्रोशो हृदये शल्येन तु तदा पुरुषमारब्धः॥ ताभिर्यथाभूतं समाख्यातं। सशोकेन समुत्पन्नेन ताः कथयन्ति देवास्मिन्नन्तःपुरे तेन प्रविशितव्यं नताः स्त्रियः सन्ति किमर्थं शोकः क्रियते सपितुर्नेत्री तापसमुपपक्षत्य कालभ्रमात्त्वं मातुः सखा सम्प्रसोकान्तः पादयोर्निप त्य कथयति अन्ये मनोहरां न पश्यामि मनोरथस्थितां तां। स्थानं कुमार समाप्य का ऋगतामि मनोहरा। मनसा सम्प्रभावानि मनो मे संप्रमुसते। हृदये दद्य ते चैव रहितस्य नया च ह्यां। मनोभिरामा च मनोहरा च मनोनुकूला च मनोरतिश्च सन्तप्तदेहेऽस्मि मनोहरां विना ऋतो मे

प्राप्य किंतु उविनस्यते य॥ श्रुतिप्रख्येव समुद्र समयपातम हीमल॥ कीर्णलतावलमांक्रमं सापक्षवासिवस्थितिं॥ उद्यानशीकनसप्तन हविवन्दनवासिनिशि॥ स

लब्रसंस्कृ शनकेविलीलापाऋगजदृ॥ श्वनाकामे गर्भाकशीनमक्रामन्ते वाहिनी॥ सूपलंनत्त्ववलकी र्णसाकृसमधन्वन॥ उत्पन्नांसनयत्तिगनकृवंहु

जगवाध्यनिर्बुद्धलावतायाःप्रविहिताननर्तिर्मयामंगमक्रमकृदयंमपफिसमनाहिशापः॥ दहिप्रमिकवःसूजकेगणीमिमनाहृय॥ मयाप्रमादमूर्छक्षकृवि

धर्मोनवस्थिता॥ त्वस्तमागमशीलांगवंश्च प्यसमनसंमदि॥ ममैवंमसलीलाकस्यत्वविधियुक्स्यकायूनि॥ छिगिकुवाःशनकेः कानासन्नागमाश्रिषु॥ उ

द्यानपूप्रियमनमामन्वस्थस्वयमायेयो॥ वेक्षयित्वापनिजनंसनजन्यासमनस्थि गंत॥ गत्वापनार्कवज्ञामसमपूविषमपूव॥ मीत्वनागपिशलेनमहकाम विव

भाहिकः॥ उन्मल्लवपप्रक्षवंगनावगनानपि॥ कृहिमखगुकगावंकमस्त्वः प्राप्तसखीं निखिलानमुखीनां॥ नदर्शनक्षन्दनागविलाणविंवस्वलित

दास्तुनवागमः॥ हंसाहंसतिमांगसंगनलिनीलीलावर्णगयुगेदृष्ट्वासीनसमपपश्चवदनाकिंकान्तिकश्लालिनी॥ यस्याः पीनपयोधनाथविलू ०न्नृकौ

मनोहरां विना ऋतो मे दृष्टं समागता १

१८ पृ

कलापस्य पक्षं हंसस्य वविलासि नामत्तनिकारशैवालवल्लीव्युता॥ तस्य निनीव्रव्यसनाःनूवन्धास्त्रलापिनः प्रमवत्तं मृः समपि॥ दिशस्त्रुकाशं दययवमार्गणने
जगमह गगनामिनोंशुः॥ यथमापरा मन्मथवान्धवस्य कांकं मधुस्वाम्वनवम्विविम्बं॥ तन्दर्शितं समस्मितमिन्दुमुखा मनमरंवृथामविमानशृंगमन॥ मूकं कालं का
कमवाफयाघमंकिं मतासविलासहानं॥ विश्वदानिधिस्त्रशशांकमवपप्रेक्ष गरलनेनाथमनुः॥ अपिलक्ष्या कान्तिमखीसखखउत्यकधौलेक्षमगस्येद २८०
स्था॥ तंवादितायवदनापमान संवन्धलब्धाऊंगतिप्रासिद्धिः॥ कथं न किं विस्ताथयस्यम गरुस्यकांकांकथनार्थितावं॥ पत्रार्थसंपादनशीलस्तनकलावतो
कस्यकलाभ्रनुशावः॥ अपिलयालिस्थगतिस्तकाशघनस्तनीक्षापिमस्तदृष्टो॥ त्वकृतेनासमहृदयस्या विविधमाल्यः कवलीकलापः॥ भुजंगकावि
कृवकोस्तु जंगी दृष्टा क्वाविलीवनवल्लवृत्ता॥ विवक्षु पथपथयया विस्पृष्टा मांशुः सहःस्मितविनहदकिं॥ सानंगमानंगवितानिनीकिं दशांख्यामन्मथपार्थिवस्य
॥यास्याः कटाक्षस्तलसंविलासे विलासिमन्यगहनमनिवृः॥ अपिलयाकिंतमजन्मरम्मितवनस्य गं पञ्चवपशलोषी॥ लीलाविलोलालललनावनाकं लगवह

नीलाब्जनाचलसुवर्णमधुद्विरेफवंशान्तरप्रसुरुहमध्यकृताधिवासः॥ वर्णाधिमात्रसदृशायनकाशफल्ला दृष्टा त्वया मम मनोहरनामधेया १
हे कोकिलोत्तमवनान्तरवासवासिनारी मनोहरे पतत्रिगणस्य राजन्॥ नीलोत्पलामलसमायतचारुनेत्रा दृष्टा त्वया मम मनोहरनामधेया १

दृष्टा त्वया वनमृगा॥ भ्रमनन्नूनं वनकुञ्जरवंशमानाजनक्षापचितमल्लिकां नु॥ स्फाटिक्यनीलाघनसंनिरतनमच्छादितावाणिनःकलव॥ कुमुदिकाननकुञ्जर
वधूगस्यान्मादप्रलापिनः॥ भक्तादिवविवरं धृत्वा वदनानकुञ्जनीययौ॥ सनागतवनासन्नगीनापांकगपावनं॥ ततः प्रविश्य पुष्पकेमहर्षिवल्कलायनं
॥ कुमुदिवितरविधिकारभ्यकनिःश्वासमन्मथेन मदनदहनधूमश्यामसकेकयंती॥ अपि तमिति गर्भांकाद्यामक्षोदर्यदर्पांमुनिवनरविध्यक्षीकिन्नरीका
पि दृष्टा॥ कुमुदिकान्माविमुक्तस्य प्राप्तस्योन्मादिनी दशा॥ मुनिः श्रुत्वा ववकस्य पविस्मय गमब्रवीत्॥ समाश्वसिहि विश्रम्य सन्तापस्य स्य गामयं॥ दृष्टा
सा गवकल्याक्षी मया मानसवेदिका॥ पृथ्वीस्वप्रहविशीनिवपन्नापिश्रीविभे॥ पाणतस्तवकनिशी धार्य गसान्त्वदाणया॥ पाश्चोरगर्भ वदनकामलं प्रम्लान
पल्लवानां तापक्लान्ताग्नवनलवलतनम्रांमिर्नागमतलस्वा॥ आभाव [illegible] मिविवमदनत्वादियागकृत्वाया कस्यानेवक्रोविदपि मनः सकितु विभ्रकिमेति॥ उ
मस्य किन्नरपर्णक्लिष्टाहं तव नं पितुः॥ आगकवं त्वया कुर्ण मितित्वां संदिशगमा॥ वीर्यसत्ववता पायरथे योतारुवगामपि॥ आगम्य किन्नन पुनरुक्तमाद्य

उत्तरे दिग्भागे त्रयः कालपर्वतनामेति कृत्यां परे ८ त्रयः
तानप्यतिक्रम्य परे ८ त्रयस्तानतिक्रम्य हिमवान्पर्वतः ४

रघ
रघं

त्म गर्भं मत्र॥ तदंगमल कृतं दलं तया बलां ४ गुली यकं॥ यस्य त्रिनेत्रप्रलापं गोर्दिश्या यान्ति पिण्डगतां॥ तत्र्यानन्द मत्क्षामिक मत्का वेष्यावलंबलं॥ अंगुलीयं ददौ म
से मार्गस्य कथयन्मुनिः॥ यथा मद्दृष्टिपथं नसौ पायन नत्वा पालप्रज्ञ॥ धीनः प्रयत्न क्रम गत्लुं धनदार्थ्यं पिङ्गादि शः॥ मनि क्रुधे त्पाकन मृक्षं पील्वा मतोंबधि॥
लब्धर्द्धि वलमाहात्म्य मायुधः प्रययौ शनैः॥ अङ्का मं निहितं तस्य मत्तीपकवर्णपथि॥ अरत्नत्व महतयानां स्वाधीनाः सर्वसंपदः॥ अथवि धोक्षनवर्ध्वि
लो महस्मितयौगं॥ हि मवर्के मणिकम्पक्रुतु लाङि मवांपत॥ हलो पेहावे स्वी हृत्य नक्षत्रानने मृथपं॥ वायव्यगारव्य मानुकं मतं गोलेमलंघयन्॥ अ
थान्सथनामानमगित्वका मलक्ष्मं॥ निरस्याज घवं धावे विप्रसं घमिव पृष्ठः॥ वीमाबनेर्वंशी कृत्य वाकृमीं कामरूपिणीं॥ कामरूपाडिमानुकं प्र
ययौ किन्नवीप्रियः॥ वलयान्म कृता घात निस्वानेः अन्न शंकृ तिः॥ तकधर्मेन नगः गोलमानुयान् नतिमाहसः॥ अथ योगमनमानुकवजकार्यं संपूर्व
मं॥ गच्छन्नृपा समालोक्य नाकेशीं गवर्लं विषी॥ पनिवृत्तं नमृं कन्त्वः समांस मगवमक्षः॥ संपादमूलं नस्यात्र मक्रोनिश्चितं विग्रहः॥ मान्तलक्ष्या नमृं न

छुदयानामद
तेनतमान वुउमामट
तिवलंचवकर्पति १

२८१

लोला श्रीतसाल हानसे ठेवे
तेन प्रधावति सतेन विक्रमेशा हन्तव्यः ३

गमायांक्षेर्यकरलांपतंगायांपराक्रमः॥ तपत्यांग्राहमुखबन्धनं चित्रायांविविधंगीतं रुद्रायांसोमनस्यसत्कारं हस्तायां
तूष्णीभावयोगेन आशीविषायांसर्पविषमंत्रप्रयोगेन वेत्रनद्यांनीरक्षाशस्त्रसपातयोगेनसत्कारं ४

क्षिप्यंगकृत्नूपानिमावत्री ॥ निदर्ध्वभिरवनस्यागस्ताघं होमक्षवियह ॥ मगवर्म्मसमूलिप्यमानि हनूमवीर्य्यवान् ॥ नीनंधरवदिनाकीर्त्तिप्रापरवदिनरुध्वनं ॥ प्र
विश्यनकुहांलभगिलांव्यसमहापधिं ॥ भीमागपगेम४ सर्प्यवाक्ष्मादिरुयापहं ॥ सयकूपर्वगाप्राप्य सघट्टं प्रासलानकौ ॥ यक्रकीलंगनायमक्षित्वावक्रिपि
निश्चलो ॥ यनुकीलसमृक्क्दे यनुहावं विस्तार्यमस४॥ कदनंयकूवक्रसमलमूकौ गभामक्षी ॥ मीव्रप्रहारीपूनूधीयकुभयोवइस्तहो ॥ यत्राप्रदकनिष्पयोग
थामकनेवाक्ष्मसो ॥ योवान्वकानगम्भीनयहाकूपं विलंघ्यस४॥ गंगभनदींसमूलाच्यंहत्वागतकूलवाक्ष्मसान् ॥ आशीविषावनजलांपतंगरखावनिम्नगं ॥ ना
दिनींवनधीमीयंयस्या४ किन्नरवटका४॥ कुर्वंतिनादनायांवेर्विप्रंगकगवेगसां ॥ कहिंवाहाक्षिनीनामेहासापहगवगसां ॥ दिशंतिपूलिनयस्याव्यस
नंकिन्नरांगना४॥ लंघयित्वायगांश्चान्यांवेजांप्रापनदींगग४॥ कुलवंतलगालंवीमस्यामथगिगीर्ष्यया ॥ पवनेप्रनिगांपानवैजकस्रीमवापेस४॥ मयाप्रा
पपवंसानमाभयवांगिदार्धयो ॥ ददर्शकिन्नरपूनंस्थानस्फटिकमन्दिरं ॥ प्रविश्यभयेनेप्राप्यकांकनकपभिनीं ॥ मलीनगनूमान्नुक्षमक्षीनललना

ए.ड्र
सुध

व॰ग॰॥ मरदभिमृग्न आ॰ पृ॰अ॰ सनहि पिभाथं॥ हमकृ श्रेजलं मत्र नयकी॰ किन्न नीग थ॥ कृष्णो कप श्रमार्तया स्त्रे कस्या॰ मभस्यम॰॥ हस्का लम्वनसाहायांक्त
त्वा प प्रस्त्रतां गने॰॥ माम॰ कसरू गं भायमिदं यत्नान नीयमे॥ यह्वक्ष्या गध्यमनायं स्वगीलि॰ पानिशम॰॥ श्रुतिमन मृगां स्त्रामासमी खं गमेत्रं वीक्॥ माधुर्य
धृ॰र्यं सौन्दर्यं पकपानवजीकृथाकृ॥ मन्त्री माता पनादाय मरामृतहि वार्विलि॥ पितु॰ किन्नन नोक्र स्पगिनात्वाभिमनाहया॥ मर्यालिकोथिमंश्र त्वाम॰वालि कं॰ वक्र
धाकृ॥ मह्नमक्रं विक्रपन दहि सुंयुलीयकं॥ त्वानृत्या लनक्त दलि तानि मनाहया या॰ कृष्णा न्यपामकवे कृष्ण क्रांगं युलीयं॥ यस्मागु मत्प्राभिमनत्वा मयूर खत्तखा॰क्ति
सुंनखक्रं गविना मङ्गुलामवापृ॰॥ मृर्छनम॰ स्वमेनं वांगमिवा कं लय्यमलांयुलीयकमनंगकथाकवंगं॥ माकाकमोगगमयस्यक्ष्णगत्वयदं सुंप्राफमिस्रवद
रक्तभिमेवशमीं॥ मनस्कामवदहासीदवि पक्कं निलीम॰ क्लिम॰ कापियवाकाक॰ प्रस्यक्न॰ वमन्मथ॰॥ निक्रिफं हमके क॰ क्लिन्निदं गनांयुलीयकं
रउमं यस्त्रुतागर्मं पय॰ कृष्णमकाकमां॥ श्रुतिमत्वाथिमं मन्त्रीश्रु त्वामनाहयाप्रियं॥ निश्चिन्त्यदयितं प्राफमालिनायमयंवमं॥ मयागु फमयन्यक्षं काकम २८२

यानमन्दिरम् ॥ क्रमश्च नीवशाधिनं गत्वा पश्यन्मनोहरा ॥ पनस्पनालोकनविज्ञमथ वियोगसंतापनिवेदनेन ॥ तया हर्षान्तापवनेलतासालाविशेषांगव
नीमनंगथ ॥ यद्यत्किंचिद्विनहमममयीविकयास्यस्केमकर्यीयस्त्रोर्टप्रमनसहृदामन्मथनीपदिष्टं ॥ यद्यस्त्वमकथमद्यगमीविनयद्यदोत्तमकना ॥ ग फल
त्सर्वप्रश्नयसहनगोरम्यनीवक्रहस्तो ॥ अवयुफनममनत्रस्केपित्वामंमनोहरवा ॥ निशिमहनागमाश्रयनिनायकानिचिन्मरा ॥ मत्स्यीमाधाविकनयासकौतुकौक्रम
थमना ॥ प्रस्याहसंसदिगमां सुधनोमंगणंकया ॥ सुनधिकनयाभादंसा प्रनंत्वयिविधेनं ॥ त्वामायांधान्नरनलं पनक्षिनामाकिम् ॥ वशिनक्रादिनंधत्वा सा	मनोहर ७४
रूपाकुलमानसा ॥ किंचिद्दत्तस्काम्तहस्ताज्ञमभाद्यानमन्दिरं ॥ कदनकंनिवधाईस्वेवियोगणंकिनाणया ॥ नागमलीत्रैषयामासनिश्वांकसुधनं पनि ॥ नथमानमपू
नथद्वसासुधनंन्यवदयत् ॥ नूनंनेवियोगमेनलवनाज्ञायमईस्वेलप्रिय ॥ व्रजिष्यावक्षत्वागनमितिनामाहसंस्थितमथ ॥ त्रसत्वदागमनं नानंकथयनिर्विशंकितमथ ॥ देवा
लविघ्यमितसासंगमंनोविवाहमथ ॥ वशिनमज्ञिनमाकर्थ्यसाक्षकापिलनक्तिनं ॥ यथोनज्ञश्वमाध्रायसोऽत्वयश्रमस्तथा ॥ निवदयामासकमलक्रहलंसामनो

सुधनामर

९६
सुभ

हना॥ मम ४ किन्नरस्य नाम स्त्रां कापप्रस्तु चिमाधन ४॥ उवाच दर्शन पर्थं परिहस्तात्मजा पग्धा॥ स्त्रुहप्रमादपतिनादेवादनृपतिंगजन॥ नविमूखतिदुर्वृत्तं कात्य
मानापि नकर्णा॥ योवनावनिलावण्ये सुन्दरी यदि दिवौकसां॥ वनप्रयाणम गलमस्पृष्ट हनरम्भव्याम॥ उदयाग्र्याफ्रप्रजवाघनयौवननिर्जना॥ निम्नगाकार
विजृम्भायामसि स्तनाममध४॥ विद्यद्रूप गजननी कलवेलङ्काकाचिरा॥ मलिनारवनविधवसम्मत्तिनकस्यचित्॥ नृपमाप्रहदस्थास्त्वं यदिमर्त्य वर्णंगता
॥ नकिन्नरम मेह मनिमर्माश्चपूर्वपक्षिणा॥ प्रमावगर्ज हीनस्य पुंसश्चानुगता कामं॥ आलक्ष्य पूर्वमस्य वश्मान्द्य्यलिङ्गिनज्ञने॥ वत्स्यामस्त्वस्यफिंप्रायहीन २८३
संवर्धलज्जया॥ मृत्युंड हं नगन्ना मित्व याचस्व फ दिवौक सं॥ सप्रमत्ता स्यूकस कलस्याङ्क निर्भालिने ४॥ जनेव किल्ले काय सक न्यामं काव कामिनी॥ ऊ
मिमाज्जन्सि का पिजाममृवाच्य नमानना॥ स्मृतप्रहानंकृ बाधिकवथावाष्ये विनृलिश॥ कापादेनृपतिं गजाम नेगत्त्वा वक्तु मर्हसि॥ नपुत्रयनकप्रलावनकिन्नरा
किन्नराधिका ४॥ गच्छ त्सापि दुर्लभ्यामिमा मृत्तं घ्य यथशिनिं॥ प्रलावलम्भिना याति मनुष्य ४ मकार्थ लवं न॥ यक्ष मं वोदिनीस्फुर्लिं र्विस्येव गनी।

विक्षं॥ कथाम्यानन्द संवादं यगिथवति मन्विषश्॥ आम्राकिंक्रीयमं माम स्वलावानुयु श्रागशः॥४॥ स्वर्द्धिन्दुन मका सन्दीकालकूटस्य माहुवः॥ लवन्यकर्ये

दा४ कविछन्ने दाषाम्कथामयं॥ मृपार्वीश्चनकर्लव्यामशी धांमृत्यलं घ्यनाः॥ प्रु लेगन्किन्नवपाति स्कलेत्थतिव्य विस्यव॥ आमाम र्नेसमाकृयदर्दशीकामनू

पिनं॥ अमृतवनकद्रूपंगं दे स्वप्राप मृदंपवा॥ दिस्वोप्राप्का मयादिव्य ओमागतिविविनेयनु॥ निनिन्दूक्ष्मं लय मखावीश्चेनं मानिस्कदा॥ आमागनंवतीथे वमिमि

गंप्राथ्यन्द्रुगं॥ इन्द्रशोस्यंपितुवननूपलावस्थकान्ति मानु॥ प्रभामस्मिप्रमृदिताय स्याश्चन्य दृशीपगिः॥ शुगिमम्यांववृक्ष त्वामर्षसंफुल्ललावनः॥ क्रमादि

व्यागिविकासंग्रुहुजिह्मामयाब्रवीत्॥ त्वयाकान्याजिमाक्रोवदर्गोकिन्नवदानकाः॥ संदर्शितप्रलावस्तुदिव्यांसंवन्धमर्हसि॥ श्रुत्वायनैशंनवनैकत्वाछ्रुस्यण

वकधाम॥ व्यकमन्यनमुक्तिमृपुनर्ध्दीहिनिजाटकं॥ संदर्शयधनुर्वदढ लम्मादिकोणलं॥ ममथ कीर्तिपताकेयं गयायकामनोहरा॥ छृन्यगार्क्यपिकोटि

त्यास्वविगक्षनकर्मक्षि॥ सर्वकामानुयोगेन सधनः कर्तुमृययौ॥ मिथ्यात्रमङ्गश्च स्कलेप्रवलंगनपोटनं॥ गंविह्लयमहस्त्रांकः पक्रयामादविनयन्

मनोहराकुहितु पत्रितः १

हेमन्तानः १ मनोहरमाया ५ सर्गः ४ ६८७

रुद्र
सध

॥किं तावद् कलिकाबाधि सत्वार्स्यं पार्थिवात्मजः॥ नियतं किन्नरेन्द्र यनि स्कलक्षणकर्मणि॥ स्मृतास्मि न्नमसाँयाम कार्य्यं साहायकं मया॥ इति संविज्ञाप्य गज्ञा २ स्य
कर्म्मनिष्पत्ति माद रथ॥ ततः शक्र समादिष्टे यक्षेः स्मूकनन्नूपि पिहि॥ उत्पाटि में गनवन सम मव्यूर्फे गिलाटकं॥ प्रकीर्ताकं सम्मृद्विस्य गक्रः स्थेः पिपीलिके॥
सखन्तः किन्नरनन्द्राय विस्मितायन्य वदयत्॥ ममफकनकरुम्मान्नफ कालावलार्जि तः॥ स्मूकनीचक्र संयुक्ता विक्रानि भिनपत्ति था॥ गमसुम्भविक्रामक
लागिन्नभवि मर्दर्णयत्॥ ययास्य पत्तु मुकुटं दिव्याकृतमवर्त्स्यः॥ विस्मि मापि प्रजावन मस्य किन्नरनलपतिः॥ पुनरुद्धक्रनाथेव मातांमूर्ति मविकय
त॥ दधति विपुलाश्चर्य्यमोनह साक्षिगांसुगो॥ मलिनवदनाः कीर्त्तिलक्ष्मश्च गिविवादितां॥ स्मृपिय गगणे नोनाध्यको विन्नूह्वधिपः पनपन पविलवकालान
स्फकिवालिनिर्धशिनः॥ ममनूर्व प्रभावायं दिव्यः प्रकटितस्त्वया॥ प्रहृप्रकार्षमधुनासंदर्शयितुमर्हसि॥ स्मृतिन्न वर्ष्णन्नू पालोडुल्यालयदवासतां॥ ॥
किन्नरीणां स्त्रियां मध्ये गत्वा धनिजवेल्लवां॥ स्तुपूकमनतपुनः किन्नरीणामपरूवौ॥ उल्लवर्ष्ण वयावर्ण्ण दर्शयग्रमयगतः॥ तासां मध्ये प्रविश्य

२८४

यस्तत्र अहं मनोहरया ॥ वल्लरीवनसंछन्नां स्वङ्गस्थूलतामिव ॥ ददावाय निर्मितनिष्ठिं सुमनसां किन्नराधिपः ॥ तस्यास्ते दर्पोदियान्तेः सः मनोहरया ॥ अमघ्या
पतागविलवेः पूजितं नक्षेन सादरं ॥ आयासे स्वस्थमामन्त्र्य सधनः स्वयमेव ययौ ॥ मनोहराग्रेगं पूर्णं प्राप्य मालीकस्य पार्श्वेः ॥ याऽन्द्र दर्शनोद्गमः सुखमनुधि
निवोवसो ॥ पूर्णं नक्षत्रध्वनि गर्वे दृष्टि मा नपत्र वाढं लिखितं व्यापितापहस्त स्वजानां ॥ सुगंधशीतलं तिलकं वस्त्रखानितामां छाया मेषव नन्द पञ्च प्रणामङ्गमस्य
॥ प्राप्ताशिषकं सधनं प्रणतानन्तं फलानि दृष्ट्वा प्रणामे ॥ नवपत्रावप्रद्युलावतीस्या भवानिवा सार्थमिवापजग्मुः ॥ सर्वाधिमत्वः सधनाः रूमवयस्यश्च वा सावि
मनोहरां ह्य ॥ कति प्रयागं व्यवसायमानलाक्षिः कामानुबन्धादियकीमेयायतो ॥ तस्मात्कामः कमलवस्त्रानन्त पर्यङ्कवासी वर्षः सति गमनगवधूव
न्धकलीकिवानकः ॥ स्फूर्जत्सूर्यप्रसेन जनजः पूर्णतालाहलाघ्रे लीकः रवाक व्यसनविधिर्भवेर्भाग्ने येनविद्धः ॥ सर्वाधिमत्वे सधनापि धीमान्कान्ताविधोग
व्यसनानलार्दः ॥ वल्लामइङ्गोपि रवानुनकः कामानुबंधो दशिभाहितोऽत्रा ॥ तद्वियोगव्यसनाग्नितप्तानि मयिगाङ्गं गमर्हामूना ॥ यस्मभवनासापिरवाः

८६ ननकाकामानुवन्धा घयवनस्त्वमस्या॥ इति तिङ्कगदः स्वयंजिननस्वकथांविनिवदि तांनिगम्य॥ मनसंप्रथम्हलमवमगमकमभ स्वसामनालवंमवस

सुध ॥ ॥ इति श्रीरुद्रकल्पावदानसूरंगाश्चापयफसंताप्रूरंधमूधन किन्नरीआगकावदाने पनिवर्ती नामा [illegible] त्रिंशलमाध्यायः॥ ॥

॥ ॥ अथादिगक्रम्मीवाऊक्रमानन्दंममस्यकं॥ निजे पूर्वकथासन्त्वाम्भिकाननामूनीश्वरः॥ माधुश्रीयुमहालागकथ यामिकथांनिजां॥ र

कामपाशनिवद्धानांसवक्रपविजमां॥ पूनामथहिगोयार्थक्षिजमामिमराउव॥ विनूपत्वान्नरिपगः मस्नुश्चयममान्विगं॥ मयथालत्सूवाताजामर्व २८७

वाधर्णधिपः प्रजः॥ सूवेन्धूर्तीमदमीश्वावाचाधस्थानेनाधिपः॥ नीतिधर्मानुसारेण मर्वांल्लोकान्प्रवाधयन्॥ ममनूभस्य संपाल्य पुजानिवान्यनन्द य

मू॥ कस्यनाहूमहीन्द्रस्य सर्वेलाकाधिपास्त्रपि॥ धर्मानुआमनं दस्वाप्रम इयनूभादिताः॥ तस्य मादात्सदागत्रविषयगसंलूपकः॥ कशात्सांदंनिनू

सांकश्रावर्लकनिनकर्ने॥ एवंधर्माधिवाजस्य सर्वहितार्थसंरतगः॥ लपालाः कोत्रियाः सर्वे पोरुजेक्वचेधाप्रिताः॥ कस्येवंमनकावाक्तः मस्यधर्मान्

वांछितः॥ महैश्वर्यालयस्यापि सञ्जातेन वनालयम्॥ एवं माहेश्वरी सम्प्राप्त स्थान्वितः स्वरूपिणि॥ समीक्ष्य वसमाविष्किन्नं ध्यात्वेवं मन्त्र विन्मयम्॥ ध्रुय

मैश्वर्यं तस्याकिं विघ्नमम महत्कृती॥ पुत्रानइहिमावापि कथमस्यापि वियगः॥ हा देव किं मया पापं प्रेक्षगं पूर्वजन्मसु॥ गन्धोत्क्षिप्य गवं तः कौमाभ

वलवान्तरं॥ इति देवमनुस्मृत्वा वंशविच्छेदशंकितः॥ स्मृत्वा कुलस्य स्वस्यापि ध्यात्वा गर्भं स्वरूपिणि॥ ततस्तस्य नयेन्द्र समस्त्वक्रतदेवयागतः॥ कु

लश्चवीप्रसन्नामा रूपं स्वप्नमदर्शयत्॥ श्रीमदमापपापाश्यगनेशक्षेत्रं गवन॥ संकरीप्सुश्चतुर्वर्गफलप्रदं महीपते॥ इति प्रवाधितात्स्याप्यनुं प्राहस

माकुलः॥ व्रतमस्य विधिमावक्तु वक्ष्यामि सुत्तापरः॥ यथाशास्त्रोक्तविधयः कथितास्तत्र सुमुध॥ शुक्लाष्टम्यां वारूपस्य उपवासमथाकरोत्॥ कदाचित्समया

नीतं स्त्रीं तापदत्तयायधी॥ उद्यानमयनामानादराअगत्वा व्यसूत्रयम॥ कृत्वा धनप्रमादात्सस्वालिङ्गधानमन्दिरं॥ उद्यानितकेमस्तानिक्रमैः प्राङ्नतकृतः॥ तस्यापि

मध्यमसख्याम हलनामितिवृद्धितः॥ सर्वेषामपिमस्तस्य च स्त्रानामस्य स्मृलिकः॥ नदिकूलस्य सम्यकं समीक्ष्य समदीयतिः॥ सूत्राविन्ति मितिप्राकाराय स्थितम्या

=क्षम २

मित्र

तड प्रयत् ॥ ततः स्वर्णपक्षी वाजविस्मयापन्नमानसः ॥ पूर्वादितः समुपध्याय संभाषन्त्येवमब्रवीत् ॥ नागाः कश्यपस्याधानमन्दिरगयनालय ॥ कृष्णस्थामस्तम्भाः र्दकाः धूनाप्र
वी स्थापितः ॥ तस्यापिस श्मशानस्थाससत्कुरुस्थितिस्थापितः ॥ स्थानानामपि सर्व्वेषां सर्व्वाणि प्रस्थापितः ॥ तत्त्रिमिलं समालोक्य गुरुं वाप्य गुरुं तवत् ॥ श्रुणि सम्यं समादि
शमांवाधयित्वमर्हति ॥ श्रुति संप्रार्थितं वाक्यानि गत्यसपूर्वादितः ॥ तथेति तत्र गत्वा तमिक्रस्मर्व्वं यलोकयत् ॥ तस्य तः समुपाश्रि समविनंतं समीक्ष्य स थाप्तु
हत्ते मिर्मिकं सत्वानत्यतिमेवमब्रवीत् ॥ वाजस्य हृश्यतां तस्य नेमिलं तड्कायतां ॥ यथाशिवं क्रितं यक्तत्नि अर्के थाक्रे वं ॥ श्रुणि अक्षाससमादिष्टः त्वापि २८७
वाधिगतत्यै ॥ सत्समवं तदन्तनमिस्थितिनन्दिकातवत् ॥ तत्कृत्वा सत्रिरथाः साला ः सत्यास्यांथ पाविकाः ॥ स्त्रियाः नाः पाविकाः सर्व्वाः समस्थानन्दमायतुः ॥ ततः
क्रमतः समुत्वः यश्विह्वा समहानतत् ॥ यथा स्थापन्नमत्वा याः स्त्रियाः गर्भः प्रवर्द्धितः ॥ एवं तस्य धर्मं सत्वं प्रवर्द्धितं समीक्ष्य सः ॥ सत्वन्धूर्णयपि सत्रसंयरयस्य सः
पाद्ययत् ॥ ततः स्वयमहीन्द्रस्य समादिषी धर्म्मवाविनी ॥ मतुं विना रतिश्चाइर्षः सर्वी जनाः समभागताः ॥ तत्र सं सास समालोक्य सविस्मयाभिनन्दिता ॥ निशायामपित

स्मा लोक हितं

ध धम विनकालं२ स्मा३

प्रेव तत्रार्क्षा सत् सुमनाश्रयत्॥ मत्राद्यो पश्चिम यामदानकादि व्यमस्दन १॥ स्थित्वान्स्म ध्यमंस्त्र र्व स्वयं ततो मुनिर्ययौ॥ तमर्षि निर्गतं दृष्ट्वा दानकादिव्य मस्दनं॥ उपत्स्यायद

मी श्रा महीद्यौ वार्य सस्मूत्॥ तदर्पितं तं मादाय महिषी सा तिनन्दिका॥ स्वक्रीडं सुप्रणि त्वा प्य संदर्शमुदाविवं॥ सभी सुर्गतं सुव र्द्धितं तद्दलऊ १ म ३ नं॥ दिव्यागिमस्दनं

कागंप्राप्य न्स्द न्यमा धिका॥ ताजापितं समालाक्ष्य कर्णानीयं मनाहरं॥ पूर्वं कृत्स प्रमत्ता म्यंनी ला स्पव सूनावनं॥ शुक्राक्षमादयंजामन्त्रक्तिं स्थितं व पतिर्वा॥ स्मृति

विन्मा विषरीत्यागत्को विर्विलाकयत्॥ एवाहिना पितं दृष्ट्वा राजलऊ १ मेप्तितं॥ नृपतिं तं समालोक्य संपक्ष्य त्रवमब्रवीत्॥ समर्षिनन्दनं राजन्य प्रभवतारिवां स्थितं॥

दवस्य न प्रमादान्मह स्थितं २ भूनाऊर्व॥ इतिश्रमक्षाछिनाकं कृत्वा तिनन्दिकान्तय॥ श्रद्धया प्रददौ ढ्यं सर्वार्थि स्यात्स्य स्थितं॥ ततः सत्रपृथिवी ना थः स्वर्गि गं

र्यथाविधिः॥ जातिमत्स्म सा स्थादि १ कृत्वा सर्वान व्यनादयत्॥ ततो २ तिनन्दिका आससुव न्नं सूववनीपतिः २॥ एवाहितं स्वर्ग सार्थ समामन्त्र्य वमब्रवीत्॥ उपाध्याय सि गं

नस्पनामध्यंयस्थावितं॥ विधाय मवलाकंयप्रजितसंप्रवावय॥ इतिवाह्यादिनं कृत्वा पूर्वाहिनं विवरू ०१॥ गि गं सक्ष स्वसमासाक्ष समविनं प्यविनयत्॥ स्क्री

थि

स्मा:

सुद्र
वी

नयंयगोजातमूनामूस्नम ४गिरुणा ४॥ कृक्राकूविनिविस्वयोर्नंनामध्येर्यविआस्यन॥ कृनिनिविग्यविह्नायो पूवादिनानवाधिपं॥ ॥सह्वातिंनंमसामन्त्रमुम्यगंधनव
नवखवीनू॥वाम्नत्रयं गिमुर्जंगिकृक्रमानवानयंयन ४॥ कृक्राकूविनिनामास्यग्रथिर्नमंप्रवानय॥ कृनिगमक्रामसमादिसूंयूवामनपनिस्थ ४॥ कृक्राकूविनिवि
स्वयोर्नंनामसकृस्वधपथनू॥ कृनिसंप्रथिनंनामसकृस्वगिरुणा ४समन्नाग४॥ ग्रुस्वासर्वपिलाकाश्ववलखुवनूभादिमा ४॥ ननर४सवालंकीवाह्नाम्वपित्रवानूक
न्यिना॥ क्रस्वायनूयमात्रस्य ४संपालनेसमर्पित ४॥ उद्दर्केनेनूमलांमवान ४समनूधालिन ४॥ कार्याजीवप्रमानननसूप्यमानाविंवक्रिग ४॥ काय्यासूम्वानप्रश्री २८७
वसप कथ्यासूपालयनू॥ उत्तं गंनसमाक्षय कार्यासमनूधालित ४॥ एवंसंधाल्यमानाशोसर्वाहिनूपमानूति ४॥ यविपूष्ठानिकृजीवडुदकृमिवपंकजां॥एवं
पूष्ठाज ४सर्वाग ४कृआनामोस्वोर्धिकं ४॥ युनूगलिपिगमलाधांवाह्नुपुवगिनस्कर्मा॥ नमकृपुनूनि ४सर्वे ४मिश्रसाध्यायथक्रमं॥ लिपीनामागुसर्वासांमपियानंस
मायथी॥ ननावाकनवकोधालंकानादियावसागन ४॥ सर्वधामपिगस्क्रावामागुपावंसमाप्यानू॥ एवंक्रमनमसर्वाषांकलानामपियानग ४॥ समसूक्षिगुनूसर्वान

पा

श्रगुप नमन ...म्प्रमयानिष्वदि यते । राज्ञा यत्कर्तव्यं हानवर्गं च समासतः । दशादूशलकार्माणि हातव्यानि महीभृता । प्रकर्तव्यानि गाज्ञा कुशलानि तथा दश । मदाभिमानिनो दुष्टान् नाशयित्वा प्रयत्नतः । बोधयित्वा तथा सर्वान् धर्मे राजा प्रचारयेत् ॥ दत्वा दानं ह्यर्थिभ्यो यथार्थि समीप्सितं । ... शील समाचारः क्षमा शुद्धेन्द्रियः कृती । वीर्योत्साहरथारूढः सर्वानुष्ठान्विवर्जयन् ॥ बोधयित्वा प्रयत्नेन सद्धर्मे भिनियोजयेत् ॥ संस्मृतिम् उपस्थाप्य निर्दिष्ट ध्यात्वा जगद्धितं ॥ स्वप्रज्ञया समालोक्यनीति धर्मं प्रसाधयन् ॥ एवं ... रा ... माय्या ... न प्रदानिदत्वात् प्रभो स्राह प्रचारये निरन्तरं ॥ एवं करोति यो राजा स सर्वाधिपतिर्नृपः ॥ सदा भद्रसुखान्येव तत्राधाया सुपालये ॥ टी २

तं समभ्युपनन्दयन् ॥ ततः स यो वनाली च्छादर्गनीयाः सिमंदन ॥ अथ गमास्मा मान्मुक्तमुदानसमस्तायके ॥ ततः स नृपती नाह्नः कन्याधर्मानुवाविनी ॥ दत्वा तद्विधिनाम्बे
यौवराजपदं ददौ ॥ ततो युवा स ... कामूर्यविराजपदं मुदा ॥ संप्राप्य कार्यया सार्द्धं कुलधर्मं समाचरन् ॥ तत स मनूपगिरीन्द्र स सर्वभूमि ... इन्द्रिय ॥ ... कामुकं समहावी
र्यं समभ्यां स्ववाचयन् ॥ अभिषिच्य महोत्साहे स प्रतिष्ठाप्य नृपासन ॥ सर्वधर्माधिपं कृत्वा सर्वलोकाधिपं यथा ॥ सर्वभूमिपयं स्मा ततः कथा वनं ययौ ॥ ततः स मनु
पतिः श्रीमानिस्वास्त्रः पृथिवीश्वरः ॥ नीतिधर्मानुसारेण सर्वाश्लोकान् पालयन् ॥ एवं मनुपती राजा सर्वधर्मार्दिताथं सम् ॥ तस्य संसृष्टि मा लाय सर्वलोकाधिकाश्च पि
भूमानत्र समीपन्तः प्रावाचयन्सदा गुरुं ॥ एवं तत्स्य मनवं सुमतिभित्थं समस्तं कम ॥ नित्यं स्थानं कुलास्मार्द्ध प्रावर्तमाननित्यार्थं ॥ एवं लब्धम स्यापि सर्वधर्मार्थ साधिन ॥ नपृ
त्राद् हिंसावापि विरल व देवयागम ॥ ततः स मनुपती राजार्थं धर्मसंख्या विसी ॥ मन्दवीन समदी कांकाडपने भयथ विधिः ॥ तापि स मं सं सम्मं न कामु पती सप्रमादि
न ॥ यथा हिंसां किं तत्रा ग्रं सु काम भय यथा सुखं ॥ तथापि हि समत स्मं मनु पतेः स्म विवादपि ॥ नपृत्राद् हिंसावापि विरलं व देवयागम ॥ ततः स मनुपती राजार्थं स्म सुकि

...मादि ४

आ ५३

रुद्र
वी

निवाशिन५ ॥ कृतांजलिस्तमनुष्टूय स्वामनस्यैवं व्यथितेन यथम् ॥ कृयं नमास्तस्य वीरस्य नस्य मंत्र स्यनेयस्यम ॥ नपूताड्गित्काया पिविशस्यक नहकुना ॥ कृतिमं विन्यहत्मीरुक्ष्म्क्ष्का
कु ४ सम्वगि ४ कृति ४ ॥ पूनाशितं सभामन्त्रम स्यम्भ्ख्व वमब्रवीत् ॥ उपाध्यायनभे पुत्राड्गिकावा पिविशयम ॥ कृपूताम त्यक्नाय्र कृायायांन्तनम ४ क्षगति ॥ नादिदं विषयं
सर्वमाक्र मि घ्यत्ति गत्रव४ ॥ यनान्यप्यनमवं गक्रुड्याधंममादिग ४ ॥ कृतिमंप्राथितं नाम्हा पूनाहिता निगम्यम ४ ॥ विवक्रु ४ यानवस्त्रं तंममीश्व वमूपादिगत् ॥ नाकत्र
क्लिमह्यायायंयदिवंगं स्वाभिकृमि ॥ नमात्रववनेग्र स्वामसमाश्रायन यथप्रणो ॥ नद्यथाहि त्रिधा पञ्चगुञ्ज ४ स्वयान्तथा त्रिं न ॥ पंवमघ्यांव व्रतुई घ्यां गुरुप्रमत्रवम २८८
सा ॥ स्र क्का न्त ४ पूनिका नामा सर्वा ४ स्वकन्यया विकाय ४ ॥ कृत्वापूर्णातिविकृननमयमस्य यथमर्वं ॥ एवं गवस्व ४ पूत्रा ४ प्रविघ्य निमाधव ४ ॥ ततः ४ कृ क्का कृवं धमयं
विशीर्णित्र मवं स्वलु ॥ एवं गा क्का म सा दिष्टं निगंम्य सतवाधिय ॥ ससनुमाधित सा नक्ष थवार्ते ममेकृत ॥ ततः ४ सत्पाणि तार्यां मलिन्दा नामसप्त्रियां ॥ नाकहु ल्प्र
निशा घ्य सर्वा तार्या क्लथ त्यजत ॥ तत ४ पूना दिकाह्वानन्त ४ पूनव वाकृनान् ॥ सादवं ममूपामन्त्रम स्यगवन्त वमब्रवीत् ॥ नाजनाश्वामि ना नाम्नावं गान्यवानि ला घि

शुष्यपत्र४

ह्युत्रगृहाणाम् मनःप्रवाहिकाः॥ समीक्ष्य तानि सर्वाणि महाश्चर्याणि स सदा मुदा॥ तद्गृहं तु स्नात्वा यथाकामं चचार सः॥ सुखं वसन्॥ एवं प्रतापितं तोषितां निर्गम्य सानुमोदित
ः॥ तथा हीमि पुरि प्रस्थानमधीशितः सहाश्रयन्॥ तत्र मणिवीथिकं मत्वा सर्वांस्तान् प्रमोदसा मुदा॥ तत्र स्वस्त्रगणं नीत्वा मन्दिरं समुपानयत्॥ प्रविष्टस्तत्र सौपर्णं स्वं
तानि स महानन्दिताः॥ समीक्ष्य मन्दिरं तं संप्रसादितमानसः॥ तत्र स्नात्वा मुदिता नाना माः सर्वाः समन्ततः॥ नन्दितं विविधैर्भोजनैः सुपानैः समतोषयत्॥
तत्र स्थित्वा महानन्दिता सम्माहात्म्यादिवानिशं॥ यथाकामं सुखं भुक्त्वा प्रव्रज्यां समसेवत॥ एवं बहु निर्वेषीधिमताः सहसा सर्वदा॥ तद्गृहं तु स्नात्वा यथाकामं न समा
ऽच्छन्दवसन्सुखं॥ नानामार्गप्रमदाः सर्वा वशीकृत्य तं समीक्ष्य तं॥ दक्षिणगमनमार्गे प्रयातं संन्यवासयत्॥ यत्तं निवासितं तत्र स्थितः स विस्मयान्वितः॥ तत्र ग
त्वा स मूर्च्छितः स्थानमनसैवं व्यचिन्तयत्॥ किं करोमि दक्षिणमार्गे निवासयन्ति मामिमाः॥ तत्र गत्वा मे हृदयं स मेतत् हि भ्रामयन्॥ एवं ध्यात्वा विनिश्चित्य स मेतत्काम
कस्तकः॥ निष्क्रम्य दक्षिणमार्गे पश्चान्तस्य गच्छतः॥ न तः समप्रवनस्तत्र श्रीकुञ्जा लिखितं महत्॥ प्रासादं च चेरिमं ज्वलन्तं सः सम पश्यतः॥ तस्य समीप

रुद्र महागतशान्तिनन्दिकमानसथा॥ संप्रथमल्लकमापन्न नरक्षापूर्वमपासनरु॥ गतदानकालिनिर्यातान्तर्पिंगदित्यमन्दनाथ॥ कंदित्यमन्दनं कानकमूपायायानं समीक्षि
त्य॥ समीक्षकं महासत्त्वं सर्वास्त्राधप्रमहामूहा॥ समस्तसमूपासन्न पश्यकात्रवमकुर्वन्॥ स्वागतं ताम महासत्त्व कच्चिद्भद्रं गतोगव॥ वहिपरप्रपदमस्माकं प्रासादं
महद्दलवं॥ आगतसन्निमनानमया आलया४ संप्ररक्षाशिता॥ सन्तमान्यपि लागक्षनि पानानि विविधानि च॥ सन्ति द्रव्याकनानानि यथावहुशस्तथा॥ सन्ति
सेव्यासनान्यत्र वासान्ति विविधानि च॥ रत्नमयानि च सर्वाणि हर्म्याणि यानि च॥ वाद्यानि सन्ति सर्वाणि गीतानि विविधानि च॥ समीक्षणानि सर्वाणि मया २८२
सादितमहामहा॥ मानुलकियुक्तान्तु लसौख्यार्थ निर्मितानि हि॥ त्वं कृत्वा जननीं लकिमागतासि सखापय॥ जननी हलसकृतापि मदीजमलसं॥ तु
ष्टागतस्य फलं सम्यक् विवाहस्याथ कन्यका॥ मन्यथैव फलवनम नहि स्नायसवम॥ तद्वृत्तं स्नाय थाकामं नम मा४ सुखं वस॥ एवं समृद्दिशं तानि नि
शम्य स्नानुमोदितेन॥ तथहीति प्रतिज्ञाय समंगिस्तस्तु वाधिनत॥ नमतिशाधिगंमत्वा सर्वास्त्राधप्रमे शामहा॥ नीत्वा गतमनानमपप्रासादं संन्यवेशयत्॥ त

तासन समासीन ४ मस्तवीयायि वक्रस्य ॥ मानामा ४ समूयामीना ७ सर्वां ४ य ४ ननव्य स्नाकयन ॥ न न स्माभूदिमानामा ४ सवीस्मम गि नं दिमा ४ ॥ विवि खे ४ सनसे मा न्वे ४ या
नेश्व सम सेमाय यन ॥ कास्वा गभव घू सर्व घ वि मानानि वि म स्यव ॥ प्रासी य्य स्व र्ण रवं मानि ध्वं पि म पृ दि वा नि गं ॥ मन ४ का मन म मस्य याजया मास मा ४ क्रि यं ४ ॥ प्रश्न
कांप्रस्थे हं साथि न मि मन् पयोमूस ॥ सदामायाम्य ग म नं न्य वा न य स्त्रियं पगिं ॥ येमनादिवि मागच्छ निक ८ २ या म यं पूनं ॥ स त व सं क्षि या पि स्ता ४ कर्म्म त भोस
द्रु स्तह ॥ मनमी मिजाय गं गं पूर्व य थां लाथि ष्मा ॥ क्रू मिनिवानि गागा ति ४ लि मास्य ४ प्रावृषी दहा ॥ मायान काक्षि नावी ॥ गं न व या स्व मनाव म ॥ नवं व हू नि व र्षा
धिमका लि ४ सह मर्व स ॥ उस्का गांध यथ का मं न म मा ध्याव मन्मूस ॥ मानामा ४ घ मरा ४ सर्वा वगी तु गं समीक्ष नं ॥ दक्षि ग गमन मार्गे संख्या गं न्य वा न य न ॥ य
दानि वा नि ग स्का लि स्कास स वि स्का यान्वि म ४ ॥ म त्र ग ल्कं सम् स्ता मी म न म वं व्यवि क्र यन ॥ किं हगा दाक्षि ग मार्गे निवा न यक्ति मामि मा ४ ॥ अनच्छ उ म ह डु कुं स मी र
क्षिणं प्रक्राम्य हं ॥ निर्लं स्वां लि यं का लि निवानि मामू रू मे क्रु ४ ॥ प्रिय त्वा दि य्य नू प त्वा दे हं हिमाग लेयला कु ॥ नूनं न त गमि ष्यामि श्रीरव्या धिकां फ यन ह ४ ॥ दउ

रु

४ षष्टिपरिनितायान्यानगितुखाफय॥ नयंध्यान्वालिनिश्चिक्रसमेप्रकान्यकस्तान॥ निष्क्रम्यदक्षि॥ समार्गेसंपश्यश्चस्यगस्छत॥ तत्रास्त्वादपश्यन्तमुर्गेणाक्रमथास
यं॥ समीक्ष्यसकसागच्छन्नच्छतावित्मत्समाहितम्॥ यर्हिगत्वाविश्यम्हानमपाप्तमक्षत्स्याताकीर्यन्कनयागस्तान्हात्वांविपिहिंगम॥ तत्रगत्वाप्रविश्यस्वक्रम्महान्ता
शिलशिष॥ कंतापिपिहितानवययोनिश्चसंधिवन्यतां॥ तदन्यमहाकार्यं शापमस्तनूपश्चिकिंत॥ सकलक्षंतधाषाश्चांविस्तीर्णमिवलाजनं॥ क्वाल्नांवलयितंच
कंतस्यक्षत्रिपानितुमन॥ गीक्षेदद गेवक्रस्यमकंनकाप्रवाति॥ स्वभिनपुरुषैपूय(श्राद्धिमैविहिताभानं॥ तंदृष्ट्वाभीत्रनिर्वेदादेवदन्मेत्रकान्यक॥ २५४
कास्त्वंकृतनव्यथक्षाकंकास्यदंकर्मसकृतं॥ एतद्कर्मतिकानुस्यागुप्तनूपस्यमलापन॥ मातुःकृतापकाशाहंतस्यदंकार्मसकृतं॥ जनदर्शुश्रमापिव
पापसंवादशंकितः॥ साधिन्कयन्समाप्यस्तिपापंमातुःक्षत्राभासः॥ श्रूयंपापसमाध्यायीदृष्ट्वास्मनधरूनया॥ नूनंमनवक्रस्ताहंपापनसरवमेगु
त्पात्॥ रश्मानिकंनवनन्कामसंज्ञःभार्यावनादिव॥ यन्मयापिहृतंमातुर्नपकामंमहत्वलं॥ तद्दैवपतिनामाहं नूनंतान्क्षामिमत्कृतं॥ गुणितिविन्नाक

पत्रकम्पकेन १

लतस्मिन्वक्र घातपूर्वस्मिन्न ॥ उद्भ्रवाना म्वना दाशी हृदयाकम्पकारिणी ॥ छिन्नवक्त्राः प्रमुच्यन्तां निवध्यन्तां नवानराः ॥ वक्रमुक्तिर्नवावंधे प्ययं स्नापावधि
कृधः ॥ दृष्टमुदीर्णे दिवः गन्धमूर्च्छाः समपन्नुषः कधात् ॥ दीर्घकण्ठक्रमपदे जेतवानस्य समक्रक ॥ गद्यक्तसमपादीफ वह्निज्वालारिनापितं ॥ स्नुवक्क पून
धामेत कान्यकां प्रश्लाघन ॥ स्नपितक्रम्यनेम धर्कं सदामर्छेव नन्दनं ॥ ब्रह्माक्ता व्यांप्रासादं कनन्वमिह सागन ॥ स्तुति मंनादिगं धर्त्वा समेत कान्यकं
सखीः ॥ पन्नुपं हः स्वेमूर्कां गं पश्यन्त्र वमलाघन ॥ वेनवक्र स्कानत्काल मर्मच्छदव्यथस्तुनः ॥ गंमक्रुवन्धमवदत्पुनुष मेत कान्यकाः ॥ सूक्ष्मापूजाधिमधिम
न्दिनसुन्दनाधिमान्यमनः सनसरागमनाहन्नाधि ॥ कं रूः प्रछाम् गर्नेपान कमर्म पाम्नासूनाभि वह्निजिभिमां प सुनाग गान्नि ॥ कार्पण्यलं वलवगीरवि
लप्यमेघाकृष्टस्थ्रेवविशल्पव भामनुष्याः ॥ यतासृणि स्वृणि पूनः पनिपाका राग्धः कासनकल्पित रूलाकिलकामवंशीः ॥ क्रगतोगमवा क्षेका
लः किया न्मातुः कृणागसां ॥ सृष्पागमि ष्पाणिनवः कश्चिदस्माद्धि श्रागतः ॥ सर्वं हि कार्पण कर्म हृत्वा कर्मप्रवर्तिग ॥ गतपकार्पणे कर्मयत्र कार्मश्विप

सु वी

निवाचिन ॥ कृत्स्नमवमनूस्त्वामनसेवं यावि न्कयत् ॥ स्तृयंन्मादन्वीमम्यन्म म्यन्त्र स्यनयस्यम ॥ नपूताइन्तिकाया यिविस्यगकनस्कुना ॥ स्तुतिमं विन्यतमीदुःकृका
कृः सन्मतिः क्षानिः ॥ पूर्नाव्धिंसमामन्त्रमम्यम्धन्त्र वमब्रवीत् ॥ उयाध्यायनमपूत्राइन्तिनावायिविशग ॥ स्मपूताम न्तनात्र क्षीयायांन्नम स्थगतिं ॥ तदिदं विषयं
मर्त्वमाक्रमिघ्यान्तिगत्रव ॥ यनास्पधनमवंगकृद्यायंमसाधिग ॥ स्तुतिमंप्राथिंतंनाह्ना पूर्नान्तिका निगम्यम ॥ विवक्रस्यानयमन्त्रतंममीष्वमूयादिगत् ॥ नाजन्त्र
त्नि मत्ना यायंयदिकंस्वमिक्रमि ॥ नमन्त्रववनेग्र स्वाममाश्वायमथप्रतं ॥ नयथाहि त्रिधांपञ्ज ग्रुञ्जः स्मयांनथामितिंग ॥ पंचम्यांव वतईभ्यां गुडप्रमन्नवत २८८
स्रा ॥ स्र स्कान्तः पृत्तिका नामासर्वाः स्वकृन्पवान्तिकाः ॥ कृत्वा पूंमान्तिवक्नननमयस्वयथमर्त्व ॥ एवंगवरूवः पूत्राः प्रतिविघ्नानिमाधवः ॥ गतः स्मृकाकृर्वत्नायं
विहीःम्तुप्र मवन्स्वल ॥ एवंगत्नक्नामसमादिस्यंनिगंम्यमननाधिप ॥ ममनूमादितस्वान्तकेथ कर्तममेकृत ॥ गतः मनयुमितार्यामनिन्दानामम प्रियां ॥ नाजक्रुलप्र
भिस्वायंमसर्वातार्यात्नथस्युजत ॥ गतः पूर्नान्तिकाहनानगः पूनववाञ्जनान् ॥ मायनंमम्रूयामन्त्रम म्यगयन्त्र वमब्रवीत् ॥ ताजनाः स्वामिनानात्नावंश्नान्यन्नागिलाधि

कृपूपऊँ

उन्नुङ्कमांसरुधिरत्वचस्नायुनद्धः श्वेतशिरोविरलदन्तकशाङ्गरूपः ५

सुवे॥ ख्या॥

ता॥ सर्वाः कार्याऽपि पुस्तकाः प्रतिपक्षिर्तिं पर्यंतम्॥ गतकाः प्रमदाः सर्वाः हत्वा स्वच्छन्दचारिणीः॥ यस्यां यस्मिन् सनातनकं गतनम याँतं नारिः॥ इति श्रुत्वा समादिष्टं
श्रुत्वा कः पुत्रिकाजनाः॥ तथा हर्षिप्रागिश्रेष्ठ मत कः पुनेययः॥ गताः कः पुत्रिकानां मतथा मासां प्रयागता॥ जगत्यकनर्दं कामीशिवा सर्ववर्वदय
हृ॥ नश्रुत्वा कः पुत्रिकाः काष्ठिलथ वचितुमो कृित्य॥ काचित्तजा विरिन्ना सा कल्कनरािलाधिमा॥ तत्रवर्लिं समाकर्ण्य देवमाजः समी क्षेव॥ विम
वैश्रमदास्य कानपरोगिष्य विकेयत॥ वंशार्थीमिंमि विह्वायपुनश्चर्वं व विन्नयत॥ तत्र गत्वा नन्द्रस्य वंशदासो स्यहं कृ वै॥ इति संविन्यदेवद्राह
कृत्वा कस्यनृप हृक॥ स्वर्गोऽभ्र समागम्य नाज द्वान मृपासनृके॥ तत्रान्तिकसमाधिश्रुत्वा क्रुद्धाऽज्ञां पूनारिद्रियः॥ द्वारपाल समामन्त्र्य सम्मार्थन्तवमव्र
वीत॥ द्वारपालाहमायामि त्वा स्यनृपमयेतः॥ तत्र मस्य महाब्रह्मस्यदर्शनेमात्रदेहिमा॥ इति तत्रार्थिनं त्वा प्रतिहारस्थितिसेः॥ सहसा प्र
तागत्वा स्वामिनं चैवमब्रवीत्॥ देवसमागता विप्रः कोऽविप्रार्ज्ञां पूनारिद्रियः॥ तव दर्शनं कर्तुमिच्छन्द्वारि तिष्ठति॥ इति तत्रार्थितां श्रुत्वा

अध्या॥२

ग्रमानं॥

भ.ड
श्री

नृपतिर्वणिग्नन्दितः ॥ द्वारपालं तमाहूय प्रसादनमेवमब्रवीत् ॥ गच्छ त्वं द्वारपाल प्रब्राह्मणं तं समानय ॥ यदर्थमिह प्राप्तासि गत्वाशु तं प्रकथयाम्यहं ॥ इति राज्ञा
समादिष्टं द्वारपालो निशम्य सः ॥ तं द्विजं समाहूय राज्ञान्तिकमुपानयत् ॥ ततः स ब्राह्मणस्तत्र दृष्ट्वा भूपालान्तिकमुपासनत् ॥ जयशब्दाशिषं दत्त्वा नाहूय समा
श्रयत् ॥ तं द्विजं समुपायातं समीक्ष्य स नराधिपः ॥ किमर्थमिह प्राप्तासि वद सर्वमिति समादिशत् ॥ इति राज्ञा समादिष्टं श्रुत्वा स ब्राह्मणस्तदा मुदा ॥ स द्विजस्तं तं सम
न्तानां सम्प्रश्नत्वमब्रवीत् ॥ राजन्नहमिहायामि निशम्य भवतो यशो महत् ॥ गत्वा याचितवान् यद्यस्मै कल्पितं त्वया ॥ एवं तस्यार्थितं श्रुत्वा स मनसा भूपालि
बाधिपः ॥ काशीकायमुपासनं प्रसादनमेवमादिशत् ॥ राजन् त्वमिमं विप्रमनेकपुरप्रदर्शय ॥ यस्मान्मे स्य मनानेकं मत्ते गां देहि कामिनीं ॥ एवं नाम्नास
मादिष्टं काशीकायानि निशम्य सः ॥ तथेत्याहूय तं विप्रमनेकपथेन्वदर्शय ॥ ताः सर्वाः प्रमदाः कान्ताः समीक्ष्य स द्विजः क्रमात् ॥ तासां मध्ये कामपीच्छन्ती
मेवात्तुं नाल्पवांछति ॥ ततः स ब्राह्मणस्तस्य नन्दस्य पुरा गतः ॥ स्वप्रसन्नमुखाम्भोजः सानन्दमनाप्ययत् ॥ राजन् सर्वमिह कान्तास्ति नास्ति तत्कं मनोरमम ॥ २८९

हार्यायां १ द्विजाय १ विजय १

कन्महीधि मलिन्दांग॰ सन्दर्शयतु मनस्य ॥ ४३ ॥ तिमहार्थि गंगुत्वान पतिष्ठ समहामतिः ॥ श्राम्रकर्लश्रीर्दिंगांगर्तं सम्पश्यन्नवमादिगम् ॥ अनाविप्रकाथं वृद्धिस्कथा
याः त्यलिवर्लेग ॥ गत्ला धैर्यसमालंस्याव त्वयारधभवति ॥ गवालि वांछितं सर्वदास्यामि त्रिच्छयास्यहं ॥ गस्यदकं मयादाय उत्क्ताचन मदासुखं ॥ ४४ ॥ तिना
ह्लादितं गुत्वा श्राम्रकर्लनो लिवाधिनः ॥ नृपर्भिगं महासत्वं समीक्ष्यैवमब्रवीत ॥ नाहं नाउत्समिच्छामि लोगखंड यंवं किंचन ॥ यदि तो विघ गवाक्ष मलिंदाम
वदहिम ॥ ४५ ॥ तिमाइकमाकर्ण्य स नृपतिर्विविधि जितः ॥ किं कर्यामि हमतिनिध्यात्वाग स्को विधीविनः ॥ वदंश्चि गंन्नयं दस्वाक्रु कालिन्दास स्वीसता ॥ माला
कालीसमालाक्ष गंद्विज मवमब्रवीत ॥ अनविजाति मूढ त्वं कथमेवं प्रलापसे ॥ अलिन्दांमहिषी नाहं प्रियामपि यदिक्लसि ॥ अलिन्दामहिषी नाहं याव
कणानिर्भिन्नैरिप्रियं ॥ वांछन्मसपि नस्याम नमासि स्ववकुज्ञात्वयत ॥ ४६ ॥ तिकयादिगं त्वा श्राम्रकहा ॥ ४ ॥ सालिकाधिपतः ॥ जानखातिन कनतस्कांक्क आमवंब्रलाघन ॥
अनकृजवेदेवं मामाला भवविविजय ॥ अलिन्दामव मविलंदर्शुं वाक्षां तिनापर्वा ॥ ४७ ॥ तिमाइकमाकर्ण्य वटिकागत्यपषिका ॥ श्राम्रकर्लजार्दिंगांगर्न

मालिका

पत्रवि   =सह १   गंधपेषिका ४

हड
वी

पथ्यश्लोवमलावत॥ स्वत्राम्भन्मृष्टाषिकाथमवंप्रतावस॥ अलिन्या महिषीवाङ्क्षयस्त्वामपिगमन४॥ यत्रापि त्वं विमिविनां गओरैश्लेष्टकृक्राणिद्वलख४॥ अनङ्गजी
चिक्कीस्यरुध्यावालिवातलनुपिक४॥ अलिन्यत्ती समादेवी वाल्कादिव्यानिसृन्दवी॥ एवंगिरुफलमाता सत्तकभाग्निमध्विका॥ त्वां विधुवद्नूपं साड्वमपि
नवांच्छितं॥ स्यद्वं वापि नवां कुतरां कुं कथं त्वया विना॥ अलिर्गन्धफलमातिष्ठ वनिला कुं यदीक्षसि॥ प्रमदयान्ययासार्द्धं संनमस्वयथेप्सितं॥ अलिर्वघोन
या प्राक्कं गुरुत्वादिज४ प्रवाचित४॥ दीपकाग्निवकृतापथ्यनां वटिमवमब्रवीत्॥ स्वमनोनमवकृमन्यास्तमक्षीष्वपि॥ तस्मादद्य मावटि सगन्धमवप ५९०
घय॥ अलिन्नाम ववां कामिनलमिवनूयाहृया॥ नदिमां संगृहात्वाहं प्रगंयस्वालयं जगत्॥ यद्यलिन्नामयासार्द्धं नमित्तुं नवनावृगं॥ नूनं भयाग्निनादग्ध
त स्वीकृर्यामसगीमपि॥ अलिमिश्रा कालिनकाकालाक्षध४ संगतं थवनन्॥ तामलिन्दं वलनापि गृहीतु मम यासनन्॥ गच्छिमलिनकाक्षं संमखं समुपाग
तं॥ विलाकम्रमितगादद्वीविललतापप्रकंम्पिता॥ वांवृदंनीमसगांवाक्षे सर्वपिमतस्वीजना४॥ कानद्यालिहगार्धेयानीमाउर्वीविलपिव॥ गच्छिलाप

मलिन्यां १

नवंगुत्वा मनन तुष्टः समुत्कंठितः ॥ सहसा कः पुनर्गत्वा गजालिशालयं ययौ ॥ गजानां महिषीं दृष्ट्वा मालिन्यां मलिनां मूर्छितां ॥ दृष्ट्वा न्यस्तः समाप्ता सा दृष्ट्वा पश्चान्नवाप
यत ॥ मालिनीं दृष्ट्वा सनाक्षय पश्चान्मां गृहं प्रियं प्रद्युं ॥ क्षेत्रमालं व्यापि खात्रमा विधीदलयं नमे ॥ यस्य पूजान पूजाव मानं पूर्वाहि गाहूया ॥ मनाकः भूनिकाः सवी
लयकावंगार्थमवहि ॥ नदरमा मक्षमात्तीत्वं गुच्छया समुपाक्षितां ॥ भूत्वा ऽशिवांक्षितं कृत्वा मनः संपन्निभाषय ॥ दृष्ट्वा निलमीनिवर्द्धक्षं समाहिदृष्टं निशाम्य स ॥
भूलिनां गुं तिलिपा स्या मोनी तत्वान्य धीदत ॥ ततः स तन्यापि गिरं लीनमो गत्वा निमालयं ॥ शय्यासने समासीन कस्को मदवे विक्रयत ॥ तत स्तत्राम्शा कस्स पुन
स्व वहिवणिक ॥ भूतिनिमीय वानिद्रयस मंत्रालिआर्द्रितां ॥ गृहं गर्जन मवंस्व खंडघटं कुशासनं ॥ मन्मयं हाग्ये पाजं यक मंडलं वमन्मयं ॥ एवं निर्मायं
दानिडनिलयं सद्विजस्ततः ॥ तामलिनीं समालोक्य गृहीत्वा संमुपागतः ॥ गृहीत्वा तु समुपायातां दृष्ट्वालिंगापि सा सती ॥ गत्वान्यत्रालयं तस्को मोनालमाप
या भूरवी ॥ ततासीनां समीक्ष्य तां बाह्मकक्षस्कांपनाभूरवी ॥ पुनागत्वा समालिंग्य वलनाम्पुदथ पयत ॥ मान्यक्षितां स मालाव्य ब्राह्मणः संप्रेमादितः ॥ ह

तड
वे

मनगत्वा नं छ त्वा समभा कर्ष ज्वलनत्व॥ मत्रासो शाक्कर था आ र्भूस्खलि मान्य य गडु बि॥ लिपनिर्मा गां स मा सा क्क ज हा म स्न त्त ष्वी जमा ४॥ मस्व हि गिन वं गु त्वा स ना पा
द्रि फमि मा ग य ३॥ पनन्नृ काय मा छ त्वा व लने वा मक र्ष य मं॥ व त्ता त्का न ४ मां द र्यां स्वा ल य न उ म थ म ॥ मं ह क्रिं विप्र मा ली क्क मा ४ स त्वा स्थै व म कु वन्न॥ य थे मा
मनूतो दवील ञाव ह्रै दि र्गं पमिं॥ यथा ति लो षि र्ग ता ग च उ स्का ल श न्म हा स्र वं॥ स्व गि गं त्वा थि गं क्र त्वा द वा ल ह्रा हि ना षि मा॥ पगिनाम मम ध्राये विल्ला पम
हल्लने ४॥ मां वृ द र्जा स भी द स्व म वी ४ म स्वा पि ल ह्रि गा॥ ग त द गु शि लि म्मां स्या ४ प्रा वि ला पूर्ण ह स्त्र ने ४॥ म द्वि ला प न वं गु त्वा स न न ड ति गा कि न ४॥ म ह
मी स्का य म ड स्व म क ४ प व उ या म व नृ॥ म वा लि न्वां नृ द र्जा मां द स्वा प नि र्ने या धि य ४॥ म म ४ स वा मे य ४ प थ न्न ति न्वां गां म गो मा पि॥ सा ति न्ध व नु पा य ४ थ २९१
मह न उ म वा ध य नृ॥ म न ना ना दि ध्रा न न वा ध्य मा ना पि सा स मी॥ म स्य त्य ह गा मा ग र्जु ने वा स्य द नि स्व म॥ मां द स्वा नृ क्लि मा का प्या स ह्रि गा व्या नि ग र्ज य न्न॥ व
स ना थि स म्म क्का य ह र्कुं छ त्वा स्य क र्ष म॥ म म स्का म क्लि मां यां क्षा ञ्क र था॥ या मि ना गि न ४॥ ह र्कं द स्वा व ल ना पि र ह न्ने उं ग गा य व न्न॥ सा लि न्वा सि छ मा म

नक्रमश्चेन स्वयाप्रिना ॥ गलदश्रुमुखो नस्य ड्डाम्मष्ठस्थान्वगा स्थने ॥ गतसखाश्रस्थानीत्वा मामलिन्दां निजालय ॥ आर्ष्यमश्च समा त्रिश्चसमस्पायश्चान्नवमव्र
वीत ॥ आगच्छ स समाप्रिश्च ऊकाकानमयामह ॥ वजिरान प्रदत्त्वा मम कानन्दं समा भूदि ॥ एवं वंमशृद्दिनं श्रुत्वा सालिजानाति वा क्षिना ॥ गगृहे आमनगीरर्थु
न्यधीदगपना भूखी ॥ नजगृहे आमनासीनां पवा भूखी सनीक्षस ॥ ब्राह्मणश्चलिग्यदस्थां गां सम्प्रयच्छन्नवमवृवीत ॥ नदिकानामतडवगः ख्यो मनन मामह
॥ प्रत्यक्षां मां समातिंग्य मनामयनिनामय ॥ नृवंसशार्थमानापिप्रिक्षमनद्विगन्मना ॥ उस्यमंभिनिना वां जानकिश्चि देवतायत ॥ एवं साविमरवा स्यायि
मानसागर्हिं नस्क्रिया ॥ प्रत्यंपमनुस्थ न्मसर्वावाङ्गिं व्यत्नंपयग ॥ प्रगागसासतिनिर्मायगं सवर्द्धमयंग्रहं ॥ नत्तमयासनाक्षि स्वाणजन्नुपभेद र्गयक्रा ॥ गज
नूपंगमानाक्षागश्चहमनयंग्रहं ॥ नेलमया सनासीनं सालिन्दा धिस्मे वयंयो ॥ मकाशसास्वयुमुकायदकनाऽंसमाक्षगं ॥ प्रशत्वा सो ऽञ्जलि नक्षोप ॥
मखर्मानिश्च नक्रिया ॥ कामवमं क्तिमांवीक्ष्यदवनाऽं शउशास्वनथ ॥ तत्तिग्यययृपालिन्दा सम्प्रयच्छन्नव मादिगत ॥ सनाहीश्रुधमवाक्षं स नाक्षयत

गड़
पी

त्वमसा॥ यदर्थमहमायामि गदतस्तं वदामि ते॥ तथा स्वात्मरूपं तत्रानाक्षिवाप्यहिताय पिवा॥ तदंशबीजमादाय तत्स्वं धातुमिहाव्रज॥ यदीदृक्षसि सपुत्रस्त्वं हे
प्रयाग गुटिकामिमं॥ तच्छ्रुत्वा पापतन्नृपस्त्वापिवचः ड्रांवनातट॥ ततस्तु स्वात्मजा वीनः सर्वगच्छातिमद्भिगः॥ सर्वीशः श्रीमान्महात्मा महीपतिः। मेमहेव
ता॥ किं कृत्वा पवर्णं न विद्धसायनिता कतिः॥ तथापि सर्वगुरात्मा सर्वलोकाधिपालवगु॥ यन्मयि गमनानकं संतमिर्तं न वांछसि॥ तेनावितस्तनू पा
रुजाः सर्वदुःसनवदपि॥ यदिस्त हानुबकात्वं दृश्यसि मांमृतावितं॥ ततो गवत्स मन्यतः भवरक्षीदिव्यमनन्दनः॥ एवमादिश्य तराजस्तमनक्षीप्यैगतं॥ २९२
गतः॥ गत्वा देवसतामतश्चसर्वमेगतस्तमादिशत्तु॥ तगतस्तर्वसमादिष्टंतस्त्वा सर्वपितमया॥ तस्य भवंतं वतनूनमितिर्भोक्तागतावजन्तु॥ ततो विन्दापि
ला दृष्टीसेनगुटिकाम्पृता॥ वक्षांगजेप्रसन्नाश्या स्वान्तःपुनसमाविशत्॥ स्वान्तः पुनप्रविश्यैगांमृप्रसन्नेमुखामृजां॥ दृष्ट्वा सन्तपर्गिस्तत्समहसा
तः पुनर्वचनत्॥ ततासीनां श्रुतिन्द्रां गांसप्रवेक्षमुखां दमां॥ समीक्षापश्य तमीड्यः पश्छैवं समाद्दनात॥ किं प्रियतनयविप्रस्य मनः संगाधितं त्वया॥ स

भूत्वा२ कुमे दर

स्थनदं समारुह्य वदक्ष मैथिलीं कांति ॥ इत्यादि स्तंनन्द्र धात्री त्वालिन्दास मीमृदा ॥ नगनस्सर्वं ग्रह स्यान्नं सर्वु४ पूर्वान्यवदयन् ॥ एवं नगहाषिमंक्त्वा सनव उगति
विलिम४ ॥ विन्नूपस्मलवलन इत्मिष्वध्यश्चवाषिन४ ॥ नन४ सन्नपतिर्लक्ष्मीं गां महिषीं समामपि ॥ जोक्षाग्निवङ्गषापश्चस्त्रुआदिरश्चैव मखवीम् ॥ अनय
इमं नमः स्तूइ यनमन्नृगा गोनं त्वया ॥ लंघित्वा साधिनं पापं नजझ स्वपितुर्भत्रं ॥ इति आकानृपावीक्ष्य नस्यानत्वकावन्धिगां ॥ आक्षिप्त स्वात्मना क्षकोलैय
कृष्टिकां स्वयं ॥ तत्र मन्त्रपतिर्लक्ष्मीं सर्वां स्मानमकी४ प्रियाः४ ॥ समृषामन्त्र गौ ध्वं त्वा दर्शीयन्नवमादिशत् ॥ अयिमसर्वाः४ प्रियाः स्वयं तेषक्ष गुडिकामिमां ॥
घर्षांस्वनाकरेण स्वदप्रासायपिव मादनात् ॥ इति तल्लीसमादिस्तंकृत्वा मा४ प्रमदा अपि ॥ सर्वा४ मन्त्रनिर्मितः स्वल्पध्या पाउ समीक्षितं ॥ तनस्यां गु
टिकां तलेघर्षयित्वा पनस्वना ॥ तस्मानदासपतिन४ सर्वास्मानु कथयदसौ ॥ सर्वास्मायो विना तेतु४ प्रियाः४ महिलेष्वमानस्मा४ ॥ नेस्वहस्तंकृत्वा स्वयंदप्र
स्पर्कं बिन्दु माहनत् ॥ नत्समाकर्ण्य सालिन्दा महिषीं सप्रियां सखीं ॥ महत्तासमपा हृत्य पप्रच्छ वंममादनात् ॥ तन्द्र हस्तत्वया घृष्टैते मयैष गुटिकां कृत

गा२

रुद्र
टी

॥ यत्रापतलति घटस्तं गत्र संदर्शयिकं तं ॥ स्तुभिस्त्वं मा समादिदंशत्वासा सुप्रियासखी ॥ तामालिंदां समीदंदवीं समच्यन्वद मत्रवीत् ॥ इवि यत्रापल घटं गन्मया स मती
मरण ॥ श्रूमं भिन्न पतल घटं गत्सोंड दृष्यदीक्षति ॥ वहि रुषि मयासां कृष्ण गलतन्दर्शयाम्यहं ॥ गत्र समीक्ष्य गंकार्यं गत्वा नृपालि वांछितं ॥ रुद्रमिगरुक मा कर्षी सा
दवीमहसा गया ॥ सख्या सह समुत्का येगप्रड हस्तुपा मेन तु ॥ मत्ताप त्स्न सखी सागमृपलं दव्याः प्रदर्शयत् ॥ गद्दर्शिक समालोक्य सा गत्र समपाधत ॥ मदोष
धीक गांति मंदस्वाप्र कान्त सान्त्वना ॥ गत्क्षणा रयंशत्रा दायविंदु मकं समाहत्य तु ॥ गतं सा पन्नमत्वा तत्क्रमशवर्द्धि गोदवान ॥ पविस्तच्छ स्कनां तस्यायायां पु
वर्णक कर्णगिका ॥ एवं मा प्रमंत संवीत कौन गजापच्छ का ॥ तदा वधीप्रलांवनगर्मि घ्ण ज्ञा तवस्कंदा ॥ क्रमशः पांड्वर्णगी गमन्दस्वना हर्षगिका ॥ प्र
वर्द्धित स्कना मास क्रमश वर्द्धिमादवा ॥ ततः सामहि वीदवी समर्थं हमदानवं ॥ इवर्णं तत्सूम घांग स्कूलापादंमहादवं ॥ तेष्वाथं स्कूलमर्द्धानं स्कूलथा
मगिगामहं ॥ स्कूलेन कृंठ वहन्वाधास्कूलगिध्रं वहन्सुखं ॥ ददृशे कृत्तिज्स्नावाकानं मामालिम्पा समीक्ष्य सा ॥ हो पापमिमिविधा कीव तस्कोसंभिन्न मानसा ॥ त

१९३

मो ह्य र्सगकानं समीक्ष गतस्त्वं जने ॥ हायाह्र ष्ठी द्रुणं पुत्रकथं संज्ञायमगन्धिवं ॥ षष्टिप्राणाम्प्यनाथ सर्वाः सख्याणिविस्मयान्विताः ॥ मामलिसं प्रियांद
वींसमाश्वास्येवमब्रवीत् ॥ दृष्टिमात्रविधीदस्त्वमिष्टस्त्वालयं धैर्यगां ॥ भवथं लादिवाबाहित्वदक्ति सर्वदहिनां ॥ षष्टिमक्रदिगंग्रत्वा सालिन्ना महिषी
पुत्र ॥ गमात्मजं विलस्त्वां गंभपिश्च हादयात्तयेत ॥ माकृपियाविताः सर्वा ववकानगंग पक्षकाः ॥ प्रासंवेगक्रमं रवेवप्रश्रकं दानवां सगं ॥ सर्वगेदानकाः
कान्ताः सवृद्धी दिव्यस्नन्द्राः ॥ दृर्गेनीयाः सलडांग्राः सलक्ष्मणिमण्डिताः ॥ नाः सर्वी मागनः स्वंस्वं दानकं दिव्यसन्दनौ ॥ संप्रज्ञातं समालाव्यं प्राप्यनन्द
स्वयाधिताः ॥ दानेकानं प्रज्ञा मान्त्वानार्वादिव्याति सन्द्राः ॥ कृत्वाहिनन्दिमाताज्ञापि गोडस्थ नृपासनं ॥ कृतसजनकानाज्ञा सर्वाकान्दिव्यसन्दनान् ॥ ज
प्रत्यक्षि समालाव्य प्राप्यनन्द स्वयाद्धिताः ॥ गमाः सजनकस्त्वां सर्वासामपि जन्मनि ॥ यथाशिवांछितं डव्यं सर्वार्थिभ्यः प्रदास्यसी ॥ गतस्यांपमादनर्दपि
तान्नृपसत्क्रमः ॥ क्रमतः ज्ञानकर्मादीन्नु यथाविधिव्यक्षपयत् ॥ गतस्यांस्वपूजाः सर्वेषां न्दपनितः पिता ॥ कृतमित्र शिनामानिकृत्वाद्याधानयकुवि

चंडालादीनामपि स्पर्शमलदोषमलपीडया इनश्चन्द्रावलोकनाद्याभ्यामेव मेवप्रतिस्थिता॥

हड
वी

॥ प्रथमं कृष्णकरणानामत्र मारकरणं द्वितीयकं ॥ देवकरणं तृतीयश्च अपि करणश्चतुर्थकं ॥ करणं जमलकरणान्यश्च षष्ठानलकरणं सप्तमं ॥ महाकरणाख्या नवमाहंभ
करणस्थापनं ॥ क्रोधकरणान्यसद्भवकरणनामानि स्वल्पमपि ॥ एवं करणानां तु पूजायां सर्वेषां तत्परिनिर्मृता ॥ करणमिश्रनिनामानि संस्थाप्य यान मृत्युवि ॥ गतस्नो
तान वानस्यान्संपालनादिनकर्थं ॥ अतीतेषां मूपमालक्षं समापर्यस्थितानूप ॥ गतस्नानकाः सर्वाक्षताः स्मृतिना सना ॥ स्वस्वाधिकारसंपाल्यमाना
संपर्यवर्द्धिताः ॥ पवित्रस्त्रियाकांक्षा दर्शनीयामनाहताः ॥ समेतिरगस्तिताः स्नान्यमाः पवमानाहताः ॥ अलिन्दाया समस्तवविनूपस्यहवाकृतं २९४
॥ ग्रामकर्मादिसंस्कारनाकारयत्विमापि सः ॥ गतस्नानजनस्यवकरणमिति प्रख्याविनं ॥ गन्धास्त्रप्रथिताः सान्दलिन्दागनयातुवि ॥ गताः पिपासकः
क्राकृर्वाल्यक्रीडापनान्यपि ॥ गवामपि हि सर्वेषां पानकानां दद्दे मृता ॥ करणस्येव ददानेव सिद्धिस्त्री डापनं नृता ॥ करणस्नान्यपि सर्वाहि समीक्ष्य प्रादद्दस्व
ये ॥ सगः क्रीडापने सर्वे प्रनमिस्वायरथकृया ॥ पूर्वस्नान्यपि सर्वाहि शास्त्रोत्पद्दे मृता ॥ गतस्नपांकृमानाक्षा सर्वेषामपि तृप्तिः ॥ ग्रामस्नगहृय

नागमनां वमयानं मदादसो॥ कृगस्येवदसोनापिकाक्षियानंपिकापिम४॥ कृगलकमसमानक्षस्वयंनमयरथद्भया॥ गतं४ सगानिसर्वाविज्ञाङ्क्षांप्रदसोपन४॥ ग
गस्कवमसमानक्षसर्वगजामनायमगु॥ गग४ सर्वकृमानास्कपमिपस्थन्द्रिया४ श्रेया४॥ विद्यान्वेश्यापन पिकासकुन्नूक्षांसमर्पिणा४॥ गगस्कानजनव४ सर्वानिन्व
गिज्ञापयन्ति धी४॥ कृगप्रकानक स्यापितशोर्हस्कम मर्पिता४॥ कृरश्मागत्वास्वयंगज्ञाकृलि४ मरुमकृना४॥ लिपिभिलाम याथिग्रगस्कोयणधसमाहिग
४॥ गास्काकृक्षिक्षिगास्सर्वासमीक्ष्यमानं वाधिग४॥ सर्वयामपिज्ञाक्षांक्षांन्ति पीनां पानुमाययो॥ गगं४ सर्वकृमानास्कप्रक्रियायेनगिक्षिगा४॥ गाकृपिसानृगि
क्षित्वास्वयमंवानृवाधिग४॥ गग४ सर्वकृमानास्कसर्वगमस्कान गिक्षिगा४॥ गान्पापि सीनृगिक्षित्वास्वयमवाप्यवधगो॥ ममगस्कजागन४ सर्वकालाविद्यानृगि
क्षिगा४॥ गाकृपिसीनृगिक्षित्वास्वयंसेवांश्रवृधगग॥ उवंसर्वास्विद्यासकृगलीसकृग४ सधी४॥ सर्वयामपिज्ञाक्षांविशिष्टार्थविवक्ष४॥ उवंविद्यांमहो
सत्वं कृगगागिविवक्षं॥ कृत्वोसमीक्षत्मोक्ष४ पिगापिविस्मयंययो॥ गग४ सजनकोगागामसमीक्ष्यांविवक्षधान॥ समागस्यागवडागाक्षयामिगि

व ड
वी

थ्यविक्रयत्॥ ततः स तत्र पश्चात्कार्य्यं तेषां हि तथा कृतम्॥ मिमांसयन्मर्त्योऽहमेवमिति व्यविक्रयत्॥ ततः स जनको बालाभाद्रकानां महत्तरं॥ एकं मध्ये प्रति
ष्ठाप्य महद्राशिमकारयत्॥ ततस्तानात्मजान्सर्वान्स्वगणतः क्रमानकान्॥ पूर्वकः स तत्पुत्रान्स्वग्रस्य स्वेच्छमेवमब्रवीत्॥ तात कामात्स्ययं वा शिभाद्रकानां समी
क्षणं॥ अन्येकमेकमादाय सर्वेणागच्छत त्वं॥ इति पितामहादिष्टं निशम्य ते क्रमानकाः॥ सर्वे ते तथेति मंत्रयामास - सागत्य प्राववन्॥ ततो भाद्रकवाशिं
कां समीक्षणं तं क्रमानकाः॥ एकमेकं समादाय सर्वे ष्यपात्मनः स्थिताः॥ कृत्स्नापि स सा तत्रात् श्च गता प्रगन्नं॥ तन्महद्भाद्रकं वीक्ष्य समादाय स रासत
त॥ तन्महद्भाद्रकं दृष्ट्वा समागतं समीक्षणं॥ कृतं स जनको बालाश्चाप्येवं समचिन्तयत्॥ नूनमष्ट विशिष्टममानी त्वयाल्पकं॥ इत्युक्तिनिश्चित्य शि २९७
त्वा स्वस्य क्षो स्वं कृत्वा किं गतः स्वियः॥ ततः स तत्परिगृह्य सिमालं व्याससमाहितः॥ मिमांसयं पुनर्वानमित्थं स्वं समचिन्तयत्॥ यामम स्वं सुखं दृष्ट्वा तं
यथाक्षिप्तं॥ सर्वे वा यत्तत्र जाजानमिस्व स्वमन्यत॥ ततः स्वयं स पश्चात्कृत्वाजनसमं यत्स्थानं॥ पान्तर्वानमन्त्र्य यामन्त्रसं यथाश्च एवमब्रवीत्॥ तात कमा

नाथसमायातः सर्वस्मृयमिहीमन ॥ समातिश्च मयासार्द्धं भोजनमभ्यर्थितं ॥ कुमारपितामसमादिष्टं त्वा सर्वपि तस्मात् ॥ स्वस्वासनस्समातिश्च संकल्पितं यथा
क्रमं ॥ कुमारः यथास्तसोमन्तु गतेऽहं महाजल ॥ पितुः सं मुखं मातिश्च मस्कोप्रसन्न मतिश्च ॥ ततः स्वः कुमारं तथा पात्रे निक्षिप्य भोजनं ॥ यथाक्रमं मूप स्का
प्य सर्वस्य समदीकयन् ॥ ततः सर्वकुमारावा केभोजनमुपढौकितं ॥ पात्रनिहितमादाय एवकुक्कुष्ट प्रमादिनाः ॥ कुमारः पात्र मनीक्षं भोजनं पृथिवीतले
॥ सर्वं निक्षिप्य तस्य भोजनकं वभुजे मुदा ॥ कुमारमेनं पश्यंजाव समीक्ष्य सपि मान्य ॥ नूनमय कुमाराजालवत्स्य मन्यत ॥ ततः स पृथिवीपाल उपाध्यायं विव
क्षितं ॥ कंनहसिससमामन्तुप्रपत्तेवं समादनात् ॥ उपाध्याय कुमाराधाम मघायान्न परिलिखितं ॥ तं समीक्ष्य सर्वभक्ते स मुनीन्द्रः सहीति ॥ वंशोतिसंप्रार्थितं नाकुप नाहि
तानिगम्यस ॥ सर्वषांलक्षणं वीक्ष्य कुमाराणां अवविकयत ॥ समर्प्यविवार्यसर्वषां कुमाराणां सलक्षणं ॥ कुमारं सउपाध्यायो मत्वा नाकु स्कथा वदत् ॥ राजेन्द्र
सांकुमाराणां कुरवा नवस्त्रपा कुर्वं ॥ यस्कुरणा सोमहान्त्वां वीवाविहः सधीः शमी ॥ महात्माहि महाप्राज्ञः सर्वविद्याविचक्षणः ॥ तस्मादत्र लवंडागार

लड
वी

वदनाकृतश्शरवम्॥ इति गाथा साधिजनार्कं निशम्य मन्त्राधिपः॥ सुप्रियस्तदा तां श्रुत्वा महाहर्षस्वान्तस्तोरवम्॥ ततः स तत्र सञ्ज्ञाकामः कुमार्या सह स्वामिनापि च
ः॥ स्वयं धैर्यं समालम्ब्य पुनरेवं व्यचिन्तयत्॥ उपायाविघ्नतत्कालं यतनं सान्त्वं रक्षान्तरः॥ इति विचिन्त्य निधिभूतां मस्तकोत्तरं प्यनारतम्॥ ततः स तत्र पश्चा
न्सत्त्वनाथं निमन्त्रितान्यपि॥ दरं गन्धं रसं सर्वं फलानि क्षीप्य समन्ततः॥ ततः स तत्र परिसर्वान् समन्ततः समुपागतः॥ सुमाल्या स्मन्तिर्हर्षः सर्वान्समामन्त्र्य
वमब्रवीत्॥ भो भवन्तः शृणुध्वं मे वाक्यं सर्वे समाहिताः॥ यथाधुना मया सर्वा गन्तव्यं कर्तुमर्हथ॥ यस्मात्सर्वे समयास्मत्साङ्गं तं समुपागताः॥ तस्मान्माकं १९८
रुमानाः सम्मर्षाः योपित्सपालेत॥ तन्मया तत्र मत्तानां मणिशिवं यथाविधिः॥ तथा स तत्र प्यन्त पंक्त्वा हि मध्यमां॥ मयायं निधयाः सन्त स
ग्रफननिक्षिपितः॥ तान्समीक्ष्य सर्वान्स्त्रीरुपच्छन्नः॥ ततस्तत्र लिखितानामपट्टकः॥ निधिनिहितस्थानिदत्वा तांस्त्वेवमब्रवी
त्॥ तत्रैतानि लिखितान्यत्र ताम्रपट्टे मया स्वयं॥ तमात्रय कुमारा धर्मिदं पत्रं प्रयच्छत॥ यात्र मत्लिखितानीश्च मत्वा समीक्ष्य सर्वगः॥ तान्निधीन्

सर्वान्समालोक्यरहाप्यपि ॥ तमथात्मनर्पं कृत्वा सर्वेयूथंसमाहिताः ॥ तथापि सम्यपश्चित्त्वानन्दयकानसम्यक् ॥ ॐ ध्यायिश्यनन्दनस्य समामनुपूर्वाहितं ॥ प्रथमन
मन्त्रि रश्मोहस्तसमर्प्यप्रापयक्कन ॥ तत्रापत्रमानयनेन्थ तिसानुमाहितः ॥ पूर्वाहितं तन्मन्त्रं गंप्रगंत्वाबालयपयो ॥ तत्र तत्रापत्रस्त लिखितानि यथाक्रमं
॥ समीक्ष्यानुपठित्वाव सम्यक् संप्रपक्षापयन ॥ ततः मन्त्र ॐ ह्रां ह्रूं कालप्राणानुगान्वितः ॥ स त्वा कृत्वा मंध्यस्त्वा दह्न्य सक्रादिवं ययो ॥ कंदहं निर्गतं प्राणं सर्व
पितस्तालआः ॥ विधिनावर्ज्य संस्कानं कृत्वा रणकं व्यनादयत ॥ ततः सर्वान्कुमारान्काद्याकालि धकवाञ्छितान् ॥ समीक्ष्य मन्त्रिणः सर्वपावनं पूर्वाहितं
॥ उपाध्याय यथा वासम समादिष्टं गथाधना ॥ सर्वेषां त्वं कुमाराणां पत्रपत्रं प्रदर्शय ॥ ॐ स्वकं मन्त्रिणः सर्वे निर्गम्य सपूर्वाहितः ॥ तथा तेषां कुमाराणां
पत्रपत्रं प्रदर्शयत ॥ प्रज्ञा सर्वकुमाराणां पत्रपत्रं समीक्षतां ॥ पूर्वाहितं समीक्ष्यकः सात्त्वनं भवमङ्गवन् ॥ उपाध्यायात् पत्राणि लिखितानि यथाक्रमं ॥ गृह्य
त्वा तथा सर्वानस्मान्प्रतिवाचय ॥ इतिसर्वः कुमारेभ्यः समाख्यातं निशम्य सः ॥ उपाध्यायः समादाय पत्रपत्रं समीक्ष्य तत् ॥ यथा लिखितं तत्र तथा

ध्यानलोकसारे

हड वी

सर्वमहाप्राप्तम् ॥ भूकनिधि वहिं श्रीयिमं ध्यवनिहिंगानिधि ॥ वउर्ध्रं याज्ञ भलानांवत्वानानि यश्चो धमि ॥ ममृड निधिनकथनिधिनकश्च सोगंन ॥ यागननिधिं
नकथनिधिंनकश्च भावन ॥ वश्चाप्त निधिनकश्च पर्वतोत्तनि धिकृथा ॥ यउउदगिवगुंरे कृतापिनिहितानिधि ॥ यमश्च संग गो तान् कृतापिनिहितानिधि
॥ यत्र दवोमहा यक्तिनतापिनिहितानिधि ॥ तमानाजनकनेमनिधयानिहिमाउवि ॥ उतानि यावि ज्ञानानि सउवनू पानि रविकृ ॥ ॐ निवोजनक नाद्य पश्च संलि
रिवतानिमात्नु ॥ निधि श्रम घदर गच्छ समहू त्यानि गृहम ॥ यानिहाय समादलं मनवति यमान्पः ॥ ॐ अस्मान्म मयादिश्व मनन्स डाखजहिवं ॥ ॐ सूपाध्वो
यं प्रख्या मं गृत्वा सर्वक मानकाः ॥ जनदच्चा स्वगोनना मिथ्या दृष्टांति गाकिन ॥ ननाः कगः मविहाय सर्वान्काम्नि हिनानिधीन ॥ इदं ता न्मतिहः सर्वा
न्समामन्सुवमनुवीन्तु ॥ एवं ता मन्तिहः सर्वसम्मं संयातु महथ ॥ सर्वानगोन्तिधीन्वी श्च समादयो समनक नः ॥ गधूयं मंत्रिहः सन्कः समोया नमयासहं ॥
गानिधीन्निहितान्स र्वान्सम हृत्यादसाम्यहं ॥ ॐ सूक्ता सकृगा विहृः समत्ला यातिनान्दिनः ॥ सक्षि क्ष मन्तुतिः साङ्गनिधीं इदं गनोवनम् ॥ भूकं वो २५१

गा

नटराज

२ सुवर्णघंटेसम पूर्णा वहानि ॥२

सुवर्ण· स्यम· लोह· याम अनुरागिजनमास्यात्मनिति

सुवर्णघंटे मोदि पूर्णा भले निभीति

सुवर्णपटिमसिर वीनपूर्ण ॥२॥ मखमि

करबलु

समा

जकलघावदहल्यानिहिमानिखित ॥ सूयानकनगमह्ठसंपगधनकूगआदद ॥ वहीनाजकलघावदहल्यानिहिमानिखित ॥ वाक्षजविनमह्ठपगधनकूगा४ समा

दंद ॥ नाग्यनकनेनवाक्षगदहल्यामथमहिनि ॥ निहिमस्कंसमह्ठसमीक्षसमूर्दग्रहीगं ॥ वजुस्ंनाजणलानांचत्वाभानिधयाधमि ॥ यजस्काकुनर्दप४सा

मपर्वकुस्वर्ण्नीनिर्मिम ॥ नत्याबानावजुर्र्ध्वचन्वांगानिधयाधमि ॥ निहिमास्कान्समह्ठसर्वान्वीक्षमआदद ॥ समूडेनिहिमायस्कभूयानमनसाधमि ॥

ध· अधानु· समुद्भिनिष्ठ

तंनिधिंसमह्ठसमालाप्कमुवागहीग ॥ मागमेनिहिमायस्कंस्नानगमलादपानर्ग ॥ निधिस्कंसर्वमह्ठसमयगधनसममादद ॥ मोऊनेनिहिमायूस्कयो ॥

नंयाजानूयाऊंग ॥ नकोनिधिंसमह्ठमगंसमीक्षसमादद ॥ मावनेनिहिमायस्कयानंयजविभाविग ॥ गंवसर्वसमह्ठसमसमीक्षसकुगायग्रहीग ॥ वंका

१ लुं· ओ· मोह मोहनेनि २

यो

२ ग्रनिहिमायस्कदर्शनमल्गिनज्जनस ॥ गंवनिधिंसमह्ठगंसमीक्षसमादद ॥ अन्यदिगनवोयजगस्य्ञायोनिधानिमा ॥ गयार्द्धयानधस्कांत्रिनिधीनि

हिमाउधि ॥ मोधावपिसमह्ठसमसमीक्षगणआदद ॥ गहस्वामल्लियाः सर्वविस्मयसमूयायपू४ ॥ पर्वभोनिहिमायश्रयाह्वस्नानमहस्किलाममदध

यजुवास्त्रंगमालानोमस्यञायाहिमानिमा ॥२

१० सलं· २ मोजनेनि

१२ सुवर्णघंटेवबहोमपूर्णा रधार्ने २

९ फजा ५८ ।४ मागलेनि

१२ सुवर्णघटे नवरत्नेन पूर्णी पर्वतागेति

१५ बुवालिः यन्त्रे वामहीमनेति १

१४ सुवर्णघटे पद्मरागे रा पूर्णा यन्त्र देति चरण्या पु दिति १

१५ सुवर्णघटे नीलेन पूर्णा यन्त्र संगनेषानु दिति १

हस्ताङ्कः १ १४

रुड री

सिसमहूत्स्था गं सर्वकृगणा दद ॥ यत्र वेचां वना ज्ञाता कत्रयानि निहितानि निधि ॥ ७५ कृ नव संपज्ञाता सोजनक ५ पृथिवी पतिः ॥ तत्राथ कात्नम् हूत्स्या गं व सर्व कृगणा ग्रहात ॥
गत्वमी च समाक र्ध सर्व गण विस्मयं ययु ॥ प्रलो क नां १ कृगणे यत्र गत्र यानि निहितानि निधि ॥ ७६ ज्ञाकृर्नृपति र्यत्र द हो हित्वा दिवं गत ॥ समी स्थ गं सम् हूत्स्यं सर्व
कृगण समाद्द ॥ यत्र दंवा महायन्त्रे कृत्र यानि निहितानि निधि ॥ ७७ ज्ञाकृ नाम हाउ गं सम्प्रकाल तु वा वदति ॥ निःसं सर्व कृमा वा तं राजन पवि वो भिमा ॥ समी स्थ गं स
म हूत्स्य सर्व कृगणा समग्रहात ॥ अन्यपि निधानानि निहितानि महीतलं ॥ कृगण मत्वा सम हूत्स्य समा दाय स मेग्रहात ॥ गं स्त्वमी स्थ निज न्यापि पुनाहिमात्या
दिमा ॥ सर्व व मन्त्रि रा मा त्याल हा भैन्य गणा अपि ॥ पोना ज्ञानपदा ज्ञ न्याने गामा ग्रन्थ दर्शिका ॥ कृगणस्ते वं महाव द्धिंम त्वे वं सर्व उ विर ॥ अरां कृगण मन
विद्वा महाव द्धि विवक ष ॥ नून मघ र व ज्ञा ज्ञा सर्व धर्माधिपा नृप ॥ धर्मि गत्वा थितं कृत्वा सर्व पि गत्रु मानका ॥ कृगण हिमाषि मास्वा न्का गत्र ४ सं स्त्रि ग
न्द्रिया ॥ गत्वमी स्थ त ध्यं नाय सर्व षां मन्त्रि णां सखी ॥ स सर्वा न्मन्त्रि णः मा स्थान्स मामन्त्र्य व मव्रवीत ॥ तव न्का ध्य यत्र सर्व र्यन्मया ज समुत्पगे ॥ गत्था सर्व २९८

मन्त्रिनामकः १

हेमनिवाः हेमनामान् १

न्माद्दक्त॥ कुर्वन्तु गणपथ्यो विगं॥ यत्कृत्यो यं विज्ञानानि सगुणकनिहितान्यपि॥ गदन्नन ऊ गंतून्नं मन्य स्यादिगिनिश्चितं॥ गदह मस्य पुनर्ली विमी मान्त्ति तुमिहा त्वह
॥ गरु वक॥ प्रशादक॥ कर्तुमर्हत्कमयव॥ ऊ ति मनादितं कृत्वा सर्वं गमस्त्रिं त्वाम तदा॥ श्रमाम्नाश्च खं क्षान्तं मन्त्रिं शमव मरु वद्॥ महा मन्त्रिन्त्व यी हं सं ऊ त्वाम
वाचवा मह॥ यथो विगं त मानीक कृतुं सर्वं समाहितं॥ ऊ ति गर्गदिता॥ सर्व॥ सत मन्त्री विदकृद्य॥ सर्वान्नाग कृमानां स्कान्सम मामं श्रुव मनव्रवी त॥ कृमाना न
मस्तु श्रद्देव॥ सिंहासनापधि॥ प्रथम माचय थों तमत्र वन्त्यगिर्द्वं॥ ऊ ति गरु दितं कृत्वा सर्वगन्न मनन्दनाथ॥ यान मानुं गुरुदेवानां वन्दितुं समुपावनत॥ गग
का त्वप्रथमं गत सिंहासन रु त्वा जातं॥ कृत्वा प्रदक्षिणं देवान्स त्वानन्वा तमाचयतु॥ गमेव प्रथमं गतसिंहासन समाश्रितं॥ समीक्ष्य मन्त्रि त्वा समास्या॥ सर्व
निविलयं यथु॥ गक न्न तम निर्भज्ञा श्रमाम्नान्मन्त्रि त्वा जनान्॥ त्यान पितमामन्त्र समम्यक्षन्तवमब्रुवीत॥ रवकां दृश्य गाम मरु त्वा यमीन त्वं वयानु
॥ तम यो यत्कृमानां धंनाना लवणि सर्वथा॥ गत्कृत्वा यमिहा स्माति नतिविंध्य यथा विधिं॥ नपासनं प्रति स्थाप्य कनशीया महीपतिं॥ ऊ ति गऊ तितं ऊ

हद
वी

त्यास्तवीन मत्रि २ राजनाः ॥ अमात्यश्चानु मादकःकथाही ॥ गिसमूखिय ॥ गतलमत्रि २ रसा ३ मात्याः ४ पथाहिर्गादिशाखियं ॥ सान्नंसम् पामन्तुसर्व य्यवमराच्छिय ॥
उपाश्रायय थादिहमि श्राकृनाम थावयं ॥ ततमंकृगंमहाविहुं न पंकृर्मं कृलायना ॥ गतवान्कृगमपेवमाहि खिंध्य यथाविधिः ॥ न्यासनं प्रतिस्थाप्य महीय
गिन्पंकन्ू ॥ एवंसे ताखिगंकृत्वा पुनाहिग श्रमगंकृगं ॥ अतिखिंध्य प्रतिस्थाप्य नाक्षा ग्रमन्तपंच्यक्षाता ॥ गग कमत्रि २ रस ३ मात्याः ४ सर्वसैन्याधिपा अपि ॥ कृग
सन्तपगर्वकुर्वजनमारिनन्दिताः ॥ तथासर्वकृमानासंप्रोतनाप्यालिखाधिताः ॥ तंकृगंन्तपर्गिविहमृपालिताः ४ प्रशेजिय ॥ तथासर्वजनाल्प्यापोमात्र
म्योश्चनेगमाः ४ ॥ जानपदाश्च सर्वेपिकृगंन्तपंप्रशेजिय ॥ अलिराजननीसापि नृपसंगंकृगंगतं ॥ समीक्ष्यविस्मयानन्दसमाकुलागयालवत ॥ गग ४ सकृग
प्राप्य नाथस्मेश्वर्यसंपदं ॥ सर्वलोकाधिपानाजावत्ततद्पृथिवीपतिः ॥ गत ४ सन पभिनाजानीतिधर्मार्थसाधकः ॥ संपालयकालाल्लोकान्कुलधर्मन्वचानयत ॥
गतल्पृथिं समालाक्य सर्वलोकाः प्रसादिताः ॥ गंसौनृकोनंकृत्वा संपतिन्न समंततः ॥ एगतंस्पृहि मालाक्य सर्वलोकाधिपा अपि ॥ सुदिनाविघंयमत्र समी

२६९

अन्म ८

सक्१

क्ष सर्वदाप्यं वन ॥ मत्त हस्ति प्रभावन गामिनि अंक्ष समन्वकागृ४ ॥ निनृत्या मंगुणा त्ताई प्रावर्ल कालिनन्दनं ॥ मत्तं कीर्ति सोनत्य प्रभानित समन्वकन४ ॥ समां प्राप्य मृगमर्द लोका
नमित्र प्रसादिन ॥ गगन स्पमहीत ऊर्विवाह समवागग ॥ मामानि आत्मया मीनो समीक्षवं व्यथिक यत ॥ हा मम मन्द भाग्या या आत्मजायम हीउऊ ॥ नाक्ष पितृ नीं पूर्ण का
र्यीक४ मं प्रवास्यति ॥ विनृ यायविनृ पेव भार्या या स्थगित सम ॥ विनृ याम पक्ष मीन्द्र४ कथं भार्या म मध्यक ॥ कथं नागा मह डीपि भार्या धर्मान्वानि शी ॥ विनास्त नृकि
संयान४ केतल धर्मस मावयग ॥ धर्म विनाश मंसान जन्मगं वक्षे नित्तलन्तं ॥ मन्द संपन्न पग शाशनिस र्थनाय मा धनं ॥ शृणिविना वि पक्ष त्या मालिन्या जननी प्रहा४
कृगा सन्न पगी वाहु स को व्यां कृत्त मान मा ॥ एवंविना वि पक्ष स्यां ता सी मीक्ष सज४ कृगा४ ॥ सधीर्वि कृत पास्य समम धन्नव मब्रवीत ॥ किमर्थं निक समाक ई४
स्वं गजाय गकृग४ ॥ यधप्लिाण नविस्तर स्नम जवकुम हेमिता ॥ दृष्टि पूर्णा दिग४ त्वा मा मा शलिन्या समीक्ष गं ॥ कृगं नि४ भक्ष समत्त म्य समीक्ष न्येन मब्रवी
त ॥ किमन्यान क्ष पूत मन्द भाग्या मि मापिनी ॥ यधात्मजाधिव त्नं सितिविनृ पाशनि गाकाणि४ ॥ कोग मननन नन्दायना हा मो र्यप्रवास यग ॥ मन्दी नम

सद्र
बी

बीकाम्का नारीकृत्स्त्वां विरूपकं ॥ विरूपाज्ञ समीक्षत्स्त्वं नाज्ञान पतिन्मनाः ॥ इति विनाविमाकीर्हं निस्ताश्च वंविकाधिका ॥ अनङ्कूश्वरं मगमानं त्यक्तिकिञ्चिन्तवि
षण धना ॥ अद्विकाकृत स्वान्कानि स्ताभ्य यं ननाधिये ॥ इति माताादिनं कृत्वा कृगः स स्नालकृः सखी ॥ मानवं तां समालोक्य विहस न्त्रव मब्रवीत् ॥ अर्वदद
मित्वं किं यडागाईं नना धिपः ॥ नदनसन्दनी काकांसायाँमासायस्ट्हिम ॥ विरूपां तमकीं तायाँ मनामनाति यावति ॥ तन्मतायाँ मृतडांगी पासीयेदाङ्गमहाति
॥ इत्युक्त्वा तम् समाख्याताग्र त्वाचितन्ताप्रहे पनः ॥ नमालोक्य गंवावसंपेष्य श्वेवमब्रवीत ॥ नाहपिगननं डाय विरूपायाँ परंभाहिन ॥ स्वात्मगां सुन्दरीं का
न्यां नृपति कः प्राप्स्यति ॥ इति मातादिनं कृत्वा कृत्यमानी पुगालिगः ॥ मानवं तां विषप्स्यां पश्यं श्वेवमथाव गे ॥ विरूपा कामिनी तासाँ निषद्वस्पन
गृहग ॥ तद्रूपवस सडांगींता याँवाद्वापितयगः ॥ तहधर्मा न संनकाहिनकडीरवनहि ॥ विरूपस्य विरूपेव सत्तहनिमसाधनी ॥ तद्धियावनि संनका
धर्मान्नृत्वानिशीलयता ॥ नाह्नापितिथिरूपस्पेसुन्दनीनप्रियंवद ॥ मत्राङ्गपातिनिन्दकं ॥ निः सक्लहवनीरवन ॥ वीर्यवनं मनानिहुं न्यपनापिविरूपकं ॥ ३००

इति पातादिनं कृत्वा मामानालिन्या समीक्षतं ॥ स्वकार्यकिं वदिष्यामि श्वसति वाब्रवीसनः ॥ २

सुन्दरीं कामिनीं कान्तां ऽङ्कस्थमपि न वांछति ॥ यदि कन्या तु नृपाय तातेनाथ्यापि तीय समर्पिता ॥ तामन्यपंसमालोक्य नित्यं तामसमूहेऽङ्कमूह ॥ तस्या ग्रमविन्नपेव मार्या
सुस्निग्धमानसी ॥ यथाभिवांछितं तस्याः सुखाय महत्त्वा यातह ॥ यदि नृपांसमायातां सुशीलां धर्मचारिणीं ॥ साध्वीं मानीय तत्तापांदास्यामि सन्मतां सतीं ॥ तया
सहानुभूनं कः पुत्रधर्मसमावनम् ॥ संपालयन्तरालोकान्सर्वान्नृस्वेतमायन ॥ इति मातादिभिः तत्त्वात् सम्यग्ज्ञात्वा सूपबाधितः ॥ तस्यापि प्रथमा
कोपं त्वं मद्वीतं ॥ अन्यथा मे न मातर्विन्नृपाय यदि दास्यसि ॥ स्वर्गेनिदर्शन अपि तस्याः कुर्यामहं नहि ॥ यदि मे शक्ति मयि स्नेहः सत्यं पीनमहीं सतीं ॥ य
अविधि समानीय मे हिबीं संप्रदा हि मे ॥ यदि न सुन्दरीं दद्याद्धि नृपाय वदास्यसि ॥ सर्वान्यनिच्छन्नानिन्त्वा गमिष्यामि तपोवनं ॥ इत्याख्याते समाख्याते तत्वा
लिनापुत्रस्तपेनः ॥ तमाश्लिष्य कृष्णं रूपे सम्यक्पथ्यं मत्वा वीत ॥ वत्स त्वं समिच्छामि तार्यां सुन्दरीं सतीं ॥ कानन्यायात् विन्नृपाय नाहं पि सुन्दरीं सतीं ॥ इत्यन्या
तादिभिः तत्त्वा सत्कृतः स्नात्वा गतः स धीः ॥ मातन्नेतां समानाय पुनर्यव मनायन ॥ यतनस्याय तन्नृपे समकनापि छधा ॥ पुनरुक्तं कन्यायत्नानीय हि

पत्नीमाहात्म्य० २ वें०

लड
वी

सन्दरीं॥ इति यशादिर्गंग्र त्वाजननी साघवाधिता॥ मन्त्रिणं समनुपामन्त्र्य सर्वमेतन्न्यवेदयत्॥ उक्तं सर्वं प्रह्लादकोऽकरोत् गन समृद्धीविनं॥ कन्त्वा सन्सन्मतिर्मन्त्री कथमि
प्रलंबध्वजः॥ नताः समतिर्मन्त्रा पूर्वोहितं द्विजोत्तमं॥ विहाय मन्त्रिरक्षो माथ्यान्न मासमेव मत्रवीत्॥ यत्र गमयं सुधीर्विहृत्य सर्वविद्यां विवेकत ॥१४॥ विवर्द्धे
नृपकौः छ श्मनस्तोपिनः स्वाम् ॥ मदस्तेन मघीकान्तास्ता यांधमानूद्वाविशीं॥ सविवं कासमिन्द गर्भे स्त्रियां समिहान्सजा॥ यतन हूयगनृपं नास्य कनापि द
धयत॥ हृनदर्भन्त्समानीय सुन्दरीं कस्त्रियासमज्ञां॥ कस्त्रियां सोन्म सुतापाल्ला मंडावर्ध्य सप्रसादयन्॥ समानीय सुगां कन्यां कृगन्यां स समर्पय॥ इति मंत्रि समा ३०१
ख्याणं निशम्य स पूर्वोहितः॥ तथा हीति भाणि हूय ताणि ज्ञालयं ययौ॥ गतः समन्त्रा के सान्विहान्स्तुलक ध विवेक सान्॥ मात्वं समनुयाम सुस्पत्र वमत्र
वीत्॥ स्व को श्रेनन्स्तुय संज्ञार्थं कस्त्रियान्मग्नां॥ सुन्दरीं नम धीकन्यामिहानय गन छ मत॥ इति मात्रादि मंत्र्य त्वा सर्व गन्ता श्रे श्रामदा॥ तथाही निर्जानि
हूय संप्रस्थिता लगाय मन्॥ गतस्तु नगरं न्यन्तु गत्वा माहूयापत्रितः॥ कृयम सुन्दरीकन्यामानसंगंसं ययाचिन॥ सोपि नाज्ञा कृगं मत्वा विनूर्पं दुनि ताछि मि

मडकी ४ देवी

स्वात्मजां सुन्दरीं कान्तां नैव दातुं समिच्छति ॥ ततस्तद्विषये स्यत्र गता नाराः पुनः स्थिताः ॥ आत्मजां सुन्दरीं कन्यां कृणमयाचि ययाचिरे ॥ एवं गत्वाग्रतः आगत्वा प्रा
र्थाषु पुनस्तपि ॥ नृपाः समात्मजां कन्यां कृणमयाचि ययाचिरे ॥ तपि सर्वे नृपामेत्वा विह पंचपर्णिं कृगं ॥ स्वात्मजां सुन्दरीं कन्यां नैव दातुं समीच्छिया ॥ ततस्ते ग्राम
णाद्दूनभूत्र सत्तजनास्पद ॥ नेगमं कर्षकृजारव्यं समीक्ष्य समुपाय नृप ॥ तत्र नागकुले गत्वा मडकाय महीउजः ॥ अयनड्राणिवं दत्वा सर्वेत समुपाय नम ॥ तत्र
तेन समाश्रित्य सर्वेपि ते द्विजा मुदा ॥ नृपाणिते समामन्त्र पर्शनकरवमेवब्रवीत ॥ नाऊन्चयं यदर्थेत्र समागताः प्रभादिताः ॥ तद्धयात्मो महत्कार्यं ते सिद्धं क भद्मा ४
र्तुमर्हथ ॥ यः काशीपूर्व नाजा कृष्णोनाम महीपतिः ॥ दक्षाकान्यपतेः पूर्णा महावीर्य्यपराक्रमी ॥ सद्धर्मसाधनात्तरो सर्वसत्त्वहितार्थभृत् ॥ महासत्त्वः
सर्वार्थविद्धः सर्वविद्याविचक्षणः ॥ सत्तयदात्मजां कन्यां श्रुत्वादिव्यातिसुन्दरीं ॥ महानागमनुसंतकृणमहिषीमतिवाञ्छति ॥ तदर्थप्रेषितार्थेन कृष्णेनेत्री
गुणार्थिना ॥ तव तः सुन्दरीं कन्यां प्रार्थितुं वयमागताः ॥ तद्भवान् स्वात्मजां कन्यां दत्वा नसे महोत्सवं ॥ तदुत्तीर्य सर्वकोलिनलं प्राप्नु सुखं नम ॥ इति त

एमाङ्कधाः १

कथं तां कनकचंपकदामगौरीं फुल्लारविन्दवदनां अरंगनमनोज्ञदन्तीं तनुरोमराजीं पीवरपयोधरभारखिन्नां कोकिलालापधवलीकृतकाराद्देशां मद्गवा फुल्लेन्दीवरहंसगमनां ॥४

मङ्क ०१

मद्र वी

स्कोथितं त्वाकृतस्य मञ्जुनाम्बुना ॥ समलिनन्दितमालाम स्नपत्रवर्णविस्मयम् ॥ यत्तत्र मम शोभमहासरसामहीभ्रान्तपद्माश्च व ४ ॥ सविहृत्स मन्मणि ४ सर्वकालाविर्भावि वक्त्र

३ ॥ तलनसहस्तवन्धकालैयमपि सर्वथा ॥ ममानायापि सत्कीर्ति ४ सर्वत्र पुंवनं कुर्वि ॥ नदिमां स्वालसंज्ञां कन्यांश्री स्वनूपान्त दर्शनां ॥ संप्रदास्या मिसे कल्यकृगस्य

श्रीगुणाख्यया ॥ ८७ गिरिनिष्ठि प्रस्तुयानी मङ्क ४ मालिनन्दितं ४ ॥ ब्राह्मणोनकान्तमामन्त्र्य सम्यगध्यनवमङ्ग्वीन् ॥ तवनिकोशीकृणस्मनाजावयस्यामस्महर्षितियं ४ ॥ सतात्र

सर्जांसतां तस्मै नाह्य दातुं मम तत्त्वह ॥ ८८ तपस्कामस्यप्रसन्नात्मास्या स्वगांतांसंदर्शनां ॥ सकल्यग्रह्यासाम्बुसमर्प्य गत्वा नंददौ ॥ तस्य दत्तां मतलज्जां वामवर्णितां कान्तमपि

तां ॥ सद्दर्शनां समादाय सर्वधिर्गानन्दितं ४ ॥ मगरको यानं आनीयास्वसखीविहितं ४ समर्पितां ॥ मङ्गर्कोन्तपमामस्य सर्वेणावन्तकतं ४ ॥ मकरकस्वास्य ॥ ४ सर्वकवन ३०२

कामदांगतां ४ ॥ तां कन्यां सम्पूणनीयवाना शस्यामूपायय ४ ॥ मदूयाके महाध्यानगांसंस्कोय्यं समङ्गिया ॥ सर्वमेवाश्च ५१ तत्र समाधिप्याणितिवालिक्या ॥ मयांकी

चितसांगत्वा पुनर्निहिमस्य मञ्जुना ४ ॥ तत्वायासीउस नाशाय पध्यकर्ववमङ्गवन् ॥ यस्याशूर्धं उपाध्याय वतात्रभिनावयं ॥ तदर्थमिह्यागं २ स्माकंगन्त अमलानां २

क॰माला ०१

पर्मलिनन्दय ॥ पूर्वसनाति रथदरण कन्यकृआति रथपून ॥ सद्रक सन नयक्त स्वकन्याक्षआगिमन्दनी ॥ सदर्शनाति भकान्या तड्लग्नक नमहिता ॥ कश्यपप्रार्थिता स्याहि
४.पित्रामृदासमनर्पिता ॥ श्रेयाति विहसानीय स्कापि तो याननपितृन ॥ तांममी क्ष्य लवानप्रमहात्माहि ४ समानय ॥ श्रुति मे ४ कथितं ग्रुत्वाप्यनाति तालिनन्दिताः ॥
सर्वमगन्मुच्छ्लोकं महिरथप्रावदन्मुदा ॥ तच्छ्रुत्वा मन्दिरथमाप्याः सर्वस मालिनन्दिताः ॥ शृलिन्नायामहादम्याः पुनः कथान्यवदयत ॥ सोपि मामा नथक्ष कथं
गथासममालिनन्दिता ॥ श्रालज्ञस्य कृगण्या रथाविलोकं नमन्यवदयन ॥ तकेनेनीसमाख्यातं ग्रुत्वाफ्र भाग्निनन्दितः ॥ सर्वान्कान्मन्दिरथ मुम्पान्समामन्त्रेवमा
दिशत ॥ तदेकः मकलाभूयं पूनां भयपूर्वाहितं ॥ उद्यानमन्दिरंनगतगच्छ नसहलावना ॥ सर्वर्धूयानश्राप्यतांकन्यामडकास्सज्ञा ॥ महात्माहं विहानीय
माउर्हस्मिनियस्छन ॥ ॐ श्वाद्धि हं नलनच्छ्रवध्वा न मन्दिरथा अगनाः ॥ श्रमाप्याक्षिमप्यो श्वार्य प्राधीय मृदावनन ॥ ततस्मर्वे पितं गत्वा तां कन्यों दिव्यमन्द
नीं ॥ समीक्ष्य विस्मयापन्नो स्कन्दः महर्षिता गयाः ॥ ततः सवर्धूयानतांकन्यां सरवीसमन्विता ॥ समाश्याप्य महात्माहं ४ श्वश्रुकर पूर्वनयत ॥ ततस्तां स

भलिन्दा२

वा१

९६ बी न्दनीं कन्यां रत्नकङ्कणमण्डितां ॥ अलिन्दासमुद्यानी तां समीपस्थे वं व्यविक्रयत् ॥ तथा कन्यानमाज्ञा कान्तरित्नं पाणिग्रहस्त्री ॥ कण्ठे अविच्छन्दन्तं पार्श्वे सर्वर्द्धि दुर्लभ सक्तानि
६ ॥ कथं स मागमप्राप्तिर्निर्दम्भ अभ्यागतं यागरवेग ॥ नूनमयाक्रूशंट स्थानिः स्वाहा नन्नमदपि ॥ इतिगाविनिकाविधाकीमामाणाकृशस्थलपरा६ ॥ अप्रसन्नमुखामात्मज्ञानिम्
स्ता हा परिपिस्थ न ॥ ततावगार्य्ययाना क्री कन्यां सखीजनान्विता ॥ अमात्यामात्रैः कृतस्या अलिंदायाः पुनर्नयत् ॥ गत्वालिन्दामेकादेवा समीक्षकांशतांगिकां ॥
प्रासाय स्वालयनीत्वास्वामनसंन्यधीदयत् ॥ ततः पुनाहि गानातोक्तमीयप्रहन्तत ॥ विवाहकर्मप्रानत्यविधिनासमसाधयत् ॥ तमीयहूः प्रदाक२ श्रौधू ३०३
मेर्व्याफसंमन्केतः ॥ प्रदीपनि पुरस्यान्केश्नेनि लक्षितनूपक ॥ आचार्यो हम्पतीयइंकारयित्वा प्रदक्षिणं ॥ महर्गेनानेनज्ञायकृ भाय विधिना पयत् ॥ ग वेतालक्रियायाला
तःकृतः ध्रुवसन्ता आपनाहितमुखान्दिजान् ॥ भूरि स्वर्दक्षिणां दत्वा सर्वाःस्वमस्थाप्यमयत् ॥ ततः समाप्यतत्कर्म सहसासकृताक्रमः ॥ निर्गत्य सविवेश सार्द्ध पेत उपयनाधुक्ता
निशालयसमाश्रयत् ॥ ततस्तु छयनागानश्यकान पविरधिम ॥ पदतामकल्पपादि समलं कानमण्डितं ॥ गवाक्षैर्वाहिराग दैनिश्वाफिषतमावत ॥ स भवेत् १

ला१ उभे१ मंडिमि२

मनत्वविमानादि मणिभिः पवित्रशालितं ॥ नानासुगन्धिसौगन्ध्यधूपनालिधूपितं ॥ हंसमखद्वापनिपोदृ हत्लासनसुकामलं ॥ सुकोरमयसमाक्रन्नं सुकार्द
कापक्षेनकं ॥ एवं संकल्पितं गवस्य शयनालयउत्तमं ॥ प्रकाशमधिषिकामात्रासनस्थस्य कृष्णागतः ॥ शय्यासनसमाश्रित्य गरुडो विनाप्रदायकं ॥ नगालिन्दा
महादेवीश्वकृत्सर्वांगीं सर्वरूपिणीं ॥ तां कन्यां स्वयमाश्रयकृतशय्यासनं नयत् ॥ नगालिन्दा महादेवी शय्यासनकृष्णाश्रितं कि ॥ तास्तु यामसु पस्तां प्यनिर्गस्य स्वा
लयं ययौ ॥ ततः स कृष्णस्त्वामन्त्र्य तां ताम्यामेति वाक्ययत् ॥ समालिंग्य समायुक्तः सुखापर्णिगिनन्दितः ॥ ततः प्रातः समुत्थाय यामार्द्धं प्रावनत् कृष्णः ॥ सुद
र्शनापिशालक्ष्म्यं श्वेतालयं समासनं ॥ तांस्तु यां समुपायाता सम्मील्य प्रीतिनन्दिता ॥ साश्वतः समयासन्तु स्वासनं संप्रवदय ... ॥ एवं दिव्यदिनं गतनिशायां
शयनालयं ॥ एतत् कृष्णसंमहन्तूनं यस्तु दीयात् दायगं ॥ कृ गिविन्का विषयस्तु मास्सदर्शनानाकिं वने ॥ उवाच कृष्णं मुखाग ... कं कान्याह गाया ॥ एवं कि
तांस्तु यां तां साश्वतः दृष्ट्वा गिरीकिता ॥ तमीक्ष्य कीसमामन्त्र्य प्रसादनमयवमदेवीतः ॥ कुरु किंकरक्षनाहं अर्द्धयस्तु किंचित्सूनेतावस ॥ नन्मेमे गत्स्वनावार्व्य

भाषितेपि

रुड
वी

नैवागाप्यमिहत्वया ॥ ७७ मिथश्च समर्थकापि सालज्ञानमिमानना ॥ किं विदप्यवदन्नेव गस्कोभंकाह गागया ॥ तत ४ सा प्रपि नाम्यश्च निर्गीरथ गयुनालय ॥
गतागम्या मनासी नानस्कोनिद्राति वर्द्धिता ॥ तदासकगश्वागत्य तांकिर्तांगयनासन ॥ तार्थामिद्दर्गनांत्वाका मालिंग्य स्वपुमानसत्य ॥ तदासानमधीतार्थामि
दर्शनाः हिरिगोकिता ॥ तत्कांनंकृशमोक्षिम्यपप्रच्छ वैसमाहत ॥ मल्डाश्चसमल्क्षपिदायानगत्यनालय ॥ ज्ञानद्भुउ मेतान्क्लितत्त्वं वदनागवान ॥ ७७ मितो
यौदिंगत्वात लोकुश्चामहामति ४ ॥ अहमपितजानामि श्च्रैपच्छतिप्रावद ॥ ७७ मितत्कां दिगंप्रत्वा नमधीसात्द्दर्शना ॥ श्रुतिशंकाहगानिद्रानिभया
मश्चलंपयत ॥ तत ४ साप्रातनु कायश्चश्वाश्रूकं ४ पुनंयया ॥ गतागस्याप्या तिक्षुपप्रच्छवंनगोनना ॥ मातनाऊसमल्क्षपिदायानगयनालय ॥ ज्ञानद्भुउंमे ३०४
तूंनगस्तमारव्याहिमयंत्र ४ ॥ ७७ मिवधूदिगंपत्त्वा तालिन्नापनिगंकिता ॥ तांत्वर्यां तमगीमत्वा संपप्रश्चमवमब्रवीत् ॥ अयित्वधसमाश्रयण भावात्रमर्यां
व्यय ॥ ज्ञानद्भुउ मेहान्वालिगत्कुत्वामाधिषीदश्च ४ ॥ यत्वंगीमत्त्ना कान्तास्त्रीनलंनतिसमिना ॥ तत्कांपिमसत्डांगर ४ कामादिव्याभिसत्त्व ४ ॥ यप्रुवांद

[illegible]

येन४

स्यमीका क्रोध्र समीक्ष्य पनस्पनं॥ महानन्द सुखोत्साद मानसो प्यविनिष्यथ४॥ तत कुमा४ प्रदापानदीप्या गयनालय॥ नन्वं न्यथा १७ संक्या माकर्ल्व्याम
स्वयात्सूथ॥ यदा वालभागा ते४ पृथ्वी वा पि नरा खेल॥ दम्पत्री वाप्रदास्यामि संदर्शनं समागम॥ संयात्य गं कृत्ला गोन संनाति र्वा मया धनो॥ त्वनमा गं प्रस
मोहासंगति४ प्रलवू दधि॥ अथाहि कुल धर्माना यावक्षा मान संनति४॥ दम्पत्ती दर्शनें भाव त्समागेम कदापिन॥ त्वनं गं प्रलवू त्स७४ पृथ्वी वा प्यविना
त्स्तूथ॥ संदर्शनं नदीं वा स्यां समागमें स वासखं॥ इति श्रुत्वा समाख्यां गं निभस्य सास्त्र दर्शना॥ अपि विस्मय संजात्के हृदयाचेवं व्यविकयन्॥ त्वामया
किं कृतं या पं यं नात प्राप्ये गदति४॥ अथा ह कुल धर्मो हि त्रु मामयाकृ मापिन॥ इति चिन्ता विषार्ताना सद्दर्शनागिगं किता॥ त्वालयत्वासनासीना
गस्को विवक्षमान सा॥ नमान्यभ्र४ त मुक्ता यप्राणें निजालय गता॥ सामखीसमुपाम त्सुन हस्थेव मन्दस्त॥ अपि तत्कृतापि त्वं पगमसि गंकृ गं
नमो॥ कीदृग्रूपं नृपस्पा स्य गतत्त्वं मप्रनावद॥ एवं गद्यकुमा कर्ण्य सा सखी तु कुमानसा॥ ददर्शां सद्दर्शनां नर्या सम्पश्यन्नृपवमस्त्रवीतु॥ देविन

शङ्ख टी

दृष्ट्वा मत्कापि तल्लीनामकरोद्वनं ॥ ह्यायमानं तु तां नापि दृष्टं मेनाज्ञ ऽपि स सज्जव ॥ इति सख्यानयाख्यातं निगम्य मासुदर्शना ॥ स्वजिशंकाकुलत्वाकाशकोशं मा ॥
हितान्नियां ॥ एवं सानेमवीकान्ता सुदर्शनमनाप्तमा ॥ नाज्ञानापि निकृता सी वसुधा न विलन्दिता ॥ न तान्यस्तिमिन्दिनया पिसान्ते मम स्यात मा नया ॥ स्वस्या गत्वा
लयं गत्वा पृष्ठक्कासमपातयत् ॥ ततः समीक्ष्य तां स्वयं प्रणम्यासाम सुदर्शना ॥ तत्रैव सुदर्शनानन्दा त्यायाप्यवमनसः पम ॥ मा माना ज्ञामही न्द्र समस्त मातिद्रष्टु मू
स्त हे ॥ ततः स्वयमस्य प्रतो मूर्च्छित भक्कापाव्याधि द्रव्यपा ॥ इति तयापि क्षणात्कं तु त्यत्तिन्द्वाकृतशडमत् ॥ समीक्ष्य तां तत्र पांसुपूर्णमूनसे वं व्यचिन्तयत ॥ यद स्वै
दर्शनं तदुत्सृज्य नाम्यामि सर्वथा ॥ नूनमेषा तु या पुंस्था न जितं त्वमहं तु गता ॥ इति निश्चित्य सा स्वं तु तस्यां कान्ता सुदर्शना ॥ नमयेवाँ सभा मस्तु सभी
पूर्ववमब्रवीत् ॥ तद सुदर्शनयि ध्यामि सम मयत्तपसे मर्त्वा ॥ इत्युक्तानी दें हं दास्यामि कृपास्यदिव्य नृपिन ॥ यदा दर्शनत्मात्रायां सलानो ध्यसमाधिना
॥ तां कान्तां दर्शनं दध्या ततः सा शुभ्रव पङ्क्तं गता ॥ इति स्वयं तत्र वशं तु त्वां गन्धर्वा जपनिवासिका ॥ सुदर्शना प्रसन्ना स्यात्वाता यं समपातयत् ॥ ततः ३

सुदर्शनचरित्र ३०३

थि।

तिन्नाम हादेवी मा मातं कृशमात्मजं ॥ स्वालयं सम्प्राप्य तं अथ सम्प्रयत्नेवमब्रवीत् ॥ अर्भं मे दर्शनालयं सुदर्शनाम मा कुरु ॥ तपश्यायन गच्छेवं स्वरूपं संदर्शय प्रभो ॥ ४८

मिमाताद्दिगंत्र त्वा सकृद्रम्भ नर्पोमि ऋत्वीः ॥ मार्थतिप्रमितं अत्र स्वास्वालयाम नमाश्रिमः ॥ उपाध्यायं समामन्त्र्य सम्भक्तिमयमब्रवीत् ॥ तव कोमां न पंडरूपं प्रार्थय

ति सुदर्शना ॥ तत्कार्थं दर्शयिष्यामि तद्रूपायं प्रवक्ष्यतां ॥ कर्शनार्ह कुशेनाकर्णत्वा विद्वत्पूर्वाहि नः ॥ मक्ति वं सन्मार्गं विहं समप्रश्नं नवमब्रवीत् ॥ शृणु मे भक्ति म

याप्यगुरुमहापार्यं प्रवक्ष्यते ॥ शृणु ननु मगत्स्वरूपं सदर्शय सदर्शनां ॥ तयथा सर्वतास्तु वौकृपा वाणी कृशध्वजमः ॥ मुन्दनाशिम सर्वं जाणः काकसर्वमता नृः ॥ तं

सर्वयर्वदास सुखेजुगि द्वाप्यन्तपामन ॥ सर्वजनाः पूनरुक्त्वा प्रतिकृत्य ससम्पाक्ति गाः ॥ शृणु ननसमृपाय नकृत्वा नपं कृष्णमनूर्ज ॥ तस्य सुदर्शनायें तं तत्कनि मि

तिदर्शय ॥ तत्कुमाचार्यं समादिष्टं अत्र त्वा सन्तपाति कृशः ॥ मक्ति गं सन्मार्गं प्रश्न नवं कुर्वतिप्रावदत् ॥ तस्य पत्न्यास्तमासाद्य वाङ्मनसी स सन्धाकृतः ॥ कृशध्व

मं समामन्त्र्य सर्वं भगवत्यवेदयत् ॥ सर्वमतत्स्वच्छकारकेति गम्य सकृशध्वजः ॥ प्रयाधितत्कथा हामिताशीहस्यापात्यहाषत ॥ ततः सस्तन्यानिर्मलीकृशध्व

हड वी

मंत्रपाठकैर्गिं॥ कृत्वा दर्शनमात्रेण प्रणिपत्य नृपासनं॥ कुमारेश्च श्रुतिश्च सर्वे च परस्परं समं कृतः॥ पश्चात्किंतं समाश्रय स्वयं पश्यन्नृपाश्रयतः॥ तथा हि नाम मह
दिङ्ग स्तत्रावतारक यात्रा ग॥ तथाऽलक्रिग च सर्वे महामात्य गजानाः॥ सर्वे सैन्याधिपाश्चापि मंत्रिणश्चापि तं क्षिप्र॥ एवं स हस्तनायांस इर्वर्त्म इ निपातयति
३॥ छत्रं धृत्वा कृतं॥ नाहं पश्यतः समन्याश्रयतः॥ एवं समन्तति मंत्री कृत्वा मतां महतनीं॥ सर्वे सदर्शनाद श्री दर्शनार्थं मदर्शयत॥ सेवालिन्नाम महादेवी दिव्यां
स्वयं सुदर्शनी॥ समुपासनस्य पश्यश्री सादनं मवमब्रवीत्॥ अथ दर्शनं भक्ता यो नाज मता प्रवर्तते॥ तत्र नृपासनाशीलं नृपे पश्य प्रत्युत्कृणं॥ श्रुतिश्च गु ३०८
समादिदं निगम्य होमं दर्शनं॥ तत्रांतं नृपगिं गुरु समस्तिङ स्वभेन॥ तथा च तैलिन्नाम महादेवी सर्वमखी समन्विता॥ सदर्शनं पूर्वाश्रय प्रवनर्तिं ह पंगु
न॥ तत्र सारस्य यथा साईं सर्वातैलीति च समन्विता॥ सांद्र पाति सतां च स्वयं गुह्यासनं समाश्रयतः॥ कृताति नाम महादेवी सर्वाश्रकां सतां मुदा॥ सदर्शनं तस्य आम
श्चां स्वयं पश्यन्नृपं चेम ब्रवीत्॥ पश्य वत्स संतामश्चान्यासनं समाश्रितं॥ तत्र लिनके मह्यापाले सर्वलोकारि सन्दनं॥ श्रुतिगतकाथितश्च त्वा सदर्शनात्प्रसादितो

समीक्षकांसतां सर्वादर्शकं नवाधिपं ॥ समीक्षगं सलज्जांगं सर्वांगिस्पर्शनं परं ॥ सर्वगं नामरूपीणि नन्दिनं यं व्यविक्रयम् ॥ हामयायं सलज्जांगः सर्वलोकाशिलस्पर्शनः ॥
महानामानुपालकोलगवगत्रस्वतोम्यगतः ॥ पुनः शोभिप्रसन्नाश्याशतमपंथलतोगनान् ॥ कृतधनं विनृपांकुपशधनं सर्वव्यविक्रयम् ॥ धिग्धि स्कंधवनाशेशहन्तुं प
हनिताकृतिं ॥ यश्री दृगीमतात्मानं निहस्यमनृपाशिनः ॥ छगिनोनिन्दिगंतो त्वा मालिनाजननीपताः ॥ सद्दर्शनांशयांकान्तो मध्यत्र्यवमतामगम् ॥ वलीमेव
वदस्वाशनज्ञानीयः स्यसकृद्धनं ॥ श्रयं स्कंत्रधमानाः सर्वमन्त्री विवक्रमः ॥ ज्ञाशाधीनेः सुधीर्विष्णुः कालाधिपाकृपानगः ॥ नीतिधर्मानुसानक्षेमक्रावीर्यः प
वाक्रमी ॥ दकाभूशमतामत्वः सर्वसत्त्वहितार्थकृत् ॥ सकृत्कर्मसाधनात्माहः सर्वलोकानुपालकः ॥ अखवीर्यानिलाधनवाञ्शखविजयं सदा ॥ सर्वविकृति
यादृपातज्ञस्विगम्यश्लाधिनाथः ॥ किं सेवनृपशकार्यं नवाशां सकृत्स्तोर्विना ॥ सकृद्धर्मेव सर्वज्ञमान्यागतिप्रभः स्वगा ॥ तमहानेः सनुपापिमान्यगतन्कुहापिहि ॥ कर्ता
कृधमलानलं सर्वहितार्थसाधनं ॥ छगिन त्वास्यधीयसस्तवीर्यस्य महामकः ॥ सकृजीयकृशाधनं नृपमालिन्दं किंचन ॥ छगिन्धिश्चः समाख्यामनानिगम्यसोमदर

दुर्लभवन्मेधांग
स्थूलवाइमहोदर ॥
लवधिश्वस्थूलम
कीर्निस्थूलतेमधि
गेरहां ॥ स्थूलको
पहत्रोस्थूल
जिह्वांपहहुर्धं ॥
२

रुद्र
धा

णीता ॥ अप्रसन्नमुखाम्भोजा मानस्कोसंदिग्धमानसा ॥ ततः शक्तिर्नाम हार्दवीसमुत्काय सदर्शनां ॥ सत्यां कांपत्नी क्षयस्वाकक्ष्य पूर्वालयं यत्नत ॥ तत्रासनसमासीन्नमालिन्यास्व
सयामह ॥ तस्यसकृद्धर्मसंलापं दांत्वान स्कोप्रमादिका ॥ ततः शक्तिर्नाम हार्दवीप्रसाद्यतां सदर्शनां ॥ अप्रदीफगमा व्याफ प्रक्षयं स्वक्षयनालय ॥ ततः स्यासनासीना तमवक्ष
त्रक्ष्यनिर्दां ॥ अनुस्म्य पानिवृत्ताहि तस्कोसंबद्धमानसा ॥ तदा गत्वा कृष्ण सत्यभामां कुंनतिमहासखं ॥ सदर्शनासहासकक्ष्मस्यासनसमाश्रयत ॥ तत्लीन कंसहासकंमत्वा
ताय्यों सदर्शना ॥ समर्षितिवन्दितं स्वाकामां दत्रमवमश्रवीत ॥ स्वामिन्न प्रसत्ता यां मनूयं सर्वाभिनन्दनं ॥ छत्रंधर्मचपक्षाभिर्विभृपंडनिमाणिकं ॥ छत्रद्राक्षणि ३०१
विस्फोरदेर्ल किंनान्य छत्र ष्टेकत्व ॥ अस्तोन रत्नतनयाह्नस्कै कृष्णश्रीरत्नाकृतिधं ॥ तच्छत्रं धर्मस्यक्षां दत्तनृपान्यं तात्विकं ॥ यादक्ष्मान्नालवक्षत्रं सखायामणि रमलय
त ॥ दर्शितार्थादितं प्रकृत्वा तत्सीमन्त पाति कृ ॥४॥ वाधयितुं प्रियां तां यां नाम वंप्रवृत्तायत ॥ अयि छत्रधर्मं तंम मानिन्दस्व कथंचन ॥ यदि गक्ति मयि स्नेह मानुनी
माहि सत्वया ॥ न स्ववीर्यान्नितावं न नाङ्गमविजयं मया ॥ सर्वापि कृप्रियारत्याह ऊनि गेत्र क्षप्रिया ॥४॥ किंमन्तु पदकार्ल्यं नेना धंस कृद्धं विना ॥ सकृद्धमेव सर्वज्ञमा

छत्रधरस

न्यत्र हि प्रगंस्यत॥ निर्गोरक्षा हि मनुः पापि प्रमाय्य गतः कृपिन॥ गत्सकृद्यमहानलं सर्व्वसर्वार्थसाधनं॥ इति गत्यसमधीन स्यस्ववीर्यस्य महात्मनः॥ तद्दृष्ट्वा सकृत्यायांवनृप
मानिन्दे किङ्केन॥ इति तत्कोममाशिदूरं गत्वा तायामदर्शना॥ पुनरपि नन्दिगस्वालो गतो गङ्गामानसा॥ गतश्च प्रागतः समलोकायकृतः समनन्दनानन्दः॥ मातुर्गतालयं गत्वा
पुनकृः समनुपालन्नन्॥ तत्र गां जननीं दृष्ट्वा प्रगत्वा समनुदासज॥ पुनश्च समनुपापिप्रसमप्य धन्वमब्रवीत॥ नृस्वसृणांगवङ्करं मिक्षामितांसुदर्शनां॥ तत्कांमानृपायन
संदर्शयस्व मे पुनः॥ इति पृष्टादितं गत्वा सालिन्दा जननी सखीः॥ गमात्ततों कृतं विहं समप्य धनृपवमब्रवीत॥ नृपियं यग्धालि गवां क्षामं डङ्करं तांसुदर्शनां॥ कालहं दर्श
यिष्यामि तमो क्षत्लगतास्तज॥ इति मातादितं गत्वा सन्नात्मजाभिवाधितः॥ मातरं गतो समामसनुनिजालयं गतं ययौ॥ तदन्यसूत्लवागत्वाश्वश्च नृकः पुनसुदा
सदर्शनास्मानिक्ष पुनरवमतासत॥ मातरं हं पृच्छयानंडकरं मिक्षामितां प्रगतं॥ तक्ष्यगी समागेत्यमां दर्शयितुमर्हसि॥ इति तत्सार्थितं गत्वा सा श्वश्रूः तांसुदर्शनां॥ द
र्शयिष्यामि तनं श्व इति समीक्ष प्रावदत॥ गत्कृत्वा सात्मसामगृभाङकरं मेघानमृत्तका॥ गत्वानिजालयं गत्स्कोसर्वीजनसमन्विता॥ गतालिन्दा मे हा देवी माता गतं कृ

नरः स्वालयं सुदर्शना मातरं प्रति पप्रच्छ सह सर्वैः ... सुवर्णभूमिं ... मनोनन्दनवनं सखी ददर्श मनसा मतिमान् गच्छति ॥ तत्र सा गत्वा ततः कमात् ... दर्शनं ... यामास ॥ ...
... पुष्पफलानि ... पुष्पमालाभिः ... पुष्पगन्धं प्रोत्फुल्लवा ... पुनः सखीभिः ... कान्तं ...
... ॥ ... सुदर्शना ... ॥

नव श्री

गमात्मकं ॥ स्वालयं समुपागम्य पुत्रसम्पर्शनं च व्यमनवी न ॥ यत्र शान्तमनी का कामवलायो सुदर्शना ॥ पश्चादि ... मध्यानं गच्छ सुन्दर्शयानिहि ॥ गत्वा त्वं प्रथमं गत्वा स्वस्थ
मानासहायकः ॥ ... ॥ यस्याः पुत्र स्यायां मामास्व मखीजनान्विता ॥ ... सुदर्शना ॥ ... मातादि
... ॥ ... ॥ ... सुदर्शना ॥ ... महायवनम् ॥
... महायकः ॥ ... सुदर्शनां ॥ ... सुदर्शना ॥ ... वान सम ३०४
... ॥ ... सुदर्शना ॥ ... मनन्दिनी नवम् ॥ ... सुदर्शना ॥ ... मुखालये
समायये ॥ ... ॥ सुदर्शना निजावासं ययौ सखीजनान्विता ॥ ... नामानं ॥ समीक्षिते ...
... ॥ ... मनः समतिनन्दय ॥ ... सुदर्शनां ॥ ... समीक्ष

... सखीजना ... ॥ ... पुनः ... ॥
... सखीजना ... ॥ ... ॥
... ॥ ४ ॥

कोविहासेव मताक्षत ॥ अथिवस्स समिश्वक्लियद्विड्डस्थं सनावयां ॥ ४ श्वागत्वासांमनावमां समीकस्वयथेक्तया ॥ ४ श्रीगिण्ण ३ ४ समामव्वा गंतिगमयसासहस्सगंता ॥ गतथेस्स स्वनमा
हकोनिमालायसनावयनु ॥ गनान्यग्र ४ समासगुमालिनाउनतीसनं ॥ सार्योसंडस्समिकके समयणगुणवमत्तवीत ॥ वसनयपक्तिगवांक्कसंडस्त्वंवसहस्सगंता ॥ कता
यपुथमंगत्वोसंतिस्वस्वसनावर्ण ॥ कम्४ मातजसत्समंदे ४ समाक्का यसमकेकं ॥ पममहस्त्सला गेत्तसं समातय समाहिन ४ ॥ यसासासमूयायाकापसानिग्रहिहुंमुस
नसामांसन्दवांसायसमीकस्वयथेक्तया ॥ ४ ३ निमात्रादिगंगउत्ताकूण ४ सयनिवाधिमं ॥ गथागतसमातिमगोनाकार्याडस्सभेक्कन ४ ॥ तग ४ प्राग ४ समुकायगत्वा
गतसयावव ॥ यथमाताससमाहिहंनथासकूणग्गात्रयनु ॥ गदासहस्सगंतावोनास्वसमवोक्तिं समसन्निता ॥ गतसनविपमानिहस्त्वापाउंमुसावनग ॥ गतसासहस्सा
मस्सपक्षात्वलादिरभातिगं ॥ हस्त्वावगीयसायानासासनडमिउंमुसा ॥ गतसमीश्वपमानिवसुस्त्वविनासिघा ॥ मद्दगंतासमासाउंकृगभक्तिकेमुयावयेको

म.इ
श्री

कयाशिर्मक्रियः॥ सुदर्शनाकमाराश्रुत्पीयः ध्वनिगाहर्षिं॥ संजक्ता सुकृता सीमिप्रश्नेमार्वं यमद्भुत॥ गांतार्यातिप्रसिनां बांधकरकीकरणाव्यमद्भुत॥ गकरूणिनं सम्पुलीर्थ स
खीनांतमपायवत॥ सुमीक्षणाम्पायागांसवांश्च सख्यः पूजागताः॥ कथं त्वं गतेन सुकामिप्रपद्धविगिसादवं॥ वशमिमात्सु सुमांसीककमात्रासंकांम्यमाणया॥ विमान्मन्दसुख
यामासांपूनवमंगाघत॥ तत्राहं सकुसालिंग्य वृष्टिताद्कवाक्रमा॥ ममकेनापिसुकांदं देवनातममागता॥ दृशिमकृदिगं तां त्वा सवांश्च सख्यः समीक्ष्य तां॥ सुदर्शनां
समाश्वास्य वेकृके यस्मिन्माहितां॥ ममांश्च यस्मानिसाधेत्वा सर्वसखीजनान्विता॥ विकालेसमेत्यागत्यस्वालयमनयाश्रयत॥ कमांसागयनागामृति शुकिर्धगता निशि
गंम्यासनेसमासितृपकेलीसहसमाश्रया॥ ममसत्वपतिर्लक्ष्मीनमक्षीणां सुदर्शना॥ कार्यात्प्रियां समामसम्प्रपद्धे वंसमादः॥ काञ्चुर्यिप्रियमहा यानसंपश्यमिस
नावक॥ प्रकृत्यानिसमादायेयस्मानिकिंमुदागता॥ एवंस्वामिनाप्रष्टसुप्रियासासुदर्शना॥ सकीवंतं समालिंग्य विनादवमवाघम॥ स्वामिन्यच्छम्यहं गतेमया
नसभावत॥ पद्मनीकानिकृत्वानि ∘ शीवम्यानिसमनंगताः॥ नानिपश्यमुदादाउं सर्वसखीजनान्विता॥ यायानेनावनीयाहप्रवमंकिमभावत॥ गत्वागतजलासीन

३०९

द्विरदस्तदादकवानरस्तथा॥ इत्युक्त्वा महसा पश्चात्सिंहस्समुपागतः॥ तं दृष्ट्वा समुपायान्तं शीघ्रं सुदकवानरः॥ सर्वा सखीजनानीता मार्जारस्सहसामीव मागमत्॥ मनोहरं महसालिं
गवं विभिन्नापधिमार्चिमा॥ देवन मौन मुक्तीर्य्य सर्वीर्नां समुपागता॥ गतमारिंस समाश्वास सर्वा जिनहमादरात्॥ विनावश्येर्य्यों दृष्ट्वा समानीयनिजालय॥ गर्वकृत येया
या दक्कवा द वीदकवानरस्तथा॥ कृत्वामद्भूपमध्यापि मनामपविकीर्णं॥ कृतिलायोदिगंगत्वा नरीसविहस्तकृगत॥ वमस्तीतांखियांकार्योसमालिंग्यैवमब्रवीत्॥ ऋषि
मत्रमहाइत्याविधम दकवानरस्तथा॥ मन्नागमत्तत्यापिडस्तनयिकनायन॥ कृतिलाक्षीसमादिष्टं निगम्यमास्सुदर्शना॥ प्रवाधिमापुनस्तत्र गत्कुनैवास्य वांछन॥ मनीन्ययपु
समासीन मात्र यास्त्वयुपाकिर्गं॥ ऋषेस्तलं समालोक्य सुदर्शना इत्यवांछत॥ मस्तलं सीवसंताकृ समीक्ष्य सुदर्शना॥ श्वश्रूश्च पुनः समाश्रित्य संमग्धनुमवमब्रवी
त्॥ मामनं तलमिक्षामिडस्मात्सुवनेमहन॥ मदत्तुष्टिं प्रदत्वाम मनोलिस्वमयाक्षमो॥ तदा तस्यार्थिनं कृत्वा मालिनाजननीडिता॥ सुदर्शनांत्ल्धौमुग्धा मेमयधंध्ये
वमब्रवीत्॥ ऋषिरुद्धयपीडा मिडस्मात्सवनेभव॥ मत्श्वश्रू समपासस्य संपश्यमवर्न भूदा॥ तत्तदृष्ट्वा सुदर्शनं कृत्वा सुदर्शना नमादिना॥ मतोस्तलमोरायमं

सुद
वी

मत्वितुंसमेछत॥ तंगस्थवृत्तिमादर्श्यतत्क्रीडारसारिनन्दितः॥ ततःसत्पुत्रप्रथमंगत्वासप्तफसमन्यापाश्रयत॥ सगाल्लायतसंकुल्माद्युक्रमसत्समाप्तितः॥ सुदर्शनागमितयषधन्क
क्रीडोद्युफसमाहितः॥ तदायानेसमानृक्कसंर्वसखीजनान्विता॥ ततःउमतिसंयक्कंसमीप्सितुंमुदावनत॥ तत्रावनुक्रयानात्तासुदर्शनातिनन्दिता॥ सखीतितःसहमर्वत
पंथनीप्राप्यनमृदा॥ ततःप्रमतिसंयक्कंसमीक्ष्यासुदर्शना॥ समाहर्तुंसमीक्ष्यनीकृगस्यसमृपासनत॥ ततोंसमन्यायांतोंसुदर्शनांसमीक्ष्यसः॥ सहसोत्कायप्रालिंग्य
वदन्यमखमवतं॥ ततगतसमालिंग्यप्रवृत्यिवांसमीक्ष्यतां॥ सर्वसखीजनारीताः॥ सहसासंपलायिताः॥ तांतायांजसितांमुग्धांसमीक्ष्यसकृपः॥ प्रजुः॥ घनिमृक्कावगोन्य
तसुगुफसमुपाश्रयत॥ ततस्तत्रभिमूकासासुदर्शनातिकम्पिता॥ सहसासमुपायातांसखीनांपत्रमाश्रयत॥ ततोपिसापितोचंसमेनमत्त्वातिभाहिता॥ यसुभिव ३१०
विनिन्नातोगत्कोनिश्चिन्तिनाडिता॥ तांदर्वाशाहितांदष्ट्वसर्वापितासखीजनाः॥ सहसाश्चस्ययत्नतःप्रबाधयितुमुपययः॥ ततस्तासांप्रयत्नेनक्षेप्यमासाद्यसाभेनः॥ निश्वसत्कांस
मातोक्कतांश्चसर्वास्तवमन्नवीत॥ हाहांयामपिभायनसहसालिंग्यवृत्त्विता॥ ततस्तस्योनिमत्ताहंदेवादिहसमागता॥ इत्युक्तिरुरुदिनेत्वासर्वापितासखीजनाः॥ इवांसुदर्शनांवी

समसमाश्वास्यैवमब्रवीत् ॥ दर्विरैर्धैर्यसमालम्ब्य समागच्छत्तु जामहे ॥ सपि गाथाग माहुव ॐ गान्यत्र पत्नायगतः ॥ ॐ गिमत्कथिमंग ॐ त्वा सुदर्शना हिमेकिमा ॥ सहसा प्राववनलस्मात्सर्व
सखीजनान्विता ॥ सायंवाऊ कूल गत्र प्रविष्टा मा सुदर्शना ॥ गङ्गमानसात्रस्नाऊ गास गयनालय ॥ गत्रग यां सना मीना गदन स्तनि कम्पिता ॥ लर्ङुनाग गिमिछकी गल्कुनिडो
पनाधूस्वा ॥ गत्कारं धैर्यमहासत्वा तकी कृतः समागतः ॥ तां सर्वां सनमांसी नीम माश्रिष्य वमब्रवीत् ॥ आयि गत्र महाथान समर्पणं धर्मसि समन्त गतः ॥ आर्द्रंभाव संपर्क किं त्वयानी
यतेनम ॥ ॐ निर्ष्टच्छन्न पन्ड्रशेमपुत्रियाता सुदर्शना ॥ तक्रीनं कृग मोश्रिष्य निःश्वसन्नेव मब्रवीत् ॥ कृग आम्रकूलं पुर्क समोह उग्रं गकृयां ॥ गत्पि गभवे मायागं समीक्षा
मलायिता ॥ गङ्गसमहसा गच्छ संयध्यक्रोयलायिता ॥ हस्तादृष्टमालिंग्य वृम्बनम स्त के मम ॥ सुदर्शनापि संतप्ता समाहितमन्द्रियाक्रिया ॥ ग गस्त्व नपि भवन यानि मुक्ता
विरोदहं ॥ स्वयं धैर्यसमालम्ब्य सखीनां समुपागता ॥ गगमां समुपायातां सर्वापि मातः सखीजनाः ॥ सहसा समुपागम्य समाश्वास्यति कम्पितां ॥ क्षेत्वा सर्वापि संवीक्ष्य डा
नयर्फि निआलय ॥ भृताप्पिग छनं संस्त्वा मेनाम माप्ति कम्पिता ॥ गङ्गवान सर्वदा नश्चसं पालयितु मर्हसि ॥ गवक्षत्र धवा कां या याहे श्रीदकनाक सः ॥ गाढ्वनपिग भ

रा द
टी

यासीमन्यथा नर्को मानहरस्वामृ॥ ४९ इति तार्क्ष्यीसमाख्यातं श्रुत्वा सम्रुद्धो नृप ४ कृणु ४॥ विहस्य कांश्रियां तार्क्ष्यीमुमाख्यस्येवमब्रवीत्॥ अयि नक्ष्यि वाक्तिगन्धं मा पुनर्वद॥ सदा त
त्र समपानीक मासुरञ्जुष्कास स्वंचन॥ ५० इति तार्क्ष्यी समादिष्टं निशम्य सा सुदर्शना॥ प्रबोधिता पुनस्तत्र गन्तुं नैवाभ्यवांछत॥ गगं ४ समृदिनाशङ्की नमेच्चा तार्क्ष्यीयां गता॥ सह क्री
डासुखं तुष्का च उर्जानिद्रासुखं मुदा॥ गतं ४ प्राग ४ स्नमृ काये न तद्विसन्नृपति ४ कृणु ४॥ स्वोलयं सहसा गत्वा संगतको सविवेक सह॥ सुदर्शनापि सा तार्क्ष्या यां समृत्काय गता
गता॥ ५१ अथ वर्धं ४ पूर्व ४ समाश्रित्य गन्धर्वः शिंन्यवदयत्॥ गत्वा माकर्ण्य सा मेघ गां स्नुषां तयकाम्पितां॥ सुदर्शनां समाश्वास्य संपाद्य चैवमब्रवीत्॥ राजेन्द्रा विधेयं गत पिणा ३११
वाङ्निगा कृति ४॥ तस्मात्वं पुनर्द्रष्टुं मा पुनरकरोवन॥ ५२ इति श्वश्रू समादिष्टं निशम्य सा सुदर्शना॥ प्रबोधिता पुनस्तत्र गन्तुं नैवाभ्यवांछत॥ तेषामन्यद्युः ४ सखी कान्कास
दर्शनालयं गता॥ बाह्या बान्लसरस्ते ४ सहायाना प्रभावदत्॥ गत्वा स्वा वर्णितं श्रुत्वा सुदर्शनो नमादिता॥ बाह्या कान्वारुना सर्वा सर्मी क्रीडमवांछत॥ गच्छन्ताविगतं श्रुत्वा
यमाकृष्ण नृपाधिप ४॥ गत्वा गत समाश्रित्य तार्क्ष्यीयां डस्र मेघं छत॥ गतेसत्पथमं गत्वा धयित्वा समनकगवा॥ य विमेनतं कानेष सर्वा हक्ष्यीनमगुयत॥ गतानिषादिन

र्गमित तरणं श्रुत्वा स्वयं मृता ॥ तकाकंदहस्तिशालायां हस्ति द्दृष्ट्वा समागतः ॥ मदा सरवीजनेषु मार्च्छ सद्दर्शनास मनकतः ॥ पश्यन्की हस्तिशालायां हस्तिदुष्टमपावनः ॥ गत
न मीश्च साध्वी हस्तीनवीं बालाः शरणागता ॥ समलिंनिंदितस्वांका यथकोविनमाश्रयतः ॥ गत ४ प्रत्यागमित्वा सा सद्दर्शनानिजोलय ॥ दहगांगे केन्द्रकं हस्ति लध्वे शिम
ग्रितः ॥ मन्नेत्रमातृ वचनं मत्वा सद्दर्शना लियाधिमा ॥ श्यश्चातंगतत्व हूला कांनिवधर्वं पृथावदतः ॥ मागवश्च मीमतामीजांनाङ्म मतापकानकः ४ ॥ मद्दश्च ४ समर्ताइस्त्याय मे
वस्तुविना गच्छतः ॥ ४ प्रतिगत्वाथिमंगु त्वा मामश्चत्र कांसद्दर्शनां ॥ मृगि यृष्टा शयां मत्वा ममी श्चैव मत्वथा तु ॥ सुदर्शनामामि वाक्ष्यं यदि गवापकानकः ४ ॥ यडा म
मीमतामातृ ४ मर्दनागां तिपालकः ४ ॥ ४ प्रतिश्चतु समार्यांगनिगम्य मा सद्दर्शना ॥ समति वीधिता कांक्तिं कत्वा समनिजालयं ॥ गमानि श्चमुरवगत्वा सागत यमलालय ॥
गंयया तनलमाभ्रिश्चयत्र हत्कौतङ्ग मानसा ॥ मदा कले कुरणहल्लीसमागताः ४ सद्दर्शनां ॥ वमंशीमांसमाशिश्चय पत्र कर्यं समारत्वातु ॥ श्रयत्वं हस्तिशाला यां हस्ती कुड्ढे मृया
गता ॥ तान्मं वोहना मे वान्य श्यमाकिं प्रणमितितां ॥ ४ प्रतिदृष्ट्वा नरेन्द्र ४ स्वामिनाया सद्दर्शना ॥ सर्वभतसर्वकृताकं निवधेव मयावत ॥ स्वामिन्नमामहामा तादर ४ अ

सुद
वी

सद्यफलकव॥ पूर्नहिमनवस्तुनका स्किलरघुनलपितं॥ कश्चित्तापीदितंज्ञात्वा एकीमविहसन्कृगः॥४॥ सदर्शनांप्रियकमांसमाश्वास्यैवमब्रवीत्॥ प्रियेस्कमस्वमफलनकृगंगवा
मकान्वकं॥ यदसोमम तामाप्र४ सर्द्धनाभाहियालकाः॥ कश्चितलोममादिष्टं ज्ञात्वासुदर्शनाप्रिया॥ प्रबोधिता गमालिंग्येरालीनमस्वपत्सुखं॥ मम४प्राक४ममुत्कायत
र्लीमस्प्रामनत्कृगः४॥ मम४मश्वस्कृगमासोसुदर्शना निशालयं॥ समान्यप्रजैनेध्प्रोक्तमस्थानामपिसकृत्॥ ज्ञात्वासुदर्शनाइष्टं समेकलोन्हृयानपि॥ मकृने४ काथिते
ज्ञात्वाएकीममृदितः४ कृगः४॥ मत्तेवंतस्य भालायां किंत्वागोंदस्वमेछग॥ गगस्कत्सुथर्मगत्वागत्रहयात्तय स्वयं॥ हृत्वाश्व पालिकाकांमं सोश्वस्वक्ष समागयन्॥
मदागत्रहयान्सर्वा नंदर्ष्टं सासुदर्शना॥ मृपातेखीजनै४ सार्द्धं पंथ्यनीसमुपासनत्॥ गत्रांश्रुवयानश्वान्तमीक्ष्य साप्रभादिना॥ निशान्तयसमागन्तुं गत४पनाप्रू
रलाश्ययो॥ विमृश्वोत्सुयमैया गोष्ठेस्थानमनीकृगः४॥ सकमापत्रगनसुश्वलरघुनोयलेपयगा॥ सासमीक्ष्यात्वस्त्रान्कहयलकृहिलपितं॥ कगः४प्राप्यागताश्वश्व४स
मसाक४पूयमनन॥ मतश्वश्व४पृसागत्वानृपिकामासुदर्शना॥ निवयेगस्वपूरकान्नंपगंथ्यनावमलाय ग॥ मांगनसीमहाइष्टा दगुनीयाश्वपालकः४॥ यस्माडाक्षी ३१२

महीन्द्रस्य महाडाडापकानकृत ॥ इति तद्वचः श्रुत्वा कर्मसालिन्यजननीप्रगाः ॥ तांविधितांगांस्तुषांमत्वा समभ्यर्च्य स्वभवमत्र वीत ॥ अमुत्र माहत्था आर्यगतकामस्वापनायगां ॥ यदसौ
स्वामिना नाङ्कः सर्वाश्च प्रजिपालकः ॥ इति श्वश्रू समादिष्टं निशम्य सा सुदर्शना ॥ तथा तिविधिना गत्रनिजालयसनलगः ॥ तत्रासनसमासीना सा कूर्मस्वीजने नु सा ॥
गमश्चयात्तु वांहस्तमति त्रिन्यालयन्मकृतः ॥ तत्ता निशा सुखं तत्र गता साशेय वालय ॥ तस्यामनसमाश्रितस्य तस्कौ तकृत मानेसा ॥ तदा तत्र समायाता तत्कीसत्यपतिः कृतः ॥
॥ तांतार्यासमृपाश्रित्य पत्र छेवमृपादनात ॥ अयि सर्वापि नावश्च सद्वेलतत्र धमाश्रिता ॥ वाहनामे मम सर्वत्र सहश्रनोत्वयाश्च सना ॥ इति स्वश्वश्रूपदेशतः त्वामद
र्शना ॥ समसौत प्रियाता आर्यादमाखेवं प्रभाषिता ॥ स्वामिन्सर्वापि दर्शमिवाहनास्मि शिरःशातिताः ॥ किंत्वेकः ममहाहस्तोदधुनीयाश्वपालकः ॥ यत्तेन मम वक्त्रांके सु
यत्नशुनलिप्यते ॥ तस्मात्स्वापनाय त्वं नमास्यमहकवें ॥ इति तार्यादिर्भित्र त्वातक्रीमत्यपतिः कृतः ॥ नमसौ तांप्रियां तार्यां विहसन्नेव सहवीत ॥ अयि मन्द
कृष्णांगासौ यदसौ वाश्वपालकः ॥ तद्दुरुपितकर्मवांगमोत्तमसुप्रियस्यमे ॥ इति तैर्मिमातादिष्टं निशम्य सा सुदर्शना ॥ तथाति याधिता लिंग्य स्वाप नपरिगिमुत्ता ॥

ऊड
वी

ततश्चागतः स मुक्तकम्य तत्रासन्नृपादिः कृतः ॥ गत्वा स्वालयं प्राप्तिः प्रसन्नकाशीवितः समहा ॥ ततः सुदर्शना सापि समुत्क्रम्य निजालयं ॥ गत्वा सखीजनैः सार्द्धं कृत्वालापं मुदान्वि

तता ॥ तत्र सखीजनाश्चार्त्तं तथ्यानामिव वर्धिकं ॥ श्रुत्वा सुदर्शना मानिन्य निद्राक्षमेक्षण ॥ ततस्सा मं(म)हीशा कामा सुदर्शनाति मोदिता ॥ श्वश्रुश्वशुरकैः मूतगत्वा पुनर्नवमेरा

मता ॥ मातरं हं तमिक्रमित्तथ्यानालिवीक्ष्य तं ॥ तदनुं हंसप्रदत्वा समनः समलिनन्दयः ॥ श्रुतिनिस्वार्थितं श्रुत्वा सालिन्दोस्समगीर्मुदा ॥ तुष्टां सुदर्शनां तां वसम्यग्भक्तम्

वमब्रवीत् ॥ तुष्टय प्रक्षिगर्वाक्षमथ्यानाति दर्शना ॥ गच्छ सखीजनैः सार्द्धं समीक्षस्वयथेच्छया ॥ तज्जनैः कथितं श्रुत्वा तत्क्षीकत्सान्मादितः ॥ गत्वा तत्र थमं तत्र त

थ्यानमुपाश्रयतु ॥ तत्र तु सहसा दृष्ट्वा श्रेष्ठधिर्त्वा समकातां ॥ याथेवितेनलंकाले तथ्यानान्यमथयता ॥ ततश्चतनर्थपालस्य वंशं हृत्वा समाहितः ॥ समीपेनेथ्यानानां

सुफलं समुपाश्रयतु ॥ तदा तामहिषीतत्र सुदर्शना समागता ॥ मुदा सखीजनैः सार्द्धं तथ्यानाश्रयसन्नता ॥ तत्र समीक्ष सर्वत्र मुदिता सा सुदर्शना ॥ तत्त्विनं नानि सर्वाणितथ

यानवपथ्यता ॥ तदा तु दर्शनात्तुष्टा नन्दिता सा सुदर्शना ॥ तत्तानि कालयगन्तुं प्रत्नेत्युरसा तगतासनता ॥ ततश्च स तां प्रियां दृष्ट्वा पतन्त्युरवनिर्वर्लिता ॥ सहसा समुपारत्य मत्यष्टम

३१३

नृपावनतः ॥ ततः कस्याः स्वतार्य्याया दक्षिणाक्षिप्रस्फुरिता ॥ तदक्षीणमथापि तं पुनः प्रहत्वा समलंपयत् ॥ ततः सा नीक्षाणि दृष्ट्वा सा सुदर्शना तत्र आजगं ॥ अलिन्दायां महा
वाः श्वश्रूश्वशुरकः प्रणंययौ ॥ तत्र सा तं समवाप्य सुदर्शनास्तु षानुषा ॥ सर्वमतस्सुवृत्तांतं निवद्येव मलोचन ॥ मातंगनर्सो महाद्रुष्वा त्यक्तपगानथपालकः ॥ ततः स्वडाहि
ध्यादयुः कार्लेख्यासर्पितिमानिनः ॥ एवं तत्समिदितं श्रुत्वा ता श्वश्रूस्तां सुदर्शनां ॥ लक्ष्मीगृहि ना बधिनां मत्वा बोधयन्त्यैवमप्रवीत् ॥ अयि मात्रकृथाः कापि यदक्षोनथयोनस्तु ॥
तदवध्यास्कद अपि हर्तुं नात्मसमेः प्रियः ॥ इतिश्वश्रूसमाख्यातं निगम्या सा सुदर्शना ॥ तथापि बाधिता तस्तीकृत्वाल्लापं सखीजनेः ॥ ततापनतदा कासन्न हरिणी लाग्निदा
हिना ॥ तदग्निप्रज्वालं दीप्तं दृष्ट्वा गृहसिपालकाः ॥ ततानि र्ज्जीविता ध्वाज्ञः वादमुधाग्ध्यह्रद्भवः ॥ तमग्निं प्रशमीकर्तुं पुनस्तस्याशिरहद्भवः ॥ तद्दस्या न न वंधुत्वा सर्वपि
मक्तिरंभोजनाः ॥ अमात्याः रोवकालस्याः मेन्याधिपाश्चपोनकाः ॥ तदग्निप्रशमीकर्तुं सहसागारिप्रकृतजाः ॥ नानाभापायविधानेस्तं भातं कर्तुं न शेकिरा ॥ नानापायवि
धानेस्तत्सुकृतः सा निज कुलः ॥ सहस्त्रीलाशिवाद्दीपाने वारिप्रशमं ययौ ॥ तमग्निं ज्वलितं दृष्ट्वा सर्वास्ते पतिकाम्प्रियः ॥ दहज्जाते कुलवणि संपातांतु लिप्तमानसा ॥ त

सड
वी

कान्यत्रगृहागालुं सहसानिर्गतास्ततः॥ शूलिन्दप्रमुखाः सर्वानामासुकः पुनस्त्रिमाः॥ ततः सुदर्शनामापि सर्वसखीजनैः सह॥ स्वानकः पुना बहिर्गत्वा सहसान्यगृहेष्व
नकुः॥ ततस्तासकलानामा शूलिन्दप्रमुखाः स्त्रियः॥ ततस्त्रिकालिंगद्रष्टुं प्रासादापरिषावनतुः॥ ततस्तास्तु तिताः सर्वाः समीक्ष्णं महद्धिकरवं॥ पनसंनमतिकस्युस्त
स्थिताः स्वकालिकेयं॥ तदा सकर्णस्यानुक्षा नालेंद्रंनगवाहहिः॥ उद्यानसविवेशः सार्द्धं नममा लोभवनस्थः॥ ततस्तत्रजनेलेस्य सहसा समुपागताः॥ पादावंप्रणमिं कृत्वा
पुनस्तवमब्रवीत्॥ देवरत्नाविजानीहि महाख्यानं प्रवर्तते॥ यदग्निनाधुनाहस्तिकिंचमलालिकाहिदक्षमा॥ नानापायविधानैः सप्रशमं नालिगच्छति॥ नाजकलं हङ्घनि ३१४
सर्वसनिकोपिकाः॥ ऊर्मिजादितं घत्वान प्रणिः सक्षणं तकः॥ सहसागजमानुक्ष गजौहिसंमुखावनकः॥ तताग्निस्त्वान्धमहीपं समीक्ष्य सनपकृताः॥ देवेन्द्रमनसा
स्मृत्वा प्रार्थयद्वृष्टिमम्बुदान्॥ ततो दृष्टिना स्वयं छि स्वाख्यत्रवर्धनानिस॥ सर्वान्हस्तीन्विभाव्यित्वा गणावर्हिन्यवानयत्॥ यथाग्नि पत्तिदीपकास्तानादाय सहसास्वयं॥ समु
द्धिप्यं गमान्यत सर्वान्हस्तीन्तकस्तः॥ ततःसमीक्ष्य सुर्वंडापि सहसान्ध्ववहानुघ नानेन॥ संप्रसार्य ततस्तत्र महावृष्टिं न्यपातयत्॥ तदस्तुपत्तिनिमित्तिकाक्षोवाहिनैर्लिलप्रत्ठ

सर्द्धत्रापि मुकुलैर्न निश्चलं षप्रणामं ययौ॥ गत्वा मीक्ष महत्वीर्य्यं कृशस्यंत्पगतः प्रभाः॥ सर्वलोकाम हात्का गजस्य गदमवान्यगौ॥ जत्वा मीक्ष समाकर्ण्य लोकाः सर्वनिर्विस्मि
ताः॥ धन्वायन्तूपनिर्वीन्नऋष्णिश्राकृप्रवविशः॥ सर्वपि मान्द्रि[illegible]धामामृताकृत्याः सैन्याधिपाजनाः॥ द्विजादयापि पौनाश्च सर्वश्रास्त्रब्रह्मर्षिणाः॥ श्रूलिन्यापि महादवीसु
वीश्रुकः पुत्राश्रिताः॥ स्त्रिया पिप्रमदाः कान्ता वरत्रवनीतिनन्दिताः॥ गहृन्द्वदासिका कृशाकृशस्यन्त्पगर्भदा॥ गस्पवीर्य्यप्रलावा निर्लोभक्ष्वमृदावनग॥ यमाजाक्र
त्रियावी भामहावीर्य्यविक्रमः॥ धर्मश्रीसकुधाश्वावालडलक्षमन्दिराः॥ गन्देवमहत्तासर्वहारितनः पथिनक्षित्राः॥ वृन्दं वाजकृलं वापि समहितं नक्षिगंखल॥
श्रूस्य धर्मान्तलाधनमहावृष्टिः प्रवर्तिताः॥ एवमग्निमहात्मानिश्चगमिगंलवमृपि॥ धश्वार्यस्तमंगीवाभाकृगः सर्वन्याधिपः॥ एजायषा न्यथाकामंगिष्वत्वपूतवसगाः
ऋषिगिनंयासमाख्यातं त्वामन्तपगिःकृगः॥ कृष्णायंमृदिगकृसेदसोप्रसादनंधनं॥ काणिकान्यपिवक्त्राणिसर्वाहितलक्षणान्यपि॥ दत्वावासोमनकृस्यादास्याः स
मष्पनन्दयगौ॥ गदक्रुप्रावृत्तौं गासासर्वालंकावनृक्षिता॥ मृदिगाश्रमसगणप्रवाजकृलंवनमृगा॥ जत्वा मारव्यातमाकर्ण्य कृणस्यवीर्य्यमुत्तमं॥ तायस्तिदर्भनामृश्चं

क्षत्रयार २

निर्   क्तिनृपगमहर

रउ विक्तिर्गैवंव्यक्तिकयत्॥ यन्नेवं हस्तिशालायां कालितापिन्ठ सामी कृतः॥ हस्तिनानक्तिनाठ सर्वं गजनाथ्यारितेनक्तिनाः॥ नूनमयकु(ंभो नाज्ञा रुक्मिमन्नपशिठप्रवृत्तः॥
वी श्रुत्वेतिनिश्चिकुसामुख्यपुनर्नवं व्यविकल्पयत्॥ तन्मदर्शनं तस्य दुर्दिनं न दीयत॥ नाज्ञावपिस्थानेव प्रदीपठ भायनालयः॥ हानेः सर्वजने भूर्कि र्वे विनाभवि नापित
३॥ यदन्नकवनेवाङ्कुश्रीह णाय ददामि मां॥ अथाहं किं करिष्यामि देव नेवास्मि धनिना॥ श्रीहरणग्रासगनकान मन्त्री भिवक्षस ना॥ कथमीदृक्षिनृपस्याभदकक्ष
व्यामिनाप्यहं॥ नमित्वा सर्वदाप्यवं सार्द्धमुपावनयहि॥ श्रुत्वेति विविन्यसामुख्य मदर्शनाविषादिना॥ स्वसखीममुपामभ्रनहं संवमराधना॥ अथ्यसखिसहन
साक्षियदिस्त हस्तिन मयि॥ पनियस्तत मयाय कृतस्वेनाख्यातुमर्हसि॥ यन्नानि वीपिनावक्रिहस्तिशालाशितदाहिताः॥ नक्तिनाः हस्तिनः सर्वप्राकाराबन्धना ३१७
स्तनं॥ अक्षोहनेन पर्णा नाज्ञा कुमभिवीर्यवान् कृती॥ विनृपाइनि नाकानावनपि भवसन्निरूदः॥ सम्भ्वने तत्समाख्याहि यदि सा हस्तिनमयि॥ मयाहि मन्यते नून
मसौ नाज्ञा कुमभन्नपः॥ यद्यहं स्वामिनी मन्यस्वसख्यास्तदा त्वया॥ सम्भ्रान्ते तत्समाख्याय स्थिस्तां संशयमम॥ श्रुत्वेति तया समाख्यातं स्वस्वामिन्यानि शम्यता॥

सखीं प्रियापि किं चिन्न प्रस्तुत्स्न मृगाहवत्॥ ततस्तं वियोगसंकाशि हतविरिक्तमानसा॥ लज्जाविशन्द्रियासक्तो स्क्लिगवानमानना॥ उर्वशीक्लिनामसखीनां सासद्भिर्नाग्नि
गंधिता॥ समी क्वचिस्तु याज्ञाकविक्लोप्यंवमतापृता॥ अन्नवद्र्मेग ३ लङ्कथंकिंविन्नतापगे॥ नस्किंलस्न हालिसहक्काथ लसरव्या अपिगमयि॥ नूनमस्तोमया ह्गागारलो
मन्नृपतिष्ठकृणश॥ द श्रेयाहस्किशा लायांहर्व ... इनिगाह्रणिश॥ श्रुतिनद्रकमाक ... सासरवीलोकिमानसी॥ सदर्शनौ समालोक स्वामिनीमेवमब्रवीत्॥ तव प्ये
स्वामिनि ह्गाकाद ... पिस्तश्च कृणष्ठप्रयुतेश॥ नदत्किंमयाहत्यावक्षाणमत्सुसीदतु॥ श्रुतिसख्यामयाख्यातंनि शम्यसासदर्शनी॥ निःश्वस्यप्राहनिःसहाहलोनिहत
मानसा॥ तता धैर्यसमालम्ब्य निःश्वसनीमकूर्मकूश॥ स्वदेवस्त्न दृष्ट्वा गतेनवमतापत॥ हा देवकिंमया पापं प्रकृतं पूर्वजन्मनि॥ यनेव ... पिताकानारलो
तप्राप्य मया॥ श्रुतिशाकारिनुष्टासा कृत्याये प्रतिकोपिता॥ कृशनूपस्य ... नवस्मालिनिश्वप्रेवमब्रवीत्॥ श्रुत्वा ... ह नृपस्य द्वर्वस्त्रुत्वाक्रमश॥ अपिया
वर्मुयत्र कृपेण गतं वलंयश॥ तस्याजिकासमृत्कृत्पना शोकसमूर्छितलोचन॥ दृगस्थावलिनासाद्र्धप्रतापेयिउमनुत्तमा॥ श्रुतिनेत्क थितं श्रुत्वा साकृआलीग

रघु
वी

मानसा॥ सहसा परम पश्यन्ती पुनरेवमभाषत॥ अहो ऽयं यतिना ऽपि वन्धनेन वाधनञ्च॥ नद्विवर्जनता यामि नक्षिलं ऽजीवमात्मनः॥ कुतिनयादिनं प्राप्य त्वामदर्शनातिरे
वाधिता॥ नूनं मनोकरत्थानान्यायादकना ऽकृताकृतिः॥ कुतिनिर्निश्चिन्त्यसा वामा सदर्शनानि नृत्सवा॥ सौनस्यं ताऽजनं ताकं पातुं पानं व नेच्छता॥ मत्वा ऽन्यं विना मां हम्मा मा
लिन्दा नृप नम्र प्रहृतः॥ सहसा परम पश्यन्ती सुषामवमभाषत॥ अपि वक्तुं नृपदं किं नरश्च त्वं हि ऽजायत॥ सौनस्यं हि ऽयमाहर्तुं पानधार्यं न वा क्षसि॥ तदृश्य वमपश्या
वसनि शंकाव कुमर्हसि॥ प्रादक्षन्त मामहानन्दं कृपानं वसी नृप॥ कुलवंवक्षं कापिश्वश्रुग्रास्त्रहादलिन्दया॥ त्वेषां सदर्शनासानां किंचिन्नूप्रणं कर्नं ददौ॥ समीक्ष्य २१६
वंहितामां हा मा मा नाश्वपुत्र विषादितः॥ त्वं विनमरि रिपक्षश्यन्ती मनसैवं व्यचिन्तयत्॥ नूनं मया कृतं मे स्वोत्तरं ननं नाहितं वा ऽन्युतिः॥ तदत्र किं करिष्यामि नूनं पि ऽत्राग्रहं त्र
ऽजा॥ कुतिनिश्चिस्य सालिन्दादवीतनं नृपं कन्या॥ सह स्वप्नि संतताग त्वा ततो निजालयं॥ तदा संत पती वा ऽऽजा कृतः सैन्यसमन्वितः॥ उत्थं जनपदात्ताहं मह
त्वा हैमं दावेनकं॥ तत्र ज्ञान पद उत्तुंगमं मत्तोक्षं प्रगेतं॥ श्वश्रुमातुः पुनागत्वा सदर्शनेनैवमब्रवीत्॥ मातर्नहं गमिष्यामि उत्तंपितो मे स्वामन्यत्र॥ तदनुत्तं प्रदत्तं म

नमा

आधवनकिंड्ड मर्हसि ॥ इति मन्त्रार्थिनं प्रत्याहा सालिन्यकानूनं स्नेहला ॥ नूनं पिशाचहि यायान्ते संवेषस्त्रविकयत ॥ एवं निश्चित्य मालिन्या देवीं वक्षस्थ समीक्ष्य तां ॥ तेषां सु
दर्शनामवचमलावण्यविराजने ४ ॥ यदि पितामह स्वामत्काजं संडहमति वांछसि ॥ गच्छ समीक्ष्य तु यात्र त्वं समायातुमर्हसि ॥ इति श्रुत्वा ससमाधि इति निगम्य सा सुदर्शना ॥ तस्या
श्च प्रश्नः पदेन त्वा केनापि न निजालयं ॥ तत्र सा समरूपा मत्वा सखीमनन्यानिधी ॥ सर्वभमत स्वस्य कामं समीरयाय एवमब्रवीत् ॥ अहि सखि गमिष्याम्य पितामहं स्वामपि
॥ यदि गमिष्यसि मयि स्नेहः समायाहि मया सह ॥ इति निगदितं प्रत्याह सखी हि नतापि वी ॥ स्वामिनीं तां ममासाक्षया धयन्त्येवमब्रवीत् ॥ त्वं विना कथं पितामहं द्रष्टव्य
श्च मातुरं ॥ यत्र दृष्टा ह्यायासत्नाया सा वहखलु ॥ इति निगदितं प्रत्याह सुदर्शना समीक्ष्य तां ॥ सखीं स्नेहवतीं मत्वा तस्य श्रेयस्येवमब्रवीत् ॥ अपि त्वं तुष्टा कुरु
सर्वथा नाहं मन्तुहा ॥ कथं सहपि भावन न गिराकुं वक्षयहि ॥ इत्युक्त्वा सा तया सखा समन्विता सुदर्शना ॥ अश्वयाने समारुह्य गता संप्रस्थिता वने ॥ तत्र मार्गे
समालोक्य सर्वजनसा प्रभादिना ॥ प्रवनकीडनं नेत्र कन्यकाः कि कयेयौ ॥ प्रत्या प्रस्थागता देवी सुदर्शनां तु प्रलज्ञां ॥ प्रस्पृहा स्त्रवक्षक सर्वमातुः सखीजनाः ४ ॥

सुदर्शनया ४

रुद्र
की

ततः समस्तं गांदवीं गत्वा तासखीजनाः ॥ निश्चक्रमद्वारात् जननी त्वा राजकुलमुपानयत् ॥ तत्राव तार्य गांधर्वीं हयरथात्तमादनाकृ ॥ सर्वं सखीजना मातुनंकः पुनरुपा
नयत् ॥ दृष्ट्वा गत्र प्रविश्य तत्र गत्वा मातुर्नालया ॥ पाश्वं वक्रं प्रयत्नांस्तु लिफाम्ला समुपाश्रयत् ॥ तामतत् विलिफास्यां समीक्ष्य सहसा प्रसूः ॥ विस्मितास्वयमालिंग्य
प्रपच्छैवं समादनाकृ ॥ अयि पाद्य समे पुत्रि किमर्थं तावत्रसवशिषि ॥ किं गत्रैवं प्रज्ञोत्तहितात्हदस्व पुनामनः ॥ इति पृष्टापि मातासा सत्रालंकाहतावया ॥ अधोमुखा
किंतानैव किंचित्तत्र प्रत्युत्तरं ददौ ॥ ततः सा जननी तस्या मुखं दृष्ट्वाति विस्मिता ॥ तत्सखीतामुपामत्य प्रपच्छैवं समादनाकृ ॥ किमर्थं तव विमुखी चेतिका तावामम आत्म ३११
जा ॥ किमस्या जायते दुःखं तत्तमाख्याहि मे पुनः ॥ इति पृष्टा तया मात्रा स्वामिन्यास्तास सखीचिताः ॥ निःश्वस्यैतत् सुवृत्तांतं विस्तरेण न्यवेदयन् ॥ तथापि तां विगतखेदालिंगा
र्दत्तापि विलपांत्विता ॥ स्वामिज्ञांतास मातेश्वास्य तत्त्वक्षुपवमब्रवीत् ॥ अयि पुत्री नाधिकं पुत्रि वेदाश्च मत्र मा कुरु ॥ यत्सेवितं प्रभुं ज्ञानामयाप्नुहि तत्त्वं वदतः ॥ इति माताऽदि
गं गत्वा सा तत्पायि सुदर्शना ॥ तथेत्युक्त्वा न्नमोदकी मातुः भवनमाश्रियत् ॥ तस्याः सर्वं प्रवृत्तांतं निशम्य समिति नृपः ॥ सहविलंबं युक्ता समागत्य सैवमब्रवीत् ॥ अयि व

तां समाश्वास्य निःश्वस्य किं ते विषादिता ॥ मात्रा सह समागत्य सुतः पितरं सत्वरं वन ॥ एवं तां स्वात्मजां वीक्ष्य लज्जान्वितां निमिमानतां ॥ जनकः ससमाश्वास्य प्रासादमन्दिरं वनत् ॥ ततः स्व
दर्शनामात्रेण कः पुनः समागतः ॥ सखीभिः सह वनकानने रिः साक्षं मुदा समाव्रजत् ॥ समीक्ष्य तत्सुवल्कान् तं स्वसूनोः पुत्रावदत् ॥ गत्वा त्वां जननी प्राक्तं लक्ष्मीस्तनपातिः कृतः
॥ तां तापसीं नमस्तीं सत्वा तत्कोनिश्चलित मस्त्रियः ॥ ततः धैर्यं समालम्ब्य मातरं तो मस्यात्मजः ॥ स्वदर्शनात्पुनर्गन्तुं सनत्कामेवमब्रवीत् ॥ मातरहं गमिष्यामि स्वदर्शना
पितुः पुनः ॥ संतिष्ठ स्वाश्रमे नन्दकीवास्यं सर्वाङ्गनास्वजाः ॥ श्रुत्वेति पुत्रादितं गत्वा सा माता त्वहिताशया ॥ सहसा तं समालिङ्ग्य स्वात्मजं भवमब्रवीत् ॥ हा पुत्र कथमुत्सृज्य ना
थं मतं त्वमहं कृतं ॥ सा मातरि हाति सतं नकः श्वसन्नसपूर्वजः ॥ श्रुत्वेति मात्रादितं गत्वा ससमात्मजः सुधीरपि ॥ स्वदर्शनानुज्ञकाक्षां गां प्रहृत्यैवमब्रवीत् ॥ तया विना कथं
स्थातुमपि नात्र हमन्तुमर्हा ॥ जीवितुं हि तया साकं मर्तुमपि वत्मात्र हा ॥ किं मत्र जीवितेनापि तया साकं नरं विना ॥ तदहं तत्र गच्छयंड स्वं तस्या मुखाम्बुजं ॥ श्रुत्वेति स्नुक्ता तां स
मुत्सृज्य तात्स्वसंतत्कृत श्रवसं तः ॥ समीक्ष्य सहसा नत्वा ततः स्वं प्रस्थितः स्वकम् ॥ ततः स नृपतिर्गत्वा प्रासादोपरि संस्थितः ॥ अमात्यान्मन्त्रिणः सर्वान् सामन्तानेवमादिशत् ॥ एव

८८ गां गमिष्यामि द्रष्टुं सुदर्शनामुखं ॥ तत्त्वं वीपि समाश्रय नार्हसि संपातुमर्हथ ॥ नपासनं प्रतिष्ठाप्य ज्ञानमकृतं गज्जमं ॥ सर्वदा समुपाश्रित्य संतज्जकुयथा मम ॥ ततः कारणान पात्रा
वी मास्वानुकुंवकृतं गज्जमं ॥ समुपासनन्तु समस्य गथमादनम मम त्रवीकृ ॥ सूनकृतं लंममस्त्रागा गन्त्रपासनश्राधिकथ ॥ युष्मद्देनाकृतमाश्रय सर्वं संपातुमर्हसि ॥ दृष्टिगितागाकृते
लोकेनिगमयस कृगज्जमथ ॥ तथा ही गिरि प्रतिगिरिं स्तुत्वा तस्मा हृष्टवाधिकथ ॥ गंगावानोत्तमृत्काय निश्चहायथ मउन्मनाथ ॥ वीमां मकांगृही त्वा ततस्तव पनात्मिर्गमावनगु ॥ त
मोहनदास ४ गाद्दृनं प्रयागांशो छेत्तुकवं गमादथकृ ॥ संगंयवी ह्यागीनं तु लोकान्विनाय प्रावनगु ॥ एवं सप्रावन मार्गे कन्यकृज्ञ पुनान्निक ॥ अममामासाग्यविशो कानिवासितुं समाधि ३१८
गाहु ॥ ततसमी सूर्व क्षायानार्याथ समसमुपावनगु ॥ प्रदार्थगीतं यागीत गायंत्स्रोपमादिनथ ॥ ततगीतंमनानमर्थ त्वावक्षापिसामुदा ॥ गंपुनथ समुपाश्रित्य संप
थम नैव मस्रवीत् ॥ ऋषयता धविहृयामउत्तधावे कोगमहान ॥ तथैव वी ह्यागीतं गीय लोकान्विनादय ॥ दृष्टिग जादिगं त्वावीणां ष्टत्वा समाहितथ ॥ गत्वा ततउपा सावधिहत्यामेद
श्रित्य संगीतं हमनपयनु ॥ त्वा तस्तोनसंगीतं लोकाथ सर्वे रिमादि नाथ ॥ सोनसांविविधं लाग्धं तक्षे संपदहमृदा ॥ ततसमीक्ष्य संज्ञादाय गत्वक्षासयगतथ ॥ तानि

सर्वाधिष्टृच्छया गृहं प्राप्य शयनं तदा ॥ समीक्ष्य तानि सर्वाणि हारचिह्नानि विविक्षितानि सा ॥ पत्न्यां संहर्षितं तत्वा का मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ एकाहारमयं कृत्वादिना कृ प्रयुक्तं तदपि ॥ त
द्दृष्ट्वा मम सर्वस्वाहिं मासिकं त्रिमासिकं ॥ तत्र समीक्ष्य तद्धारं सौवर्णं विविधं तदा ॥ कदर्थ्य कुतो हारं गोयं गीतं न्यषीदत ॥ तद्दृष्ट्वा एव हारमाला साक्षाद्दृष्ट्वा ॥ कलिनाशया ॥ एतद्दृष्टं
सर्वस्वं मम हारितं व्यचिन्तयत् ॥ ततः सोऽप्युद्धृया ताद्रीशयाला पंप्रमादितः ॥ तदर्थे शोध हारं स्वयं वपादपस्तानतः ॥ तत्समीक्ष्य च सा वध्वा शोकव्याकुलमानसा ॥ तद्दुःख
शोधमादाउ मीक्ष्य कीदृशम् पाशयत् ॥ तत्र स्थित्वा मम कृते मण्डपं लोकान्विनिर्गताः ॥ समीक्ष्य सर्वथा लोकान् पुनः कृत्य समागताः ॥ तद्दृष्ट्वा ते हारमादाय निष्ठ शोध सर्वमाह
वत् ॥ तत्समीक्ष्य च सा वध्वा नितान्तं एवं व्यचिन्तयत् ॥ नूनमयं पिशाचो वात्र समागतान् वा गतः ॥ एतदपि महद्धारं मकनाक्षाउ न क्रियत ॥ नूनमयं पिशाचो वा मामपि
धृत्वात्र ता कृति ॥ इति विकल्प्य सा वध्वा तत्क्षोदया कुलाशया ॥ एवं तत् कर्किणं मत्वा स्तम्भिताविवानवितं ॥ तां वध्वां लयरिन्नाख्यां सम्पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ शृणु मात
कथोदयं तां नाप्तिमलक्षाह यंतव ॥ श्रुत्वैवात्र हापि त्वाहं ज्ञानयां स्याम्पताकवी ॥ शुभाति तज्जदिनं श्रुत्वा सा वध्वापनिशं कितां ॥ धैर्यमागेन दत्त्वा तत्र डाकिन्यपि निलंघ

राउ यत्॥ ततः स मङ्गलाय वीथीं दृष्ट्वा समीक्षणं॥ ततः संप्रस्थितो मार्गे गायन्गीतं मुदा वनम्॥ तत्र गीतगत्वा नत्वा सर्वलोकाः प्रसादिताः॥ विविधं राजनं कृत्वा दत्वा स स्व
वी मत्र मुदा॥ एवं स प्रवनमार्गे सर्वलोकान्विनादयन्॥ कन्यकुब्ज पुरीपाक उद्यानं समुपागयत्॥ ततः स प्रवने नन्दीमान्सर्वकलोविदं कृतः॥ मालाकारस्य भालाया
शीलमाला प्रविश्य समुपाश्रयत्॥ मालाकारा कृतानाङ्कक्त मालां विचित्रितां॥ मकुटं विविधैः पुष्पैनिर्मित्वा समसाधयत्॥ तद्विचित्रं समालोक्य सकौतुकमिव कृतः॥ तदा ते
कण्ठमाला अंगमाला आभरण रचितां मालां मकुटं कुसुमैर्विभावयत्॥ तत्र स नाम विश्रम्य सुलिखित्वा सादर्शना॥ आनीयादिशि संस्थाप्य मालाकारं पुनरानयत्॥ तदाति रचितां सर्व मालाकाराः
तनि सो वी कृता समीक्ष्य॥ अतिविस्मयमापन्नाः पप्रच्छ कथमेवमकृतम्॥ अहोस्ति ते विना माला मकुटं वा निसृज्यन्तं॥ केनेह रचितं ध तस्मात्तैः कृतापि न विदुःकथं॥ इत्युक्त्वा ते समादा 319
कामेन्द्रुक्त य मालाकारैः प्रसादितः॥ सर्वपुष्पाण्युपनिस्थाप्य नाहृत्य पुनरुपानयत्॥ तान्समीक्ष्य नाज्ञापि समन्ते न भवकः॥ अतिविस्मयितस्वान्ताः सज्जनभवमादिशत्॥ इत्यमां
तिलके नाम ४ रचितां मालां मकुटं वा निसृज्यन्तं॥ नीत्वा स्वान्तः पुनः सर्वनामाः सम्प्रदोकया॥ अतिनाशास्मादिष्टं तत्र मांसज्जनामुदा॥ गृहीत्वा कण्ठे पुनर्गत्वा नास्थाय पुनरु

पासनम् ॥ तत्र स मकरंदं मालां पृष्ट्वा ॥ मम निरीक्षितां ॥ सर्वा त्रासाद् उपलक्ष्याप्य समयं स पुनरेवमब्रवीत् ॥ दर्शयेतान् मकरंदं मालां पृष्ट्वा ॥ मम निरीक्षितान् ॥ तत्राहूय मयानीतान्
तव पुत्रं मत्तमादद ॥ ततस्तु कोमान् पानीयं सर्वान् समुपस्थापितवान् ॥ तदा समीक्ष्य सा तान् ह्रीविस्मितैवमलापत ॥ मकरंदं निरीक्षितां मालां मकरंदं चापि सुदर्शने ॥ यत्नेतान् विमापृष्टी
क्षयासीज्जिल्पविविक्तलधीः ॥ ततः निरताः स्नान् अंससकी मामालाकां सुदर्शनां ॥ तत्र पापमश्रु तान् सर्वान् सुदर्शनैवमलापत ॥ पृष्टिं सुदर्शनैव अथ पृष्टान् विनिरत्नुषदानु ॥ समीक्ष्य
तां समादेशं अयं गन्त्याग मनः ॥ ततः निमापादितं अथ त्वा समीक्ष्य सा सुदर्शना ॥ सर्वीन् निरीक्षितां मालां मे कासमादचोमृता ॥ कृपणा नामोकिं तं तस्यां समीक्ष्य सा सुद
र्शना ॥ तां विहायापनां मालां समालां क्वापि ह्रीविनाशिनी ॥ ततस्तमालां कसामाना लगिन्यापि सखीजनाः ॥ सुदर्शनाम् अथाम्याहं समालोक्य वमब्रवीत् ॥ कथं च निरी
क्षितां मालां हित्वाग्र क्वास्य निरीक्षितां ॥ तत कृत्य समास्थापि हि यह कुमान वांछसि ॥ ततः निमापादितिः अथा कविलिन्ना स्यास सुदर्शना ॥ अस्यां मम मनान कामिस्त्वके
व गतत्वकुं ॥ ततः निगालयं गत्वा शय्यास नसमाश्रिता ॥ कृपणा नामोकिं तं तत्वा गंकिंगेव वाचि कथयत ॥ नूनमेष समायाताः स कृतो नाइनि ताह्न मि ॥ सा का

२८ विहाय सर्वेपि निन्दन्त्यमूर्हि मामपि ॥ इति चिन्ताविषादार्त्ता सा तस्थौ पि विनतानना ॥ लज्जाविरक्तचित्ता स्वाङ्कात स्फोरसंगफमानता ॥ एवं स्थितां समालोक्य स्वसखीं तां सुदर्शनां ॥

श्री पुनरुक्तं समुत्पाद्य प्रपञ्चयत्येव महामहा ॥ स्वामिनि साम्प्रतं किं त्वं वैषाद्यमुपजायते ॥ तद्धैर्यत्वं समालम्ब्य पुनरक्षेपदस्वभा ॥ इत्युक्तापि मतलक्ष्म्या स्वामिनी सा सुदर्शना ॥

लज्जासंकोचितस्वान्ता नेवाकिंचिदुवाच ह ॥ निःश्वस्य तत्सपत्न्याकं सकलापि विषादितः ॥ ततश्च संप्रेषितो भावी स्वकृत्कर्मकानालयं गतः ॥ ततः समीक्ष्य कुर्कुटकानि कुर्कुटकानेकमानि

तः ॥ कदाचित्सुदर्शनं कुर्कुटप्रवकालप्रस्तारं मिलितानां ॥ मिलितेषु नाम विज्ञसलिलिविस्तापनि श्रेपिनं ॥ सर्वेषां कुर्कुटकानां संसमुपनामयत्सतः ॥ समीक्ष्य कुर्कुटकानां सर्वगमाधिगर्भाशि कल्पद्रुमं नामनगरे १

तं ॥ इति विस्मयसम्पन्ना विलोक्य वं वलाषिता ॥ स्वात्वित्तमिदं यत्तन्मम यं सुभिलषितं ॥ इहैव कुसुदर्शनं कुर्कुटं नास्मारि हेमधनक्षविता ॥ ततः कुर्कुटकुलस्त्रीणां तत्कुर्कुटं पनिरथा शि ३२०

वं ॥ सर्वलारक्षेपनिस्त्रापक्षावशायन्न पाक्तिका ॥ न दृष्टा स्वनन्त्रापि विस्मिशामि प्रहर्षितः ॥ ततः कुपनरक्षी सोप्रावभायत्समादनात् ॥ ततः संसमुपानीतं समीक्ष्य महिषी

मृता ॥ सुलां सुदर्शनां सर्वानामाश्च प्यवमब्रवीत् ॥ पुत्रि मा वत्समानी तमिदं कुर्कुटं प्रशोभितं ॥ इहैव दृष्टं धनस्मारि श्रुतं वापिकमावन ॥ तत्सा जननीपुत्रीं समामन्त्र्य सुदर्शना ॥

सर्वाङ्गपूर्णा ८ सखी अपि तस्य [illegible] स्यैवमब्रवीत् ॥ सुदर्शनेन समादत्तं कर्मिदं प्रभाषितं ॥ [illegible] निमार्पितं कर्म तमयहीसुदर्शना ॥ पश्यन्ती तत्र सा विह्वा कृत्तनामां
क्षितं तथा ॥ तं विह्वायापनं कर्म समीक्ष्य स्वयमादद ॥ ततस्समीक्ष्य सत्सर्वा ८ हंगिन्यापि सखीजनो ८ ॥ सुदर्शनां समालोक्य विस्मिताश्चैवमब्रुवन् ॥ अयि विह्वल निर्लज्ज
कथं त्वमिति कम्पना ॥ यद्विह्वायमवनं कर्म समादत्तं स्वयं त्वया ॥ एवं ताभिस्समन्या पिहंगिनीभिस्सखीजनैः ॥ किंचिद्दर्पं वदन्त्यो वत [illegible] भावने ताननना ॥ ततस्सा निर्गता
तत्स्थाल [illegible] गता ॥ [illegible] नाम तन [illegible] कोल [illegible] या ॥ सर्वमेतत्स्व [illegible] त्वा [illegible] विधादित ॥ [illegible] लोयां समीक्ष्य समुपागतः ॥
तत्र [illegible] सर्वक्षित [illegible] ॥ उपगम्येन तथा कान्ता [illegible] एवमब्रवीत् ॥ अहमेपि समिक्ष्य [illegible] कर्तुमीच्छन् तथा ॥ [illegible] माला [illegible] कत्वा दि
प्रतीद [illegible] ॥ [illegible] त्वा सर्वं तथा कानकः ॥ यदीच्छसि [illegible] वदत ॥ [illegible] त्वा [illegible] सर्वं [illegible] ॥ सर्वीहि [illegible] नीका
[illegible] कान [illegible] तथा वनं ॥ [illegible] त्वा [illegible] ॥ [illegible] तथ कना विह्वा [illegible] एवमब्रवीत् ॥ [illegible] मयाक्षमिदं तथा ॥ निव

भरपरागेन विलप्त
तान्नामगीतं [illegible]

एड
वी

थपुत्रना बाहुवसुंदर्शयस्तु सांप्रतं॥ श्रुत्वा भासकरकृतनीत्वा खनामविक्षिगं॥ गंतंनथं पूर्नगकर्षावद्धकीनामुपानयत॥ गतत्समीक्ष्य गंकाम्यंनथं सर्वमनाहृतं॥ सर्वपिनथ
वानाकं विस्मिताएवमब्रुवन्॥ धन्यायं समेणिश्रमिस्त्रीयनदमुत्तमं हतं॥ अस्माभिर्दृष्टगनछत्रयगवकनावन॥ तनोनथकवाक्षसर्वपुन्नस्कृत्सापि गंतथं॥ मानुगवथ्वनथ
सर्वाप्रतिष्ठपुत्रवउपानयत॥ ससमीक्ष्यननंद्रकं ॥नथसर्वसुन्दनं॥ मृगाप्राववगयकृत्र सुदर्शनाववाधने॥ तत्रगंतसमुपानीतं दृष्ट्वा सर्वसखीजनाः॥ मागासर्वारुगिन्यापि विस्मि
ताः संप्रहर्षिताः॥ सुदर्शनां समामन्त्र्य तन्दर्शनमना ध्यना॥ सुदर्शनगृहा दर्पवनंनथमुत्तमं॥ इति मातादिगंत्वा समीक्ष्य सा सुदर्शना॥ गंतंनथमतिवाञ्छकी सर्व ३२१
तममपश्यक॥ तत्रापि कृशनामांकं समीक्ष्य सा सुदर्शना॥ विरिन्नवदना गत्वा स्वालयासनश्राश्रयत्॥ एवं गां स्वालयं गत्वा शयनाशनमाश्रितां॥ समीक्ष्य विस्मिता मान्यस
म्यक्ष्यन्नेवमब्रवीत्॥ त्वयि सुदर्शन पुत्रियात्वं गंनथमुत्तमं॥ समीक्ष्यैव विरिन्ना स्या सह सात्र समागता॥ एत श्रुत्वा महद्वृत्तं समाख्याहि पुत्री मम॥ किं गंडुःखं प्रमागंतव मयान
श्रायमवद॥ श्रुत्वाकांपि थिधामाता सुदर्शना लज्जापि सा॥ किंचित्संस्मृत्य नेवदनावाधोमुखव्ह्रिता॥ तदाश्रुत्वा जननी तस्यां लज्जायां विषादतां॥ विविच्य स्वालयं गत्वा तत्रसोपि

दिश्यमानसा॥ सर्वमकस्तस्र स्वाङ्कं निभस्य सकृ गम्यताः॥ निर्गता गोविका हरिं समीक्ष्य समुपाविशन्॥ तत्र समीक्ष्य वस्त्राणि सर्वासां न पश्यामि ताः॥ विज्ञाय स
कृ गोविकाः सुदर्शनात्कृतेवनं॥ सर्वपापूर्वेकस्माद्गोविकानांउपाधिमुः॥ गान्धर्वीरं गोविकान्य चैत्रम्दिगवेमताषः॥ सुहृमिदं वेनं वस्तुं प्रज्ञालिउं समुत्त
हा॥ तद्दिदसमं वनं दत्त्वा पश्यगतकृतं मम॥ कृतिनहाषिनं पुत्वा सर्वगोविका मुदा॥ तं गोविकैर्पिनिज्ञायय पश्चेकृव वमङ्कवन्॥ यदि गोविषनवां छ्रस
दिक्कृतिं तद्दत्तुकं॥ प्रकाल्यनिर्मलं तुङ्गं कृत्वात सहृतानय॥ कृमेर्गंदिनं त्वा सकृतं प्रतिनन्दतः॥ तद्दत्तुकं समानायय पश्चात्स निर्मलं॥ ततः सन्म
गिर्हत्वातद्दत्तुकीसत्वाहिनं॥ गोविकानां पूर्वनीत्वा समेत्य नन्दयन्मुदा॥ ततस्त्रालिनं वस्तुं दस्वा सर्वपि गोविकाः॥ स्वविचन्द्रं समीक्ष्य गोविस्मयं समुपायय
॥ ततस्तं गोविकाता ज्ञाकृतः पूर्वतद्दत्तुकं॥ प्रनीत्वा सम्पस्त्याप्य सुदर्शना तदर्शयत्॥ तद्दत्तुकं तुद्गतं समीक्ष्य सा सुदर्शना॥ कृष्णनामांकितं दस्वा तत्पुनः
स्वायमाहतः॥ तद्दत्वाजननीसर्वा हगिन्यापि सर्वजनाः॥ सुदर्शनां विहीनास्तां समीक्ष्यैव वदापिनः॥ सुदर्शने सुसंतुष्टा मिदं सर्वानि याकितं॥ स्वात्तुकं किंन

रुद्र
वी

जानामि यत्समीक्षे वमृतस्यति॥ एवं सर्वादिगं श्रुत्वा सद्दर्शनाभिलाषिणा॥ विक्रमामि मत्प्रयत्नाकमित्युक्त्वा स्वालयं ययौ नृपः॥ ततः कंचुकं समादाय सखी सद्दर्शनालयम्॥ एकान्ते समुपस्थाप्य
तत्रैव समुपाश्रयत्॥ तां सखीं समुपासीनां पप्रच्छ कीस्ता सद्दर्शना॥ मुहुर्निश्वस्य तिष्ठन्त्या स्या तत्कौतुकशीगणशय्या॥ तामेव शयनासीनां समीक्ष्य तन्मनः सखी॥ विज्ञाय समुपाश्रित्य
पप्रच्छ स्वेन्यवीदत॥ सर्वमेतत्सुवृत्तान्तं श्रुत्वा कृतानिनाशितः॥ ततश्चन्द्रमालोक्य नृपः कालयमावनत्॥ तदानेनंगकौतुकं नंगिमान्यं कंचुकानिमं॥ समीक्ष्य समुपाश्रित्य नंगकाखे
वमब्रवीत्॥ सूक्ष्ममपि समिक्षामि नंगिरस्तु भव मंचुकं॥ तत्क्षणं दृष्ट्वा समासाद्य समर्पितनंगयाम्यहं॥ इति तद्वाषिगं श्रुत्वा नंगकः सानुमादितः॥ तं समुत्थितिस्विनमालोक्य सादनमेव ३२२
मब्रवीत्॥ यदीक्षसि महाविस्मृतं नंगयितु मंचुकं॥ इदं संस्तनं गिनं कृत्वा समानीय हृदर्शया॥ इति तत्पदिगं श्रुत्वा सकृत्तः संप्रसादितः॥ तद्दृष्ट्वा मंचुकं गुर्छे नं लोठ समा
नंत्यम्॥ ततः स तत्समादाय संशुद्धनंगनंगिनं॥ नंगकानां पुनानीत्वा समस्य दर्शयन्नृपः॥ तदंचुकं समालोक्य संवनंगिनं प्रशंसितं॥ समीक्ष्य नंगकाः सर्वे विस्मिताः संप्र
सादिनः॥ ततो नंगकनगास समादाय तदंचुकं॥ नृपतः पूर्वमागत्वा समुपनामयन्नृपः॥ तदंगनंगिनं वीक्ष्य नृपतिः संप्रसादितः॥ सहसालोकः पुनर्नाम्नाः पुनः संप्रश्रयन्नृ

ता॥ तत्समीक्ष्य गवाक्षनीतं सर्वास्तु कष्टप्रवासिनाः॥ वाह्ली सुदर्शना सापि विस्मयं समुपाययुः॥ ततः सा जननी वाह्ली तामात्मजां सुदर्शनां॥ समुपश्यन्ती समामन्त्र्य सुदर्शयित्वैवमब्रवी

त्॥ सुदर्शने ऽद्य दं काम्यं तत्र नक्षित्रं गवनं॥ त्वदर्हमं गुरुकं पश्यन्त्यहो यदि कांक्षसि॥ इति मात्रादितं श्रुत्वा सुदर्शना समीक्ष्य तत्॥ तत्र नक्षितं कांचनं धारितं भीतं तं प्रसादिता॥ त

त्समीक्ष्य तृयस्कं कृत्वांकिं कं सुदर्शना॥ समतृष्णा पर्नेवीक्ष्य समादन्त्प नक्षितं॥ तत्समीक्ष्य प्रहृता ह्रीलंगिन्यापि सखीजनाः॥ सुदर्शनां विहिन्नासां संवीक्ष्यैवमब्रवीत्॥

सुदर्शने वर्नाहि त्वोग्रकामि किमनन्तकं॥ एतत्कृत्रु समारब्धाय सर्वान्त्मान्त्रु बोधय॥ इति मात्रादिष्टा कोपिनि भग्येव सुदर्शना॥ स्वयं तत्प्रति गत्वाह सखीवीक्ष्य तत्स्वादयत्॥

तत्सुविनिर्गतं पनिस्हायं सा तत्सखी च तत्र नासुधीः॥ सुनंग नक्षितं कांकं तदंगुकं समादद॥ ततः सुदर्शना काय तयासखया सह ज्ञकं॥ त्वालयं प्रति गामात्र सय्यासनं समाश्रयत्॥

भास्वराण्णक्षित्यं त
कामयीतन्त्यागतः ३

सर्वमतत्सुदत्तकाकं श्रुत्वाकुर्ण्णासकामाः॥ तत्र कानां श्रयं गत्वा समीक्ष्य समुपाश्रयत्॥ तत्र कृतानि गेनाक्षुविविधतान्नानि सः॥ कृतश्च समीक्ष्य कान्तबान्सम्पश्यन्नेवमब्रवी

त्॥ अहमपि समिक्षामि केतुमीदकृतं त्वं॥ तत्समीक्ष्य प्रसीदतु यन्मया संप्रसाधितं॥ इति तत्पदितं श्रुत्वा सर्वा तंदकानकाः॥ मुदामंभिलीत्विनं मत्वा पश्यन्त्र वपमनुवन्॥ तामुकारकाः १

रड
वी

यदीदृक्स्थानानि त्वं कर्तुमिह समिच्छसि ॥ तत्स्वात्र सह तानीय सर्वान् सान्त्वदर्शय ॥ इति गिरं निशम्य त्वा सत्वरं शिविकारूढः ॥ ७४ ॥ तथेति प्रतिनन्द्यैव तथा कर्तुमुपानयत् ॥ स तू
पानां सर्ववर्णानां स्थानानि यत्र कानन ॥ तानि सर्वाणि कान्तानि सर्वाणि शोभितानि हि ॥ तत्रस्थानानि सर्वाणि विविधस्थानान्यपि ॥ प्रासादाय नृपकाना तां पुनः ७ सम्मानयत् ॥ तत्र स्थानानि स
र्वाणि सम्पश्यन् तन्नृपः ॥ नानावर्णाश्चकानां तत्समध्यमव्ययमब्रवीत् ॥ हृदन्तः पश्यमानानि सर्वाणि स्थानान्यपि ॥ भव्यानि मानि सर्वाणि सर्वयुक्तं प्रसीदत ॥ तत्र कामिनीत्वं सर्व
मनदृकान काः ॥ समीक्ष्य मानि सर्वाणि विविधानि प्रवमब्रवन् ॥ सुरम्याणि सर्वाणि स्थानानि वनान्यपि ॥ कुत्रापि दृश्यमानेन स्थानमपि सन्दनं ॥ ततः कन्याय काविर्भूत्वा सर्वाणि
नि ॥ ततस्तु पुनः सानीत्वा समन्यानामयन्मुदा ॥ समीक्ष्य मानि सर्वाणि सर्वाणि सुन्दनानि ॥ नृपतिर्विस्मितश्च पश्यन् प्रपश्यन् वमादनात् ॥ कस्येदं शोभनं कर्म कस्यापीदृग्न दृश्य
ते ॥ कीदृक्फलं आया मत्प्रवक्ष्यामि पुनः मम ॥ श्रुत्वा हि इदं नन्दन स्त्राणां त्वा सत्कृतं तु ॥ विस्मितं नृपमहीपालं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ नन्नेन्द्र मानिकानि स्थानानि कर्माणि
॥ सादृशं दृष्ट्वा अभिविज्ञपां शोभनानि कर्माणि विचक्षणः ॥ इति निशम्य त्वा सनृपतिः प्रसादितः ॥ तानि सर्वाणि आर्याया सुकृतः पूर्वदिग्विषयकम् ॥ तत्र तद्रूपनीयानि सर्वाणि शोभि ३२३

गानि सा॥ नाहं तु तमीक्ष्य सख्यापि सविस्मिया ४ प्रसादिता॥ तत्र सा जननी सर्वा ५ पुत्री चापि सुदर्शना॥ आमन्त्र्य तानि सर्वाणि दर्शयन्ती च मस्तके॥ पश्यमानिस [illegible] तानि सर्वाण्यपि सु-
दर्शना। यत्र गत्वा च तं विहृत्य समादत्त्वा न दीप्सितं॥ [illegible] मात्रादिकं श्रुत्वा विस्मय बहुनाकुला॥ [illegible] मान्यपि [illegible] नायकं तां सुदर्शना॥ एकमप्यि [illegible] समीक्ष्य
पस्तु॥ सुदर्शना समीक्ष्य ताः पुनरेवमभाषत॥ सुदर्शनं [illegible] स्वयमेकमपि [illegible]॥ किमर्थं समाख्याहि महद्भूतमिदं खलु॥ एवं सर्वा [illegible] अपि सर्वा चापि सखीजनाः॥
सुदर्शना समस्तांश्च पुनरेवमभाषत॥ [illegible] मात्रादिकं चापि [illegible] सखीजनेषु॥ [illegible] किंचिदभाषत॥ [illegible] सा स्वयमन्ततः सख्यो [illegible]
मन्दिरं॥ गत्वा स्वालयमासीना [illegible] आसने न्यषीदत॥ [illegible] श्रुत्वा [illegible]॥ सर्वे [illegible] समीक्ष्य समुपाविशत्॥ [illegible]
विधानि च॥ समीक्ष्य [illegible] कर्तुं समस्तु वाञ्छता॥ तत्र समुपागत्य सर्वे [illegible] नामृता॥ सुप्रसन्नमुखाः [illegible] पुनरेवमभाषत॥ [illegible] कर्तुमीहे [illegible]
तं॥ [illegible] समीक्ष्य [illegible]॥ [illegible] श्रुत्वा सर्वे [illegible]॥ [illegible] समीक्ष्यैवमभाषित॥ यदीदं [illegible] कर्तुं समर्थास्मि तथा कुरु॥ [illegible]

सुवर्णवर्णे

रुद रथाविगीसिद्धिमिहानीयामिदर्शय॥ ततो निमेषीधिगंग्धा त्वासकृष्ण अभिप्रहर्षितः॥ एवं च कान्समर्वाधिरूपधानि वनाच्छनं॥ ततस्तान्यपि काम्यानि सर्वाधिरूपदर्शितः॥ स्त्वागत्यापूना

श्री गत्वाद तत्र्व व मब्रवीत्॥ पश्यस्व मानि सर्वाधिरूपधानि कनानि मे॥ सूर्यं सर्व समालोक्य दर्शयन्न बाधिपं॥ दृष्ट्वा निगद्य कमाक सर्वं लपस्त कानकाः॥ समीक्ष्य तानिका कानि रूप

धानि प्रहृष्टोदित॥ ततः स तत्कर्म्मनेनाम सर्वाधिरूपधान्यपि॥ तत्रतानि समादाय प्रावनन्तपणः पुनः॥ तत्र समप्य त्काय्य सर्वाधिरूपधान्यपि॥ नृपस्तत्र ततो न्त्वा सम्यगुपेत्य

वमब्रवीत्॥ देवयत् समान्यातः स्तुतिशिल्पिका इनाकृतिः॥ कनानीमानि सर्वाधिकाकानि रूपधानिमः॥ तच्छ्रिष्य नृपं आसीत् समीक्ष्य तानि विस्मितः॥ प्रहृष्ट सन्तोला संप्रश्र ३२४

स्वेवमब्रवीत्॥ यन्यासो सन्न निर्दिष्ट सर्वाणि त्वयि चक्रतः॥ इमान्यपि सुकाम्यानि रूपधानि कवानियः॥ दृष्ट्वा सन्नृपस्तानि सर्वाधिरूपधान्यपि॥ तान्यथाः सर्वमामाञ्जं पूनः

प्रावर्णयन्मुदा॥ तानि समीक्ष्य सामाङ्गीः सर्वाश्चापि निष्पालताः॥ सर्वा स खीजनाश्च पिविस्मय समाप्याय युः॥ ततः सा महिषी दृष्ट्वा ताशिल्पिकविनायकैः॥ तत्र समुया

मन्त्रपञ्चसुवमपृच्छत॥ कस्येदं शोभितं कर्म्म येन दृष्टं न्नाशितं॥ रूपधान्यपि इच्छानि कृतानि मे निशानय॥ दृष्टोमया दिनं प्रख्यातो समकृष्टिल्पिकनायकः॥ तान

शिल्पिकं

दवीष्ट ॥ नाम्ष्ट ॥ कदम्ब
हस्त ॥ हलाष्ट ॥ पादष्ट ॥
सिरष्ट ॥ कटिष्ट ॥ २

श्रीनिवि ॥ १ स्वा ॥ १

हि यां मतिविहीं सम्पश्य त्रवमब्रवीत् ॥ दविससन्तति विंहृः सर्वविद्याविचक्षणः ॥ विवर्ह्ये दर्शनीयां ॥ अविक्ष्य दाइनिगताकृतिः ॥ कदिहन संन्यागच्छं तु कीसंकाविकमान
तः ॥ सर्वत्रापि पुनरन्यत्र कार्य्यं विना न गच्छति ॥ ततोतिमहाधिनं छत्वा महिषी साति विस्मिता ॥ यस्य दृक् मात्रेण कर्मक्षयः सा विनिष्टावदत् ॥ अनतत्त्वं सर्वीश्राकं नि भस्यस
त्सुदर्शना ॥ कंचिन्नित्यनं कृ तां मत्वा तानि न दृष्टुमेच्छत ॥ ततः स्ताक्रनं नीलतां त्वा लक्ष्मीं तां सुदर्शनां ॥ बाधयित्वा समामत्रु ताति सर्वाध्यदर्शयत् ॥ तानि सर्वाणि कन्यानि त्
षट ॥ निसमीक्ष्य सा ॥ सुदर्शना विहितन्नामा पश्यन्त्यव न्यवीदता ॥ एवं तां न्यषीदक्तां समीक्ष्य जननी पुनः ॥ श्याल सांगां विहितन्नासां समीक्ष्य मुख मब्रवीत् ॥ किमवंगितं
स पुत्रि विहितन्नासा विधीनिता ॥ अनेन स्पर्य प्रवाक्ष्ये न तानि गृहस्त्वं वीक्षहि ॥ ततोति मात्रादिनं कृत्वा इहितासा सुदर्शना ॥ तानि सर्वाणि पश्यन्ती केन त्वा वकं वेना गृहीत ॥ त
त्तेमालात्क सर्वाक्षा हगिन्यापि सखी जना ॥ सुदर्शनां विहितन्नासां समीक्ष्यैवं वदाषिना ॥ किंगनविधेगवांछादिल्याति सुन्दराक्षपि ॥ समीक्ष्य तत्तमादत्त्व यज्ञादि वा
वगमनः ॥ ततोतिग्राक्क पिसर्वाणि समीक्ष्य सुदर्शना ॥ उत्ताय त्वालयं गत्वा शय्यासनेन्यषीदत ॥ ततः साजननी सर्वा हगिन्यापि सखीजनाः ॥ नकमपि न गच्छति

त्र॰ किमर्थमिति प्रावदत् ॥ सर्वमेतत्स्वयं ज्ञात्वा कंप्रत्वाकु शीघ्रमागमत् ॥ मङ्गिकानाम्य गत्वा समीक्ष्य सम्प्राविशत ॥ तत्र गत्वा सर्वरत्नानां मालादिद्रव्याणि सः ॥ नविमानि समालोक्य
टी॰ गान्धर्वमेवमब्रवीत् ॥ एवं कौतुहलमपि कामिवं विभुमीदृशमत्यन्तं ॥ मालादिद्रव्याण्येवं रत्नानां याम्यनुष्ठया ॥ इति तामाविगत्वा सर्वेषां मङ्गिकानकाः ॥ तदि स्विनं प्रविश्य
यपश्चात्तवमकुर्वन् ॥ तत्र सर्वरत्नानां मालादिद्रव्याण्यपि ॥ कर्तुं यद्यपि किंवा वाञ्छा वयस्य यथार्थमिति ॥ इति गत्वा समनुदिष्ट सकृतास्थानमादिनः ॥ संशुद्ध सर्वरत्नानां
मालादीन्कर्तुमानत ॥ कृत्वा विशुद्धरत्नानां मालादिद्रव्याणि सः ॥ समादाय प्रागत्वा मङ्गिकानानन्दमीयत ॥ ताः समालाः रत्नानां तानि समगुनान्यपि ॥ समीक्ष्य भिस्विनः स ३२७
र्वविस्मिताप्रवमकुर्वन् ॥ सुशोभितशुद्धरत्नानां समालादद्रव्याण्यपि ॥ दृष्टौ रत्नमालानां दृष्ट्वा रत्नानां द्रव्याण्यपि ॥ तथैव रत्नमालाकाः रत्नद्रव्याण्यपि ॥ तद्भिस्विनायकानाहूय समा
दाय प्रागात् ॥ तत्र समप्येता मालाद्रव्याण्यपि ॥ स नाहूय विस्मितो न त्वा सम्[illegible] यत्नतः ॥ ताः सुमालाः समालोक्य तानि सद्रव्याणि सः ॥ नाना भाविविस्मितः पश्चान्नृपस्यैवं त
मावदत् ॥ कस्येदं सुन्दरं कर्म सुकौशलशिल्पि[illegible] ॥ इति नृपगन्धर्वं काम्यं दृष्ट्वा दृष्टानकदावन ॥ इत्यादिष्टं नन्तु श्रुत्वा स भिस्विनायकः ॥ तं नृपं सुप्रसन्नास्यं सम्यगेवमब्रवीत् ॥

द्वस्मानूपमध्यिलीयते तद्रविर्म स्वयं॥ नूपाप्य महद्भक्तस्य इशानमादभा॥ कविहा॥ स्तुतिक नन्दि यंगुत्वा नागानिवि स्मयान्वितः॥ एकांस स्वीं समामत्रुसम्पध्य नेव मादिशत॥
साधाम सर्वोद्धमामालाऽ श्माति तथ धान्यपि॥ सर्वा रक्षे रुपूर्वेनी त्वाम नंदर्शय तद्दर्शना॥ . कस्मादिश्न नंदु तत्र त्वामा मृदिनाम खो॥ माथ सर्वा कानि सर्वा दिप्रादायाः पुनर्वन
तु॥ तद्गुसा समप ल्काप्य सर्वाका नल्ल मालिकाः॥ तथ धान्यपि सर्वोदिनाड्ढा पूनाम्प धोकयत॥ माथ सू मालाथ समालाक मानिस तथैव धान्यपि॥ नाड्ढी सर्वा मध्ये अपि पाय नवंप्र हर्षि
ताः॥ सूर्हा विद्मिदं कर्मयत नसं भागिगं मं॥ विश्वकर्मविनानासो नूनमत्र समागतः॥ एवं सर्वा तिनास्यामनि शम्य साहदर्शना॥ तथ धान्यपि माला कारु गत्र मदायया॥ तत्र
मासम पायायांमतभी स्तुऊन नीमृया॥ सम पार्मन्त्र मामा साथ धान्यप्पदर्शयत॥ माथ समालाथ समालाक सामानि तथ धान्यपि॥ अगिवि स्मय गत्वा का गको संदिग्ध मानसा॥
गत्वर्हित्सवी प्राकं निशम्य सा सदर्शना॥ कः कर्म पनि ज्ञाय नग्रहीतु समेधक॥ समीक्ष्य गासनि ष्ठः जननी सा सदर्शना॥ विरिन्च वदनां मूर्धा पश्य न्त्रेव मत्ताष त॥ वत्स
कृ मांत नल्का नां मा साथ सत्य थ धान्यपि॥ न स्क सिहु ऊना कन्न गृहन्द्र स्वयं नामम॥ [illegible] माप्रातिरिं धा का पिनिशम्ये वं सदर्शना॥ पश्य गं वंसि गाने वृपि विस्मयत्र्य दसो॥ तत

लघु उत्काय सामुखमदर्शनानिजालय॥ गताश्चास्तनाभीनामहत्कोऽसंदक्षिणाभाषया॥ सर्वमगत्स्वहस्ताकंपत्वा कृतांजलिर्भाषितात॥ ममानिक्रम्य शंखदत्तकवलयं गृहीत्वा प्रवि
वी श्य महत्गंवीक्ष्य वलयं समर्पयांचक्रे॥ सापि वलयं करे निं सम्यग्दृष्ट्वैवमब्रवीत्॥ तदकाहमपीक्षामिकं तुर्वलयमीदृशं॥ तदनु तुष्टं प्रसन्नानमनामिः प्रांजलिनंदय॥ ब्रूहि मम
प्रार्थितं कृत्वा समग्रवलयभिक्षिपिकस्य॥ तत्कृशं भिक्षिप्यकं मत्वा सम्यक्न्नवमब्रवीत्॥ यदीच्छसि महालागकर्तुं वलयमीदृशं॥ कृतमुख शंखदत्ताना वलयानीदृशान्यपि॥ तद्भुति महाधिपंगत्
शंखदत्तकथानिका · दत्त स्वकंकनाभि ४ त्वा सकृधाः स्वंक्रमादितस्थ॥ तत्रशंखदत्तस्य बकानवलेयानि सह॥ तथा वर्क्षिकाकानि पृथ्वादि विविधान्यपि॥ भाजनदानि सर्वाणि पात्राणि तारुनान्यपि॥ एतत्सर्वाः कृ
काष्ठपीठसिंहासनानि च॥ रत्नाद्यासनानि वं संचानि विविधानि च॥ एवं नानाप्रकाराणि शंखदत्तमयानि सह॥ कृत्वा तान्यपि सर्वाणि तत्र हे ग्रामदर्शयत्॥ एतत्सर्वाणि ३२६
संवीक्ष्य शंखदत्तकाननकाः॥ सर्वाणि विस्मयापन्नाः स्वान्तःप्रमुदाहृदना॥ भूपालसर्वधर्पीमानिस्तकारुकोऽतितान्यवं॥ वहीदृक्षं रत्नानंकर्मदृष्टपकानकदाचन॥ तानि सर्वा
णि तद्धृत्वा सर्वं पिपि शिल्पिकामुदा॥ नवराज्ञस्य पुनानीत्वा मलायां समदर्शयत्॥ तानि सर्वाणि संवीक्ष्य ननेन्द्रश्च समलाजना॥ विस्मितानि प्रसन्नास्य स्तान्यपश्यन्नेवमादिशत्॥ स्व

हा विचित्रमिदं कर्म संरंभात्तनानि सुन्दरं ॥ शुक्र उवाच ॥ कृतवानसि यत्कर्म दृष्ट्वा नमस्या फविन ॥ यत्नेदं साध्यते कर्म विश्वकर्मा वराजक ॥ कस्ते तत्साध्यते कर्म तद्वद्ध्वं पुनामम ॥ ब्रू
हि वा त्वसमारव्यातं श्रुत्वा तत्स्थितस्य नायक ॥ नृपेति तं समाश्वास्य प्रहर्षवेवं न्यवदयत् ॥ देवयस्योपमानास्ति नूपस्यापि देवाकृतं ॥ तस्येदं रंभात्तनं कर्म स्नपूर्वं दर्शनं रव
ल ॥ ऋषिरुवाच ॥ हि तं श्रुत्वा सन्तोषितो विस्मितः ॥ तमवदित्सिकं मत्वा पुनरवं समादिशत् ॥ अन्यासो सत्यानि निर्विहेषु सर्वकर्मविवक्षयः ॥ किन्नु पापिविचिन्त्य त्वां समक्रिया रंभा
तिमानत्र्य ॥ ऋषिरुवाच ॥ इत्यादिश्य धनं नश्यसो काञ्चुकीयं महामतिं ॥ सहसासमूपासनप्रसम्यश्चैनमवमादिशत् ॥ सा श्वेतानि सर्वाणि नीत्वागत्वा वनावनं ॥ महिषीभ्यः सुरवाः सर्वासामा ॥
समतिदर्शय ॥ ऋषिरुवाच ॥ इति नृपसमादिष्टं निशम्य सज्जनामुदा ॥ तानि सर्वाण्यपिनीत्वा तत्क्षणं समदर्शयत् ॥ तानि सर्वाणि संवीक्ष्य सा महिषी ससंभ्रमा ॥ सर्वा ना माश्वस्य त्वा
पि विस्मिता एवमब्रुवन् ॥ श्रूयतां सर्वाण्यपीमानि कान्यन्यनूपमानि हि ॥ यस्येदं रंभात्तनं कर्म कमिहानीय दर्शय ॥ ऋषिरुवाच ॥ इति सर्वाधिकं श्रुत्वा काञ्चुकीयः ससमीक्ष्य ॥ राज्ञे सत्यं
वेदयामास पुनश्चाह यथाश्रुतं ॥ तद्वस्त्रसमारव्यातं निशम्य सा तद्दर्शनात् ॥ ऋषिरुवाच ॥ दमपि च भस्मानि विज्ञायैवं व्यचिन्तयत् ॥ नूनमत्र समायाति क्रतुवक्त्रो मानभिमानकृतिः ॥ हाय

दशवस्त्र वसनानि
त्रिविधानि पुष्पाणि
नवानि भाजनानि कुंभा
पीठ सिंहासनानि छत्रा
शय्यासनानि मंचा नि ३

तड भसर्वलोकेहितकराय श्रीहरये नमः ॥ इति निश्चित्य सा मत्स्या लक्ष्मी संकाविता भया ॥ शंकाविधानि संगतास्त्री शय्या शनाथि मा ॥ नाम वं स्वालयाः सीतां कृत्वा साजननी स्वयं ॥ स
वी भत्यसमृपा मृत्यु गानि सर्वा ध्यदर्शयत ॥ कानि सर्वाणि संवीक्ष्य समीक्ष्यकी सदर्शना ॥ कृत स्मृति पति हृय गृहीतुं नसमेच्छ ता ॥ समीक्ष्य नामनीकन्ती माना सर्वांश्च कन्यकाः ॥ हरि ना
ः सकलाः सखा प्रख्याप्य आप्य वमक्रुवन् ॥ सदानि समीक्षे वगृहीतुं नाहि वांछमि ॥ तत्कृत्तं समाख्याय सर्वानः पतिवाधय ॥ इति मात्रादि संकृत्वा लक्ष्मीनिजाः सखीजनेः ॥
लक्ष्मी संकाविन स्वा काकिंचित्रैवा क्रुंदयो ॥ ततः सा सहलालाय गता तत्र निजालया ॥ तद्धं काविष संगता गस्त्री शय्यासनाथि मा ॥ सर्वमनस्वरक्षा कं कृत्वा करख्या निनाविमतः ॥ ३२१
तनानि क्रुश्य संवीक्ष्य यत्रकानात्र भवेनन ॥ तत्र समम् पात्रिम्य यत्रादि विविधान्यपि ॥ क्रीडनिकानि संवीक्ष्य शिल्पिकमवद तथा ॥ त्वं नहमपी स्वामि कर्तुं मीह कृयकं ॥
क्रीडनकं वन्मत्र समनुहां प्रयच्छतु ॥ इति तत्सार्थितं कृत्वा यत्र कानाः समीक्ष्य तं ॥ यदि कर्तुं गवक्षास्ति कृत्वर्थं गिसमब्रुवन् ॥ इति तहाषितं कृत्वा कृताः समनु भादि
तः ॥ तथा वकानयत्ताति ना नाक्रीडनकान्यपि ॥ यत्र ... न्यादि कानानि मायूर पक्षकान्यपि ॥ पाद हुल्लकं यन्त्रादि तथा स्पन्दिनिकान्यपि ॥ तथा कृत्रं कं मयूनेव हंस
उपानहौ

कमिक...

कोकिलशारिकानां ॥ कादम्बगणपत्रांश्च सर्वांश्च कानपक्षिणः ॥ एवं बकानकाम्यानि विविधान्यरूपाण्यपि ॥ कमनं यानि सौदर्य्यदर्शनीयां मनोहरां ॥ एवं नानाप्र
कारानि रूपनुत्तानि निसन्नाः निर्ण ॥ तत्र अक्षानि सर्वाणि कल्पनिर्मितानि पुनानयन्तु ॥ तानि सर्वाणि संवीक्ष्य सर्वे गयक्ष कानका ॥ विस्मिता स्तं कृतं संवीक्ष्य धन्यामीति मुदावदन्
॥ तत्र तथा हि कोक सर्वं तानि सर्वाणि तत्र ॥ पुनानी त्वा पतं तत्प्य सत्यायां समदर्शयन् ॥ तानि सर्वाणि संवीक्ष्य सत्कृतानान पादयः ॥ विस्मिता स्ता समामन्त्र प्रपच्छ नवमाद मड़कादम्ब ३
नात् ॥ कस्येदं शासनं कर्म्म हस्तेन न दृश्य कश्चित् ॥ नूनमस्तीम महाविश्वकर्मीव नाम कः ॥ एवं न पादिसंप्राकं त्वा तत्कर्मन्यपक ॥ सर्वाणि कान्तं पंचापि समीक्ष्येवं न्य
वदयत ॥ यस्य न विश्रम लोकनृपस्य सदृशं कश्चित् ॥ तस्येदं शासनं कर्म्म सुगितिस्थित नानाविधिपा ॥ शुनितत्पाथितं त्वा ने प्राति शानुमादिन ॥ कात्रुकीयं समामन्त्र पुनर्
वं समादिशत् ॥ साधु तानि सर्वाणि नीत्वा ततत्रा वनाथन ॥ सर्वा स्थामपि नामाना नृपस्त्याप्यापि तिदर्शय ॥ शुनि नाह्ला समादिष्टं कांचुकीयानि गम्य स तानि सर्वाणि प्रादाय
तत्राव नाथनं नयत् ॥ तानि तदुपनी तानि सकलानि समीक्ष्य ताः ॥ महिषीप्रमुखा सर्वा स्त्रियापि विस्मयं ययुः ॥ एतत्सर्वं प्रवृत्तान्तं निशम्य सा तद्दर्शना ॥ कश्चास्य सदा मिन

स्तत्याद्दष्टमपि वर्णं स्तुनः ॥ सर्वेभगवत्सुदृष्टाकं श्रुत्वा कृतांजलिना विनितः ॥ ततोनिष्क्रम्य संपश्यन्वज्रकटकानविनितः ॥ तत्र नानाप्रकारानि स्थूलानि व्यञ्जनानि च ॥ ततस्तानि समालो
क्य तत्रैव भगवंतमब्रवीत् ॥ अहमपि तानि स्थानि कर्तुं मुक्तालम्भोस्मि ॥ तदनन्तरं प्रदत्वा भगवान् तत्कर्मसमस्तं ॥ श्रुत्वैतत्स्पष्टवचः श्रुत्वा वज्रकटकानकस्मात् ॥ वज्रकटितेषु कां मत्वा तंप
श्यन्नेवमब्रवीत् ॥ यदीदमानितं अनिकर्तुमस्त्राहि वांछसि ॥ ब्रह्मेत्युव वज्रकटकानि प्रकृत्य सर्वं परेण च्छया ॥ श्रुत्वैतदुपदिष्टं सद्धर्मं श्रुत्वा श्रुत्वादि तत् ॥ नानावज्रकटकानिच
कानस्वच्छयामस्त ॥ तत्रादिमालवस्त्राधिपात्रानिविविधानि च ॥ कानपुष्पाणि काम्यानि नानावर्णकानि च ॥ वंशसूर्य० मंवादि रवद्वापि श्रमनानि च ॥ तेषां वज्रकटकानां समा ३२८
नि सर्वाण्युपानयत् ॥ तानि सर्वाणि संवीक्ष्य सर्ववज्रकटकानकात ॥ विस्मयापन्नचित्तास्ते पश्यन्तावेव मण्डवत् ॥ अहो विचित्रमिदं कर्म निरूपमं समर्पणं ॥ श्रुत्वैवं अस्मिभाति तं कर्म
दृश्यतेन कदाचन ॥ ततस्तानि समादाय सर्वाधिपप्रसादितात ॥ वज्रकटकानकात सर्वेनाश्रुत्य पुनरुपानयन् ॥ तानि सर्वाणि संवीक्ष्य सनशस्तानि विस्मितात ॥ ततस्तास्तास्समालोक्य
प्रपश्चैवं समादतात् ॥ कस्येदं आस्तेनं कर्मनेदृशं दृश्यते क्वचित् ॥ यनैव च विमं कर्मं तमिहास्मत्सुदर्शय ॥ श्रुत्वादिष्टं नवेश्चश्रुत्वा गत्कर्मनाथकात ॥ प्रहस्यागमहीपालसं

पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ नामजातानि सर्वाणि प्रकृतानि महात्मना ॥ स्वमहिम्ना विरूपाणि निरूपम इवं स्थित्म ॥ कृत्रिमजातिकं ज्ञात्वा न्यप्रतिष्ठानि विलिम्पतः ॥ तत्सर्वमानिक
मानि सर्वाण्यपीश्वरमन्यत ॥ ततः स मीक्ष्य तल्लोकेऽस्य समस्तिहार्षितानाय ॥ कांश्चित्कीयं समानकस्य समं पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ साधवि मानि सर्वाणि नीत्वा तत्रावनाधेना ॥ महि
षीप्रभृत्याः सर्वनामानि समर्पिदर्शय ॥ इत्यादिष्टं ननन्दुः ताकाश्चित्कीयानि गन्धमस ॥ तत्पश्चात् मानि सर्वाणि तत्रावनीधनेनयत ॥ मानि सर्वाणि संवीक्ष्य महिषीप्रभृ
त्याः स्त्रियः ॥ सर्वाः समर्पिता स्वान्नाः पश्यन्त्युच्चैवमब्रुवन् ॥ कस्य दंपत्यन्नं कर्म न ह कृतापि दृश्यता ॥ अन्यासो सन्मानितास्ति कीयनेवं नाविगतवनं ॥ इति महाविषं ज्ञ
त्वा काश्चित्कीयानि गन्धमस ॥ सर्वमेतत्तव स्वाकं महिष्यापुनरावदत् ॥ तस्तवीति समस्याव्यामं निशाम्य सा सदर्शना ॥ कृपणस्यदमपि ज्ञात्वाड स्मपि न वाञ्छत ॥
सर्वमेतत्तव स्वाकं ज्ञात्वा कृतानि नाशितः ॥ तानि स्वस्य संवीक्ष्य तत्पकानामप्रमब्रवीत् ॥ तत्समं पाण्डित्यस्य ना सर्वान्स्तूपकानकान् ॥ समानमस्य तत्रास्वसंपश्य
न्नेवमब्रवीत् ॥ हंकारहं समीपस्य तत्पकानः समाकविन ॥ वृद्धिंदाममिति स्येनसंलग्नं पश्यमुत्तरहं ॥ यस्मयांसाधिर्मनोलाशं तद्दृष्ट्वा मद्यानोपि ॥ मत्वा प्रसीक्षनं हार्गयं स

रुद्र स्कावधित्तु मर्दलि॥ रूशिमत्प्राप्तिमं॥ त्वा सर्वांग रूपकानकाः॥ गंतमीक्ष्क महासत्वंपण्यकत्वदमऋवनु॥ यदीद्रमा॥ जनंनाहृः संमाधिउं तमिस्कृमि॥ नदीद्क्रोनसंताग्यं
श्री संमित्क्रंसंप्रमाथय॥ नदन् ह्लामिमि॥ त्वा सक्र गांः संप्रमादिनः॥ नथ्यमिसोनसंताग्यं नपगः समसाधय गु॥ नदलि साधिमताग्व संमीक्ष्क रूपकानकाः॥ सर्वामिविस्कवा
क्रान्काश्रिक्राव्यवंवलाघिनं॥ स्रूह्वित्रमिदंताग्यं संमित्द्रंसोनसाक्रमं॥ स्रूलाहिनीदृगं ताग्यं संमाधितुनगक्षन॥ सर्वारथ्यमानितामथ्यनिसरूपकाननायकः॥ तांऊ
नसमयनाहृः समृपानामयत्सनः॥ मानिसर्वालिसंवीक्ष्क सनन्दऊषु सादिकः॥ यथाक्रमंतमास्वाघवृत्रम स्वक्त्यामृना॥ नदमिसोनसंतुक्तान्पमिःसानुमादिन ३२९
ः॥ क्रनदंसाधिमताग्यंपत्रक्षैवंकमादनाक्रू॥ नन्निगम्य महापिहृः समपकाश्च नायकः॥ प्रत्नत्वागंमहीपालंसांक्रलिनवमद्वीकृ॥ दवै कौप्रतमायागः रूपकानावि
वक्रगः॥ मनदंसाधिमं ताग्यंगुह्व नीलनमक्लिया॥ रूशिमजदिमं॥ त्वान्पमिःसामिमादिकः॥ गंरूपकाननंमानं संपष्यन्त्रवमादिगना॥ साक्षेमंऊरु मिक्कामि रूप
कानंविवक्रमं॥ नदिहस्तमृणानीयसंदर्श्येपशामम॥ धृतिगाऊसुमादिवंप्र त्वासरूपकनरूप्रज॥ नथ्यमिप्राणिविहृप्पनमावनन्निमाउयं॥ नऊतसमृपासत्पृ रूप

कानने विचक्रमे ॥ ततः कृशं तमुग्रमनुप्रसमये एवमब्रवीत् ॥ साधोस्य ताधिकं ताम्यं त्वया कदम सापमां ॥ दुःखासन पतिस्तु स्वामदात्तां ड स्मिद्दृशि ॥ कदवाक्षी ममकस्यनव
दुस्सप्त शामदा ॥ गत्वाया दात्वङ्कं नत्वा मन्यत्रूपानिशुउ ॥ नूनं तं नमप्तिर्विङ्गस्त्वं कु यत्तंप्रयदिते ॥ नवाति यां द्विनड यं प्रभु यात्तं तु नास्येति ॥ कद्दत्तिं प्रगच्छ वनने वस्य पत्ना ॥
धूना ॥ गत्वा सं दर्शनं कृत्वा प्रमादयंतु कनन ॥ ६ ॥ इति कथिकं तथा त्वा तक्षुसः श्रुतिमदिन ॥ ६ ॥ कथं तिभ्रगितां चित्वा तत्रागन्तुं समेछ्कः ॥ कतः तस्य कृच्छ्रात्मां कृतं सत्
मात्रयं ॥ पुंनां भयन नद्रस्य पुनः समुपानकुः ॥ कंवि रूपं दुर्नाकानं पिरुदं दृविनांगिकं ॥ तमीक्ष मनन्मश्रिति विस्मयं तस्य विक्रमन ॥ क्रूरं तु नूपं दुर्नाकानं मथहशं
नद्भ्यमा ॥ तुतं वापीदशं ज्ञाप्पसहज महाविश्रमं ॥ इति तं चिन्तना ज्ञास्तनजु धसंप्रमादितथ ॥ तं नृपश्च दिनतानं समाश्वासे वमब्रवीत् ॥ शुभं नृपकनं विहं समा
श्वास्य तिनन्दयन ॥ पापकर्मेति संयक्ष सुदृशं सांनि स्नाश्रयं ॥ इत्यादिष्ठं नलं दृष्ट्वा निजं मत्या मानु ... ॥ तथा मानयं नामधं पाकस्तां ॥ ध्यनयाज यन ॥ ततः कृ
तार्थो विरहमार्वं तस्मै नृपादितं ॥ तंगितं स्नेन स्यास्वाद संपपाबोम कोपमं ॥ कृत्वं साधितं नागत्य निमवर्तितसनपां मुदा ॥ तमीक्ष्य खोध्यमानं दं बुद्ध्वा शु यां मुदा ॥ तत

तं.ड सोनसराजनं उत्क्रान्तपति ३ स्तुवमादिमन् ॥ स्वसामस्मनर्पिं विहंसमामन्त्र्य मब्रवीत् ॥ अस्मिसत्पकानाय सर्वोपकनरमेन्वापि ॥ आवातमान्दिनामस्या ३ सर्वसन्तिष्ठसंवरः ॥
धी सर्वार्थपितृकन्तु पितृसर्वोसंकानवरमेन्वपि ॥ तदा ॥ ध्यानि मदत्वा मनासस्प्रसादय ॥ अयंवा ॥ कृतवापि सत्याधावेगागिर्नृदा ॥ यथच्छयासमालोक्य स्वनत्वशिरान्दिनः ३ ॥ ० ॥ ना
दिष्टंनवद्ध तपृत्वामास्यच्छथमितथ ॥ तथ्यसर्वेदवात्मे यथादि ष्टं सहीरुश ॥ तत्सर्वंसत्समादाय दानं कृत्वा नृपादिनः ३ ॥ ताश्च यत्पश्चिमं ऊत्क्रान्त्य व नानाविन्दितः ३ ॥ सि
तः ३ सतृनत्पश्चिन्मु सर्ववागत्र मध्ये दां ॥ कुमाना यांवसर्वधा सत्तापि मेनेमाहत्नम् ॥ एवंसत्सर्वेलोकानां नानाविधसत्ताषिमेः ३ ॥ ० ॥ त्रिद्रियाश्रिप्रसन्नानि कृत्वामुदासमावन २३०
त ॥ तवसप्रवनस्कप्रनाकस्लनुओंविनां ॥ सवकानां वसर्वेषां मपिमनायमादयत् ॥ मसैवतदुवा ॥ स्तुत्वा तवांस्कायप्नाविमाय ३ ॥ मानिषीप्रमृत्वानाना ३ सेनाहिड्र हमीस्थि
न ॥ तस्य हृष्टिंसमाकार्यं नयति मान्यादिनः ३ ॥ काकुत्स्थं समामन्त्र्य तस्य स्यन्त्वं मब्रवीत् ॥ स्वम सत्पकनं विहंसर्वकलाविवत्तां ॥ सूकः ३ पुनर्मितत्वर्ववानयत्स्ववप्रक्षया
॥ नष्टाद्विष्टंनवद्ध दातांनृकीयानि भस्मसु ३ ॥ तथेति प्रीपीं विहस्य कृजोममवन्मब्रवीत् ॥ एहि ताधामद्वासत्व सर्वान्स्कः ३ पुनाविमाय ॥ नाना ३ संदर्शनं कउंमित्रनिस

[illegible]

हृ तं तव ॥ तदद्योक्तं पूर्वं प्रसूय सर्वान्कलागुणानपि ॥ दर्शय त्वं कलानामाः सर्वाः प्रमदाभिरानंदय ॥ इति महर्षिणोक्त्वा कृष्णमात्मसंज्ञादिशत् ॥ तत्र प्रभृति कामदा गतानसा
ङ्गमनकाः पूर्वमुक्तगुणाः ॥ ततः संगमपाद्यागं सखी कृष्णनिगाकृतिः ॥ सर्वाः प्रमदाः कौतुकाविष्टमनवमङ्कृवन् ॥ अहिं तान्यमहाविहृत्य त्वामतकृष्णस्वयं मनसिडकृ
मिक्कामहनः पूर्वादिदर्शय ॥ इति ता सांवत्सरं त्वामसमाथजिवदन्नृदा ॥ समायृश्चलगदनजरागीतं मनोहृतं ॥ ततः सगीतं समाकर्ष्य सर्वाः प्रमदा भूपि ॥ ससि
विस्मयिता त्वामेकाः सखी कृष्णमुपरिपश्यत ॥ ततः सगीतानुसुनादनि गंमसामृदर्शना ॥ समरिनिन्दिताः स्वात्माः कंद्रष्टुं समुपावदन् ॥ तं सखी कृष्णमवासरिन्नहृदयागं
तः ॥ सहसा स्वात्मनगत्वा तस्कोभपत्यासमनास्त्रिगा ॥ ततः वीणां समादाय सुगीतं सममापयत् ॥ तदीतस्वरं श्रुत्वा सर्वाः काविस्मयं ययुः ॥ ततान्दगमादाय गीतं गापयन्
तत्रयत ॥ ततस्तमीषु संमाकर्ष्य सर्वानामाऊहर्षिताः ॥ ततो वंशं सुगीतानि प्रगायन्मधुनस्वनैः ॥ सर्वाः प्रमदानामाविस्मापयन्नधनादयन् ॥ ततो मृदंगमादायतं पञ्ची
ममताजयत् ॥ ततस्तं श्रुत्वा समनासाकं सर्वाः कान्ता मुदं ययुः ॥ तथा शङ्कप्रवादनं सर्वाः सुव्यनादयन् ॥ तथैवकलानालंबद्रुद्रीस चुदिंडिमान् ॥ जमं मर्दनं चापिस

[illegible]

[illegible]

[illegible]

रा॰ रु॰ सर्वादीन पाठ्यत ॥ तत्सर्वं वाग्यतुं नावं ... त्वामसर्वाः प्रमुदित ॥ एवं प्रसादयन्सर्वान्कामानाप्नोत्यपि ॥ दिव्यं कं प्रणमेत्तत्र प्रवयानतमकम ॥ एवं मृत्सु सर्वाणि स्मालिना

धी॰ मातिविन्वितम् ॥ विरकस्तु स्वेच्छया क्रीडन्सुरदुर्लभान्कामानुदावनम् ॥ एवं सर्वाक्तनाथ सर्वं तं क्रीडानाति संमुदा ॥ एष आनाप्यवाहनाः क्रीडिर्नं समानकाः ॥ एवं पुरीया मानासाः

सर्वासमस्वीः प्रभादिकाः ॥ दृष्टुा सुदर्शनानन्तपमितास्थे वमब्रवीत् ॥ स्वर्णिकिं कीदृशं चेलं रुपि वानविषयकः ॥ माक्रीजतः पुनः मत्र जीवितं गं वं पुत्रा इति ॥ इति तयानु सा

प्राक् सर्वपिजस्त्वीजनाः ॥ मां तु मा पपनि राघ कीं समीशोकंतुं वा वदन ॥ सुदर्शनं किं भवत्त्वं नघा नः पविताघसः ॥ स्वयं क्रीडन्त पासा कं किं नः स्मोक्षमपि ॥ ३२१

तच्छुत्वा वनृपाज्ञा का हृदयासात्सुदर्शना ॥ तामब्रवीत्स्वैर्यानुक्रं दृष्टा वीक्ष्य वमब्रवीत् ॥ यदाविन्नाकिं भवां ध्वापर्तिन्यं उवदपि ॥ तमास्त्रा सानगान्मत्र गत्वे कांगा स्त

द्रवनम् ॥ तां तत्रहितिमात्रांवीक्ष्य स्वेकृत्याञ्चनुनाभितः ॥ सुखा तादृदृश्यमानास्ते सुदर्शनामुपावनम् ॥ तत्र तं समुपाया तं हमी क्ष्य सा सुदर्शना ॥ तत्र स्थित्वा त्यसविस्मानको

तं स्मृतिं ताश्च या ॥ तां त्रवे वरिष्ठां वीक्ष्य तत्क्षणाञ्चनुनाभितः ॥ तं पश्यन्तीमुपाविश्य समनाश्वास्यैव मब्रवीत् ॥ सुदर्शन हृ मायामिडदर्शनिहमुखेनव ॥ तत्र हृष्ट्वा स

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥८४॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible] ॥८५॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥८६॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

[illegible] ॥ [illegible] ॥ [illegible]

रु गनुचिंश ॥ एहि गत्वा स्वनां कान्त कृत्स्नं तं नवनावह ॥ एवं वं सोम दारुड धर्मको ऽदिमुक्तानि निहि ॥ निम्न त्यां तं ऽस्मात्ताहं यापितवयं धुना तव ॥ ऋषिर्ग ऽदिकत त्वा सदर्भा पुत्रायि ॥
धी मनसि नन्दिता स्वा कान्त भार्ग मव मव्रवीत् ॥ यय्यवनिष्ठ मसोर्द्ध्वं महिष्या वनितुं व्रजं ॥ मकिषी भग मदि त्वां ऽऽश्च महप्रावनद्ध्रुमं ॥ श्रुत्वनत्वया ताद्धं वगवनितुमुत्तमा ॥
ताकुमपि नवांद्धो मिगजकुत्स्वपदश्दुनं ॥ एवं कामधिगंश्च त्वा स्त्व ऽनुचिंगमरि या ॥ समीक्ष्य गाम नान्यकां ताम्ब्धं भिवमगा यग ॥ यद्भिन्नं हानुनागं त्वमयिनविधनं तव ॥ त्व
न्विंत्वा त्वां नयिष्यामि किं कुर्या ऽपि तामम ॥ ऋषिर्गन नुषा प्राकुनि गत्वमोनदद्धां ना ॥ त्वप्रनांवविरि त्वा संपच्छ ऽवे मनायत ॥ ययत्वं वध्यंतनानी त्वया वा ऽक्षिपि हुर्म्मत २३२
न्नाहेना स्वमात्मानं स्वद्धायायाय मालयं ॥ ऋषिजिनयान्नु षाप्राकुञ्च्त्वा कर्ऽमाति ऽकिकमञ्च ॥ नां ना या नल तत्ता प यथन्त्व वमुवा वच ॥ यदि नाथात्व मात्मानं हत्वायायाय
मालयं ॥ यमत्वा पापिनी ऽदृष्ट्वा नवकं कसुक्ति पङ्क्या ॥ ननकं शपितदर्भ हृदुत्वा निर्विद्य धान्यपि ॥ दिवानि शप्रउतमाना यावहत्वं सदामो ॥ एवंमत्वं पनिद्धाय सद्रुमी य्य
दिद्ध मि ॥ कृत्स्नं तं मया साद्धं क्षित्वानाद्यु ऽमेवनश ॥ एनत्स्यात्कावनने नवया त्वं किं दर्शितं ॥ मद्भावं वतमा नास्त्वा न्यवल्कां श्रुया ॥ एवंमत्ता त्वज्ञे कुनकानि किं कत्स्नु

णा॥ तद्दृष्ट्वा रघुनन्दनावपि प्रद्युम्नप्रियं तत्॥ सर्वदा सत्त्वसंपन्नं वसुश्रेष्ठा यायाया मूलं लयं॥ तदिद्यानन्तं उक्ता सर्वादवीग॥ हे शुभ॥ रामकीर्ति तत्रत्या वसुरक्षाणि स्थितस्य कालवं॥
एवमन्यास्तु यदृष्ट्वा लोकात्मा कुर्यदा रक्षति॥ नाथश्रीमत्सुवन्तं पर्क्तिदुःखक्षा कृत्स्नगुणं वन॥ एवं मन्त्रमनुपादिक्रं निशम्य मातामुदं शोना॥ बुध्यमाना प्यर्नीकस्नीकृष्णस्तु संपन्नं सम्बुद्धं वरं॥
नथापि निर्मनल्पाहि दृष्टं मे पितवांस्तु क्षिति॥ तं वि नृपं दृष्ट्वा कामं तस्मात् त्वापि प्रमितं तदा॥ बहुशो हननत्वयाकृष्टं श्वेतं वर्णितुं मुत्तमं॥ गजरूपं दीर्घं क्लिश्यागं कृत्स्नसमुपवन
न॥ सुलभ्यया प्यनिवृक्षा सहनं निंदु निश्चिति॥ सा किं कामसुखं दुःखां कृत्स्नामिव सदिग्रहं॥ समितांतनन्वायत्वं मा कुरु नृपसमुत्सुकः॥ दर्षदहत्वयाशा क्लेशनिरीक्षनसमुत्सुकः॥
गजरूपा तनयाक्रिवाप्रमदाप्रियन्वेक्षया॥ महानन्दसमानकृष्णं तेनमित्वा मुखेन मा॥ एवं महत्कृता कर्तृतस्य कृष्णोऽरुणि विधिकथं॥ तत्पदं शोभा तोयस्यां मार्गं पुत्रवनं वमत्
वीरु॥ यदि चापि मया सा द्रुतमागम्यनवांरक्षति॥ सर्वाणि तानि मानुषं च मनसा पूर्वमभवत्॥ यदिनाम्या सीमन्ता यदृष्टवा पितृमयाससह॥ स्नेहानुरागेन कामवनत्वक्तस्तु
मं॥ मृतं वचन्छं सक्तिव्यासमतिनन्दिताभयं॥ कृतं श्वेनमनः सर्वदा नाममितं मुत्तमं॥ यदि हत्वमया मा द्रुतमन्यस्य कृतार्थिमं॥ महाहानं यथा कामं कृष्णाः सर्वे मुमावनं॥ ७

र.द. वंधवावयो रुद्रं महानन्दसत्वंतत्वम् ॥ याचकोवंसरुद्रंकृष्णासूर्यश्यावस्वतालयो ॥ मृताप्यावान्तमध्युर्वर्कुलभ्यानंमुदासुरा ॥ उत्क्रान्तगंस्वेसाद्वंस्वयतिष्यावहस्तवो ॥ यम्रपितं म
वो यामाद्भुतं वमितुनवांकृति ॥ क्वहेवाहंसमाश्रित्य कुलत्वेनवनयोहि ॥ स्तुथमायामयंसर्वस्य ह्रागत्वावनाश्रमा ॥ क्विन्नाकुलेष्वनंध्यात्वावनेयाहं गमपाश्रुतं ॥ एवंदसदध्यानंतोव
नकुलेष्वनेपश्चादकृता ॥ पंचकत्वांसमौतांर्यान्तस्यधर्मानुवाचितो ॥ एवंकत्समनुपादिष्टं निगमस्तासेदर्शना ॥ तत्कीर्तनं महासत्वं पथ्यध्यवममुपाश्रयता ॥ मक्विन्नवमनंशक्तमद
र्शनाश्रियामस्वो ॥ एकाग्रताक्विन्नावंवंसमौकृतो वृपातनता ॥ कांसर्वोंसमृपा ॥ यांतांसमौकृसासदर्शना ॥ तत्कान्निन्नमवोमोनीतकानिआनुयच्छका ॥ कृतासहसाश्रियम ३३३
ध्यायनमकेमद्वो ॥ कर्तव्यंनिजकृत्यंनिस्तुत्वात्कोविषादिता ॥ एवंशध्यातसमाश्रित्यनिधीदर्शीमक्षेमद्वो ॥ विविनवदर्शी कृतावयुसातमक्षवीकृ ॥ स्मृयिकर्डकिम
वकृनिश्वतयविषादिता ॥ किंकआगमकहृदरवंकत्तेमारव्याहिमपूनः ॥ एवंसस्व्यातयाकृपिनरददर्शसद्दर्शना ॥ किंचिद्दप्यवदन्नेवतस्कोसंमाहितवसा ॥ सकृदापि
मतोमत्वामहसाकृतनिआलया ॥ मनत्वदर्शनामयवतस्कोनिश्चलितेषु या ॥ कदा ऽ मकृप्रियाऽतफलानिसीमाकांतपाथ ॥ स्मृतिथितिऽसमाध्यांतं ॥ वनवमादनात ॥

सुदर्शनाम सीद्रस्य मंडकस्यान्तस्तामता ॥ कृष्णपक्षेन पंडित्वापि तुर्यं हेमपारिपूर्णा ॥ कृष्णेमेविज्ञायनसपक्षंप्रियामहाप्रदर्शनं ॥ कृष्णोच्छकर्क्षसमोकतुंसर्वपिशमतीक्ष्णैनो ॥ न
नक्षेत्रसफलितमर्त्यमंडकंमेनेनाधिपं ॥ सुदर्शनांसपांकामांसवस्यहननेपार्थयन ॥ सर्वे तेऽपार्थितं प्रत्वामंडकस्यमहीपतिः ॥ ह्तानापुनरस्यांसर्वथामवमब्रवीत्
कृष्णसयनस्यपरलोक्यांसुदर्शनाप्रियामती ॥ कथमनयमवत्प्रसदातुमयापिशक्यता ॥ श्रीमतनादितंप्रत्वाइदंसर्वापिततथा ॥ सत्प्रसादेपूर्यागत्वासर्वमतन्मवदयन ॥ तर्त
द्रोक्षधीराकंप्रत्वासर्वापिक्रप्रियाः ॥ सुदर्शनायुग्रानकांकृत्स्नकर्षमानसा ॥ ततक्ष्यांमहीपानांइमेनिर्नामिरूपतिः ॥ बलवान्वीर्यवान्कामभेनकृत्स्नंयविक्रयन् ॥
सुदर्शनाकृतधनकामातुर्यहेसमाप्रियता ॥ वस्त्रनापिमयाहुत्स्वैनिष्वेहंकयासह ॥ कृष्णेनिष्प्रियसुतंनकाद्यर्भितिःसमहीपतिः ॥ सफिकेमहीपालोऽमुकुंसन्मसुमवि
तः ॥ मंडकस्यमहीन्द्रस्यकन्यकानुपवान्किकं ॥ महावनसमाक्रम्यमहात्माहंसमाप्रयत ॥ तत्सर्वेश्रीकृष्णमायामांकृप्रियान्तजमंडकस्य ॥ नृपतिःसुपन्नधानावद्वाक्ये
वलान्विकः ॥ तत्रसमंडकोबाजगामनवीन्द्वेनिर्नानृपान् ॥ महावीर्यमहात्माहान्विहस्येवविक्रयन ॥ कृष्णोसर्वेनृपार्वनाकृप्रियोऽसुरिमानिकाः ॥ कथमनानयनातुमहर्ष

THE INSTITUTE FOR
ADVANCED STUDIES
OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.
MBB—1971— 8-3,4,5,6,7,8,

BUDDHIST SANSKRIT
MANUSCRIPTS

रुड काचिद्गतक्रियाम्॥ नूनं मम महीपालान्निर्जित्य मां सुदर्शनां॥ समाहर्तुमिहायाताः सर्वसैन्यगणान्विताः॥ कथमेकाबलेनेयं निर्जित्य गृहिणी क्रियां॥ नूनमहं विनष्टा चांकि
पी मृपायं कानिष्यति॥ एनां सुदर्शनां पृथ्वीं यद्य कस्यापि दास्यति॥ नूनमन्यान्नृपाः सर्वे मे सर्वेपि समं मद्विषः॥ तदत्र किं करिष्यामि यन्मम मङ्गलं भवेत्॥ हा मया किं कृतं पापं
मनयं इमं गीष्पति॥ यद्यपान्यमरर्जुः कृतास्मनरः देशिकिता॥ न स्वाकीदृग्विपत्तिर्मे कृतास्यापि प्रभावकाः॥ यदि यं इमं मी हित्वा कृतं पापं मिनृपश्चवं॥ स्वयमिहानुमा
याता मातुश्च भवन्त्यं श्रीवाप्रिणा॥ एवं काशीनिर्देशः स्वं प्रज्ञानं मम मह हृयं॥ कात्रा स्त्यानं यतिमिष्टाधश्चकृपया तात मातृभंजनं॥ तदहं गमे महावीरं कृतं सर्वनृपश्वरं॥ वाध २३४
पितात्र यत्नेन प्रार्थ्ययं महाबलं॥ अभिमं विनृपपाला मद्रकाके हया कुलक्षे॥ सुदर्शनालयं गत्वा नृपाः पश्यन्तु पाश्चात्॥ तत्र समं मुखं कृत्वा निर्जीक्ष्य गां सुदर्श
नां॥ कोपाग्निनाधिगतस्वान्कानुप्रवेपर्यलाघवं॥ श्रुत्वा तद्वर्मं साध्वि पतिं साक्षाद्य सागता॥ त्वत्तिमिश्ना ममा सत्त्रभीदृग्विपत्तराश्रयं॥ तस्मात्त्वमामेषी हत्वा कुलधर्म
विघातिनीं॥ कृत्वाहं सफलं अनिवार्यं सफलं महीं तुंगां॥ एवं पितान्नृपादिष्टं निशम्य सा सुदर्शना॥ विशिन्नहृदया मातुश्च भवने समहसा ततः॥ तत्र मातुश्च पदाम्भोज

प्रणत्वा मातृदर्शने ॥ पूर्वकथ समुत्पाटितस्यनुंदन्नथव महाघन ॥ मातःपितरितनुस्वात्मा समफरवज्रनिर्मितं ॥ कृत्वा दुष्कृतपरस्यापि समफलो यातासि ठति ॥ तन्नमालि
समादाय संस्कृत्यापि यथाविधि ॥ उद्यानेद्यतनस्तोऽग्रज्वलत्कामेव नाप्यय ॥ तदपनिसे मानाप्य कर्हि कान्त्वपाप्यके ॥ एकाग्रसतारि संपाल्य सर्वकर्मयितुमर्हसि ॥ ततश्च क
र्हि कान्तस्य वक्त्रस्य समानिवर्त्तितं ॥ ततश्च ॥ प्रस्तुत्य हे मपृच्छाते पृष्टे संज्ञामारवतु ॥ ततस्पंनु विनैकान्ते सवर्षं हंमनानेसं ॥ समीपस्थं मामनु स्त्वा सर्वदैवा स्वमा
प्सथ ॥ इति सुनादिनं प्रात्याजननी साविषादिना ॥ पृष्टोवियोगदुःखवाक्लीनुंदन्नथव महाघन ॥ हा दैव किं मया पापं प्रकृतं यत्समागतं ॥ पिता पितिर्दयानाज्ञात्वयं
हत्यादिहागतः ॥ इति विनाशितं तपाकथं निश्चयमाहिता ॥ तदहं स्वयमात्मानं हित्वाय मालये व्रजे ॥ इति निश्चित्य सामाग्रो स्वालजांगां मातृदर्शनां ॥ निश्चय स्वा
यतनु पश्यन्ती नरको संल्लक्ष्य माश्रया ॥ मानमेगां विषादार्त्तो समीक्ष्य मातृदर्शना ॥ तत्र स्वासन प्राप्त्रिस्य मनसे वंध्यविकारयत ॥ मम दैवानु तावनतल्लोकु एतहुताग
तः ॥ तदहं तं समामंत्र्य प्रार्थयमि हाधुना ॥ नून मयम महासे वामहत्वीर्य्यपराक्रमी ॥ एकाप्यतान्पान्सर्वान्निर्जेतुमपि शक्नुयात् ॥ इति संचिन्त्य सा ना मा

रुद्र
वी

स्पर्शनात्कुशं पाणिं॥ द्वालय तमुपागम्य तु संप्रार्थितुं समैक्षत॥ तथा तत्र समायातं समीक्ष्य तं कुशं मुदा॥ सादरं तमुपागम्य तमप्रश्नं च वमब्रवीत्॥ नाजन्य यक्षिणिवांछाम्या
सहस्रमागम॥ तन्मम कुशार्थिनां कृत्वा जनकमरिनन्दय॥ यत्तक कांप्रियामित्वामाम कंजनकं न्यं॥ मामांशातुं वरं नापि समर्थी ह समागताः॥ तथा मां सफलं दृष्ट्वा निकृत्वा
यंजनकान्या॥ सफलं स्थरत्नं मयेकं न परयादातुमिच्छमि॥ यदि त्वं हानुवागक्ष्ये दयाविश्वस्त मयि॥ तत्वं मां जनकं नाश्च मपि संप्राप्तुमर्हसि॥ एवं तत्प्रार्थितं श्रुत्वा सन्नृप
स्तं करं मुदा॥ पश्यन्तद्दर्शनां तापी विहसन्नेवमब्रवीत्॥ अनृतं किं जायतं तत्र मयि सत्यहानुवागता॥ त्वां संप्रष्टुमिहायामि हित्वा नाश्च मपि त्वयं॥ त्वालापि मामिह २३७
आसं प्रष्टुमपि नवाञ्छसि॥ कथयत्वात्तं गतं मैत्र त्वत्तं गम समिच्छतः॥ कृत्रिममेव तथैव त्वा पृच्छामि समृत्तकः॥ अद्यानीं किं करिष्यामि महदेव कृपाक्षिणा॥ यत्न
मात्र सहायान बलसैन्यं गतोऽपि न॥ एकत्रागान्तपान्सर्वान् कथं जेतुं प्रशक्नुयां॥ यद्यापि मर्त्ये निर्यास त्वानं करणं त्वया सदा॥ तदिदानीं मनिच्छ तथा प्रार्थनेवं कथाक
थं॥ यदि त्वं मसमानेकाः सर्वा कर्तुं समिच्छसि॥ तदा त्वया येषु प्राकं तथा कर्तुं समुत्तहः॥ निनपत्रं स्वकीयं पि नाश्च रोगोपि निःस्पृहः॥ कुत्रियाहं निपृक्षि त्वाजयाम्

यं समाश्रयं ॥ अवश्यं तावि नालावा एवं किं सर्वमालवतां कसन लवण मन्यु ॥ सर्वत्र एक्वाभिरां ॥ इति मित्वा पवित्र्य श्रीवत्सांकं पवित्रहात ॥ हस्ताञ्जलिं त्वा समान स्म
वाऊ धर्म समाश्रयं ॥ धर्मे हि स्थितं सर्वं कार्यं यदपि वांछितं ॥ तस्मात् धर्मः प्रयत्नेन साधनीयः पार्थिवः ॥ धर्मे एव सदा दृढ यशःश्री सत्त्वान्यपि ॥ समासाद्य नृपा
लोकानां पालय त्वमिं अरुण ॥ इत्युक्ताहं सदा दृढ यशःश्रीसत्त्वान्यपि ॥ संप्राप्तं इन्द्रं पाद्ग्रिलत्वा मित्र पान्यालसाम्य हं ॥ इति तत्समाख्यातं निशम्य सा सुदर्शना ॥
र्यास समीक्ष्य तत्क्षणं तमेव मब्रवीत् ॥ यद्यत्र क्रतु मस्वामिन्य यथा संप्रार्थितं मया ॥ तदा यथा त्वया दिष्टं तथा सर्वं करोम्यहं ॥ एवं तापिनं त्वा माता स्वच्छ वि
स्मिता ॥ सहसा परम साप ... स्मरन् माश्रितो ॥ ताव वे माश्रितो वीक्ष्य जननी तामि विस्मिता ॥ ... तां समीक्ष्य कीदृक् वं समादनात् ॥ किमेतत् नकृतं पद्म सह
... ॥ यदस्य दर्शनेनापि ... वनं ... ॥ ... किं कृत्वा पस्मिन्किल ... इति मां प्रजया ॥ ... मनु संतनकं मनस्व लवण कथं ॥ इति माता हि संपृष्ट
निशम्य सा सुदर्शना ॥ जननीं तां समीक्ष्य की ... ब्रवीत् ॥ मातर्मे विवद ... ॥ ... मालजः सन् ॥ ... कान

रुद्र पारगस्स पंचपुत्रगणान्वितः ॥ महाधर्मधामहात्मा तु सर्वधर्मविधानवित् ॥ महासत्त्वो महाप्राज्ञः सर्वविद्याविचक्षणः ॥ शुद्धशीलः क्षमावानः सर्वसत्त्वहितार्थकृत् ॥ सत्स्वधर्मानुरतं
बा नक्षत्रं दृश्येऽस्मिन् संश्रयः ॥ महावीर्यसुधीर्धीरः सर्वदुष्टनिमर्दकः ॥ एतत्ते मयाख्यातं विज्ञाय त्वमिमं नृप ॥ कृत्वा श्रीमानगं मानः संमोदनः समोदनः ॥ नूनमकाप्ययं
वीनः सफलान् कृत्रियानपि ॥ निःक्लिष्टस्त्वबलनाम्ना सर्वा श्रुत्वा प्रणनुयात् ॥ श्रुत्वापि श्री समाख्यातं श्रुत्वा मानाप्रसादिता ॥ विस्मयापन्नाविरुदं सत्पुकिमित्यविं
नयन् ॥ ननु साक्षनी सुयः समीक्ष्य तां सदर्शनां ॥ तं कृत्वा समालोक्य एवमेव मादनात् ॥ नूनमयं कर्णोनाज्ञात स्त्रीणसुमगा यदि ॥ तस्य नापि समाख्याहि मान्यथा ३३७
जवदात्मजं ॥ यदहं कं पितृ नाह्यायथात्र ताद्यमतक्या ॥ तथा सर्वप्रतोषितादर्शयामि पितं नवं ॥ इति मातृसमाख्यातं निशम्य सा सुदर्शना ॥ मानवं तां समीक्ष्य कोसां कुरु
लिम्बमब्रवीत् ॥ सत्यमवमृषानैव यन्ममायं पतिः किल ॥ तत्पितुर्नृपनं ततस्सर्वपुत्रानिवदय ॥ इत्युक्त्वात्मजा समाख्यातं श्रुत्वा माता प्रसादिता ॥ सुप्रसन्नमुखा महा
ज्ञापतानाहूय पुनः स्वेजन् ॥ समीक्ष्य तामुपायातां सद्रकः सनृपः पतिः ॥ सास्तं समुपामन्त्र्य सम्यक्षेन्नेवमादिशत् ॥ स्वयि तद्रूपसंपन्नास्याकिमर्थत्वमिहागता ॥ तत्त्व

नाम समायाप्यातु महीपतिः प्रियमत्र यदि ॥ सापि यत्त्वां महीपालं समुपेत्यैवमब्रवीत् ॥ स्वामिन्ननेकैर्विहाय यद्राजा गाकृतः सुदर्शनापतिः ॥ स्वयमिह समायाता मया पिच्छायमधुना ॥
इत्युक्तिं तस्य यास्समाख्यातं निशम्य सनृपः पतिः ॥ तां महिषीं प्रसन्नात्मा स तम्येत्यैवमब्रवीत् ॥ अयि किमेवमाख्यातं त्वया मे पूर्वमधुना ॥ यद्राजा सकृतोऽपि मया पि
ज्ञायमधुना ॥ इत्युक्तिं त्वया मुग्धाक्षे किमुक्तमनिहिताश्रुतं ॥ यत्रेक्षेणस्यां महीश्वात्र कथमकैः समागमः ॥ कृत्र सनृपोपि विहाय क्षिप्रगांत्र न कथं ॥ इह त्वं समुपानय
दर्शय त्वं पुनर्मम ॥ एवं तेनोदितं श्रुत्वा समादिष्टं निशम्य सा ॥ महिषी तं पतिं भूपं समुपेत्यैवमब्रवीत् ॥ स्वामिन्नयं कृतः श्रीविहग्रुः सुपकाशमहानसः ॥ सोऽनसं ह्यहमानेनपक्वा सकृ
एतापि नेत्राधिपः ॥ यस्त्वाप्य कृतः पुनः साक्षात्कन्यातिः श्रीडितिमुदा ॥ तत्र वर्द्धितृ कृतस्तत्र राजा जामातामाज्ञाय तं प्रभो ॥ इत्युक्तिं तद्यदि तं त्वामद्य कौतुकेन नायकः ॥ विचिन्त्य
हृदया लीनः कस्कोऽहं विमोहितः ॥ ततो धैर्यं समासाद्य विस्मयापन्नमानसः ॥ यागीव संस्मरन्नात्मा मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ हा मया किं कृतं पापं यदीदृग् दुर्गतः
कृतिः ॥ जामाता लक्ष्मणः दुग्धनाशोऽप्ययं ननाथमः ॥ नूनमेष महासत्त्वो महावीनाविवक्षः ॥ तस्यैव सुदर्शनां हर्तुं वतनोऽपीहागतः ॥ नूनमीदृग्विरूपांगं पतिमनसु

लड दर्शना॥ निरीक्ष्य निस्पृहानकान् हित्वाहं स्वयमागता॥ तच्छ्रुत्वा ऽब्रवीत् संजनकात्मजा रामायं स्वयमागतः॥ नूनं तद्दर्शनाकांक्षी कस्मात्कुर्यादिहागतो नात्र किं॥ श्रुत्वाहं किं करिष्यामि म
वी हात्म्यं तव वदापि॥ धिग्जनान् प्रमदां मूर्खां यच्छ्रीरामस्तवधि यता॥ तदग्राह्यं कृष्णस्यास्य नाथं विनाशय तत्क्षणात्॥ सर्वांश्च नन्दयश्चिह्न कूर्यामक्षिप्रसादितं॥ इत्युक्तिं संविन्न्य
कृपालो मदुकं तनिष्कालय॥ तं कृष्णं समुपागम्य सा ऽञ्जलिरेव मब्रवीत्॥ कृष्ण सर्वेश पनाथ त्वं प्रसीद मा कथं नृपाः॥ यदहं त्वां नेतुमागता मामानन्देनैव पंप्रत्य॥ इत्युक्तिं संप्रा
र्थितं तं नत्वा श्रुत्वा तन्निशम्य सः॥ कृष्णः प्रसन्नात्मा संप्रश्रय एवमब्रवीत्॥ एवमादिशत्त्वं मीरेश्वरं मम पाहि तान्पार्थिवः॥ सदा नवराजमिष्ट्वा हन्नेकत्र मन्त्रतः ३३१
॥ इत्युक्ति स्वधिकं पूत्वा मदुकेश्वरभ्युत्तमा मुदा॥ तं कृष्णं सप्रसन्नात्मा संप्रश्रयएवमादिशत्॥ तावदत्र ब्रुतां तां श्रीमानं कृष्णो मृगारिविहितः॥ श्रीकृष्णं यादवः
कृत्वा ज्ञानं समर्चय॥ तत्पादाग्रं समयासार्द्धं कालं कानकृपितः॥ समीक्षितममारहत्र संवेनस्वतत्समुदा॥ इत्युक्तिपित्रा समादिष्टं निशम्य सकृष्णमुदा॥ तत्रथित
तत्र कृपाख्योनगरं हस्मावनकं॥ तत्र सृगान्धि नलेन कृत्वा प्रितगान्धिविहितः॥ सर्वकाम समर्पयेत्स्वान्नेवकृष्णत्वात्वविहितः॥ ततः श्रीमांस्तत्र लक्ष्मीकृपावनतः कृष्ण

नतः॥ ध्यात्वा कृतं श्वेतं स्तुत्वा समानर्च यथाविधि॥ श्वेतगुप्त नतः पित्रा नाहा सहस्रमादितः॥ सोन सर्वविविधं हाग्यं प्रवृत्तं अयाय थलिखितं॥ ततश्री नागो को मार्य उत्का स्वच
समावृतः॥ सेवां लोकनरो ष्टौ गुह्ये सर्वाङ्ग मत्युमत्युयतः॥ ततः समण्डकाचार्या कामता गन सत्क्रिया॥ तोर्ध्वं दर्शनि भासायां सहासन समाश्रयतः॥ तदा तत्र समागा सुगान्धे
विकः समाधिकः॥ संगीति वादनेन मे मे महात्माह मवानेयतः॥ ततः संगीति सभावं गत्वा ऽस्ता लिनन्दिताः॥ नृपतिप्रमुखाः सर्वे लोकाः कृतिप्रसादिनः॥ तदा तेषां महीपानां
सत्कानामपि विद्विषां॥ सैन्यबलगणा त्वा महाशब्दसूचनगतः॥ ततः महात्काणनिर्घोषं श्रुत्वा कृत भागि विस्मितः॥ श्वेतगुवं तं महीपाल सप्रपञ्च वंविलोकयत्॥ कस्यायं बल
सैन्यानां महासन्नाह महासैन्य॥ कृतं श्रुत्वा गत्वा कादि हिरण्यवादर्म मौनि पृ॥ इति तत्र स्थ आलोक्य मण्डकश्वेतगुप्तोऽभीत॥ आमात्यनंक्षु गविहं सम्पश्यन्नेवमब्रवीत्॥ ल कामा
तयं यं वाद्य स प्रफा नाम पितृउ॥ सबलसैन्यसंघातो महात्काणसम्मिलितः॥ यच्छ्रित्वा त्वामिहायाता सद्दर्शनाश्रमादिनाः॥ तन्न स्वे तन्न याः तेफ तत्दर्शनार्थमागताः॥
नसफन बामांव हर्तुं सद्दर्शनां॥ पतिवेश्वा लिखित्वा वसैन्यनिमंपवं॥ एषां सैन्यगणा संघातानां महत्कारणमहानवः॥ समुत्थितेऽस्ति हायात॥ हिम

लद्र न्यगां॥ तच्छ्रुत्वादिष्टं नन्दबुद्धं राज्ञश्च शुभवचानि शम्य सः॥ कृताञ्जलिः प्रियं उत्थाय सम्यक् शंसन्निव मब्रवीत्॥ माशीनत्र महीपाल यत्कृतं तयना शकः॥ तद्विषादं परित्यज्य संतिष्ठ स्वय
वी अमरं वा॥ यत्थैतं क्रियायोगाः सफ सर्वैर्न तान रोक्षिताः॥ तज्जयं तेभ्यो दानं दत्वा कथाम्यहं गथा खलु॥ नूनमगान्नृपान्सफ निर्जित्य त्वाहमिहानय॥ तदेतानपि सर्वास्त्वं च शीघ्र
माहि पालय॥ तदेतपि क्रियायोगाः सर्वे सदागस मर्पक्षिताः॥ सदा नृपा यानं दत्वा तज्जयं दत्वा तमजय यथा॥ तद्वकोप्यहं माक्रम्य सर्वान्कान् क्रियानपि॥ निर्जित्य मत्तेहन्
गच्छ मदनस्तूर्णं वक्षद्दिम॥ तच्छ्रुत्वा निसंप्रार्थितं तन महावीर्यान्वितविना॥ आमात्य श्वशुरं दृष्ट्वा प्राप्य नन्द सुबोधिताः॥ गतान्यामं समासाद्य श्वशुरं स्वकं ततो मुदा॥ धनुर्बाणौ २२८
रूपाणं च दत्त्वा संप्रस्थितः कृतः॥ तत्र सर्वे क्रियायोगिनः समानुक्तं गजाधिपं॥ प्रणाम्य सम घोरं महात्मानं मुदा सन्तत॥ गत्र समन्तं खं गत्वा सर्वान्क्रोसफ तपसीन्॥ समी
क्ष सम्पाद्य सम्यक् शंसन्निवमब्रवीत्॥ कृतोहं क्रियायोगास्य यूष्माकं यो युद्धमागताः॥ तदा याग मया सार्द्धं योद्धुं यदीह शक्नुथ॥ यद्यूयं क्रियायोगाः सर्वे जित्वा मम शुभं नृपं॥
तद्दर्शनो बलं नापि प्रारा तु मिह प्रागताः॥ यदि शक्नुथ मां जेतुं यूयं सर्वे बलेन सह॥ योद्धुमिह समायात मया सार्द्धं न पाथ माः॥ जित्वा मां सर्वथा युद्धे ततः द्रक्ष्यथ मत्सुदर्शनं॥

धर्मकीर्त्तिसखापन्नाः प्रवनध्वंप्रमर्द्दिनाः ॥ यद्दिनेह समायाताः यूयं याङ्क्ष मया सह ॥ तद्दिनेष्वं समाश्रय याङ्क्ष महं समासतः ॥ नूनमहं पराक्रम्य जित्वा वः कृत्रियानपि ॥ धर्म
कीर्त्ति महात्मा हृ समापन्नः सदाक्वनः ॥ एवं मेन महीन्द्रेणैकृतेनात्मोह वादिना ॥ महात्मा गत मृषा षं प्रनूकं संप्रेमाधिनां ॥ तन्निर्घोषं समाकर्ण्य सर्व्वक्षत्रियास्तपि ॥
नत्पनाज यसंत्र स्मास्मस्मस्मन्हिम मानसाः ॥ तान्सर्वान्स्मन्हितान्वीक्ष्य सेक्ष्य आतिसमत्तहः ॥ गजौनूतसिंम्ह्रास्य नंदशि मृखमासनन् ॥ तमेवं संपश्य खायातं वीक्ष्य कृगं नृपा
धिपं ॥ मत्वा सैन्यगताः सर्वपनित्र स्वाविवनिशा ॥ तान्सैन्य सांधिकान्सर्वान्यत्नाधितान्समीक्ष्य ॥ सर्वापि क्षत्रियालीना मनसैवं व्यचिन्तयन् ॥ नूनमयं कृतेनावीनां महात्मा
निवीर्य्यवान् ॥ अस्माभिः कृत्रियैः सर्व्वैर्नपिजेतुं न शक्यते ॥ एषएवमहात्मा महावीर्य्यः पराक्रमी ॥ अस्मान्सर्वान्विनिर्जित्य जयलक्ष्मीं समाप्स्यति ॥ इतिनिश्चित्य ते
सर्व्वेपि क्षत्रियानृपाः ॥ हीनास्यस्यक्षयस्यापि भवरणगतुमीच्छिरे ॥ ततः सर्व्वेपि नतफ गर्व्वं हित्वा समानताः ॥ तं कृत्वा समुपायातं समीक्ष्यातित्रहर्षितः ॥ तान्स
र्वान्मित्रान्वीक्ष्य कृतेनाजातिनन्दितः ॥ सम्पश्यन्समुपामन्त्र्य समाश्वास्यैवमब्रवीत् ॥ माविलीनरवेनात्र यदिवः समीक्षथ ॥ गनर्हसमपोत्स्यनमम भद्रकं

स्ड नयं॥ सदा गस्य महीपस्य भवरत्नसमुपस्थिताः॥ धर्मानुशासनं श्रुत्वा सवन धं सदा सुखं॥ एवं च ते सुचारु जिनिनुत्यागं समन्वागताः॥ सद्धर्मसाधनोत्साहं समाचरन्ति नित्यं ग
वी तं॥ एवं गत्त समुपादिष्टं श्रुत्वा सर्वेपि गर्न्तपाः॥ मदमानं समुत्सृज्य समीक्ष्येव मस्कृत्य॥ जयनाथ महासत्व धर्मश्री संघ मोक्षिप॥ एव श्रावाये यथादिष्टं तथा समाचरेम
हि॥ एवं ते कृप्रियेः सर्वे समारब्धा गते निगमपमः॥ कृताञ्जलि संप्रसन्नास्य सम्मुखे त्रवमब्रवीत्॥ येथ्यवं हि एवं कृत्स्न समायागमयामह॥ महात्मा हे पुनः पय
पश्यस्तु गंन वाधिपं॥ कृताञ्जलि दिश्य सवीनन्द्र स्थान्सर्वान् कृप्रियान्नृपान्॥ समामन्त्र्य पुनस्तस्य महात्मा हे पुनर्वदत्॥ गतेगं कृप्रियाः सर्वे समीक्ष्य कः समकणाः ३२९
॥ पीन लोके प्रसन्नास्ये पश्य माशः समासन्न गं॥ तान्सर्वान्समुपाया तान् समीक्ष्य समहीपतिः॥ मडकः सुप्रसन्नास्ये आया गमिमं सावदत्॥ गच्छ त्वा भने पाः
सर्वसमहितनन्दिगाभयाः॥ तत्र समन्यत् पेसं पक्षन्वु गं परायमिनः॥ ततः ते कृप्रियाः सर्वे स्वस्वमन्दिरं जनान्विताः॥ नानिद्रून समा गृह्य तस्थुः स्वस्वसमास
न॥ ततः ते कृगन्यागस्य श्वशुनं मडकं नृपं॥ गत्वा समुपाश्रित्य तस्य सम्मुखे त्रवमब्रवीत्॥ देव नागमहा नाऊ नवधर्मानुशावकः॥ सर्वेषामनुपोवीनाः गते रत्नस्त्र

समभागताः॥ तद्दृवान्नृपतीन्नतान्स्म्यं४थ न्त्वा ज्ञानिव॥ संमान्यनन्दिगारुत्वा स्वत्वपुनरिप्रषय॥ नूनमतमह्यावीनानाज्ञानः कृतियामुदा॥ ससागभवरत्नक्लिव्वात्वाज्ञ
युर्भेत्र मानसाः॥ तदासर्वमहीपालाकृवधर्मान्नृत्ववतः॥ मृदानुभासनंश्रुत्वा संतज्ञन खसादिताः॥ तदातस्थानृपस्यापि सफास्यः सफकन्यकाः॥ स्वात्मज्ञा महिषीरक्षा
त्वासंप्र दतत्व यथाविधिः॥ एवमतान्नृपान्सफज्ञामान्नपिनन्दनान्॥ कत्वाविभायसोवर्हूसेन्विसमनुवानय॥ तथैनपिनप्याः सफज्ञामा तनाननाधिपाः॥ सदानुभाभनंश्च
त्वासवाक्यर्यैथात्नज्ञाः॥ तयातर्षपिनृपालास्वतमीर्थ्यानुतावतः॥ ससागभवरत्नक्लिव्वात्वज्ञ पृथ्वीतिमानसाः॥ तदातवान्महानाज्ञः सर्वनृपाधिपानयः॥ सर्वधर्माधिपः भूला
वक्रवर्तीरिवदपि॥ एवंगतमपादिष्टंज्ञत्वासमडकानयः॥ सम्प्रमिति पनिज्ञायतथाकर्तुंसमेछत॥ ततस्तथा महीपस्यः सफाश्चापि समडकाः॥ प्रज्ञसास्वात्मज्ञांक
न्यांविधिनासमयछत॥ एवंतान्नृपतीन्सर्वान्सत्कार्यैः प्रतिमानयन्॥ तात्थेर्द्रव्यैः सनाज्ञप्रः समहितनन्दितान्व्यधात्॥ ततस्सं कृप्रियाः सर्वनत्सत्कानाहितनन्दिताः॥
तंश्वगुनंमहाराज्ञं नत्वैवंप्रार्थयन्मुदा॥ देवनाथमहीपालकंतव्यानायपाधताः॥ ससागभवरत्नक्लिव्वात्वज्ञ महियथात्नजाः॥ एतत्सत्यं पनिज्ञायसमहितनन्दिता त्ववान्॥ सा

रुद्र स्मशानि वसुं पालय सं मरि तर्तुं मर्हति ॥ एवं तस्यार्थिनं श्रुत्वा स्वयं शुभानना मुदा ॥ जामातृकान्तपान्सर्वान्तस्यपश्यन्नेव सब्रवीत् ॥ प्रसीदामि सभी रक्षाहं सर्वेषां वाञ्छितं सन्मनीः

वी गत्वा स्वधर्मेण रक्षितः संवत्सरं सुखं ॥ गत्वा सर्वे महोत्साहैः स्वस्वनाशं समाहिताः ॥ सं पाल्य सकलाल्लोकान्स्थानमयस्वधं यथासुखं ॥ एवं गच्छमनि तावने सर्वत्र वानिनकेतं ॥ नि

नृत्यागमं शुभाशाहं पूर्वकं सर्वदा सुखं ॥ तथा प्रयाग सर्वेपि स्वस्वस्थानं माश्रिताः ॥ फलं च व्याघ्रिगं श्रुत्वा संवत्सरं सुखं ॥ एवं तत्सम्पादितं श्रुत्वा सर्वेपि तत्र पाठः ॥ प्र

दत्वाश्वशुनं श्वशुरं कृष्णं वापि सद्दर्शनां ॥ समनुज्ञां समासाद्य समामन्त्र्य सभी क्षव ॥ स्वस्वलाम्याहमामन्त्र्य गन्तागन्तुं मुदा वयन ॥ ततः कादम्बकन्याश्च जनकं मातृनं कृ ३४०

र्थं ॥ सद्दर्शनां समानत्वा तथा गन्तुं मुदा वयं ॥ ततः सर्वेपि ते नृपाः स्वस्वलाभ्यो समन्विताः ॥ स्वस्वनथे समानृत्य महोत्साहैः सगोवनं ॥ सर्वेपि तत्र पाठः स्वस्व मक्तिसेन्यत

नान्विताः ॥ एवं ते तामहोत्साहैः स्वस्वपुत्रं मुदा वयं ततः ॥ ततः करश्यापि ताओ ... सत्कारमाननन्दितः ॥ सर्वाञ्छितार्थसंसिद्धः स्वपुत्रं गन्तुं मेच्छतः ॥ ततः सह प्रसन्ना

स्याश्वशुनं मडकेन यं ॥ उपत्य सांजलिर्नत्वा सम्पश्यन्नेव सब्रवीत् ॥ तातहं त्वपुनर्गन्तुं मतिर्वांछामि सांप्रतं ॥ तदनुज्ञां प्रदत्वा मे वाञ्छितार्थं प्रपूरय ॥ श्रुत्वा तत्स्वार्थिनं

अत्वामद्यकथंश्वशुरनान्यथ॥ गंधीर्यगुणसंपन्नकाश्यपोवंसमविक्रयग॥ नूनमस्यमहासत्वः स्वपुत्रसंप्रगंथ्रुञ्जगः॥ पूर्णमस्वात्मजानांलिकानाक्रमतिपालयन्॥ कथं
जामातंविहंसर्वविद्याविवक्षणं॥ महासत्वंमहावीर्य्यंकृयंमिहनृनाधिपं॥ इतिनिश्चित्यसुनोजाते मद्यकथंश्वशुरनाथपिता॥ तंजामातंमामेत्युसंपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ मे
गुप्ततमंवाक्यंयदास्वगातविश्रयं॥ तत्वामप्रसमिच्छामि केउंप्रजाधिपं नपी॥ यदिहत्वंसमाश्रित्यलोकान्धर्मेणपालय॥ कुलवर्य्याश्रुगं ध्रुत्वासंवत्सस्वसुता गतं॥ कुहंव
श्रीजनाज्ञाकस्यस्वानाथ्रुवनात्रमा॥ लिलिवामपात्रंगंथ्रुत्वानिर्वहितंयाउमृत्तहं॥ इत्युक्तत्वेमहासत्वनाक्ष्याश्रमतमाश्रितः॥ कुलवर्यश्रुगंथ्रुत्वासंवनस्वसत्वंसता॥ एवं
गतसमुपादिस्तंगत्वोकुलमहामतिः॥ श्वशुरंतंमहीपालंसम्पश्यन्नेवमब्रवीत्॥ मागात्रस्वयमागस्येविनकार्येवंनाम्यहं॥ गत्वानाक्षुश्वधिपानांलिज्ञागनकंकमान
काः॥ गन्धसाजननीमातास्तेहस्वोहुनाशया॥ मत्समागममिच्छन्तीमिच्छन्नूनंदिवानिशं॥ गजनन्यामुखंद्रष्टुंस्मृतिवांच्छामितांप्रगां॥ गनाहुंगन्तुमिच्छामिगद
नुज्ञांप्रदेहिमे॥ तथाप्यहंमहाराजद्रष्टुंत्वन्मुखंवाम्बुजं॥ नूनमिहसमायास्यगंतस्मीदतुमहसा॥ इतिगत्वार्थितंजामाद्यकथंश्वशुरःपिता॥ कुणंजामातरं

रड धीरं सम्यगर्थं तथैव मब्रवीत् ॥ यदि गन्तुं समिच्छसि संप्रयाहि नराधिप ॥ कलत्रवर्य्याव्रगं धृत्वा प्रवनमामनुस्मरन् ॥ एवं कृष्णाय जामात्रे दत्वानुज्ञां स मद्रकाधिप ॥ पितासुदर्श
वी नां पुत्रीं समामन्त्र्य तथैव मब्रवीत् ॥ अयि पुत्रि महाबल्लभस्य एकलौक्र्यधुना ॥ मातुश्च सुदर्शने कर्तुं त्वं नाथ गन्तुमिच्छसि ॥ तत्वमपि समहानंदन राजीं समहिनंदिता ॥ मत्वा
कलत्रगं धृत्वा स्वं वनस्य सदा मुदा ॥ यदमनं तु धीरं च सर्वसंनक्षिणावयं ॥ तदस्य जनरंजाक्लित्वा कुजधर्मानुवाचिनी ॥ श्रुत्वा पिता समादिष्टं निगम्य सा सुदर्शना ॥ जे
नकं गं समानम्य तातं इलिनवमब्रवीत् ॥ पितर्नूनं यथादिष्टं एवमाहं समाचर ॥ एनत्सम्यं एवान्ते त्वा सदा मस्तु ते महामिति ॥ श्रुत्वा संप्रार्थ्य सा साध्वी सुदर्शना मृदा तस्मा ३४१
॥ पितुश्च पादाम्बुजं नत्वा मातुनकश्च पुनर्व्रजत् ॥ तत्रागां मातनं वीक्ष्य गलग्गअविलाननां ॥ सुविनं साणनेक्षणनिपपातं पुनःसोवि ॥ सुमीक्ष्य निपतनकीं गोत्वा मनोजजननी
प्रियां ॥ सहसालिंग्य हस्ताभ्यां समाश्वास्यैव मब्रवीत् ॥ अयि पुत्रि समुत्तिष्ठ धैर्य्यमालंब्य पश्य मां ॥ अवश्यमत्रवे यागं सर्वेषां एवं वा निधां ॥ अवश्यं भाविना तावा त
वन्निसर्वदेहिनां ॥ कन्निमादलवेन संहिताव नस्सा सुतां ॥ नृप मातृ नाकिं हेतु विनिकं गमनानना ॥ सज्जनत्वं च सज्ज्ञ मलप्रश्नी की किंसीरव्यापरत ॥ यह लोभ विनू पापि

सर्वविद्यासु पारदर्शि ॥ महासत्वः सुधीर्वीरो महावीर्यविचक्षणः ॥ एतद्वीर्य्यगुणेनापि वयं सर्वत्रिनन्दिताः ॥ तदस्य तनयं दृष्ट्वा धर्मानुवाचिनीरुव ॥ इतिमा
त्यसमाख्यातं निशम्य तास्तु दर्शिनाः ॥ प्रवाधिता समुत्थाय तथागन्तुं समेयकुः ॥ ततोमात्याः प्रणम्याञ्जं प्रणत्वा सास्तुदर्शिनाः ॥ हस्तियानं समारुह्य सर्वोजनान्वितावन
गाः ॥ ततः कृपः समारुह्य हस्तिनं यथं सुहस्तरवेशः ॥ सुदर्शनोपुनासाय महात्माहेर्मुदावनम् ॥ ततः पुत्राद्विनिष्क्रम्य मन्त्रिसैन्यजनान्वितः ॥ सम्यक्षन्त्स्वकामागेला
कान्विनामयतासनम् ॥ एवं वनन्तेहलमीन्द्रः प्रापकान्यस्य महीपतेः ॥ सुधिष्ठानमेहाध्याननिमीयान्यवसत्तरवं ॥ ततस्तेषु सम्यक्काय प्राप्तः ज्ञात्वा सुनावनं ॥ ततोअस
स्वकायस्य प्रतिविम्बमपश्यत ॥ तदृष्ट्वा स्वकायस्य प्रतिविम्बं समीक्ष्यतः ॥ कारुण्यनात्मापि परित्रासा मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ धिगस्मान्नं शरीरं भयदीदृक्कृत्तिमा
त्रयं ॥ किमनेन शरीरेण जीवितापि प्रयोजनं ॥ तदहमत्र जलनिमग्नं निपातित्वा स्वयं तन्नं ॥ अहमा पापात् कर्मणो हित्वा गच्छामि गमनालयं ॥ इति मनसि ध्यायं मत्वा दवनाऊः
स्यां दिवः ॥ सहसा तत्र संप्रमुप गच्छन्नेवं व्यचिन्तयत् ॥ वयमाज्ञा कारुण्याधीनः सर्वसत्वहितार्थकृत् ॥ वाधिसत्वामहाप्राज्ञः सर्वविद्याविचक्षणः ॥ प्रतिविम्बं स्वकायस्य

रु॰ लवीक्ष्याशिलक्षितः ॥ स्वयमत्रजलस्त्रिप्राकारायं मर्त्यमहीक्षिति ॥ नन्दहृतमसेमहीध्राय ताहितमुक्तिकावली ॥ दिव्यश्यामीनमूर्तीमानमघिनत्वारिमण्डिता ॥ दत्वासत्वहितार्थेनवाम
श्री यं समम दृशा ॥ स्फटिकसंनिभसंपर्शसंक्रमभवमादिशत् ॥ महीध्रेवं स्वमात्मानं मास्पृशा ऽजातिलङ्घया ॥ सद्धर्मसाधनं कार्यं सर्वथा ज्ञोऽमहीमि ॥ ॐ मांगृहाणरूमीन्द्र ला
हितमुक्तिकावलिं ॥ मध्यश्यामीनमूर्तीमन्मदामघिविभाजितां ॥ ॐ मांतिनशिसंस्थाप्य कायं समर्हमणुय ॥ अगजत्वानुलावनदिव्यानि सन्दनानवत् ॥ यदपि पूर्वकं पापं
संदर्शयितुमिच्छसि ॥ तथापि नमस्त्वादायं ह्रीं स्वनामं तु कर्षनः ॥ तथापि पूर्विकाकायात् एवदपि न नाधिप ॥ ॐ स्यादिभ्यसेनन्द्रकां मालां ददौ कृभायमथ ॥ मे स्वनन्द्रसमालाक्ष
उगत्वात्स कृरणामुदा ॥ तांमालां समेहीश्यामशुभे तत्वासमाददौ ॥ दवश्रोपिरक्त श्रेयं हर्षास्वरवनंययौ ॥ ततः करणामुदा गत्रत्वा त्वात्रमवनायमथ ॥ तां मालांमेककंव ३४३
क्षांतंदहेमप्सुमणुयत् ॥ ततएवं स्वमात्मानमलंकृत्याहिमादितः ॥ सन्नुत्कनाजसनत्प्रणिविन्वमपश्यत ॥ तं दिव्यसन्दनं कान्तमालोनथप्राणिविम्बकं ॥ समीक्ष्य सप्रसन्ना
त्मा समूत्वा नेमसेनाभिमां ततः स्वगत्स्वमात्मानं संदर्शयितुमुत्सुकः ॥ संदर्शनालयगतं धानात्मिकमपावनत् ॥ तं दिव्यानि सन्दनं कान्तं धानात्मिकमपागतं ॥ समीक्ष्य गत्व

गीः हा शानि वार्यैवमलाघत ॥ सूनमात्र त्वमायाहि कृ गमत्स्वन्यपगः प्रिया ॥ तार्या सुदर्शना क्रीह मखज सहसान्यतः ॥ एवं तत्कथितं श्रुत्वा सतक्रणः समुपाश्रितः ॥ दानपालं प्रगल्भ
गं सम्यग्भश्च एवमब्रवीत् ॥ कर्थं हं नृपती नाज्ञा कथं नश्याय गत्वया ॥ इत्युक्तिश्च कासत्तमीश्रो दानपतिके समागवनत् ॥ एवं तं प्रक्रमकं तं दानपालः समीक्ष्य च ॥ सहसा तत्र सुतः
पिकत्वानि वानयन्त्राणि स्थत ॥ नमर्व हित्वा तत्र म्यालाक सहसा सकृ आगमत् ॥ तार्या सुदर्शनां दृष्ट्वा सम्यग्य समुपावनत ॥ तं दिव्य स्यन्दनं कान्तमुपायातं समीक्ष्य सा ॥ सुदर्शनावि
शि त्रासा तीता नरको पन्य ध्रुरवा ॥ समीक्ष्य तं हि किं तां भीतां मत्वा स सहसा कृ नः ॥ स्म इति स्वयमासाद्य पिधाय वाम सद्य धनु ॥ पुनः स समुपाश्रित्य समीक्ष्य सकरणान्तये ॥ पूर्वकार्यं
समासाद्य दर्शनं त्वेवमब्रवीत् ॥ अयि सुदर्शने लब्ध्र पश्य मां स्वामिनं कृ गो ॥ तव दमकु गन्तूं पदं दर्शयितुमिहागतः ॥ इत्युक्तिस्तत्र कर्शनाकं श्रुत्वा तार्या सुदर्शना ॥ तज्ञासं कावि
तस्वा कास्तु विनाद्य स्पृष्टेकं ग ॥ ततः सुदर्शनाप श्य कृ पुनः समुपाश्रितं ॥ निव्यानि स्यन्दनं कान्तं निरुपमं मनोहरं ॥ समीक्ष्य कं सुनाकायं सुदर्शना [illegible] विस्मिता ॥ कायमिह स
मायोसि मायावी किं वाविकमत ॥ ततः सा तां पुनर्वीक्ष्य हीना भीता समुद्विग्ना ॥ पलायितुं ततान्यत्र गन्तुं स रथं मुखावनत् ॥ तां पलायितु मिच्छन्तीं तार्या समुद्विग्नां कृ गंधं ॥

दू.ड समीक्ष्य सहसा हृष्टा सा समाश्वास्येवमब्रवीत् ॥ मारीच सुदर्शनकान्ता नूनं त्वं हंसपक्षिणः कृतः ॥ तन्मां त्वं शुक्लया पश्य नात्र कार्या विकल्पना ॥ एवमुक्ते तथा भाषमाणे सम्भाषणकथा त
वी ॥ तन्निशम्य तथा लोकं संप्रहृष्टेन्दुलेखया ॥ अथ स राजहंसमुक्तापत्राभ्यां मितभावन ॥ प्रतिबिम्बस्वकायस्य पश्य मञ्जनदर्शिनी ॥ इत्येवं दर्शिता कान्तेन दृष्टा लज्जावती शस्य ॥ त
त्स्सन्निपत्य सा मया कुन्तिस्थममादरे ॥ अथ तत्र कान्तस्य कान्ता तथा वयामास तां प्रियां ॥ तत्र स कान्तमाकर्ण्य साध्वर्या तत्सुदर्शना ॥ तथा पुनः स कान्तं नत्वा मालामायम्य ध्वनि ॥
विधेयस्वावासमाधेत्वा स्वात्मरूपमदर्शयत् ॥ तदृष्टपूर्विकं रूपं समीक्ष्य सा सुदर्शना ॥ विस्मयाक्रान्तचित्ता च गतो तत्र ज्ञानमानना ॥ तत स कथा कुरङ्गी तस्मै गान्धिव्यनन्दमालिकां ॥ स्वयं
गीर्वाणगिरिवासिदिव्यरूपमदर्शयत् ॥ तद्दिव्यसुन्दरं रूपं दृष्ट्वा वीक्ष्य सुदर्शना ॥ समरति नन्दि गत्वा कान्तं संपश्यन्ती मुदा प्रययौ ॥ ततः स कृतमाधाय गान्धीनन्दा वासिं मुदा ॥ दर्शय
स्वां प्रियां तयोः सम्पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ इयं नन्दावली हंस स्वनतः समर्पिता ॥ एतस्या अनुलावनन्दिव्यालिसन्दनारवं ॥ इति तत्कालमादिष्टं तत्प्रेक्ष्य सुदर्शना ॥ सम्प्रति
तिपनिष्ठायेषा सेन नन्दहृष्टाधिता ॥ ततः सुदर्शना देवी समरति नन्दिता शय्या ॥ देवताः सुरूपस्य स्वत्प्रभाशेषमेलापता ॥ अन्याः स्त्रीसत्त्वगतः सुवर्णवर्णदेवनादे ॥ यता स्त्रीतु ३४३

पयाब्दिव्यनलमालासमर्प्पिता ॥ तत ऋ कृशः प्रसन्नात्मा स्वनाथं गरुडमुत्सुकः ॥ गजयानं समानीय सुदर्शनासमीकृतेः ॥ सहस्तवं समानुज्ञ गजस्याने प्रमोदितः ॥ सुदर्शनां पुना
क्षेय महात्ता हे ऋणगन्धवनम् ॥ तत्र मार्गे समालोक्य सर्वांल्लोकान्विनादयन् ॥ समागिनानि गालास स्वनाथं समुपाययौ ॥ प्रणागगंगमाकर्ण्य सर्वलोकाः प्रमोदिताः ॥ कृणांसु
दर्शनांडस्थं प्रवंतमिव मृपासनम् ॥ ममागितसुन्दर्शनं दृष्ट्वा सर्वे लोकाः प्रविस्मिताः ॥ कायं न पश्च हायोग स्थं मृ ज्ञा गरु नु नमृ खाः ॥ नूनमयं कृणं हत्वा समानाय सुदर्शनां ॥ ज्ञा
उं नाम कृ स्तहायात स्थंगिताकाविविष्टिना ॥ एवं गतेः सकललोकाः प्रण्याख्यानेन गम्यतः ॥ समीक्ष्य सुहसाया गतः स्वपुत्रं समुपासनम् ॥ स्वपंतं कृ णमायोग हत्वा सर्वे पुनाप्त्रिताः
॥ लोकाः संहर्षिताड स्थं स्वस्वगृहान्मृदावनम् ॥ गं नं पं समुपायांग समीक्ष्य दिव्यसुदर्नां ॥ कायं नाज्ञाकरणानेव स्थंगि सर्वश्रुपावेदग ॥ एवं प्रलापिगं सर्वेः पीते लोकैर्निगम्य
सः ॥ नागाकृ णा मृगलोकनाऊकृ तमुपासनम् ॥ गंनंपं समुपायांग समीक्ष्य दिव्यसुदर्नां ॥ कृमानामनुज्ञाः सर्वे विस्मिता श्रुतिमक्षिन ॥ सर्वेपि मक्षि रक्षमाग्जनाः से
नास्थ्वसवकाः ॥ गं दिव्यसुदर्नं वीक्ष्य कृकिमांश्चकल्पिन ॥ गान्तर्वान्कर्मिगान्वीक्ष्य कृगसपसहुरजनाः ॥ तस्य गरुत्सर्वव ज्ञार्के नयां पुनान्यवेदयत् ॥ एवं नहार्षिगं कृत्वा से

रुद्र वीयमस्ति(?)भोजना॥ सुमात्याः सेनिकाश्चापि त्राम्पनन्दस्त्रथाधिताः॥ नगरस्थाज्ञानतः सर्वसंदृहव्याकुलागयाः॥ गंतथस्तं समीक्ष्य कलकुस्तं कन्निता भव॥ ततः स क्र
वी भश्रूमात्यकगानर्यानवमाक्तिकानुं॥ मातुः संदर्शनेकर्तु नाम कुतलं मुदाविशता॥ तत्र सा कः पुनेग त्वा मातुर्नेत्वा परस्वकं॥ सम्प्रभ्य सेन्नास्येः पुनःकालनृपाश्रयकं॥
गं पुनः क्षेमपासीनं समीक्ष्य दिव्यसन्दनं॥ मालिन्याविस्मयापन्ना प्रपच्छवंनगाननी॥ कस्त्वमिह समायासि किमर्थं वदस्व मा॥ आत्मजः सकृशोनाज्ञानहोयाभिगमः कुहं॥
एवंमात्रा मयाश्राकं त्वातकूणं शास्त्रा लेजः॥ मोजनं ताः समालोक्य संस्मितं वचमब्रवीत्॥ मातन्नहं कारणं नूनं न वात्मज्ञानं नाधिपश्य सुदर्शनां समानीयविनादिह समागता॥ अहमि
न कृष्णधिकं त्वा मालिन्यां यनिवाधिता॥ समीक्ष्यं तं सुतं प्राज्ञं पुनर्वेषमतापस॥ किंनप्रम्पति ज्ञानाति त्वाम् गंभकूणं नृप॥ अहमि सा जननी प्राक्ता संस्मयैवं व्यचिन्तयत्॥ २४४
नूनमयं कृष्णं हत्वा समानाय सुदर्शनां॥ अद्देना कं समोक्षम्य स्वयं उत्क्रामिति गतः॥ अहमि निश्चितं पुत्रा तिन्यामानात्म त्वा तु ज्ञंकूणं॥ मत्वा इत्थं स्वाप्नि संकपा वितलापविषीमि
ना॥ जननीं तां प्रतृह दृष्ट्वा सकृशाः सहसाऽत्किमः॥ संपश्यन्पुनःश्राविशित्स समाश्वासेवमब्रवीत्॥ मातधैर्यसमालम्ब्य पश्य मां त्वात्मजं कूणं॥ मन्दहत्वात्मकं नृपे दर्शयामीह

नधूना॥ कृष्णस्य कान्ता समारायन्नलमालांस्तु गीर्वाणः॥ विभाय वासमाक्षि त्वा त्वां स्वरूपमदर्शयत॥ तां समीक्ष्य स्वरूपं तं सा मा मा विस्मया न्विता॥ तु विनं समनीकांकि पुनस्तं

वाविकयत॥ श्रुत्वा कोयं महाहिंसा मोयावी ह समागतः॥ इत्युक्ति निश्चित्य मालिन्दा गृहलोके दिश्चमानसा॥ एवं किंगासमालीक्ष्य मागतं तां सनन्दनः॥ समेत्य स्तमुपाश्रि

त्य संस्थितात्रैवमब्रवीत॥ मातः कथं न जानासि त्वा तं नन्दनं कृतं॥ यस्त्वया स्नोक्तमाख्यामि तच्छृण्वस्व समाहितः॥ यस्त्वं लावा तत्स्वरूपाहं ते लाक्ष दुर्लभं कथां॥ कृष्ण

श्रीनिज वक्त्राकं कथयामास मातनं॥ इत्युक्ति वक्त्राके मारव्याय मातुः पुनः सुश्रास्त्रजः॥ नत्वा माता समाधाय से मीक्ष समदर्शयत॥ तां समीक्ष्य वस्त्रात्ता सा लिन्दा जननी

मूर्ता॥ एतत्त्वा सा जःलिःप्र क्ष सोदनमेवमब्रवीत॥ श्रुत्वा देवाधिपः पश्य त्वदङ्घ्रेर्मम मा त्वजं॥ नेत्रमाता स्वयं दत्वा संपाल्या स्वेनून कौति॥ कृष्णस्य कान्ता सो महादेवी सं

स्तत्वा तं सनाधिपं॥ समस्तिनन्दिगावाकात्प्रणनाम मुहुर्मुहुः॥ एवं नाः सकोला नामा स्रुकेः पुनः समाश्रि माः॥ नत्वा माता समा सौक्ष प्रत्स मूनाति नन्दिकेः॥ मकसद

नेनो देवी श्वेतं नामशिवनन्दितं॥ मृत्ता तस्वीकनेः साक्षु पश्यन्तीसमुपाश्रयेत॥ समीक्ष्य तां समा यां गां सा श्वश्रं संप्रसादिता॥ जहिगकृष्णसेवडं समागच्छ त्वाषत॥

रा॰ ततस्तास्समुपागम्य तस्याश्चर्याश्च पदमद्भुतं ॥ नत्वा तत्काय समीक्ष्य श्रीस्वासनं समुपाश्रयन् ॥ ततस्तस्याः सखी राजमातुर्दर्याउ याचिता ॥ पञ्चमी सर्वदा कान्तं विस्मयं नम
वी न्दयन् ॥ ततस्सा कर्दमालिन्या देवी समनुभाषिता ॥ सत्यं मिति पति ह्यायं प्रत्यन्यत्र बाधिता ॥ तदा ताश्च सकलास्ताश्च समपश्यन् पुनाषिताः ॥ सदर्शना महिद्रष्टं
मृदिताः समुपासन्नत् ॥ तास्तां सुदर्शनां वीक्ष्य संपश्यन्त्यक्षणं मृगा ॥ वन्दित्वा तत्समुपाश्रित्य संपश्यन्त्यः समाश्रयन् ॥ ततः कुशोभमहीना ख्यादर्शयित्वं सन्तृपकं ॥ सर्वलोक
सलमध्ये सिंहासने समाश्रयन् ॥ ते सिंहासने आसीनं समीक्ष्य संपूर्णाहितः ॥ आसीन स्वा गाभं दत्वा सर्वपूर्वउ पाश्रयन् ॥ ततः कृताञ्जलिः क्रमाना स्कन्द प्रस्तान मयगंन्तयं ॥ वन्दि ३४७
त्वानन्दितस्वान्ता सर्वे पि समुपाश्रयन् ॥ ततस्ते मत्त्रि र्योमाख्याः सर्वसैन्याधिपाजनाः ॥ वन्दित्वानं महामात्यं संपश्यन्त उपाश्रयन् ॥ तथान्तःपुरवासिन्यः सर्वे पि
सवकाजनाः ॥ समीक्ष्य तं सवरा ह्रीनं वन्दित्वा पाश्रयन्मुदा ॥ तथा महाजनाः पौरा वेश्याश्चापि ग्रहाधिपाः ॥ तं कृशं तं पश्यन्प्रकृत्यास्मिन्नन्दन्तु बाधिताः ॥ ततः कान्
सकलाश्चापि वाधितानं दशक्षणः ॥ कुशं तदा दिव्यरूपांगं दर्शयित्वा समेक्षता ॥ ततः सर्वे नाति स्वाप्य गंदिव्यन त्वमालिकां ॥ दिव्यन्नृपं सह राजांगं स्वालोने

समदर्शयत्॥ नंदितं सत्त्वं कारुण्यं सद्ध्यानं गं प्रणोदितं॥ एवं सर्वेपि लोकाः प्राप्नुवंतु समाधिना॥ सर्वोत्तमादिनाम्नाका कारुण्यमी क्षमा भृता॥ सद्धर्म सम
पादनं सर्वत्र वर्माद्दिनाम्॥ सर्वव्याप्त समाश्रय शं धर्ममुत्तमं॥ प्रवदामि जगत्त्राणं सद्धर्मं सर्वार्थदं॥ धर्म वा कारण्य वात्माधि सर्वविद्याविवक्षणा॥ सर्वलोका
धिपत्यं सर्वसत्त्वहितार्थिना॥ धर्मत सर्वदा सद्वंनितुत्यानं समर्पणा॥ महानन्दतेवात्सलाहं क्षमायांकि सत्यास्यो॥ धर्मत इष्टः सर्वा क्लिष्टा विमलनाथ
॥ अर्हतानि निर्मला लोकानां संप्रयान्ति सुखावहं॥ धर्मिष्ठ सर्वं तत्त्वश्री लक्ष्मीसंनिष्ठ सुखं॥ अथ श्री सर्वान् नमृद्धि समाश्रिता॥ धर्मिष्ठ सन्मतिः प्राज्ञः सर्व
विद्याश्रयः॥ सर्वसत्त्वहितात्मा श्री केवलं विहारतः॥ धर्मे समाधिवर्यात् मानताः॥ सर्वसत्त्वहितं कृत्वा संप्राप्यानि सुनिर्वाणं॥ ऋषि सर्व समा
श्रयानं सर्वत्रापि मुनीश्वरैः॥ एवं सर्वपि निःस्पृहाय संवर धर्मं संवरं॥ मानुष्य जन्म प्राप्य सद्धर्मे न च न क्रिया॥ तथापि निष्फलं जन्म जीवितं च सदा॥ नहि सर्वद
यावान्तरं शीलादि निवारणं॥ स्वपरात्मा हितं कृत्वा संवेन कं संवेन कं सदा गुरु॥ तथा कृपापि नाश्रयः सदा दुःखं बोधि तापिनां॥ दुःखं वाप्य वै सदा तत्क्षमा मंगलं

रुद्र श्रद्धाकि द्गीर्णि ॥ एवं सर्वे समारभ्या मुनीन्द्रे मित्र एव स्वपि ॥ सन्मनिजिपनि ज्ञायते पूर्वं रङ्गणा रवं ॥ संप्राप्य ध्वं मुनीन्द्राणां तद्धर्मं वाधिसाधनं ॥ संप्राप्तानां रञ्जनं कृत्वा संव

वी ध्वं सकल गुणं ॥ श्रुति मता मे प्रारभ्याणां ते त्वा तदा समाप्ति जो ॥ लोकाः सर्वेपि लोकास्ते ध्येवा जस्या नृपा सनं ॥ तद्धर्मसाधनात्साहे समावन [illegible] ता ॥ एतद्धर्मा

नुरा वन गच्छि त्र य त्वमनका गं ॥ निन्द्य त्यागं श्रुत्वा हृ प्रावर्जितनिनकानं ॥ फलाय क्रिसमालोक्य सर्वलोकाधिपा नृपा ॥ तद्द्वारि सभी [illegible] वक्ष्ये समाशिवं ॥

गसै प्रकिल सो नरवं प्रमाणि गंस मन्कागं ॥ सर्वेऽपि समाप्राय विस्मयं समुपाययु ॥ ततः सर्वेपि गन्तपानि भम्यगसम [illegible] ॥ समहिनन्दिन त्वान्नामं [illegible]

द्विनाशनां ॥ तेनान्नपतय सर्वकृणस्य स [illegible] ॥ मृगानुगा तनं ध्येवा प्रावन वसन्त [illegible] ॥ एवं सर्वान्महीपालान्स पालयप्राहिनन्दयन् ॥ सर्वधर्माधिपः [illegible] ३४६

[illegible] वक्र वर्तीकृ [illegible] ॥ यासौ कृ [illegible] महीपाल [illegible] वर्तीनराधिपः ॥ मृ [illegible] वा रवं नूनं कामनागवि [illegible] ॥ यासौ सुदर्शनाद्वी [illegible] यासमी ॥

[illegible] नाद्वी देवि [illegible] ॥ तत्रा [illegible] महादेवी यासा नायामम [illegible] ॥ तत्र या [illegible] ध्वनापि [illegible] ॥ तत्रायासमद्भको [illegible]पा

जिनदत्तदयं॥ इमं जिनालयं यानाऽऽमानत्रयीलवकृता॥ तदाप्यसौ महाद्रव्यः कृतानेकनसक्रिया॥ उल्कापातदर्शनात् संनिर्विण्णप्रनि दीक्षितः॥ ५०॥ अन्यस्त्रीपि मयैकेन मान
त्रयाणि इमानि च॥ बोधिमूलानि गनेव निर्विण्णस्तु त्ववशीकृतः॥ ६१॥ ॥ इति श्रीतदकल्पावदाने भग्नकाउत्पन्नमेलापक भगवान् नीनानामत्रिंशतित
मोऽध्यायः॥ ॥अथासौ श्रीघनिनाथः पुनः प्राह निजां कथां॥ पुरा स्वस्थागतः पूजां गृहीत्वा भूमिपार्थिनां॥ शृण्वन्तां सकला लोकाः मम
पूर्वकथां शुभां॥ जगद्धितार्थे भ्रमतः पत्नीं त्यक्त्वा परिग्रहान्॥ तथा भूत्पुरा काश्यपांश्रियदत्तो नराधिपः॥ सुनीतिधर्मभृत्कालात्प्रजावत्सलभूमिपः॥ तदा
तत्राभवद्धीमान् वाराणस्यां पणिक्पतिः॥ प्रियसेनाभिधः प्राज्ञः सार्थवाहः समृद्धिमान्॥ तस्यात्मजो भवद्धीमान् सुप्रियाख्यः सुवीर्यमान्॥ दिव्याकृति सुन्द
रः कान्तो दर्शनीयः शुभाधिकः॥ स बाल्येपि सुधीर्विज्ञः सर्वगुणसुभक्तिमान्॥ सम्प्राप्ता सकलाविद्यापारंगतो विचक्षणः॥ महासार्थवणिग्वृत्तिव्यवहारहि
तार्थभृत्॥ तदा तस्य पिता वृद्धो रोगीभूतोति दुर्बलः॥ स्वकुलेशस्मृतिं धृत्वा कालं गत्वा दिवं ययौ॥ ततः स सुप्रियः साधुप्रियदत्तेन भूभुजा॥ सार्थवाहो वणिग्नाथः

कृत्वा संमानितो भवत्॥ एकदा स्वजनानाहूय स्वगृहमागतान्॥ स्वयं जानन्नपि सश्रीः सकौतुकान्स्मिताननान्॥ किमर्थमद्य हं सर्वे प्रागता मम मन्दिरे॥ नानेति हास्यैः
संलाप्य मन्मनः संप्रमोदकः॥ इत्युक्त्वा तं तेऽप्राहुः कथमत्र सुधीरपि॥ वित्तवांश्च राजा नाथः प्रदाता कृतकोशलः॥ तत्त्वं प्रामोदयन्नित्यं पालयाम स्वजीविकाः॥
इत्याहूयागताः सार्धो निर्धनास्तिवयं तथा॥ सविषादो जनानाह काः शम्पवा कथं जनाः॥ निर्धनाः कारिदि श्रीस्याम ममेति विस्मयोन्नहान्॥ सर्वेऽपि मादृशा भव्या मनसीति विचि
न्तयन्॥ तिष्ठत्विमसां प्रतं दुःखदग्धेस्त सुतवान्ध्रुवं॥ समानविभवाः कार्याः सर्वेऽपि स्वकैर्धनैः॥ स्वयमेव सुखं भुञ्जे का किं सा दुःखिते जने॥ इति कृत्वा गाढं दृढमतिम कं भ
न्तनविभो॥ विधिनापि न यद्दुःखं तत्कथं शक्नुते नरः॥ अथवा धीयते द्रव्यं तदपि मूर्खलक्षणं॥ स्वयं दरिद्रः सर्वेऽपि निर्धना बन्धवास्तथा॥ पूर्वीरोपितकोशान्यान्प पर्ल्लंच धनाः ३४१
विपः॥ विभवाध्यास्तु यः सन्ति कथं दारिद्रमाप्नुयाः॥ रत्नाकरात्समानीय तानि दत्त्वा धनान्विनान्॥ सार्थवाहात्मजः कार्यमिति भूयः समब्रवीत्॥ लसड्व्यन्वितान्कृत्वा समा
नुयां समुद्दपरं॥ ततः ससुप्रियः श्रीमान् सर्वसत्त्वहितार्थभृत्॥ सर्वान्स्वीसम्पदापन्नान्कुर्यामिति समादधौ॥ इति मनसि निश्चयं कृत्वा सार्थवाहो वणिक्पतिः॥ गत्वा रत्नाकरे रत्नं

संसाधितुं समैच्छत ॥ ततः स सुप्रियो धीमान् सार्थवाहः सुवीर्यवान् ॥ सुहृन्मैत्रवणिक्संघान् समाहूयैवमब्रवीत् ॥ भवन्तो हं गमिष्यामि रत्नाकरे महाम्बुधौ ॥ यदि वो विद्य
ते वाञ्छा समायात व्रजेमहि ॥ तच्छ्रुत्वा ते वणिक्संघाः सर्वे समनुमोदिताः ॥ सुप्रियं सार्थवाहं तं पश्यन्त एवमूचिरे ॥ सार्थवाह समिच्छामो गन्तुं त्वया सहाम्बुधौ ॥ तत्र स
र्वान्भवत्संघान्तत्र संनेतुमर्हसि ॥ एवं तैः प्रार्थितं सर्वैर्निशम्य स महामतिः ॥ सर्वान्तान्स्वसहायांश्च संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ यदीच्छथ मया सार्द्धं गन्तुं रत्नाकरेऽम्बुधौ ॥ तत्
पण्यद्रव्यमादाय समायातोऽस्मत्सहान्विताः ॥ एवं तद्भाषितं श्रुत्वा सर्वे ते वणिजो मुदा ॥ गत्वा स्व स्वगृहे ज्ञातीन्बान्धवांश्च सुहृज्जनान् ॥ नत्वा तु तान्समासाद्य कृत्वा स्वस्त्ययनं वि
धिं ॥ तत्पण्यद्रव्यमादाय सार्थवाहमुपाचरन् ॥ तान्सर्वान्समुपायातान्दृष्ट्वा सार्थपतिर्मुदा ॥ स्वस्त्ययनविधिं कृत्वा भाण्डमादाय प्राचरत् ॥ ततः स सार्थवाहस्तैः पंचवणिक्श
तैः सह ॥ सुप्रस्थितो गेहात् ... विनिर्ययुः ॥ ततः स प्रचरन्सर्वैः सार्थैः समन्वितो मुदा ॥ ग्रामाज्जानपदान्छैलानुल्लंघ्य प्राचरत्क्रमात् ॥ ततः स निर्गतो दूरात्समप
श्यन्महोदधिं ॥ समीक्ष्य तं समानम्य ... तीरमाययौ ॥ तत्र स समुपाश्रित्य सर्वसार्थसमन्वितः ॥ कर्णधारं समामंत्र्य प्रार्थयदेवमानतः ॥ महाभाग समायामो गन्तुं रत्नाकरे व
यं ॥ तद्भवान्स्वकलितः सर्वान्नेतुं रत्नाकरे हीति ॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा कर्णधारः स धीमतः ॥ दृढं नावमुपानीय तान्संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ भवन्तः स्वकुलेशानं स्मृत्वा सर्वे समानताः ॥

अत्र नावि समाश्रित्य सन्तिष्ठतां समाहिताः ॥ तच्छ्रुत्वा सार्थवाहस्तां नौकान्त्रात्वान् मोदितः ॥ समारुह्य कलेशानं स्मृत्वा तस्थौ समाश्रयन् ॥ ततस्ते वणिजः सर्वे नत्वा नावं तथा
क्रमात् ॥ समारुह्य कलेशानं स्मृत्वा तस्थुः समाहिताः ॥ तान् सर्वान् नौ समासीनान् कर्णधारः समीक्ष्य सः ॥ क्रमेण स्वस्तिना तत्र तां नौकामभ्यचारयत् ॥ क्रमात् संचारिता नौका
प्रेर्यमाना समीरणैः ॥ क्षेमेणाशु महाम्भोधौ रत्नाकरमुपासरत् ॥ तत्रावतीर्य नौकायाः सार्थवाहः समीक्ष्य सः ॥ दत्वा यथोचितं मूल्यं सुरत्नानि समग्रहीत् ॥ ततः स तानि
रत्नानि समादायाभिनन्दितः ॥ सार्द्धं सर्वैः सहायैस्तैर्मुदा संप्रस्थितोऽसरत् ॥ ततः स सुप्रियः श्रीमान् सर्वसार्थैः समन्वितः ॥ प्रत्यागतो महाटव्या अन्तिके समुपासरत् ॥ तत्र
चौरसहस्रेण दृष्टः सार्थसमन्वितः ॥ उपागतोऽटवीमध्ये सुप्रियः सवणिक्पतिः ॥ तत्र सर्वेऽपि ते चौराः संसार्द्धं तमुपागतं ॥ समीक्ष्य सहसोपेत्य मुषितुमुपतस्थिरे ॥ स ३४८
र्वान् समीक्ष्य तांश्चौरान् संनिरुध्य पुरः स्थितान् ॥ सार्थवाहः समामंत्र्य संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ किं भवन्तः समालब्धुमिहास्माकं पुरः स्थिताः ॥ तद्वदध्वं पुरो मेऽत्र यद्यूयमभि
वांछथ ॥ एवं तत्कथितं श्रुत्वा चौराः सर्वेऽपि ते पुरः ॥ संनिरुध्य स सार्थं तं पश्यन्त एवमब्रुवन् ॥ सार्थवाह त्वमेवैको गच्छास्माभिर्न रुध्यसे ॥ सर्वान् सार्थानिमानत्र मुषिष्या

ग्रोवयं ध्रुवं ॥ एवं तद्भाषितं श्रुत्वा सार्थवाहो महामतिः ॥ सर्वान्स्तांश्चौरकान्त्य पुनरेवमभाषत ॥ भवन्त एष सार्थो मे संनिश्रितः सहायकः ॥ तत्सर्वानपि मुञ्चध्वं प
थिनं वाभिवाञ्छथ ॥ एतन्मूल्यमहं दास्ये युष्माकमभिवाञ्छितं ॥ एतेनैव ये सुखं भुक्त्वा संचरध्वं सदा पुरा ॥ इति तद्गदितं श्रुत्वा सर्वे ते चौरका मुदा ॥ तथाहीति प्रति
ज्ञाय प्रमुञ्चुस्तान्वणिग्जनान् ॥ अथ सार्थपतिस्तेभ्यः सार्थमूल्यं प्रदत्तवान् ॥ ततः संप्रस्थितः सर्वैः सार्थसमन्वितो व्रजन् ॥ एवं मार्गे समालोक्य प्रत्यागतोऽभिनन्दितः
॥ सर्वैः संस्तूयमानोऽसौ वाराणसीमुपाययौ ॥ तत्र स्वालयमासाद्य ज्ञातीष्टमित्रबान्धवान् ॥ आमंत्र्य सर्ववृत्तान्तं विस्तरेणान्ववेदयत् ॥ श्रुत्वा सर्वेऽपि ते ज्ञाति बन्धुमित्र
सुहृज्जनाः ॥ धन्योऽसि त्वं महाभागेत्युक्त्वा तं प्रशंसिरे ॥ ततः स सार्थभृच्छ्रीमान्सर्वसत्वहितार्थभृत् ॥ कृत्वा दानं सतार्थिभ्यः सर्वांश्चौरकान्व्यनोदयत् ॥ ततस्तथा च
तुर्वीरे चौराः प्राहुः प्रियंजनं ॥ दीयतां भागमस्मभ्यं कार्षापणिकमहाजन ॥ जयोऽस्तु ते पालयास्मान्नारण्यवासिनः सदा ॥ त्वया चाभिहितं यद्वत्करिष्यामः परन्तु
तथा ददौ सुप्रियोऽसौ सप्तांशं करुणाशयः ॥ नान्यान्मुमुषितान्सततं विभवार्थविषादितान् ॥ तथा वाराणसीं प्राप्तः सहायैस्समन्वितः ॥ समानीकरणे संख्यामप्रही

श्रमनामुदा॥ उद्यसंख्याविचारैः किञ्चिन्न्यूनाभवत्तदा॥ तद्दृष्ट्वा चिन्तयामास पुनर्गन्तुं महोदधौ॥ चतुर्थ्यागतस्तस्मात्पुनर्यास्यामि हि त्रिधा॥ एवं ययौ प्रमुदितमना स-
सुप्रियः सुधीः॥ गत्वा रत्नाकराम्भोधौ रत्नानि समसाधयत्॥ तथा तेभ्यः सर्वेभ्यो दत्त्वामूल्यं विनोदयत्॥ सर्वान्सार्थान्परित्राय स्वदेशं समुपाययौ॥ तत्र स्वगृहमा-
साद्य ज्ञातीष्टमित्रबान्धवान्॥ सर्वानुपस्थितान्दृष्ट्वा सम्प्रहृष्टान्न्यवेदयत्॥ तच्छ्रुत्वा ज्ञातयः सर्वे सेष्टमित्रजनाः सुहृत्॥ विस्मितास्तं महासत्त्वं समीक्ष्यैवं प्रशंसिरे॥
धन्योसि त्वं महाभाग सर्वलोकहितार्थभृत्॥ सदा ते मंगलं भूयादित्युक्त्वा तेनन श्वरन्॥ ततः स सुप्रियः श्रीमान्सर्वसत्त्वहिताशयः॥ कृत्वा दानं सदार्थिभ्यः साधय-
न्पुण्यमाचरत्॥ ततः स सुप्रियो धीरो धृत्वा स्वस्त्ययनं विधिं॥ तत्परायभारामासाय स्वभृत्यैः सहप्राचरत्॥ ततः संप्रस्थितो गेहात्पुरात्स्वाद्विनिर्गतः॥ चरत्रत्नाकरे ३४५
तत्र तथाध्वसितिसमाययौ॥ तत्र समीक्ष्य रत्नानि संगृह्य प्राभिनन्दितः॥ ततः प्रत्यागतो रत्नं स समीपे समासरत्॥ समीक्ष्य तमुपायान्तं चौराः सर्वेपि तत्पराः॥ जवेन सहसो-
पेत्य मार्गं निरुध्य तस्थिरे॥ तथा मार्गस्थितान्सर्वान्स्तांश्चौरान्सो विलोक्य सः॥ सुप्रियः समुपागम्य प्रपश्यन्नेवमभाषत॥ भवन्तोहमिहायामि सुप्रियो वणिजां पतिः॥ किमर्थं
मेत्रो मार्गे संनिरुध्याभितिष्ठत॥ इति तेनाभाषितं श्रुत्वा सर्वे चौराः समीक्ष्य तं॥ सुप्रियं वणिजां नाथं विज्ञायैवं बभाषिरे॥ विजानासि भवान्साधो वयं चौरा वनाश्रि

नाः॥ शिल्पिनो वणिजो नाम्न गोपालाः कृषिणोपि च॥ अनेनोपक्रमेणैव जीविका पालयामहे॥ तच्च दुःसत्वमेवात्र सर्वद्रव्यं हरामहे॥ इति तत्कथितं श्रुत्वासौ प्र
योवीर्य्यवान्सुधीः॥ तान्सर्वान्करुणा दृष्ट्वा संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ भवन्तो हं प्रदास्यामि युष्माकमभिवाञ्छितं॥ द्रव्यं तेन सुखं भुक्त्वा संचाध्वं सद्वृषे॥ इत्युक्त्वा स
महादाता सर्वसत्वहितार्थभृत्॥ चौरसंघान्समाभाष्य पुनःप्राह स्मिताननः॥ अद्यापि तस्करा यूयं निर्धनाः सधनाः किम्॥ युष्मभ्यः सप्तधा द्रव्यं सप्ताहं प्रददौ
मुदा॥ तत्समायागतान्दृष्ट्वा संदोलायितमानसः॥ इति व्रुवाणांस्ते प्राहुर्दीनाः एव वयं विभो॥ संप्रार्थयामः सधनाः यदि त्वां किमु वत्सले॥ तेषामेतद्वचः श्रुत्वा स्व
प्रतिज्ञामनुस्मरन्॥ वहुद्रव्यं पुनर्दत्वा तस्मात्संप्रस्थितोगमत्॥ दत्वाशिषं प्रमुदितास्तेययुः स्वाश्रमं वनं॥ तेभ्यो दत्वा वहुद्रव्यं ततः संप्रस्थितो सरान्॥ ततश्चार
न्वने न्यत्र तरुतलसमाश्रितः॥ निषद्य ध्यानमाधाय ध्यात्वैवं समचिन्तयत्॥ एतेपि च मया द्रव्यैः सप्तधा परितोषिताः॥ एतै रपि धनै रेते चौराः संतोषिता न हि॥
तत्सर्वं जगल्लोकं तर्पयेयं धनैः कथं॥ तन्मयात्र प्रतिज्ञातं तत्संसिध्येत्कथं महत्॥ येन स्वयं प्रतिज्ञाय साधयितुं न शक्यते॥ तस्य किं जीवितं जन्म धिक्तस्य वादो

हतं भवे ॥ कस्मात्र भजनं कृत्वा साधयेयमहं कथं ॥ को मामत्र समाश्वास्य संक्षेपादभिबोधयन् ॥ इति चिन्तानिघ्नस्तन्मानिराशाभिहताशयः ॥ मिश्रो निद्राभवक्रान्तसर्वेन्द्रि-
यो बभूव सः ॥ तं समीक्ष्य महासत्त्वं निद्रानिश्चलितेन्द्रियं ॥ वनदेवी महेश्वाख्या समाश्वास्यैवमादिशत् ॥ माविषीद महासत्त्व सिद्ध्येत्ते प्रार्थितं ध्रुवं ॥ तत्त्ववीर्य महोत्साहं
धृत्वा द्वीपान्तरं व्रज ॥ जम्बूद्वीपे किलात्रास्ति वद्रद्वं नाम पत्तनं ॥ तत्रास्ति श्रीमहारत्नं चिन्तामणिं हितार्थदं ॥ तत्तत्पत्तने गत्वा महारत्नं समीक्ष्य तं ॥ एतत्त्रयं समारत्ने कोवीर्या-
न्वितः शुद्धिमान् ॥ प्रार्थयाशु समागच्छ तेन कृत्स्नं जगद्धितं ॥ तथा संसेत्स्यते नूनं प्रतिज्ञाते महत्तरे ॥ इत्यादिश्य महादेवी तत्रैवान्तर्हिताभवत् ॥ कुत्र स वद्रद्वीपः ३५०
कथं वा तत्र गम्यते ॥ इति तां देवतां प्रष्टुं सुधियः समशाकत ॥ ततः स प्रबुद्धः स स्वप्नेन देवतोदितं ॥ स्मृत्वातिविस्मयापन्नचित्त एवं व्यचिन्तयत् ॥ कुत्र स वद्रद्वीपः क-
थं वा तत्र गम्यते ॥ इति तां देवतां प्रष्टुं स्वप्ने शक्तोऽस्म्यहं नहि ॥ तत्सा देवता भूयस्तथागत्य पुरो मम ॥ तद्द्वीपगमनायात्र दिशत्तूपायमादिशेत् ॥ इति चिन्तापरीतात्मा तां देवीं
समनुस्मरन् ॥ मिश्रो निद्रात्यवक्रान्तसर्वेन्द्रियोऽभवत्पुनः ॥ तत्सा देवता चैव समागत्य पुरः स्थिता ॥ समीक्ष्य तं महासत्त्वं समाश्वास्यैवमादिशत् ॥ माविषीद महासत्त्व संशृणु

स्व समाहितः ॥ तद्द्वीपगमनोपायं दिशं चोपदिशाम्यहं ॥ अस्ति सप्तदशद्वीपे दिग्भागे पश्चिमे किल ॥ तत्र महान्ति रत्नानि सन्ति सर्वार्थदान्यपि ॥ तन्मार्गे समतिक्रम्य पञ्चद्वीपशता
न्यपि ॥ महान्तः पर्वताः सप्त महानद्यश्च सप्त च ॥ एतान्वीर्यबलेनापि धर्मदेवानुभावतः ॥ लंघयित्वा महासंवेगेन त्वं प्रहर्षेरितः ॥ तत्र च उदधिः ख्यातोनुलोमप्रतिलोम
कः ॥ तत्रानुलोमका वान्ति प्रतिलोमाश्च वायवः ॥ ततो वीर्यबलेनैव धर्मदेवानुभावतः ॥ प्लवः प्लवमाश्रित्य संतीर्णः पारमाप्नुयात् ॥ ततोतिक्रम्य शैलं पश्चानुलोमप्रति
लोमकः ॥ तत्रापि वायवो वान्ति प्रतिलोमानुलोमतः ॥ ये यान्ति प्लवस्तत्र तिमिरीकृतलोचनः ॥ विमोहितेन्द्रियो नष्टसंज्ञो भवेदपि ॥ तत्र तु प्लुषो मोघां समास्थाय महौषधिं
॥ तया नेत्रे रञ्जयित्वापि वक्त्रं च मस्तकेपि तां ॥ महावीर्यबलेनैव धर्मदेवानुभावतः ॥ पर्वतं तं समुल्लंघ्य संक्रमेत समाहितः ॥ त्वमपि हि तथा तत्र संक्रमस्व समाहितः ॥ तद
न्यथा पुनर्वीर्योपि कश्चिद्गन्तुं न शक्नुयात् ॥ ततः समुद्र आवर्त्तो नामास्ति परिपूरितः ॥ तत्र वान्ति महावेगा वैरम्भा नाम वायवः ॥ यस्तत्र पुरुषो गच्छेन्धर्मदेवानुभावतः ॥ महत्प्ल
वं समाश्रित्य संतरेत्स सुवीर्यवान् ॥ तत्रैकस्मिन्समावर्त्ते आमयेत्सप्तधानिलैः ॥ प्रेर्य द्वितीय आवर्त्ते उन्मज्जयेच्च योजने ॥ एवं द्वितीय आवर्त्ते तृतीयेच चतुर्थके ॥ पंचमे

चापि षष्टे च प्रामध्ये तत्र प्रभानिलैः ॥ निरुध्य योजने चैव मुन्मज्जये न्नवं हितं ॥ तं वहनं समाश्रित्य समाहितो नरोदरं ॥ महावीर्य बलेनासौ धर्मदेवानुभावतः ॥ दृढं प्लवं समाश्रि
त्य निस्तरेत्तन्महोदधौ ॥ ततश्चापि महत्तत्र आवर्तो नाम पर्वतः ॥ तत्र शंखाभिधः क्रूरो राक्षसो वसते सदा ॥ तस्योपरि चतुः क्रोशो ग्रांवत्ता भीम महौषधिः ॥ अग्निधूमायते रा
त्रौ सा दिवा ज्वलते सदा ॥ नागपरिगृहीतां तां छेत्तुं कोपि न शक्नुते ॥ स्वपति सदिवा नागो रात्रौ संचरते सदा ॥ तस्मिन्नागे दिवा सुप्ते गृहीत्वा तां महौषधीं ॥ अञ्जयित्वा तया ने
त्रे संवह्निमस्तके चतां ॥ पर्वतं तं समाहृत्य धर्मदेवानुभावतः ॥ महावीर्य बलेनैव त्वनिलं संनिस्तरेत्ततः ॥ तन्मध्ये तद्विधानेन संचरस्व समाहितः ॥ तदन्यथा न शक्नोति कोपि निस्तरितुं २३१
ततः ॥ ततोतिक्रम्य नीलादि नामास्ति च महोदधिः ॥ एकाक्षो राक्षसस्तत्र क्रूरो निवसते ऽक्षयः ॥ तस्य सुप्तस्य नेत्राणि विवृतानि भवंत्यपि ॥ उदितभानुवर्णानि ज्वलद्दीप्ति रुचानि च ॥ प्र
श्वासोच्छ्वास निश्वासा गर्जनं घस्य नादवत् ॥ जाग्रतस्तस्य नेत्राणि निमीलितानि सर्वदा ॥ तद्दृष्टौ मकरी नाम विद्यते च महौषधिः ॥ समन्विष्य समालोक्य गृहीयात्तां प्रयत्नतः ॥ अंजयित्वा त
या नेत्रे संवह्निमस्तकेच तां ॥ एरण्डस्य महाविशालां धारिणीं विजृम्भा विशालीं ॥ समस्तान्यर्थ समाधाय सर्वान्त्वक्रान्तनुस्मरन् ॥ तद्राक्षस समीपेन गत्वा अनिस्तरेत्ततः ॥ तन्मध्ये तां समाधाय सं

कैमहत्वाद्गुनिस्तरेः ॥ एतद्विधिंविनातत्र गन्तुं कोपिनशक्नुते ॥ नीलाद्रं तंमहाम्भोधिमस्तितत्रमहात्रगः ॥ अस्याउरुकदीलाभोऽच्छिद्रेदीर्घमहोच्छ्रयः ॥ नीलाद्रीनामततत्रास्तिनील
ग्रीवोनिशाचरः ॥ क्रूरोतिनिर्दयोरौद्रः पंचशतसहायकः ॥ पर्वतं तं महानीलं पश्यतस्तस्यलोचने ॥ व्याघाततामपिपाता मूर्छा च जायते पिहि ॥ उपरि योजने तस्य योः मोघा ख्योम
होषधिः ॥ नागपरिग्रहीता तां समंन्विष्य समाहरेत् ॥ सनागोलसनादृष्टिश्वासस्पर्शविषोमहान् ॥ यदास्यपतितनागोसौ तदाभ्रमायते सदा ॥ स्पर्शितातेनधूमेन येयेपक्षिमृगादयः ॥ ते
तेपिजन्तवः सर्वे मृतायान्तियमालयं ॥ तत्रस्नात्वाखुतंभ्रान्त्वा मैत्रचित्तसमन्वितः ॥ स्मृत्वासर्वाञ्जिनान्नत्वागृह्णीयात्तांमहौषधीं ॥ अंजयित्वातयानेत्रे संध्यात्वामस्तकेच तां ॥ पर्वतं तं
समाहृत्य संक्रमन्निस्तरेज्जनः ॥ ततः संक्रमतस्तस्य निमिरं नभवेदपि ॥ मूर्छापिजायते नैव प्रहरेयुर्नराक्षसः ॥ ततोनिक्रम्यवैरम्भोनामास्तिचमहोदधिः ॥ तत्समुद्रे सदावान्ति वै
रम्भानामवायवः ॥ तदभिस्रोभिते तत्र सर्वेपिजलजन्तवः ॥ भूतप्रेतपिशाचाश्च कूष्माण्डाः कटपूतनाः ॥ अपिसंक्रमितुं नैव शक्नुवन्ति कदाचन ॥ तदग्रे रुद्ररत्र्यश्च तास्रा
नदीमहत्तरी ॥ तन्मध्येस्तिमहत्साद्रं व्रह्मकूपोमहानपि ॥ महांतत्रचताप्राक्षो वसतेऽजगरः सदा ॥ सस्वपेदपि यामास्सन्निद्राव्याप्तोहितेन्द्रियः ॥ तदातस्य मुखाश्वासः स्फुरिता

प्रवहेत्सदा॥ तस्योपरि महावेणुगुल्मश्च विद्यते सदा॥ तत्र महच्छिलाचापस्ति मत्तलेतु महद्गुहा॥ तस्यां संमोहनी नाम प्रज्वलन्ती महौषधिः॥ तां सुवीर्यबलेनत्वं समन्विष्य समाह
र॥ अञ्जयित्वा तया नेत्रे संबध्य मस्तके च तां॥ तं धूम्रं स्वपि तं वीक्ष्य तत्समीपेन संक्रम॥ अनेन विधिना तत्र संचार स्व समाहितः॥ तदन्यथा न शक्नोति तत्र गन्तुं हि कश्चन॥
तदेतद्विधिना तत्र संचार स्व समाहितः॥ पश्चाद्भद्रं ते भवेन्नूनं निहत्य तं महामते॥ तत्र भुक्त्वापि मूलानि पत्राणि च फलान्यपि॥ ताम्राटवीमतिक्रम्य संक्रमस्व सुवीर्यवान्॥ ततश्च
पर्वताः सन्ति वेणुकण्टकार्चिताः॥ तान्प्रपदैः पदैर्बद्ध्वा तत्र समीक्ष्य संक्रम॥ ततः सप्तं च विद्यन्ते क्षालनद्यो महत्तराः॥ तेषां तीरेषु सर्वत्र शाल्मलीवनमस्ति च॥ शाल्मलीफ ३५२
लकैस्तत्र बद्ध्वा प्लवं महत्तरं॥ समारुह्य स्फुरन्त्वं संतरस्व समाहितः॥ क्षारनदीरतिक्रम्य त्रिशङ्कुर्नाम पर्वतः॥ तत्र त्रिशंकवो नाम सन्ति तीक्ष्णाश्च कण्टकाः॥ ताम्र
पदैः पदैर्बद्ध्वा तत्र पादैः समाहितः॥ तत्र वीर्यबलं धृत्वा संक्रमस्व विलोकयन्॥ पर्वतं तं समुल्लंघ्य त्रिशंकुर्नाम निम्नगाः॥ तत्रापि कण्टकास्तीक्ष्णाः सन्ति चाप्यदशांगु
लाः॥ शाल्मलीफलकैस्तत्र बद्ध्वा दृढतरं प्लवं॥ तमारुह्य स्फुरन्त्वं संतरस्व समाहितः॥ सर्वत्रिशंकुका नाम नदी चास्ति महत्तरी॥ ततस्त्वमयस्कोलः पर्वतश्च महोच्छ्रयः॥

ततश्चैव मयस्कीला नाम नदी महत्तरा ॥ औषधिमंत्रवीर्यैस्तां संतरस्व समाहितः ॥ ततोऽस्ति पर्वतश्चाष्टा दशावक्रो महोच्छ्रयः ॥ संछन्नस्तरुभिः सर्वैस्तत्र न सरणिः क्वचित् ॥ महावी
र्यबलेनैव नत्वा वृक्षान्नतु स्मरन् ॥ वृक्षाग्राद्वृक्षमाहृत्य संगच्छस्व समाहितः ॥ पर्वतं तमतिक्रम्य नद्यष्टादशावक्रिका ॥ ग्राहाकुला महावेगा विद्यते च महत्तरा ॥ तत्र त्वं वेत्रपा
द्रेन पादौ वद्ध्वा समाहितः ॥ मंत्रवीर्यबलेनापि संतरस्वोस्य शाच्छजलं ॥ तां नदीसमतिक्रम्य श्वसनो नाम नगो महान् ॥ उच्छ्रितो मधुरद्वारस्तत्र न सरणिः क्वचित् ॥ तत्र महद् यस्कीला
समाकीर्णस्तरोः क्रमन् ॥ विद्यावीर्यबलेनापि संचरस्व समाहितः ॥ पर्वतं तमतिक्रम्य श्वेतशाना नाम महानदी ॥ अगाधानतिमहावेगा मकरादिग्रहाकुला ॥ तत्रापि पिच्छवमाहृत्य नत्वा
वृक्षान्नतु स्मरन् ॥ विद्यावीर्यानुभावेन संतरस्व समाहितः ॥ तान्नदीं समतिक्रम्य धूमनेत्राभिधो नगः ॥ महान् धूमायते ऽहर्निशं धूमराशिविच्छिन्नः ॥ ये तद्धूमपरिस्पृष्टास्ते सर्वे
विहतेन्द्रियाः ॥ निश्चेष्टा देहमुत्सृज्य गच्छन्त्याशु यमाश्रयं ॥ सोऽतिमहोपपातोतस्तत्रास्ति महती गुहा ॥ समीक्ष्य तद्गुहाद्वारं मुद्घाटयं प्रयत्नतः ॥ सा गुहा दीर्घविस्तैः पुराणि वि
बाधिते हितेन्द्रियेः ॥ समीक्ष्य तामतिक्रम्य संक्रमस्व समाहितः ॥ तस्यापि नगस्यापि पल्वलं च बहूदकं ॥ तस्मिनुदकसंपूर्णो विद्यते च महच्छिला ॥ मंत्रवीर्यानुभावेन तां

८ त्रि

समुत्पाद्य दृश्यतां ॥ गुहामहत्तरीं चापि समीक्ष्य सर्वतो दिशं ॥ तत्र संजीवनी नाम महौषधिं च विद्यते ॥ ज्योतीरसो मणिश्चापि महद्दीपप्रभास्वरः ॥ औषधिं तां समादाय विद्यामं
त्रप्रभावतः ॥ सर्वदा यंत्रयालिखा सक्रमाही समीक्ष्यतां ॥ विद्यामंत्रप्रभावेन नदीं च क्षिप्रमावत ॥ सर्वे आशीविषाश्चापि दर्शितं नैव शक्नुयुः ॥ एवं तस्मान्नगात्स्वस्ति
संक्रमनं भवेदपि ॥ तं नगस्समतिक्रम्य सप्ताशीविषपर्वताः ॥ तानपि समतिक्रम्य सप्ताशीविषनिम्नगाः ॥ तत्रैरेव महच्चापि शाल्मलीवनमुत्कटं ॥ तत्र तत्फलं केवृक्ष्मछ
नां महत्स्रवं ॥ आहृत्या स्मानमाच्छाद्य मां सपेश्याभिसंक्रम ॥ तन्मांसगन्धमाघ्राय सर्वे आशीविषा अपि ॥ सहसा ते ततः पारं गत्वास्थास्यन्ति दुःखिताः ॥ ततोपि समतिक्र ३५३
म्य सुधावल्लीं महान्नगः ॥ तमधिरुह्य संपश्य स्वर्णामयं महीतलं ॥ तत्र जनपदं सन्त्यक्त्वा रोहितकाख्यमुत्तरान् ॥ तत्र रोहितकस्याथ वांसं संपश्येत्नगं महत् ॥ द्वादशयोजनायामं
सप्तयोजनविस्तरं ॥ वेष्ठितं सप्तप्राकारैर्दीर्घषष्ठिद्वारशोभितं ॥ गृहैर्हेममयैः कान्तैः सं मणिद्युतैर्विराजितं ॥ सर्वपद्मसमृद्धं श्रीदेवीभवनसमुत्तमं ॥ साधुमहाजनाकीर्णं
त्रिदशालयसन्निभं ॥ परिवृतं महोद्यानैः सर्वर्तुपुष्पमण्डितैः ॥ सर्वर्तुफलिभिर्वृक्षैः सर्वौषधिद्रुमैरपि ॥ नानापुष्पसमापन्नसरोवरैभिमण्डितैः ॥ नानापक्षिग

रोष्याधिपमोदितैः पुरोभितैः ॥ तत्र रोहितको राजा सर्व्वलोकाधिपो महान् ॥ सर्व्वविशिप्रभुश्चापि श्रीमान्धर्म्माभिधो महान् ॥ महासत्वो महावीर्य्यः सर्व्वसत्वहितार्थभृत् ॥
सतेनद्वदराद्वीपप्रवृत्तान्तेमुपादिशेत् ॥ यथातेनसमाख्यातं तथाकृत्सु समाहितः ॥ गत्वातत्र महारत्नं समादाय समाव्रज ॥ तदासंसेत्स्यते नूनं प्रतिज्ञां ते महत्तरां ॥ तद्दे तद्वि
षिमाधाय संचरस्व समाहितः ॥ इत्थं तेव्रजतो नूनं निरुत्पातं शुभं भवेत् ॥ तत्सुवीर्य महोत्साहैः संचरस्वानुमोदितः ॥ इत्यादिश्य महादेवी सा ततोन्तर्हिताभवत् ॥ ॥
एतदेवसमादिष्टं तयादेव्या निशम्यसः ॥ सुप्रियः प्रतिबुद्धस्तत्स्मृत्वैवं समचिन्तयत् ॥ अहो स्वप्ने इहागम्य महादेवीपुरो मम ॥ वदरद्वीपयात्रायाः समादिशति विस्तरं ॥
एतत्सत्यमसत्यं वा भवेन्न ज्ञायते मया ॥ इदं कस्य पुरो गत्वा पृच्छेयं कः समादिशेत् ॥ नूनमियं महादेवी मम देवाभिप्रेरिता ॥ स्वप्नेप्यत्र समभ्यागत्य समादिशति विस्तरं ॥
तत्कथं न भवेत्सत्यं यद्देव्यावचनं ध्रुवं ॥ तत्सर्व्वं सत्यमेव स्यान्नैव मिथ्या भवेदपि ॥ इति देव्या यथादिष्टं तथा कर्त्तुं समुत्सहे ॥ ततो देवीमतं स्मृत्वा गच्छेयं तत्र सांप्रतं ॥
इदं सर्व्वहितार्थं न साधितं सेत्स्यते यदि ॥ तदा मे सफलोयं स्यात्सत्वहिते परिश्रमः ॥ इति तत्राप्यहं गत्वा संसाधित्वा महामणिं ॥ सर्व्वसत्वहितार्थानि कुर्व्वेश्चरेय सर्व्वथा ॥

ततो मे सफलं जन्म जीवितं चार्थसाधनं ॥ सर्वोपरि श्रमं चापि संसिद्धं स्यान्न भवेत्तु हि ॥ इति संचिंत्य सद्वित्तः सुप्रियः समुवीर्य्यवान् ॥ सर्वं वांछितं चिंतेन वयस्यान्त्वान्समब्रवीत्
॥ प्रत्यागच्छत यूयं भो स्वभवनाः स्वां पुरीं कृतं ॥ यास्यामि वदरद्वीपं प्रति त्वां पूरितं दृढं ॥ मत्ते तत्क्रमनाश्चैव पूर्य्यतेन न मनोरथं ॥ स्वप्ने देव्या यथादिष्टं धर्मदेवद्वितीयकः ॥
वीर्य्यरथसमाकृष्टो लोकपालनकामुकः ॥ स्मृत्वा रत्नत्रयं देवं स्वसौख्ये नादरो भवन् ॥ स्थित्वा तत्र जनान्रक्ष्य पालयन्मत्परिग्रहं ॥ दत्त्वार्चित्वा च मत्वामात्रान् स्वदत्तं समादि
शत् ॥ न्यवेदयन्साश्क्ते आमात्यांश्च स्वप्नदेशतः ॥ किंतु पूर्णास्य प्रतिज्ञा कुत्रैकाकी व्रजेः कथं ॥ यदि नूनं संचारिष्यावयमपि चरिष्यावः ॥ समाकर्ण्य गिरं तेषां सुप्रियः पु ३५४
नरब्रवीत् ॥ तस्कराणां समूहात्तमपि संतोषितं ननु ॥ प्रतिज्ञा पूर्यते केन महती मे सहायकाः ॥ न तत्त्वज्ञं न तथ्यमेव स्याद्यूयं हि निःपराक्रमाः ॥ इति तान्प्रेषयामास कथाभि
र्नीत्य मुहुः ॥ गलदश्रुमुखा भूयः संबोधं संविचारयन् ॥ तत्र सर्वं क्रमात्सा प्राप्ता कथयामास सुप्रियिकां ॥ प्रवृत्तिं तस्य पत्नी च हृद्दनी वाष्पलोचना ॥ मुलयनाथ तत्त्वामात्याद
न्वाचिंत्य कुलेश्वरं । प्रत्यक्षत्वा निर्भूषणानि वधूवेव समाचरत् ॥ ततः सप्तमतिद्वीपेस्ता देवीं समनुस्मरन् ॥ सर्वाश्वौकाधिपांश्चापि नत्वा संप्रस्थितश्चरत् ॥ ततः सोऽनु

क्रमेस्तानि पंचषष्ठीपञ्चशतान्यपि ॥ समतिक्रम्य संपश्यन्नेकाकी प्राचरत्क्रमात् ॥ ततः स पर्वतान्सप्त सप्तं चापि महानदीः ॥ क्रमेण समतिक्रम्य प्रचचार समाहितः ॥ तत्र भु
क्त्वा स मूलानि पुष्पदलफलान्यपि ॥ यथा देवी समादिष्टं तथा संध्यायन्प्रासरत् ॥ एवं स संचरन्नष्टौ द्वीदशभिर्विलंघ्य तं ॥ महानगरमासाद्य तत्रोद्याने समाश्रयत् ॥ तत्र स
सुप्रियो धीरः प्रहर्षं समुपागतं ॥ समुपश्यन्समुपामंत्र्य पप्रच्छैवं समादरात् ॥ अस्ति भो भद्र यात्रापि रोहितके महत्पुरे ॥ सार्थवाहो महासत्वो मेघो नाम वणिक्प्रभुः ॥ इति
तन्नृष्टमाकर्ण्य प्रहृष्टः स समीक्ष्य तं ॥ सुप्रियं सुप्रसन्नास्यं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ अस्ति भो भद्र यास्मिन्स मघः श्रीमान्वणिक्प्रभुः ॥ किं त्वेतर्हि महाव्याधिग्रस्तो मृत्युसमी
पगः ॥ इति तद्गदितं श्रुत्वा सुप्रियः सविचक्षणः ॥ तद्धि पत्तिविस्मयापन्नो निश्वस्यैवं व्यचिन्तयत् ॥ मा हैवासौ मघो दृष्टो मघो मृत्युं व्रजेदपि ॥ को मेत्र बदरद्वीपगमनं वृत्ति
मादिशेत् ॥ इति विचिन्त्य धीमान्स सर्वविद्याविचक्षणः ॥ तन्मघरोगिनं द्रष्टुं तद्भवनमुपासरत् ॥ तं तत्र समुपायातं प्रवेष्टुं तद्गृहान्तरं ॥ द्वारपालः समालोक्य निवा
र्यैवमभाषत ॥ भो भद्र साधु नामात्र प्रविशात्र भवान्यतः ॥ अस्मत्स्वामी महारोगी भवति मोहितेन्द्रियः ॥ इति तद्भाषितं श्रुत्वा सुप्रियः सन्मतिः कृती ॥ द्वारपालं समालो

भद
सुप्रि

कमसुदृष्ट्वैवमभाषत॥ वैद्योऽहं स्वामिनं तेत्र रोगिनं द्रष्टुमागतः॥ तन्भवान् स्वामिनो रोगं संदर्शयतु सांप्रतं॥ इति तेन भाषितं श्रुत्वा द्वारपालः समीक्ष्य तं॥ आगच्छेति मुदा प्रोक्त्वा
भावेशयन्नृपालयं॥ तत्र स उपविष्टस्तं रोगिनं समपश्यत॥ तदातुरनिमित्तानि समीक्ष्यैवं व्यचिन्तयत्॥ हा मया सार्थवाहोऽयं सर्ववणिक्हितार्थभृत्॥ महाहृद्व्याधिस्थितस्तां
गः प्रशमो भैषज्यैर्नु मा म्रियात्॥ इति विचिन्त्य स वैद्यः सुप्रियः सविचक्षणः॥ सर्वोपाय्यविधानेन तद्रोगं पर्यशान्तयत्॥ पथ्यं भोगेषु पचाराणि भैषज्यानि यथोचितं॥ तद्रोगप
रिशान्त्यर्थं समुपदिश्य समसेवयत्॥ ततः स जनकस्येव सत्पुत्रः समुपस्थितः॥ सुश्रूषाविधानेन तद्रोगं समशान्तयत्॥ ततो मघः स नीरोगः परिशुद्धेन्द्रियः सुधीः॥ सु २५५
प्रियं तं महासत्वं संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ धन्योऽसि त्वं महासत्व कुतस्त्वमिह समागतः॥ येनार्थेन च तत्सत्यं पुरो मे वक्तुमर्हसि॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा सुप्रियः सार्थभृत्सुधीः॥
तं मघं सार्थभृन्नाथं संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ सार्थवाहस्य दत्तस्य जम्बुद्वीपादिहाव्रजे॥ तदहं भवते वक्ष्ये संश्रृणुष्व महामते॥ वाराणस्यां वणिग्भर्त्ता प्रियसेनाभिधो गृही॥
तस्यात्मजो वणिग्भर्त्ता सुप्रिय इति विश्रुतः॥ यक्षलोकाद्दुःखिनो दृष्ट्वा जायन्ते करुणामयि॥ ते मया सुखिनः कर्त्तुं प्रतिज्ञा महती कृता॥ तत्प्रतिज्ञाभिसिद्ध्यर्थं महावीर्यं समु

ग्रतः॥ संसाधितुं महात्स्त्वं भवच्छरणमागते॥ यत्तत्रभवता सार्द्धं वदरद्वीपपत्तने॥ गन्तुमिच्छाम्यहं साधो तन्मां संनेतुमर्हति॥ इति तत्सार्थिनं श्रुत्वा सार्थवाहो मघः सुधी
॥ सुप्रियं तं महासत्वं संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ तदृशास्त्वं महासत्व धर्मकार्यो महामतिः॥ पश्यामि ते महावीर्यममानुष्यं महज्जनं॥ यत्त्वं वीर्यमहोत्साहैरेतत्तरीतुमा अपि॥ स्व
यमेकः समुत्तीर्य्य जम्बुद्वीपादिहागतः॥ तत्भवन्तं महाविज्ञं देवसत्वहितेप्समं॥ नृपेशाधारिणां मन्ये सद्धर्मसुखसंभरं॥ यत्तेन विद्यते किञ्चिदसाध्यं कर्म दुस्तरं॥ इति प
श्याम्यहं तत्र महावीर्यं महद्बलं॥ तदहं भवता सार्द्धं वदरद्वीपपत्तने॥ गन्तुमिच्छाम्यहं नूनं त्वत्प्रतिज्ञाभिसिद्धये॥ अपि त्वहं महाव्याधिपरिमुक्तोस्मि सांप्रतं॥ त्वं तु पर
हितार्थेन स्वजीवेपि निरादरः॥ कस्ते परहितार्थेन प्रोत्सहेत्तस्य महात्मनः॥ स्वजीवितमपि त्यक्त्वा नोत्सहेद्धर्मलब्धये॥ तद्भवन्सुहृदं नावं संवरं च समानय॥ यदा वयोर्जग
म्भडयात्रायनं भवेद्धि॥ एवं तत्भाषितं श्रुत्वा स सुप्रियः सन्मतिर्मुदा॥ तथेति प्रतिविज्ञप्य तथा नेतुं ततोसरत्॥ तत्र स सुहृदं नौकामुपानीयाभिनन्दितः॥ संवरं च समभ्य
र्च्य समेत्य मघमब्रवीत्॥ देव मयासमानीता सुहृदं नौ तथा भाग्भिना॥ संवरं च समानीतो यं सर्वसज्जीकृतं ध्रुवं॥ तद्भवान्मन्यते कालं यस्येदानीं महामते॥ स्वस्त्ययनविधिं द्

उ त्वा तथा प्रस्थातुमर्हति ॥ तच्छ्रुत्वा स सार्थवाहः स मघः समनुमोदितः ॥ ज्ञातिबन्धुसुहृन्मित्रान्समामन्त्र्यैवमब्रवीत् ॥ भवन्तो ऽहं गमिष्यामि रत्नाकरे महोदधौ ॥ तत्सर्वेपि समा
छि धाय वसन्तु सर्वदा शुभे ॥ तच्छ्रुत्वा तत्तस्य सर्वे सुहृन्मित्रमहाजनाः ॥ सर्वेपि ते न मानेत्वा तद्गन्तुं न्यवारयन् ॥ सर्वैर्निवार्यमाणोपि सा र्थभृत्सन्मतिः कृती ॥ तत्र गन्तुं समुत्
साही प्रस्थातुं समसाधयत् ॥ ततः स सार्थभृत्तेन सुप्रियं तं महामतिं ॥ संपश्यन्समुपामन्त्र्य सादरं एवमब्रवीत् ॥ वत्स पण्यं समादाय कृत्वा स्वस्त्ययनं मुदा ॥ सज्जीकृत्वा समा
गच्छ संगच्छावो धनार्थिनौ ॥ एवं तद्भाषितं श्रुत्वा स सुप्रियः सोभिनन्दितः ॥ तत्रापण्यं समुपानीय कृत्वा स्वस्त्ययनं मुदा ॥ सज्जीकृत्य समुत्साही मघस्य समुपासरत् ॥ तं समी ३५६
क्ष्य समायातं मघोपि संप्रसादितः ॥ कृत्वा स्वस्त्ययनं तेन सहहर्षं प्रस्थितो ऽसरत् ॥ ॥ ततः स चचार तेन सुप्रियेण समन्वितः ॥ संपश्यन्सर्वतो मार्गे तमब्धिं समुपाययौ
॥ समीक्ष्य तं महाम्भोधिं प्राणात्वा संप्रमोदितः ॥ दृष्ट्वा नावं समाहृत्य स सुप्रियेण समतरत् ॥ तत्रावतार्यमाणोसौ मघः सार्थपती रुजा ॥ परिक्रान्तो महादुःखपरिखिन्ना
शयोभवत् ॥ ततः स परिखिन्नात्मा स्वकुलेशमनुस्मरन् ॥ सुप्रियं तं महासत्वं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ वत्सात्र मम कायेस्मिन्व्याधिरोगोभिजायते ॥ तदहं धैर्यमालम्ब्य तां

ऽतं नैव शङ्कुर्याः ॥ तन्मेऽत्र कोमलां शय्यां विस्तार्यात्र साम्प्रतं ॥ यत्राहं समुपाश्रित्य तनौ रिष्यामी मम सुधिं ॥ अस्मिंस्त्रद्वीपे जायेरन्निविधरत्नानि तान्यपि ॥ विविधानि निमित्तानि जलेऽ
त्र विकृतानि च ॥ तानि सर्वाणि पारणीयवर्णानि विविधान्यपि ॥ समीक्ष्य त्वं पुरो मेऽत्र समन्ताख्यातुमर्हसि ॥ एवं तत्समुपाख्यातं श्रुत्वा स सुप्रियः सुधीः ॥ तथा शय्यां प्रविस्ता
र्य तं पश्यपत्रेवमब्रवीत् ॥ सार्थवाह तथा शय्यामु कोमलां प्रसारिता ॥ तदत्र समुपाश्रित्य तिष्ठ ध्यात्वेश्वरं स्मरन् ॥ इति तत्कथितं श्रुत्वा स मघ उत्थितः शनैः ॥ त
च्छय्यासनमाश्रित्य तस्थौ ध्यात्वेश्वरं स्मरन् ॥ ततः स प्रर्य्यमाणोऽसौ नौकाश्रितोऽनिलैः क्रमात् ॥ एकपाण्डुरवर्णाभं पानीयसमपश्यत ॥ तज्जलपाण्डुवर्णाभं समीक्ष्य सो
ऽतिविस्मितः ॥ मघस्य सार्थवाहस्य पुरस्त्वमभाषत ॥ सार्थवाह विजानीया यदत्राहं महोदधौ ॥ पाण्डुवर्णजलं सर्वं सम्पश्यामि हि साम्प्रतं ॥ एवं तत्भाषितं श्रुत्वा स मघः
सार्थभृत्सुधीः ॥ सुप्रियं विस्मयापन्नं तं पश्यन्त्रेवमब्रवीत् ॥ सुप्रियेदं जलं सर्व्वं नैव पाण्डुरवर्णकं ॥ अपितु पश्य सि प्राच्यां दक्षिणस्यां सुधानगं ॥ तस्यात्रेदं जले सर्वं छाया
नुभावरञ्जितं ॥ विंशतिधानुगो त्राणि विद्यन्ते तत्र पर्वते ॥ यानि पक्कासु वर्णादिद्युतानि निर्मलान्यपि ॥ यान्यादायनिवर्त्तन्ते जाम्बुद्वीपनरः सुराः ॥ प्रथमं वदरद्वीपनिर्मितं म

ऽ
प्रि

ज्ञायतामिति ॥ एतत्तस्याभाषितं श्रुत्वा सुप्रियः प्रत्यव्रजत ॥ ततो दूरेऽभिगच्छन्स सुप्रियस्तस्मान्महाम्बुधौ ॥ पुनस्तदुदकं सर्वं शङ्खवर्णमपश्यत ॥ तन्नीलोदकमाकार्य सुप्रियस्तातिवि
स्मितः ॥ मघस्य सार्थवाहस्य पुरतस्तमेवमब्रवीत् ॥ यत्सार्थवाह जानीयाः पुनरत्र महोदधौ ॥ शङ्खवर्णजलं सर्वं पश्यामि खलु संप्लुतं ॥ इति तन्माषितं श्रुत्वा मघः सार्थपतिः सु
धीः ॥ सुप्रियं तं महासत्त्वं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ वत्सेदमुदकं नैव भवति शङ्खवर्णकं ॥ अप्यत्र शङ्खवर्णो गो दक्षिणास्यां समीक्ष्यतां ॥ तस्यैतदनुभावेन पानीयमिह राजितं
॥ अत्रापि धातुगोत्राणि विद्यन्ते विविधानि च ॥ यानि पत्कासुवर्णादिद्रव्याणि विविधान्यपि ॥ वैडूर्यादीनि रत्नानि प्रसिद्ध्यन्ते महान्त्यपि ॥ यानि नेष्यतु रत्नानि निजां जम्बूद्वीपान्तरा
भुवः ॥ समारत्याभिनन्दन्तः प्रत्यागता निजाश्रमं ॥ बदरद्वीपनिमित्तं द्वितीयं ज्ञायतामिदं ॥ एवं तन्माषितं श्रुत्वा सुप्रियः समव्रजत ॥ ततो गच्छन्स दूरे च सर्वं नीलमयं जल ३५
लं ॥ समपश्यत्पुरस्तस्य मघस्य तच्च प्रावदत् ॥ सार्थवाहात्र जानीयाः सर्वनीलमयं जलं ॥ वहन्तेतन्निमित्तं च सम्प्रणादेषु महति ॥ इति तन्माषितं श्रुत्वा मघ एवमभाषत ॥
नैतन्नीलमयं त्वम्भो दक्षिणास्यां समीक्ष्यतां ॥ तत्र यद्विद्यते लोहपर्वतो निमहत्तरः ॥ तस्यच्छायानुभावेन सर्ववार्यत्र रञ्जितं ॥ तत्रापि धातुगोत्राणि विद्यन्ते विविधान्यपि ॥ यतो

रत्नानि जायन्ते दिव्यानि विविधान्यपि ॥ तानि मर्त्याः समादाय प्रत्यागता निजालयं ॥ दत्वा दानं सुखं भुक्त्वा संचरन्ते सदा शुभे ॥ वदरद्वीपद्वीपनैमित्तं तृतीयमिदमुच्यते ॥ तच्छ्रुत्वा
नन्दितात्मा स सुप्रियः प्रत्यभ्युज्ञातें ॥ ततो गच्छन्नपश्यन्स सर्वं चलोहितं जलं ॥ तद्दृष्ट्वा विस्मितश्चासौ मघस्यैवं पुरो वदन् ॥ सार्थवाहात्र पश्यामि सर्वं चलोहितं जलं ॥ एतन्नि
मित्तमाख्यातुमर्हसि मे पुरो भवान् ॥ एतन्तदुक्तमाकर्ण्य समघः सार्थभृत्प्रभुः ॥ सुप्रियं तं महासत्त्वं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ वत्सनात्र जलं रक्तं दक्षिणास्यां तु दृश्यतां ॥ त
त्रापि विद्यते नाम्ना पर्वतः सर्वधातुमान् ॥ यत्र रत्नानि ताम्रादि दिव्यानि विविधान्यपि ॥ तत्रैतानि समादाय प्रत्यागता नरा मुदा ॥ वदरद्वीपनैमित्तं चतुर्थमिदमुच्यते ॥ तच्छ्रु
त्वा सुप्रियश्चासौ समभिनन्दितो भवत् ॥ ततो व्रजन्नपश्यच्च सर्वं पीतमयं जलं ॥ तद्दृष्ट्वा विस्मितश्चासौ मघस्यैवं पुरो वदन् ॥ सार्थवाहात्र पश्यामि सर्वं पीतमयं जलं ॥ कथमत्र
जलं पीतमेतद्धेतुं समादिश ॥ तच्छ्रुत्वा समघश्चाह नेदं पीतमयं जलं ॥ सुवर्णपर्वतो ह्यस्ति दक्षिणस्यां समीक्षतां ॥ तस्य छायानुभावेन पानीयमत्र रंजितं ॥ अत्र सुवर्णरत्ना
नि समादाय मुदा नराः ॥ प्रत्यागताः सदा दानं दत्वा भुक्त्वा सुखं मुदा ॥ सत्कर्मसाधनारूढाः संचरन्ते सदा शुभे ॥ तच्छ्रुत्वा सुप्रियश्चासौ प्रबोधितोऽत्यनन्दितः ॥ अद्राक्षीच्च त

उ तो गच्छन्स सर्वं शुभकं जलं॥ तद्दृष्ट्वा विस्मयापन्नः स मघं चैवमब्रवीत्॥ सार्थवाहात्र पश्यामि सर्वं शुक्लमयं जलं॥ केनैतद्रंजितं चास्य हेतुं मे सम्प्रपादिश॥ तन्निशम्य म
७ घस्तं च संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ वत्सात्र दक्षिणस्यां हि विद्यते रूप्यपर्वतः॥ एतच्छायानुभावेन रंजितमिदमम्बु हि॥ तत्र रूप्याणि विद्यन्ते रत्नानि विविधानि च॥ तत्राप्या
दाय रूप्याणि रत्नानि मानवा मुदा॥ दत्वा दानं सुखं भुक्त्वा संचारन्ते शुभे सदा॥ तच्छ्रुत्वा स्मतुष्टात्मा सुप्रियः प्रान्तबुध्यतेः॥ ततः संप्रचरंस्तत्र ददर्शासौ क्षीरितं जलं॥
तत्रैश्चर्याभिविस्मितो सो मघस्यैवं पुरोवदत्॥ साधो सर्वं हरिद्वर्णं जलं तत्केन हेतुना॥ इति तद्भाषितं श्रुत्वा मघस्तं चैवमब्रवीत्॥ अत्रास्ति दक्षिणस्यां च हरितां पर्व
तो महान्॥ एतच्छायानुभावेन जलमिहं तु रंजितं॥ तत्र वैडूर्यरत्नानि विद्यन्ते निर्मलानि हि॥ तत्र तानि समादाय मानवा श्रीभिनन्दिताः॥ दानं दत्वा सुखं भुक्त्वा संचरं ३५८
ते सदा शुभे॥ तन्निशम्यानुतुष्टात्मा सुप्रियः प्राप्य नन्दितः॥ ततो गच्छन्नपश्यच्च सर्वं स्फाटिकसन्निभं॥ तज्जलं च समीक्ष्यैवं मघस्य पुरतोवदत्॥ साधोत्र च जलं सर्वं हि तेस्फ
टिकनिर्मलं॥ केनैतद्रंजितं वारि तद्धेतुं मे समादिश॥ तन्निशम्य मघः प्राह सुप्रियं तं समीक्ष्य सः॥ अतोस्ति दक्षिणस्यां हि स्फाटिकपर्वतो महान्॥ एतच्छायानुभावेन

जलमत्रानुरंजितं॥ तत्र गृह्णन्ति रत्नानि विविधानि नरा मुदा॥ दानं दत्वा सुखं भुक्त्वा संचारन्ते समशुभे॥ एतत्तत्त्वमुपादिष्टं श्रुत्वा सोन्यनुबोधितः॥ सत्यमेव परिज्ञाय समभि-
नन्दितोभवत्॥ ततो गच्छन् सुरस्तस्य नीलं पीतं च लोहितं॥ अवदातं च पानीयं विमिश्रितं ददर्श सः॥ एतन्मिश्रं जलं दृष्ट्वा सुप्रियो विस्मयान्वितः॥ मघस्य पुरतश्चैवं तत्प्रश्न-
न्नेवमभाषत॥ सार्थवाहात्र पश्यामि चतुर्वर्णाविमिश्रितां॥ जलमेतत्कथं केन हेतुना मे समादिश॥ तन्निशम्य मघश्चासौ सुप्रियं विस्मयान्वितं॥ महासत्त्वं महावीर्यं संप-
श्यन्नेवमादिशत्॥ अतो दक्षिणास्यां च सन्ति रत्नमया नगाः॥ तस्य छायानुभावेन जलमिहानुरंजितं॥ तत्रापि च समादाय चतुरत्नानि मानुषाः॥ दानं कृत्वा यथाकामं भु-
क्त्वा चरन्ति सत्सुखं॥ इति तेनोदितं श्रुत्वा सुप्रियोभिप्रबोधितः॥ सत्यमेवं परिज्ञाय वरत्नप्राभिनन्दितः॥ ततश्चागत्य जले पश्यद्दीपाद्भवप्रदीप्रिताः॥ ताः समीक्ष्य पुरस्तस्य
मघस्य संन्यवेदयत्॥ अत्र जले प्रपश्यामि दीपानिव प्रदीप्रितान्॥ केनात्र रंजितं साधो तन्निमित्तं समादिश॥ तन्निशम्य मघस्तं च सुप्रियं विस्मयान्वितं॥ महावीर्यं समुत्साहं सं-
पश्यन्नेवमब्रवीत्॥ वत्सात्रास्ति जले सन्ति महौषध्योभिरादीप्रिताः॥ एतत्प्रभावानुभावेन सर्वं जलं प्रदीप्रितं॥ तत्रौषधीः समादाय भिषग्द्वराः प्रमोदिताः॥ सर्वेषां सर्वरोगानि प्रशाम्यो

३८ नेऽस्यं त्वयि ॥ वर्तंते तानि निमित्तानि दुर्ज्ञानानि यतो न हि ॥ गमनं बदरद्वीपे प्रतिजानाम्यहं खलु ॥ एतत्तत्समुपादिष्टं नियम्य सुप्रियो मुदा ॥ सार्थवाहं मघं प्रश्नं भूयोप्येवमभा
सुप्रि षत ॥ कदात्र बदरद्वीपयत्र नाम्नं भविष्यति ॥ सूनो गम्य कियद्दूरे तत्समुपाख्यातुमर्हति ॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा समघः सुप्रियं चतं ॥ महासत्त्वं महावीर्यं सम्प्रश्नत्रेवमब्र
वीत् ॥ मयापि बदरद्वीपं सर्वथैवाभिदृश्यते ॥ अतिकान्तसार्थवाहानां वृद्धानां श्रुतमेव हि ॥ इतस्तीरं समुत्तीर्य्य पश्चिमाभिमुखो व्रजेत ॥ एवमेतत्समाख्यातं सार्थवाहैः श्रुतं मया ॥
एतदेव कथित्वा समघस्तूष्णीं व्यवस्थितः ॥ घोरवेदनाक्रान्तः सर्वांगपरिपीडितः ॥ तमेवं रोगिनं दृष्ट्वा सुप्रियः सोऽपि देवता ॥ ध्यात्वा तु स्मृत्वा संतत्त्व प्रार्थये देवमादरात ॥ र
क्षेमं स्वामिनं नाथं क्षमस्वेनो पराधतां ॥ एवं तत्प्रार्थितं श्रुत्वा समघः सुप्रियं वदत ॥ असह्य वेदना वत्स प्रादुर्भूतानतो मम ॥ तदेषा नीयतां नौका तीरे त्रसां प्रतं लघु ॥ वेत्र ३५९
पाशेन वद्धो मां नावं मे देहमर्चय ॥ प्राणमुक्तमिदं काय्यं संजहत्व यथाविधि ॥ अवश्यं भाविनो भावा भवन्ति सर्वदेहिनां ॥ तन्मे त्र शोचतां कृत्वा मा भव दीनमानसः ॥ स्वेनं त्था
पितं श्रुत्वा तथा स सुप्रियस्ततः ॥ तीरे नीत्वा व वन्धासौ वेत्रपाशेन तं प्लवं ॥ तत्रान्तरे मघो ध्यात्वा स्मृत्वा रत्नत्रयं मुदा ॥ कालधर्माभिसंयुक्तः कार्यं त्यक्त्वा दिवं ययौ ॥ ततः का

मृतं मत्वा तं मेघं सुप्रियः स्थले ॥ प्रतिस्थाप्य समभ्यर्च्य वह्निना समदाहयत् ॥ ततस्तदस्थि संगृह्य क्षिप्त्वा वाहयन् महोदधौ ॥ ततस्तच्छोकमुस्कित्वा सर्वं समचिन्तयत् ॥
इदं पोतं समारुह्य कुत्र यास्यामि संप्रतं ॥ दैवेन प्रेरितो यत्र तत्राभिसंसरे यदि ॥ सर्वं विचिन्त्यमानस्य सुप्रियस्य महामतेः ॥ तत्पोतस्तीव्रवेगेन वायुनापहतो भ्रमन् ॥ ते
दपहृतमग्रेन वायुनावीक्ष्य सुप्रियः ॥ धैर्यैः पोतं समारुह्य प्राचरत्पश्चिमां दिशं ॥ तत्र पार्श्वे च रत्नमयस्य पर्वतस्य स्थले ॥ संप्रयातो महाटव्यां प्रचचार विलोकयन् ॥ तत्र
स फलमूलानि भक्षमाणो व्रजन्नतः ॥ अनेकयोजनातीत्य श्लक्ष्णां ददर्श पर्वतं ॥ तं प्रोच्चतरं प्रेक्ष्य सोऽभिगतस्तदन्तिकं ॥ अविरोढुं सुवीर्योऽपि न शशाक कथंचन ॥ तत्र
समधुनालिप्य पादौ समभिरुह्य तं ॥ गतं ततो वनीरागोऽपि गच्छन् सुरम्यारण्यतः ॥ तत्र फलानि मूलानि भक्षन् सम्प्रासर्जततः ॥ अनेकयोजनानीत्य ददर्श नगमुच्चकं ॥ तमभिरो
दुमुद्दीक्ष्य निःसरणं समन्ततः ॥ भ्रमन्नार्ग्य मार्गमाणोऽसौ कुत्रचिन्नाप्यपश्यत ॥ तत्र मार्गमलब्ध्वा स विषादपरितापितः ॥ तच्छिन्नयापरीतात्मा निद्राहतेन्द्रियोऽभवत् ॥ तदा तस्मि
न्नगे यक्षो नीलाद्येन्तामतिष्ठति ॥ स तं निद्रावशीभूतं समीक्ष्यैवं व्यचिन्तयत् ॥ पुरुषोऽयं महासत्त्वो बोधिसत्त्वः सुवीर्यवान् ॥ सर्वसत्त्वहितोत्साही सद्धर्मश्री सुखार्थभृत ॥ एता

र्थमिहप्राप्यातः परिखिन्नः श्रमैर्भिर्खेदितः ॥ तदहमस्य साहाय्यं कल्पये यमिहाधुना ॥ एवं निश्चित्य नीलाद्रौ यक्षस्तस्मिन्स्वप्नमूर्छिते ॥ तत्पुरः समुपाश्रित्य संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ अत्रै
व त्वमितो गत्वा योजनं पश्य पर्वतं ॥ त्रीणि शृंगाणि दिव्यान्ते महदुच्चतराणि हि ॥ तत्र वै त्रिशृंगानामत्वा संक्रमस्व समारुहन् ॥ एवं प्रोक्त्वा स नीलाद्रिं तं सुप्तं प्रबोधयत् ॥
ततोन्तर्हिते तस्मिन्ते स्थित्वा पश्यन्समाश्रयत् ॥ तत्स्वप्नप्रबुद्धः स सुप्रियः प्राभिनन्दितः ॥ ततः सोभिभ्रमन्स्त्रीणि शृंगाणि समपश्यत ॥ तत्र वै त्रिशृंगानां मध्यपर्वतं तं स
मारुहत् ॥ तत्र सुवीर्यवान्पश्यन्नेव हृष्टः समाहितः ॥ ततः संप्रस्थितो भूयो ददर्शी स्फाटिकं नगं ॥ तत्र समीक्ष्य मनुष्याणामगम्यं महदुन्नतं ॥ समन्ततो भ्रमन्स्तत्र मार्गसोपानाल ३६०
भन्कचित् ॥ तत्र मार्गमपश्यन्स तदभिरोहणाय हि ॥ व्यवतस्थाव हेमात्रं तच्चिन्ताभिहताशयः ॥ तत्राग्रेभिस्थितो यक्षश्चन्द्रप्रभाभिधो महान् ॥ स तं चिन्ताहतात्मानं समीक्ष्यैवं
व्यचिन्तयत् ॥ प्रहृष्येयं महासत्त्वः सर्वसत्त्वहितार्थभृत् ॥ संसाधितुं महत्पत्न्यमिहायातो सुदाधुना ॥ एष मार्गमिहालब्ध्वा चिन्तापरोभिनिष्ठते ॥ तदस्याहं समाश्वास्य मार्गं संदर्शयेयु
ना ॥ इति संचिन्त्य यक्षः स तं समेत्य पुरः स्थितः ॥ समाश्वास्य प्रसन्नात्मा संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ सत्वधीमान्न विषीद त्वं संचरस्व समाहितः ॥ कोशमात्रमितो गत्वा दक्ष्य सिच्चान्दनेव

नं॥ तत्र च संचारन्यस्य विद्यते महती शिला॥ तां समुत्थाप्य वीर्येण पश्यसि महतीं गुहां॥ तस्यां प्रभास्वरी नाम संविद्यते महौषधीः॥ तां पंचगुणसंपन्नां समीक्षादाय संव्रज॥ तस्या
गुणप्रभावेन कायेन त्वं क्रमेन्न हि॥ अवतीर्णं न लप्स्यन्ते सर्वे दुष्टाः सुरादयः॥ बलवीर्यसमालोकं सततं भेद्योदधावितं॥ तत्रां हि त्वा प्रयाहि त्वं श्रीसोपानं च प्रेक्ष्यसे॥ तत्र ते
न च तु रत्नसोपानेन समारुह्य॥ स्फटिकपर्वतं स्वस्ति संक्रम त्वं विलोकयन्॥ ततो वनरत्नो भूयः सान्नद्रक्ष्यति स्वौषधिः॥ तस्यास्त्वयानकर्त्तव्यं शोकवैषादरोदनं॥ एतत्खलु
प्रभोयक्षः सुप्रियं तं महामतिं॥ समनुज्ञाप्य संपश्यन्नतः सोन्तर्हितो व्रजन॥ तच्छ्रुत्वा सुप्रियो धीमान्समभिबोधितस्ततः॥ प्रयानश्चन्दनेरण्ये ददर्श महतीं शिलां॥ तां स
मुत्थाप्य वीर्येण सोमैक्षत महद्गुहां॥ तत्र सवीक्ष्य सोऽद्राक्षीत्प्रभास्वरां महौषधिं॥ तां समादाय निर्यातो महाबलोति वीर्यवान्॥ तत्राभिलोकयन्रत्नसोपानमभ्यपश्यत॥ ततः
ससुप्रियस्तेन प्रारुह्य स्फटिकं नगं॥ यक्षदेशितमार्गेण प्रचचाम समाहितः॥ ततो वतीर्य संचरन् प्रचचार महीतले॥ ततः सोन्तर्हिता तस्य प्रभास्वरा महौषधिः॥ तत्र
संप्रस्थितो पश्यन्सौवर्णं नगरं च सः॥ आरामोद्यानसंपन्नं पुष्करिणीसमावृतं॥ तं दृष्ट्वा सम्प्रयातस्य द्वारमुपगतः पुनः॥ अपश्यन्निर्जनं शून्यं दृष्ट्वा यानेसमाश्रयन्॥ त

भद्र
सुपि

उपस्थित्वा विषमात्मा ध्यात्वैवं समचिन्तयत् ॥ यदिदमिह पश्यामि तदपि शून्यकं खलु ॥ कदाहं वदरद्वीपं प्राप्य फलं पश्यामि वाञ्छितं ॥ एतच्चिन्तापरीतात्मा मिद्रोगताभिनिद्रि-
तः ॥ तं समीक्ष्य महासत्त्वमेवं चिन्ताकुलाशयं ॥ मापूर्वं देवताप्रात्तः समेत्यैवमभाषत ॥ साधु साधु महासत्त्व धैर्यमालंब्य पश्य मां ॥ नवमनेऽभिनन्दार्थं समाश्वासितुमागतां
॥ सर्वकान्तारदुर्गाणि निस्तीर्णानि त्वयाधुना ॥ संप्राप्तो वदरद्वीपपत्तनं सम्प्रसीदतत् ॥ संगोप्याश्रयन्तेन सर्वेन्द्रियाणि सर्वतः ॥ सुस्मृतिं मनसा धृत्वा संचरत्स्व स-
माहितः ॥ अत्र रत्ननगरद्वारं गत्वा समभिलोकयन् ॥ तत्कपाटे त्रिधा कीलं सतिष्ठत्व समाश्रितः ॥ ततोऽपि किन्नरी कन्याश्चतस्रो प्रीतिसन्निभाः ॥ निर्गत्यैव सु- ३६१
सुभद्राङ्गाः कलाविद्याविचक्षणाः ॥ ताः सर्वा मणिद्वारमुपात्वां समीक्ष्य प्रमोदिताः ॥ वशीकर्तुं समानस्य वंदिष्यं रेव मादरात् ॥ स्वागतं भो महासत्त्व समेहि नोऽभिनन्दय ॥ अस्मा-
कं पतीनां हि भर्त्ता स्वामी पतिर्भव ॥ पश्येमानि सुरम्याणि रत्नहाणि मन्दिराणि च ॥ सम्पश्यन्नेषु सर्वेषु संरमस्व यथासुखं ॥ एवं ताः किन्नरीकान्ताः सर्वा अपि पुरः स्थि-
ताः ॥ समीक्ष्य त्वां वशीकृत्य प्रेर्ययुः रमितुं सदा ॥ तदा त्वं तासु सर्वासु मानसं ज्ञानं समाहितः ॥ समुपस्थाप्य संपश्यन् सद्धर्मं समुपादिश ॥ तद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वास्ता अ-

पि बोधिताः ॥ श्रीसंप्रदं महारत्नं अथ चेद्युः प्रसादिताः ॥ तन्महारत्नमादाय समभिपृच्छ तद्गुणान् ॥ तद्गुणांस्ते समाख्यायुः सर्वास्ताः संप्रसादिताः ॥ यथाताभिः
समाख्यातं संश्रुत्वा त्वं समाहितः ॥ तथा कृत्वा जगत्सर्वं सर्वार्थैरभिनन्दय ॥ ततो व्रज द्वितीयं च किन्नरीनगरं तथा ॥ गत्वा तत्रागारद्वारे त्रिधा कोषाद्युपाश्रय ॥ त
तो हैको किन्नरीकन्या निर्गच्छेत् सुरूपोपमाः ॥ पूर्वातिसुन्दराः कान्ताः कलाविद्याविचक्षणाः ॥ ता अपि सकलास्तास्त्वां समीक्ष्याभिनन्दिताः ॥ वशीकर्तुं प्रयत्नेन बोध
यिष्यन्ति पूर्ववत् ॥ तास्त्वपि जननीसंज्ञामुपस्थाप्य समाहितः ॥ सद्धर्मं समुपाख्याय सर्वास्ताः संप्रसादय ॥ तद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वास्ताः संप्रसादिताः ॥ पूर्वोक्तं
महारत्नं संप्रदास्यन्ति ते ध्रुवं ॥ तत्समीक्ष्य समादाय ताः परिपृच्छ तद्गुणान् ॥ तद्गुणांस्ताः समाख्याय नन्दयिष्यन्ति ते मनः ॥ यथाताभिः समाख्यातं तथा कृत्वाभिनन्द
य ॥ सर्वांस्तान्परीष्टार्थैः संतोषय सुखं चर ॥ ततो गच्छ तृतीयं च किन्नरीनगरं तथा ॥ पश्चात् समेत्य तद्द्वारं त्रिधा कोषाद्युपाश्रय ॥ ततश्च निर्गताः कान्ताः षोडशकि
न्नरात्मजाः ॥ दिव्यरूपाः शुभांगाः सर्वकलाविचक्षणाः ॥ ताश्च सर्वाः समीक्ष्य त्वां प्रीतिक्रीडानुरागिताः ॥ वशीकर्तुं प्रयत्नेन नन्दयिष्यन्ति ते मनः ॥ तास्त्वपि भगिनीसंज्ञा

भ८
सु७

मुपस्थाप्य समाहितः ॥ सद्धर्मं समुपाख्यातैस्ताः सर्वा अभिबोधय ॥ ततः धर्मामृतं पीत्वा सर्वास्ता अभिबोधिताः ॥ महारत्नं प्रदास्यन्ति भद्रश्री सुखसंप्रदं ॥ तत्संप्रदत्तं समादाय
संपूज्य तद्गुणानिताः ॥ तद्गुणानि समाख्याय ऊर्ध्वं स्वास्ते भिबोधनं ॥ ताभिर्यथा समाख्यातं तं तथा हृत्वा समाहितः ॥ वाञ्छितार्थैर्निगान्सर्वान्संतोष्याभिनन्दय ॥ ततस्ते वाञ्छितं स
र्वं संसेवस्व तेप्रसाधितं ॥ ततः श्रीसर्वसंपत्तिसमापन्नः सुखेच्छ ॥ ततो गच्छ चतुर्थं च किन्नरनगरं तथा ॥ गत्वा समीक्ष्य तद्द्वारं त्रिधा कोष्ठ भूपाश्रय ॥ ततोपि च निश्चरी ध्व
नि हात्रिंशत्किन्नरात्मजाः ॥ रतिरूपा रमाकाराः सर्वकलाविचक्षणाः ॥ ता अपि त्वां समीक्ष्य नत्यः सर्वाः समन्तमोदिताः ॥ वशीकृत्य समीक्ष्ये पुरमितं सर्वदा सुखं ॥ तास्त्वपि त्वं स ३६२
तासंज्ञामुपस्थाप्य समाहितः ॥ सद्धर्मं समुपाख्याय सर्वास्ता अभिबोधय ॥ तास्ते धर्मामृतं पीत्वा सर्वाः समभिबोधिताः ॥ प्रदास्यन्ति महारत्नं भद्रश्री सुखसंप्रदं ॥ तत्संप्रदत्त
समादाय सर्वाश्चो कान्समीक्षितैः ॥ सर्वद्रव्यैः समापन्नान्कृत्वा समभिनन्दय ॥ एतद्धर्ममहत्कीर्तिं श्रीभद्रार्थसमृद्धिमान् ॥ सर्वसत्त्वहितं कृत्वा संचारस्व सदा सुखं ॥ ततस्ते सं
स्पतेः सर्वं समभिसाधितं ध्रुवं ॥ एतत्कर्मविपाकेन बोधिमपि समाप्नुयात् ॥ एवं सा देवतास्तस्मै सुप्रियाय यथाक्रमं ॥ सद्धर्मसाधनं धर्ममादिश्यान्तर्हिताभवत् ॥ एतत्सर्वं समाक

गपि सुप्रियैः संप्रसादितः ॥ प्रतिबुद्धः समुत्थाय प्रातरेवं व्यचिन्तयत् ॥ अहो सा देवतोपेत्य स्वप्ने मामेवमादिशत् ॥ एतत्सत्यं भवेन्नूनं तज्ज्ञात्वाहं विलोकये ॥ इति संचिन्त्य धी
मान्स तं सुवर्णनगरं गतः ॥ तद्द्वारमुपसंक्रम्य त्रिधा कोट्याभ्युपाश्रयत् ॥ ततोऽभिनिर्गताः कन्याश्चतस्रः किन्नरात्मजाः ॥ दिव्यातिसुन्दराः कान्ता कलाविद्याविचक्षणाः ॥ ताः
सर्वास्तं महासत्त्वं समभीक्ष्याभिनन्दिताः ॥ पुरतः समुपाश्रित्य पश्यन्त्य एवमूचिरे ॥ स्वागतं ते महासत्त्व कच्चित्सर्वत्र कौशलं ॥ समेत्य त्वं परं स्माकं मम पतीनां पतिर्भव ॥ इ
मानि यत्पुरस्थानि गृहाणि मन्दिराणि च ॥ संपन्नान्नेषु सर्वेषु संरमस्व यथासुखं ॥ एतान्यपि च सर्वाणि समीक्ष्यास्माहर ॥ सुरसपथ्यभोग्यानि पानानि विविधानि च ॥ विवि
धानि सुवस्त्राणि दिव्याभिशोभितान्यपि ॥ भूषणान्यपि सर्वाणि सन्त्येतानि भवन्तु ते ॥ धनद्रव्याणि सर्वाणि रत्नानि सकलान्यपि ॥ नवाधीनानि सर्वाणि प्रपश्यन् गृहाणि सन्त्र
ते ॥ उद्यानान्यपि विद्यन्ते सर्वर्तुपुष्पमण्डितैः ॥ सर्वौषधिफलानम्रैर्द्रुमैः संशोभितान्यलं ॥ पुष्करिण्योऽपि विद्यन्ते पद्मश्रीतास्तु पूरिताः ॥ हंसादिपक्षिभिः पूर्णाः पुष्पैः पद्मोत्प
लादिभिः ॥ तासु स्नात्वा यथाकामं भुक्त्वा भोग्यं सपानकं ॥ अस्माभिः सह संक्रीडरममानः सुखं चर ॥ एवं ताः किन्नरीकन्याः सर्वा अपि पुरः स्थिताः ॥ समीक्ष्य तं वशीकर्तुं प्रार्थय

भद्र
सुप्रि

नुमितुं सदा ॥ एवं संप्रार्थितैस्ताभिः श्रुत्वा स सुप्रियः सुधीः ॥ जननीरिव ताः सर्वाः पश्यन्स्वस्थो समाहितः ॥ अथ ताः सकलाः कान्ताः सुप्रियन्तं महामतिं ॥ श्रुत्वा प्रावेशयन्स्तत्र सौव
र्णे नगरे मुदा ॥ प्रवेश्य तत्र प्रासादे सममभिरोप्य शोभिते ॥ स्वासने संप्रतिष्ठाप्य प्रेक्षन्त्य उपतस्थिरे ॥ तत्र स सुदृशा पश्यन् सर्वास्ताः समुपस्थिताः ॥ दशपापान्विनिर्मुह्य कुशलान्
दशप्रादिशत ॥ शारीरं त्रिविधं पापं वाणीभवं चतुर्विधं ॥ त्रयं मानसिकं तद्वद् दशाकुशलिकं स्मृतं ॥ प्रादत्तादानहिंसा च काममिथ्या शरीरजं ॥ दीनस्त्वल्पायुषो वामाहीनमनेत्रेच
दुर्गतिः ॥ मृषावादश्च पैशुन्यं क्षोडं भिन्नं च वाचिकं ॥ कुष्ठकाय्यश्च मूर्खश्च भ्रान्त्यमानाजनोस्मितः ॥ अभिध्या च परद्रोहं मिथ्यादृष्टिश्च मानसं ॥ सर्वाप्रियस्तद्वोहत्वं हीनाङ्गं नरक
लं विदुः ॥ तानि त्यक्त्वा संचरध्वं कुशलान्दश मातरः ॥ सुकृतानीर्विकाघूर्णं संपन्नाः सुगतोद्भवे ॥ कामाश्रयान्प्रवेद्भेक्तान्स माख्यायाभिबोधयन् ॥ सर्वसत्वहिताधानं सद्धर्मं समुपादि ३६३
शत ॥ तास्तद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वाः समनुबोधिताः ॥ संतुष्टास्तं महासत्वं प्रेक्षन्त्य एवमब्रुवन् ॥ धन्योसि त्वं महासत्व यत्सुवापि सुधीरकः ॥ नैव कामगुणारक्तः सद्धर्मगुणलालसः ॥ ए
वं ताः सकलाः कन्याः समाख्यायाभिनन्दिताः ॥ सो भासनं महात्मं सुप्रियायदत्सुदा ॥ समीक्ष्य तं महात्मं सुप्रियः सोभिनन्दितः ॥ समासायाभिपश्यन्स्ता तद्गुणं पर्यपृच्छत ॥ भो

भगिन्योऽस्य रत्नस्य कोऽनुभावः प्रचक्ष्यतां ॥ एतत्कृपानुभावेन कुर्या सर्वार्थसाधनं ॥ एवं तत्भाषितं श्रुत्वा सर्वा स्ताः संप्रसादिताः ॥ तस्मै तस्य सुरत्नस्य प्रभावं समुपादिशत् ॥ महासत्वा
स्य रत्नस्य प्रभावं महत्तरं ॥ समभिवांछितं सर्वं संपूरयेदयं यतः ॥ तस्मात्त्वात्वा पश्चाद्दक्षिणामुपोषधव्रतं चरेत ॥ इदं ध्वजाग्रे वारोप्य प्रार्थयस्व समीहितं ॥ तदा योजनविस्तारं सा
मन्तकं निरन्तरं ॥ यथाभिवांछितं द्रव्यं सर्वं तथाभिवर्षयेत ॥ इत्यस्यानुभावं हि मत्वा धृत्वा समाहितः ॥ समभिप्रार्थितैर्द्रव्यैः सर्वान् समभितोषया ॥ दत्वा दानं सदार्थिभ्यो
भुक्त्वा भोगं यथेप्सितं ॥ स्वयं चान्ससदा भद्रे लोकानपि प्रचारय ॥ एवं तत्भाषितं श्रुत्वा तथेति स प्रमोदितः ॥ तदनुज्ञां समासाद्य ततोऽचरद्विलोकयन् ॥ १ ॥ ततः स प्रचर
न्नाराद्दृष्ट्वा मयं महत्तरं ॥ कैन्नर्यं नगरं तं च संपश्यन् समुपाचरत् ॥ तद्दृष्ट्वानन्दितात्मा स संपश्यन् समुपासरत् ॥ प्रेक्ष्य तन्नगरद्वारं त्रिधा कोशाभ्यतिष्ठत ॥ तदा ष्टौ किन्नरीक
न्यारतिरूपातिसुन्दराः ॥ निर्ययुः श्रीसुभद्रांशाः सर्वकलाविचक्षणाः ॥ सर्वास्तास्तं समालोक्य समभिनन्दिताशयाः ॥ संमुखं समुपस्थित्वा पश्यन्त्य एवमब्रुवन् ॥ स्वा
गतं भो महासत्व कच्चित्ते कौशलं ननो ॥ समेहीदं मनोरम्यं पश्य रूप्यमयं पुरं ॥ इत्युक्त्वा तं पुरे नीत्वा प्रासादे ताः समादरात् ॥ स्वासने संप्रतिष्ठाप्य पश्यन्त्य एवमब्रुवन् ॥ अ

भद्र स्माकमपतीनां हि भर्त्ता स्वामी पतिर्भवेत्॥ प्रविश्यात्र समीक्षस्व सर्वत्र संचरन् क्रमात्॥ प्रासादान्यत्र विद्यन्ते रम्याणि मन्दिराणि च॥ एष्वस्माभिः सहारक्तः संरमस्व सदा सुखं॥
बुप्रि आरामाणि च संत्यत्र सर्वर्तुपुष्पितैर्द्रुमैः॥ सुपथ्यफलवृक्षैश्च संशोभितानि सर्वदा॥ पुष्करिण्योऽपि संत्यत्र शुद्धशीताम्बुपूरिताः॥ सर्वैर्जलरुहैः पुष्पैः संशोभिताश्च प
क्षिभिः॥ सर्वाणि सन्ति भोग्यानि पानानि विविधान्यपि॥ भुंक्ष्वैतानि यथाकामं संचरस्व सुखं सदा॥ द्रव्याणि संति सर्वाणि रत्नानि सकलान्यपि॥ एतान्यपि समालोक्य
समादत्स्व यथेच्छया॥ वस्त्राणि सन्ति सर्वाणि सुरंगरञ्जितान्यपि॥ एतान्यपि समादाय प्रावृत्य नैः सुखं चर॥ भूषणान्यपि संत्यत्र हेमरत्नमयानि च॥ सर्वाण्येतैरलंकृ ३६४
त्य सर्वांगशोभयं चर॥ अस्माभिः सह संरक्तो भुक्त्वा भोग्यं यथेप्सितं॥ रममाणो दिवानक्तं भुक्त्वानन्दं सुखं वस॥ एवं भुक्त्वा महासौख्यं प्रान्ते यायाः सुरालयं॥ एवं ताभिः
समाख्यातं श्रुत्वा स सुप्रियः सुधीः॥ जननीरिव ताः सर्वाः संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ दुहितरो न कामार्थी न च भोग्यानि लालसः॥ अपि तु सर्वलोकार्थं रत्नार्थी ह समाव्रजे॥ एवं
स सत्कृतिः प्रोक्त्वा सर्वास्ताः किन्नरीरपि॥ निवार्य दुष्टपापेभ्यः सद्धर्मं समुपादिशत्॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वास्ताः प्रमदा अपि॥ समनुबोधिताः सत्यमिति मत्वाऽनन्दि

रे॥ तत्स्तद्धर्मीभिप्रमोदिन्य सर्वास्तास्तं महामतिं॥ बहुभिः श्रीमहारत्नैः संपूज्चार्याभ्यनन्दयत्॥ तानि सर्वाणि रत्नानि समादाय समीश्वरः॥ दानमाहात्म्यमतुलं नाभ्यपृच्छदर्थममा
दिव्रात्॥ निधानमनुगं दानं चौराद्यैरगोचरं॥ भवाब्धिभ्रमनाशाय वाहनं सुखमुत्तमं॥ मुक्तावलीभूषितांगाः कौशेयप्रावृताः सदा॥ यद्गृहं हन्ति तां लक्ष्मीं तदपि दानलक्ष
णं॥ आयुः सुदीर्घं सुकुले जन्म कान्तं वपुर्गुणं॥ आरोग्यं निर्भयं द्रव्यं तत्सर्वं दानलक्षणः॥ यच्चक्रवर्त्ती भुजेषु श्रीसंप्रभिर्युतः॥ समुद्रसीमां निष्कण्टकां तदपि भूमिदा
नतः॥ रत्नस्य दानान्नैः पूर्णेऽब्धस्य कान्त्वैनेत्तथा॥ वासोभिर्वाससंनद्ध यद्दत्तं तद्धि वर्द्धितं॥ तस्यानुभावतो यूयं रत्नद्वीपसमुद्भवाः॥ सततं दिव्यसंवा भव्या दानदुःखवि
वर्जिताः॥ यस्य प्रभावादतुलं सौख्यं वर्द्धयतत्पुनः॥ संवर्द्धमाने तस्मिंस्तु सोपि वा वर्द्धयिष्यति॥ एवं त्वेन्थं यालयध्वं लोकान्दीनान्सुचेतसा॥ मौनीन्द्रवचनं स्मृत्वा सागा
तोस्मि समुद्रतः॥ रत्नार्थी दीनमुद्धर्त्तुं त्रिः सहायस्त्वदाज्ञया॥ इति तस्य वचः श्रुत्वा तं नत्वा संप्रसादिताः॥ भासमाना भिधं रत्नमदेयमपि संददुः॥ गृहाणेदं महाभाग ज
म्बुद्वीपे सुदुर्लभं॥ त्वया दिष्टं समाकर्ण्य संतुष्टा रानकामुकाः॥ यदा योजनवान्तुर्थं प्रवर्षयेदभीप्सितं॥ वासो न्नं द्रव्यरत्नं च राकायां ध्वजमाश्रयन्॥ इत्युक्त्वा प्रददुस्तस्मै

भद्र
सप्रि

स्वच्छनिर्मलमानसाः ॥ तद्गृहीत्वाशिषामाद्य पुनः प्राह प्रमोदितः ॥ विलसन्तु चतुर्वर्गोत्तमस्वरान्तारत्यात्मिकाः ॥ तदनुज्ञां समासाद्य ततोभिनन्दितोचरत् ॥ ततश्चारन्ददर्शा
राद्वैदूर्यनगरं पुनः ॥ तद्दृष्ट्वा विस्मयापन्नः सत्वरं समुपासरत् ॥ तत्र संसमुपाक्रान्तः समालोक्य समन्ततः ॥ तथा तन्नगरद्वारं त्रिधाकोशाभ्युपाश्रयत् ॥ ततोभिनिर्गताः
कन्याषोडशकिन्नरात्मजाः ॥ पूर्वातिसुन्दराः कान्ताः सर्वकलाविचक्षणाः ॥ रतिसन्निभसद्रूपाः सर्वलोकमनोहराः ॥ ताः सर्वास्तं महासत्वं समीक्ष्य समुपासरन् ॥
तत्र तं समुपासृत्य सर्वास्ताः संप्रसादिताः ॥ समीक्षन्त्यः प्रसन्नास्याः प्रत्युत्थाप्यैवमब्रुवन् ॥ स्वागतं स्वागतं साधो कच्चित्ते कौशलान्तं ॥ अस्माकमपतीनां हि स्वामी भर्ता पति ३६५
र्भव ॥ विद्यन्तेत्र मनोरम्याः प्रासादा मन्दिराणि च ॥ इमानि पश्य सर्वाणि संचरन्सर्वतः क्रमात् ॥ भोग्यानि सन्ति सर्वत्र पानानि विविधान्यपि ॥ चीनपट्टांशुकादीनि विचित्राण्य
म्बराणि च ॥ भूषणान्यपि सर्वाणि हेमरत्नमयानि च ॥ सर्वे च धातवः सन्ति द्रव्याणि सकलान्यपि ॥ उद्यानान्यपि सन्त्यत्र द्रुमैः सर्वर्तुपुष्पितैः ॥ सर्वौषधिफलान्नैः संशोभितानि
सर्वदा ॥ पुष्करिण्योपि सन्त्यत्र शुद्धश्रीनाम्बुपूरिताः ॥ पद्मोत्पलादिपुष्पाढ्याः शोभिताश्चापि पक्षिभिः ॥ स्नात्वैतासु सहास्माभिः शुद्धवस्त्रावृतः सदा ॥ भोग्यं भुक्त्वा यथाकामं संचर

स्वामन्नुदा ॥ एवमाख्यायताः सर्वा नीत्वा तं नगरं ततः ॥ प्रासादे स्वासने श्रेष्ठे संस्थाप्य समुपाश्रयन् ॥ ताः सर्वाः समुपासीना मातृरिव समीक्ष्य सः ॥ सुप्रियः सुप्रसन्नास्यः संप्रप
न्नेवमब्रवीत् ॥ मातरो हं न कामार्थी निर्भोग्यार्थमिहाव्रजे ॥ सर्वलोकहितार्थेन धर्मार्थमहमाचरि ॥ कामा मोहाश्रया दुष्टाः क्लेशमूलाः शुभान्तकाः ॥ तस्मात्यापपथं त्यक्त्वाच
रितव्यं शुभायने ॥ पापेन दुर्गतौ जाता सदा दुःखानुभोगिनः ॥ शुभेन सद्गतौ जाताः सदा सौख्यानुभोगिनः ॥ एवं सत्यं परिज्ञाय विहाय दशपातकान् ॥ सत्यधर्मानुसंरक्ताः सं
चरन्ते शुभार्थिनः ॥ एवं यूयमपि ज्ञात्वा विरम्य पापमार्गतः ॥ सद्धर्मसाधनं पुण्यं संसाधयितुमर्हथ ॥ एतत्पुण्यविपाकेन संजाता सद्गतौ सदा ॥ भुंजमाना महासौख्यं शान्तिस्व
र्गप्रयास्यथ ॥ तत्र दिव्याम्रतं भुक्त्वा रममाणाः सुरैः सह ॥ महानन्दसुखेनैव संचरिष्यथ सर्वदा ॥ एवं तत्समुपादिष्टं श्रुत्वा ताः संप्रबोधिताः ॥ तस्मै भोग्यानि रत्नानि समु
पाहृत्य प्रार्थयन् ॥ तानि भोग्यानि भुक्त्वा स समभिनन्दिताशयः ॥ सर्वाणि तानि रत्नानि पद्मवत्सु रासमादधौ ॥ ततः स सुप्रियो धीमान्स्ताभ्यश्च संप्रसादितः ॥ आदिम
ध्यान्तकल्याणं सद्धर्मं समुपादिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा ताः सर्वा अभिनन्दिताः ॥ शुभास्ताभिर्ध्वं रत्नं प्रोत्तमं प्रादादुर्मुदा ॥ तद्रत्नं स समादाय सुप्रियो विस्मयान्वितः ॥

भद्र
सुधि

समभ्याययगणं तस्य मणौ स्त्रापरि पृच्छत ॥ मातरः कौतुभावास्य रत्नस्य श्रीशुभारवतः ॥ तत्तस्य वस्तुमुपादिश्य मां वोधयितुमर्हथ ॥ एतत्संप्रार्थितं श्रुत्वा सर्वास्ताः संप्रसादिताः ॥
सुप्रियं तं महाविज्ञं पश्यन्त्य एवमब्रुवन् ॥ इदं रत्नं महाभाग अस्माभिः समुपोषितः ॥ ध्वजोपरि समारोप्य प्रार्थयाभ्यर्च्य वाञ्छितं ॥ तदेदं दीयतां मया योजनेषु समन्ततः ॥ यथाभिवा
ञ्छितं द्रव्यं तथा सर्वं प्रवर्षयेत ॥ एतत्सत्यं परिज्ञाय कृत्स्नैवं ते समाहितः ॥ सर्वसम्पत्समापन्नाः कुरुध्वं सर्वमानवान् ॥ एतत्कर्मानुभावेन परिशुद्धेन्द्रियः कृती ॥ यद्यः श्रीशुभसंप
त्तिसमृद्धिमान् सुखी भवेः ॥ तथार्थिभ्यः सदा दानं कृत्वा भक्त्या यथेप्सितं ॥ संचारं स्वशुभैनैवं प्राप्ते या यात् सुगतालयं ॥ एवं ताभिः समाख्यातं निशम्य स तु मोदितः ॥ तद्रत्नं संसमासाद्य त ३६६
ताभिनन्दितोचरत ॥ ॥ ततो दूरात्स पश्यत्स चतुर्थं किन्नरीपुरं ॥ चतुरत्नमयं कान्तं रमणीयं समुत्तमं ॥ तदृष्ट्वा विस्मयापन्नः स्वान्तो भिसंमुखं गतः ॥ समुपासन्न्यन्त द्वारे स्थित्वाको
ध्याभ्यतिष्ठत ॥ तदा तत्र निर्गताः कन्याः द्वात्रिंशत्किन्नरात्मजाः ॥ दिव्या अतिसुन्दराः कान्ताः सर्वकलाविचक्षणाः ॥ तत्र तास्तं महासत्त्वं समीक्ष्य समभिनन्दिताः ॥ सर्वाः समभिपश्यन्त्यः
पुरः स्थित्वैवमब्रुवन् ॥ स्वागतं भो महासत्त्व कच्चित्ते कौशलं ततो ॥ इहैव प्रयत्र विद्यन्ते प्रासादा मन्दिराण्यपि ॥ मनोरमाणि सर्वाणि चतुरत्नमयान्यपि ॥ उद्यानान्यपि सन्त्यत्र सर्वर्तु

पुष्पितैर्द्रुमैः ॥ औषधीफलितैर्नम्रैः संछन्नानि सर्वदा ॥ पुष्करिण्योपि संत्यत्र पुष्पैः पद्मोत्पलादिभिः ॥ हंसादिपक्षिभिः पूर्णाः सुखशीतामलाम्बुभिः ॥ धातुद्रव्याणि सर्वाणि
रत्नानि सकलान्यपि ॥ वस्त्राण्यपि च सर्वाणि सन्त्यत्र विविधान्यपि ॥ भोग्यानि सन्ति सर्वाणि दिव्यामृतरसान्यपि ॥ विविधानि च पानानि सुपथ्यसुरसान्यपि ॥ भूषणान्यपि सं[illegible]स्वर्णरत्न
मयानि च ॥ एतान्यपि हि सर्वाणि स्वाधीनानि भवन्ति ते ॥ अप्सरोभिः सदा स्नात्वा विचित्रवाससावृतः ॥ सर्वांगं समलंकृत्य सुवर्णरत्नभूषणैः ॥ भुक्त्वा भोग्यानि पीत्वा च पानानि सुरसानि च
पदत्वा दानं सदार्थिभ्यः प्रासादमन्दिराश्रितः ॥ उद्यानेषु सदा स्त्रीभिर्ममाणो यथाक्रमं ॥ संपश्यन्सर्वतो रक्तः संचरस्व सदा सुखं ॥ एवं ताभिः समाख्यातं निशम्य स समाहितः ॥ पुरुहि
तृपरिवृताः सर्वाः संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ दुहितारुहायामि नैव भोक्तुं सुखान्यहं ॥ अपि तु सर्वलोकार्थे रत्नत्रिसमाश्रये ॥ कामा हि सर्वदुःखानां क्लेशानां च सदाश्रयाः ॥ इति कामं परित्य
ज्य मनाश्चरन्ति सद्व्रते ॥ रत्नं सुरूपं वीर्यं च त्यक्त्वा मृत्युवशा जनाः ॥ परलोकं कर्मवायुसमीरिता व्रजन्ति ते ॥ तत्र पुण्यसहायश्चेत्सुकुले जननं सुखं ॥ पापश्चेद् दुर्गतौ दुःखं तत्सहायं व
बंकुरु ॥ न देकमनुगं मित्रं हितंकरं सदाक्षयं ॥ धनानां परमं द्रव्यं महार्घ्यं त्वाकृष्टमंपरैः ॥ सुमेरुमपि तं तासां विक्षिपन्ति दिशो दश ॥ सर्वं जीवायवस्तेपि पुण्यभंगाय नत्वलं ॥ नैके द

वेमेन =

भद्र
सुखि

मायान्निपुण्यंच चत्नरत्नसुधिवर्षिणा॥ संवर्ण्णोदककोषेन पंच्छाणामपिक्रेष्यते॥ द्वारश्रीकीनलेदीप्तिमत्पुण्येनैव दह्यते॥ संदह्यते क्षितिरियं प्रलयानलमिश्रितः॥ एतत्सत्यं परिज्ञा
यकामभोग्यसुखान्यपि॥ त्यक्त्वा धर्म्मं समाधाय प्रभिचारितुमर्हथ॥ पापेन दुर्गतौ जाताः सदा चरन्ति दुःखिताः॥ धर्म्मेण सद्गतौ जाता भवन्ति सुखिनः सदा॥ एवं मत्वा समाधाय विरम
पापमार्गतः॥ सद्धर्मसाधनारक्ताः संचरध्वं सदा शुभे॥ एतत्पुण्यविपाकेन संयास्यथ सुरालयं॥ तत्र दिव्यामृतं भुक्त्वा संचरध्वं सुरैः सह॥ एवं तत्समुपादिष्टं श्रुत्वा ताः प्रमदा अपि॥
सर्वाः समनुमोदित्वा प्राभ्यनन्दन्प्रबोधिताः॥ ततस्ताः सकलास्तस्मै सुप्रियाय प्रसादिताः॥ बहूनि भूषणरत्नानि प्रदत्वा समुपाश्रयन्॥ समीक्ष्य तानि सर्वाणि समादाय स सन्मतिः॥ भू
यस्ताभ्यः सदा भद्रं सद्धर्मं समुपादिशत्॥ प्राप्तुं स्थैर्यं पुण्यरत्नं प्रयतध्वं ददः सदा॥ किं प्रवक्ष्यामि विज्ञास्सु पुण्यास्सु पुण्यभूमिषु॥ किंत्वत्र स्त्रीजनाः सर्वा धनाढ्याः कृतकौशलाः॥ त ३६
दुर्लभं दानकर्मस्वयं दत्तं सुचेतसा॥ मा भवतो कृतायूयं सभाग्याः कृतकौशलाः॥ चत्नरत्नप्रेरजाता इति रागविमोहिताः॥ येन सर्ववर्द्धिताः सर्वाः भजते नं कृतज्ञताः॥ भूयस्तत्भजनात्
मोक्षं यास्यन्ति निर्विकल्पतः॥ जगद्धितसुकार्येषु प्रयतध्वं दिवानिशं॥ तत्काममार्गतिः कार्यक्षुरधारामृतोपमे॥ तद्विज्ञाय समभ्रात्तैरीनात्रामांविहाय तां॥ निःकामरागो रत्नार्थभागतो

स्मिन्निरातुरः ॥ ततस्तत्कर्मामृतं पीत्वा सर्वास्ता अपि नन्दिताः ॥ श्रीमहाजाख्यं महारत्नं ददुस्तास्तस्मै हितार्थिने ॥ समीक्ष्य तं महारत्नं सुप्रियः सोऽतिविस्मितः ॥ समादाय प्रसन्नास्यः प
रायस्ता एवमब्रवीत् ॥ दुहितरो मनोरथस्य कोऽनुभावो महानपि ॥ ततस्तत्संसमुपादिश्य प्रबोधयत मे मनः ॥ एवं तत्सुप्रार्थितं श्रुत्वा सर्वास्ताः संप्रसादिताः ॥ समीक्ष्य तं महासत्त्वं त
न्मनोरथगणमादिदृक्षत ॥ महासत्त्व मनोरथस्य प्रभावं शृणु कथ्यते ॥ यथास्माभिस्तथा कृत्वा सर्वान्समभिनन्दय ॥ प्रातः स्नात्वाभिशुद्धात्मा महाष्टम्यामुपोषितः ॥ ध्वजाग्रे इ
दं मनोरथं प्रार्थयस्वाभ्यवांछितं ॥ तदेदं श्रीमहारत्नं द्वादशयोजनविस्तरं ॥ सर्वाशाप्रार्थितार्थानि प्रवर्षयेन्निरन्तरं ॥ एवं त्वं सर्वलोकानां वाञ्छितान्यभिपूरयन् ॥ धर्मकीर्तिमहा
सौख्यसमृद्धिमान्भवेरपि ॥ यावज्जीवं सुखं भुक्त्वा प्रान्ते याया सुरालयं ॥ तत्र दिव्यामृतं भुक्त्वा संचरेरमरैः सह ॥ इत्युक्त्वा ताः प्रसन्नास्याः सर्वास्तं सुप्रियं मुदा ॥ समीक्ष्य तत्र्यः समामन्त्र्य
पुनरेवं भाषिरे ॥ निस्तीर्णास्मि महासत्त्व नदीसमुद्रपर्वताः ॥ कान्तारा अपि दुर्गम्याः सर्वेदुःखभयाश्रयाः ॥ सम्पूरिता प्रतिज्ञा ते सफलीभूत उद्यमः ॥ सर्वे संसाधिताः सिद्धा गो
पितान्यपि दियाराणि ॥ बदरद्वीपयात्रापि संसाधिताभिसिध्यते ॥ अधिगतानि रत्नानि त्वया धर्मानुभावतः ॥ धन्योऽसि त्वं महाभाग सर्वलोकहितोद्यतः ॥ भूयात्ते सर्वतो भद्रं सं

यस्मात्त्वं पुरं व्रज ॥ शृणु साधो महासत्त्व त्वत्पुरागमनाय ते ॥ सन्मार्गं व्युपदेक्ष्यामि निर्भयं निरुपद्रवं ॥ इतः पश्चिमदिग्भागे सप्त विलंघ्य पर्वतान् ॥ पर्वतोऽस्ति महानन्यो दुर्गम्योऽतिसमु-
च्छ्रितः ॥ तत्रास्ति राक्षसो रौद्रो लोहिताक्षोऽतिनिर्दयः ॥ सोऽन्धकारं महावायुं सविस्फुलिंगमुत्सृजेत् ॥ महारत्नमिदं तत्र समारोप्य ध्वजोपरि ॥ संपूज्य त्वा समाधाय संचारस्त्वाभिलो-
कयत् ॥ एतद्रत्नप्रभावाद्धि सर्वेऽपि विघ्नकारकाः ॥ उपसर्गा विनश्यन्ति तदानेन भयं क्वचित् ॥ तत्पर्वतमतिक्रम्य विघ्नेनत्यष्टपर्वतः ॥ तत्रास्त्यग्निमुखो नागो रौद्रोऽतिनिर्द-
यो महान् ॥ स तव गन्धमाघ्राय सप्तरात्रिदिनान्यपि ॥ अग्निं निपातयेत्तत्र रत्नगुहां समाश्रय ॥ सप्तरात्रिदिनान्ते स निद्राहतः स्वपिष्यति ॥ तदा तच्छैलमारुह्य संक्रमत्व समाहि- ३६८
तः ॥ तत्र पश्येस्त्वमे भूमिप्रदेशे तण्डुलं फलं ॥ सुगन्धिकमकृष्टोप्तसंभवमकणं शुचि ॥ तत्त्वभुक्त्वा सुकेशोऽश्वराजः शुक्लो महातनुः ॥ अष्टम्यां पंचदश्यां च समेत्यैवं व-
देत्स्वरः ॥ कः पारमितो गंतुं स्वपुरमभिवाञ्छति ॥ समेत्य पृष्ठ समारुह्य संतिष्ठस्व समाहितः ॥ तमितो हं क्षणान्नीत्वा स्वदेशं प्रेरयेयहि ॥ इति वदन्सुकेशोऽश्वराजः स समुपा-
सरेत् ॥ तं समीक्ष्य महासत्त्वमश्वराजं पुरोगतः ॥ संपश्यन्पादुके नत्वा वदस्वैवं कृताञ्जलिः ॥ इतो हं गन्तुमिच्छामि स्वदेशं सत्कृपानिधे ॥ तन्भवान्मामितो नीत्वा स्वदेशं प्रेषय

त्वरं ॥ त्वयैवं प्रार्थ्यमानः स महासत्वः कृपामतिः ॥ त्वां स्वपृष्ठे समारोप्य स्वदेशं प्रापये ध्रुवं ॥ एवं ताभिः समाख्यातं श्रुत्वा स सुप्रियः सुधीः ॥ तथेति संप्रसन्नात्मा गन्तुमैच्छ

त्स्वबोधितः ॥ ततः संप्रसन्नात्मानः सर्वाः कन्यका अपि ॥ संपश्यन्त्यान् वन्भूयस सद्धर्मं समुपादिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वास्ताः संप्रसादिताः ॥ सुप्रसन्नमुखाम्भो

जाः प्राभ्यनन्द स्वबोधिताः ॥ ततः स सुप्रियो धीमान्महासत्वोभिनन्दितः ॥ तद्रत्नद्वीपं समासाद्य संप्रस्थितो मुदाचरन् ॥ ॥ ततः स संक्रमन्तत्र मार्गे पश्यन् समाहित

ः ॥ सप्त नगानतिक्रम्य महोच्चनगमारुहत् ॥ तं वीक्ष्य समुपायातं लोहिताक्षो निशाचरः ॥ सान्धकारं महावातं साग्निकणं व्यमुंचत ॥ तत्समीक्ष्य महासत्वः सुप्रियः स स

माहितः ॥ ध्वजाग्रे रत्नमारोप्य स्वस्तिना चाक्रमत्ततः ॥ अवतीर्य ततोन्यच्च पर्वतं महदुच्छ्रितं ॥ महद्वीर्यमहोत्साही शीघ्रारोह समाहितः ॥ तस्य गन्धं समाघ्राय नागोऽग्निमु

खउत्थितः ॥ समीक्ष्य तमुपायातं महाशनिं न्यपातयत् ॥ तद्वीक्ष्य स महासत्वः स्ववीर्यवान्समाहितः ॥ रत्नगुणां समाश्रित्य तस्थौ ध्यात्वेश्वरं स्मरन् ॥ एवं सप्त दिवारात्रीः

पातयित्वा महाशनिं ॥ ततोऽन्तेस महादुष्टः सुश्रापन्निर्विण्णेन्द्रियः ॥ तं शयितं स विज्ञाय सुप्रियः सुसमाहितः ॥ पर्वतं तं समारुह्य प्रचक्राम विलोकयन् ॥ ततः स संक्रमस्तत्र

वीरस्य समं महीतलं ॥ सम्पश्यत्सर्व्वनक्षत्रप्रचक्रमाभिनन्दितः ॥ नववनं प्रक्रमन्तं समुक्केशी तुरगाधिपः ॥ समीक्ष्य तत्र सोपेत्य सम्मुखस्त्रैवमब्रवीत् ॥ कइतः पारमासाद्य स्वदेशं गन्तुमिच्छ-
ति ॥ तमहं पृष्ठ आरोप्य नीत्वा पारं महोदधेः ॥ समनुप्रापयिष्यामि जम्बुद्वीपे निजालयं ॥ इति त्रिधा समाख्याय तं पश्यन्नत्य तिष्ठत ॥ एवं तन्नाषितं श्रुत्वा सुप्रियः स समीक्ष्य तं ॥
नत्वा प्रदक्षिणीकृत्वा प्रार्थयन्नैवमुत्सुरवं ॥ इतोहं गन्तुमिच्छामि जम्बुद्वीपे निजालयं ॥ तन्महासत्व मामाशु समभिनीय प्रापय ॥ एवं तत्प्रार्थितं श्रुत्वा स सुकेशी हयाधिपः ॥ सुप्रि-
यं तं महासत्वं सम्पश्यं स्त्रैवमब्रवीत् ॥ यदीच्छसि महासत्व गन्तुं निजालयं ध्रुवं ॥ तन्मम पृष्ठ आरुह्य संतिष्ठस्व समाहितः ॥ इत्युक्त्वा हयराजः स केशी तस्य स्व पृष्ठकं ॥ स समुन्ना ३६९
म्य संपश्यन्तु दधिमभ्यतिष्ठत ॥ ततः स सुप्रियो धीमान्नत्वा तच्चरणान्मुदा ॥ तस्य पृष्ठं समारुह्य समाहितोभ्यतिष्ठत ॥ ततः सोश्व महाराजस्तरसाशु विहायसा ॥ चारत्वाराणासी
नीत्वा तत्सुयाने व्यमुंचत ॥ तत्रावतीर्य तत्पृष्ठात्पादान्तस्य कृपानिधेः ॥ नत्वा प्रदक्षिणीकृत्य संपश्यन्नेवमाह तं ॥ धन्योसि त्वं महासत्व सर्वसत्वानुपालकः ॥ यत्भवत्कृपया
स्वस्ति संप्राप्तोहं निजालयं ॥ एतत्कर्मानुभावेन सर्वलोकाधिपो भवेः ॥ सदा ते मंगलं भूयादित्युक्त्वा प्रणनाम च ॥ प्रणमन्तं तमालोक्य सोश्वराजः प्रसादितः ॥ एवं संबोधयामास संपश्य

सुदाम्मुदा॥ साधु साधु महासत्त्व प्रतिज्ञा तेभिपूरिता॥ चरन्त्येवं महासत्त्वाः सर्वसत्त्वहितोद्यताः॥ ततः सोऽश्वमहाराजः समुत्क्रम्य विहायसि॥ वह्निरिव समुद्भासः प्राभ्यगच्छत्सिंहला
लयं॥ ततः स सुप्रियः श्रीमांस्तं समभिनन्दिताशयः॥ संपश्यन्त्यो रिकोद्द्योकाश्च ययौ स्वगृहं मुदा॥ ततः सुलपना साध्वी दृष्ट्वैवं तं पतिं स्वकं॥ स्नेहपाशाकर्षितेव गत्वाशान्त्स
हसापतत्॥ पतितां तां समालोक्य निःश्वस्य सुप्रियो द्रुतं॥ स्वांकमारोप्य तद्वक्त्रं तोयेन प्राभ्यषिंचत॥ तत्प्रभावात्स्वसंज्ञाप्य प्राणनाम प्रियं वरं॥ पादौ प्रक्षाल्य वन्दित्वा मातरं
सोऽभ्युपाश्रयत॥ निवेश्य निजवृजनं दृष्ट्वा रत्नानि सुप्रियः॥ पुत्रं प्रशंसयामास प्रियमङ्गाभिधाम्बिका॥ स्वगृहं तं समायान्तं समीक्ष्य ज्ञातयो मुदा॥ समेत्य कौशलं पृष्ट्वा
पर्युपतस्थिरे॥ तत्र सत्सुमतिर्ज्ञातीन्बन्धून्नत्वा यथाक्रमं॥ पुत्रमिस्वासने तस्थौ संपश्यन्तान्सबान्धवान्॥ तं दृष्ट्वा गृहेऽभ्येत्य सार्थवाहा महाजनाः॥ समे
त्य कौशलं पृष्ट्वा सर्वेऽपि समुपाश्रयत॥ तान्सर्वान्समुपासीनान्दृष्ट्वा स सुप्रियो मुदा॥ सर्वमेतत्प्रवृत्तान्तं स्वानुभूतं न्यवेदयत्॥ तत्समाकर्ण्य सर्वे ते ज्ञातिब
न्धुजनादयः॥ महाजना वणिक्संघाः पौराश्चैवं बभाषिरे॥ धन्योऽसि त्वं महाभाग प्रतिज्ञा तेभिपूरिता॥ यथा संसाधितं वीर्यैः सर्वं संसिद्धं तेन तथा॥ तद्धोकानां

हितं कृत्वा संसाधितं समीहितं ॥ दत्वाभिप्रेप्सितं भुक्त्वा संचार्य स्वसुखे सदा ॥ एवं संभाष्य ते सर्वे विस्मयापन्नमानसाः ॥ तद्वीर्यमनुसंश्रान्ताः स्वस्वगृहं मुदाचरन् ॥
ततः स सुप्रियो धीमान् धृत्वा रत्नमुपायनं ॥ नृपस्य प्रियदत्तस्य संद्रष्टुं प्रासरन्मुदा ॥ तत्रागत्वा पुरो राज्ञ उपस्थाप्य महामणिं ॥ नत्वा पार्श्वे स सत्रासः संपश्यन्समुपा
श्रयत् ॥ समीक्ष्य तमुपासीनं प्रियदत्तः स भूपतिः ॥ वीर्यवन्तं महासत्वं समपश्यन्नेवमादिशत् ॥ धन्योसि त्वं महासत्व सर्वसत्वहितोद्यतः ॥ संसिद्धं ते प्रतिज्ञातं सं
प्राप्तश्च समीहितं ॥ तद्यथा परिराधानं ते तथा संसाधयाधुना ॥ त्वं तु धर्मानुभावेन सर्वसिद्धे दविघ्नतः ॥ सत्वादानं सदार्थिभ्यो भुक्त्वा भोगं यथेप्सितं ॥ कृत्वा लो २७०
कहितार्थानि संचर स्वशुभे सुखं ॥ एवं राज्ञा समादिष्टं निशम्य सोभिनन्दितः ॥ तदाज्ञां समासाद्य स्वगृहं प्राचरन्मुदा ॥ ततश्चौरसहस्रं तत्सुप्रियं तं गृहागतं ॥ श्रुत्वा
सर्वे समेत्याशु संद्रष्टुं समुपासरन् ॥ तं समीक्ष्य पुरो गत्वा पृष्ट्वा चैकोद्गलं मुदा ॥ सर्वमपि सहस्रं तच्चौरमेवं बभाषिरे ॥ विजानीया महाभाग यदि सीरात्रधनाः स्म हि ॥ त
त्र भवान्नः पुनर्दत्तं महासंपदमर्हति ॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा सुप्रियः सोभिनन्दितः ॥ सर्वं चौरसहस्रं तं तत्संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ गत्वा सर्वे धनाय यूयं स्वस्वाश्रमे समा

श्रिताः॥ यदभिवाञ्छितं द्रव्यं प्रार्थयध्वं तदा नताः॥ अष्टम्यां महमन्त्रेदं ध्वजाग्रे श्रीमहामणिं॥ समारोप्य समभ्यर्च्य प्रार्थयिष्यामि संपदं॥ एवं तत्समुपादिष्टं निशा
म्य तत्सहस्रकं॥ सर्वचौरं तथेत्युक्त्वा स्वालयं मुदा सरन्॥ ततोष्टम्यामुषः स्नात्वा सुश्रियः सउपोषितः॥ ध्वजाग्रे तन्महारत्नं समारोप्य समर्च्चयन्॥ त्रिधा प्रदक्षि
णीकृत्य प्रणत्वा साञ्जलिर्मुदा॥ समुन्मुखः समालोक्य प्रार्थयदेवमादरात्॥ महामणे यदस्माभिः संप्रार्थितं धनार्थिभिः॥ तत्सर्वं सर्वलोकानां हितार्थं संप्रवर्षय॥ इति सं
प्रार्थितं तेन सुश्रियेन समीहितं॥ तदा योजनविस्तारं प्रावर्षयन्निरंतरं॥ तत्समीक्ष्य सहस्रं तच्चौरं संप्रमोदितं॥ यथाभिवाञ्छितं यावत्तावत्तदा देशे धनं॥ तथा सर्वेऽपि लो
कास्तत्समीक्ष्य प्राभिनन्दिताः॥ यथा तत्समीक्षितं द्रव्यं तत्तदात्रं समाददुः॥ तदा सर्वेऽपि ते लोकाः सर्वद्रव्यसमृद्धिताः॥ दत्वा दानं सदा भुक्त्वा भोग्यानि प्राचरन् सुखं॥ तदा सत्
पतीराजा प्रियदत्तो नराधिपः॥ सुरालयं गतैर्देवैः सहाभिनन्दितोऽरमत्॥ ततस्तन्मंत्रिणः सर्वे सुश्रियं तं यथाविधि॥ अभिषिंच्य नृपं कृत्वा प्रभेजिरेऽनुरागिताः॥ ततः
स सुश्रियः स्नात्वा पंचदश्यामुपोषितः॥ अलंकृतो विशुद्धात्मा शुचिवस्त्रसमावृतः॥ द्वितीयरत्नमारोप्य ध्वजाग्रेऽभ्यर्च्य साञ्जलिः॥ कृत्वा प्रदक्षिणां नत्वा प्रार्थयेदेव

भद मुक्तसुखः॥ ततो देवतन्महारत्नं चतुर्थं योजने ध्वजे॥ सर्वद्रव्याणि सर्वत्र प्रावर्षयन्निरन्तरं॥ तानि समीक्ष्य ते लोकाः सर्वेपि स्वेच्छया मुदा॥ समादाय समापूर्य कोष्ठागारे न्य
ऊषि धापयन्॥ तदा सर्वेपि ते लोकाः सर्वद्रव्यसमृद्धिताः॥ दत्वा दानं सदा भुक्त्वा भोग्यानि प्राचरन्सदा॥ ततः स सुखियो भूयः स्नात्वाष्टम्यामुपोषितः॥ शुक्लवस्त्रप्रावृतः शुद्धशीलः
संयमितेन्द्रियः॥ तृतीयं मणिमारोप्य ध्वजाग्रेभ्यर्च्य साञ्जलिः॥ त्रिधा प्रदक्षिणीकृत्य तत्वैवं प्रार्थयन्मुदा॥ महामणे त्वं सर्वत्र यद्यद्लोकाभिवांछितं॥ तत्तद्द्रव्यं सुरत्नादि
संवर्षय निरन्तरं॥ एवं संप्रार्थितं तेन योजनद्वादशोन्नथा॥ लोकैः संप्रार्थितं यद्यत्तत्तत्सर्वमवर्षयत्॥ तानि समीक्ष्य ते लोकाः सर्वे समभिनन्दिताः॥ संगृह्य स्वेच्छया स्वस्व ३२१
कोष्ठागारं समपूरयन्॥ तदा सर्वेपि ते लोकाः सर्वद्रव्यसमृद्धिताः॥ दत्वा दानं सदार्थिभ्यो भोग्यानि प्राचरन्सुखं॥ ततः स सुखियः स्नात्वा पूर्णिमास्यामुपोषितः॥ शुद्धशीलो विशुद्धा
त्मा शुक्लवस्त्रसमावृतः॥ तच्चतुर्थं महारत्नं समारोप्य ध्वजोपरि॥ त्रिधा प्रदक्षिणीकृत्य साञ्जलिः प्रार्थयन्मुदा॥ महारत्न सुरत्नादि प्रवर्षय निरन्तरं॥ एवं संप्रार्थितं तेन
सुखियेन हितार्थिना॥ तच्छ्रीमन्महारत्नं शतं योजनविस्तरं॥ सर्वरत्नसुवर्णादि सर्वद्रव्यं समन्ततः॥ सर्वैः संप्रार्थितं सर्वं प्रावर्षयन्निरन्तरं॥ तानि द्रव्याणि सर्वाणि स

वीर्यकारणान्यपि ॥ दृष्ट्वा सर्वे सुरालोकाः स्वस्थचित्तं समादधुः ॥ ततस्ते मानवाः सर्वे तत्र पर्यनिर्यासिनः ॥ सर्वे उद्यमसमापन्ना बभूवुः श्रीसमृद्धिताः ॥ ततस्तान्मानवान्स
र्वान्स्वपुरेषु समाश्रितान् ॥ सुप्रियः सुप्रसन्नात्मा समामंत्र्यैव मादिशत् ॥ भवन्तः श्रूयतां सर्वे यन्मयात्र प्रकथ्यते ॥ तत्सर्वेपि समाधाय श्रुत्वाचरन्तु सर्वदा ॥ यदहं वदर
द्वीपं गत्वा किन्नरीपुरं ॥ महच्छ्रेष्ठं दशरत्नानि प्राप्य प्रत्यागतो मुदा ॥ एतद्रत्नानि संपूज्य समारोप्य ध्वजोपरि ॥ तत्वाङ्व्यानि सर्वाणि संप्रार्थयं कृताञ्जलिः ॥ तद्दैतच्छ्री
महारत्नं प्रावर्षयन्निरन्तरं ॥ एतद्धनसमापन्नाः सर्वे यूयं समृद्धिताः ॥ समभिनन्दितात्मानः श्रीमन्तो भवथाधुना ॥ तदिदानीं सदा यूयं त्रिरत्नशरणाश्रिताः ॥ बोधिचर्याव्रतं
धृत्वा संचरध्वं सदा शुभे ॥ ये विशुद्धाशया भक्त्या त्रिरत्नशरणाश्रिताः ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा संचरन्ते समाहिताः ॥ दुर्गतिं ते न गच्छन्ति सञ्जाताः सद्गतौ सदा ॥ श्रीमन्तः सद्गुण
धरा भवन्ति सुखिनः सदा ॥ ततस्ते बोधिसंभारं पूरयित्वा यथाक्रमं ॥ अर्हन्तः प्राप्य संबोधिं सौगतिं पदमाप्नुयुः ॥ एवं तत्सुप्रियादिष्टं श्रुत्वा सर्वेपि ते नराः ॥ समभिनन्दिता
त्मानः प्रसेदिरे ऽभिबोधिताः ॥ तदा सर्वत्र लोकेषु सुप्रियस्य महामतेः ॥ धर्मकीर्त्तिसमाख्यानं प्रावर्त्तत निरन्तरं ॥ एवं स सुप्रियः श्रीमान्बोधिसत्वो हितार्थभृत् ॥ सर्वेषामपि लोका

दिमं=

भद्र
मुखि

नांम्नास्तात्रऋषिर्वाभवत् ॥ ततः समुप्रियो राजा वृद्धिं नु जीर्णो नितिप्रियः ॥ अभिषिंच्यात्मजं ज्येष्ठं राज्ये स्थाप्य नृपं व्यधात् ॥ ततः स जनको राज्यं हित्वा कामविरागितः ॥ गत्वाश्रमे
मुनीन्द्राणां ब्रह्मचर्यं समाचरन् ॥ ततो ब्रह्मविहारांस्स ध्यात्वेश्वरं समाहितः ॥ कार्यं त्यक्त्वा ततो ब्रह्मलोके ब्रह्मेश्वरो ऽभवत् ॥ यो ऽसौ श्रीमान्महासत्वो बोधिसत्वो ऽपि सुप्रियः ॥ अहमेव
मुनीन्द्रो ऽभूच्छाक्यसिंहो जगद्गुरुः ॥ यच्च चौरसहस्रं तत् तदेते भिक्षुसहस्रकं ॥ या पूर्वदेवताच्चैषा काश्यपो ऽभून्मुनीश्वरः ॥ यो मघः सार्थवाहो ऽभून्भिक्षुः शारद्वतीसुतः ॥ यो
नीलाक्षो महायक्ष आनन्दो ऽभूद्यतिस्तदा ॥ यो ऽसौ चन्द्रप्रभो यक्षो राहुलो निरहक्षो भवत्पतिः ॥ लोहिताक्षो महायक्षो देवदत्तो ऽभवत्तदा ॥ यो ऽग्निमुखो महानागो मारः कामाधिपो ऽ 322
भवत् ॥ यः सुकेशी महाश्वो ऽभून्मैत्रेयो बोधिचारभृत् ॥ मयैवं भिक्षवः पूर्वं सप्रबाहितमादधन् ॥ चौरसहस्रसंघेभ्यः परित्राता वणिग्जनाः ॥ तच्च चौरगणां सर्वं विदित्वात्तच्चा ऽ ना=
भितोषितं ॥ गत्वापि वदाक्षीपि साधयित्वान्नामरीतिन् ॥ तथा समुप्रियः श्रीमांस्तच्च चौरसहस्रकं ॥ यथाभिवाञ्छितैर्द्रव्यैः संतोषयित्वाभ्यनन्दयत् ॥ निवार्य पापमार्गेभ्यः स
द्धर्मे समचारयत् ॥ इत्यहं भिक्षवः सर्वे त्रिकल्पान्बोधिसाधनम् ॥ दुष्करशतमाहत्य बोधिचर्यं समाचरं ॥ लब्ध्वा शाक्यकुले जन्म चक्रवर्त्ती नृपो ऽभवत् ॥ सर्वाल्लोकाननुशात्वा

रान्नस्मीस्य बोधिमानसः ॥ एवं हित्वा गयाशीर्षे नगे गत्वा समाहितः ॥ बोधिवृक्षन्तलासीनश्चपित्वा दुष्करं तपः ॥ दृष्ट्वा मारगणान्सर्वान्विजित्य निर्मलेन्द्रियः ॥ संबोधिज्ञा-
नमासाद्य भवाम्यि भगवाञ्जिनः ॥ ततोहं त्रिजगच्छास्ता सर्वज्ञोर्हन्मुनीश्वरः ॥ सद्धर्मं समुपादेष्टुं प्रचराम्यत्र भासयन् ॥ ॥इति श्रीभद्रकल्पावदाने ऽशोकोपगुप्तसंभा-
षणोपप्रियः सार्थवाहजातकपरिवर्त्तो नाम द्वात्रिंशतितमोऽध्यायः ॥ ॥अथापरं गुरुः पप्रच्छुर्भिक्षवस्तं तथागतं ॥ प्रत्यागत्य पुराद्यौकैः साई सभासनाश्रि-
तं ॥ भदन्त भगवन्माता गौतमीया प्रजापती ॥ अन्धीभूतापि सा चैवं कथंभूता सुलोचना ॥ यदेतत्कारणं शास्तः सर्वलोकाभिबोधने ॥ तद्भवान्समुपादिश्य प्रबोधयतु नो ध-
ना ॥ इति संप्रार्थितं श्रुत्वा सर्वज्ञः करुणाकरः ॥ प्रबुद्धो दृनाथान्सत्यानत्रान्संपश्यन्निव मादिशत् ॥ शृणुत सकलाः सत्याः तच्छृणुत पूर्ववृत्तकं ॥ यथाभूतं प्रवक्ष्यामि सर्वलोका-
भिबोधने ॥ पुरापि मम माता सौ गौतम्याख्या प्रजायती ॥ अन्धीभूतापि सा चैवं पुनरासत्सुदर्शनी ॥ तद्यथाभूत्सुरापार्श्वे हिमवतो महागिरेः ॥ नगश्च राजुगिरिर्नाम तस्य पार्श्वे म-
हावने ॥ सर्ववृक्षसमाकीर्णे फलपुष्पप्रशोभिते ॥ शुद्धाम्बुपरिपूर्णैश्च तडागैः संप्रशोभिते ॥ सर्वौषधीसमुत्पन्ने रत्नैश्च समलंकृते ॥ नानाविहंगसंरावविगतेति मनोहरे ॥

भ८
गज

शुक्लाम्बुवाहिनीभिश्च अवनीभिर्विराजिते ॥ अभ्रंकषाद्रिकपाषाणरहिते मृदुभूतले ॥ चौरादिदुष्टसत्त्वानामगोचरे मनोरमे ॥ परिभुक्तोज्झितैः सल्लकीपल्लवैर्भिन्निर्विविते ॥ प्र
वंविराजिते सर्वनगाधिपमनोरमे ॥ निरुत्याते सदा भद्रमहोत्साहसुखाश्रये ॥ हस्तिराजो महासत्त्वो भद्रलक्षणमण्डितः ॥ गौरवर्णो महाकायो बभूव विनयी कृती ॥ सम्यक्शीलविशुद्धा
त्मा चतुर्ब्रह्मविहारिकः ॥ जननीं मातरं वृद्धां संपालयन्नुपाचरत् ॥ यत्स्वादुपथ्यं विशदं मनोज्ञं. सम्पन्नसत्त्वं सुगंधवच्च । स्वजातियोग्यं स्वयमाससाद. तेनैनमांत्रं तदुपानयत्सः ॥ परिश्रुतालकक
पाटलानि. सद्यश्च कोकोमलपल्लवानि । मनःशिलाभेददिपाण्डुवित्व ओदुम्बरं वा फलमात्तगंधं ॥ न्यग्रोधभंगं शुकगोगरागं. मम्माभिसिंचाम्भोजरजोहराणि ॥ स्वदन्तगौरांश्च बिसप्रवाला. संस्थे समांत्रप्र ३२३
दद्दौ विरूढः ॥ तिरोदधानाः कुमुदाकराणां. रूपं शशांकस्य च शारदस्य ॥ गुणाः क्षमास्तानदयोदयाद्या. सविस्मयं कस्य मनो न कुर्युः ॥ संसारदुर्गेष्ववि कारिमित्रं. परं समाश्वासपदं विपत्सु ॥ सुखस्य हेतुर्य
शसो निदानं. गुणाकराणां च परं प्रतिष्ठा । तथासौ परिशुद्धात्मा भद्रश्रीः सद्गुणाश्रयः । मातुः कृत्वा सदा सेवां सर्वं समन्वमोदयत् ॥ तथाभिनन्द्यमानोऽसौ हस्तियूथेन सन्मतिः ॥ नैष्क्रम्यसुखसं
सक्तः सुहृत्सङ्गोमुदारमत् । तदा तं गजेन्द्रोऽसौ सर्वान्सुहृत्सहायकान् ॥ समामन्त्र्य सुकल्याणं सद्धर्मं समुपादिशत् ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वे ते तत्सुहृदो गजाः ॥ ॥ अ

= व्याकभी २

नुमोघप्रशस्त्रास्ते प्रात्यमन्दरवबोधिताः ॥ ततस्तान् सुहृदः सर्वान् विहायासौ गजाधिपः ॥ मातुराहारमादातुं पश्यन्नत्र वनेचरत् ॥ परिभुक्तेवनेत
स्मिन्बहुभिः कुरिभिः सदा ॥ आहारवर्जुनेवासौ सुखेन समुपद्यते ॥ पर्यन्ते स्फटरोधिभी रुरुचरैः संरुद्धनीराश्रयं · दृष्ट्वा प्रोज्झितमत्तषट्पद
वधूसंगीतिकोलाहलं ॥ मातङ्गैः स्फुटरोधसंहततरुं पंकावशेषं ह्रदं · संवेगः सुमहान्भूरुजपतेर्गत्वं च विध्येमनः ॥ शक्यं यापयितुं मयापीर
णानैः स्वयापाण्डुरागेरपि · स्फीतैः पर्णचयैः पयोभिरमलैः संतोषवृत्त्याचिरं ॥ मातः किं त्वधिदैवतं परित्राता क्षामेक्षणा दुःखिता · नेयपापधि
तुं क्षमेस्मत इतः प्राप्तुं प्रयातं मनः ॥ इति ध्यात्वा गजेन्द्रोसौ मातृभजनतत्परः ॥ ततो दक्षिणादिग्भागे चराडारणो वनेचरत् ॥ तत्रचापगत
स्तस्य गिरेरुपवनं वरं ॥ संपश्यन्समुपाश्रित्य मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ अत्र वनवरे रम्ये सर्ववृक्षैः प्रशोभिते ॥ अष्टाङ्गगुणसंपन्नजलपू
र्णैर्ह्रदैरपि ॥ मृदुशाद्वलसंकीर्णे सुकोमलमहीतले ॥ सर्वदापि निवासाय प्रतिरूपं भवेन्मम ॥ तद्वनं स समीक्ष्यैवं विचिन्तयन्मुहुर्मुदा ॥ वि

स्मयसमुपाक्रान्त श्चिह्नः स्वैवमगाघत ॥ किंचन्द्रस्य करांशुभि समुदिता हा वा ४ किमर्कीकृता ४। दग्धु ४ स्फाटिक दर्पकं किमथवा वप्र ४ हरस्यापा
ण्डुल ४॥ प्रालेयं न न पिण्डितं नहि नाहि जातं मयैवाधुना, तच्चैलाद्भुत मेति निर्झर मिदं प्रक्षोभगौरं पयः ॥ धाराधौतशिलातलोऽन्तगि
रि प्रक्षोभि गौर निर्झराः पुष्पोज्ज्वसमृतो वने विटपिनो भूः शाद्वलैरावृता ॥ स्पन्दिन्यः शुचि भूरि वारि निवहा वल्गुः स्वना पक्षिणो, मन्येनि
र्मितमेतदत्र मनसा स्थानं विधात्रामनः ॥ इति वदन्स नागेन्द्रः समन्ततो विलोकयन् ॥ अत्रार्थं प्राचरन्स्तत्र सर्वत्र समशोभयत् ॥ तत्रो २७४
पान्ते गिरेरस्य तरुच्छायां महत्तरं ॥ समाश्रित्य सुखासीनां मातरं जितेन्द्रियां ॥ समीक्ष्य सहसोपेत्य पादौ नत्वा मुदानतः ॥ यथेप्सिते
ःसदाहारैः स सन्तत्राभ्यपोषयत् ॥ तदैकस्मिन्दिने तत्र स समीक्षाभिनन्दितः ॥ क्रमेणादूरतो गत्वा तरुच्छायामुपाश्रयत् ॥ तदाकाशी
उगात्तत्र पुरुषः समुपागतः ॥ सार्थाद्भ्रष्टः परित्रस्तो विहरन्नैवमुत्सुकः ॥ प्रपातदुर्गे गगने वनान्ते, विवर्तमानस्य विवान्धवस्य। एकाकि

नोदुःखपरायणास्य· मत्तोंपरित्राममकोविदध्यात् ॥ दिङ्मोहेन विमारिणाहृतगतेः सप्ताहमेकाकिनः · संरुद्धा इव मे दिशास्तरुलतामाया
निवेतोधुना ॥ मज्जामीव विशाल शोकजलधौ विक्षिप्तधैर्यप्लवो· हा कष्टं जगदस्तमेति सकलं प्रध्यानशून्यस्य मे ॥ दिङ्मोहयोगादपथेन
यान्तं · दृष्ट्वा क्षुधा व्याकुलमानसं मां । सप्ताहमस्मिन्विपिने निमग्नं · कोभ्युद्धरिष्यत्यभयप्रदानैः ॥ इति तद्विलपितं श्रुत्वा संगजोविस्मयाहतः
॥ कः पुरुष इहायात एवं विलपते रुदन् ॥ नूनं सार्थात्परिभ्रष्टो नष्टमार्गोभित्राधितः ॥ दुर्गमेऽत्र महारण्ये भ्रान्तो विलपते रुदन् ॥ इति संचिन्त्य गो
गेन्द्रस्तद्विलापमनुद्रुतः ॥ समीक्ष्य प्रचरंस्तत्र दूरतस्तमपश्यत ॥ दृष्ट्वा तं पुरुषं तत्र संत्रासाहितहतेन्द्रियं ॥ संपश्यन्सर्वथात्रातं संमुखं समुपा
सरत् ॥ संमुखं तं समुपायातं समीक्ष्य सोभिमूर्छितः ॥ हा हतोस्मीति संत्रस्तः सहसोपासरत्ततः ॥ तं संत्रासाभिहतात्मानं विदित्वा स गजाधिपः ॥
सहसानुसरन्पश्यन्समाश्वास्यैवमब्रवीत् ॥ मत्तस्त्वेह न भयं भयहा तवाहं · माभैः समाश्वसिहि तिष्ठ करोमि रक्षां । कस्त्वं कुतः कथय के ·

भि:

८८. ननवोपदिष्ट.मेतद्वनं किमिह वा तवकृत्यमस्ति॥ एवं गजाधिपाख्यातं मनुष्यवाचा निशम्य सः॥ नरोभिविस्मितः पश्यन्कं गजमेवमब्रवीत् ॥अ
हं हि नागेन्द्र विमूढचेता.पथश्च्युतः शैलमिमंप्रपन्नः। नाथोममापि द्धि पयूथनाथ.कारुण्ययोगाज्जव भावितात्मन् ॥ ततः स तस्मै करुणायमा
नः फलानिमूलानिचतानि तानि॥ हत्वा मृणालान्सलिलंच शीतलं.विश्रम्यवान्नाश्व ददौमनोज्ञान्॥ पृष्ठं समारोप्यमतंगराजो.वेगेन संप्राप्य
वनाद्वनान्तं। शनैः शनैर्वनतत्तोवतार्य.क्षेमेण गच्छेति तमब्रवीच्च ॥ एवं स गजराजस्तमुपपाद्यस्वकं पुरं॥ ततः संहर्षितः पश्यन्त्वाश्रमं ३/५
सहसाचरत्॥ तत्रस्थाश्रममासाद्य मातरं तां यथासदा॥ तथाभिलषितैनाहारैः प्राभजत्समुपाचरत् ॥ ततः स पुरुषोगत्वा वाराणस्यांनि
जालयं॥ संप्राप्येतत्स्ववृत्तान्तं ज्ञातीनांपुरतोवदत्॥ तच्छ्रुत्वाज्ञातयः सर्वे विस्मयापन्नमानसाः॥ धन्योसौगजयूथेन्द्र इतिप्रशंसिरे
मुदा॥ तदातत्रनरेन्द्रस्य नरदन्तस्य सन्मतिः॥ औपवाह्यो महान्हस्ती मृतोयमालयं ययौ॥ तं करिणं मृतंश्रुत्वा नृपतिः सोनुशोचितः॥

अमात्यान्मंत्रिणो भृत्यान्समामंत्र्यैव मादिशत् ॥ भवन्तो मे महासाधुरोपवाह्यो महानाजः ॥ कालधर्मानुसंरक्तौ मांत्यक्त्वा व्रजते कुह ॥ तदी
दृक्षवरो हस्ती यत्रापि विद्यते ततः ॥ समानीय पुरो मेऽत्र दातुमर्हन्ति सर्वथा ॥ इत्यादिष्टं नरेन्द्रेण श्रुत्वा ते मंत्रिणो जनाः ॥ अमात्याः सह
सा तत्र धरायां घोषमचारयन् ॥ येनापि दृश्यते क्वापि राज्ञो योग्यो गजोवरः ॥ स आभ्र नृपतेरग्रे समुपागत्य भाषतां ॥ यो हि गजवरं राज्ञो नि
वेद्य हर्षयेन्मनः ॥ तस्मै प्रसादितो राजा संप्रदद्याद्धनं बहु ॥ तां घोषणामुपश्रुत्य पुरुषः सधनाशया ॥ सत्यधर्मं प्रतिक्षिप्य गत्वा राज्ञः पु
रो वदत् ॥ देवो मुत्र महारण्ये मया दृष्टो गजाधिपः ॥ प्रवरः सम्भवद्योग्य स्तत्र गत्वानुपश्यतां ॥ एवं तत्कथितं श्रुत्वा नरदत्तो नृपो मुदा ॥
सत्कृत्य बहुभिर्द्रव्यैः पुरुषं मत्यनन्दयत् ॥ तदामात्यैः सनागेन्द्रः कृत्वा शोवा यथेच्छया ॥ स्वयमाहारमाहर्त्तुं ततोन्यत्र मुदासरत् ॥ तत्र
समीक्ष्य सर्वत्र भक्ष्याहारं यथेप्सितं ॥ तरुच्छायां समाश्रित्य तस्थौ सद्धममानसः ॥ ततः समुदितो राजा सहमात्य सुहृज्जनान् ॥ सर्वानपि

भ.ड. वलाध्यक्षान्समामंत्र्यैवमब्रवीत् ॥ अमुकस्मिन्महारण्ये विद्यते प्रवरो गजः ॥ इत्यनेन परो मेत्र पुरुषेणापि कथ्यते॥ तत्र सर्वे वयं गत्वा स
र्वसैन्यगणान्विताः ॥ वलाध्यक्षान्पुरस्कृत्य पश्यामतं गजवरं ॥ यदि तत्र वने सोस्ति भद्रलक्षणमण्डितः॥ प्रयत्नेन समानीय समन्वाने
ष्यते पुरे ॥ तत्सर्वे यूयमायात स्वस्वसैन्यसमन्विताः ॥ सज्जीकृत्वा समाधाय गमिष्यामो वने द्रुतं॥ इत्यादिष्टं नरेन्द्रेण श्रुत्वामात्या
प्रमोदिताः॥ सज्जीकृत्वा समायाताः स्वस्ववलसमन्विताः॥ ततः सन्नृतिः सर्वे वलामात्यगणान्वितः॥ वलाध्यक्षान्पुरस्कृत्य मुदा ३७६
तत्र वने सरत् ॥ तत्र तं पुरुषं पश्यन्त्वरदृश्यो नृपो मुदा॥ सहसा समुपामंत्र्य पुरत एवमादिशत् ॥ कुत्रासौ तिष्ठते साधो संदृश्यतां गजाधिपः॥
समन्ततः समालोक्य पश्यामेत्र प्रचक्ष्यतां ॥ इत्यादिष्टं नरेन्द्रेण श्रुत्वा स पुरुषो मुदा ॥ तत्र समीक्ष्य दूरान्तं गजराजमपश्यत॥ तं गजं दूरतो वीक्ष्य
पुरुषः सुप्रमोदितः ॥ सहसोपेत्य राजेन्द्रं प्राश्रित्य एवमब्रवीत ॥ देवासौ प्रवरो हस्ती वने ऽमुत्र मनोरमे ॥ तरुच्छाया समाश्रित्य स तिष्ठते प्र

3

मोदितः॥ इतितेनाभिनिर्दिष्टं श्रुत्वाभिनन्दितोनृपः॥ वलाध्यक्षान्समामंत्र्य सर्वानेव समादिशत् ॥ भवन्तोसौगजेन्द्रोत्र तरुछायां समाश्रितः॥
भुक्ताहारं समाधाय संतिष्ठतेद्रिकूटवत् ॥ तत्सर्वेस्वयमाधाय पुरुषाःमिममग्रतः॥ गत्वातत्र वनेयत्नैः समानयतत न गजं ॥ इतिराज्ञास
मादिष्टं श्रुत्वामात्यैर्जनैः सह॥ सर्वेपितेवलाध्यक्षा स्तत्थागम्य समीक्षिरे॥ ततःसर्वेवलाध्यक्षाः सर्वामात्यगणान्विताः॥ पुरुषंतेपुरो
धाय तत्रगजान्तिके सरत् ॥ तत्रतंगजमालोक्य पाशविन्यासतत्पराः॥ पाशान्विन्यस्यसर्वत्र पुरुषाः समुपाश्रयत॥ ततःसर्वेवलाध्य
क्षाः सर्वामात्यगणान्विताः॥ नानास्त्रशस्त्रविभ्राणाः परिवृत्योपतस्थिरे॥ ततोराजा सुहृन्मित्र मंत्रिभृत्यगणान्वितः॥ तंगजाधिप
तिं पश्यन्नुपतस्थौ समाहितः॥ एवंतत्रजनाःसर्वे परिवृत्यसमन्ततः॥ महत्कोलाहलनिर्घोषं कुर्वन्तः समुपाश्रयन् ॥ तन्महा
ज्जनकायस्यनिर्घोषं सगजाधिपः॥ संश्रुत्वासहसोत्थाय समन्ततोव्यलोकयत्॥ किमिदमितिसंपश्य न्विस्मयाकुलमानसः॥पुन

भड. सैन्यपरिक्षिप्तं समन्ततोभ्यपश्यत॥ ततः स सर्वतो वीक्ष्य बहुलोकसमाश्रितं॥ हा कष्टमिति निध्याय चिरादेवं व्यचिन्तयत्॥ नूनं सर्वे इ
मे लोका मज्जिघांसार्थमागताः॥ तदत्र किं करिष्यामि दैवगतिर्भवेद्ध्रुवा॥ इहस्थितोहमालोक्य केनेभ्योपि निवेदितः॥ कथमत्र परित्राताः
केनात्राहं समाश्रितः॥ एक एव मया दृष्टः पुरुषोसौ विहागतः॥ नान्योहि दृश्यते कश्चिदिति ध्यात्वैवमालपत्॥ योसौ मया विसमृणा
लफलाम्बुमूलं दत्त्वा स्वपुरमधिराजमिवाभिरोप्य॥ संप्रापितो जनपदं किं जनानां जनस्मादिदं भयमुपागतमत्र नूनं॥ चित्रं यदे ३७
यमुपकारिणि मेत्र चित्ते सत्त्वार्थमेव मयि विप्रतिजन्म दुःखं॥ अज्ञानदोषमलिनीकृतचित्तवृत्तिर्द्रोहं करोति मनुजोपि कृतोपकारः॥
शक्तः सहस्रमपि दिग्गजयूथपानां दानाम्बुसेकसुरभीकृतगण्डभित्तिः॥ वातः शरज्जलदवृन्दमिवाशु दूरादेकोप्यहं शमयितुं समुपेत
रोषः॥ किं तु रोषवशीभूतमात्मानं कुर्वतो मम॥ सद्धर्मसाधनं शीलं विप्रखण्डितं भवेदपि॥ तद्वरं मे विनाशोपि हन्यमानस्य शत्रुभिः॥ न

४

नुधर्माश्रयंशीलं रक्षितुमुत्सहे खलु ॥ इत्यालापं प्रकुर्वन्स गजराजो महामतिः ॥ संबोधिप्रणिधिं धृत्वा तस्थौ निःकम्पितेन्द्रियः ॥ तमेवं सं
स्थितं दृष्ट्वा बलाध्यक्षाः ससैन्यकाः ॥ सर्वेपि ते महामात्रैः सहा ददातुमुपासरन् ॥ तान्सर्वान्समुपायातान्समीक्ष्य स गजः सुधीः ॥ निःक
म्पमानसस्तस्थौ सद्योगीव समाहितः ॥ एवं तस्य मनो भद्र दृष्ट्वा शीलसमाहितं ॥ ज्ञात्वा सर्वे महामात्राः समीक्ष्य तमुपाश्रयन् ॥ ततस्ति पुष्क
रं धृत्वा महामात्राः प्रमोदिताः ॥ तं गजेन्द्रं समादाय राजान्तिकमुपानयन् ॥ एहि भद्र प्रसीदात्र स्वामिना दर्शनं कुरु ॥ इत्युक्त्वा ते पुरो
नीत्वा नृपतेस्तमदर्शयन् ॥ तं गजेन्द्रमुपानीतं समीक्ष्य स नराधिपः ॥ अहो गजमिमं भद्रमित्युक्त्वा प्रात्यनन्दत ॥ तदा तस्य गजेन्द्रस्य माता स
त्र वने स्थिता ॥ समयेतिक्रमे पुत्रं स्मृत्वैवं साप्यचिन्तयत् ॥ हा मे पुत्रो गतः कुत्र सायमपीह नागतः ॥ कथं मद्विस्मृतो येव चरन्ते तिष्ठते
कुह ॥ नूनं मे सोसुभद्राङ्गो दयाप्रशान्ततेन्द्रियः ॥ वने दृष्ट्वा नरेन्द्रेण गृहीत्वानीयते पुरे ॥ शक्तोप्यसौ नरेन्द्रस्य सैन्यान्सबलानपि ॥ सिं

मद.

हृदूवमृगानेको नाशयितुं पुरीमपि ॥ न दुःखमपि कंचित्स्न नाशयन्ति कदाचन ॥ दयाकारुण्यभद्रात्मा सुहृद्भ्यः पश्यते जगत् ॥ हा कष्टं जीर्ण्णि
नांगाहं प्रियात्मजवियोगिता ॥ रोदनाश्रुविलिप्ताक्षी शोकदुःखाग्निदाहिता ॥ मन्दभाग्या शरण्यात्र निर्गतिरपरायणा ॥ यदात्मजम
पश्यन्ती श्रेजेयं मरणं ध्रुवं ॥ किं नु विश्वसुखोत्साहं कृत्वा मा दुःखभागिनीं ॥ यदहं मातृभक्तेन स्वात्मजेन वियोगिता ॥ शैलेऽस्मिन् श्रुत
निर्झराम्बुनिवहप्रक्षालितानातोपले· तिष्ठन्तीं स्वसुतोपनीतशालिलाहारेण संवर्द्धितां ॥ सर्वास्वस्थमनन्तदुःखनिहतामन्धामनाथां त्वमां· ३१८
हृक्षां पुत्रवियोगशोककृपणां कृत्वा विधेः किं सुखं ॥ ग्रहणामपि गतसनागवर्यः क्षितिपतियोग्यमपि प्रणीतमन्नं ॥ नरपतिनि
यतं प्रवृत्तशोकं· स्मरति ममैव तु धार्मिकोऽद्यनूनं ॥ पतितमपि पलाशं शाद्वलं पल्लवं वा· प्रियतनयवियुक्ता प्राप्तमप्यश्नामि ॥ क
थमहमुपनीतं तेन भक्त्यान्यदद्यां· भवतु मयि मृतायां प्रीतिचेता कृतान्तः ॥ नागोन्मूलितभग्नपादपलतं व्याधूतपुष्पोत्करं· भूय

सेन विनावनं कुसुमितैः संगम्यते शाखिभिः ॥ भूमिः क्रीडनपांसुना गजपतेः संरूढशस्यश्रिया. स्वच्छैश्चापि सरः पयोभिरनिशं तस्माह
पंकाविलं ॥ इत्येवं विलपन्ती सा माता स्मृत्वा तमात्मजं ॥ अनाहारानुशोचन्ती तरुतलेन्वषीदत ॥ तदात्मजः सखीशोपि मातृस्नेहवियार्दितः ॥
आहारे विरतोत्साहः पद्मस्त्रेवासरश्छन्नैः ॥ ततः सनन्दितो राजा सर्वजनसमन्वितः ॥ तं गजेन्द्रं पुरस्कृत्य महोत्साहैः सहाचरत् ॥ तं गजे
न्द्रं पुरोधाय नृपतिः प्राभिनन्दितः ॥ भद्रयात्रामहोत्साहैर्वाराणसीमुपासरत् ॥ तत्र तं गजमानीतं श्रुत्वा सर्वेपि पौरिकाः ॥ द्रष्टुं सम
नुमोदन्तः सहसा निर्ययुः पुरात् ॥ तत्र तं समुपानीतं दृष्ट्वा सर्वेपि तेमुदा ॥ अहो भद्रमिति प्रोक्त्वा समीक्षन्त प्रणेमिरे ॥ एवं चरन्तक
मेणासौ संप्रविष्टः प्रशोभयन् ॥ सर्वैः पुराश्रितैर्लोकैर्वन्द्यमानः प्रशंसितः ॥ मंगलविधिसत्कारैः पूज्यमानः समन्ततः ॥ प्रेक्ष्यमा
नो महोत्साहैः सह तत्र पुरे ययौ ॥ तं समीक्ष्य समायातं सर्वाः पुराश्रिताः स्त्रियः ॥ पुष्पलाजाक्षतैश्चापि प्रावकीर्य ववन्दिरे एवं

लोकाः गुरुमातापितृममदः

भद्र.
सर्वेपितेलोकाः समीक्ष्यतं गजाधिपं ॥ समभिमोदितात्मानो नाभिजग्मुर्गृहं समाययुः ॥ एवं सप्रवरो हस्ती सर्वान्लोकान्प्रमोदयन् ॥ क्रमे
णाभिगतस्तत्र राजकुलमुपाययौ ॥ तत्र सर्वे महामात्रास्तं गजेन्द्रं समादरान् ॥ समामंत्र्य समाधाय हस्तिशालामुपानयन् ॥ तत्रते तंमु
दानीय्या वस्त्रान्नानं समादरात् ॥ सुगंधिस्वच्छशीतांबुः पुरतः प्रत्युपढौकयन् ॥ ततसुगंधिजलं दृष्ट्वा मातरं सोभ्यनुस्मरन् ॥ ॥
गलदश्रुर्विलक्षात्मा पातुं नैवात्यवांछत ॥ ततसुगंधिजलं पातुमनीछंतं समीक्षपतं ॥ राजभोग्यान्युपस्थाप्य सर्वेतमेवमब्रुवन् ॥ इदं ३१९
नागेन्द्र सुस्वादु सुशीतलं जलंपिब ॥ भुंक्ष्वैतान्यपि भोग्यानि सुपथ्यसुरसानि हि ॥ एवं तैः प्रार्थ्यमानोपि सगजेन्द्रोप्रबोधितः ॥ जलंभो
ग्यानि सर्वाणि किंचिदपि नवांछत ॥ एवं तं विरताहारं दृष्ट्वा सर्वे निषादिनः ॥ आश्वासयित्वांकुशं धृत्वा भोजयितुं समुद्यताः ॥ तथाप्यसौ गजो
नैव पातुं भोक्तुमपश्यत ॥ ततः सर्वेपिते तस्य मृत्युशंकाभयान्विताः ॥ सहसा पुरतो गत्वा राजाग्रे वं न्यवेदयत ॥ स्वामिन्नयं गजेन्द्रोमु

किंचित्समागतम्

सुरभिस्वच्छशीतलं ॥प्रणीतंसुरसाहारं द्रष्टुमपिनवांछत ॥ तद्दृष्ट्वायंकथंजीवेदनाहारःक्षुधातुरः॥ तदुपायंनपश्यामोयेनभोग्यंसभोक्ष्यते॥ ए
वंनरुदितंश्रुत्वानृपतिर्विस्मयान्वितः ॥सतत्राशुस्वयंगत्वा ददर्शतगजाधिपं ॥ आहारविरतोत्साहं पानंचविरतोत्सुकं॥ समीक्ष्यपुरतस्स्थित्वा
संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ किंतेदुःखंगजेन्द्रात्र यदाहारंनवांछसि ॥ यदिजीवेच्छितेवांछा भुंक्ष्वभोग्यंजलंपिब ॥ गंधोदारिसदाश्रक्ष्णकीकिश
लयं भोज्यंचनानारसं। कस्मादत्सिनमोदकानिसुरभीण्यास्वादयुक्तानिच॥ मामानागगृहेचाग्रहाराः सलिलं स्नानायपानायवा. वी
च्छसिद्विपयूथपाधिपश्शुरं राज्यस्यगुर्वीमम॥ ॥एवंराज्ञासमादिष्टं निशम्यसगजाधिपः॥ प्राप्तंकालमिमंभूपं वोधयितु
मिहाधुना॥ इतिमत्वागजेन्द्रोसौ गम्भीरेणान्तवाचसा॥ नृपतिंतंसमालोक्य शनैरेवमभाषत॥ नरेन्द्रदुर्वलात्तृक्षाकरेणुजीर्णितेन्द्रिया॥ चरडार(?)रोमहा
रण्येनिवसन्तीममप्रसूः॥ स्वात्मजंमामनुस्मृत्य भ्रमन्तीसादिवानिशं॥ पतित्वाकराटकाकीर्णे स्वश्रेयायाश्रमालयं॥ इतिचिन्ताविषस्यान्मा मातुःस्मृ

भद्र. त्वादिवानिशं ॥ स्नेहदुःखाग्निसंतप्ता भोक्तुं पातुं च नोत्सहे ॥ तामदृष्ट्वा न पास्यामि जलं भोक्ष्यामि नाशनं ॥ अपि देहमिमं त्यक्त्वा यास्याम्यतो यमालयं ॥ ए
वं तद्भाषितं श्रुत्वा नृपोतिविस्मयान्वितः ॥ तमेवं सुदृशापश्यन्मनसैवं व्यचिन्तयेत् ॥ अहो चित्रं गजस्यास्य मातर्यैवं सुभक्तिता ॥ ईदृक्स्वमातरि स्नेहभ
क्तिर्नृणां न विद्यते ॥ तदेनं मातृसद्भक्तिमन्तं विमुच्य सांप्रतं ॥ प्रेषयेयं वने तत्र यत्र सा जननी स्थिता ॥ इति निश्चित्य भूमीन्द्रः सर्वान्स्तान् गजपालकान्
॥ महामात्रान्समामंत्र्य संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ मुच्यतामेन मानोलोतक्षिप्रं मातृसुभक्तिभृत् ॥ स्नेहगौरवसत्कारैर्यः संपुष्णाति मातरं ॥ मात्रास २८०
मेतु नागोयं सहसर्वैश्च बांधवैः ॥ नूनं युक्तप्रवासेन मातुस्मरति सर्वदा ॥ इत्यादिष्टं नरेन्द्रेण श्रुत्वा सर्वे निषादिनः ॥ तं गजेन्द्रं महासत्वं मालानात्समुमुच
ईतं ॥ अथ स गजयूथेन्द्रो विमुक्तः प्राभिनन्दितः ॥ तं नृपतिं महीपालं सम्पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ नरनाथ यथा ब्रवन्धमोक्षात् स्वजनानन्दित
स्त्वयाहं । अविरलगिरि धर्मचेतनस्त्वं शरदां रमभोनथासहस्वं ॥ स्वस्मिन्स्त्रागात्यये पिपितारक्षितिपश्रयत्नैः श्रुश्रुपितव्यमथ मातरि चादरे

रा। तिर्यग्गतेषु नरदेव हृपैव कार्या. मैत्र्यं मनस्समनुकम्प्य यथा प्रजासु ॥ भृत्येषु बन्धुषु सुहृत्सु समाश्रितेषु. सैन्येषु मंत्रिषु यति द्विज दीक्षितेषु
। पौरेषु दीनकृपणाध्वगयाचकेषु. मैत्रीं यथात्मनि नरेन्द्र तथा कुरुष्व ॥ अतः परीक्ष्य बहुशः स्वयमेव राजन्. दण्डे परे स्वपरनेयमतिर्विदध्याः॥ नि
त्याप्रमत्तनिरतो विरतश्च पापात् धर्मेण आधिगणार्थे निखिलां धरित्रीं ॥ चण्डानिलोद्धतहुताशशिखाकलापं. मा भीषणं नरक रंक कृतान्धकारं॥
यस्मात्प्रुवन्ति नरकं नरवीर घोरं. सर्वं प्रमत्तचरितं तदुशन्ति सन्तः॥ यत्संहतिं जलमुचां परिपाटयन्तो. ध्वान्तं जसा समभिभूय बलैरुपेताः॥ ऐन्द्रीं
सभां नृपतयो नृप संप्रयाता. धर्मस्य तैर्नैर्देव कथयन्ति विजृम्भितं तत् ॥ धर्मार्थ शोनवविशांकुर गर्भगौरं. भूतिप्रसूत्व च सुखानि महान्ति धर्मति
॥ धर्मात्मकोहि मरणान्न बिभेति जन्तु. धर्मे रताः शमपुरीमुपयान्ति चान्ते॥ यान्तु द्विषस्तव वशं नृप धर्मयोगात्. नन्दन्तु ते स्वजननन्दन बान्धवाश्च
॥ मा भून्नयं च परचक्रकृतं प्रजासु. शश्वद्यशश्च भवतः समुपैतु वृद्धिं ॥ सत्वानामुपकार पारगमनव्यापारतात्पर्यवान्. कृत्स्नां सागर वारिभू

७८. रिनिचयक्ष्मामान्तले रवामिमां॥ उर्वी गर्वमपास्य याहि सततं धर्मानुयोगाच्चिरं। गत्वं देववनायमेनमतिधीः स्वस्यत्वलुबोगम्यते॥ ॥इत्येवंध
र्मवर्षेण संतोषितो नराधिपः॥ नगजेन्द्रं महासत्वं सत्पुत्रः पितरं यथा॥ आचार्यमिव सच्छिष्यः शास्तारं सद्गुणार्थिकः॥ नत्वा प्रदक्षिणीकृ
त्य क्षमयित्वा च नन्दयन्॥ वनाय प्रेषयामास मातुर्भजनसाधने॥ ततः सगजराजस्तं नरदत्तं नराधिपं॥ समामंत्र्य समालोक्य मुदा संप्रस्थि
तोऽचरत्॥ तत्र समीक्ष्यमानोसौ गजः सर्वैः पुराश्रितैः॥ सहसा संप्रयात स्तच्चगाररण्यमुपासरत्॥ तदा सा जननी पुत्रशोकाग्निदहितेछि ३८१
या॥ अन्धीभूता तरोर्मूले रुदती चैन्यसीदत॥ तदा तत्र प्रविष्टोसौ गजाधिपः समन्ततः॥ भ्रमन्सो मातरं द्रष्टुं प्रचचार विलोकयन्॥ अप
श्यन्मातरं तत्र सगजेन्द्रोतिशोकितः॥ अद्रिशिखरमारुह्य प्रोच्चैर्नादं समुञ्चत॥ तत्पुत्ररवमाकर्ण्य जननी सा समुत्थिता॥ तदात्म
जागतं मत्वा तथोच्चार्नादं समुञ्चत॥ तद्ध्वादं समाकर्ण्य मत्वा मातुररवं मुदा॥ सगजः सहसा तस्माच्छिखरात्समवातरत्॥ भूयोपि स तदु

नादं श्रुत्वा प्रानुसरद्द्रुतं ॥ प्रचरन्नसहसा तत्र ह्रदतीरमुपासरत् ॥ तत्र वृक्षतलासीनां मातरं तां समीक्ष्य सः ॥ गजेन्द्रः सहसोपेत्य प्रणात्वार
समुपाश्रयत् ॥ तं समुपाश्रितं मत्वा संस्पृश्य शान्ती करेणासा ॥ कोऽत्रायं समुपागत्य ममाग्रे समुपस्थितः ॥ शनैर्मन्दस्वरा स्पृष्ट्वा पप्रच्छैवं स
मादरात् ॥ एवं मात्रा परिस्पृष्ट्वा पृष्टं स नन्दनो गजः ॥ तवात्मजोऽहमायातस्त्वम्मानुरभिनन्द्यतु ॥ इति पुत्रोदितं श्रुत्वा जननी साभिनन्दिता
त्वा = ४ ॥ कुत्र गतो त्वमायासि साम्प्रतं मे पुरो वद ॥ इति मात्रोदितं श्रुत्वा स गजेन्द्रो यथाक्रमं ॥ एतत्सर्वं स्ववृत्तान्तं विस्तरेण न्यवेदयत् ॥ तदा
त्मजसमाख्यातं श्रुत्वा सा जननी मुदा ॥ दत्वा भद्राशिषं तस्मै नरेन्द्रायैवमब्रवीत् ॥ चिरंजीवतु राजासौ काशीपुराधिपो नृपः ॥ बंधनाद्येन मे
पुत्रो मुक्तो भूयः समागतः ॥ तथा स नृपतिर्मुक्तो भववाराभिबन्धनात् ॥ निःक्लेशः परिशुद्धात्मा ब्रह्मलोकेऽभिगच्छतु ॥ एवं सा वरुशोदत्वा भ
द्राशिषं महीभुजे ॥ आत्मजस्य शिरः स्पृष्ट्वा श्रयोडेन समनन्दत ॥ ततो मातुः शरीरं स समीक्ष्य रेणुरूक्षितं ॥ लताभिरभिमृज्यालं सर्वाङ्गं

भद्र.

समशोधयत् ॥ ततोहृदाम्बुधारौघेन समादाय मुहुर्मुहुः ॥ स्नापयित्वा तनुं मातु रक्षिणीसममार्जयत् ॥ ततोनिर्मलदृष्टाक्षीजननीसातमात्मजं ॥
मुदृष्ट्वासुचिरंप्रेक्ष्य सचिदानन्दमाययौ ॥ तथासनन्दनश्चापि समीक्ष्यतांसुलोचनां ॥ मातरंसुचिरंप्रेक्ष्य सचिदानन्दितोभवत् ॥ ततःस
नन्दनोमातुर्भोग्यंपानंयथेप्सितं ॥ संप्रदत्त्वादिवानक्तंप्रभेजेसमुपस्थितः ॥ एवंसगजराजोपि भोग्यंपानंयथेप्सितं ॥ भुक्त्वापीत्वास्वयंमा
तुःसेवांकृत्वासदाचरत् ॥ एवंसागौतमीमातापुत्रवियोगशोकिना ॥ अंधीभूतापुनःपुत्रमासाद्याभूत्सुलोचनी ॥ योसौगजेन्द्रमाताभूद्गौतमी ३८२
साप्रजापती ॥ योऽसौपुत्रोगजेन्द्रोभूदहमेवप्रमन्यतां ॥ योसौकाश्याधिपोराजानरदत्तोभवत्तदा ॥ नन्दाख्योयंममभ्रातापितृव्यनन्दनःखलु ॥
इहापिगौतमीमाताममशोकाग्निदाहिता ॥ अंधीभूतापिभूयोमां समागम्यसुनेत्रिका ॥ इतिशास्तमुनिप्रोक्तं श्रुत्वाभूपादयोनृपाः ॥ तथाहीति
प्रतिज्ञायप्राप्यनन्दत्सबोधिनाः ॥ ॥ इतिश्रीभद्रकल्पाभिधानावदानेमातृपोषहस्तिजातकपरिवर्तोनामत्रयस्त्रिंशतितमोध्यायः ॥ ३३ ॥

अथानन्दः स्मितास्योसौ न्यवेदयन्मुनीश्वरं ॥ प्रत्यागतं राजमार्गात्प्राज्ञलोकसमावृतं ॥ भवन्तया भवद्भार्या पतिव्रता यशोधरा ॥ यतिमपि भवन्तं त्वां स
मीक्ष्यात्यनुरागिना ॥ धृत्वा मोदकपात्रं य त्सर्वालंकारमण्डिता ॥ लोभयित्वा वशीकृत्वा चारयितुं गृहाश्रमे ॥ समीक्षन्ती प्रशत्रास्या नीलाम्बुजसु
लोचना ॥ पुरतः समुपाश्रित्य संतस्थे प्राभिनन्दिता ॥ एतद्धेतु समादिश्य सर्वान्त्रस्मान्प्रबोधय ॥ एवं संप्रार्थितं तेन श्रुत्वा सोर्हन्सुधीर्यतिः ॥ सविस्मयस
भालोक्य महितानन्दमादिशत् ॥ ॥ प्राग्जन्माभ्यासलीला दृतिसरसलसद्वासनामूलशेषा · त्रिःसंगस्यापि जन्तौ कमलकलनया जायते मानसेस्मि
न् ॥ रागः संभोगलीला परिमलपटला कृष्टसर्वेन्द्रियाणां . मेकत्रैवातिमात्रं सरसमधुलिहं बन्धनं यः करोति ॥ ॥ पुरापि त्वं ऋषिभूतं मां स
मीक्ष्य सानुरागिता ॥ यशोधरा वशीकर्तुं लोभयित्वा समोदकैः ॥ कृत्वा रागानुसंरक्तं बोधयन्ती प्रयत्नतः ॥ राज्याश्रमे प्रतिष्ठाप्य प्रारभ्य प्रश्रथे
प्सितं ॥ तद्यथाभूत्पुरा श्रीमान् काश्यराजो नराधिपः ॥ सर्वहितार्थसंभर्ता सर्वदुष्टप्रमर्द्दकः ॥ पुत्रार्थिनस्तस्य नृपः प्रयत्नैरेकैव कन्या नलि

भद्र. नीवभूव । प्रायःप्रजापालनसावलेपाः स्वल्पान्वया एव भवन्ति भूपाः ॥ अन्तंपुरे तां परिवर्द्धमानां · चिन्तेव चिन्तां नृपतिर्विचार्य । आहूय विद्वत्सु
खानमात्यान्प्रजागरयस्तरन्तिर्जगाद ॥ विस्तीर्णशाखंस्थिरवद्धमूलं मत्पुत्रतं सर्वजनोपजीव्यं ॥ आवैमि तुल्यं प्रसवाभिहीनं सुराक्षनं वृक्षमिवा
धिपत्यं । एकैव कन्यानलिनी ममास्ति · वयःप्रदानोचितमाश्रयन्ती ॥ तस्यां प्रयत्नेन वरार्थिनाया मपत्यतातत्वगुणायोपि दूरे । पारोप्रदीप्तामिव
दीपवर्त्तिं धर्त्तुं न शक्नोति जनः स्वकन्यां ॥ न्यासार्थतुल्या हि परार्प्पणीया · श्रिताकुलाप्तवकुलस्य कन्या ॥ न भृत्यदेया न च पौरयोग्या · दूरो ३८३
चिता एव नरेन्द्रकन्या । अज्ञाननित्याचरितस्य दूरे मृतस्य यातस्य च को विशेषः ॥ तस्मात्प्रयत्नेन मया सकश्चिज्जामातृभावे गुणवान्त्रियो
ज्य ॥ स्वदेशमुत्सृज्य ममात्र राज्ये · बिभर्त्ति यः पुत्र इवाधिपत्यं ॥ श्रुतं मया जकुसुतापवाह पुराणवदान्ते पलिनोपकरोठ । सहांजनी नाम्नि तपो
वनान्ते · राजर्षिरास्ते किल काश्यपाख्य ॥ तस्य श्रुतं प्रश्रवसोनवीजं · दैवोदयादस्मिन्सन्ततार्थे । तोयस्य हाज्ञी हिरणी निपीय · सुवर्णवर्णांसुषु

वे कुमारं ॥ वनेमृगीसून्यदिवर्द्धितोसौ . पित्रागृहीतो विहितव्रतश्च । नाम्नाप्रसिद्धऋश्यशृंगः संलक्ष्यमानांगुलमात्रशृंगः ॥ युवाचकुर्व्वन्‌प
रायणाश्च . सब्रह्मचारी विमलस्वभावः ॥ निःसंगवासाद्विषयानभिज्ञ स्तत्राकठोरार्करुचिश्चकास्ति ॥ सचेन्नलिन्याः पतितामुपैति तदेवयंत्राःप्रश
मंनयायात् । तेजोनिधेरानयनेतु तस्य . विचिंत्यतां काप्युपायपयुक्तिः ॥ श्रुत्वेति वाक्यं नृपतेरमात्या विचार्यसर्वे सुचिरान्नमूचुः । तदाश्रमोपा
न्तवनं विहर्तुं . विसृज्यतां संप्रतिराजपुत्री ॥ तथाबलुब्धानुमतेन राज्ञा . समीहितार्थं विनिवेद्यसर्वं । ययौ विसृष्टा ननिलीविहर्तुं . रतुंभ्रग
ल्भैवमुनेःकुमारं ॥ कान्तावनान्ते शनकैरवाप्य . लीलाभिरामाविजहारतन्वी ॥ वालानिलेनाकलितालकैव . संचारिणी चारुविलोचनासा ॥
विलासपुष्पावचयेनतस्या . भृंगोत्तरंगं विवलत्कुरंगं । वनंविलोक्य स्वतपोवनान्ता . त्समाययौ कौतुकवान्कुमारः ॥ ससन्नतांगीममनुष्यसंगस्त
रंगितां योवनविभ्रमेण । ददर्शतां विस्मयनिर्निमेषः स्फुरन्नीलोत्पललाक्षीं कमलायताक्षः ॥ विलोक्य कान्तां मृगलोचनानां . रामानभिज्ञोपि र

मड. मुनिर्जहर्ष: । नवासनाभ्यासविलीनमन्नं जहाति जंतुर्विषयाभिलाषं ॥ सुस्निग्धमग्र्यां विनिवेश्य दृष्टिं मृगीसुतस्तद्वदनारविन्दे । विद्याधरं
वा मुनिपुत्रकं वा विज्ञाय मां प्रीतिरसाद्बबन्धे ॥ प्रतिप्रणामावनताननाया: तस्याः प्रवालद्युतिनाधरेण । आच्छाद्यमानो भुवनेन रागं जया
हरागोप्यमलस्वभाव: ॥ मां स्वेदसीदत्तिलकालकान्तामुत्कम्पितांगीमवदत्कुमार: । सखेव कान्त्या मधुरस्वरेण स्मरोपचारेषु कृतोपदे
शां ॥ भो: स्वागतं ते मुनिपुत्र कश्चित्तपोवनान्ते कुशलं मृगाणां । सदा त्वदालोकननिश्चलानां स्थलीषु येषां विमल: प्रचार: ॥ इदं विलो ३५४
क्याद्य तवानवद्यं दिव्यव्रतस्यामृतवर्षिरूपं ॥ वपुर्जयद्वल्कलितं मुनीनां पुष्पकुमाराणाभिवतर्कयामि ॥ अयं नवस्निग्धजटाकलाप:
कृतोपकार: कुसुमैर्लताभि: । नवाभ्रसंभारविजृम्भमानमयूरबर्हप्रतिमां बिभर्ति ॥ इदं नवश्रीफलयुग्मशोभि वक्षोविनिक्षिप्तसिताक्षसूत्रं । आ
मृत्रयश्चालकुरंगनेत्रे वैविद्य मैत्रीमनसश्च कान्ति ॥ होमाग्निलग्नस्फुटविस्फुलिंगां मौञ्जीं दधानां नवपट्टवांकां । कुतूहलं बाललतेव तन्वी तनुस

११

वेयं न तनोति कस्य ॥ ब्रूहि प्रसन्नं क्व तपोवनं ते त्वत्पादविन्यासविकाशिनीभिः । यत्र प्रभाभिः सततं विभाति संचारिणी पंकजिनी स्थलीषु ॥ इति कृपा
णां ललनानभिज्ञं मृगस्वभावं तमवेत्य बाला । उत्सृज्य लज्जामविशंकमाना नियतप्रलीलाभरणा बभूव ॥ ततस्तमानन्दरसार्द्रचित्तं ध्यानैर्विभाव्य स्मे
दुभाषिणी सा । तपोवनस्यास्य समीपवर्ती ममाश्रमः स्वादुफलप्रसूनः ॥ उक्त्वेति खण्डस्मितमोदकैः सा तस्याथ कर्पूरपरागगर्भैः । चकार माधूर्य
चमत्क्रियार्हैः विलोभनं सत्कविसूक्ततुल्यैः ॥ तैर्मोदकैः सा रसनानुकूले श्रिन्नोत्सवैः प्रेममयैर्विलासैः । कर्णामृतैश्च प्रणयोक्तिबन्धैः स्वैवा
गुरेवार्य मृगं जहार ॥ तपोवनं दर्शय मे महार्ह मित्युक्तवन्तं भुजवल्लरीभ्यां । गाढं परिष्वज्य निमीलिताक्ष मेहीति तं राजसुता जगाद ॥ तं प्रस्थितं सा
कतिचित्पदानि गत्वा पुनस्तं गमनाय सज्जं । रथं समारुह्य विसार्य पाणि मारोहणायैव गिरान्वयुंक्त ॥ रथे तुरंगान्स विलोक्य युक्तान्मत्वाऽक
रंगान्विगलद्विशेषः । मृगीसुतोऽहं न मृगाग्रमेव स्पर्शाभिपश्यामिति तामुवाच ॥ रथेन गत्वाथ मनोजवेन मुनीन्द्रसूनुं मनसा वहन्ती ।

भऽ नरेन्द्रकन्यास्वपुरीमवाप्य न्यवेदयत्तच्चरितं नृपाय॥ राजापितस्यागमनेप्रयत्ना·दचिन्तयन्मंत्रिभिरभ्युपायं। हृत्प्रयुक्ताहरणाभियोगो· भीतः कृ
शानुप्रतिमान्महर्षेः॥ ततः कुमाराहरणे पुनस्तां· विलासवत्यौ विससर्ज्ज राजा। नौभिर्धियाबन्धकृताश्रमाभि· मन्दाकिनीकूलतपोवनान्तं। अत्रा
न्तरेत्यक्तसमस्तकृत्यं· नृपात्मजाध्याननिबद्धमौनं॥ नवाभिलाषव्रतमाकलय्य· एतं मुनिर्विस्मयनिश्चलोभूत्। पृष्टोथपित्रामुनिपुत्रकस्तं
प्रोवाच निश्वासपरम्पराभिः॥ समीपसत्काश्रममञ्जरीणां· दिशन्मृदुः पल्लवलास्यलीलां॥ तपोवने तातमयाद्यदृष्टः प्रमृष्टचन्द्रप्रति ३८५
बिम्बवक्त्रः। महर्षिसूनुर्नयनप्रभाभि र्दर्पापहारी हरिणांगनानां॥ वक्षःकटीमणिमेखलावशक्ता· विचित्रसूत्राणि विभान्ति तस्य। इन्द्रा
युधापत्यनिभानि सन्ति ममापि किं तात न तद्विधानि॥ अद्यापि मे नर्त्तनतीव तस्य· वाणीशनाशप्रति भापि यस्याः। श्रुता मया चूतवने
कदाचिन्न कोकिलानां न च षट्पदानां॥ मंदाकिनीसज्जनलीनफेना· समानभासा नववल्कलेन। तनीयसी तस्य तनुर्विभाति· नेदं

प्रियंवल्कलकं समाध्य ॥ निवेश्य वक्त्रं वदनारविन्दे · निपीअ दोर्भ्यां सुचिरं वपुर्मे । चकेज पद्मप्रस्फुरिताधरोसौ · हर्षामृतस्पर्शविशेषदीक्षा
न् ॥ नमेक्षमाकान्तविलक्षणेन · नैवं क्षणं नेन विनावनेस्मिन् । करोतिमेयत्कुतशासनेन · दृशोः पदं मोहसखेन निद्रा ॥ दृष्टिस्तदालो
कनमीहते मे श्रुतिर्विनातद्वचनं नचास्ते । तच्चिन्तयातान्यतिधीर्नितान्तं · मंत्रं नजानाति नतन्वथायाः ॥ श्रुत्वेतिकान्ताहृतमानसस्य · स
न्तापचिन्तो पिशुनं महर्षिः । पुत्रस्यवाक्यं नपसोन्तरायं · निपातभीरुः सुचिरं प्रदध्यौ ॥ कथं तपस्वी मृगशावकोयं · तीव्रेणापुष्पायुधस्म
रलुब्धकेन । वरांगनावागुरयाकयाक्षा · कृतावपातीसहसा निबद्धः ॥ क्षणं विचिन्त्येति मुनिर्मनीषी · मनोविकारं तनयस्य हर्तुं । त
मब्रवीत्कामभुजंगमुक्तं · विषं वहन्तं विषयाभिलाषं ॥ नैपुत्र साधुः समहर्षिसूनुः सा स्त्री मनोजन्मभुजंगरूपी । · तत्रक्षतं तीव्र
तरानुरागा · विषव्यथामेव बिभर्ति मूढः ॥ जनाः प्रसक्ताञ्जनकालकूटे · विद्धाः सुतीक्ष्णैः स्मरमार्गणकटाक्षैः । शोचन्ति योषिद्भुज

भ८.

पाशवद्धाः संसारकारासदने सदोषाः ॥ घनस्य संमोहमलीमसस्य · भवस्य मध्ये कुटिलाः स्फुरन्त्यः । कुर्वन्ति कान्ता नटिताः क्षणा
नाः पुंसां वियोगे भृशमन्धकारं ॥ एताभिरुत्तालकुटुम्बिनीभि· रुन्मादमूर्छाविभवश्वरीभिः । स्त्रीभिर्महामोहपिशाचिकाभिः सं
स्पृश्यमानः कुशलीन लोकः ॥ स्वस्थास्ततस्ते निवसन्ति संतः सन्तोषकान्तेषु तपोवनेषु । संतापनं स्त्रीनयनास्त्रशल्यं · येषां शितं चे
तसि नावसन्नं ॥ इति प्रयत्नाज्जनकेन तेन · विविक्तवाक्यैः प्रतिबोध्यमानः । नावुध्यतासौ मदनान्वितेन · लावण्यपानेन विघूर्णमा ३०६
नः ॥ अथापरेद्युर्विहितस्वकृत्ये · मुनौ फलेभ्याहरणाय याते । लीलावतीलोभयितुं कुमारं · नरेन्द्रकन्या पुनराजगाम ॥ दासीग
णानानुगतालतानां · पुष्पस्मितानां श्रियमाश्रयन्ती ॥ सांगं नवानंगमिवैकशृंगं · मासाद्य हृष्टा विवभौ नतांगी ॥ दिव्याचितं क
ल्पलताग्रलब्धैः · फलाभिरामं रुचिराश्रमं मे । द्रष्टुं त्वमेहीत्यभिधाय सा तं · निनाय तीरं त्रिदशापगायाः ॥ सततरत्नोज्ज्वलचित्र

पत्र·सुवर्णांवदृश्री फलपुष्परम्यं । तैर्भिर्द्धतं कृत्रिममाकलय्य·सुखाश्चर्यं हर्षमिवारुरोह ॥ संसारतुल्येन हृतः सतेन· सरित्प्रवाहेकप
शृक्रमेण । अज्ञाततत्त्वोप्यनुरक्तवृत्ति· र्वाराणशीं श्रीतिरिवाससाद ॥ अवाप्य काश्यपस्य स राजधानीं· महीमहेन्द्रस्य महार्हरत्नां । मेने मु
नीन्द्रैः कथितं कथासु· स्वर्गाङ्गणां दृष्टिपथं प्रयातं ॥ ततः प्रमोदाकुलितः क्षितीश·स्तस्मै मृगाक्षीं विधिना विधिज्ञः । प्रदक्षिणावर्तवि
लोलहारां· ददौ सुतां पूर्णमनोरथश्रीः ॥ नरेन्द्रकन्याकरसक्तपाणि· र्विवाहहव्यावहितं हुताशं । अमन्यतानन्यमतिः कुमारस्त
त्रापि होत्रस्य परं प्रकारं ॥ महोत्सवोत्साहरसाकुलेन· संपूज्यमानः प्रणयेन राज्ञा । स्थित्वा तपः संरतस्य वनत्र· जायासखः स्वं प्र
त्ययौ वनान्तं ॥ जायाद्वितीयं विजने व्रजन्तं· दृष्ट्वा सुतीनं जननी प्रहृष्टा । मुनिप्रसादान्न मनुष्यवाचा· कुतस्तवेयं ललनेत्युवाच ॥
सुतां प्रणाम्य प्रणया द्वभाषे· मातर्मयायं श्रुतिमान्ययस्य । प्राप्तः प्रयत्नात्स्पृहणीयरूपः सख्येन दीप्तानलसाक्षिकोऽन ॥ इति

भ.ड. कुमारांतमं वेत्य मुग्धं मृगीं विवाहादिकथानभिज्ञां । पतिव्रतानामथ तापसीनां तपोवनं सा शरणं कैर्निनाय ॥ धर्मानुगा ते सहचारिणीयं पत्नी
त्वमस्याः पतिरित्यशेषं । विवाहवृत्तं कथितं सतीभिः श्रुत्वा प्रियामेव विवेद जायां ॥ पित्रा प्रहर्षाद् पिकाश्यपेन विवाहधर्मे विहितोपदे
शः ॥ प्रणम्य तं तद्वच सा जगाम पुरीं सभार्यः श्वशुरस्य राज्ञः ॥ हर्षेन तेन स्वपदेभिषिक्तः सत्योज्वलं शान्तिपथं श्रितेन । शशास सामन्त
किरीटकोटिविश्रान्तपादः समहीमशेषां ॥ तदा सा नलिनी भर्तुरजं मृगीसुतं ॥ कृषिबीजसमुत्पन्नं मत्वैवं समचिन्तयेत ॥ तद्रूपं प ३८७
रिभ्रान्त्या निर्विकल्पो जितेन्द्रियः ॥ सद्धर्मसाधनोत्साही भवद्वृत्ति निरादरः ॥ नूनमेष परित्यज्य राज्याश्रमं वनाश्रमे ॥ गत्वैकान्तं स
माश्रित्य तपोव्रतं समाचरेत ॥ इत्यस्य कृपते श्चिन्तं राज्यधर्मे यथा रमेत ॥ तथाहं सुवशीकृत्य चारयेयं सदा सुखं ॥ इति निश्चित्य सा
भार्या नलिनी तं नृपं पतिं ॥ ससंगीतमहोत्साहैः प्रारमयद्दिवानिशं ॥ ततः सा नलिनी भार्या स्वामिनं च नराधिपं ॥ समेत्य समुपाम

न्प संप्रपन्नेवमब्रवीत् ॥ स्वामिन्नत्र पुरे नित्यं समारुह्य गजं हयं ॥ भ्रमित्वा पौरिकान्सर्वान्सम्यग्प्रपन्न भिनन्दय ॥ ततस्ते पौरिकाः सर्वे त्वां स
मीक्ष्याभिनन्दिताः ॥ देवराजं यथा देवाः प्रभजेयुः सदोद्गतान् ॥ इति भार्योदितं श्रुत्वा स नरेन्द्रोऽनुमोदितः ॥ तथा भ्रमन् पुरे लोकान्संमो
दयितुमैच्छत ॥ तथा स नृपती राजा समारुह्य गजं हयं ॥ भ्रमित्वा नगरे नित्यं पौरान्सम्यग्नोदयेत ॥ तत्रयाः प्रमदाः कान्ताः समीक्ष्य तं
नराधिपं ॥ तन्मुखाब्जामृतं पातुं सर्वास्ताः प्रववाञ्छिरे ॥ ततस्ताः प्रमदाः सर्वाः स्वस्व इतेन तं नृप ॥ कामक्रीडासुखं भोक्तुं प्रार्थयन्त स्मरोद्भ्रान्ता
॥ तैरितैः प्रार्थितं श्रुत्वा स नरेन्द्रोऽनुमोदितः ॥ तथा ताभि रतिक्रीडा सुखं भोक्तुं समैच्छत ॥ ततः स नृपती राजा सर्वास्ताः कामिनीः क्रमात् ॥ अन्तः
पुरे समागम्य प्ररमित्वात्यनन्दयत् ॥ ततस्ताः प्रमदाकान्ता नलिनीप्रमुखा अपि ॥ बभूवुर्गर्भिणाः सर्वाः पाण्डुवर्णाः कृशाङ्गिकाः ॥ ततः
सा समये सूत नलिनी युग्ममात्मजं ॥ एवं ताः प्रमदाः सर्वाः सुषुपुर्नन्दनं क्रमात् ॥ ते सर्वे शिशवः कान्ता भद्रलक्षणमण्डिताः ॥ दिव्याति

सुन्दराः कान्ता दर्शनीया मनोहरा ॥ तान्वीक्ष्य जनकः सर्वान्कान्दिव्यातिसुन्दरान् ॥ पश्यन्ननभिसंतुष्टस्तयौ निश्चलितेन्द्रियः ॥ ततः स जनकस्तेषां
कृत्वा जातिमहं क्रमात् ॥ नामधेयादिकं कृत्वा महानन्दं समाययौ ॥ ततस्ते बालकाः सर्वे धात्रीभिः प्रतिपालिताः ॥ प्रवर्द्धिताः सुप्रसांगा बभूवुरभि
सुन्दराः ॥ ततः सर्वे कुमारास्ते गुरुणा समुपाश्रिताः ॥ क्रमेण सर्वशास्त्राणां लघुपारं समाययुः ॥ ततो स्वशस्त्रविद्यानांऽन्तं पारं समागताः ॥ गज
हयमनुष्यादि रत्नलक्षणकोविदाः ॥ ततः सा समये भूभृन्नलिनी गर्भिता सती ॥ तथा च समये सूत दारकं युग्ममात्मजं ॥ एवं सा गर्भिणी भूता स ३८८
मये सूत दारकं ॥ अयं च भद्ररूपांगं राजलक्षणमण्डितं ॥ एवं तस्या महादेव्या नलिन्या गर्भसंभवा ॥ द्वात्रिंशद्यमला पुत्राः संप्रजाता निरंतरम् ॥ स
र्वे ते नलिनीपुत्रा भद्रलक्षणमण्डिताः ॥ दिव्यातिसुन्दरा कान्ता दर्शनीया मनोहराः ॥ तथान्यासां च पत्नीनां नृपस्य वीजसंभवं ॥ सहस्रमात्मजं पुत्रं
संप्रजातं यथाक्रमं ॥ ते पि च दारकाः सर्वे भद्रलक्षणमण्डिताः ॥ समानरूपिका कान्ता दर्शनीया मनोरमाः ॥ सर्वे पि ते महासत्वाः सर्वविद्याविच

सगणाः ॥ धीराविद्याविनीतामहद्गुणाः श्रीसाधनोद्यताः॥ सर्वेपि ते समागम्य समारुह्य गजान्हयान् ॥ अमितावानगरे पौरान्सम्पश्य नोत्यनन्दय
न् ॥ तान्सर्वान्सुप्रसन्नास्यान्सर्वालंकारभूषितान् ॥ सर्वे पौराः समालोक्य प्रशशंसुः प्रमोदिता ॥ देवा अपि च तान्दृष्ट्वा विस्मयाक्रान्तमा
नसाः ॥ प्रशंसित्वा समीक्षन्तः प्रात्यनन्दयन्साधिताः॥ ते पि सर्वे सदाभ्यर्च्य देवान्सर्वान्कुलाधिपान् ॥ सर्वार्थिभ्यः सदा दानं दत्वा यथेप्
सितं मुदा ॥ परस्परहितं कृत्वा परस्परानुरागिनः॥ सद्धर्मसाधनं कृत्वा प्ररेमिरभिनन्दिता ॥ एवं तान्स्वात्मजान्सर्वान्त्रीजिधर्मार्थसा
धकान् ॥ महासत्वान्समालोक्य प्रात्यनन्दत्पितान्नृपः ॥ सोपि राजा महादाता दत्वा दानं यथेप्सितं ॥ सर्वसत्वहितं कृत्वा सर्वाल्लोकानन्व
नोदयत् ॥ एवं सम्राडिह भूमीन्द्रः सर्वान्समभिनन्दयन् ॥ स्वात्मजानिव संपाल्य प्राचारयत्सदा सुखं ॥ तदा सः पृथिवीनाथः सर्वत्रापि म
हीतले ॥ घण्टाघोषं समुच्चार्य लोकानेवमचोदयत् ॥ सदात्र भूतले कश्चिन्न गोवधानकेनचित ॥ प्रमादाद्यदि वध्येत येन सोपि नि

भद्र. हन्यते॥ इत्यनुशासनं राज्ञः श्रुत्वा सर्वेपि मानवाः॥ मार्गं समीक्ष्य सर्वत्र संपालयन्तु सर्वदा॥ इत्यनुशासनं राज्ञः श्रुत्वा सर्वे नरा अपि॥ मार्गं
समीक्ष्य संरक्ष्य प्राचारयत यथासुखं॥ तदारभ्य सदा सर्वे मृगाः सर्वत्र भूतले॥ अन्नकाभिलाषितं भोग्यं संचेरिरे भिनन्दिताः॥ एवं तस्मिन्
महीपाले सर्वत्रापि महीतले॥ निरुत्पातं शुभोत्साहं प्रावर्त्तत निरन्तरं॥ ततः स नृपतिर्वृद्धो विषये विरतोत्सवः॥ राजधर्मे विरक्तात्मा
मुनिधर्माभिलाषितः॥ ततः स नन्दनं ज्येष्ठं अभिषिंच्य यथाविधि॥ नृपासने प्रतिष्ठाप्य चकार नृपतिं प्रभुं॥ ततो राज्याश्रमं त्यक्त्वा व २८८
नाश्रमे समाश्रयन्॥ मुनिचर्याव्रतं धृत्वा सञ्चचेर समाहितः॥ ततः कालसमाप्राप्ते मुनीन्द्रं समनुस्मरन्॥ समाहित तनुं त्यक्त्वा ब्र
ह्मलोकेभ्यगाछत॥ एवं सा नलिनी देवी कालेस्मृत्वा मुनीश्वरं॥ समाहिता तनुं त्यक्त्वा ब्रह्मलोकेभ्यगछत॥ यत्रर्षिः काश्यपोभूत्सरा
जा शुद्धोदनः खलु॥ या मृगी च तदाभूत्सा गौतमी हि प्रजापती॥ काश्यो राजा तदा योभूत् स राडपाशिरसौ खलु॥ एकशृंग ऋषिर्योभू

दहमेवमुनीश्वरः॥ नलिनीनृपकन्याया तदाभूत्साय शोधरा॥ एकश्रृंगसुताआसन् येते सर्वेपि भिक्षवः॥ तदापि सा समालोक्य मांमुनि
जयशोधरा॥ स्वात्मानं समलंकृत्य मोदकेन वशेनयत्॥ एतर्ह्यपिस्वमात्मान मलंकृत्ययशोधरा॥ मांमुनीन्द्रं वशीकर्त्तुं मोदकेनाभ्यलो
भयत्॥ ॥ इति श्रीभद्रकल्पावदाने अशोकोपगुप्त संभाषणे एकश्रृंगमुनि नलिनी काश्यप कन्याजात परिवर्त्तोचितनुत्रिंशति
तमोऽध्यायः॥ ३४ ॥ ०००००० ॥ अथनिमंत्रितोराज्ञा पूर्ववद्भिक्षुभिः सह॥ तस्माद्वनात्प्रस्थितोसौ पुनर्जगाम तत्पुरं॥ त
त्रपार्घ्यंगृहीत्वासौ क्रमाद्भिक्षुभिरन्वितः॥ स्वासने समुपाविश्य तस्थौ सम्भासयन्पुरं॥ शुद्धोदनोऽसौ भूपालः पूजयामास तंजि
नं॥ यथाविधि सहामात्यो भिक्षुसंघसमन्वितं॥ ततः क्षीरोदनैः पूर्णं पञ्चामृतसमन्वितैः॥ श्रीघनाय ददौ पात्रं सशिष्यायपि
तानृपः॥ ततः क्षमार्थनां कृत्वा गोतमीसहितो नृपः॥ नीचासनसमासीनस्तस्थौ मंत्रिजनान्वितः॥ अथश्रीभगवान्स्तस्मै दद

भद्र. वाशीस्समन्वितो ॥ चतुर्वर्गोपदेवानस्तु जगदुद्धारकामुकः ॥ इत्याशीर्वचसा भूपं सामात्यं नन्दयञ्जिनः ॥ भिक्षुसंघपरिवृतो जगामासौ पुन
र्वनं ॥ सद्धर्मश्रवणाकांक्षी भूपोप्यनुययौ मुदा ॥ पौरामात्यजनैः सार्द्धं नानावाद्यपुरस्कृतः ॥ तत्र धर्मासनासीन आनन्दादिपुरस्कृतः ॥
भूमीपालादिभिर्लोकैः परिवृतो जगद्गुरुः ॥ राहुलाद्याञ्जनान्बोधिचर्यायां योकुमुत्सकः ॥ समादिशत्समालोक्य तमानन्दं सभूमिपं ॥
आनन्द सकलायूयं निर्वाणपदमाश्रिताः ॥ गार्हस्थ्यं विषवत्यक्त्वा जन्ममृत्युजरान्तकाः ॥ क्लेशारिपरिभेत्तारो भवपञ्जलदारणाः ॥ २९०
शमितक्लेशनिचयाः संसाराब्धिपारगाः ॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा येचरन्ति निराकुलाः ॥ निरञ्जनास्ते निर्वान्ति चतुर्भयविमोचिताः ॥ प्र
व्राजयन्तु तान्सर्वान् राहुलाद्यान्कुमारकान् ॥ निर्वाणपदलाभाय जरारोगविनाशने ॥ यावद्गार्हस्थ्यचर्यायां तावद्दुःखायशोभयं ॥
जरानिधनजन्मादितरंगसंकुलं सदा ॥ कामपाशैः समाकृष्य दुर्यशोभयगह्वरे ॥ नीयन्ते तेन विज्ञोपि मारेणाग्रहधार्मिकः ॥ किंतु

१

जगद्धितार्थेन निर्वाणाय परायणाय च ॥ प्राप्तोस्मि दुर्लभां बोधिं तस्मात्प्रव्राजयन्तु नान् ॥ इत्युक्त्वा सर्वविन्नाथः पूर्वजातिमनुस्मरन् ॥ समादिशत्स्व
हसितः सुमनसोमावदानकम् ॥ श्रूयतां भिक्षवः सन्त्या सुदासनृपतेः कथां ॥ योलभदपवादत्त्वं कामरागसमुद्भवं ॥ तद्यथाभूत्पुराकाश्यां सुदा
साख्यो नराधिपः ॥ त्रिरत्नदासः सततं यः सुदास इवसेवकः ॥ शीलवाञ्छ्रुतवान्त्यागी दयावान्दान्तमानसः ॥ प्रतापवां क्षमी धीमान् धृति
वान्गुणवांस्तथा ॥ कान्तिकीर्त्तिद्युतिह्रीश्री दाक्षिण्यबलसंयुतः ॥ गुणालंकारमालाभिर्यौवनग्रथिनाकुला ॥ तस्मिंश्च सत्त्वे सकलाभ्यभ्
भिरे यथाशशीः ॥ रक्षणाद्रञ्जनाच्चापि विनयात्स्नेहतस्तथा ॥ पिताप्रजानां यश्चासीत् तासांतुजन्महेतवः ॥ प्रजापालनचातुर्यादानकर्मणि
तत्परः ॥ सुभाषितार्थश्रवणे प्रियो विद्वज्जने सदा ॥ एवं संपालयामास जनान्वाराणसीभुवान ॥ भक्ष्यवस्त्रप्रदानैश्च कल्पद्रुम इवाप
रः ॥ कपोतवक्षाः कमलायताक्षो महाभुजः शालविशालदेहः ॥ रक्तांशलो हस्तिसुहस्तपीवरः विम्बोष्ठ कुन्दद्युतिदन्तपंक्तिः ॥ स्वभाव

भ६. तुल्याविमलाच प्रज्ञा · प्रज्ञाभितुल्यागमस्तथयस्य ॥ आरंभएवागमतुल्यसत्वा · तथोदयारम्भसमानमेव ॥ प्रजाविभूत्यर्थमुदारबुद्धि · स्ताभ्योग्रही
न्नवलिमिवसाधुः ॥ रविर्यथादानसहस्रगोराणं · रसानगृह्णन्नसुरप्रत्ममगामी ॥ जुगोपचात्मानमनुत्रसोपि · भेजेचधर्मंपरिमुक्तरोगः ॥ अनीप्सुरे
प्यर्थरयंगृहीते · अनीप्सितोपिसुखभोगमन्वभूत् ॥ ज्ञानेचमौनंचतुरोगुणान्नो · शक्तौक्षमादानपरायणाश्च ॥ गुणानुबंधात्सततंचयस्य · गुणाःस
मस्ताःप्रसवाइवासन् ॥ स्थित्यर्थदण्डं विहितस्यतस्य · पत्नीसमेतस्यसुतान्नयेच ॥ धर्मार्थकामाःसततंगृहेषु · मिथस्तदासंश्रयतन्नरास्ते ॥ स ३८१
वींतिरिक्तेनबलेनचौर्य · तेजांसिसर्वाणिविभाविनायः ॥ सर्वाणिकृत्वासुकृतानितस्थौ · हिमाचलोमेरुरिवाद्रिराजः ॥ यस्यप्रजाधर्मपरायणा
स्तालेखाभिलेख्यात्परहृत्तिमाश्रयन् ॥ नचातिलोभाःपरद्रव्यकृत्यौ · नैमित्थितानीतिविचक्षणास्य ॥ यश्चाभवद्रूपगुणैःसुगम्य · अधृष्यरू
वंभयदैःस्वकान्तिभिः ॥ यादोस्यगम्भोरमणीयरत्नै · गम्यंसरत्नाकरवत्प्रपेदुः ॥ एवंसुदत्तोनृपतिर्बभूव · यशःसुपुण्यैःपरिनिर्मिते

व॥ विद्वत्सु विद्वान् सकलार्थवेत्ता । कलाकलाज्ञान मदनः स साक्षात्॥ किंत्वस्य दुष्टो मदनाभिरागात्कामेषु मिथ्याभिचरः स देकः॥ गुणेषु स
र्वेषु हि दोष एकः । वसिष्ठ नीन्दोः किरणेष्विवांकः॥ ॥ अथैकदा स दासौ कामक्रीडासमुत्सुकः॥ वसन्तर्तौ मनोरम्ये उद्याने रमितुं
मुदा॥ सान्तःपुरो हयारूढः सामात्यजनपौरिकः॥ वाद्यनृत्यमहोत्साहे वीरागास्यासमाचरन्॥ सर्वान्तःपुरिकालोकाः महोद्यानेयुर्मुदा॥ सर्व
र्तुपादपाकीर्णे पिककूलमनोरमे॥ अथ दैववशाद्राजा हयेनापहृतस्तदा॥ एकाकी प्राविशद्दुर्गं दूरे निर्जनकाननं॥ तदनुचराः सर्वे प्रत्याय
र्युर्निरुत्सुकाः॥ क्रीडित्वा तन्महोद्याने तस्थुः सामात्यपौरिकाः॥ चतुर्योजनमाक्रम्य तरसा सोऽनुरंगमः॥ महागहनमासाद्य श्रान्तस्तस्थौ तरो
स्तले॥ सोऽपि राजापरिश्रान्तो हयान्नौवतारच॥ वृक्षछायातृणासीनः क्षणं विश्रम्य तस्थिवान्॥ अनुचरान पश्यंश्च तत्रासंमोहमाययौ॥
पुनर्धैर्यं समालम्ब्य हयं प्राह रुषाकुलः॥ प्रियं वद तरं कृत्वा समरे त्वं हयाधिप॥ सांप्रतं प्राकरोः प्राणसंशयं भयमावहन्॥ किमर्थं

भद्र. मागतोसित्वं दूराद्दूरतरे वने ॥ केनवा प्रेषितोसित्वं नरस्त्रीचासि सांप्रतं ॥ किंस्मृत्वा किंतु संभोक्तुं पातुं कस्याशयात तथा ॥ एकाकिनं प्राह रे मां महाधन्यो
सि सांप्रतं ॥ त्वं किं न भक्ष्यते सिंहे द्वीपिभिर्व्यंगमानिति ॥ मामेव भक्षयिष्यन्ति त्वामारुह्य समागतं ॥ पुनरुह्य हनभयाज्जात दर्शो प्राह रे वने ॥ तरसावा
पुनर्लीन मां कशाघातदायिनं ॥ प्रभ्रम्येवं हयं राजा तथार्तो जलमैछत ॥ तस्मिन्न दृष्ट्वा पानीयं पुनः संमोहमाययौ ॥ पिपासितो हयो राजा
भ्रम्यमानसु दुस्तरं ॥ साश्रुनेत्रः सनिश्वासस्तस्थौ संविग्नमानसः ॥ ततः शीतलवातान्न चेतान्नृपस्तृषातुरः ॥ तस्मात्त्विहयं वद्धा जलार्थी वन ३९२
माविशत ॥ बुभुक्षितानां श्रान्तानां तृषितानां कुतो भयं ॥ सभयेपि भ्रमंस्तत्र नालभत्तत्र विज्जलं ॥ घर्माक्रान्तः परिश्रान्तः शनैर्विश्रम्य पा
दपे ॥ गत्वा दूरे प्रपाटस्य शब्दं शुश्राव भूमिपः ॥ श्रान्तोपि तद्रवं श्रुत्वा सहसा समुपाचरत् ॥ निपीय तद्रवं दूरात्कर्णाभ्यां संपिबन्निव ॥ त
त्र प्रपाते शाखासौ शीतछायासमन्विते ॥ स्थित्वा शिलातले शीतं जलं पपौ सुधारसं ॥ तथांगं स्नापयित्वा तैर्जलक्रीडां चकार सः ॥ गतप्रत्यागत

प्राणाः समन्वभूज्ज्वलेन हो ॥ शिलातले महच्छायां विश्राममप्रमोदितः ॥ सर्वर्त्तुवृक्षसंकीर्णं उद्यानं विस्मरन्निव ॥ गायनीतं सरस्काकी तच्छोभां द
र्शयन्मुदा ॥ पिपासितो मुहुः पीत्वा पयोश्चांगगुणान्वितं ॥ नानातरुसमाकीर्णं पुष्पफलसमन्वितं ॥ दृष्ट्वा सविस्मयस्तस्थौ भृङ्गावन्यिकरवं सु
रवं ॥ मकरन्दस्य पानेन मत्तानामलिनां रवं ॥ श्रुत्वा कामाग्निसंतप्तः सस्मार राजः पुरंजनं ॥ शीतच्छायाश्रितो वापि शीकराढ्येन वायुना ॥ स्पर्श
प्रपातान्मुकशोशागेन सोत्सुकदा हतः ॥ अन्तः पुरजनं स्मृत्वा पुनः संमोहमाययौ ॥ शीतवाताम्बुसंप्राप्त चेतनो विललापच ॥ हा प्रिये क्वस्थितासि
त्वं मां विहायाधुनावने ॥ उद्यानेरमितुं तत्र निर्गतोस्मिपुराप्रिये ॥ हयाधमेनापहृतो वियोगोद्य दिवात्वया ॥ निरन्तः प्रतिकेवात्र रागा
ग्निं काशमिष्यति ॥ कोकिलालिरवं श्रुत्वा रन्तुमुद्यानमन्दिरे ॥ वसन्तेद्यतिमुदितो निर्गतोस्मिजनान्वितः ॥ इत्येवं विलपन्स्मृत्वा भोगिनीस्तामुहुर्मुहुः ॥ राग
तापेन संदिग्धः पुनः संमोहमाययौ ॥ तस्मिन्नवसरे तत्र सिद्धैकाप्रागताश्रमन् ॥ तरुणीमदगोन्मत्तायुवानं पतिमिच्छुका ॥ हा प्रियेति रवं श्रुत्वा स

भ.ड. दिनान्तरमागता ॥ पुरुषस्यनिनादोयं यूनः प्रियावियोगिनः ॥ तेनसार्द्धं रमिष्यामि मर्त्यनापिसखभक्षिणा ॥ दुःसहरागवाणेन संदिग्धामदना
तुरा ॥ इतिविचिन्त्य सासिंही तत्समीपमगाद्रुतं ॥ द्विपरूपं समालोक्य रागेनमोहमाययौ ॥ सोपिमोहवशं प्राप्तं तां दृष्ट्वा भीतमानसः ॥ हाहाह
तोस्मिकान्तारे भक्ष्यमाणोन यतिच ॥ प्राह्वाथ चेतनां सिंही रागेन विह्वलाशया ॥ पतितं भूपतिं दृष्ट्वा नृवाचाप्रत्यबोधयत् ॥ उत्तिष्ठ नृकुमार त्वं मा
भैषीः मत्सकाशतः ॥ अहं कामातुरा मुग्धा त्वयुवा पुरुषोप्यसि ॥ त्वद्विलापरवं श्रुत्वा वियोगदुःसहं विभो ॥ प्रियाभवितुमिच्छन्ती यदृच्छयागतास् ३९३
म्यहं ॥ तत्कामरागदानेन संतर्पयचिरातुरां ॥ भागधेयान्महाभाग प्रालभं त्वां सुदुर्लभं ॥ तस्यामित्युच्यमानायामपिनाश्युत्थितोनृपः ॥ हाहतो
स्मीतिप्रवदन् तस्थौ निश्वासतत्परः ॥ मुहुरुच्चार्यमानायां यदानैवसमुत्थितः ॥ स्वयंभुजाभ्यामाश्लिष्य चुम्बित्वोत्थापयन्नृपं ॥ आश्लिष्य
मानः सतया चुम्ब्यमानोमुहुर्मुहुः ॥ तद्भयेनचरागेन विह्वलांगस्तरामभूत् ॥ सिंहीप्राहपुनर्भूपं कातराक्षं सुविह्वलं ॥ साश्रुनेत्रं साञ्जलिं

तं किंचिद्विह्वलमानसा ॥ माभीर्माभीर्युवन्मर्त्ये मनोनालिभयंप्रभो ॥ भोगामृतप्रदानेन मांजीवय कृपानिधे ॥ पुरुषार्थविभ्रमामि निर्जने
स्मिंवनेधुना ॥ कामरागाग्निसंतप्ताप्रोन्मत्ताइवजंगले ॥ देवाङ्गवजंप्राप्तोस्मि पुरुषं दिव्यरूपिणां ॥ तस्मान्निर्भीतितः सम्यक् कामयमां
प्रियाधिप ॥ इत्युक्तां तांसमालोक्य स्मितास्यः प्रावदन्नृपः ॥ कामाग्निनपितः सोपि स्वभावात्कामुकामुदा ॥ एह्येहि सुप्रिये भव्ये तोषयामि रसामृ
तैः ॥ दैवात्संमीलितश्चात्र सिंहीग्रोराक्योर्द्ध्रुवं ॥ इत्युक्त्वाश्लेषयामास कामुकः कामुकीं नृपः ॥ संयोगेन तरुणीयूनोः क्वजातिः क्वभयंप्रियं ॥ क्री
डान्ते सिंहिनी प्राह मुदिता भूपतिं प्रभुं ॥ इयत्र पार्वतीसाध्वी कामेवात्तृप्तमानसा ॥ प्रभो मानुषभर्त्तात्वं सदात्रस्थातुमर्हति ॥ पाषाणाको
ष्ठसंगुप्ते स्थापयामि महोज्वले ॥ गजेन्द्रमुक्तालंकारैः शोभयामि महत्तरैः ॥ मृगाद्धितरलं देव भोजयामि रसान्वितं ॥ हस्तिस्कन्दं समा
रुह्य क्रीडावनमुपाचर ॥ नृपेन्द्रतनयोसित्वं मृगेन्द्रतनयाप्यहं ॥ नेदावयोर्विवाहत्वं युक्तमेव महीपते ॥ यथासमाश्रिताः पूर्याप्रजा

भड़. त्वांमानयन्तिताः॥ तथावनचराः सर्वे ममतानं वनाधिपं॥ पालयसियथात्वंतानीतिविज्ञानतत्परः॥जनकोमेससचिवोन्यायतः प्रात्युपालयत्॥ दे
वान्त्रौसंगमोजातो राजकुलाभिजन्मनोः॥ तन्मांमा मातृपज विभो त्वत्यादौ हि गतिर्मम॥ इत्युक्त्वा तत्पदाम्भोजे पूजयामास मालया॥ कृत्वा प्रद
क्षिणांचापि वन्दित्वा सा हरेः सुता॥ प्रत्युवाच सुदासोसौ मुदातां संस्मिताननः॥ गजेन्द्रमुक्तिलाभाय दोलायमानसः सुधीः॥ महाभाग्यतया
दैवाज्जातः संगम आवयोः॥ कृतोहं मान मत्त्वषणुः त्वं कृतो हरिशावका॥ भाग्यतो लभ्यते येषां सिंहानां दर्शनं वने॥ तयासार्द्धं रतिक्रीडा ममा ३९४
तोभाग्यसंततिः॥ किंत्वत्र नैव वत्स्यामि सभये ऽगोचरे नृणां॥ तव भर्त्तायदा सिंहः आगच्छेत् श्वास्यते कुह॥ इति यास्यामि नगरं प्रायामि पु
नरंतिके॥ मय्यस्त्वनुग्रहश्चेत्तु देहि गजेन्द्रमौक्तिकान्॥ इत्युक्त्वा वनं प्रत्याह पुनर्हर्यक्षनन्दना॥ तद्वियोगविषावाप्ता साश्रुनेत्रा स
गद्गदा॥ अभर्तृकास्मि वालाहं त्वमेकः पतिरीश्वरः॥ तस्माच्छंकां समुत्सृज्य विहरस्वात्र कानने॥ माता पिता प्रभो चाहं त्रयः सन्ति म

हावने ॥ भवद्राज्ये भवान्यद्वत्तद्वदेकः पिता मम ॥ भवत्सुतान्यत्रविषये देयान्नृपात्मजायच ॥ तथास्तु दूरे सिंहस्य सुतायदीयते मनु ॥
किंतु सर्वत्र गहने वृन्दाः सन्ति सहस्रशः ॥ मृगानांच करीणांच महिषानांच घृष्टिनां ॥ हरिः प्रतिवनं किंवा वसत्येको वनाधिपः ॥ यथैको
गगणे चन्द्रो नक्षत्राणीव हन्तिनि ॥ व्याघ्रादयो वनचरा मृत्यवः परिचारिकाः ॥ पौरा यथा महीपानां भवतां चक्रवर्तिनां ॥ तनयां ते यथा पौरा
कामयेयुर्न मानिनां ॥ वनाधिपसुतां तद्वद् व्याघ्रादयो वनेचराः ॥ तद्दुहन्त्र भर्तरं भोगं तनयाया हरेर्मम ॥ तस्माद्दयां पुरस्कृत्य सदा वसि
तुमर्हसि ॥ इति तस्या वचः श्रुत्वा प्रत्याह भीतमानसः ॥ प्रत्यागन्तुं तां बोधयितुं छद्मना स महीपतिः ॥ मणिमालां समादाय प्रागच्छ प्रिय
वध्वस्भे ॥ यावदश्वं नयिष्यामि तावज्जीर्ज्यं च साधय ॥ इत्युक्ते सिंघिनी प्रीता ययौ त्वमाश्रये तथा ॥ तस्मै भोज्याय मांसादि ग्रहणाभि
नन्दिता ॥ तस्मिन् नक्षणे सोऽपि दासोऽसौ तरसा तत्र प्रायये ॥ अश्वमारुह्य सभया वनान्निर्गच्छते द्रुतं ॥ पूर्ववज्जरसा सोपि कशापात भया

भद्र.

दपि ॥ प्राधावत्तत्क्षणाद्वेगी तद्भयात्कोपितोयथा ॥ यदाहरसिमामश्व वेगवानसित्वं तदा ॥ सांप्रतं कातरोसीति राज्ञा संचोदितो मुहुः ॥ प्रत्या
गतो वनात्तस्माद्न्यकाननमाप्तवान् ॥ तथापि सभयोद्विग्नः संचोदयति तं मुहुः ॥ दैवान्मार्गं समासाद्य ददर्श स्वस्वसैन्यकान् ॥ प्रत्याग
नगात्तत्रारोधीरेरोवाचरन्नृपः ॥ ततः सायंतनुध्याने प्राप्तो विश्रान्तमाचरन् ॥ विस्मापयामास जनान्त्रिगर्थनिजहट्टिकं ॥ सिद्धिन्यास
ह्याक्रीडा कथयामास नैवतां ॥ कथितुं मत्स्यकश्चापि स्मृत्वैवतत्राशविह्वलः ॥ क्रीडित्वान्नः पुरजनैः संक्षेपात्स्वगृहं भूपतिः ॥ प्रत्याप्ययो ३९५
ह्याकुलः परं मोक्षिजनान्वितः ॥ तत्राद्दृश्यसिद्धिनीतं साश्रुनेत्राभ्रमद्वने ॥ सर्वत्रान्विष्यमाणापि तमप्राप्य मुमूर्छ सा ॥ हा मन्दभाग्या धा
वामि कुत्र यास्यामि सांप्रतं ॥ क्व गताप्रेषयित्वा मां कुत्र यास्यसि भूमिप ॥ विलपित्वा मुहुर्मुग्धा निराशा स्वगृहं ययौ ॥ विनिद्रा रात्रिमा
नीय विवश्रान्तद्गतस्तनः ॥ दैवात्सा गर्भिणी भूता कामरागाभिमोहिता ॥ मुहुर्मुहुर्ददर्शाशु स्वर्णं प्रालभ मद्दनकर्जके ॥ तदारभ्य सुदसा ऽ

सो वह्निर्नैव ययौ स्वतः ॥ तां मुहुः संस्मरन् भीतो हीहीकारमुदाहरन् ॥ पितृभ्यां प्रत्यमानासा गर्भाक्रान्ता हरेः सुता ॥ त्यक्त्वा जन्मवनं प्राप्ता द
न्यत्र तत्समागमे ॥ प्राप्ते प्रसमये ऽसूत सिंघिनी मानुषं सुतं ॥ राजलक्षणसम्पन्नं दिव्यातिसुन्दरं सुखं ॥ नरावयवसंपूर्णं पूर्णचन्द्रान
नं वरं ॥ सुदासवीजनिष्पन्नं सुदाससदृशोभितं ॥ तस्यैव रूपवीर्यं च शरीरावयवं तथा ॥ प्रवर्त्तितः प्रदीपात्स्य दीप इव समांशिकः ॥ ता दृष्ट्वा
पुत्रमालोक्य परं शोकमुपाययौ ॥ हाहा कीदृक्सुतो जातो नररूपोऽतिसुन्दरः ॥ नरा हि भक्ष्याः सिंहानां गजाशिनामपि द्विषां ॥ स्वभावतः सिं
ह्यो निर्दया क्रूरमानसाः ॥ पौत्रश्चायमिति दयां परस्य त्वाभिपालयेत् ॥ मातापिता किं क्रूरात्मा नररूपं ममात्मजं ॥ मुहुः पुत्रमुखं
दृष्ट्वा विषादसंकुलेति सा ॥ साश्चर्या पालयामास पाययित्वा स्तनोद्भवं ॥ ततः प्राप्ते द्वादशाहे स्कन्धं आरोप्य बालकं ॥ इतस्ततो वि
भ्रमित्वा वणिक्मार्गमुपासरत् ॥ तत्र मार्गे समासाद्य पाययित्वा स्तनं सुतं ॥ विश्रामं तरुच्छायां दर्शयन्ती वणिग्जनान् ॥ तस्मिन्न

भद्र॰ वसरेतत्र वैरागजनाः समागताः॥ प्रत्यागता वैराग्यन्ते स्तद्धनं समुपायय्युः॥ तत्रमार्गे समायाता ददृशुस्तां सुतान्वितां॥ किंचित्तत्समीपमागत्य
दृष्ट्वार्भकं विस्मितास्मये॥ अहोसिंहीसुतोमर्त्यः कदाचिच्छ्रूयतेनहि॥ सिंघिनीदृश्यतेनापिप्रत्यक्षतः कदाचन॥ इतिविस्मयमापन्ना स्तस्थुः संभाड्
वेक्षणाः॥ सभयाअपिछायायां विश्रश्रुम वैरागजनाः॥ तांवैराजः समालोक्य सलज्जा[illegible]सिंघिनी॥ दानंतमर्भकंतेभ्य इव दूरं वनेययौ॥ तांप
लायिता दृष्ट्वा गत्वा तदन्तिके मुदा॥ सुदासवद्धि राजत्वं ददृशुस्तमर्भकंनरं॥ तमंकमासेप्रजनाः सर्वेऽप्यभिलोकयन्॥ मिथः संभाषणांचक्रु ३९६
ःसाश्चर्यभयमाकुलाः॥ अहोयं बालकोनूनं सुदासांशात्समुद्भवः॥ सिंघिनीगर्भसंजातो दिव्यातिसुन्दराकृती॥ कयाचित्त्यक्तः पापिन्याजाल
गर्भसमुद्भवः॥ सिंघिन्याजायतेमर्त्यः कथमितिसमालपन्॥ सुदासवीजसंजातो बालकोयंभवेद्ध्रुवं॥ दैवाधीनमिदंसर्वं किंकिंनाभूद्भवेद्भुवं
॥ केचिदाहुर्निश्चयंतदित्यस्माभिः श्रुतंतदा॥ अश्वेनापहृतोराजा एकाकी वनमाविशत्॥ सोऽस्माकंकामुकोभूपो नूनंसिंह्यासहारमत॥

कामातुराणां भीतिर्वा त्रपा वा जायते कुतः॥ तदद्भुतमयं बालं नेष्यामो भूपतिं प्रति॥ विस्मयध्यात्यसौ राजा नरसिंहं समीक्ष्यतं॥ सिंघिन्या भ
क्ष्यते किं तु पुष्टांगो यं सुतो पिवा॥ यावद्युवा न भवति सम्यक्तं पालयिष्यति॥ प्रतिपाल्य यथास्माभिः पुष्टांगा भक्ष्यते क्रमात्॥ अजादयः स्वयं ह
त्वा नयासौ भक्ष्यते ध्रुवं॥ इत्यस्माभिः समावाह्य नेष्यामो नगरं प्रति॥ पालयिष्यामि धर्मेण धर्मपुत्रो ह्ययं शिशुः॥ इति संभाष्य ते सर्वे शिबिका
मुपरोपयन्॥ तरसा वनमास्तीर्य पुरान्तिकमुपाययुः॥ ततः काशीमुपाविश्य स्वस्वमन्दिरमाविशन्॥ स्वस्वपित्रोः पदाम्भोजप्रणामप्रमो
दितः॥ ततः प्रातः समुत्थाय संमील्य ते वणिग्जनाः॥ धृत्वार्भकं सरत्नांकं राजद्वारमुपाययुः॥ नत्वा भूपं पुरः स्थाप्य सबालं रत्नप्राभृतं॥ चक्रु
र्विज्ञापनां सर्वे तद्धनं विस्मरान्मुदा॥ तत्प्रवृत्तान्तमाकर्ण्य स्वपुत्रोयमिति स्मरन्॥ तान्प्रशंस्य बालकं तं स्वक्रोडे स्थापयन्मुदा॥ अपुत्रोहं वणि
ग्लोका धर्मपुत्रोस्तु चार्भकः॥ सन्ततिस्थिरतां याति यः स्वपुत्र इव सदा॥ ततः संपालयामास क्रमात्तु स्वांगमात्रकं॥ यथाविधिजातकर्म

भ.ड्र. प्रभृतीन्प्राकरोन्मुदा॥ सौदासनरसिंहेति नाम्नाचकारतंनृपः॥ क्रमात्प्रवर्द्धितो बालो बलवन्नरविक्रमी॥ पुत्रांगवयवाबीरविरराजदिने दिने॥ ततो
यौवनभूतंतं समीक्ष्यापुत्रभूपतिः॥ विवाहकरणोऽमात्यैः संमतंप्राकरोत्तदा॥ यथाविधिविवाहित्वा यौवराज्याभिषेकतः॥ युवराजपदे पुत्रं स्थाप
यामासभूपतिः॥ ततः सुदासोऽभीष्टोऽसौ तमारोप्यस्वके पदे॥ ययौ मुनिवनं पत्नीसहितश्चाश्रयन्नपः॥ सौदासनरसिंहोऽसौ राज्यंप्राप्य
प्रमत्तनः॥ यथाकामंमुदारेमे भूपालक्रूरमानसः॥ प्राप्तेऽथसमये हर्म्यां मान्नदोषप्रभावतः॥ मान्साभिलाषीञ्जनरां बभूवबहुभोजनः ३८७
॥ हत्वाहत्वा स्वयं नित्यं पशून्वगान्प्रमोदितः॥ पक्कासुरससंपर्कं बुभुंजे मान्समुन्मना॥ राजभोग्यादिकं नैष्णुः केवलंमान्सभुक्सदा॥ न
थाप्यतृप्तोसौदासः सद्योमान्समभोजत॥ एवंप्रतिदिनंसद्योमान्सभुक्त्वाबहुज्जरं॥ पीत्वाचौषधानि रक्तानि शरीरमपुष्टयम्॥ सर्वेषामपिमान्सानिभु
क्त्वास्वादमवापसः॥ तथाप्यतृप्तक्रूरात्मा प्रोन्मत्तवत्समाचरत्॥ वनंगत्वाशरं धृत्वा हत्वासर्वान्वनेचरान्॥ स्थित्वातत्रैवबुभुंजे रात्रिंचरइवापरः॥

सर्पा व्याघ्रजलचरान्हत्वा पक्त्वा तथैव च॥ स्वादमासाद्य सौदासः परां मुदमवाप सः॥ कथमेव वरं भोग्यं सुस्वादं पोषकं नरां॥ यदारभ्य तदाहारं श
रीरस्य पुष्टिमाप्नुयां॥ एवं प्रतिदिनं गत्वा वनाशी सचिवैः सह॥ हत्वा वनचरान्सद्यो मान्सं प्राप्याशु भक्षितः॥ न्यवेदयन्मंत्रिणस्ते भीतास्तत्कर्मतो
मुहुः॥ स यस्तरलभोक्तारं निशाचरमिवापरं॥ किमभ्यासि महीपाल सद्यो मान्सं विहंगमत्॥ सुस्वादुरसहीनं तद्दृष्टोसि कथं ननु॥ सद्यो मा
न्सं मनुष्याणां अभक्ष्यं कथितं बुधैः॥ तस्मात्पक्त्वा सोरसाढ्यं भक्षय यथेप्सितं नृप॥ बहवः सूपकारास्ते सन्ति पाकविदो जनाः॥ इत्याकर्ण्य वच
स्तेषां साहंकारः समब्रवीत्॥ किमात्थ सोरसं भोग्यं तदेव बलवर्द्धनं॥ भक्ष्यं पक्वं तथा मान्सं विरसं बलहानिकृत्॥ सद्यो मान्सप्रभोक्तारं प
श्यमां बलवत्तमं॥ तदेव मानिशं भोक्ष्ये शरीरपुष्टिकृद्यतः॥ न श्रुयं लोकि भुवने गजभक्ष्या मृगाधिपाः॥ सद्यो मान्सबलेनैव विक्रमिनः कृशा
अपि॥ तत्रापि नरकव्यंतन्सर्वमान्से बलं मतं॥ सुस्वादुरससंपन्नं यज्ञक्ष्या राक्षसा बलाः॥ शत्रुभिः सह योद्धुं तज्जेतुं मिछामि मंत्रिणाः॥ स

वैकल्परसास्वादी वीरविक्रमिनां वरः॥ इतिब्रुवाणां तं दृष्ट्वा भीतास्तस्थुसकौतुकाः॥ पञ्चास्यतनुजः सोयं इत्युक्तं वणिजेः श्रुतं॥ मानवानपि भक्षेत्सो मातृदोष
विपाकतः॥ मान्साशिन्या ह्ययं पुत्रः प्रनीतासां प्रतं ध्रुवं॥ इति विचिन्त्य सचिवाः सविषादाययुर्गृहान्॥ तस्यामेव निशायां सःऽपुत्रं मान्सभोजने॥ज
नेप्रसुप्ते वैकाकी कोष्ठागाराद्विनिस्सरन्॥ लोकापवादतो भीतः कारागारमुपासरत्॥ जनान्निद्राहतान्दृष्ट्वा हत्वापराधिनं हतं॥ भुक्ता तत्राभितो
मान्सं प्रत्याययावत्नृपतितः॥ प्रभातेऽथ जनानां दृष्ट्वा तस्यास्थिके शसंकुलं॥ साधुनाः श्रावयामासु मंत्रिणः संशयाकुलान्॥ कारागारे ख्यान्विषु
गत्वा सोनरमान्सभुक्॥ प्रतिक्षेपं स्वयं हत्वा उभुजे मान्समुन्मनाः॥ ददर्श मान्सभोक्तारं कदाचिज्जाग्रतो जनः॥ नृपं मत्वा भयोद्विग्नः पलायपी ३९८
कृतं ततः॥ तत्क्षं निवेदयामास रहसि मंत्रिणां जनः॥ संप्रतीतो भवत्सोपि श्रुत्वा स्मृत्वाच तत्कथां॥ संमील्य मंत्रिणो राज्ञी तज्जं संन्यवेदयत्॥
वनेयाते वनिपतौ मृगया मान्सभोक्तरि॥ शृणु देवि परं गुह्यं भवद्विश्वासिनीपरं॥ तेनेत्युक्तं गृह्णतया मान्समश्नान्महीपतिः॥ स्वयं हत्वा

प्रतिनिशं कारागारापराधिनं ॥ प्रतीतास्मो वयं देवि श्रुत्वा भूपस्य तद्वचः ॥ नृमांसमपि भोक्ष्यामि सुस्वादु मितिमानिति ॥ सद्यः क्रव्यभ्रभीकारं द
ष्टापूर्वं सकौतुकाः ॥ नूनं प्राप्भान्नृमांसं स अस्मत्स्वामी निनिः कृपः ॥ किं नु वणिग्गुपानीतः सिंही सुतो वनान्नज ॥ श्रुतोऽस्माभिस्तथा दृष्टः सुदासः
प्रतिपालितः ॥ बहवः प्रहतास्तेन वधितास्तेऽपराधिनः ॥ वनचराणां कासंख्या पक्षिणां चाम्बुचारिणां ॥ हत्वा सर्वाः प्रजाश्चास्मान् त्वामपि भोक्ष्यति
ध्रुवं ॥ परीक्षस्व महादेवि निशायां जागृतारहः ॥ समाकर्ण्य वचस्तेषां धर्मगज्ञाभिधा मुहुः ॥ संत्रासविह्वलोवाच स्वजीवितनिराशिता ॥ श्रु
तं मयापि सचिवाः सखीभ्यो हरिज इति ॥ कारागारस्य विंशोऽसौ दृष्टस्तथैक धानिशि ॥ भवद्वाक्यं तथ्यमेव यतश्च सहसा तथा ॥ यथाय्यं
राजभोग्याशीत्यक्त्वा मांसं नृणां ननु ॥ वनात्प्रत्यागतं भूपं क्रुवनं वनरञ्जकं ॥ वहुधामुकं नरलं स्वयं हत्वा वने चरान् ॥ न्यवेदयन्मंत्रिरास्ते कृताञ्ज
लिपुटा रहः ॥ क्षन्तव्यमपराधं नो विज्ञप्तिं भ्रणु भूपते ॥ माभ्रु हि कव्यमित्थं तन्ते गृहद्रवद्दिवानिशं ॥ नानास्वादरसापन्नं राजभोग्यं प्रभुज्यतां

भ.ड. न ॥ धर्मपत्नी महादेवी इत्यस्मात्प्रब्रवीन्मुहुः ॥ निवारयन्महीपालं मांसभोग्यातिलालसं ॥ भक्षिष्यति क्रमादित्थं नृमांसमपि लोलुभः ॥ भं
विष्यति महोत्पातं देशेस्मिन्नित्यध्रुवं ॥ तस्मान्माकुरुतद्भोग्यं पापमश्रूपभोजनं ॥ यतो निरामिषाहारो राजश्च धर्ममूलकं ॥ स ग्राममांसप्र
भोक्तारं दृष्ट्वान्यच्चादृशोस्त्वमः ॥ रोगी प्रागात्यहन्त्वैतान् समश्नादपराधिनः ॥ कदुष्णमोदकं योग्यं कुलधर्मे समाचर ॥ कृतप्रणयाक्रुद्धा
योमिकाशीक्षत्रेमहत्तने ॥ स्वयं तान्कान्तकारं मांसाशिनं प्रवंचय ॥ वन्यं नेतस्यभूपाल अथवा मांसमादिश ॥ इति नर्मिरम्याकरापे प्रह ३९९
सितः स मब्रवीत ॥ तत्र कथं त्यज्यते भोग्यं यच्छुष्कं हरिणा सदा ॥ ये पक्षुद्रा मंत्रिणास्ते भोक्तारोत्र कशांगिकाः ॥ मृगास्तु तत्प्रभोक्तारश्चा
नकाश्चात्रभक्षिनः ॥ व्याघ्रो बलवान्व्याघ्रस्तथा सिंहो वनाधिपः ॥ ये ये ऽधिपा भाग्यवन्तस्ते ते व्याघ्रिनस्तथा ॥ वीरविक्रमिनां भो
ग्यं मांसभक्षनचापरं ॥ किन्त्वक्षीनाकृशावीनामयं वध्यं निधि ॥ नृमांसाशी कथं दुष्टाय प्राप्तिः स्वल्पवीर्यकैः ॥ कस्मान्माहत्य शंकात्रकं

कर्णव्याख्यास्यमानमेनः॥ ॐ मितस्ययवबधुत्वा सामपर्याः प्रयपुष्कफल॥ सर्वसंमीलपनहरि विदक्षमंमनंमनः॥ तोलवकः समाश्रय प्रतिबाध्रिंम
हायूभाः॥ हत्वाऽऽगमनंसदर्दं गिष्ठ ध्वंमत्लनीऊ्राहे॥ मूाफकायीयदिन्पाहनिघ्य स्पपबाधिनं॥ मदानिष्का भयंदस्माद्धलादीपनयाभिमं
॥ तूपा त्वापिसापबाधेमद्रं देह्मनीतिमर्नोत्तिवंदं॥ दहसहस्त्रीत्विदंहा गर्धनऊहीघ्यातिदूष्टीश॥ मत्येतिबाजोमंग स्थूसच्छ प्रतिद्राहना ऊना
॥ वहिःस्थिमे वर्द्रतेः स्वेः स्वे निर्निरुद्ध स्तायूधेक्षफ॥ मान्मातिलोथीमादामी इष्टानां कः प्रतिडिमां॥ कोस्तुगमबाधिनेस्कुन्यकान्तोगमना
न्तिकयेषा॥ प्रमूफाकोमसमालोक्य मसेभयात्यविक्रयत्र॥ मत्रापबाधिनंहत्वा वृद्धस्वच्छयाघृही॥ पीत्वापिपातिमायकंक्रयाद्रुष्ट
वरीघद्यः॥ नहहत्वा बाऊनाश्वर्व समाहृत्यत्वकाऊ्रनान्॥ पूर्वस्त्रूयमहादवीं पथिवृस्यसमकुवन॥ वध्यमांबाऊसंस्थं सन्तु घामिनंमू
ढः॥ निष्कामयपत्राक्षापि वान्धित्वानिऊनिवन॥ ममंश्राहमलाङ्गः ऊपिनःसहसायुधा॥ मंत्रिस्तोहंमहीपालः कुमध्येस्वपाधकं

८६. गजादिगंतमाकर्ण्य प्रत्याहर्तुं इवाभयं ॥ इत्याग्रहाद्यथाशीर्जननी त समाश्रिता ॥ स्थित्वा मात्रा मृदा सर्वं सुकाकर्थ्यं समाचर ॥ नीत्व
दर्शं च पापिष्ठं नेत्राहारचकुर्मम सदा ॥ दग्धग्रकृत्तं तूपलि नपि मांस्या भी ताक्रशायत: ॥ निष्कासनीयावकृष्ठ गाज्यमान पदे पदे ॥ ७९ ॥ श्रयं
जल्पमाना सा निष्कासिता बलात् जनै: ॥ पुरान्निर्गमनं मत्वा यामंन भूपासनं तु ॥ तदा स्थित्वं मृदूंजल्पं प्राप्तकमं छिद्रंधां जना: ॥ सं
बाध्यमाना गहनं प्राप्य पयस्कुर्यात्तत: ॥ वनदूरं गतं गत्वा हत्वा मृगं पक्षिण: ॥ वनादनं पवित्रम्य सिंहं बलिं तथा इवनम ॥ ग ८००
त: कालवशात् दृष्ट्वा हर्यक्षा निर्गमबन ॥ विक्रमिना स्वजनेनी मृगयाचरणाशुचा ॥ इष्ट्वा वाल्या: समुत्पन्ना प्रीति: स्म तस्मिन् स्वपुत्रके ॥
ततोऽब्रवीत्सिंहिनामा मृगमान्यार्शिनं नवं ॥ मानवकुलस्त्राशाभि:कृत: मातुरुक्मदा ॥ कथं निहींतमिह वन सिंहानां बसतां नन ॥
८० हि गजितं माकर्ण्य स्थित: प्रत्याह निर्दय: ॥ निहींतास्मिंहविस्म न सिंहकुलवनश्रिया ॥ सिंहात्मजा महावीर स्वजवशीकृपाधि

पः॥ पुष्टांगः सद्यमान्साशी सिंहाधिक महाबली॥ इत्युक्त्वा वनं प्रत्याह मृगराजसुतासुतं॥ त्वं मे पुत्रः समागच्छ किमागतोसि जंगले॥ त्वर
त्वा वाराणाशीं रम्यां सभोग्यां भोग्यभाक् सुत॥ कुशलस्ते पिता यातो मद्भयाद्या पलायितः॥ इत्युक्त्वा निजवृत्तं तत्कथयामास सांप्रतं॥ त
त्प्रवृत्तान्तमाकर्ण्य विस्मयार्जितमानसा॥ कराभ्यां सहसागृह्य मृगमान्समभोजयत्॥ हृष्टस्तां मातरं नत्वा स्वोदन्तं प्राब्रवीत्ततः॥ कथ्यतां भूप
तिं मां तज्जनको मां यथा व्यरत॥ संपालयाम्यहं सर्वाः पितृशिक्षासमन्वितः॥ ताभिः समानितत्रं दन्तसर्वैर्भवत्येव सुखान्वितः॥ नव दोषे राजून्तिर
मान्साशी प्रत्यहं वने॥ मृगयाभिरतो राज भोग्यं समुत्सृजं ततः॥ मान्साविलत्प्रनतरलं प्राभक्षं मानुषं तथा॥ ततोनिष्कासितः सर्वैः स्ववा
माद पिमन्त्रिभिः॥ प्राप्नंत्वद्दर्शनं देवाद्भ्रमता सर्वतोऽधुना॥ जनकत्यज्यमानेन तत्पालयनिजं सुतं॥ प्रत्यब्रवीत्सकृतुका भृगुर्याघ्यात्मजं निःकु
प॥ श्रीतैर्नृपकुमाराणां वलिंदत्वामखं कुरु॥ तुष्टास्तेन तन सकला निर्गच्छन्ते स्वदेहतः॥ त्व इह माश्रिता भूता नदात्व स्वस्थमाप्नुया

म.इ. त ॥ वीरसेनस्ततः प्रीतिदिनं समानीयन्नृपात्मजं ॥ मृगयाभिगतो नित्यं स्यापयामीचरे वने ॥ यत्रास्ते गच्छतात्कापि नृपेभ्यो ग्यपरमुत्सुकः ॥ द्रष्टा
निरामिषाहारं मानयेयुः प्रजास्ततः ॥ दिक्पालरूपं च नृप पदं नात्मज दुष्करं सुत ॥ श्रीधुंधुजं महीपार्थ यावदन्नान्योऽनुपाभवेत् ॥ तस्मात्निर्गि
छ सर्वत्र नान्वेषु कुमारकान् ॥ अस्मिन्नेवागमिष्यन्ति यतो हीनं नृगादिभिः ॥ त्वारश्योनाशिवल्लावान् नृपवीजसमुद्भवान् ॥ मत्गर्भ
माश्रितत्वाच्च नरा महातिविक्रमी ॥ योऽद्य त्वया न शक्यन्ते वलवद्भिर्नृपात्मजैः ॥ यथा मयाम्मदोन्मत्तो हडिकूटसमे गजैः ॥ मान्यास्त्वया ८०२
तय कृशानौ माश्वापि प्रजामुत्पुत्रान् ॥ यावच्छूतपारिमितं नप्राप्तमाभिधानय ॥ जननी गिरमासाद्य तथेति संप्रमोदितः ॥ समनुत्सुके
मनासक्त कृत्वाना मातर ययौ ॥ ततोऽत्यन्तं वनेस्थित्वाजनपदस्य सन्निधौ ॥ कुरंगादिभिः सकीर्णे कुमारान्वेषणोऽभवत् ॥ अथैक
स्मिन्महोदार दैवीय भूमिपात्मजः ॥ विहंगराजनामासौ मृगयाकेलिकौतुकः ॥ हयारूढो बलैः सार्द्धं आचरत्संप्रमोदितः ॥ नृगद

ह्येना पहृत स्त्काकी प्राप नन्दनं ॥ वाजिपृष्ठं समारूढं दृष्ट्वागतं प्रमोदितः ॥ हत्वा मृगौ स तुरस्थः समब्रवीन्नृपात्मजं ॥ हे नाराजकुमार
स्तवं मृगयामिदिने दिने ॥ दैवात्वाज्ञासि मञ्चन्ति काल सूत्राभिकर्षितः ॥ प्रोक्ते तिविह्वलांगं तं पातयित्वाच तं हयात् ॥ कस्मात्सहसा न्ट
ल स्कन्दं आरोप्य प्रासरत् ॥ कंसरकादि समाकीर्णो नहशाखवान मोहते ॥ उर्गमेद्दश जंतूनां गह्वरे स्थो पश्यन्ततः ॥ दृढरज्जुभिरा बध्य तरु
स्कन्धे कृताञ्जलि ॥ गलदश्रुमुखं प्राह युवराज रुषाकुलः ॥ सोदनतोस्मि महीपालः कथायो वीर विक्रमी ॥ त्वा दृश्या ना शान्त यन्त्रं कौरि
धुभूर्तनयानये ॥ यावच्छत्त पारिमितं मांसं भक्षि लगह्वरे ॥ शरीरपोष माधाय निर्वियाद नृपात्मज ॥ श्रुतवानीति तत्वाक्यं विललाप मु
हुर्मुहुः ॥ क्षतां प्रदृश्योनिश्चेता नारकीय इवापरः ॥ विधायक रात्काकारां गह्वरे चान्य दुर्गमे ॥ ततोन्यत्र वने दु ष्ट अन्वेष्टुं प्रासर
द्रुतं ॥ सैन्य घोष समाकर्ण्यापि नरसाभिगतो वली ॥ युवराज समान्तीका मुदितः समुपासरत् ॥ तमायातं जना दृष्ट्वा भीताः केचिन्

३८. पनास्यग् ॥ नृपात्मजोपि वेगेन विमुक्तो भूयसावनत् ॥ समागत्य प्रवाविताश्व वस्मन्समगुरुधान् ॥ स्कन्धवारागयते नीतं तनेव कानिनायसः ॥ मज्जयित्वा नृ
गं नाम तत्स्थाने खावयन्स्वकं ॥ सुखायन्तत्ततोयोऽसौ मानसासतं कुक्षितः कि थो ॥ अथैतापहृतेनकोऽपि शुभधामाधायकाष्ठं ॥ ... मानोदयादौ
त्सहवंचनयावालं ॥ एकान्तमात सरव्यान्तान्नृपात्मजान्निवीक्य च ॥ मुदितश्च कमाहत्तु नतौ नयत्र वने वरं तं ॥ सिंहनादसमग्रं च माञ्चमोदीमो ह नृपाग
नं ॥ इत्युद्दतं प्रख्यातं राजजनपदस्य सन्निधौ ॥ तस्मिन्नवसरे राजा कोरवाभुवनाधिपः ॥ सुतसानामिधः श्रीमान्सर्वनृसमगुणाश्रयः ॥ शीलश्रुत ८९२
त्यागसत्यागदयादमानामेकः क्षमाधीः इति सक्रतीना ॥ अनुन्नति ह्री धृति कान्तिकीर्ति दाक्षिण्यनवाव लभ्र क्रतानां ॥ तस्यान्तेवासंसगुणोदयानां मल
कतानामिव यौवनेन ॥ विशुद्धसौदार्यमतां हवाणां चन्द्रः कलानामिव संश्रयो भूत् ॥ अतश्च वेदित राजा लोकपालनतत्परः ॥ प्रौढ राजा विमृश्य
श्री सत्कृत्या समयाजयत् ॥ विघ्नतानाउरती तस्य प्रियाभिश्च मार्गितानि ॥ आनन्दं पूजातिशायेरतस्तं सुमापितैरेव नृपागमं

यः॥ कदाचित्स महासत्त्वो मधुमासे मनोरमे॥ पुरोन्तिकवनोद्यानं क्रीडितुं सज्जनो ऽव्रजत्॥ स तत्र पुंस्कोकिलनादिते वने मनोहरोद्यानविमानभूषिते। वि-
चारपुष्पान्वितचित्रपादपे प्रियासहायः सुकृतीननन्द॥ गीतस्वने मधुरतूर्यरवान्विते नृत्ये च हावचतुरैर्ललिताङ्गहारैः॥ स्त्रीगणमध्यपरिवृत्या-
च विलासलक्ष्म्या रेमे स तत्र वनचारुतया तथा च॥ तत्रस्थं तं महासत्त्वं विज्ञायान्यतमो द्विजः॥ सुभाषितसमाख्यायी मुदितः समुपासरत्॥ कृ-
तोपकारसत्कारं कृत्वा मुदिताशयः॥ संपश्यन्स महासत्त्वं तत्राभ्यु समुपाविशत्॥ तं द्विजं समुपासीनं समीक्ष्य स महामतिः॥ कोऽयमात्मा हमे वि-
ज्ञात्वा पप्रच्छैवं समादरात्॥ किमर्थं त्वमिहायासि भिक्षो तन्मे पुरो वद॥ यदभिवाञ्छितं द्रव्यं तत्ते दास्याम्यहं ध्रुवं॥ इति तत्समुपादिष्टं भु-
त्वा स भिक्षुरुत्सुकः॥ संपश्यंस्तं महासत्त्वं पुरस्थस्एवमब्रवीत्॥ साधुभूराज महासत्त्व यदर्थेहमिहाव्रजेत॥ तदेव तां पुरो वक्ष्ये जयश्रीदसु-
भाषितं॥ इति तद्भिक्षुणा प्रोक्तं निशम्य स महामतिः॥ पुनर्भिक्षुं महाप्राज्ञं समपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ सद्गुरो श्रोतुमिच्छामि तदद स्वसुभा-

THE INSTITUTE FOR ADVANCED STUDIES OF WORLD RELIGIONS

FILM—STRIP NO.
MBB—1971— 8-3,4,5,6,7,8,9

BUDDHIST SANSKRIT MANUSCRIPTS

षितं॥ इति तदुक्तमाकर्ण्य स भिक्षुर्वक्तुमारभत्॥ तदा तत्र महोत्पात कोलाहलभयस्वनं॥ संगीतादिमहोत्साह हर्तृप्रोदचरद्वने॥ तच्छ्रुत्वा
स महासत्वः सुतसोमोभिशंकितः॥ किमेतत्ज्ञायतां शब्दमिति जनान्समादिशत्॥ तच्छ्रुत्वा सहसा तस्य दौवारिका विनोदिताः॥ प्रचरंतो
वने दूरात्सौदासं ददृशुर्नृपं॥ समीक्ष्य तमुपायातं सर्वे दौवारिकास्ततः॥ सहसा समुपागत्य स्वामिनोग्रे वभाषिरे॥ स्वामिन्नसावितायातः
सौदासो नरमांसभुक्॥ नूनमत्रापि प्रागत्य यस्मिन्नः समाव्रजेत्॥ तैरेवं गदितं श्रुत्वा स तं सुतसोमो महीपतिः॥ संजातरुषितान्सर्वान्सं
पश्यन्नेवमब्रवीत्॥ कः सौदासो नृपोन्मादः क्रूरात्मा निर्दयो वली॥ किमर्थमिह प्रागच्छत्तच्छद्ध्वं पुरो मम॥ इति तत्कथितं श्रुत्वा सर्वे ४०३
दौवारिकाश्च ते॥ भर्तुस्तस्य पुरः स्थित्वा पश्यन्तस्त्वेवमब्रुवन्॥ कथं न ज्ञायते स्वामिन्सौदास इति विश्रुतं॥ श्रूयतां सन्मते स्वामिन् वक्ष्यते
भवतां पुरः॥ तद्यथा नृपतीराजा मृगयानिर्गतो वने॥ तत्र सोपहृतोश्वेन प्रविष्टो गहने वने॥ तं दृष्ट्वा कामसंरक्ता सिंही तत्समुपाचरत्॥

तांसमीक्ष्यसराजापि कामरागाग्नितापितः॥ दैवात्सिंह्यातयासार्द्धं रतिभोग्यंसमाययौ॥ ततआपन्नसत्वासा सिंहीबभूवगर्भिणी॥ ततः
सासमयेसूत कुमारं तन्नृपांशिकं॥ नृपांशिकंकुमारं तं वीक्ष्यवनचरामुदा॥ समादायसुदासाय क्षितिपायसमर्प्पयत्॥ सुदासोजनकी
बालं तंसमीक्ष्यनृपांशिकं॥ अपुत्रोहमितिप्रीतो गृहीत्वासमपालयत्॥ ततस्संपाल्यमानोसौक्रमेणापि विवर्द्धितः॥ सुपुत्रांगःकुमारत्वसंप्रा
प्तश्चाचरन्मुदा॥ ततःसगुरुभिःसद्भिः शिक्ष्यमाणोयथाक्रमं॥ सर्वविद्यासुसंप्राप्तः श्रीमान् विचक्षणोभवत्॥ यदाराजासुदासोऽसौ वृ
द्धोमृतोदिवंगतः॥ तदातद्राज्यमासाद्य सौदासः सनृपोऽभवत्॥ ततःसनृपतिःक्रूरो मांसदोषानुरंजितः॥ आमिषेष्वतिसंरक्तो रक्षोधि
पश्वाचरत्॥ इदमिदंरसश्रेष्ठं मांसमितिसमानुषं॥ आस्वाद्यपौरिकान्हत्वा हत्वाभक्षितुमैच्छत॥ एवंतंपौरिकाहन्तुमभीक्ष्णंतंसमी
क्ष्यते॥ सर्वेपिपौरिकास्तस्य वधोद्योगंप्रचक्रिरे॥ तद्विज्ञायससौदासस्ततःसंत्रासिताशयः॥ राज्यंहित्वावनेगत्वा दुर्गमेजंगलेवसत्॥ तत्रभीतः

ऽनेकान्तत्वात्तत्वापि योगपं र

भ.ऽः सम्भूतेभ्यो नृमांस रुधिरैर्वलिं ॥ दातुमिच्छन्ति भूत्य मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ यदाहं संकटादस्मात्परिमुक्तः सदा खलु ॥ भूतयज्ञं करिष्यामि ग्रामे राज
कुमारकैः ॥ तद्राजकुमारान्स जित्वाऽनेकैर्बलैरपि ॥ अपहृत्याभिबंधित्वा बन्धने स्थापये वने ॥ भवन्तमपि भूमीन्द्र उपहर्तुमिहागतः ॥ तज्ज्ञे
तुं यदि शक्तोसि प्रोत्सहस्व समाहितः ॥ तत्समीक्ष्य स्वमात्मानं रक्षितुं यदि वांछसि ॥ अत्रस्थानं पुरे गन्तुं भवानेव प्रमाणिकः ॥ तच्छ्रुत्वा समहा
सत्वो विदितशीलविभ्रमः ॥ कारुण्यपात्रस्य दोश्चिकं चिकित्सितुं समैच्छतः ॥ ततस्तस्य मनःशान्तिं कर्तुं सामर्थ्यमात्मनः ॥ प्रीतः स तदुपा ४०४
यात संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ राज्याच्युतेस्मिन्नरमांसलोभाः दुष्टा देवक्रव्य इव स्वतंत्रे । त्यक्तस्वधर्मे हतपराप की जैः शोच्यादशामित्यनुवर्तमानं
॥ कोविक्रमस्यात्र मया वकाशः एवं गताशुभयसंभ्रमस्य । अपलसंरम्भपराक्रमेण पाप्मानमस्य प्रसभं निहन्यां ॥ गत्वापि योनाम मया न कं
पो - मन्त्र गोचरे सत्वयम भूपतेः ॥ यत्कर्मया तिथ्यमतोस्य कर्तुमेवं हि सन्तो निधिप्रवृत्ता ॥ तद्यथाधिकारं सर्वे भवंत्वत्र समाहिताः ॥ अहं तं सं

मतिं कर्त्तुमुपयास्यामि संमुखं ॥ इति स ताञ्जनान्सर्वान्नृपुरावचारिकान् ॥ अनुशिष्य प्रशान्तात्मा स्नातुं समुपाचरत् ॥ तत्र स रमणीकान्ता स्नान
याकुलितेन्द्रियाः ॥ समुपेत्य समाश्वास्य सर्वास्तानोन्यवर्त्तयत् ॥ ततः समीक्ष्य संप्राप्तो यत्र कोलाहलरवं ॥ तत्र समीक्ष्य सौवीर्य्यं स सौदासमुपाहरत्
॥ दृष्ट्वा स तं विरूक्षाङ्गं मलिनवसनावृतं ॥ श्मश्रुधूमान्धकारास्यं रेणुव्याकुलमूर्द्धजं ॥ रोषव्यावृत्तरौद्राक्षं सैन्यसंघमुपद्रुतं ॥ विगतसाध्वसः
पश्यन्समाजुहाव संमुखं ॥ अरेरे सुत सोमोऽहं त्वां वीक्ष्य समुपासरे ॥ त्वमपि मां समालोक्य प्रागच्छात्र नृपान्तक ॥ किमेवं हृपरात्म श्रीकान्त
र्तुं प्रचरसे वने ॥ यदि ते विद्यते वीर्य्यमिहागच्छ पुरो मम ॥ एवं तत्समुपाह्वानशब्दं श्रुत्वातिदर्पितः ॥ स तं पश्यन्महासत्त्वं संमुखं समुपासरत्
॥ स तमेकाकिनं वीक्ष्य निःशङ्कं सौम्यदर्शनं ॥ बोधिसत्त्वं महासत्त्वं समुपेत्यैवमब्रवीत् ॥ अहं त्वां मृगयाम्यत्र दैवात्पश्यामि सांप्रतं ॥ तदा
गच्छ मया सार्द्धं संचर त्वममाश्रये ॥ इति प्रोक्तः स सौदासो निर्विशङ्कः समीक्ष्य तं ॥ सुप्रसन्नमुखाम्भोजं समादातुमुपारभत् ॥ तमेवं स

भ८:

मुपायातं रक्षोतिविकृताननं॥ पश्यन्नपिसुधीरोसौ संतस्थे निश्चलेन्द्रियः॥ तमेवं संस्थितं प्रेक्ष्य ससाहंकारनन्दितः॥ कराभ्यां सहसागृह्य स्कन्धे
आरोप्य प्रासरत्॥ बोधिसत्त्वोपितं मत्वा प्रामर्षोद्भ्रान्तमानसं॥ अस्यानुशिष्टिकालोयं नेतुमुपेक्षां चकार सः॥ सौदासः प्रेप्सितं लब्ध्वा सम्भिन्न
न्दितोऽद्भुतं॥ प्रचरन्दुर्गमेरण्ये प्रविवेश निजाश्रमे॥ तत्र हतनृमांसास्रग्भूषितरौद्रभूतले॥ अशिवैर्जम्बुकोन्नादैः श्मशान इव भीषणे॥ प्रे
तनर्त्तनबीभत्से कीर्णगृध्रादिपक्षिभिः॥ चिताधूमविवर्णैश्च शीर्णपर्णैर्महीरुहैः॥ अवतार्य स तं वीक्ष्य तद्रूपाभिनिविष्टदृक्॥ नृशंसत्वेस ४०५
माश्रित्य विश्रामान्तिविस्मितः॥ तत्रानुस्मृत्य तं भिक्षुं सुभाषितमुपायनं॥ श्रुत्वागमनमल्पस्यार्थं धीमान्स इत्यचिन्तयत्॥ हा हा सुभाषितोपायं श्रु
त्वाऽव्याशयागतः॥ सम्भामेवं हृतं श्रुत्वा भिक्षुः किं किं करिष्यति॥ आशाविघातात्प्रपरीतचेता सत्वमप्यतो प्रेणापरिश्रमेण। विनिःश्वसि
ष्यत्यनुशोच्य वा मां स्वभाग्यनिन्दां प्रति पत्स्यते वा॥ इति चिन्तयतस्तस्य न दुःखन्न च चेतसः॥ कारुण्याच्चक्षुषाश्रूणि प्रावर्त्तन्त निरन्तरं॥ तं सा

32

श्रुनयनं वीक्ष्य संसीदासौ दुराशयः॥ बोधिसत्वं समालोक्य प्रहसन्नेवमब्रवीत॥ अरे धीरोसि विख्यात स्नैस्नैस्त्वं शोभितो गुणैः॥ अद्यात्वम
दशांप्राप्य त्वमप्यश्रूणि मुञ्चसि॥ आपत्सु निष्फलं धैर्यं शोके श्रुतं निरर्थकं॥ नहितक्षियते दुःखं राहतोयोनकम्पते॥ यच्छ्रीरेपि महावीर का
तरोसीव सांप्रतं॥ तत्तावन्मे पुरः सत्यं समभिवक्तुमर्हसि॥ प्राणान्प्रियानथ धनं सुखसाधनं वा· वंधून्नराधिपतिनाम थवानुशोचन्। पुत्रीप्रि
यंचाश्रुमुखीं सुतां वा· स्मृत्वैव साश्रुनयनत्वमुपागतोसि॥ ॥ नत्वञ्च त्वा समहासत्वः सुतसोमः सुवीर्य्यवान्॥ निःकम्पं तं महादुःखं सं
पश्यन्नेवमब्रवीत्॥ नप्राणान्पितरौ नचापि तनया न्बन्धून्नदारांश्च। नैवैश्वर्यसुखानि संस्मृतवतो वाष्पोद्गतोयं मम॥ आशाबोन्मुख
भाषितैरभिगतः श्रुत्वाहतंमां द्विजः। नैराश्येन सदह्यते ध्रुवमिति स्मृत्वास्मि साश्रेक्षणः॥ तस्माद्विसर्जयितुमर्हसि तस्य यावद्· आशाविघा
तमथितं हृदयं द्विजस्य। सम्मानना मुपरिषिक नवं करोमि· तस्मान्सुभाषितमधुनि च संविभजस्व॥ प्राप्येवमान्नुपमहं द्विजस्य गत्वा

भड. स्मिभूयोनृशंसतांनवापि । इत्यागमास्वीनकृतेक्षणाभ्यां · निरीक्ष्यमाणोभवदीक्षणाभ्यां ॥ माचापयातव्यनयोयमस्मे · त्येवंविधंकाङ्कलमानसोऽ
भूः । अन्योहिमार्गोनृपमण्डितानां · मन्यादृशस्त्वन्यजनाभिपन्नः ॥ इतितज्जदितंश्रुत्वा ससौदासोनबोधितः ॥ सुतसोमंतमालोक्य प्रहसं
श्चैवमब्रवीत् ॥ ॥ इदंत्वयात्याहृतमुच्यमानं · श्रद्धीयतांनैवकथंचिदेतत् । कोनाममृत्योर्वदनाद्विमुक्तः स्वस्थःस्थितस्तत्पुनरभ्युपे
यात् ॥ इतितज्जल्पितंश्रुत्वा बोधिसत्वः ससन्मतिः ॥ सौदासंतंसमालोक्य संस्मितस्एवमादिशत् ॥ कथमेवंमहाराज ममागमनकार ४०६
णं ॥ इदंभवान्महीन्द्रोपि नैवसमवबुध्यत ॥ ननुकथंप्रतिज्ञाय नागमिष्याम्यहंध्रुवं ॥ तस्मात्वशंकनीयोपि सुतसोमोस्मिखल्वहं ॥ लो
भेनमृत्योश्चभयेनसत्यं · सत्यंयदेकेतृणवत्त्यजन्ति । सतांतुसत्यंतुसुजीवितंच · कृच्छ्रेप्यतस्तन्नपरित्यजन्ति ॥ नजीवितंयत्सुखमैहि
कंवा · सत्याच्युतंरक्षतिदुर्गतिभ्यः ॥ सत्यंविजह्यादितिकस्तदर्थं · यच्चाकरःस्तुतियशःसुखानां ॥ संदृश्यमानव्यभिचारमार्गे · त्व

इष्टकल्याणपराक्रमेवा । श्रुत्रेयतां नैतिश्रुभंतथाच॰ किंवीक्ष्यशंकातवमय्यप्रीति ॥ त्वत्तोभयंयदिविनाममभाविष्य त्संगः सुखेषु करुणा
विकलंमनोवा ॥ विख्यातरौद्रचरितं ननुवीरमानी॰ त्वामुक्तप्रहरणावरणोपपेयं ॥ त्वत्संस्तवः स्वयमभीप्सितएवमस्मा॰ त्तस्यद्विजस्य
सफलश्रमतांविधाय । एष्याम्यहंपुनरपिस्वयमन्तिकंते॰ नास्मद्विधाहिवितथांगिरमुद्गिरंति ॥ एवंतेनसुधीरेण प्रभाषितंनिशम्यसः ॥
सौदासोमृष्यमानस्तुध्यात्वैवंसमचिंतयत् ॥ सुखस्वयमत्रापि सत्यवादितयात्मनः ॥ सद्धार्मिकतयाचैवं विकत्थतपुरोमम ॥ तावद्
स्यात्रपक्षेयं सत्यधर्मानुरागतां ॥ किमेकेनममानेन निष्टेनसाधुनापिहि ॥ अस्तिस्वभुजवीर्यस्य प्रभावान्मेवशीकृतं ॥ शतंतत्पकु
माराणामेतैर्यज्ञं करिष्यते ॥ इतिनिश्चित्यसौदासः सत्यधर्मानुरागतां ॥ द्रष्टुंतस्यसमामंत्र्य सम्यक्पत्रेवमब्रवीत् ॥ ॥तत्रगच्छ
तवपक्षेयं सत्यधर्मानुरागतां ॥ तस्यसुभाषितंश्रुत्वा समेत्यमेपुरोवद ॥ गत्वाकृत्वाचतस्यत्वं द्विजस्ययदभीप्सितं ॥ शीघ्रमायाहि

भद्र.

यास्ये चितां सज्जीकरोम्यहं ॥ एवं तत्‌ भाषितं श्रुत्वा प्रतिश्रुत्य तथेति सः ॥ बोधिसत्वः प्रशान्तात्मा सहसा स्वपुरे चरत्‌ ॥ बोधिसत्वं तमायान्तं
तत्समीक्ष्य सहायकाः ॥ ज्ञातयो मंत्रिणो मात्याः सर्वे पौराश्च सेवकाः ॥ प्रणत्वा तं महासत्वं पुरोधायाभिनन्दिताः ॥ राजकुले महोत्साहैः प्रा
वेशयन्‌ जिनालये ॥ तत्र प्रविष्ट आलोक्य पित्रोः स समुपव्रजेत्‌ ॥ पादान्नत्वा प्रसन्नास्यः संपश्यन्समुपाश्रयत्‌ ॥ तत्र तं समुपाविष्टं समीक्ष्य
स कलामुदा ॥ रम्भामत्सपदाम्भोजे प्रणत्वा समुपाश्रयत्‌ ॥ तदा स जनकः पश्यन्महाबलं तमात्मजं ॥ तन्निवृत्त प्रष्टजागं पप्रछ विस्मयान्वि
तः ॥ साधु पुत्र समागत्वा हि यत्त्वं हतोपि शत्रुना ॥ जित्वा तं तद्विमुक्तो वा समागछसि तत्कथं ॥ इति पित्राभिसंपृष्टे बोधिसत्वः स सन्मतिः ॥ ४०७
संपश्यञ्जनकं सर्वा ध्रोकांश्चैवमभाषत ॥ तात हं तं महादुष्टं सत्यं कृत्वाभिबोधयन्‌ ॥ भिक्षुं स भाषितं श्रोतुं तत्प्रमुक्त इहाव्रजे ॥ सर्वमेतत्प्र
वृत्तान्तं विस्तरेणानिवेदयत्‌ सः ॥ महाभाजनकं सर्वा ध्रोकांश्च प्रात्यनन्दयन्‌ ॥ ततस्स बोधिसत्वस्तं भिक्षुमाहूय सादरं ॥ सुदत्त भाषितं श्री

तुं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ सद्गुरोत्र यदर्थे त्वं समायासि पुरो मम ॥ मद्धितार्थं समाख्याहि सद्धर्मगुणसाधनं ॥ एवं तत्प्रार्थितं श्रुत्वा स भिक्षुः
प्राभिनन्दितः ॥ सुभाषितचतुर्गाथाः पश्यन्तं प्राह सन्मतिं ॥ शृणु साधो महाभाग गाथा इमाश्चतुष्टयी ॥ प्रवदामि भवाञ्छ्रुत्वा संबोधितोभिन
न्दतु ॥ य इच्छयाप्युपनीतं सत्कृत्सज्जन संगतं ॥ भवत्यचलमत्यन्तं नाभ्यासक्रममीक्ष्यते ॥ न सज्जना दूरचरः क्वचिद्भवे-द्भजेच्च साधून्विनय
क्रमानुगः । स्वप्रयत्नेन हि तत्समीपगं विसर्प्पिणा सद्गुणपुष्परेणवः ॥ यथा नराणां मणिहेमभूषणा. जनि देहाश्च जरा विरूपतां ।
सतां तु धर्मं न जरामिवर्त्तते. स्थिरोत्तमा हि गुणोपसाधवः ॥ नभश्च दूरे वसुधातलाच्च पारादपारं च महार्णवस्य । अस्ताच्चलेन्द्रादुदयस्त
तोपि धर्मः सतां दूरतरे सतां तु ॥ ॥ एताः सदा समुच्चार्य सर्वलोकान्प्रबोधयन् ॥ धर्मश्रीसाधनं कृत्वा संचरस्व सुखं भवे ॥ एतत्सु
भाषितं श्रुत्वा महासत्वः सबोधितः ॥ गाथासाहस्रिकीः कृत्वा संराधयन्प्रसादितः ॥ सद्गुरुं तं महाविज्ञं प्रियवाक्यपरस्सरैः ॥ सत्कृ

४६. त्वं वांछितार्थेन संपूज्य समतोषयत् ॥ ततस्समीक्ष्य पिता तस्य पुत्रस्यातिप्रदानतां ॥ निवारणार्थमामंत्र्य तं पुत्रमेवमब्रवीत् ॥ तात महाज
नो नित्यं भर्जव्यस्ते महीपतेः ॥ तत्सुभाषितपूजार्थं साधुमात्रं प्रदीयतां ॥ राजश्रीर्हि महाकोशसम्पदपेक्षिणी सदा ॥ तत्सुभाषितपूजा
र्थं दक्षिणामात्रमर्पयेत् ॥ अतिप्रदातुर्हि कियच्चिरं भवेद्धनेश्वरस्यापि धनेश्वरच्युते । अतः सदा श्रीस्थिरतां यदीच्छसि · भोग्यार्थ
मात्रेण प्रमाणय त्वं ॥ एतत्समुक्तं जनकेन श्रुत्वा · धीमान्स सत्वमेघगुणाभिलाषी । नराधिपस्तं जनकं सुदृष्ट्वा · पश्यन्मुदैवं पुनरप्यभा ४०८
षत् ॥ अर्धप्रमाणं यदि नाम कर्त्तुं · शक्यं भवेद्देव सुभाषितानां । स्वकं न तेवा कथं व्रजेयं · तन्निःक्रयं राज्यमपि प्रयछन् ॥ श्रुत्वैव यत्रा
स्म मनःप्रसादं श्रेयोनुरागः स्थिरतां च याति ॥ प्रज्ञाभिवृध्याविततमस्कतां च · कथं न तुष्यादपि तत्स्वमान्सैः ॥ दीपः श्रुतं मोहतमःप्रमा
थी चौराद्यहार्यं परमं धनं च ॥ संमोहशत्रुव्यथनाय शस्त्रं · नयोपदेष्टा परमश्च मंत्री ॥ आपद्गतस्याप्यविकारिमित्रं · मपीडनी श्रो

करुजश्चिकित्सा ॥ बलं महद्दोषबलावमर्द्दि परं निधानं यशसः श्रियश्च ॥ ॥ विनीतदीप्तप्रतिभोज्वलस्य प्रसह्यकीर्त्तिप्रति
बोधनस्य ॥ वाक्कोशवस्यापि विशेषहेतु योगात्प्रसन्नार्थगतिः श्रुतश्रीः ॥ श्रुत्वा च वैरोधिकदोषमुक्तं त्रिवर्गमार्गं समुपाश्रयन्ते ॥
श्रुतानुसारप्रतिपत्तिसारा स्तरन्त्यकृच्छ्रेण च जन्मदुर्गं ॥ गुणैरनेकैरिति विश्रुतानि प्राज्ञाम्यहं प्राभृतवद्धनानि ॥ शक्तः कथं ना
मनपूजयेयं मात्तां कथं वा तव लङ्घयेम ॥ यास्यामि सौदाससमीपमस्मा दर्थंनिमे राज्यपरिश्रमेण ॥ निवृत्तसंकेतरणोपमर्द्दं ल
ब्धश्रयो देवपथानुदृत्य ॥ एवं तद्भाषितं श्रुत्वा पिता स्नेहाकुलाशयः ॥ तमात्मजं महासत्त्वं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ मयैवमुच्यते ता
त हितार्थापेक्षिणा तव ॥ तदलमत्र ते मन्युवशगं मा कृथा मनः ॥ तदत्र सुखसंपन्नः संचर स्वशुभार्थभृत् ॥ द्विषन्तस्तव सौदास वधं
यान्तु दुराशयाः ॥ अथ त्वया प्रतिज्ञातं तत्समीपगमनं प्रति ॥ अतः सत्यानुरक्षी त्वं पादयितुमिच्छसि ॥ अनृतमपि वक्तव्यं स्व

भ६ प्राणापरिरक्षणे ॥ गुरूणामपरिरक्षार्थमितिवेदेनिगद्यते ॥ कोऽर्थः संस्यक्ष्यते मे तत्परिहारश्रमेण तु ॥ अर्थकामविरोधं यदनर्थं धर्मसंश्रयं ॥ व्य
सनमपिसर्वेषां महीपानां प्रचक्षते ॥ तदनेनतवस्वार्थनिरपेक्षेणकर्मणा ॥ निर्बंधेनालमस्माकं मनोभितापिनासदा ॥ यत्प्रतिज्ञाविसंवाद
नंतत्यधर्मविरोधनं ॥ अनुचितं विधातुं न त्वमिति स्तेन व्यवस्यति ॥ इदं विमोक्षणार्थं न त्वमहत्सैन्यगणान्वितः ॥ गत्वाभिवोधयन्यत्नैर्जित्वा तं स्व व
शीकुरु ॥ यदिते वचनं श्रुत्वा वशेस्थातुं नवाञ्छति ॥ ततोनिर्जित्यतं दुष्टं प्रापयस्व यमालयं ॥ एवं कृत्वा प्रसिद्धास्यात्प्रतिज्ञा सर्वथा तव ॥ ४०९
आत्मरक्षापि ते नूनं भवेद्यशोमहत्तरं ॥ इति मे वचनं श्रुत्वा तथा त्वं गन्तुमर्हसि ॥ इति पित्रा समादिष्टं निशम्य स महामतिः ॥ जनकं तं महीपा
लं संपश्यन्नेवमादिशात् ॥ नाहं देव प्रतिज्ञातमन्यथा कर्तुमुत्सहे ॥ तत्सत्यपरिरक्षार्थमहमेव व्रजेय हि ॥ ग्रोक्लेषु दुःखतप्तेषु नरकाभि
मुखेषु च ॥ त्यक्तेषु स्वजनैश्चापि प्रहरेयं कथं नृप ॥ दुष्करं पुरुषो दोसाव्दारं चाकरो न्मयि ॥ मद्वचः प्रत्यया श्रीमां व्यसृज क्षमामागतं ॥

लब्धं तत्कारणाच्चेदं तात मया सुभाषितं ॥ उपकारी विशेषेण सोनुकंपी मयायतः ॥ मात्र देवाभिकर्त्तव्या सदत्पये विषादता ॥ काशक्तिर्विद्यते तस्य
मांहर्त्तुं समुपागतं ॥ एवं बहुप्रकारैस्तं जनकमनुनीय सः ॥ महासत्वो जनं सर्वं विनिवर्त्य सहागतं ॥ एकाकी विगतातंको निःशस्त्रावरणो मुदा ॥ स
त्यधर्मानुरक्तः स सौदासं समुपासरत् ॥ सौदासस्तं समालोक्य दूरादेव समागतं ॥ विस्मयाभिसमाक्रान्तचित्त एवं व्यचिन्तयत् ॥ अहो हीदं महच्चित्रं अद्भुतानां
महाद्भुतं ॥ सत्योदार्यं नृपस्येदं मतिमानुषदैवतं ॥ मृत्युरौद्रस्वभावं मां विनीतभयसंभ्रमः ॥ इति स्वयमुपगतोयं ही धैर्यं साधु सन्यता ॥ स्थाने खल्वस्य
विख्यातं सत्यवादितयायतः ॥ इति प्राणान्स्वराज्यं च सत्यार्थं यो यमत्यजत् ॥ एवं तं विस्मयापन्नं चिन्तं तं वीक्ष्य सन्मतिः ॥ बोधिसत्वः प्रसन्नास्यः सं पश्य
न्नेवमब्रवीत् ॥ सुभाषितधनं प्राप्तं मयार्थी चापि पूजितः ॥ गतं शीतिमनश्चापि भवत्कृपाप्रसादतः ॥ प्राप्नोयदस्मयं चात्र तन्मांभुक्ष्व यथेप्सितं ॥
मम पश्च व्रतं चापि यथायवास मादिश ॥ इति तद्भाषितं श्रुत्वा स सौदासोति विस्मितः ॥ सत्यधर्मा जिसं रुष्ट तं पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ नात्येति कालो

भ.ड. ममखादितुंत्वां. धूमाकुलानावदिर्यचिताषि । विधूमपक्कंनरलंरहथ्यं. श्रमस्तदेतानि सुभाषितानि ॥ तदुक्तमितिसश्रुत्वा बोधिसत्वः समीक्ष्यतं
॥ सौदासंनरमान्सादं प्रहसन्नेवमब्रवीत् ॥ इत्थंगतस्यनेकोऽर्थः श्रुत्वासुभाषितान्यपि ॥ एक्तमान्साभिरक्तानामश्रुतैर्नाभितोषणं ॥ इमामव
स्थामुदरस्यहेतोः प्राप्तोसिसत्यक्तघृणः प्रजासु । इमाश्चधर्मंप्रवदन्तिगाथाः समेत्यधर्मेणायतोनधर्मः ॥ रक्षोतिक्रूरदृतस्य संत्यक्तार्यपथस्यते ॥
नास्तिसत्यंकुतोधर्मः किंश्रुतेनकरिष्यसि ॥ इतितद्भाषितंश्रुत्वा सौदासः सोभिरोषितः ॥ तद्वचोमृष्यमाणास्तं बोधिसत्वंतथाब्रवीत् ॥ कोसोनृ ४१०
पः कथययोनसमुपस्थितास्त्वं क्रीडावनेवनमृगोदयितान्निहन्ति । नहन्तिहन्मिमनुजानपिदृष्टिहेतो. राधर्मिकः किलनतोस्मिननेमृगघ्नाः ॥ स
तज्जगदितंश्रुत्वा बोधिसत्वः ससस्मितः ॥ सौदासंतंनृमान्सादं संपश्यंश्चैवमादिशत् ॥ धर्मस्थितानखलुतेपिनमन्तियेषां भीतद्रुतेष्वपिमृगेषु
शरासनानि । तेभ्योपिनिन्द्यतरएवनराशनस्तु. जात्याछिन्नाहिपुरुषानचभक्षणीयाः ॥ एवंतत्कर्कशंवाक्यं श्रुत्वाक्रूराशयोपिसः ॥ मैत्री

भावप्रसन्नात्मा प्रहसन्नेवमब्रवीत् ॥ सुतोमयानामसमेत्यगेहं. स मन्ततोराज्यविभूतिरम्यं । यन्मत्समीपं पुनरागतस्त्वं .ननीतिमार्गेकुशलोसितस्मा
त् ॥ एतत्तत्कथितं श्रुत्वा वोधिसत्वोमहामतिः॥ सौदासंतंमहादुष्टं सम्पश्यन्नेव मादिशत् ॥ नैतदस्मदहमेवात्रकुशलोनीतिवर्त्मनि॥ यदेनंसुप्रस
न्नात्मा प्रतिपन्नमिहाव्रजे ॥यन्नामप्रतिपन्नस्य धर्मादिकान्निकीर्त्तितः॥ नतुप्रसिद्धिःसौख्यस्य तत्र किंनाम कौशलं॥ येनीतिमार्गप्रतिपन्नधीराःप्रा
येणातेप्रेत्यपतन्त्यपायान् ।अपास्यजिह्मानितिनीतिमार्गान्सत्यानुरक्षीपुनरागतोस्मि ॥अतश्चनीतौकुशलोहमेव. त्यक्त्वानृतंयोभिरतोस्मिस
त्ये ।नैतत्तुनीतंहिवदन्तितज्ज्ञायत्रानुवध्नन्तियशःसुखार्थं ॥ इतितद्भाषितं श्रुत्वा सौदासः सोप्रसादितः ॥ वोधिसत्वं पुनः पश्यन्व्यहसन्नेवम
ब्रवीत् ॥प्राणान्प्रियास्वजनमप्यसुखंचहित्वा. राज्याश्रयाणिच सुखानि मनोहराणि । काममर्थसिद्धिमनुपश्यसि सत्यवाक्ये. तदक्षरार्थमपि
मायदुपागतोसि॥ एतत्तत् गदितं श्रुत्वा वोधिसत्वाभिनन्दितः॥ सुप्रसन्नमुखाम्भोजः पुनरेवमभाषत ॥ वहवः सद्गुणाः सन्तिसत्यधर्मा

३ अन्येनरामहशगाभवन्ति॰ दैन्यापरात्राशविक्लवस्यैयो ।संत्यज्यसेर्त्वं न धैर्यलक्ष्म्या॰ मन्येन नते मृत्युभयंनरेन्द्र ॥ इतितस्य वचः श्रुत्वा बोधिसत्वोभिनन्दितः ॥ तमभिबोधितंमत्वासंप्रश्रयस्त्रेवमब्रवीत् ॥ ३

भद्र. श्रया अपि ॥ तत्संक्षेपाद्वक्ष्यते ग्रेत्वयासंश्रूयतांमुदा ॥ माल्पश्रियं ह्यनतयातिशेते॰ सर्वान्रसान्स्वादुतयाचसत्यं । श्रमादतेपुरायगुणाप्रसिद्ध्या॰ तपांसि तीर्थाभिगमश्रमांश्च ॥ कीर्तेर्जगद्व्याप्तिकृताक्षराया॰ मार्गस्त्रिलोकाक्रमणायसत्यं । द्वारंप्रवेशायसुरालयस्य॰संसारदुर्गोत्तरणायसेतुः ॥ एवंतद्भाषितंश्रुत्वा सौदासः सोभिबोधितः ॥ साधुयुक्तमितिप्रोच्य प्रशंसंश्चैवमब्रवीत् ॥ महतापिप्रयत्नेन यच्छक्यंना निवर्तितुं ॥ प्रतीकारासमर्थेन भयक्लैव्येन तत्र किं ॥ पापप्रसंगाद्धत तप्यमानाः शुभेष्व कर्मस्वकृतश्रमाश्च ॥ आशंकमानाः परलोकदुःखं मर्त्यव्यसन्त्राशजडाभवन्ति ॥ तदेवकर्तुं नतु संस्मरामि॰ भवेद्यतोमेमनसानुतापं ॥ सात्मीकृतं कर्मच शुक्लमस्मा॰ धर्मे स्थितः कोमरणाद्बिभीयात् ॥ नचस्मराम्यर्थिजिनोपयानं॰ यत्र प्रहर्षोयममार्थिनांवा ॥ इति प्रदानैः समवाप्ततुष्टि॰ धर्मेस्थितःकोमरणाद्बिभीयात् ॥ चिरंविचिन्त्यापिनचैवपापे॰ मनःपदन्यासमनुस्मरामि ॥ विशोधितस्वर्गपथोहमेवं॰ मृत्योः किमर्थं भयमभ्युपेयां ॥ विप्रेषु बन्धुषु सुहृत्सु समाश्रितेषु॰ ८११

दीनेजनेयतिषुचाश्रमभूषणेषु । न्यस्तंमयावसुधनंददतायथार्हं· कृत्यंचयस्ययदभूत्तदकारितस्य ॥ श्रीमन्तिकीर्त्तनशतानिनिवेशितानि· सत्राजि
राश्रमपदानिसभाःप्रपाश्च । मृत्योर्नमेभयमतस्तदवाप्ततुष्टेः· यज्ञायतन्समुपकल्पयभंक्षवामां ॥ एवंतन्नाषितंश्रुत्वा सौदासः संप्रसादितः
॥ सुप्रसन्नमुखाम्भोजो विश्रान्तक्रूरतामसः ॥ तंसमीक्ष्यमहासत्त्वं बोधिसत्वंविचक्षणं ॥ समभिनन्दितस्वान्तः सम्प्रपन्नेवमब्रवीत् ॥अ
याचिषं स खलु हालहलप्रजातन्नाशीविषंप्रकुपितंज्वलदायसंवा । मूर्द्धापितस्यशतधाहृदयंचयाया· यस्त्वद्विधस्यनृपपुंगवपापमिच्छे
त् ॥ तदर्हतिभवान्वानिवक्तुंसुभाषितानिमे ॥ तच्छ्रुत्वाभवदाख्यातं मनोभिनन्दितोभवेत् ॥ दृष्टामेचरितच्छाया वैरूप्यं धर्मदर्पणे ॥अति
नाम्नागतावेगं स्यान्मेधर्मोत्सुकंमनः ॥ एतत्तत्कथितंश्रुत्वा बोधिसत्वः समीक्ष्यतं ॥ पात्रीभूतंसुधर्मस्य संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ येनभद्रार्थिना
धर्मश्रोतुंसमभिवांछ्यते ॥ श्रोतव्यंसादरंतेन समाहितेनचेतसा ॥ नीचैस्तरासनास्थानाद्विबोध्यविनयश्रिया ॥ प्रीत्यर्पिताभ्यांचक्षुर्भ्यां

भद्र. वाङ्मध्वास्वादयन्निव ॥ गौरवावर्जितकायप्रसन्नामलमानसः ॥ सत्कृत्य शृणुयाद्धर्मं भिषग्वाक्यमिवातुरः ॥ एवं तत्समुपादिष्टं श्रुत्वा समभिबोधितः
॥ स्वोत्तरीयेणास्तीर्य महच्छिलातलं मुदा ॥ तत्राधिरोप्य तं प्राज्ञं बोधिसत्त्वं ससन्मतिः ॥ स्वयं भूमीतले स्थित्वा संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ ब्रूहीदानीं म
हासत्त्व तानि सुभाषितानि मे ॥ यथाभवत्समादिष्टं श्रुत्वाहं बोद्धुमुत्सहे ॥ एवं तत्प्रार्थितं श्रुत्वा बोधिसत्त्वोभिनन्दितः ॥ उच्चैर्मधुरशब्देन सम्पश्य
न्नमभाषत ॥ यदृच्छयाभिसंप्राप्तं सकृत्सज्जनसंगमं ॥ भवत्यचलमत्यन्तं नाभ्यासक्रममीक्षते ॥ तन्निशम्य स सौदासः समनुबोधितो मुदा ॥ ४१२
साधु साध्विति संराध्य बोधिसत्त्वमुवाच च ॥ इदं सुभाषितं श्रुत्वा मनो मे प्राभिमोदितं ॥ तद्भूयोपि भवानेवं समुपाख्यातुमर्हति ॥ इति तत्प्रार्थि
तं श्रुत्वा बोधिसत्त्वोनुमोदितः ॥ तमभिमोदितं मत्वा संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ न सज्जनाद्दूरचरः कथञ्चिद्भवेत् भजेच्च साधून्विनयक्रमानुगः । स्पृशत्य
यत्नं नहि तत्समीपगं विसर्पिणास्तत्कुसुमापुष्परेणवः ॥ एवं तत्गदितं श्रुत्वा सौदासः संप्रमोदितः ॥ बोधिसत्त्वं महाविज्ञं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥

सुभाषितान्यर्चयता साधो सर्वात्मनात्वया ॥ स्थाने खलु नियुक्तार्थी स्थानरावेक्षित श्रमः ॥ एतत्सुभाषितेनापि मनो मे संप्रहर्षितं ॥ तथान्यदपि भू
योमे संप्रभाषितुमर्हति ॥ एवं च प्रार्थितं तेन बोधिसत्वो निशम्य सः ॥ तमनुहर्षितं मत्वा संपश्यश्चैवमब्रवीत् ॥ यथा नराणां मणिहेमभूषणा• व्रजन्ति दे
हाश्च जराविरूपतां ॥ सतां तु धर्मं न जराभिवर्त्तते • स्थिरानुरागा हि गुणेषु साधवः ॥ अमृतवर्षवत्त्वल्विद महासंतर्पितास्म्यहं ॥ ततोन्यच्च महाप्राज्ञ
संप्रभाषितुमर्हति ॥ एवं तद्भाषितं श्रुत्वा बोधिसत्वोभिनन्दितः ॥ तमभिनन्दितं मत्वा संपश्यश्चैवमादिशत् ॥ नभः सुदूरे वसुधा नलाच्च • पारेदवार्
चमहार्णवस्य ॥ अस्ताचलेन्द्रादुदयाद्रिरेव • धर्मः सतां दूरतरे सतां तु ॥ इति श्रुत्वा स सौदासः सुप्रशस्ताशयो मुदा ॥ बोधिसत्वं महाप्राज्ञं संपश्य
न्नेवमब्रवीत् ॥ चित्राभिधानातिशयोज्वलार्था • गाथास्त्वदेता मधुरा निशम्य । आनन्दितस्त्वत्प्रतिपूजनार्थं वरान्नहं तच्चतुरो वदामि ॥ तद्वृणीष्व म
हासत्व यद्यन्मनोभिवाञ्छसि ॥ तत्तत्सर्वं अहं दद्यामिति सर्वं प्रमीयतां ॥ एवं तद्भाषितं श्रुत्वा बोधिसत्वोपि विस्मितः ॥ तं सौदासं प्रशस्तास्यं संपश्य

भ६. त्रैवमादिशत् ॥ यस्याशिनात्मन्यपिते प्रभुत्वं मकार्यसंरागपराजितस्य। सत्वंवरंदास्यसिकंपरस्मै. अभ्यप्रवृत्तेर पवृत्तभावः॥ अहंचदेहीतिवरंवदेयं म
नश्च दित्सा शिथिलंनवस्यात्। तदत्ययंकः सघृणोभ्युपेया न्देताव देवालमलंयतोनः॥ इतितज्जदितंश्रुत्वा सौदासोव्रीडितानन:॥ तंसमीक्ष्यमहा
सत्वं सादरमेवमब्रवीत्॥ मात्रशंकात्वयाकार्या दातुंमनोभिवाञ्छसि॥ इतिसत्यंपरिज्ञाय याचयच्छदभीप्सितं॥ प्राणानपिपरित्यज्य दास्याम्ये
तानहंवरान्॥ विश्रब्धंतद्वृणीष्वत्वं यद्यदिच्छसिभूमिप॥ एवंतज्जल्पितंश्रुत्वा बोधिसत्वःस्मितानन:॥ सौदासंतंसमालोक्य सादरमेवमा ४१३
दिशत्॥ सत्यव्रतोभवविसर्जयसत्वहिंसां बन्दीकृतंजनमशेषमिमंविमुञ्च। अश्नानचैवनरवीर मनुष्यमांस मेतान्वराननवरांश्चतुरांप्रयच्छ॥
एतत्तेनसमादिष्टं श्रुत्वालज्जाहताशयः॥ सौदासस्तंमहासत्वं नतास्यश्चैवमब्रवीत्॥ ददामिपूर्वौभवतेवरौ द्वौ नन्यच्चतुर्थंतुवरंवृणीष्व। अवे
षिकिंनत्वमिदंयथाहं मीशोविरन्तुं नमनुष्यमांसात्॥ एवंतस्योक्तमाकर्ण्य बोधिसत्वः ससन्मतिः॥ सौदासंतमसत्प्रकांक्ष प्रहसंश्चैवमब्रवीत्॥

हन्नैतत्तवसंकृत्तं नतुमया नथोच्यते ॥ कस्त्वं वरप्रदानेन यद्वरं दातुमिच्छसि ॥ सत्यव्रतं कथं स्या स्त्वं स्यादहिंसकताचते ॥ अपरित्यजतो राजन् म
नुष्येपिशिताशितां ॥ ननूक्तं भवता पूर्वं दास्याम्येतानहं वरान् ॥ प्राणामपि परित्यक्तं न दिष्टं जायतेन्यथा ॥ कुतोहिंसकताचापि मान्सार्थं ते घ्नतानरा
न् ॥ सत्येवं कथमेतत्ता भवतास्तु वराद्वय: ॥ एवं तेन समादिष्टं श्रुत्वासोभिनतानन: ॥ सौदासस्तं महासत्वं पुनरेवमभाषत ॥ त्यक्त्वा राज्यं वनेवासोयस्य हे
नोसदाममं ॥ हतोधर्मक्षता कीर्ति स्तपश्यामितदिदं कथं ॥ इतितत्कथितं श्रुत्वा बोधिसत्वो महामति: ॥ सौदासंतं महासुढं प्रहस्यैवमादिशत् ॥ धर्मादर्थात्
सुखात्कीर्त्ते भ्रंशोयस्य कृते भवान् ॥ अनर्थायतनं ताद्दृक्कथं नत्यक्तुमर्हति ॥ दयानुशयिताचेय मनोदर्यहते जने ॥ निरता सा कथं नाम त्वाम पभिभ
वेदिति ॥ तदलं तन्महापापं भक्तेह भ्रमितुं सदा ॥ अवबोद्धुं स्वमात्मानं सर्वथार्हति भूमिप ॥ सौदासस्त्वं महावीर: सर्वभूपाधिपोनृप: ॥ तन्नवान्वै
र्यमालम्ब्य संचरस्वसमाहित: ॥ वैशेषिकानि अशलेरूपकल्पितानि । ग्राम्यान्यरूपमजेलान्यथजांगलानि । मान्सानि सन्ति करुते हृदयस्य तुष्टिं ।

भ८. निद्रावहाद्विरमसाधुमनुष्यमान्सात् ॥ भूर्यस्वनान्सजलतोयदनादधीरान्, गीतस्वनंचनिशिराज्यसुखंचतत्तत् । बन्धून्सुतान्परिजनंचमनोनुकूलं
हित्वाकथंनुरमसेत्रवनेविविक्ते ॥ चिन्तस्यनार्हतिनरेन्द्रवशेनगन्तुं, धर्मार्थयोरनुपरोधपथंभजस्व । एकान्नृपान्युधिविजित्यसमस्तसैन्यान्, मा
चिन्ताविग्रहविधौपरिकातरोभूः ॥ लोकःपरोपिमनुजाधिपनन्वपेक्ष्य स्वस्मात्प्रियंयदहितंचरनन्नियेवं । यत्स्यान्तुकीर्त्यैनुपरोपिमनोज्ञमार्गं
तद्धिप्रियंयदपिभैषजवज्जस्व ॥ एतच्छ्रुत्वाससौदासोमुदश्रुव्याप्तलोचनः ॥ समभिनन्दितस्वान्तःसहर्षगद्गदस्वनः ॥ समभिस्तत्पसंपश्यन्बो ४१४
धिसत्वस्यसम्मतेः ॥ नत्वापादौपरिष्वज्यसादरमेवमब्रवीत् ॥ गुणाकुसुमरजोभिःपुण्यगन्धैःसमन्ता जगदिदमवकीर्णं कारणोत्वद्यशोभिः
॥ इतिविचरतिपापे मृत्युदूरायदूतो, त्वमिवहिकइवान्यःसानुकंपोमयिस्यात् ॥ आस्तामुरुश्रममदैवतमेवचत्वं, मूर्ध्नावचान्स्यहममूनितवा
चयामि । भोक्ष्येनचैवसुतसोममनुष्यमान्सं, यन्मांयथावदसितस्त्वतथाकरिष्ये ॥ नृपात्मजोयज्ञनिमित्तमाहृतो, मयात्वयेवन्धनखेदपीडिताः

।हतत्विषः शोकपरीतमानसा स्वदेहमुत्स्राव सहैव तानपि॥ ॥एवं समुदितं तेन संप्रसादाभिनन्दिना॥ निशम्य बोधिसत्वोपि मुदा तथेत्यभाष
त॥ ततः स बोधिसत्वस्तं परिबोध्यानुबोधयन्। यत्र नृपसुतास्तत्र तेन सहमुदाचरत्॥ दृष्ट्वा तं समुपायातं सुतसोमं नृपात्मजाः॥ सर्वे ते विस्मयाक्रान्
स्वान्ता स्तस्थुर्विषादिताः॥ तत्र तं समुपायातं सुप्रशान्तमुखाम्बुजं॥ प्रेक्ष्य नृपात्मजास्ते च सर्वे पि सम्प्रसादिरे॥ विरेजिरे ते सुतसोमदर्शनात्त्वरेन्दुपत्रा
:स्फुटहासकान्तयः। शरन्मुखे चन्द्रकरावतंसिका. विजृम्भमानाः कुमुदाकरा इव॥ ततः समीक्ष्य सर्वान्स्तान्नृपात्मजान्प्रसादितान्॥ बोधिसत्वः
समाश्वास्य संपश्यंश्चैवमब्रवीत्॥ भवन्तो दृश्यतामत्र सुतसोमोहमागतः। तन्मेत्रवचनं श्रुत्वा सत्यं संधातुमर्हत॥ यदिमे वचनं धृत्वा सत्यधर्म
समाहिताः॥ सर्वसत्वहितं कृत्वा सदाचरितुमिच्छत॥ तदा तो बन्धनात्सर्वान् युष्मान्विमुच्य सांप्रतं॥ स्वस्वराज्याश्रमं प्रेक्ष्य चारयेयमहं ध्रुवं॥ तच्छ्रु
त्वामे वचः सत्यं सौदासस्यात्र दुष्टता॥ क्षन्तव्या सर्वदा क्वापि कर्त्तव्या मापकारता॥ एवं तेन समादिष्टं निशम्य ते नृपात्मजाः॥ सर्वे पि ते महासत्वं प्र

४८. णात्वैवंवभाषिरे ॥ धन्योभवान्महासत्वयदस्मान्वन्धनादिह ॥ विमोचयितुमायातस्त्वंसिअनुवांछितं ॥ यथात्रभवतादिष्टं तथासर्वेवयंसदा ॥ तवात्र
सासनं धृत्वा संचरिष्यामहेध्रुवं ॥ सदातेशरणेस्थित्वा धृत्वाज्ञां शिरसामुदा ॥ सत्यधर्मानुसंरक्षा श्चरिष्यामःसमाहिताः ॥ इत्यस्माकं वचःसत्यं मत्वाभ
वानकृपोदयो॥ सर्वान्नोवन्धनादेभ्यः संमोचयितुमर्हति ॥ इतिसंप्रार्थितंसर्वैं स्तैर्नृपात्मजैर्मुदा ॥ निशम्यसमहासत्वः प्रतिसंमोद्यसन्मतिः ॥ सौदासंमैत्रसं
वन्धसंरतास्तान्नृपान्व्यधात् ॥ ततस्सवोधिसत्वस्तान्सर्वानपिनृपात्मजान् ॥ शपथंकारयित्वातद्बन्धनादत्यमोचयत् ॥ ततःससुतसोमस्तैः सर्वैर्नृ ४१५
पात्मजैः सह ॥ सौदासंतंपुरोधाय संप्रस्थितोमुदाचरत् ॥ एवंसवोधिसत्वस्तैः सर्वभूपैःसमन्वितः ॥ समभिनन्द्यश्लोकान्स्वपुरंसमुपाययौ
॥ श्रुत्वातंसुतमायातं पितानृपोभिनन्दितः ॥ प्रत्युद्गतोमहोत्साहैर्मुदाप्रावेशयत्पुरं ॥ तत्रतंसमुपायातं ससौदासनृपात्मजं ॥ समीक्ष्यपौरिकालो
काः सर्वेप्राभिननन्दिरे ॥ ततःसभासनासीनो वोधिसत्वः समीक्ष्यतान् ॥ सर्वान्नृपात्मजान्तंच सौदासमेवमादिशत् ॥ भवन्तःश्रूयतांसर्वैर्यन्म

याहितमुच्यते॥ इदंश्रुत्वासमाधाय संचरध्वंसदाशुभे॥ यत्सत्यंसर्वधर्माणां मूलंसद्धर्मसाधनं॥ भद्रश्रीसद्गुणाधार मितिप्राहुर्मुनीश्वराः॥ तत्सत्यं
सुदृढंकृत्वा यदिसद्धर्ममिछथ॥ बोधिचर्याव्रतंधृत्वासंचरध्वंसदाशुभं॥ एतत्पुण्यानुभावेनपरिशुद्धत्रिमण्डलाः॥ बोधिसत्वोमहासत्वोभवेयुःश्रीगुणा
श्रयाः॥ ततोहिबोधिसम्भारं पूरयित्वायथाक्रमं॥ अर्हन्तोबोधिमासाद्यसंबुद्धपदमाप्नुयुः॥ इतिमत्वासदासत्यंत्यक्तुंक्वापिनार्हथ॥ सत्यवान्
पुरुषःश्रीमान्सर्वत्रापिविराजते॥ तस्मात्सत्यंसदारक्ष्यं धर्मश्रीसद्गुणार्थिभिः॥ स्वजीवेरक्षणार्थेपि त्यक्तव्यंनैवसर्वदा॥ सत्यमेवसदास्थैर्यंस
र्वत्रिभुवनेष्वपि॥ जीवितक्षणसंपत्तिः क्षणविध्वंसिनीभवे॥ सत्यंविनाकिमेवापि तीर्थसेवातपोव्रतैः॥ एतैर्विनापिसंयान्तिसत्येनैकेनसत्
गतिं॥ एवंतेनसमादिष्टं निशम्यतेनृपात्मजाः॥ सौदासप्रमुखाःसर्वे प्रात्यनन्दन्प्रबोधिताः॥ ततस्तान्नृपतीन्सर्वान्बोधिसत्वःसमादरात्॥ स
त्कृत्वानन्दितान्कृत्वा स्वस्वराज्येनप्रैषयत्॥ ततोभिनन्दितात्मानः सर्वेपितेनृपात्मजाः॥ प्रणत्वातंमहासत्वं समामंत्र्यमुदासरत्॥ ततोनुसं

भ६. चरन्तस्ते सर्वे पि क्षत्रियात्मजाः ॥ सह भद्रमहोत्साहैः स्वस्वराज्यमुपाययुः ॥ श्रुत्वा तान्समुपायातान्सर्वे तत्पौरिकाजनाः ॥ मुदिताः सहसोपेत्य स्वस्वभूपं प्र
णेमिरे ॥ ततस्ते क्षत्रियाः सर्वे स्वस्वराजकुलं गताः ॥ स्वस्वपित्रोः पदाम्भोजे प्रणत्वा समुपाश्रयन् ॥ ततस्ते समुपाश्रुत्य सर्वं पश्यन्नृत्तान्तिवान्धवान् ॥ स
र्वमेतत्स्ववृत्तान्तं विस्तरेणान्यवेदयन् ॥ तन्निशम्य प्रशस्तास्ते ज्ञातयो बांधवाजनाः ॥ सुतसोमं महीन्द्रं तं प्रशंस्याभिववन्दिरे ॥ ततस्ते क्षत्रियाः स
र्वे सुतसोमानुशासनं ॥ श्रुत्वा सत्वहितं कृत्वा संचेरिरे सदा शुभे ॥ ततः स बोधिसत्वस्तं सौदासं चाभिबोधयन् ॥ स्वराज्ये संप्रतिष्ठाप्य नृपधर्मन्व ४१६
चारयन् ॥ ततः स नृपतिः श्रीमान् सर्वसत्वहितार्थभृत् ॥ नीतिधर्मानुसंरक्षो राजधर्मे समाचरत् ॥ ततस्तत्पौरिकाः सर्वे लोकाश्चाप्यभिनन्दिताः ॥
सुतसोमं नृपेन्द्रं तं प्रशंस्याभिववन्दिरे ॥ ततस्तस्य महीपस्य श्रुत्वानुशासनं सदा ॥ सत्यधर्मानुसंरक्षाः सर्वे चेरुः शुभे सदा ॥ योऽसौ सर्वावधिपः श्रीमान्सुतसोमा
भिधो नृपः ॥ अर्हं हि भगवांश्छास्ता शाक्यमुनिरभूत्तदा ॥ ॥ श्रुत्वेति वाक्यं कथितं जिनेन प्रत्याययुस्ते सकला नृपाद्याः ॥ प्रदक्षिणीकृत्य पदे

प्रणत्वा॰ संबोधिचर्यास्वभिलाषिणाश्च ॥ ॥ इतिश्रीभद्रकल्पावदाने शोकोपघ्नसंभाषणो सौदासोद्धरणो सुतसोमजातकं नाम [illegible] पंचत्रिं
शतितमोऽध्यायः ॥ ॥ श्रीः ॥ ॥ अथ शुद्धोदनो राजा दृष्ट्वा संबुद्धसद्गुणान् ॥ सर्वांश्छाक्यान्समामंत्र्य सम्पश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ भो
भवन्तः समाधाय वाक्यं ममाय उच्यते ॥ निशम्य तत्तथा सर्वे कर्त्तुमर्हथ सांप्रतं ॥ यत्स सर्वार्थसिद्धो मे आत्मजो भद्रमानसः ॥ राज्ये कामसुखारक्तः संसार
भोग्यनिस्पृहः ॥ राज्याश्रमं परित्यज्य तपोवने समाश्रयत् ॥ सुदुष्करं तपः कृत्वा परिशुद्धत्रिमण्डलाः ॥ दुष्टान्मारगणाञ्जित्वा संबोधिज्ञानमाप्तवान् ॥
संबुद्धो भगवाञ्छास्ता सर्वज्ञोऽर्हन्मुनीश्वरः ॥ धर्मराजो जगन्नाथस्तथागतो विनायकः ॥ सद्धर्मं समुपादिश्य सर्वान्सत्त्वान्विनोदयन् ॥ बोधिमार्गे
प्रतिष्ठाप्य प्रचारयति सर्वत्र ॥ एवं स त्रिजगच्छास्ता भिक्षुगणासमन्वितः ॥ सर्वसत्त्वहितं कुर्वन्समाचरति सर्वतः ॥ तत्तस्य शरणं गत्वा ब्राह्मणाः क्ष
त्रियाश्च अपि ॥ सत्त्वोऽन्येपि महालोका बहवः प्रभजन्त्यपि ॥ तदनुशासनं धृत्वा प्रव्रज्यासंवरं मुदा ॥ प्राप्यन्ते बहवो लोका भवन्ति ब्रह्मचारिणः ॥ सर्वेपि

भ८. ते महाविज्ञाय तयो ब्रह्मचारिणः ॥ सदा तस्य मुनीन्द्रस्य भजन्ति समुपस्थिताः ॥ तथा सर्वे भवन्तोऽपि धृत्वा तस्यानुशासनं ॥ शरणे सर्वदा स्थित्वा प्रभजन्तु सदा
उगाः ॥ सर्वेषामपि युष्माकमेक एको निजात्मजः ॥ कुमारः शरणे गत्वा प्रव्रजन्तु जगत्गुरोः ॥ सर्वेऽपि ते कुमारा वः शास्तुस्तस्योपसंस्थिताः ॥ बोधिच
र्याव्रतं धृत्वा संचरन्तां समाहिताः ॥ यस्य न विद्यते भ्राता स एकः कुलधर्मभृत् ॥ उपासकव्रतं धृत्वा संभजन्तां मुनीश्वरं ॥ यत्र च बहवः सन्ति भ्रातरो ये कु
मारकाः ॥ ततः एकोऽगृहं त्यक्त्वा प्रव्रजन्तु जिनाश्रमे ॥ इति मद्वचनं श्रुत्वा सर्वैरपि निजात्मजः ॥ युष्माभिः शरणे तस्य प्रेषणीयो जगद्गुरोः ॥ इति राज्ञा ४१७
समादिष्टं सर्वे शाक्यानि शम्यते ॥ तं नरेन्द्रं महीनाथं समीक्ष्यैवं बभाषिरे ॥ भो महीन्द्र महाराज भवानेवं यदीच्छति ॥ अत्र सर्वान्कुमारान्त समानं
त्रैवमादिश ॥ इति तैः कथितं श्रुत्वा शुद्धोदनो नराधिपः ॥ तथाहीति प्रतिश्रुत्य दूतान्वीक्ष्यैवमादिशत् ॥ सर्वेषामपि शाक्यानामेषां सर्वान्निजात्म
जान् ॥ तान्कुमारान्समामंत्र्य समानयत मे पुरः ॥ इति राज्ञा समादिष्टं दूताः सर्वे निशम्य ते ॥ तथेति प्रतिविज्ञप्य सहसा समुपाचरत् ॥ ते गत्वा तत्र

सर्वेषां शाक्यानांच कुले कुले ॥ गत्वा सर्वान्कुमारान्स्तान्समामंत्र्यानयद्द्रुतं ॥ सर्वेपि ते कुमारास्तं शुद्धोदनं नराधिपं ॥ प्रणत्वा समुपाश्रित्य पश्य
न्तउपतस्थिरे ॥ दृष्ट्वा सर्वान्कुमारान्स्तान्शुद्धोदनो नराधिपः ॥ भणुध्वं मेवचः सर्वे यूयमिति समादिशत् ॥ तत्रापि दिष्टमाकर्ण्य सर्वे पि ते कुमारकाः ॥ तं म
हीन्द्रं समालोक्य मुदिता एवमब्रुवन् ॥ देवादिशतु तत्कार्यमस्मासु यत्समीछति ॥ भवतापि यथादिष्टं तथा सर्वं करामहे ॥ इति प्रोक्तं कुमारैस्तैः सर्वैः श्रुत्वा
नराधिपः ॥ मुदा सर्वान्कुमारान्स्तान्सम्पश्यन्नेवमादिशत् ॥ यन्मे सर्वार्थसिद्धेः सौनन्दनः आत्मजः सुधीः ॥ राज्याश्रमं परित्यज्य तपोवने समाश्रयन् ॥ स
ऽष्करं तपः कृत्वा परिशुद्धत्रिमण्डलः ॥ जित्वा मारगणान्दुष्टानर्हन्संबोधिमाप्तवान् ॥ इदानीं स महाभिज्ञो भगवान्क्लेशान्तकाधिपः ॥ सर्वधर्माधिराजे
न्द्रो मुनीश्वरस्तथागतः ॥ कृपादृष्ट्या समालोक्य सर्वान्सत्वान्विलोकयन् ॥ सद्धर्मं समुपादिश्य प्रचरन्ते समन्ततः ॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वलोकाः प्र
बोधिताः ॥ तस्य शास्तुर्मुनीन्द्रस्य शरणे समुपस्थिताः ॥ त्रिरत्नभजनं कृत्वा चतुर्ब्रह्मविहारिणः ॥ बोधिचर्याव्रतं नित्यं संचरन्ते समाहिताः ॥ ये विशुद्धा

भद्र.

शया: सन्त: संस्कारगतिनिस्पृहा: ॥ तस्मात्तु शासनं धृत्वा चरन्ते भिक्षुसंवरं ॥ येच भद्राशया: सन्त: सद्धर्मश्रीगुणार्थिन: ॥ ते तस्य भजनं कृत्वा संचरन्ते उपासका: ॥ ए
वं सर्वे मरा दैत्या सर्वे लोकाधिपा अपि ॥ तस्य धर्मामृतं पीत्वा समभिनन्दिताशया: ॥ शरणे समुपाश्रित्य धृत्वानुशासनं सदा ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा संचरन्ते समा
हिता: ॥ एवमन्येपि लोकाश्च सन्त: सद्धर्मवाञ्छिन: ॥ तस्मात्तु शासनं धृत्वा संचरन्ते सदा शुभे ॥ येन तस्य त्रिजगच्छास्तु: पीत्वा धर्मामृतं मुदा ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा
संचरन्ते सदा शुभे ॥ दुर्गतिं ते न गच्छन्ति संजाता सज्जनौ सदा ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा संचरन्त: सदा शुभे ॥ सत्सुखान्येव भुंजाना भद्रश्रीसद्गुणाश्रया: ॥ सर्वसत्व ४१८
हितं कृत्वा संप्रयायु जिनालयं ॥ तत्रापि ते जिनेन्द्रस्य शरणे समुपस्थिता: ॥ सदानुशासनं धृत्वा संचरन्त: समाहिता: ॥ प्रव्रज्यासम्वरं धृत्वा संचरन्त: स
दा शुभे ॥ प्राप्यार्हत्वं महाभिज्ञा: सुनिर्वृतिं समाश्रयु: ॥ इति सत्यं परिज्ञाय सर्वे यूयं प्रमोदिता: ॥ गत्वा तस्य जगच्छास्तु: शरणे समुपस्थिता: ॥ सदा
नुशासनं धृत्वा संचरध्वं यतिव्रतं ॥ एतत्पुण्याभिभुञ्जाहि यूयं सर्वे शुभेन्द्रिया: ॥ अर्हन्तो बोधिमासाद्य निर्वाणं समवाप्स्यथ ॥ इति मत्वा यदीच्छा बोधि

ध्यतेहिस्तुनिर्वृतौ॥ तस्यानुशासनं धृत्वा संचरध्वं सुसंवरं॥ इत्यादिष्टं नरेन्द्रेण श्रुत्वा सर्वेपि ते मुदा॥ संवुद्धं समुपाश्रित्य चारित्रं व्रतमीछिरे॥ ततः सर्वेकु
मारास्ते प्राप्याज्ञां महीपतेः॥ पादौ नत्वा समामंत्र्य स्वस्वालयमुपाचरन्॥ तत्र सर्वेकुमारास्ते स्वस्वपित्रोः पदाम्बुजे॥ नत्वा राज्ञा यथादिष्टं तथा सर्वं न्यवेदयन्॥ ततोनु
ज्ञां समासाद्य सर्वेपि ते कुमारकाः॥ स्वस्वपित्रोः पदाम्भोजे नत्वा समभिनन्दिताः॥ गजाश्वरथमारुह्य वस्त्रालंकारमण्डिताः॥ स्वस्वगेहाद्विनिर्याता राजमार्ग
उपाचरन्॥ ततः सुन्दरनन्दोपि देवदत्तोनुजः सुधीः॥ हस्तिमारुह्य संपश्यन् राजकुलमुपाचरन्॥ तस्यानुजो भवारकउपधानाभिधो गृहे॥ कुलचर्यांव्र
तं धृत्वा तं मुनीन्द्रं मुदाभजत्॥ तस्यानुजो महाविज्ञ आनन्दोनाम सन्मतिः॥ संवुद्धशरणो गत्वा तथाचारित्रमैछत॥ तमेव गन्तुमीछन्तं माता मृगासमी
क्ष्य सा॥ वालकं स्वयमाश्लिष्य न्यवारयत् प्रयत्नतः॥ तयानिवारितेचापि प्रवोध्य मातरं मुहुः॥ उपधानं दर्शयित्वा गजारूढः समाचरत्॥ धौतोद
नात्मजौ धोचनन्दननन्दिकाभिधौ॥ हस्तिमश्वं समारुह्य राजकुलमुपेयतुः॥ ततोमृतोदनस्यापि पुत्रास्त्रयो विचक्षणाः॥ अनिरुद्धो महानामा भद्रि

भद्र. कश्चेतिविश्रुताः॥ अनिरुद्धंमहाविज्ञंचरमभविकंमुदा॥ महानामासमालोक्य भ्रातैवंपर्यपृच्छत॥ किंभ्रातर्जगच्छास्तुःशरणोसमुपस्थितः॥ प्रव्रज्याव्रतमाश्रय
संचरितुंत्वमिच्छसि॥ अथगृहाश्रमस्थित्वा सर्वसत्वहितार्थभृत्॥ कुलचर्याव्रतंधृत्वा संचरितुंकिमिच्छसि॥ इतिभ्रात्राभिसंपृष्टे महानाम्नासमन्मतिः॥ श्रुत्वा
निरुद्धआलोक्य भ्रातरंतमपृच्छत॥ संबुद्धशरणोस्थित्वाचरितव्यंकथंसदा॥ गृहेस्थित्वापिकिंकार्यंकर्त्तव्यंचतदादिश॥ तदभिवांछितेनूनंसंचरिष्येहमात्मना
॥ इतितत्पृष्टमाकर्ण्यमहानामाविचक्षणाः॥ भ्रातरंतंमहाविज्ञं पश्यन्नेवमुपादिशत्॥ गृहस्थेनसदापुंसाकुलचर्यानुचारिणा॥ प्रातरुत्थायकर्त्तव्यंरत्नःसंदर्शनं ४१९
सदा॥ गुरूणामपिसर्वेषांसंमाननाभिवादनं॥ सदानुशासनंधृत्वाचरितव्यंशुभेसदा॥ ज्ञातायेदुःखिनोवीक्ष्यपालनीयाःसदापिते॥ मृतानामग्निसंस्कारंका
र्यंचश्राद्धतर्पणं॥ मातापितात्मजाःसर्वे पुत्राःपौत्राःस्नुषाअपि॥ दुहितरोपिचतत्पुत्रपौत्राःसर्वेचबांधवाः॥ ज्ञातिवर्गाःसुहृन्मित्रसहायभृत्यसेवकाः॥ दा
सादासीजनाश्चापि पालनीयाःसदात्मवत्॥ रत्नादिद्रव्यवस्तूनि सर्वेपिधातवस्तथा॥ सर्वाण्यपिचभोग्यानि साधनीयानियत्नतः॥ अर्थिनापिसदास

वैमाननीयायथेप्सितैः॥ एवंसर्वेपिसत्वाश्च नन्दनीयास्सुदर्शनैः॥ गृहेनित्यंशुभोत्साहं प्रकर्त्तव्यंदिवानिशं॥ त्रिरत्नभजनंकृत्वाचरणीयंसदाशुभे
॥ सर्वसत्वहितंकृत्वा चतुर्ब्रह्मविहारिणा॥ बोधिचर्याव्रतंधृत्वाचरितव्यंसदाशुभं॥ एवंगृहाश्रमेस्थित्वा पुरुषेणासुखार्थिना॥ यथाकामंसुखंभुक्त्वाचरि
तव्यंसदासुखं॥ इतिकामगुणासौख्यं रागांते विद्यतेयदि॥ कुलचर्याव्रतंधृत्वासंचरस्वगृहेस्थितः॥ इतितत्समुपादिष्टमनिरुद्धोनिशम्यच॥ भ्रातरंम
हानामानं पश्यन्नेवमुपादिशत्॥ प्रव्रजितेनकिंधृत्वाचरितव्यं कथंकुह॥ स्थातव्यंकिंचभोक्तव्यंगन्तव्यंच कथंवद॥ इतितत्पृष्टमाकर्ण्यमहानामावि
चक्षणः॥ भ्रातरमनिरुद्धं तं पश्यन्नेवमुपादिशत्॥ यःप्रव्रतंधृत्वासंचरितुंसमिच्छति॥ सगृहाश्रममुत्सृज्य सर्वांश्चापिपरिग्रहान्॥ गत्वाश्रमेमु
नीन्द्रस्यशरणेसमुपस्थितः॥ सदानुशासनंधृत्वासंबोधिनिहिताशयः॥ सर्वसत्वहिताधानसद्धर्म्मगुणालालसः॥ प्रव्रज्याव्रतमादाय ब्रह्मचर्यं
समाचरत्॥ मुण्डितःसुप्रशान्तात्मा काषायचीवरावृतः॥ शलाकापात्रमादायचतुर्ब्रह्मविहारधृक्॥ कुलाकुलेषुसर्वत्र निर्विकल्पितमानसः॥

याचित्वा श्रद्धया दत्तं भुक्त्वाज्ञोग्यं यथोचितं ॥ एकः संगविरक्तात्मा निरातंको जितेन्द्रियः ॥ निरंजनः समालोक्य समाहितः समाचरेत् ॥ विहारे मण्डपे सत्रे
चैत्यालये जिनाश्रमे ॥ शून्यालये श्मशाने च विविक्ते निर्जने वने ॥ आरामे वृक्षमूले च नदीतीरे सरस्तटे ॥ ग्रामान्तिके महोद्याने पुण्यक्षेत्रे मनोरमे
॥ तृणासने समाश्रित्य विमराख्य समाहितः ॥ समाधिनिहितः स्वान्ते लिखेद्ध्यात्वा जगद्धितं ॥ सर्वसत्त्वसमं पश्यन् दयाकारुण्यचक्षुषा ॥ निर्ममोभि
रहंकारो बोधिचर्यां समाचरन् ॥ एवं बोधिव्रतं धृत्वा संबोधिनिहिताशयः ॥ ससम्पतिर्यत्तिर्योगी सुनिर्वृतिं समाश्रयात् ॥ यद्यत्राप्यत्ति ते वांछा सु ४२०
निर्वृतिसमाश्रये ॥ बौद्धचर्याव्रतं धृत्वा संचरस्व समाहितः ॥ इति शास्त्रा समादिष्टं मनिरुद्धो निशम्य सः ॥ संबुद्धशरणे स्थित्वा व्रतं च भिक्षुमेच्छत ॥ ततः
सौभाद्रिकस्वानः सोऽनिरुद्धो महार्थवित् ॥ भ्रातरं तं महानामं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ नाहमत्र गृहे स्थित्वा कामगुणासु खारतः ॥ यथाभिवांछितं भोग्यं भुक्त्वा
रमितुमुत्सहे ॥ त्वमत्र गृहमाभृत्य गृहकार्यं समुद्धर ॥ कुलचर्याव्रतं धृत्वा संचरस्व समाहितः ॥ अहं गत्वा मुनीन्द्रस्य शरणे समुपस्थितः ॥ प्रव्र

ज्याव्रतमाश्रय संचरितुं समुत्सहे ॥ इति प्रोक्त्वा निरुद्धोसौ बोधिचर्याभिवांछितः ॥ पित्रोः पदांबुजे नत्वा तदनुज्ञामयाचत ॥ तत्पितृसंप्रदत्तां स समभिनन्दिता
शयः ॥ लब्ध्वानुज्ञां प्रणत्वा तौ पितरौ च मुदाचरत् ॥ ततः सोभिप्रशान्तात्मा वस्त्रालंकारभूषितः ॥ महानागं समारुह्य राजकुलमुपासरत् ॥ एवं सर्वेपि
तेशाक्याः पंचशतकुमारकाः ॥ गजाश्वरथमारुह्य सर्वालंकारमण्डिताः ॥ तस्य राज्ञो नरेन्द्रस्य शुद्धोदनस्य दर्शने ॥ कैर्ज यथाक्रमं तत्र राजकुलेमुदावि
शन् ॥ तत्र तं स्वामिनं दृष्ट्वा सर्वेपि तेभिनन्दिताः ॥ प्रणत्वा समुपाश्रित्य संपश्यन्तो नु तस्थिरे ॥ तान्सर्वान्समुपासीनान्दृष्ट्वा शुद्धोदनो नृपः ॥ सादरं समु
पामंत्र्य संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ सर्वे यूयं कुमारा मे नन्दनस्य जगद्गुरोः ॥ शरणं समुपस्थित्वा चरध्वं बोधिसंवरं ॥ इत्यादिष्टं नरेन्द्रेणा श्रुत्वा सर्वे कुमा
रकाः ॥ तेन तथेति प्रतिश्रुत्य ततो गन्तुं समुत्थिताः ॥ तस्य राज्ञः पदम्भोजे प्रणत्वा समनुमोदिताः ॥ राजकुलाद्विनिष्क्रम्य जनकाय समन्विताः ॥ स्व
स्ववाहनमारुह्य स्वस्वजनसमन्विताः ॥ सुन्दरारामं पुरोधाय संप्रस्थिता मुदाचरन् ॥ तत्र सर्वे कुमारास्ते संबुद्धशालालसाः ॥ प्रचरन्तो महोत्साहैः परद्वारमुपाच

रन्॥ तत्रसर्वेकुमारास्ते दूराद्दृष्ट्वाजिनाश्रमं॥ गजाश्वरथयानेभ्यो ऽवतीर्यपद्भ्यसरन्॥ तत्रसर्वेपितेशाक्यकुमारास्तंमुनीश्वरं॥ दृष्ट्वाभिनन्दितःस्वात्माःप्रणा
त्वैकान्तमाश्रयन्॥ ततोपालिर्विभिक्षात्माकुमारोनापितःसुधीः॥ मात्रासहसमायातस्तत्राश्रमेमुदासरन्॥ तत्रतंश्रीघनंदृष्ट्वासर्वसंघपुरस्कृतं॥ मु
दमात्रासहोपेत्यप्रणत्वैकान्तमाश्रयत्॥ ततोभद्रामायामातातस्योपालेर्महामतेः॥ समुत्थायमुनीन्द्रस्यपादौनत्वैवमब्रवीत्॥ भगवन्सर्वविच्छास्त
रात्मजोयंसुधीर्मम॥ भवद्दर्शनमाकांक्षी आगतोत्रमहावने॥ दृश्यतांदर्पणांतस्मात्त्समानवयसोभवान्॥ कृपादृष्ट्यासमालोक्यसंमोदयितुमर्हसि॥ इ
तितत्प्रार्थितंश्रुत्वाभगवान्समुनीश्वरः॥ तमुपालिंसमालोक्यतूष्णीभूत्वाऽधिवासतत्॥ तदधिवासितंमत्वासउपालिःपुरोगतः॥ दर्पणंदर्शयामास ४२१
त्रिजगद्गुरवेमुदा॥ ततःसभगवान्तस्मै बोधिचर्याश्रियंददौ॥ आदर्शवत्त्रिर्मलंचित्तं भूयात्तवेतिसर्ववित्॥ कुमारेभ्योपिसर्वेभ्योदर्शयामासनापि
तः॥ आदर्शवत्त्रिर्मलंभूयःकुमाभिक्षुगणायच॥ तदाशाक्यात्मजाःसर्वे पंचशतकुमारकाः॥ संमीलैकान्तमाश्रित्यतत्रैवंसंवभाषिरे॥ वयंसर्वेस

माश्रित्य संबुद्ध शरणोऽधुना॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरितुमिहागताः॥ तदस्माकमलं सर्वैः शुद्धाम्बर विभूषणैः॥ तदेतान्यानि सर्वाणि वस्त्राणि भूष
णान्यपि॥ तदिमान्यपि सर्वाणि वस्त्राणि भूषणान्यपि॥ अस्मायुपालये दत्वा व्रजेम श्रीघनान्तिके॥ इति संभाषणां कृत्वा सर्वेपि ते कुमारकाः॥ उपालेः
पुरतो गत्वा पश्यन्त उपतस्थिरे॥ ततः सर्वे कुमारास्ते सर्वाण्याभरणान्यपि॥ उपालेः पुरतस्तस्य निक्षिप्यैवं बभाषिरे॥ उपाले यद्वयं सर्वे संबुद्धस्या
स्यशासने॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा प्रेक्षाम श्चरितुं ध्रुवं॥ तदस्माकमलं वस्त्रै रेभिः सर्वै र्विभूषणैः॥ तत्तेइमानि सर्वाणि त्वमादत्स्व प्रसीदच॥ तस्मिन्नव
सरे तत्र शुद्धोदनो नराधिपः॥ संबुद्धदर्शनं कर्तुं महोत्साहैर्मुदासरत्॥ तं नरेन्द्रं समायातं समीक्ष्य ते कुमारकाः॥ सर्वेभिनन्दितात्मानः प्रव्रजितुमुपाचर
न्॥ ततः सर्वे कुमारास्ते समुपेत्य जगद्गुरोः॥ शरणात्वा चरणाम्भोजे प्रार्थयन्नेवमानताः॥ भगवन्नाथ सर्वज्ञ भवतां शरणे स्थिताः॥ संचरितुं समीहामः
प्रव्रज्यासंवरं सदा॥ तद्भवान्नः समालोक्य समन्वाहृत्य शासने॥ निर्वृतिसाधने धर्मे संचारयितुमर्हसि॥ इतितैः प्रार्थितैः सर्वैः संबुद्धो भगवाञ्जिनः॥

भ८. सर्वांश्चापिकुमारान्तान्संपश्यन्नेवमादिशत्॥ आयातभिक्षवःसर्वे यदीछथसुनिर्वृतिं॥प्रव्रज्याव्रतमासाद्य संचरध्वंसमाहिताः॥ इत्यादिश्यस संबुद्धः स्वर
शनैस्तच्छिरसिक्रमात्॥प्रव्रज्यासंवरंदत्वा प्राव्राजयत्कुमारकान्॥ ततःसर्वेकुमारास्ते सस्तुद्रस्य सुसमस्तकाः॥ मुण्डिता खिक्खिरीपात्रविभ्राणाश्ची
वरावृताः॥ शुद्धशीलाःसमाचाराः परिशुद्धत्रिमण्डलाः॥ निःक्लेशानिर्मलात्मानः परिशुद्धशुभेन्द्रियाः॥ समाधिसर्वविद्यानांसंसाधनसमुद्यताः॥
प्रव्रज्यासंवरंधृत्वासंचेरिरेसमाहिताः॥ ततस्तेभिक्षवःसर्वे यतयोब्रह्मचारिणः॥ सर्वेषामपिलोकानांवंद्याःपूज्यास्तदाभवन्॥ तान्दृष्ट्वाविस्मितोराजासमं ४२२
त्रिजनपौरिकः॥ ततोविज्ञापयामास पूजितुंतान्यथाक्रमं॥ ज्येष्ठानुक्रमतस्तेषां निकस्तान्मुनीश्वरः॥ पूजनेषुतमानन्द माज्ञापयज्जगद्गुरुः॥ प्रव्रज्याक्र
मतःस्थाप्यानतुज्येष्ठक्रमादिमे॥ नममशासनेह्यत्र अयजन्मविचारणा॥ प्रव्रज्याक्रमतोस्थेया वन्दनीयाश्च भिक्षवः॥ महत्तरोकर्मगुणो महा
ज्येष्ठोभवेयतः॥ इत्यादिष्टंमुनीन्द्रेण श्रुत्वानन्दस्तथेतिसः॥ स्थापयामासतान्सर्वान्प्रव्रज्याक्रमतस्तदा॥ अथतान्पूजयामास शुद्धोदनोयथाविधिः

॥ प्रत्येकं चीवरं दत्वा पात्रं पायसपूरितं ॥ ततः प्रणम्य यो राजा सामात्यजनपौरिकः ॥ सुगताद्यान्भिक्षुसंघान्नत्वा मुदा वनात्पुरं ॥ ॥ इति श्रीभ
द्रकल्पावदानेऽशोकोपगुप्तसंभाषणे सुन्दरनन्दादिपञ्चशतशाक्यकुमारप्रव्रज्याव्रतसंचारणो नाम षट्त्रिंशतितमोऽध्यायः ॥ ३६ ॥ ० ॥
अथ प्रातः समुत्थाय गौतमी साप्रसादिना ॥ भर्तृराज्ञां समासाद्य सर्वसंघं न्यमंत्रयत् ॥ ततस्तद्दह भोज्यानि साधयित्वा च गौतमी ॥ श्रद्धाम्बरावृतास्नात्वा स
र्वालंकरशोभिता ॥ सर्वाङ्गशोभितं कृत्वा यशोधरासमन्विता ॥ ससांघिकं मुनीन्द्रं तं दूतेन समचोदयत् ॥ ततः स भगवान्सर्वैर्भिक्षुसंघैः समन्वितः ॥ खिक्वि
रीपात्रमाधाय प्रतस्थे संप्रभासयन् ॥ तत्र मार्गे ससंबुद्धः सर्वान्सत्वान्विशोधयन् ॥ क्रमेणासंक्रमन्नन्तःपुरे श्रद्धे समाविशत् ॥ तत्र पार्श्वं समादाय भगवा
न्स मुनीश्वरः ॥ श्रद्धासने समाश्रित्य संतस्थौ संप्रभासयन् ॥ तथा पार्श्वं समादाय सर्वे ते सांघिका अपि ॥ यथाक्रमं समाश्रित्य श्रद्धासनेभितास्थिरे ॥ ततः स्वा
सन आसीनं संबुद्धं तं ससांघिकं ॥ दृष्ट्वा पूजोपचारैस्सा साप्यानुजा समर्चयत् ॥ ततः सा मुदिता देवी तं मुनीन्द्रं ससांघिकं ॥ यथार्हभोजनैः श्रद्धैः प्रणी

तैः समतोषयत्॥ ततोपनीय पात्राणि शोधयित्वा भुजादिकं॥ स सांधिकं मुनीन्द्रं तं गौतमोप्रानमञ्भुवा॥ ततः स राहुलः पौत्रा जनकं तं संसांघिकं॥ नत्वा पितुर्मुनी
न्द्रस्य छायायां समुपाश्रयत्॥ स छायापरिस्पर्शेसौ राहुलोतिसुखान्वितः॥ प्रव्रज्याव्रतमाधाय संचरितुं मुदाऽर्हति॥ ततः स राहुलो पुत्रः स्तं मुनीन्द्रं कृताञ्जलिः
॥ प्रणत्वा समुपाश्रित्य पितुर्वदनमभ्यार्थयत्॥ भगवंस्त्रिजगन्नाथ सर्वसत्वहितार्थभृत्॥ कृपादृष्ट्या समालोक्य देहि मे पैतृकं धनं॥ इति तत्प्रार्थितं दृष्ट्वा संबुद्धो
भगवाञ्जिनः॥ संपश्यन्राहुलं पुत्रं उवाचैवं प्रसादितः॥ अत्र मे शासनेस्थित्वा प्रव्रज्यासंवरं चर॥ तदाहं ते प्रदास्यामि पैतृकं धनमुत्तमं॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रे ५२३
णा निशम्य राहुलो मुदा॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरितुं समिच्छति॥ ततः स भगवान्मत्वा राहुलं संप्रबोधितं॥ आर्यसत्यं समारभ्य सद्धर्मं समुपादिशत्
॥ तत्सद्धर्मामृतं पीत्वा राहुलः संप्रसादितः॥ प्रणत्वा तं जगन्नाथं मातुः प्रमुदउपासरत्॥ ततः शुद्धोदनो राजा तत्सद्धर्मामृतं पिबन्॥ समंत्रिजनः पौरैः
सः प्राप्यनन्द्रसंबोधितः॥ ततः स भगवांश्छात्वा सर्वसंघसमन्वितः॥ संभाषयन्सुपराणाभैः स्वाश्रमे समुपासरत्॥ तत्राश्रमे समाश्रित्य भगवान्संघ

समन्वितः॥ जगद्गुरोर्कं समालोक्य नस्थौ ध्यात्वा हितार्थकं॥ ततः स राहुलो भद्रो मातुः पुरः समाश्रितः॥ मुनीन्द्रेणाय यथादिष्टं तथा सर्वं न्यवेदयत्॥ एतत्पुत्र
समाख्यातं श्रुत्वा माता यशोधरा॥ नूनमेष महासत्वः प्रव्रजेदिति मूर्छिता॥ ततो धैर्यं समालंब्य दृष्ट्वा तं राहुलं सुतं॥ स्वक्रोडे संप्रतिष्ठाप्य संपश्यन्त्येवमब्रवीत्
॥ हा पुत्र मां परित्यज्य स राज्यांग परिग्रहां॥ प्रव्रज्या सम्वरं धृत्वा कथं चरितु मिच्छसि॥ पुत्र तावत् कुमारोसि सुकोमल शरीरकः॥ कथं भिक्षुः समाधाय प्रव्रज्या सं
वरं चरे ॥ प्रव्रजितः सदारण्ये निर्जने निवसेर्वने॥ परकुले सु याचित्वा स्वयं भिक्षान्नमाहरेः॥ तत कथं त्वं महीन्द्रस्य कुले जातो नृपात्मजः॥ राज्यमुत्सृज्य स
र्वत्र याचित्वा कथमाहरेः॥ रम्येत्र मन्दिरे त्यक्त्वा शय्यासनं सुकोमलं॥ निर्जनेरण्ये वृक्षान्ते भूतले कथमाश्रयेः॥ स्वगृहेत्र महोत्साहं संगीति रवमुत्तमं ॥
त्यक्त्वा दुष्टजनावासे कथं निर्भीर्वने वसेः॥ सर्वलोकैः स्वराज्येत्र वंद्यमानाभिसंस्तुतः॥ कथमन्यत्र देशेषु भिक्षार्थी नीचवच्चरेः॥ इति मत्वा महाभाग स्वराज्येत्र
सुखान्वितः॥ यथाकामं रमन्भोग्यं भुञ्जमानः सुखं चर॥ यदीच्छसि सुखाकांक्षी संबुद्धशासने व्रतं॥ उपासक व्रतं धृत्वा संचर स्वयथासुखं॥ यद्यस्ति ते

सभिक्षापि संबुद्धश्चासने भवेत् ॥ यावद्बाल्योऽधुना तावच्चैलकव्रतमाचर ॥ यदा त्वं तरुणः प्रौढस्त्रिरत्नशरणागतः ॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरस्व समाहितः ॥ स
वंचेत्तदाप्यत्र भद्र सौख्यं भवेद्ध्रुवं ॥ ततः संबोधिमासाद्य निर्वृत्सुखमाप्नुयात् ॥ इति मात्रा समाख्यातं श्रुत्वा स राहुलः सुधीः ॥ मातरं तां समालोक्य संबो
धयन्नब्रवीत् ॥ मम्मापि मे पिता राजकुले जातो नृपात्मजः ॥ राज्यपरिग्रहान्सर्वान्त्यक्त्वा सद्धर्मलालसः ॥ वने गत्वा समासीनस्तपोव्रतं समाचरन् ॥ दुष्टा
न्मारगणाञ्जित्वा परिक्षिमराउलः ॥ अर्हन् संबोधिमासाद्य संबुद्धो भगवानपि ॥ अन्यकुलेषु सर्वत्र निःसंगोपि भ्रमन्स्वयं ॥ याचित्वापि राज्यमाहृत्य ध्यात्वा ४२४
संतिष्ठते सुखं ॥ एकोपि निर्जने रम्ये समाश्रित्यापि भूतले ॥ निर्भीर्ध्यात्वा समाधाय संतिष्ठते यथासुखं ॥ भूयो गेहे श्मशाने पि भूतप्रेतसमाकुले ॥ नि
र्भीरेकः समाधाय स्वस्थः संतिष्ठते सुखं ॥ सोपि राजा प्रपुष्टांगः सुकुमारः सुखोचितः ॥ भ्रमन्सर्वत्र देशेषु संचरते यथासुखं ॥ इति दृष्ट्वापि तत्तस्य श
रणे समुपस्थितः ॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरितुं समुत्सहे ॥ एतन्मे वांछितं मातर्यदि ते कृपा मयि ॥ तदनुज्ञां प्रदत्त्वा मे प्रसीदस्वानुमोदितः

इति पुत्रसमाख्यातं श्रुत्वा माता यशोधरा॥ आत्मजं तं महाविज्ञं संपश्यन्त्येवमब्रवीत्॥ हा पुत्र कथमुत्सृज्य मातरं मां जरान्वितां॥ बालोपि दुष्करीं चर्यां सं
चरितुं समुत्सहे॥ यदि तेस्ति समीछापि संबोधिसाधनव्रते॥ यथा त्वं तरुणो भूत्स्न तदा चरस माहितः॥ एवं चेत्त सदा भद्र सौख्यं भवेद्भवे खलु॥ पत्र बोधिमासा
द्य संचरेत्सौगतं व्रतं॥ सर्वसत्वहितं कृत्वा सुनिर्वृतिसमाश्रयाः॥ इति मत्वा महाभाग नाव तत्कुलव्रतं चर॥ इति मात्रोदितं श्रुत्वा राहुलः स महामतिः॥ मा
तरं स्नेहदुःखार्त्तां संपश्यन्नेवमब्रवीत्॥ अम्बात्र किं न जानासि संसारभवचारिणां॥ सर्वेषामपि जन्तूनां मृत्युर्हि परतः सदा॥ अवश्यंभाविभावा हि भ
वन्ति सर्वप्राणिनां॥ इति मत्वा भवे ह्यस्मिन् शान्त्यर्थं काचरेत्सुसंवरं॥ अपि क्षणालयाः कामाः धर्मार्थाभिविनाशकाः॥ इति कामगुणे नैव रोचते मे मनो ख
लु॥ रोचते मे मनो धर्मे संबोधिज्ञानसाधने॥ इत्यनुज्ञां प्रदत्वा मे सद्धर्मं समवाप्नुहि॥ एतद्धर्मानुभावेन त्वमपि निर्मलेन्द्रिया॥ भद्र श्रीसद्गुणाधारो बो
धिसत्वो भवेदपि॥ इत्यात्मजोदितं श्रुत्वा जननी सा प्रबोधिता॥ तमात्मजं महाविज्ञं संपश्यन्त्येवमब्रवीत्॥ यदि पुत्र समिच्छा ते सञ्चरे सौगते पितुः॥

भड. गछानुसासनं श्रुत्वा संचरस्व समाहितः॥ माच दृष्ट्वा सुखाक्रान्तां स्त्रीकान्कामानुरागिनः॥ मनोधैर्यं परित्यज्य समीक्षस्व कुलव्रतं॥ स्त्री श्चापि सुन्दरीकान्ता धर्म
श्रोतुं समागता॥ दृष्ट्वा मनः समाधाय चर संबोधिमानसः॥ कुमारान्सुन्दरान्कान्तान्सर्वालंकारमण्डितान॥ दृष्ट्वा संगतिरागं च माकुरुष्व कथंचन॥ तथा दृ
ष्ट्वा च संगीति महोत्साह मनोरतिं॥ माकुरुष्व समाधाय संचरस्व जितेन्द्रियः॥ आमिषाण्यपि भोग्यानि दृष्ट्वा परकुलेषु च॥ मनोभिलाषलोलत्वं निगृहीत्वा
समाचर॥ शत्रूनुद्धतान्समालोक्य क्षमां कृत्वा समाचर॥ सुहृदोपि समालोक्य माकुरुष्वानुरागतां॥ पितृमित्रसमान्सर्वा स्त्रीकान्वीक्ष्य समाचर॥ स्त्री श्च स ४२५
र्वाः समालोक्य मातृरिव विभावय॥ शून्यमनात्मकं सर्वं सुखदुःखमनित्यितं॥ मत्वा क्लेशान्विनिर्जित्य विहरस्व समाहितः॥ एवं चरन्समाधाय सौगतंत्र
तमुत्तमं॥ निःक्लेशं सुविशुद्धात्मा परिशुद्धत्रिमण्डलः॥ दुष्टान्मारगणाञ्जित्वा जितेन्द्रियो यतिः सुधीः॥ अर्हन्संबोधिमासाद्य सुनिर्वृतिं समाप्नुयात॥ इ
ति सत्यं परिज्ञाय यदीच्छसि सुसंवरं॥ पित्रा यथा समादिष्टं तथाचर समाहितः॥ गच्छ ते सर्वदा भूयात्त्रिरत्नानां सुमंगलं॥ यथाभिवाञ्छितं सर्वं तथा सं

सि अनुध्रुवं ॥ इति मात्रा समादिष्टं श्रुत्वात्मजः स राहुलः ॥ समनुज्ञां समासाद्य ततः संप्रस्थितो चरन् ॥ तं संप्रस्थितमाकर्ण्य गौतमी सा पितामही ॥ सह
सा समुपागत्य समालिंग्यैवमब्रवीत् ॥ हा पौत्र कथमेव त्वं प्रव्रज्याव्रतमिच्छसि ॥ तव पित्राप्यहं त्यक्ता कथं त्याज्या त्वयापि च ॥ बालोसि सांप्रतं पौत्र सुकुमारः सु
खोचितः ॥ दुष्करं संवरं बौद्धं चरितुं शक्नुया कथं ॥ हा वत्स कथमेव त्वं जननीं मां पितामहीं ॥ निर्दया करुणाचित्तः परित्यक्तुं समिच्छसि ॥ यदि ते स्ति स
मिच्छापि सौगते दुष्करे व्रते ॥ यदा त्वं तरुणः प्रौढ स्तदा चर पितुर्व्रतं ॥ यदि मयि दयाते स्ति श्रुत्वा समुचितं मया ॥ तावद्राज्याश्रमे स्थित्वा कुलचर्यां समाच
र ॥ इति तया पितामह्या समाख्यातं निशम्य सः ॥ राहुलः सुप्रशान्तास्य स्तां प्रपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ पितामहि त्वयाप्यत्र भवे न दृश्यते कथं ॥ नानादुःखाभि
सर्वेषां मत्तुश्च पुरतः सदा ॥ एतद्दृष्ट्वात्र संसारे राज्याश्रमे समाश्रितः ॥ कुलचर्याव्रतं धृत्वा चरितुं न समुत्सहे ॥ सर्वासामपि चर्याणां चर्या हि सौगती वरा
॥ इति मत्वाहमप्येवं संचरितुं समुत्सहे ॥ इति मे त्र समुत्साहे माविघ्नं कर्तुमर्हसि ॥ तद्यदिच्छसि सद्धर्मे समनुज्ञां प्रदेहि मे ॥ इति पौत्रोदितं श्रुत्वा

भ.ड. गौतमी सा पितामही॥ तं पौत्रं राहुलं वीक्ष्य संपश्यंत्यैवमब्रवीत्॥ यदि तेस्ति समिच्छापि गच्छ पौत्र समाहितः॥ पितुः शरणमाश्रित्य संचरस्व सुसंवरं॥ तदुदं
तं समाकर्ण्य पितामहो नृपाधिपः॥ समुत्थाय मुनीन्द्रस्य प्राचरत्सहसाश्रमे॥ तत्र स नृपती राजा समंत्रिजनपौरिकः॥ उपेत्य साञ्जलिर्नत्वा श्रीघनमेवं
मब्रवीत्॥ भगवन्नयदयं बालः पौत्रो मे राज्यनिस्पृहः॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरितुं समिच्छति॥ यद्ययं मम पौत्रोपि राज्यं मा संपरिग्रहं॥ भवच्छरणमा
श्रित्य प्रव्रजिष्यति सन्मतिः॥ तदा कोत्र भवेद्राजा पौत्रोन्यो मे न विद्यते॥ राजवंशसमुच्छिन्नो भवेन्नूनमिहाधुना॥ तदत्र विद्यते शास्तः प्रजासु यदि ते द ४२६
या॥ सुकुमारमिदं बाल्यं चारयमाधुनाव्रतं॥ इति पित्रोदितं श्रुत्वा सर्वज्ञोर्हन्मुनीश्वरः॥ जनकं तं महीपालं सम्पश्यन्नेवमादिशत्॥ अयं राजन्महा
सत्वश्चरमभविकः खलु॥ ममानुशासनं धृत्वा नूनं चरेत्सुसंवरं॥ तदत्र विघ्नतामस्य माकार्षीः सर्वथार्हसि॥ समनुज्ञां प्रदत्वास्य पूरयस्व मनोरथं॥
इति शास्तामुनीन्द्रेण समादिष्टं निशम्य सः॥ पिता राजा विस्मितास्यः पुनरेवमभाषत॥ भगवन्नस्मि मया किंचिद्धिकारं कृतं तदा॥ जानकर्मा

स्वर्ग १

दिसंस्कारमपिनैवाभिकारितं॥ यदिनूनमयंपुत्र त्वत्कौराज्यंविरागितः॥ नवशरणामाश्रित्य प्रव्रज्यासंवरंचरेत्॥ तदागमयसर्वज्ञ यावत्सपूर्णं विभो॥ज्ञा
तकर्मादिसंस्कारं कारयेयं यथाक्रमं॥ ततःसंप्रेषयिष्यामि नवात्रशरणे खलु॥ तदात्मजमिमंबालंसंचारयस्वसंवरं॥ यावत्तस्यात्मजोनैवजातो वंशसमृ
द्धिकृत॥ तावत्सहस्वसर्वज्ञमात्वंछिदनंकुरु॥ इतिसंप्रार्थितंराज्ञाश्रुत्वाससर्वविज्जिनः॥ तथेतिमौनमाधाय तदभ्रुवासवोधितः॥तदभिवासितंमत
त्वा नृपतिःसुप्रसादितः॥ भगवत्तंप्रणम्याशुस्वपुरंसमुपाचरत्॥ तत्रतंराहुलंपौत्रंसमामंत्र्यपितामहः॥ सर्वमेतत्प्रवृत्तांतंसमाख्यायेवमब्रवी
त्॥ यदिलेत्तिसमिच्छाहि प्रव्रज्यावृतचारणे॥ यदातवभवेत्पुत्र स्तदागमय मज्जिरात्॥ इतिपितामहाख्यातं श्रुत्वासराहुलस्तथा॥ गत्वदंभूत्
स्वलस्थौ विलम्बोमेभवेदिति॥ ततःपितामहोराजा पौत्रस्यतस्यसम्मतेः॥ ज्ञातकर्मादिसंस्कारमकारयद्यथाक्रमं॥ यशापमित्रस्वशाक्यस्य कन्यां
कमलेतिविश्रुतां॥ तस्मैविवाहयामास यथाविधिपुरोहितः॥ वंशार्थधारमत्सोपि कमलयासमन्तुकः॥ प्रव्रज्यासंवरंलिप्सुः कामव

भ८ गौन्दिर्नुन्नवः॥ सर्वज्ञस्यात्र भावेन गर्भे मा यत्नसातनः॥ उक्तत्वात्र नलाभाय राहुलं चोदयन्त्रिव॥ ज्ञात्वा तद्वृजमर्हन्नसचोदयामास भूपतिं॥ अन्यत्रगमनाकांक्षी
राहुलं प्रत वारतो॥ जनिष्यतियदा पौत्र प्रेक्षयिष्यामि सत्वरं॥ इति विज्ञापनां कृत्वा नरवर्थो दोलायमानसः॥ विलंबकारणोतस्य जिनस्य पृथिवीपतिः॥ घ
राणावघोषं सर्वत्र कारयामास चोदनं॥ भोभो पौरजनाः सर्वे श्रुयतां नृपतेर्वच॥ प्रव्राजयन्तु सर्वज्ञे अयारम्भानिजात्मजान्॥ येषां च बहवः सन्ति पुत्राः प्रव्रा
जयंतु ते॥ एकमेकं गृहे स्थाप्य वंशाभ्रश्रतिपालय॥ येषामेकैकपुत्रस्तु ते मा प्रव्राजयन्तु तं॥ माकर्त्तव्यं वंशछेद मित्याज्ञां नृपतेः कुरु॥ प्रत्यहं किंतु पश्चैव ४२७
ज्येष्ठानुक्रमतः क्रमात्॥ प्रव्राजयन्तु विधिवच्छासने जगदीपतेः॥ घराणा वघोषणां श्रुत्वा चतुर्वर्णाः प्ररोड्जवाः॥ कुमारा मोक्षलाभाय प्रव्रज्याव्रतमीक्षि
रे॥ अथ यद्युः कुमारास्ते मुदा प्रव्रजितं वने॥ आनयकेन प्रेर्यमाना शासनान्नितृ भूपतेः॥ भगवतः पुरो गत्वा कृत्वा प्रदक्षिणात्रयं॥ नत्वा पादाम्बुजेत स्य
प्रार्थयन्कृतमञ्जनं॥ भगवन्नाथ संबुद्ध भवच्छासनमाश्रिताः॥ प्रव्रज्याव्रतमाधाय च संचरितुं मुदागताः॥ कृपादृष्ट्यास मालोक्य प्रव्रज्यां दातुमर्हसि॥

समाधिधारणीविद्यामंत्रयोजयसर्ववित् ॥ इतिविज्ञापितंश्रुत्वाभगवान्करुणाकरः ॥ तेषांशिरस्सुसंस्पृश्यएहीत्युक्त्वाप्रदायहीत् ॥ एहीत्युक्तेतिनेन्द्रेणसर्वेतेमु
ण्डिताःशुभाः ॥ बभूवुस्त्रिचीवरीहस्ताकाषायचीवरावृताः ॥ पञ्चाभिज्ञपदंप्राप्ताजितेन्द्रियानिरंजनाः ॥ वंद्याःपूज्याःसदेवानांलोकानांचाभवन्क्षणात् ॥
एवंप्रतिदिनंपञ्चप्रेषिताआनयकेननते ॥ मुनीन्द्रस्याश्रमेगत्वाप्रव्रज्याव्रतमाचरन् ॥ शीघ्रमागमनेच्छापिज्येष्ठानुक्रमयोगतः ॥ सर्वांप्रव्राजितान्दृष्ट्वास
मुत्सुकाःसमाश्रिताः ॥ ब्रह्मक्षत्रियशूद्राश्चवैश्यासर्वेकुमारकाः ॥ यथानुक्रमतस्तत्रप्रव्रज्याव्रतमाश्रयन् ॥ वज्रोऽपिकारयामासप्रव्रज्याधारिणःक्र
मात् ॥ यथाविधिव्रतंधृत्वानिर्वाणपदगामिनः ॥ एवंकृत्वाप्रतिदिनंताश्चनान्व्रतधारिणः ॥ सद्धर्मोपदेशमाधायनिनायवत्सरंवसन् ॥ ततःश्रा
द्धेऽथसमयेप्रासूतदिव्यसुन्दरं ॥ कमलापत्रसत्वासाराजलक्षणमण्डितं ॥ अथशुद्धोदनोराजापौत्रात्मजंसमीक्ष्यसः ॥ विधिवत्कारयामासजात
कर्ममहोत्सवं ॥ त्रयोदशदिनेप्राप्तेनामकरणमुत्सवाः ॥ सकलानन्ददितिनाम्नातंचकारमुदितोनृपः ॥ राहुलोपिशुतंवीक्ष्यमुदमापपरांतथा ॥ यः

५६ प्रजेस्वस्वभारे त्वं तिष्ठ त्रिलोकपालने ॥ पौत्रं वीक्ष्य मुनीन्द्रोऽपि पाणिनानतच्छिरः स्पृशन् ॥ स्वामिषं प्रददौ तस्मै समनःकमभिपूरितं ॥ ततः पूजां प्रतिगृह्य नृपार्थितां
सपात्रकः ॥ सर्वैर्भिक्षुसहितो न्यग्रोधाराममाविशत् ॥ तत्र स्वाश्रममासीनः उत्रागमनत्सोत्सुकः ॥ भिक्षुसंघप्रभिस्तत्स्थौ संभाषयन् जगत् ॥ ततः
स राहुलः पौत्रः पितामहस्य भूपतेः ॥ आज्ञां पदेन त्वा संप्रास्थित स्ततोचरत् ॥ ततः समुदितो गत्वा सहसा पितुराश्रमे ॥ पादाब्जे प्रणतिं कृत्वा साश्रु
लोचनः आविशत् ॥ एवं दृष्ट्वा स सर्वज्ञः प्रव्रजितुं मुदागतं ॥ पाणिनानतच्छिरः स्पृष्ट्वा समुपश्यन्नेवमादिशत् ॥ एहि वत्स महाभाग संबोधिज्ञानसाधनं ॥ ४२८
ब्रह्मचर्यासंवरं धृत्वा संचरस्व समाहितः ॥ इत्यादिश्य मुनीन्द्रोऽसौ शालीपुत्रं महामतिं ॥ मौद्गल्यं च समामंत्र्य समुपश्यन्नेवमादिशत् ॥ युवामिमं महासत्वं रा
हुलं मम नन्दनं ॥ प्रव्रज्या संवरं दत्वा चारयतां यथाविधि ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा शालीसुतो यतिः ॥ मौद्गल्यश्च समामंत्र्य राहुलमेवमूर्त्वतु ॥ एहि
वत्स यदीच्छा ते संबोधिसाधनव्रते ॥ इन्द्रियारीन् विनिर्जित्य संचरस्व समाहितः ॥ इति ताभ्यां समादिष्टं निशम्य राहुलो मुदा ॥ तौ यतीसन्मती नत्वा सो

अलिरेवमब्रवीत्॥ भदन्ताहमिच्छामि संबोधिसाधनं व्रतं॥ तद्भवन्तौ प्रदत्तां मे सुसंवरं यथाविधिः॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा शालीपुत्रः प्रसादितः॥ मौद्ग
ल्यश्च समालोक्य राहुलमेवमूचतुः॥ शृणु वत्स समाधाय प्रव्रज्याचरणो विधिः॥ आदौ तावत्त्वया शास्त्रा त्रिरत्नशरणं कुरु॥ विरम्य दशपापेभ्यः शुद्ध
शीलः समाचर॥ आमिषभोजने रागं मा कुरुष्व कदाचन॥ कामक्लेशालये चापि मानसं माभिचारय॥ दुष्टसंगानुरागं च त्यक्त्वा संमोहितेन्द्रियः॥ अवि
शीलो विशुद्धात्मा निःसंगो बोधिमानसः॥ शिक्षापदं समादाय चतुर्ब्रह्म समाहितः॥ भवाभिरतिसंस्कारं त्यक्त्वाचर निरञ्जनः॥ श्रुत्वानुशासनं शास्तुः स
बोद्धव्यः समाहितः॥ शरणो समुपाश्रित्य संचरस्वानुमोदितः॥ एतच्छिक्षापदं धृत्वा संचरितुं यदीच्छसि॥ तदाभ्यां दास्यते तुभ्यं संवरं बोधिसाधनं॥ इति तत्स
मुपादिष्टं निशम्य राहुलो मुदा॥ तौ भदन्तौ यतीन्द्रौ नत्वा साञ्जलिश्चैवमब्रवीत्॥ भदन्तौ भवतां यावज्जीवमहं समुपाश्रितः॥ कामक्लेशानुरागं च न करिष्याम्य
हं सदा॥ दुष्टसंगानुरागं च त्यक्त्वाभिनिर्जितेन्द्रियः॥ निःसंगः सुप्रशान्तात्मा संचरिष्ये निरञ्जनः॥ शिक्षापदं समादाय सुसमाहितमानसः॥ संबुद्धशरणो

स्थित्वासंचरिष्येसुसंवरे॥ इतिसत्यंमयाख्यातं श्रुत्वाछाससकोगुरुः॥ प्रव्रज्यासंवरंमह्यंसंप्रदातुंसमर्हथ॥ इतिसंप्रार्थितैतेन राहुलेनमुदान्विधा॥ तौयती
सन्मतौप्राज्ञौ राहुलमेवमूचतुः॥ यद्येवंतेसमिच्छास्ति संबोधिसाधनेव्रते॥ संचरस्वसमाधाय दास्यावस्तिसुसंवरं॥ इत्युक्त्वा तौयतीशानौ राहुलंतंमहाम
तिं॥ प्रव्रज्यासंवरे बौद्धे संचारयितुमैछतां॥ ततोमौद्गल्यआलोक्य राहुलस्यशिरोरुहान्॥ अवतार्यशिरस्तस्य मुण्डितंसमशोभयत्॥ ततः शारिपु
त्रस्तस्य राहुलस्ययथाविधिः॥ दत्वाशिक्षापदंचित्तं विशुद्धं प्रात्यनन्दयत्॥ ततः पात्रंशलाकंच दत्वाकाषायचीवरं॥ राहुलंतंसुभद्रांगंचक्रतुः सौग ४२९
तंयतिं॥ ततः सराहुलोभद्रः काषायचीवराछ्वन्नः॥ धृत्वापात्रशलाकंच ब्रह्मचर्यं समाचरत्॥ ततस्तंयतिमात्मजं मौद्गल्यशारिनन्दनौ॥ गृहीत्वा
संप्रतिष्ठाप्य त्रशासने च शिक्षतां॥ ततःसयतिरात्मजः सर्वशिक्षापदंदधत्॥ सर्वसमाधिविद्याज्ञं प्राज्ञोर्हत्वं समाययौ॥ ततोर्हन्तंसमादाय शास्तारौ
तौयतीगुरू॥ गत्वाशाक्यमुनीन्द्रस्यप्राभिजग्मतुराश्रमे॥ तत्रतौसमुपाश्रित्य भगवतः पदाम्बुजे॥ प्रणाम्यैतत्सुतं तातं निवेश्यतस्थतुः पुरः॥ तथा

सराहुलोप्यर्हं भगवतः पदं बुजे॥ प्रणत्वा समुपाश्रित्य तस्थौ समभिनन्दितः॥ तत्र वृत्तिं समाकर्ण्य शुद्धोदनः पितामहः॥ विस्मितस्तं महासत्वं मर्हन्तं
शुभे छत्॥ ततः सनृपतीराजा सर्मत्रिजनबांधवः॥ महोत्साहैर्ध्वनीन्द्रस्य तत्राश्रमे मुदाचरत्॥ तत्रपीत्वं तमर्हन्तं संबुद्धं समुपाश्रितं॥ समीक्ष्य सुप्रशान्तात्मा सं
पश्यन्समुपासरत्॥ तत्र तं त्रिजगन्नाथं भगवन्तं मुनीश्वरं॥ सर्वसंघं तमर्हन्तं वन्दित्वा समुपाश्रयत्॥ तच्छ्रुत्वा गोतमी चापि पितामही यशोधरा॥ मातांतः
पुरिकाः सर्वास्तं द्रष्टुं समुपाचरन्॥ तत्र तं यतिमर्हन्तं काषायचीवरावृतं॥ दृष्ट्वा ता विस्मिताः सर्वास्तत्राथ समुपाचरेत्॥ तत्र तं समुपासीनं वामपार्श्वे जगद्गुरोः॥
समीक्ष्य विस्मयापन्नमानसाः समुपाचरन्॥ तत्र तं श्रीघनं नत्वा तं च सर्वान्यतीनपि॥ एकान्ते समुपासत्य तस्थुः सर्वेपि ते मुदा॥ तथा सर्वेपि वैश्याश्च गृहस्था
श्च महाजनाः॥ वणिजः सार्थवाहश्च शिल्पिनः पौरिका अपि॥ सर्वे जानपदाश्चापि तथान्यदेशवासिनः॥ तत्र सर्वेपि ते लोकाः समुपेत्य मुनीश्वरं॥ तमर्हन्तं
यतीन्सर्वान्प्रणत्वैकान्तमाश्रयन्॥ तत्र तान्समुपासीनान्सर्वान्दृष्ट्वा मुनीश्वरः॥ आर्यसत्यं समारभ्य सद्धर्मं समुपादिशत्॥ ततः सर्वेपि ते लोकाः संबु

४८. ॐ मर्हत्यवीन्॥ सर्वांतं च महर्षिभिर्जनतास्वस्वालयं ययुः॥ ततो यशोधरमाता सर्वान्तत्र शिरोरुहान्॥ प्रार्थयित्वा मुनीन्द्रस्य लब्धानुज्ञां समादधौ॥ तान्सर्वान्सा समादा
य गौतमीयाद् मोदिता॥ सर्वान् तः पुरिकाः श्वश्रूः पादौ नत्वालयं ययुः॥ तत्र यशोधराराज्ञः श्वशुरस्याज्ञ मोदिनः॥ लब्धानुज्ञां शिलाचैत्यं पुत्रस्य कर्तुमैच्छत॥ त
त्र सा नः पुरे तस्य नन्दनस्य शिरोरुहान्॥ सर्वान्नगर्भे प्रतिष्ठाप्य महच्चैत्यमकारयत्॥ ततः सा तन्महच्चैत्यं प्रतिष्ठाप्य यथाविधिः॥ नित्यं तं समुपाश्रित्य स
म्यक्त्वं तदाभजत्॥ ततोऽनुज्ञां समासाद्य श्वशुरस्य यशोधरा॥ संघमुख्यं सर्वसंघं भूयो न्यमंत्रयत्॥ तदधिवासितं ज्ञात्वा मत्वा यशोधरा मुदा॥ ४३०
ऽर्हत्पूजोपयोग्यसामग्रीसुपरां तामसाधयत्॥ ततः सा समये प्राप्ते भगवन्तं ससांघिकं॥ इति ताभ्यागमं तत्र प्रार्थयामास सादरं॥ ततस्तत्प्रार्थितं श्रुत्वा
भगवोस्त्र प्रभासयत्॥ आत्मजं तं पुरोधाय प्राचरन्त्सांघिकान्वितः॥ तत्र मार्गे समालोक्य सर्वान्सत्वान्विशोधयन्॥ क्रमेणापुचरन्त्तत्र नगरे समुपाय
यौ॥ तत्रात्मजं पुरोधाय भगवन्तं समागतं॥ सर्वे लोकाः समालोक्य प्रणत्वा संप्रसादिताः॥ एवं समीक्ष्यमाणोऽभिवन्द्यमानः प्रसादितैः॥ सर्वलोकैः

उपसन्नः स्वात्मपुरउपाविशत्॥ तत्रपार्श्वंसमादाय संबुद्धआत्मजान्वितः॥ अग्रासनेसमाश्रित्यतस्थौसमभिभासयन्॥ सर्वेपिसांघिकाःपार्श्वंस मासा
ययथाक्रमं॥ स्वस्वासनेसमाश्रित्यसंतस्थिरे समाहिताः॥ तत्रासनसमासीनान्संबुद्धप्रमुखान्यतीन्॥ सर्वान्स्वात्मजं तंच समीक्ष्यसंप्रसादिताः॥ यथा
क्रमंसमभ्यर्च्यदिव्यास्वादरसोत्तमैः॥ यथार्हभोजनैःसर्वान्संघान्समतर्पयत्॥ तान्सर्वानभिसंतुष्टान्संबुद्धादीन्यतीश्वरान्॥ यशोधरासमालोक्य स
वधूकात्यनन्दयत्॥ ततोपनीयपात्राणिसर्वेषांयोगिनामपि॥ हस्तादीन्शोधयित्वान्ते भूमिंचसमशोधयत्॥ ततःसानन्दितामाताराहुलभद्रमात्मजं॥
उत्संगेसंप्रतिष्ठाप्य नीचासनउपाश्रयत्॥ तथासमीक्ष्यतंपौत्रं गौतमीचाभिनन्दिता॥ धर्मंश्रोतुंसमीच्छन्ती तदन्तिकंसमाश्रयत्॥ तथान्तःपुरिकाश्चा
पिसर्वाःसमनुमोदिताः॥ नीचासनसमाश्रित्यसंनिषेदुःसमाहिताः॥ तत्रताःसमुपासीनाःसर्वाःसमीक्ष्य सर्ववित्॥ बोधिचर्यांसमारभ्य सद्धर्मंसमुपा
दिशत्॥ तत्सद्धर्मामृतंपीत्वा सर्वायशोधरादयः॥ सदाबोधिव्रतंधृत्वा संचरितुंसमीच्छिरे॥ ततस्ताभ्यांजगच्छास्तादत्वाभद्रजयाशिषं॥ तमात्मजंप

भद्र. रोधायवनौ व्रजन्स सांघिकः॥ एवं वनं समालोक्य भगवन्तं ससांघिकं॥ सर्वलोकाः प्रासीनाववन्दिरेभिनन्दिताः॥ एवं स भगवान्सर्वैः स्तूयमानोभिनन्दितः॥
गत्वा स्वाश्रममाश्रित्य तस्थौ धर्मं समादिशन्॥ तदन्येद्युस्तथा तत्र गौतमी चानुमोदिता॥ तं मुनीन्द्रं ससंघन्तं समामंत्र्य समानयत्॥ तत्र पार्श्वं समादाय भगवान्सह
सांघिकः॥ शुद्धासने समाश्रित्य तस्थौ समभिभासयन्॥ तथासने समासीनं भगवन्तं ससांघिकं॥ दृष्ट्वा मुदा समभ्यर्च्य भोजनैः समतोषयत्॥ सर्वास्तान्त्रिप्तिसंतुष्टा
न्दृष्ट्वा सा गौतमी मुदा॥ ततोपनीय पात्राणि हस्तादीन्स मशोधयत्॥ ततः सा गौतमी माता भगवन्तं मुनीश्वरं॥ ससांघिकं समालोक्य नीचासनमुपाश्रयत्॥ तां
दृष्ट्वा समुपासीनां सर्वज्ञो भगवाञ्जिनः॥ आदिमध्यान्तकल्याणं सद्धर्मं समुपादिशत्॥ ततः स भगवान्ताभ्यो दत्वारोग्यशिवाशिषं॥ गत्वाश्रमे समाश्रित्य तत्र ४३१
स्थौ संघसमन्वितः॥ एवं स राहुलो भद्रो यतिरर्हन्महामतिः॥ ब्रह्मचारी विशुद्धात्मा सर्वलोकाभिवन्दितः॥ ग्रामकुलेषु सर्वेषु भिक्षार्थी निर्मलेन्द्रियः॥ सर्व
लोकमनोहर्त्ता समाचरन्समाहितः॥ तं दृष्ट्वा समुपायातं सर्वे शाक्याः प्रसादिताः॥ सादरं समुपामंत्र्य शुद्धासनेन्यवेशयत्॥ तत्राश्रमे समाश्रित्य राहु

लोर्हन्स सन्मतिः ॥ सुदृष्ट्वा तान्समालोक्य सर्वाञ्छ्राद्धान्व्यनोदयत् ॥ तमर्हन्तं समालोक्य सर्वे श्राद्धा विनोदिताः ॥ समभ्यर्च्य प्रणीतेन भोग्येन समतोषयन् ॥
ततः सोर्हन्यतिस्तेभ्यः सर्वेभ्योपि प्रसादितः ॥ भद्रारोग्याशिषं दत्वा तत्र निजाश्रये ययौ ॥ तत्रासनमुपासन्य समाधिसुस्थितेन्द्रियः ॥ सर्वसत्वहिताकां
क्षी तस्थौ ध्यात्वा समाहितः ॥ एवं सोर्हन्यतिर्भिक्षुर्भिक्षार्थमभिनन्दयन् ॥ कुलेकुलेपि सर्वत्र प्रचचार समाहितः ॥ तमर्हन्तं समालोक्य सर्वलोकाः प्रसादिताः ॥
समामन्त्र्य समभ्यर्च्य भिक्षां दत्वात्यमानयत् ॥ एवं सोऽर्हन्महाभिज्ञः सर्वलोकाभिवन्दितः ॥ मानितः पूज्यमानोपि सर्वत्रापि समाचरत् ॥ एवं स राहुलो
भद्रो बाल्योप्यर्हन्यतिः कृती ॥ ब्रह्मचारी महाभिज्ञः सर्वबोधिधर्मभृद्बभौ ॥ ॥ इति श्रीभद्रकल्पावदाने सकलानन्दजन्म राहुलभद्र प्रव्र
ज्याब्रह्मचारणो नाम सप्तत्रिंशतितमोध्यायः ॥ शुभ ॥ ॥ ॥ अथैकस्मिन्दिने भिक्षु राहुलभद्र आत्मवित् ॥ पितुरावास
मासाद्य भिक्षार्थी नगरे चरेत् ॥ तत्र संचरन्सर्वैः स्तूयमानोभिवन्दितः ॥ वीक्ष्यमाणः सुभद्राशो राजकुलमप्यचरत् ॥ तं यतिं समुपायान्तं राहुलभद्र

भद्र

मात्मजं॥ माता यशोधरा श्रुत्वा द्रष्टुं तत्र मुदाचरत्॥ तमात्मजं यतिं दृष्ट्वा जननी साश्रुलोचना॥ वहिर्गत्वा समाश्लिष्य स्वान्तःपुरमुदानयत्॥ तत्र पाद्यं मुदा दत्वा
संस्थाप्य बोधितासने॥ अभ्यर्च्य षड्रसैर्भोज्यैः प्रणीतैः समतोषयत्॥ ततस्तमात्मजं भिक्षुं दृष्ट्वा माता यशोधरा॥ तत्सद्धर्मामृतं पातुं तत्राश्रमे समाश्र
यत्॥ तथोपमातरश्चापि सर्वाः सखीजना अपि॥ तस्य धर्मामृतं पातुं नीचासने समाश्रयत्॥ तं पौत्रं यतिमर्हन्तं गौतमी च पितामही॥ संद्रष्टुं समुपा
याता सखीजनसमन्विता॥ तत्र तं यतिमात्मजं समीक्ष्य सापि तामही॥ साश्रुनेत्राभिपश्यन्ती धर्मं श्रोतुमुपाश्रयत्॥ ताः सर्वाः समुपासीनाः दृष्ट्वा
सोऽर्हन्महामतिः॥ आर्यसत्यं समारभ्य सद्धर्मं समपादिशत्॥ ततः सद्धर्मामृतं पीत्वा गौतमी समबोधिता॥ यशोधरा च ताः सर्वास्तथोपमातृका अपि ४३१
॥ त्रिरत्नशरणं गत्वा भद्रश्रीबोधिसाधनं॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरितुं समीच्छिरे॥ ताः सर्वा राहुलो मत्वा प्रव्रज्याव्रतवाञ्छिनीः॥ मातरं तां समा
लोक्य तस्थौ निश्चलितेन्द्रियः॥ तमेवं संस्थितं दृष्ट्वा जननी सानुरागिता॥ गलदश्रुभिलिप्तास्या तस्थौ संमोहिताशया॥ तामभिमोहितां अम्बां दृष्ट्वा

त्मजः स राहुलः ॥ सहसा पाणिना मूर्ध्नि संस्पृष्ट्वा समबोधयत् ॥ ततः सा जननी वीक्ष्य तमात्मजं पतिं चिरात् ॥ यानैरश्रुविरूक्षाक्षा सम्पश्यन्त्येवम
ब्रवीत् ॥ अयि पुत्र यतेऽन्यत्र भिक्षार्थं माचर क्वचित् ॥ सदात्रैव समागत्य भुक्त्वा धर्ममुपादिश ॥ मयार्हन्नपि भिक्षुस्त्वं त्यक्तुं नैवात्र शक्यसे ॥ नि
त्यं संदर्शनं दत्त्वा मनो मे संविनोदय ॥ इति मात्रोदितं श्रुत्वा यतिरर्हन्स राहुलः ॥ मातरं तां समालोक्य सुदृशो वम भाषत ॥ यदि वांछास्ति ते मातर्म
म संदर्शने सदा ॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचर स्वमया सह ॥ इत्यात्मजसमाख्यातं श्रुत्वा सा जननी तथा ॥ प्रव्रज्याव्रतमादाय संचरितुं समैच्छत ॥ त
तः सोऽर्हन्महाभिज्ञो मात्रे दत्त्वा शुभाशिषं ॥ गौतम्यै च तथा ताभ्यः सर्वाभ्योऽपि प्रसादितः ॥ समुत्थित समुड्डीय गरुड्व द्विहाय सा ॥ तत्र शाक्यमु
नीन्द्रस्य गत्वाश्रमे समाश्रयत् ॥ एतत्सर्वप्रवृत्तान्तं शास्तुरग्रे समाश्रितः ॥ निवेदित्वा प्रणत्वा त्वा तस्थौ समभिनन्दितः ॥ तच्छ्रुत्वा स मुनीन्द्रो
ऽसौ समनुपरिवोधितः ॥ तमा त्मजं यतिं पश्यन्नास्थौ विधुरिवोज्ज्वलन् ॥ ततस्तस्यार्हतो माता यशोधरा जगाम गता ॥ प्रव्रज्याव्रतमादा

भद्र. यसंचरितुंसमैच्छत ॥ ततोयशोधरासास्वधर्मश्रीग्रहणवांछिनी ॥ गौतमींभद्रिकांश्वश्रूं समामंत्र्यैवमब्रवीत् ॥ मातरहं त्रिरत्नानां शरणं समुपाश्रिता ॥ प्रव्रज्या
व्रतमादाय संचरितुं समुत्सहे ॥ तद्भवतीप्रदत्वामेनुज्ञां सद्धर्मसाधने ॥ समभिवांछितंचित्तं संमोदयितुमर्हति ॥ इतितत्प्रार्थितंश्रुत्वा गौतमी सानुमो
दिता ॥ यशोधरांस्नुषांतांच पश्यन्त्येवमभाषत ॥ भद्रेत्वंयदि ते वांछा सद्धर्मव्रतसाधने ॥ अहमपित्वयासार्धं तथाचरितुमुत्सहे ॥ इतितदुक्तमाकर्
र्ण्य यशोधरातिमोदिता ॥ भूयस्तांगौतमींश्वश्रूं सम्पश्यन्त्येवमब्रवीत् ॥ यदिवांछास्तितेमातः सद्धर्मव्रतसाधने ॥ आवामपिचरिष्यामः संबुद्ध ४३२
शासनेव्रतं ॥ इतितत्संमतंकृत्वा गौतमीसानुमोदिता ॥ भर्तूराज्ञः पुरोनुज्ञां संप्रार्थितुमुपाचरत् ॥ ततसास्वामिनोराज्ञः पादौनत्वापुरस्थिता
साञ्जलिः सुप्रसन्नास्यासम्पश्यन्त्येवमब्रवीत् ॥ स्वामिन्देवमहाराज यत्समिच्छामिसांप्रतं ॥ तद्भवानभिलाषंमे संपूरयितुमर्हति ॥ इति
तत्प्रार्थितंश्रुत्वा भर्ताशुद्धोदनोनृपः ॥ गौतमींतांप्रियांभार्यां सम्पश्यन्नेवमादिशत् ॥ यत्समिच्छसिभद्रेत्वं तत्समाख्याहिमेपुरा

॥ सर्वं संपूरयिष्यामि नवाभिवाञ्छितं ध्रुवं ॥ इति भर्त्रा समादिष्टं गोतमी सा प्रमोदिता ॥ स्वामिनं तं महाराजं संपश्यन्त्यैवमब्रवीत् ॥ स्वामिन् यद्यभि
लाषं मे नूनं संपूरयेद् भवान् ॥ इहास्माकं सदा भद्रं निरुत्पातं भवेदपि ॥ शुभोत्साहं सुखं भुक्त्वा यास्यामहे सुनिर्वृतिं ॥ इति सत्यं परिज्ञाय त्रिरत्नशरणा
श्रिता ॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा संचरितुं समुत्सहे ॥ इत्यत्र मां प्रदत्त्वा मे सद्धर्मव्रतसाधने ॥ समभिलषितं चित्तं संमोदयितुमर्हति ॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा
स्वामी शुद्धोदनो नृपः ॥ गोतमीं तां प्रियां भार्यां संपश्यन्नेवमादिशत् ॥ अयि त्वं मां कथं हित्वा त्रिरत्नशरणं गता ॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरि
तुमिहेच्छसि ॥ यदि पुण्योपस्थिते वाञ्छा दत्त्वा दानं यथेप्सितं ॥ त्रिरत्नभजनं कृत्वा चर स्वोपासकव्रतं ॥ इति भर्त्रा समादिष्टं श्रुत्वा सा गोतमी प्रिया ॥
स्वामिनं तं च भूमीन्द्रं संपश्यन्त्यैवमब्रवीत् ॥ स्वामिन्नाहमिहैवं वाञ्छा क्लेशाभिव्याकुले भवे ॥ तत्प्रव्रज्याव्रतं धृत्वा निर्वृतिं गन्तुमुत्सहे ॥ किं चाहं ज
रसाक्रान्ता वृद्धोदुर्वलितेन्द्रिया ॥ अवश्यं मृत्युनाघ्राय ग्रसिष्ये भवतः पुरः ॥ तदा भवान् महीन्द्रोऽपि रक्षितुं मां न शक्नुयात् ॥ सर्वेषामपि जन्तूनां

भद्र

भाविभावानवेदपि॥ इतिमत्वामहाराज चिरत्नयरणाश्रितः॥ बौद्धचर्याव्रतंधृत्वासंचरितुमिहोत्सहे॥ येहिबौद्धव्रतंधृत्वा संचरन्तेसमाहिताः॥ दुर्गतिंते
नगच्छंतिसत्पसंयान्तिसद्गतिं॥ नचतेशुभगाःप्राज्ञा भद्रश्रीसद्गुणाश्रया॥ बोधिसत्वामहासत्वाःप्रकुर्वन्तोजगद्धितं॥ क्रमेणबोधिसंभारं पूरयित्वाशुभा[?]
श्रयाः॥ अर्हन्तःप्राप्यसंबोधिं संबुद्धपदमाप्नुयुः॥ इत्यादिष्टंमुनीन्द्रेणाश्रुतंमयात्वयापि हि॥ एवंमत्वामहाराज समिच्छामिसुसंवरं॥ नृपश्रीद्वि
घ्नेंनस्वामिन्रुष्टायांमयितेदया॥ समनुज्ञांप्रदत्वामे वांछितं परिपूरय॥ इतितत्प्रार्थितंश्रुत्वा भर्त्ताशुद्धोदनोनृपः॥ संपश्यंतांप्रियांभार्यांमनसै
वंव्यचिंतयत्॥ अत्राहंकिंकरिष्यामियदीयंमेप्रियासती॥ प्रव्रज्याव्रतसंचारमिच्छतिमय्यपिजीविते॥ यदिनदास्यतेनुज्ञामयास्यैव्रतसाधने॥ नू ४३४
नंमत्पाविषीदन्ती मृत्युंवापिव्रजेदिह॥ किंचापीयंजराक्रान्ता प्रवृद्धादुर्वलेन्द्रिया॥ अतःकियंतिवर्षाणिजीवेदिहभवेऽस्थिरे॥ अहमपिजराक्रान्तः
प्रवृद्धोदुर्वलेन्द्रियः॥ अतःकियन्तिवर्षाणिजीवेयंकस्मात्मयः॥ इत्यनुज्ञांप्रदत्वास्याभार्यायाःपुरापसाधने॥ मनोभिवांछितंसिद्धंकारयेय

महं ध्रुवं ॥ यद्दियं निश्चलस्वान्ता शुद्धशीलसमाहिता ॥ त्रिरत्नशरणं कृत्वा संचरते सुसंवरं ॥ एतत्सुराणाभिशुद्धेयं परिशुद्ध त्रिमण्डला ॥ अर्हज्जीशा
प्यसंबोधिसंबुद्धपदमाशुयात् ॥ इतिमत्वा सभूमीन्द्रो भर्त्ताशुद्धोदनो नृपः ॥ गौतमीं तां सतीं भार्यां संपश्यन्त्रेव मादिशत् ॥ यदि भद्रे क्षिते वांछा संबु
द्धधर्मसाधने ॥ शुद्धशीला समाधाय संबुद्धशरणे स्थिता ॥ त्रिरत्नभजनं कृत्वा निर्विकल्पा समाहिता ॥ सर्वसत्वहितं कृत्वा संचरस्व सुसंवरं ॥
इति भर्त्रात्यनुज्ञातं श्रुत्वा सा गौतमी मुदा ॥ सुप्रसन्नमुखाम्भोजा तथेति प्रात्यनन्दत ॥ ततः सा गौतमी भूयो नत्वा भर्त्तुः पदांबुजे ॥ साञ्जलिः समुपा
श्रित्य संपश्यन्त्येवमब्रवीत् ॥ स्वामिन् यशोधरा सापि संबुद्धशरणाश्रिता ॥ प्रव्रज्यासंवरं धृत्वा संचरितुं समिच्छति ॥ नृदस्या अपि राजेन्द्र सद्ध
र्मसुखसाधने ॥ दत्वानुज्ञां मनोवांछां संपूरयितुमर्हति ॥ इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा नृपतिः सोनुमोदितः ॥ गौतमीं तां सतीं भार्यां संपश्यन्त्रेव मादिश
त् ॥ यद्यस्या अपि वांछास्ति संबुद्धधर्मसाधने ॥ त्रिरत्नशरणे स्थित्वा चरतु सा सुसंवरं ॥ इति भर्त्रात्यनुज्ञातं श्रुत्वा सा गौतमी मुदा ॥ तथा

भ८. हीतिप्रतिज्ञाय प्रात्यनस्त्वबोधिता ॥ ततः सा गौतमी भर्तुः प्राप्याज्ञां प्रमोदिता ॥ प्रगत्वा चरणाम्भोजे यशोधरालये चरत् ॥ तत्र सा समुपागत्य यशो
धरां स्नुषां सतीं ॥ सुप्रशान्तमुखाम्भोजां संपश्यन्त्येवमब्रवीत् ॥ यशोधरे प्रसीदस्व यत्र रत्नोऽनुमोदितः ॥ समनुज्ञां ददात्येव मा वाभ्यां व्रतसाधने ॥
अतः साधु समागच्छ गत्वा संबुद्धशासने ॥ त्रिरत्नशरणे स्थित्वा चरिष्यावस्तु संवरं ॥ इति मात्रा समाख्यातं निशम्य सा यशोधरा ॥ समभिनन्दिता
तीव गौतमीमेवमब्रवीत् ॥ मातः संसिध्यते वांछा मम सद्धर्मसाधने ॥ तदेहि प्रगमिष्यावः संबुद्धशरणोऽधुना ॥ इत्युक्त्वा सुप्रशान्त्रा सा दत्वार्थि
भ्योयथेप्सितं ॥ ततः संप्रस्थिता गन्तुं संबुद्धशरणे सरत् ॥ तां तथा संप्रस्थितां दृष्ट्वा गौतमी सानुमोदिता ॥ कृत्वा दानं समर्थिभ्यो गृहात्संप्रस्थिताव ४३५
रत् ॥ सस्नुषां प्रस्थितं दृष्ट्वा सर्वा अन्तःपुराश्रिताः ॥ रामा अप्यनुमोदन्त्य सत्वथात्र संप्रतस्थिरे ॥ एवं ताः सकलाः कान्ता यशोधरा दयान्विता ॥ गौतमी पुर
तः कृत्वा संप्रस्थिताः प्रचेरिरे ॥ ता एवं प्रस्थिता वीक्ष्य सर्वे लोकाः पुराश्रिताः ॥ विस्मयाकुलितस्वान्ताः स्तम्भिता इव तस्थिरे ॥ एवं संवीक्ष्यमाना

स्ताः सर्वैर्लोकैः सविस्मयैः ॥ गौतमीप्रमुखाः सर्वाः प्राब्रह्मर्यमाचरन् ॥ तत्रमार्गेसमायाताः सर्वास्ताः संप्रसादिताः ॥ सर्वेसत्त्वाः समालोक्य विस्मयं
समुपाययुः ॥ एवं समीक्ष्यमानास्ताः सर्वैर्देवासुरैरपि ॥ संचरन्त्योमुदातत्रखद्राश्रममुपाचरन् ॥ ताः सर्वाःसमुपायाताः समीक्ष्यभगवाञ्जिनः ॥ ध्यात्वा
संभासयंस्ततस्थौ ध्यानवरोन्नु संप्रभः ॥ तमेवं संस्थितं दृष्ट्वा दूरात्ताः सकलाअपि ॥ सुप्रशान्ताशयानत्वा तत्राशु समुपासरन् ॥ ततस्ताःसमुपासृत्य भगव
न्तंयथाक्रमं ॥ समभ्यर्च्याभिवन्दित्वा सर्वाःसमभितास्थिरे ॥ ताः सर्वाः समुपासीनाः समीक्ष्यभगवाञ्जिनः ॥ बोधिचर्यांसमारभ्य सद्धर्मंसमुपादिशत् ॥
तत्सद्धर्मामृतंपीत्वा सर्वास्ताः संप्रबोधिताः ॥ बोधिचर्याव्रतंधृत्वा संचरितुं समीछिरे ॥ तत्रसागौतमीमाता समुत्थाय कृताञ्जलिः ॥ भगवन्तंसमालो
क्य प्रणत्वैवमभाषत ॥ भगवन्नाथ सर्वज्ञ यदहं सुरसान्विता ॥ तद्भवच्छरणास्थित्वा व्रतंचरितुमुत्सहे ॥ एषायशोधरा चापि भवतः शरणाश्रिता ॥
विरलभजनंकृत्वाव्रतंचरितुमिच्छति ॥ तदावांभगवान्पक्षन्समन्वाहृत्यशासने ॥ प्रव्रज्यासंवरंदत्वा संचारयितुमर्हति ॥ इतितत्प्रार्थितंश्रुत्वा

भद्र संबुद्धोऽर्हन्नु स्वपाणिना ॥ दक्षिणेन शिरस्तस्याः संस्पृष्ट्वैवं समादिशत् ॥ एहि मातः समाधाय त्रिरत्नशरणाश्रिता ॥ ममानुशासनं धृत्वा संचर स्व
सुसंवरं ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण गौतमी प्रणिताभवत् ॥ खिक्खिरी पात्रभृद्धस्ता काषायचीवरावृता ॥ ततः साभूत्सुभद्राङ्गा परिशुद्धविमराउलासमा
धिधारिणी विद्यासमाहितसमुद्यता ॥ अर्हन्ती सद्गुणाधारा सन्मतिर्ब्रह्मचारिणी ॥ सर्वलोकाभिवंद्याश्च मान्या पूज्याच सर्वतः ॥ ततस्तां यतिमर्हन्तीं भि
क्षुणीं ब्रह्मचारिणीं ॥ दृष्ट्वायशोधराप्यागत्य नत्वा पादावुपाश्रयत् ॥ एवं तां समुपायातां दृष्ट्वा शास्ता स्वपाणिना ॥ दक्षिणेन शिरस्तस्याः संस्पृष्टे ४३६
वं समादिशत् ॥ समेहि भद्रिके साध्वि शास्तुर्धृत्वानुशासनं ॥ त्रिरत्नशरणे स्थित्वा संचर स्वसुसंवरं ॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा यशोधरा
मुदा ॥ सुप्रसन्नाशयानस्यां गौतम्याः समुपासरत् ॥ तां दृष्ट्वा समुपायातां गौतमी संस्मितानना ॥ सादरं समुपामंत्र्य संपश्यन्त्येवमादिशत् ॥ समेहि भद्रिके शास्तुः
शरणे समुपस्थिता ॥ त्रिरत्नभजनं कृत्वा संचर स्वसुसंवरं ॥ इति मात्रा समादिष्टे प्रणिताभूद्यशोधरा ॥ खिक्खिरी पात्रविभ्राणा काषायचीवरावृता ॥

समाधिधारणीविद्यासमाहितसमुद्यता॥ शुद्धशीलासमापन्ना परिशुद्धत्रिमण्डला॥ निर्विकल्पाशुभद्रांग्या स्वर्हन्तीब्रह्मचारिणी॥ सर्वेषामपि वंश्याभूत्मा
न्यापूज्या समन्ततः॥ तामर्हन्तीं शुभद्रांग्यां भिक्षुणीं ब्रह्मचारिणीं॥ दृष्ट्वान्तःपुरिकाः सर्वास्ता अपि व्रतमीछिरे॥ ततस्ताः सकलाः कान्ता गौतम्याश्चरणांबु
जे॥ नत्वा यशोधरायाश्च संप्रश्रप्य न्युपाश्रयन्॥ ताः सर्वाः समुपासीनाः समीक्ष्य गौतमी मुदा॥ तासां शिरस्तु संस्पृष्ट्वा प्रव्रज्यायां समग्रहीत्॥ तास्स
र्वास्तु मुण्डिता पात्रविधारणाचीवरावृताः॥ निर्विकल्पाशुभद्रांग्या व भूखभैक्षगाधुवं॥ एवं ताः सकलाः कान्ता त्रिरत्नशरणाश्रिताः॥ बोधिचर्याव्रतं धृ
त्वा संचेरिरे समाहिताः॥ ताः सुशीलाः समाचाराः परिशुद्धत्रिमण्डलाः॥ सर्वा अपि समालोक्य लोकाः सर्वेऽनुमोदिताः॥ त्रिरत्नभजनं कृत्वा भद्रश्रीगुणा
लालसाः॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा संचेरिरेऽनुमोदिताः॥ धर्मानुचारिणी दृष्ट्वा राजाशुद्धोदनोऽपि सः॥ समभिनन्दितः स्वान्तः सद्धर्मगुणालालसः॥ त्रिरत्नभ
जनं कृत्वा धृत्वा बुद्धानुशासनं॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा संप्रचेरेऽनुमोदितः॥ दृष्ट्वैवं संचरन्तं तं नृपं सर्वे द्विजा अपि॥ अमात्या मंत्रिणो भृत्या जनाः स

भद्र. वैपि शैरिकाः ॥ समनुमोदितस्तानां भद्र श्रीगुणाब्धिनः ॥ विरलभजनं कृत्वा बोधिचर्यां समाचरत् ॥ एतद्धर्मानुभावेन तदा सर्वत्र भूतले ॥ निरुत्साहं श्रम
श्रीमन्महोत्साहं समाचरन् ॥ ततस्तांसकलान्दृष्ट्वा लोकान्संबुद्धगुणालालसान् ॥ बोधिचर्यासमाचारान्भद्र श्रीसत्त्वखान्विनान् ॥ दृष्ट्वा दुष्टो देवदत्तः
प्रगत्वा तीर्थिकाश्रमे ॥ सर्वांस्तान्तीर्थिकान्स्वपक्षसमामंत्र्यैवमब्रवीत् ॥ भो भवन्तो महाभिज्ञाः पश्यन्त्वाय दिहाधुना ॥ संबुद्धः सर्वलोकानां शास्ता भू
वतिसर्वजित् ॥ तद्भवन्तो महाभिज्ञा नृपिसर्वान्विनिर्जयन् ॥ प्रत्यन्तनिर्जनेरण्ये प्रवासयत्वतिक्षिपन् ॥ त्वारण्ये तदा को वा धर्मश्रोतुमुपासरे
त् ॥ तदास्य सुगतस्यापि भजेयुर्नैवमहाजनाः ॥ तदा सर्वेपि लोकाश्च युष्माकं समुपस्थिताः ॥ धर्मं श्रुत्वानुमोदन्तो भजेयुरभिनन्दिताः ॥ इति तत्सम ४३५
पादिष्टं श्रुत्वा सर्वेपि तीर्थिकाः ॥ तथा कर्तुं समिच्छन्तो मिथ एवं बभाषिरे ॥ असौ शौद्धोदनी राजा महीन्द्रस्त्रिगुणार्थभृत् ॥ सर्वसत्त्वहितं क
र्तुं त्यक्त्वा सर्वान्परिग्रहान् ॥ गयाशीर्षे नगे गत्वा चेरित्वा दुष्करं तपः ॥ जित्वा मारगणान्सर्वान्संबोधिज्ञानमाप्तवान् ॥ इदानीं स महासत्त्वः

सर्वत्रसंचरन्त्वयं॥ बौद्धचर्यासमारभ्य दिशीते सौगतंव्रतं॥ एतद्धर्मामृतं पीत्वा सर्वे लोकाः प्रबोधिताः॥ बोधिचर्याव्रतं धृत्वा संचरन्तेनुमोदिताः॥ ए
तद्धर्मानुभावेन सर्वत्र भुवनेष्वपि॥ निरुत्पातं शुभोत्साहं प्रावर्त्ततनिरन्तरं॥ एवमसौ महाभिज्ञः संबुद्धोर्हन्मुनीश्वरः॥ सर्वधर्माधिपः शास्ता विनायको
भविष्यति॥ कोस्य धर्मानुभावत्वं निराकर्त्तुं प्रशक्नुयात्॥ एकस्त्कजगच्छास्त्रीकं जित्वा संचरतेधुना॥ इत्थमस्यानुभावत्वमप्रमेयं महत्तरं॥ निराकर्त्तुं मशक्यं
हि सर्वैर्लोकाधिपैरपि॥ इतितस्य जगच्छास्तुः प्रातिहार्यं महत्तरं॥ दृष्ट्वा मत्वानुमोदन्तः सर्वे लोका भजन्त्यपि॥ अस्य धर्मानुभावत्वं सर्वत्र संप्रसारि
तं॥ सर्वलोकानुभावानि समाच्छायाभिराजते॥ तदस्य त्रिजगच्छास्तुर्मनोभिरुषितं नहि॥ ततकथं साधनानेन कर्त्तव्यमिह विग्रहं॥ तदस्य भजनं
कृत्वा पीत्वा धर्मामृतं सदा॥ कुलचर्याव्रतं धृत्वा संचरेमहि सर्वदा॥ एवं चेन्नः सदा भद्रं निरुत्पातं भवेदपि॥ सर्वलोकाभिमान्याश्च भवेमहि समं
ततः॥ इतितत्कथितं श्रुत्वा देवदत्तोतिरोषितः॥ तान्सर्वान्तीर्थिकान्दृष्ट्वा क्रूरदृष्ट्येवमब्रवीत्॥ आः एवं किं वदन्त्यत्र भवन्तोपि विचक्षणाः॥

भ८ कियद्धर्मानुभावत्वं जानन्ते भ्रातरस्य मे ॥ असौ श्रीक्रोदनीग्रामवास्तकुलजो मे समानिकः ॥ श्रीक्रोदनिरहंग्रामवास्तकुलजस्त्वत्समानिकः ॥ कियद्धर्मानुभावत्वं नाहं किमेन विद्यते ॥
कथं सर्वविज्जगच्छास्ता सर्वधर्माधिपो जिनः ॥ सर्वज्ञोऽर्हन्महाभिज्ञो विनायको भवत्यपि ॥ कथं स पूजनीयोऽपि हि वन्द्यो मान्यो भवत्यपि ॥ स्वधर्मान्परिभ्रष्टो हि भिक्षार्थी भ्रमते
अपि ॥ इति तस्य कुलाचारपरिभ्रष्टस्य दुर्मतेः ॥ यशोऽभिघातनं कर्तुं प्रोद्यमं च प्रयत्नतः ॥ इति तत्कथितं श्रुत्वा सर्वे ते तीर्थिका अपि ॥ तं दृष्टमभिपश्यन्तस्तस्थुर्मौनव्रता इव ॥ एवं
तान्तीर्थिकान्सर्वान्मौनीभूतान्समीक्ष्य सः ॥ देवदत्तोऽभिहृष्टात्मा मनसैवं व्यचिन्तयत् ॥ इमे हि तीर्थिकाः सर्वे सन्तोऽपि न विचक्षणाः ॥ यत्तस्य दुर्मतेर्भिक्षोर्भयशंकाविषादि ४३८
ताः ॥ यशोऽभिघातनं कर्तुमुत्सहन्ते न केचन ॥ कथं आनुर्यशः पश्यन्ति स्थेयं संप्रसारितं ॥ तत्तस्य दुर्मतेर्भिक्षोः कीर्तिं दिग्गुणानपि ॥ विघातयितुं मत्रापि कार्यो महत्प्रयत्नतः ॥
इति विचिन्त्य दुष्टोऽसौ देवदत्तोऽतिरोषितः ॥ तीर्थिकापासिकं विप्रं समामन्त्र्यैवमब्रवीत् ॥ भो साधो श्रूयतां वाक्यं यन्मयार्थमयोच्यते ॥ न भवानपि यत्नेन सर्वथा कर्तुमर्हति ॥ इ
ति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा ब्राह्मणः सोऽनुमोदितः ॥ देवदत्तं महायत्नं संपश्यन्नेवमब्रवीत् ॥ यद्भवान्वदते साधो वाक्यं हितार्थसाधनं ॥ तन्नूनं प्रकरिष्यामि सर्वं दत्त पुरो मम ॥ इति त

त्कथितं श्रुत्वा देवदत्तः प्रमोदितः ॥ ब्राह्मणां तं सुहृन्मित्रं सम्यग्वचनमब्रवीत् ॥ यदि त्वयि महाभाग विश्वासं धियते ध्रुवं ॥ यदहं संवदिष्यामि तत्तथा कर्त्तुमर्हसि ॥ इति
तत्कथितं श्रुत्वा ब्राह्मणः सोऽनुमोदितः ॥ देवदत्तं सुहृन्मित्रं ससंशयः समब्रवीत् ॥ यथोदितं त्वया साधो करिष्यामि तथा शुभं ॥ तद्वदस्व हितार्थं यद्दहितं किं त्ववां
छितं ॥ इति तदुदितं श्रुत्वा देवदत्तोऽब्रवीत्ततः ॥ त्वं मित्रं वत्सरानन्दहिताहितेप्रियानुगः ॥ तस्मान्मित्रस्य मे कार्यं करणीयं त्वयाऽद्भुतं ॥ असौ सौख्यावदातिर्दुष्टः समानकुलजो
मम ॥ आघोरस्तायशोदेवीभर्त्तृत्वादिन्द्रजालिकः ॥ तस्याः प्रभावात्तुलां प्राप्य विश्वं महत्तरं ॥ नानाकृद्धिवलोपेतो जननानां दृष्टिवञ्चकृत् ॥ दृष्टीभूतो मानितो सोलोकैर
र्देवैर्दिवानिशं ॥ स्वकीतत्वत्रप्रर्शे विभिश्शुभिः सहितः सदा ॥ कुलचर्यामाश्रितोपि नैवाहं मानितो जनैः ॥ भूपसंज्ञो विहीनत्वादिन्द्रजालारव्यविद्यया ॥ तस्मात्तत्तां तद्विद्यां
शिक्षितुं सेह हन्त ध्रुवं ॥ तद्यद्योपायतनेसस्याकृत्यतस्वममसंमतं ॥ इत्याकर्ण्य गिरं तस्य पिधाय श्रवणौ सुधीः ॥ स्मृत्वा रत्नत्रयं भूयः प्रत्याहहितया गिरा ॥ कथमङ्ग त्वं सिमि
त्रत्वं वदसि स्वबलितोपि किं ॥ तत्कर्म न करिष्यामि त्वयि प्रीपितेप्यहं ॥ समाकर्ण्यापितद्वाक्यं सामर्षः श्रासरत्वकं ॥ यत्र मासास्य सहसाजिनाश्रमकुपाश्रयो ॥ वन्दित्वा चर

भ८ शास्तारं प्रार्थयामास साञ्जलिः ॥ निमंत्रयाम्यहं नाथ क्षमाम्भोधे ससांघिकं ॥ प्रव्रज्यां धारितो ह्येको दुर्भगस्थापकारकृत ॥ अग्रारभ्यो पाशकस्थः सस्संघं भोजयाम्यहं ॥ तस्मा
च्छुः प्राभिगन्तव्या सभिक्षुगणस्त्वया गृहे ॥ पूर्वमागः कृतं यन्मे भूपात्तां ह्यपरसावहन्‌ ॥ तथाप्यपकृतिर्याया नत्सर्वं विस्मरात्मज ॥ त्वदपकारसंभूतकिल्विषक्षयहेतवे ॥ प्रा
र्थयामि त्वामिव सर्वपापक्षयंकरं ॥ इतीनिमंत्रितस्तेन प्राच्युवासदयाकरः ॥ स्वयं जानंस्तस्य चित्तं स्वप्रभावप्रकाशने ॥ मत्वाधिवासितं बुद्धं सुरप्रत्यागमत्तम
भूः ॥ स्थित्वा गेहे जनानां हि साधयेत्सुपचारकं ॥ शोधयित्वा गृहं रत्न मालाभिः संविराजितं ॥ भद्रासनानि प्रास्तीर्य सवासांसि समन्ततः ॥ साधयित्वोपचाराणि विता ४३९
नानि वितन्य च ॥ ततस्तत्सुधिनाः प्राहुर्मिथः श्रीघनभक्तिकाः ॥ इदं नो सौख्यमान्तोऽयं तस्य भक्तिपरस्य राः ॥ यस्यानुभावाद्दुर्लालं बुद्धं सततं नताः ॥ ततः प्रा
तः समुत्थाय सत्तमक्रं वन्नुरा ॥ संसिद्धान्युपचाराणि तस्यागच्छन्निमंत्रणे ॥ इति तच्छिरमाकर्ण्य प्रमनाः प्रययौ ततः ॥ मातुश्च रोगविहारे सौ निमंत्रितुं मुनीश्वरं ॥ ता
नेन स्थानं सौ शिष्यान्वात्य दृष्टा परिचित्तवित्‌ ॥ विष्णुमात्वनीं नाम गृहीनधार्मिणीं परां ॥ ममात्मजः प्रागतो सावसम्म् निमंत्रणे मुरा ॥ प्रकाशितुं स्वमाहात्म्यं गच्छामो भो

जितं तेन ॥ वितायाम श्मशानस्यैव पठध्वं मनसा स्मरन् ॥ नग्रथेमां भृणुध्वंमो साहस्त्रमर्द्दनी भवां ॥ तेजसा सर्वबुद्धानां प्रत्येकजिनतेजसा ॥ अर्हतां चैव वीर्येण सर्वेषां
मंत्रधारिणां ॥ प्रज्ञया शालिपुत्रस्य मौद्गल्यस्य च ऋद्धिणा ॥ चक्षुषा चानिरुद्धस्य काश्यपस्य महद्गुणैः ॥ कौष्ठिल्य पूर्वशाखाया च आनन्दस्य श्रुतेन च ॥ सर्वलो
केषु मैत्र्या च करुणाया वै पकारिणु ॥ बोधिचर्यामुदिनया शारीरां पेक्षया हि ते ॥ वीर्येण तेजसा तेषां विषमस्त्वविषं ङ्कतं ॥ रागो द्वेषश्च मोहश्च एते लोके त्रयो
विषाः ॥ निर्विषो भगवान्बुद्धो बुद्धसत्येहतं विषं ॥ रागो द्वेषश्च मोहश्च एते लोके त्रयो विषाः ॥ निर्विषो भगवद्धर्मो धर्मसत्येहतं विषं ॥ रागो द्वेषश्च मोहश्च एते लो
के त्रयो विषाः ॥ निर्विषो भगवत्संघः संघसत्य विषंहतं ॥ विषस्य पृथिवी माता विषस्य पृथिवी पिता ॥ एतेन सत्यवाक्येन सर्वेषु निर्विषा विषाः ॥ हाकारान्तां ह
कारणां मंत्रं चापि महत्तरं ॥ त्रिंशत्तिभिः षडधिकै रक्षैर्ग्रथितं परैः ॥ वर्गाग्र पञ्चमयुत पद्वर्गान्त्याक्षरादिकं ॥ प्रथमद्वयसंपृक्त शान्तान्तं त्रिविधं पुनः ॥ पंचोत्त
राभिर्दशभि रचितं भिक्षव स्तथा ॥ संस्मारध्वं महाविद्यां सर्वहालाहलेहरां ॥ संस्मारयामासुरथ दत्तां भगवता स्वयं ॥ श्रीनारत्न सवृत्तानं मानन्तर्याः स्मितानना ॥

४८ प्राञ्जोथाशीः प्रणम्यान्तं सांजलिः प्रार्थयज्जिनं ॥ भगवन्समयो जातस्तन्नस्संघोभिगच्छतु ॥ इतितत्प्रार्थितं श्रुत्वा धर्मराजः समुत्थितः ॥ स संघः पात्रमादाय संभासयन्स्ततोव
रत् ॥ तत्र तस्य गृहे गत्वा पात्रमादाय मारजित् ॥ अध्यासने समाश्रित्य तस्थौ ध्यात्वा प्रभासयन् ॥ एवं सर्वेपि ते संघाः पात्रं गृह्य यथाक्रमं ॥ स्वस्वासने समाश्रित्य तस्थुश्री
त्वास महिताः ॥ अन्वयामास तं दुष्टः स संघस्तु पचारनः ॥ सुवर्णादिक्षिराणां दत्वा सकौतूहलं यस्तु चोदरं ॥ साधकैः साधितं दुष्टः श्रेयस्करं न्यायसंततः ॥ गरलं मिश्रितं भोज्यं
नदिन्नाग्रान मानसः ॥ उग्रास्साधवः केचित्सलाप्यर्विनिन्द्यतं ॥ तस्थुस्तस्यागिराकेचित्तन्माहात्म्यदिदृक्षवः ॥ तत्पुरदत्तंपि तत्पात्रं पायसामृतपूरितं ॥ प्रत्येकं प्र ४८०
दर्दुस्तिर्भ्योविषादमलिनाननाः ॥ तद्भोग्यं सविषं मत्वा संशोध्य विषमोचकः ॥ संपश्यन्पात्रमादाय स्वभुजे शुद्धमानसः ॥ एवं सर्वेपि ते संघाः पठित्वा विषमोचनीं
॥ पात्रमादाय संशोध्य निर्विषं च बुभुजुर्मुदा ॥ तान्सर्वानभिसंतुष्टान्सर्वान्प्रसन्नमुखान्यतीन् ॥ निर्विकारान्समालोक्य सर्वेति विस्मयं ययुः ॥ ततस्तेषां देवदत्तो जिनाग्रानां
यथाक्रमं ॥ अपनीय पात्राणि हस्तादीन्समशोधयत् ॥ ततः संशोधयित्वा स तत्र भूमौ प्रभामनुना ॥ नीचासनसमासीनस्तस्थौ सज्ञातिबान्धवः ॥ ततः स्वकृतपा

केन दुष्टः समित्रबान्धवः ॥ गरलपरिनिष्पक्व स्तस्थौ संमोहितेन्द्रियः ॥ लालाश्रवमुखः कोशान्विदांगः परिदाहितः ॥ भूमौ पपात च क्रमतः परिवर्त्त्येइनस्ततः
॥ नदुदन्तं समाकर्ण्य शुद्धोदनः ससत्वरं ॥ आगत्य तं जिनं नत्वा न्यवेदयत्कृताञ्जलिः ॥ जगद्धिते श्रीभगवन्नेषनागः सर्वथाक्षम ॥ दुष्टोऽयं मत्सुतः पापी
मात्मा श्रावस्त्यया निग्रहं ॥ प्रकुरुष्व कृतं तेन दुष्टेन श्रीघने श्रुतः ॥ तातं मयाशांतिपार तत्सर्वं क्षमसत्कुरौ ॥ सर्वोपकारकृन्नित्यं त्वात्मजं किमुपेक्ष्यसे ॥ निर्विषीकृ
त्यसहसा समुद्धर विषान्तरं ॥ संसैन्योनमुचिर्यो सौ हन्तुं त्वामत्र वृष्टिभिः ॥ परिवृतः समानस्थौ बोधिमण्डमुपाश्रितं ॥ ताद्दशं नं महादुष्ट मनिन्द्य मपकारि
णं ॥ रक्ष रक्ष मयात्र बध्वं नदनुजं प्रपालय ॥ इति तं प्रार्थितं श्रुत्वा सम्बुद्धो ईद्र्मुनीश्वरः ॥ पितृव्यं तं समालोक्य करुणार्द्रः समब्रवीत् ॥ तात शृणु समा
धाय यन्मया क्रीयते किमु ॥ येनैव यत्कृतं कर्म तेनैव भुज्यते फलं ॥ कृतकर्मोप्यभुक्तानि न नश्यन्ति हि सर्वतः ॥ समयं समुपाश्रित्य फलन्ति सर्वदेहिनां ॥ नास्ति
नाद्यत्रितकर्म वायुभिश्च नश्यते ॥ क्षिप्यतेनाम्बु भिश्चापि भूमौ वाशीयते नहि ॥ अन्यथापि च कर्माणि न भवंति कदाचन ॥ मिश्रे मिश्रं शुभे सौख्यं दुःखं पापफलेः

भद्र सदा॥इति मत्वा परित्यज्य कृष्णानि मिश्रितान्यपि॥शुक्लान्येव हि कर्माणि कर्त्तव्यानि शुभार्थिभिः॥मया न निहतो मारः स्वयमेवापि पप्यत॥आमियास्त्व प्रदाहेन करादिर
हितो भवत्॥इति जिनगिरं श्रुत्वा न्यवेदयद्धितवादिनः॥सर्वं हि भवता शास्त्र समादिष्टं तथा किल॥तथापि त्रिजगन्नाथः सर्वधर्माधिपेश्वरः॥नंदनानुमती न्मूढान्सर्वथा त्रातु
मर्हति॥इति तत्प्रार्थितं श्रुत्वा संबुद्धः श्रीगुणाकरः॥शुद्धशालान्समालोक्य चकार स्वस्थितानतं॥न तत्र स्व स्थिताः सर्वे ससंघं तं प्रणेमिरे॥सोऽभूदसूयासंपन्नः पुनस्त
स्मिन्नुपाकुलः॥ततः स भगवांस्तेभ्यो दत्वाशिषं ससांघिकः॥पक्षीवाकाशमार्गेण गत्वा स्वाश्रममाश्रयत्॥शुक्लोदनः सुतं दृष्ट्वा प्रभ न्सयद्धपाकुलं॥दुष्टारे कथमत्रे ४५१
ति पुत्र कीसंपं वशं गतः॥भूयश्चापकृतं तस्मिंजगत्पूज्ये गुणेश्वरे॥शान्तिपारं गतत्वा न्सत्वांर रक्षापकारिणं॥अद्यैव शरणं गच्छ तस्य तत्पापसंक्षये॥न किल्विष
क्षयं यासि सेवाद्दते जगद्गुरोः॥प्रव्राजिकं समाधाय चराजजवरान्वितः॥निर्लज्जोऽसि कथं रागी दृष्ट्वा माहात्म्यमुत्तमं॥प्राप्तुं तां पदवीं भव्यां भिक्षुकव्रतमाचर॥यदि
न चरसे भैक्षं निर्वासयामि राज्यतः॥वध्यं नैत्स्थापयिष्येवाणोन्मत्तपापकारिणां॥इति निर्भर्त्सितस्तेन लज्जितः प्रार्थयन्स्मितः॥गच्छाम्यद्यैव शरणं तद्गुरोः प्रतिपत्तये॥

प्रशान्त्वेति दुरात्मासौ बहिर्गत्वा पुरात्ततः॥ व्यचिन्तयदहस्थित्वा वृतं तेन प्रभुः समुन्नमं॥ दुष्टस्यारेः कथं शिष्यभूतः प्राव्राजिकं व्रतं॥ चरिष्यामि निरुद्यमानः समान
कुलजोयतः॥ तत्पदं समभिज्ञाय मं चरिष्ये नतपोध्वना॥ हत्वं तथामाभिनंतं मघोरमंत्रसाधकः॥ ततः सोतिविषम्यात्मा तदीर्ष्यालुः प्रकोपितः॥ मस्करि शारशाग
त्वा परिव्राडभवत्तदा॥ ततः सोतिप्रदुष्टात्मा त्रिरत्नगुणनिन्दकः॥ आर्यधर्मपरिभ्रष्टः निरुद्यमानोचरद्भुवि॥ ॥ इतिश्री भद्रकल्पावदाने सं
उद्धर्मानुभावपरिवर्त्तो नाम अष्टत्रिंशदध्यायः॥ ३८ ॥ (८०२) ॥ अथ स भगवाश्छास्ता भिक्षूनानन्दकादिकान॥ भिक्षुणीरपि सर्वा
स्ताः समामन्त्र्यैवमादिशत्॥ भिक्षवोऽन्यत्र देशेपि सर्वत्र बोधिसाधनं॥ उपदेष्टुं समिच्छामि तत्समायात वांछिनः॥ कतामालुम्बिनीयात्रा भिक्षवश्च
समुद्भूता॥ सर्वांस्तानुद्धरिष्यामि प्रतिज्ञेति महत्तरा॥ इति शास्त्रा समादिष्टं श्रुत्वा सर्वेपि सांघिकाः॥ तथागन्तुं समीछन्तः शात्मनन्दत्सबोधिताः॥ त
दुदन्तं समाकर्ण्य पिताभुद्धोदनो नृपः॥ तमात्मजं जगद्वंद्यं निवारयितुमैछत॥ ततः सन्नृपतिराजा समंत्रीजनपौरिकः॥ शाक्यस्तस्मुनीन्द्रस्य

भद्र. तत्राश्रमे तु व्यचरत्॥ ततस्तमात्मजं बुद्धं दृष्ट्वा नराधिपः पिता॥ प्रणत्वा साञ्जलिः पश्यन् समामंत्र्यैवमब्रवीत्॥ भगवन्नयं जगच्छास्ता संबुद्धो भगवानसि॥
तद्दत्तैव समाश्रित्य बोधिचर्यां प्रकाशय॥ नान्यत्र विषये गन्तुं समिच्छतु भवानपि॥ सर्वदाहमुपाश्रित्य भजेयं भवतामपि॥ स्थातुमिह न शक्नोमि वि
नाते मुखदर्शनं॥ हित्वा राज्यं सत्संगं व्रजिष्यामि तपोवनं॥ इति विज्ञाय सर्वज्ञ याचज्ञो वाम्यहं नृपः॥ तावत्कुत्रापि मा गच्छ यदि ते ऽस्ति दया मयि
॥ इति संप्रार्थितेनेन निशम्य भगवाञ्जिनः॥ जनकं तं महीपालं सम्पश्यन्नेवमादिशत्॥ नाहमेकत्र लोकानां हितार्थे बोधिमाप्नवान्॥ अपि
सर्वत्र सद्धर्मं चारयितुं जिनो भवं॥ अपहं गन्तुमिच्छामि सर्वत्र भवतो ऽपि॥ संबोधिसाधनं धर्मं संचारयितुमानसः॥ यदि धर्मे ऽस्ति वो वाञ्छा सं ४८२
बोधिसाधने सदा॥ सर्वज्ञालयं चैत्यं प्रतिष्ठाप्याभिसेव्यत॥ यो ऽपि चैत्यं प्रतिष्ठाप्य भजते सर्वदार्चयन्॥ स निर्मलो ऽभिशुद्धात्मा भद्रश्रीसद्गुणा
श्रयः॥ बोधिसत्वो महासत्वः सर्वसत्वहितार्थभृत्॥ निर्विघ्नं बोधिसंभारं कृत्वा संपूरितं क्रमात्॥ दशमारगणाञ्जित्वा परिशुद्धत्रिमण्डलः॥

अर्हन्संप्राप्यसंबोधिंसंबुद्धपदमाप्नुयात्॥ इतिमत्वाप्रतिष्ठाप्यचैत्यंरत्नत्रयालयं॥ यथाविधिसमभ्यर्च्यभजध्वंसर्वदामुदा॥ इत्यादिष्टंमुनीन्द्रे
णाश्रुत्वाराजाप्रबोधितः॥ तथेत्यभ्यनुमोदित्वासमभ्युवासभूपतिः॥ ततःसंबुद्धआलोक्यराज्ञातदनुमोदितं॥ तंनृपंससभंदृष्ट्वासंपश्यन्नेव
मादिशत्॥ शृणुराजन्समाधायचैत्यपूजाफलंमहत्॥ विशेषेणप्रवक्ष्यामिसर्वलोकाभिबोधने॥ पञ्चामृतैःसहाम्भोभिःसंशोधितस्तुनि
र्मलैः॥ स्नापयन्तिप्रशस्तायेधर्मधातुंजिनालये॥ मन्दाकिन्यांसहास्नात्वापरिशुद्धत्रिमण्डलाः॥ दिव्यसुखाभिभुंजानाःप्रान्तेयान्तिजिनाल
यं॥ सौरभद्रव्यसंयुक्तंयेचैत्येसुगतालये॥ मोदयन्तोजगच्चित्तंधूपयन्तिसदामुदा॥ तेसौगंधिनसौम्यांगामान्यादेवासुरैरपि॥ भ
द्रश्रीगुणासंपन्नाभवेयुरत्नसंनिभाः॥ पञ्चगन्धैर्मुदायेच धर्मधातौजिनालये॥ लिप्त्वाराध्यसमाश्रित्यप्रभजन्तिसदादरात्॥ सप्तरत्न
समेतास्तेभद्रश्रीसद्गुणाश्रयाः॥ सर्वलोकहितोद्युक्ताभवेयुःक्षितिपेश्वराः॥ येचैत्यमुनिराजेन्द्रंविचित्रचीवराम्बरैः॥ प्रावार्यश्रद्धयाभ्य

भद्र. च्यं संभजन्ते सुखसम्पदा ॥ ते दिव्यभूषकौशेयरत्नाभरणभूषिताः ॥ साम्राज्यमधिपाः सन्तो भवेयुर्भद्रचारिणः ॥ येचैत्यं कुंकुमैः सर्वैर्जलजैः स्थल
जैरपि ॥ समभ्यर्च्य समाश्रित्य प्रभजन्ति सदादरात् ॥ महेन्द्रश्रीसमृद्धास्ते शक्राधिकप्रभोन्विताः ॥ भद्रश्रीसुखसंपन्ना भवेयुर्वोधिभागिनः ॥
येचैत्यं पुष्पमालाभिः शोभयित्वा भजंत्यलं ॥ भवेयुः श्रीसमृद्धास्ते धर्मकामाः सुराधिपाः ॥ घृतसुगंधितैलादि संप्रदीप्तं तमोपहं ॥ प्रज्वा
लयन्ति येचैत्ये सर्वं ब्रह्मालये मुदा ॥ स दृष्टकायः सुरूपास्ते ज्ञानदीप्ततमोपहा ॥ भूपार्चितपदाम्भोजा भवेयुर्वोधिचारिणः ॥ प्रणीतं सुरसंभोग्यं वर्णाग
न्धसमन्वितं ॥ येचैत्ये तोऽउपढौकित्वा संभजन्ते समादरात् ॥ ऋद्धिमन्तो नृपेन्द्रास्ते सप्तरत्नसमन्विताः ॥ स्वर्गेऽदिवाधिपाश्चापि भजेयुर्वोधिचारिणः ४४३
॥ येचैत्ये सुरसंपानं सौवर्णगंधसंयुतं ॥ उपढौक्य समाराध्य प्रभजन्ते समाहिताः ॥ ते बलिष्ठा महीपेन्द्राः श्रीसमृद्धा निरोगिणः ॥ स्वर्गेयातास्त्र
देवेन्द्रा भवेयुर्वोधिभागिनः ॥ मूलस्कन्धानि येचैत्ये वीजफलदलान्यपि ॥ श्रद्धया समुपस्थाप्य संभजन्ते समाहिताः ॥ ते प्रभुक्त्वा यथाकामं भोगयाणि

सकलान्यपि ॥ सद्धर्मसाधनारक्ताः संप्रयुर्जिनालयं ॥ समर्पयन्ति ये चैत्य पर्थौध्वजगणान्यपि ॥ तेबलिष्ठाः सुप्रशंगाः सौम्यरूपा निरामयाः ॥ वितन्यो
चैर्वितानानि संभजन्ति जिनालयं ॥ धन्यास्ते गुणिनो वन्द्याः शुद्धवंशा विचक्षणाः ॥ सर्वार्थसिद्धिसम्पन्नाः संप्रयायु जिनालयं ॥ सौवर्णरत्नपुष्पा
दिछत्त्रानि विविधान्यपि ॥ अवरोप्य ध्वजान् स्नान् संभजन्तेऽभिनन्दिताः ॥ भद्रश्री सद्गुणाधाराः सर्वभूपाधिपा भुवि ॥ स्वर्गे देवाधिपो भूत्वा
प्रान्ते यायुर्जिनालयं ॥ लंबयित्वा पताकाये भजन्ति तं जिनालयं ॥ ते भूत्वात्र महीपालो प्रान्ते यायु जिनालयं ॥ ये चैत्ये विविधैर्वाद्यैः संगीतिम
दंगादिभिः ॥ तौर्यवंशादिभिश्चापि संसेव्यान्ते महोत्सवैः ॥ ते मनोज्ञस्वगुर्दिव्य श्रोत्राः श्रीसद्गुणाश्रयाः ॥ सद्धर्मसाधनं कृत्वा संप्रयायुर्जि
नालयं ॥ सलाजाक्षतपुष्पाणि स्वस्तिवाक्यमुदीरयन् ॥ प्रक्षिप्य श्रद्धया भक्त्या संभजन्ते नमोदिताः ॥ सर्वसत्वहितं कृत्वा संप्रयायुर्जिना
लयं ॥ सधातुद्रव्यरत्नादि दक्षिणानि जिनालये ॥ श्रद्धयासमुपस्थाप्य संभजन्तेऽभिनन्दिताः ॥ दिव्यश्रीसुखभंजाना भद्रश्रीसद्गुणा

भद्र.

श्रयाः ॥ सर्वसत्वहितं कृत्वा प्राप्नोयायुर्जिनालयं ॥ येभक्त्या स्तुतिभिः पद्यै भैर्स्तवं कुर्वन्त्यालयं तथा ॥ पद्यैर्गद्यमयैर्वापि स्तुत्वा भजन्ति सादरं ॥ सर्वरत्नसमृ
द्धास्ते सर्वविद्याविचक्षणाः ॥ भूपाः स्वर्गाधिपाश्चापि भूत्वायायुर्जिनालयं ॥ नत्वाष्टांगैः प्रसन्नाये संभजन्ते समादरात् ॥ सप्तरत्नसमेतास्ते नृ
पाधिपा महर्द्धिकाः ॥ येमुनीन्द्रालयं चैत्यमनेकशः प्रदक्षिणं ॥ कृत्वा ध्यात्वा भक्त्या स्तुत्वा नामोच्चार्य भजन्ति च ॥ जातिस्मराश्चिरायुष्का म
तिमन्तः सुवेशिताः ॥ वन्द्याः पूज्याश्च मान्याश्च भवेयुर्बोधिचारिणः ॥ शुद्धाश्मभस्मसंक्षालैः समालिप्य समन्ततः ॥ समभ्यर्च्य महोत्साहै ४४४
र्ये भजन्ति जिनालयं ॥ शोकक्लेशाग्निसंतापविवर्जिताश्चिरायुषः ॥ नीरोगाः सुखिनो देवा भवेयुर्भूमिपाश्च ते ॥ ये च निर्माल्यमाकृष्य शोधये
न्ति समन्ततः ॥ निर्मुक्तक्लेशशोकास्ते दर्शनीयाः शुभेन्द्रियाः ॥ श्रीमन्तः पुण्डरीकास्या भवेयुर्बोधिचारिणः ॥ जीर्णितिशीर्णितं चैव प्रतिसंस्कृत्य ये
मुदा ॥ प्रतिष्ठाप्य महोत्साहैः संभजन्ते नुमोदिताः ॥ सर्वसम्पत्समृद्धास्ते पूर्णेन्द्रिया निरामयाः ॥ धर्मकामाः शुभाचारा भवेयुर्बोधिचारिणः ॥ ज

पन्नो ये स्य मंत्राणि धारणीश्च समाहिताः ॥ ध्यात्वा स्मृत्वा च नामानि समुच्चार्य भजन्त्यलं ॥ तेपि सर्वे महासत्वाः परिभुक्त्वा निमराड्लाः ॥ भद्रश्रीसद्गुणाधा
राभवेयुर्बोधिचारिणः ॥ एवं महत्तरं पुण्यं धर्मधातौ जिनालये ॥ श्रद्धाभजनसंभूतं समादिष्टं मुनीश्वरैः ॥ मयैतत्पुण्यसंक्षिप्तमात्रं तु कथ्यतेऽधुना
॥ संपूर्णं विस्तरेणात्र समाख्यातुं न शक्यते ॥ एवं विज्ञाय चैत्यस्य सेवाफलं महत्तरं ॥ श्रद्धया शरणं कृत्वा कुरुध्वं भजनं सदा ॥ ये चैत्ये शरणं
कृत्वा श्रद्धया समुपाश्रिताः ॥ सुप्रशान्ताशया भक्त्या संभजन्तेनुमोदिताः ॥ दुर्गतीं ते न गच्छेयुः कुत्रापि सर्वदा भवे ॥ संजाता सद्गतिष्वेव भ
वेयुर्बोधिचारिणः ॥ सदा ते सुकुले जाता बोधिसत्वा विचक्षणाः ॥ सर्वसत्वहिताधानं संचरेरन् सुसंवरं ॥ ततस्ते बोधिसंभारं पूरयित्वा यथाक्रमं
॥ त्रिविधां बोधिमासाद्य निर्वृतिं पदमाप्नुयात् ॥ नहि चित्तप्रसादस्य स्वल्पा भवति दक्षिणा ॥ तथागतेषु सद्धर्मे संघेष्वपि च सर्वदा ॥ उक्ता एव
मचिंत्या हि सद्धर्माः सांघिका अपि ॥ अचिंत्येपि प्रशन्तानां विपाकश्च सदाशुभे ॥ एवं मत्वा त्रिरत्नानां भक्तिसेवाफलं महत् ॥ सेवाभक्तिः स

४६ दाकार्यां: धर्मधातौजिनालये॥ इत्यादिष्टं मुनीन्द्रेण श्रुत्वा शुद्धोदनो नृपः॥ सलोकान्पनु मोदित्वा प्रात्यनन्दत्प्रबोधितः॥ ततः सजनको राजा समभिनन्दि
ताशयः॥ तं मुनीन्द्रं महाभिज्ञं सम्पश्यन्नेदमब्रवीत्॥ भगवन्नाथ सर्वज्ञ यादिष्टं भवता यथा॥ तथा कर्तुं समिच्छामि तत्समादेष्टु मर्हति॥ एवं संप्रार्थितं
पित्रा श्रुत्वार्हन्भगवाञ्जिनः॥ तं महीन्द्रं महीपालं संपश्यन्नेवमादिशत्॥ कुरुष्वैत्य महीनाथ धर्मधातुं जिनालयं॥ एतत्पुण्यविपाकेन संबुद्धप
दमाप्नुयात्॥ इत्यादिष्टं जगच्छास्त्रा संबुद्धो भगवाञ्जिनः॥ स्वं नखं केशमुत्कृत्य राजेन्द्रायैवमादिशत्॥ राजन्नेतन्नखं केशं निधाय गर्भम
ण्डले॥ शिलामयं महच्चैत्यं कारयित्वा यथाविधिः॥ प्रतिष्ठाप्य महोत्साहैः समभ्यर्च्य सदा भज॥ तत्कचं नखमादाय संप्रार्थ्य जिनं नृ
पः॥ उद्वहन्नुत्तरासंगं जानुभ्यां भूतले स्पृशन्॥ अद्यैव कारयिष्यामि स्तूपं विंवं महत्तरं॥ प्रासादं काञ्चनमयं यत्स्वजाभिश्च सेव्यते॥ पुन
र्वै निविधास्यामि एकं यत्राहमाश्रये॥ तस्यैव भजनं कृत्वा निर्वास्यामि निरञ्जनः॥ भूपतिं सकलानन्दं विधास्याम्यभिषेकतः॥ कुरुष्वैत्यप्र ४८५.

निष्ठात्वं तस्मै दत्वाभिषेचनं॥ तत्पूर्ववत्समागच्छ संसाधिकोऽधुनापुरे॥ तपोवनं व्रजिष्यामि सहैकाकी त्वयात्मज॥ इत्यादिश्य गुरुर्वत्सं इतिनं श्रीघ
नो नृपः॥ पूर्णायां संविधास्यामि तत्प्रतिष्ठाभिषेचनं॥ तथापि पूजयिष्यामि आगच्छ पूर्ववज्जिनः॥ कारयिष्यामि चैत्यं च प्रतिष्ठां तद्दिनेऽत्र॥ इतित
क्रिरमाकर्ण्य जगाम भिक्षुभिः सह॥ निजप्रभाभिः संभाव्य खिक्किवरी पात्रमावहन्॥ पाद्यं ददौ महीपालः पूर्ववत्सांघिकाय सः॥ सिंहासनस
मासीनानर्चयामास भक्तितः॥ पात्रं पायससंपूर्णं ददौ चापि त्रिचीवरं॥ जलधाराभिसंश्रोध्य नीचासनमुपाश्रितः॥ ततः श्री भगवान्धर्मं क
थयामास साशिषं॥ स्तूपबिम्बं कारयेति प्रोक्त्वा प्रत्याययौ ततः॥ न्यग्रोधाराममाश्रित्य सद्धर्ममुपदेशयन्॥ तस्थौ भिक्षुगणैः सार्द्धं अन्यत्रग
मनोत्सुकः॥ ॥ अथासाववनीपालो यथावद्भूपरीक्षणं॥ कृत्वा तत्र यवारोपं भोजयित्वा च गां स्तृणं॥ तासां मूत्रपुरीषाद्यैर्लेपयि
त्वा च मृगमयैः॥ कुमारीभोजयामास तत्रस्थां विधिनार्चयन्॥ तद्धात्पतः समुद्धृत्य शल्यं वास्तुं परीक्ष्य च॥ भूमीखननमाधाय सूत्रपातपुरस्स

∴ पू. सुवर्णप्रभा पाठ. पश्चि. समाधिराज पा.
द. प्रज्ञापारमिता पा. उत्त. गण्डव्यूह पा. २

भद्र. रं॥ तोयपूर्णानतः कृत्वा पादन्यासं तदन्तरं॥ अनेन विधिना चैत्यं कारयामास काञ्चनं॥ नवरत्नसमाकीर्णां कोष्ठं नक्षत्रकेशिनं॥ गर्भे निधाय सर्वज्ञ पञ्चदे
वीसमावृतां॥ सौवर्णरत्नखचितछत्त्रांकितं ध्वजांकितं॥ रत्नतोरणसंदीप्तं वितानपरिमण्डितं॥ अथैष मासे राकायां दशमे रविवासरे॥ आ
युष्मति तथा योगे तत्प्रतिष्ठां चकार सः॥ कृत्वाधिवासनां सम्यक् च तन्त्रं दृष्ट्वा यथाविधिः॥ आनन्दाख्यां श्च तु दिक्षु पाठकांश्च विधाय च॥ तथाभि
षेकं प्रददौ चैत्यस्य भगवान्नृपः॥ कलशाभिषेकमाधाय भागवतेप्रमोदितः॥ तत्कर्मणि समाप्तेऽथ देशयात्रां तथा करोत्॥ सिंदूराच्छादित ४७६
दिशां पुरस्कृत्य महीपतिं॥ वाद्यनृत्यमहोत्साहैः पुष्पवृष्टिभिरन्वितैः॥ प्रजाभिः स्तूयमानाभिश्च तु रंगसमन्वितं॥ भागधेयमहो तस्य सक
लानन्दभूपतेः॥ जिनाभिषेकमानस्य केचिदिति प्रशशंसिरे॥ ततो राजकुलं प्राप्ता रात्रावाकर्षणं त्वकार्षी॥ समृद्धिमां श्रीघनेन निनायानि ड
याजनैः॥ प्रातः श्रीभगवांस्तस्मिं कृत्वा छत्त्रावरोहनं॥ तस्या अपि ददौ दिव्यं द्वात्रिंशद्दलसंयुतं॥ एवं व्रतमहोरात्रं कारयित्वा जगद्गुरुः॥ च

कारं भूपतिं पौत्रं च चक्रवर्त्तिनमीश्वरं ॥ इन्द्रप्रस्थकर्णाढ्यः समादिशद्विशेषतः ॥ आहोनिशैक माहात्म्यां सजनायमहीक्षिते ॥ अथा
स्म्यां जिनेन्द्रोसौ तच्छत्रं प्रतिसंहरन् ॥ सर्वलोकहितार्थाय समादिशन्महीपतिं ॥ निष्ठस्वात्र महीपाल चैत्यभजनतत्परः ॥ प्रजानां हितमाधा
य बोध्यर्थीधनमाचरन् ॥ धर्मापराधं सततं माकुरुष्वा विशेषतः ॥ दशकुशलमाधाय त्रिरत्नसेवको भव ॥ पुनरप्यागमिष्यामि व्याख्यातुं म
तुलां कथां ॥ इतोधुना व्रजिष्यामि संसघोहं सुतात्मज ॥ तत्राप्यहं गमिष्यामि यत्र मायासमाश्रिता ॥ सर्वत्रापि भ्रमिष्यामि जगदुद्धारका
मुकः ॥ ॥ इत्युक्तवन्तं त्रिभवाधिराजं । ननाम सार्द्धं गप्रणामपूर्वं । प्रागच्छ भूपो जगदीश्वरत्वं । धर्मामृतं वर्षितुमित्थमीश ॥ इति
प्रणामस्य धिरः स्थ शित्वा । संबद्धस्वाशीर्वचमाजिनेन्द्रः ॥ सदा प्रजानां हितमाचरस्व । संबोधिकाममस्तु वाच वेत्थं ॥ ॥ अथात्र श्रीप्रभु
भक्त्ये वारे । योगेच बद्धो सहभिक्षुसंघैः ॥ विनिर्ययौ राजकुलान्मुनीन्द्रः सं भाषयन् स्वप्रभया समन्ततः ॥ प्राचार्यमानः सकलौः पुरस्थै नि

भद्र. वार्य्यमानो विहिताञ्जलीभिः ॥ पुनः प्रयास्यामि सुभाषितार्थं भजन्विरत्नं समुदीरयन्तीति ॥ परस्परं हैत्य समाचरन्त स्वश्चैत्य सेवा सुरताश्च भक्त्या ॥ दानं प्र
ताः शीलविशुद्धदेहा ध्यानक्षमावीर्य्य सुबुद्धिवज्ञः ॥ शालीसुतं दक्षिणातश्च पश्चे आनन्दमाधायत सुफलं च ॥ वामे तथा भिक्षुगणाभिकीर्णे
विनिर्य्ययौ कापिलदेशतो जिनः ॥ ॥ श्रीमत्स्वयम्भू जिनदर्शनार्थं नेपालगामी प्रययौ मुनीशः ॥ उदीचि दिक्षं मुखस्य वलोका कुश्ले कामः
प्रमनास्ततो सौ ॥ शुद्धोदनो सौ नृपतिस्तथास्मिं पौत्रात्मजं शिक्ष्य तपोवनं ततः ॥ गत्वाकरोच्चैत्य मुदारकेशं नखं च संस्थाप्य सुगर्भमण्डले ॥ कृत्वा ४८१
स्य पूजां सततं सुभक्तः समाश्रमज्जत्सुरतः सुचित्तं ॥ श्रीशाक्यसिंहेति सदा जपन्स नस्थौ महीपः सकलादिहर्षः ॥ प्रजा हितं सुव्रतमादधानो दान
क्षमा शील सुबुद्धि वीर्यैः ॥ ॥ अथोपगुप्तो नृपतिं विभावे श्रृणुष्व भूपालफलं विशेषान् । भगवन्तियं भद्र सुभद्रकल्पं श्रद्धाप्रशन्ना कथयन्ति येव ॥ नी
वैपु सर्वे स्वपिसात नजय शान्तं गभोज्ये च तथा अंतेषु ॥ रत्नत्रयाचौ सुचचैत्य विंबे तत्त्वा भुवनिक्षयकालुषास्त ॥ रक्षन्ति ब्रता: सततं सधर्मा संघास्तथा

ःसहलोकपालाः॥ योगीश्वराः सार्षिगणाः प्रसन्ना ग्रहाश्च नक्षत्रगणाध्रुवास्तान्॥ दानव्रताद्यान्यरिपूरितास्ते संबोधिसंभारगुणोरुपेताः॥ धर्मार्थ
कामं समवाप्नुवन्तः प्रान्ते च निर्वाणितिरं विमुक्ताः॥ रत्नत्रिविदं सर्वसुभाषितानां यस्मिन्यिता पुत्र समागमोभूत्॥ शालीसुताद्याः सकलाश्च भिक्षवो
यथाभूतरुज्जुंगपदाभिकामाः॥ इत्येवमुक्त्वा जिनराजकल्पो ध्यानाश्रितोभूदुपगुप्तभिक्षुः॥ लक्षास्तथाष्टादशभिक्षुकानां ध्यानेषु लीनापरित
स्थुरेवं॥ ततस्तथाशोकमहीमहेन्द्रः सामात्यलोकः पुरमाविवेश॥ नत्वाच तान् भिक्षुगणान्समर्च्य भूयोभिलाषी श्रवणोत्सुकाभ्ये॥ ॥
इति श्रीभद्रकल्पावदानेशोकोपगुप्तसंवादे सकलानन्दाभिषेकशुद्धोदनतपोवनाभिगमप्रवर्णो नामोन्तचत्वारिंशतितमोऽध्यायः समाप्तः॥ ०४०॥
ये धर्मा हेतुप्रभवा हेतुस्तेषां तथागतः॥ ह्यवदत्तेषां च यो निरोध एवंवादी महाश्रमणः॥ ०॥ यत्रेदं सूत्रराजेन्द्रं प्रावर्त्तयत्कलावपि
॥ भाविद्यः शृणुयाद्यश्च श्रावयेद्यश्च चारयेत॥ एतेषां तत्र सर्वेषां संबुद्धाः सकलाः सदा॥ कृपादृष्ट्या समालोक्य कुर्वन्तु भद्रमाभवं॥ सर्वापार

मितादेव्य स्तेषांनत्र सदाशिवं॥ कुर्वन्त्वोवोधिसंभारं पूरयन्तुजगद्धिते॥ सर्वेपिवोधिसत्वाश्च प्रत्येकसुगता अपि॥ अर्हन्तोयोगिनस्तेषां भद्रं कुर्व
न्तुसर्वदा॥ ब्रह्मादिलोकपालाश्च सर्वेचापि महर्षयः॥ तत्रतेषांचसर्वेषां कुर्वन्तु मंगलंसदा॥ कालेवर्षन्तु मेघाश्च भूयाद्बहुस्यवतीमही॥ निरु
त्पातंमहोत्साहं सुभिक्षं भवतुध्रुवं॥ वहुक्षीरप्रदागावो वृक्षाः पुष्पफलान्विताः॥ औषध्योरसवीर्याढ्या भूयासुस्तत्र सर्वदा॥ भवन्तुप्राणि
नः सर्वे आरोग्यंचिरजीविनः॥ सर्वद्रव्यसमापन्नाः श्रीमन्तो भद्रचारिणः॥ राजाभवतुधर्मिष्ठो मंत्रिणोनीतिचारिणः॥ सर्वेलोकाः सुवृत्ति ४४८
स्थाभवन्तुधर्मसाधिनः॥ माभून्कश्चिद्दुराचार श्चौरोदुष्टश्च वञ्चकः॥ दरिद्रो दुर्भगादीनो मदमानाभिगर्वितः॥ सर्वसत्वसमाचाराः परिशु
द्धत्रिमण्डलाः॥ स्वस्वकुलव्रतारक्ताः प्रचरन्तुजगद्धिते॥ सर्वेभद्राशयाः सन्तः संवोधिव्रतचारिणः॥ त्रिरत्नभजनंकृत्वा संचरन्तां सदाशुभे॥
आकाशषट्गगणा भूमिमितेशुभाव्दे· पक्षेऽसितेरसतिथौचशुचौर्वृहस्पतौ॥ शाक्यश्वरोनिजपरागत भद्रकल्पं· पूर्णीकृतंकुलिशवंशसमुद्भवेन॥१॥

मितादेव्य स्तेषांनत्र सदाशिवं ॥ कुर्वन्तोबोधिसंभारं पूरयन्तुजगद्धिते ॥ सर्वेपिबोधिसत्वाश्च प्रत्येकसुगताअपि ॥ अर्हन्तोयोगिनस्तेषां भद्रं कुर्व
न्तुसर्वदा ॥ ब्रह्मादिलोकपालाश्च सर्वेचापिमहर्षयः ॥ तत्रतेषांचसर्वेषांकुर्वन्तुमंगलंसदा ॥ कालेवर्षन्तुमेघाश्च भूयाच्छस्यवतीमही ॥ निरु
त्पातंमहोत्साहं सुभिक्षं भवतुध्रुवं ॥ बहुक्षीरप्रदागावो वृक्षाःपुष्पफलान्विताः ॥ औषध्योरसवीर्याढ्या भूयास्तुस्तत्र सर्वदा ॥ भवन्तुप्राणि
नःसर्वे आरोग्यंचिरजीविनः ॥ सर्वेद्रव्यसमापन्नाः श्रीमन्तोभद्रचारिणः ॥ राजाभवतुधर्मिष्ठो मंत्रिणोनीतिचारिणः ॥ सर्वेलोकाःसुवृत्ति
स्थाभवन्तुधर्मसाधिनः ॥ माभून्कश्चिद्दुराचार श्चौरोदुष्टश्च वञ्चकः ॥ दरिद्रोदुर्भगादीनो मदमानाभिगर्वितः ॥ सर्वसत्वसमाचाराः परिशु
द्धिमण्डलाः ॥ स्वस्वकुलव्रतारक्ताः प्रचरन्तुजगद्धिते ॥ सर्वेभद्राशयाः सन्तः संबोधिव्रतचारिणः ॥ त्रिरत्नभजनंकृत्वा संचरन्तांसदाशुभे ॥
आकाशषट्गगणभूमिमितेशुभाब्दे पक्षेऽसितेरसमितेथौचभृगुवर्गवेहि ॥ शाक्येश्वरोनिजपरागतभद्रकल्पं पूर्णीकृतंकुलिशवंशसमुद्भवेन ॥१॥